

18.12.2013. u 11.40h

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege,počinjemo sa radom. Izvinjavam se za ovo malo kašnjenje, ali u vrijeme kada smo planirali da otpočnemo sa sjednicom neki odobri su zasijedali oko onih tačaka dnevnog reda koji su u njihovoj nadležnosti, tako da smo morali da sačekamo da nas bude u potrebnom broju da bismo mogli početi sa sjednicom.

Otvaram osmu sjednicu drugog redovnog zasijedanja u 2013.godini Skupštine Crne Gore dvadeset i petog saziva.

Podsjećam, predsjednik Skupštine je sazvaio sjednicu i predložio dnevni red saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine, i to za 17.decembar, ali je takođe po dogovoru Kolegijumu sjednica odložena za danas.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Da bismo utvrdili dnevni red dozvolite da vas obavijestim.

Tehničkom greškom iz druge tačke dnevnog reda izostavljen je Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2014.godinu, pa i on čini sastavni dio ove tačke dnevnog reda.

Drugo, Vlada Crne Gore podnijela je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i predložila da se zakon donese po skraćenom postupku. Ja molim da se pridržavamo toga dogovora na Kolegijumu, da ne insistiramo na dopunama dnevnog reda.Ovo je ono što po našem mišljenju možemo da odradimo do kraja godine, a ova tačka koja se predlaže da uđe po hitnom postupku je u vezi sa, da kažem, osnovnom tačkom ovog dnevnog reda, a to je Budžet za 2014.godinu i zajedno bi se razmatrao sa tom tačkom.

Stavljam na glasanje Predlog Vlade da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i zakon donese po skraćenom postupku. Izvolite.

Zahvaljujem.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 44 poslanika, svih 44 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je predlog prihvaćen.

Sada vas pozivam,poštovane kolege, da se izjasnimo o predlogu dnevnog reda u cjelini.

Stavljam na glasanje. Dobili smo uz saziv za ovu sjednicu predlog dnevnog reda. Imamo ga ispred sebe.Vjerujem da ste imali prilike da se upoznate. Rezolucija nije sastavni dio predloga.

Proceduralno. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Upravo zbog toga što se poziva na ono što je bio dogovor na Kolegijumu, ja se nadam da u međuvremenu nije bio Kolegijum bez nas nekih. Imali smo stav da u okviru ove rasprave o budžetu ili dnevnog reda u vezi sa budžetom, da budem precizniji, imamo, gospodine potpredsjedniče i Rezoluciju o evrointegracijama. Čak su se i dvojica poslanika, od kojih je jedan i predsjednik parlamenta, obavezali da će biti potpisnici iako nijesu bili pisci te rezolucije, samo da bismo dobili nešto makar prije nego odemo na ove odmore. Otvaraju se poglavlja, mjesto Skupštine još nije definisano, mislim da je to nedopustivo. Evo, pozivam ostale kolege sa Kolegijuma da ovo demantuju ili potvrde dogovor da dva poslanika... u ovoj varijanti koju ja lično nijesam podržao, ali koja je bila mjera kompromisa da to dođe na dnevni red.

Hvala lijepa.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, prije svega što ste pokrenuli ovo pitanje i sada kratko objašnjenje sa druge strane. Dakle, potpuno ste u pravu kada ste rekli da smo na sjednici Kolegijuma raspravljali o toj tački dnevnog reda i da je intencija bila da danas prilikom utvrđivanja dnevnog reda stavimo i tu tačku na dnevni red.

Znate i sami da je tu bilo različitih interpretacija određenih amandmana koji su slijedili na tu rezoluciju od strane predlagača te rezolucije i Matičnog odbora i Odbora za evropske integracije. Da bi to prevazišli, da bi ušli sa čistim i vjerujem usglašenim rješenjima oko jedne tačke u suštini, koja je ostala, da kažem sporna, dogovorili smo se da predsjednik Parlamenta i kolega Milić potpišu tu rezoluciju i da se time stvore uslovi da je uvrstimo u dnevni red. Po imenima, nije bitno, mogao je da bude umjesto Milića i Danilović i Radulović, potpuno je nevažno.

Međutim, želim da vas obavijestim da do ovoga sekunda, kada sam otvorio ovu sjednicu, ja nemam taj predmet, ja ne mogu da ga stavim na dnevni red. Mogu da dam kratku pauzu, da vidimo šta je sa tom rezolucijom, gdje je, ali ja vas uvjeravam da nema potreba da oko toga polemišemo. Dakle, priča na Kolegijumu o kojoj ste vi govorili je apsolutno tačna, ali sami znate da je tačan i ovaj drugi dio ove priče, da je trebalo da se potpiše od dvojice kolega kako bi stvorili formalno-pravne preduslove da ona uđe u proceduru.

Kažem i ponavljam, do ovog momenta mi koji smo trenutno za predsjedavajućim stolom, ja i kolega Radulović, nemamo taj predlog. Možemo da damo kratko, par minuta pauzu da vidimo eventualno šta je sa prirodom te rezolucije, gdje je, da li je potpisana i tako dalje i eventualno da je stavimo na dnevni red, jer nikome nije interes da ona ne bude na dnevnom redu. Svi politički subjekti su zainteresovani da ta rezolucija bude tretirana i čak, ako se sjećate, dogovarali smo se da rezolucija bude tretirana i bez neke velke rasprave pokazujući time želju i privrženost svih političkih subjekata idejama koje su u toj rezoluciji sadržane.

Evo, sada me generalni sekretar upozna je da je predlog o kome smo govorili u pisarnici, to znači da će biti distribuiran prema poslanicima za nekih desetak minuta, a da je formalno zaveden. Ako je to tako, onda predlažem da se izjasnimo i o tome.

Da li Predlog rezolucije hoćemo da stavimo u dnevni red ili ne, jer ovih desetak minuta nema potrebe da čekamo, bolje da racionalnije koristimo vrijeme i da vjerujemo u tu činjenicu da ćemo za desetak minuta imati Predlog rezolucije na klupama.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče,

Mislim da je korektno sa moje strane da kažem da ja ovo nijesam potencirao kao neko ko smatra da je najodgovorniji za ovu stvar, taman posla. Ja sam ovo uradio iz poštovanja prema radu koji je na toj rezoluciji uložio moj kolega potpredsjednik parlamenta gospodin Radulović i još nekoliko ljudi. Svako od vas bi mogao to kaže u ime svog poslaničkog kluba. Oko nje jeste bilo nesporeduma, ali u jednom malom dijelu i svi smo se dogovorili na klubu poslanika, bez obzira što ja nijesam htio da to potpišem vjerujući da je ona bogatija, iako je mala razlika, sa onim amandmanom svojevremenim Odbora za evrointegracije, ali imali smo dogovor. Meni je drago što na kraju, čini mi se, iz ove priče izlazimo, da ipak, ako ništa drugo, možda je i ne usvojimo, ja bih volio da

bude na dnevnom redu, ispoštujemo četvoricu ljudi koji su to radili. Imamo... nadležnosti Odbora za evrointegracije. Ja nemam, kazao sam da ću glasati rado za onaj amandman, ali ako me natjerate većinom da toga amandmana nema ili je neko odustao, ja ću iz poštovanja prema radu gospodina Radulovića glasati i za ostatak rezolucije ili za osnovni tekst rezolucije, kako god želite. Možda ste ovo doživljeli kao dio mog pravdanja, ali ja sam samo želio da potenciram i dobro je da sam to uradio, jer ipak bi napravili problem, morali bi posebnu sjednicu zakazivati.

Kažem, nedostojno je da Parlament nema rezoluciju koja tretira odnos Vlade i Parlamenta, ulogu našeg odbora, a otvaramo poglavlja. Ne treba da radimo protiv sebe.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Daniloviću, ovim što ste sada rekli Vi ste potvrdili ono o čemu smo maloprije pričali. Dakle, nikakve razlike nema između interpretacije zaključaka sa Kolegijuma, sa Vaše i moje strane, samo je jedna razlika, a evo na putu smo da je prevaziđemo, bez obzira ko predsjedava. Ne može tačku dnevnog reda, bilo koju, uvrstiti u dnevni red Skupštine, ako nema onaj inicijalni predlog i materijal da se ona razmatra. Dakle, to je nešto što je osnovno. Dogovor je postignut na Kolegijumu, sigurno da će sa velikom većinom ovdje ta rezolucija biti i prihvaćena, ali da bi mogli da razmatramo rezoluciju, neophodno je, upravo na onaj način o kojem smo govorili, a to je da imamo potpisan predlog od strane dvojice naših kolega da dođe i da je stavimo u proceduru. Evo i to tehničko pitanje, tehničko u ovom dijelu procedure, samo smo razradili, a u međuvremenu i stiže Predlog rezolucije, tako da prije nego što pređemo na glasanje o utvrđenom dnevnom redu, podijeliće se svim poslanicima.

Shodno dogovoru sa Kolegijuma, predlog je da se u dnevni red današnje sjednice uvrsti Predlog rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju.

Ponavljam, Predlog rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, to je po inicijativi našeg Kolegijuma da uđe u dnevni red današnje sjednice.

Izvolite. Ko je, protiv, uzdržan?

Zahvaljujem. Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika, svih 47 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen i ovaj predlog.

Sada su se stekli uslovi da se izjasnimo o predlogu dnevnog reda u cjelini.

Stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini, to je ovaj predlog koji ste dobili u sazivu plus dvije tačke koje smo uvrstili danas, jedna od strane Vlade, a druga od strane kolega, u potpisu Krivokapića i Milića. Naravno, izjašnjavamo se i onoj tehničkoj greški koja je sadržana u tački dva.

Izvolite. Ukupno je glasalo 48 poslanika, 48 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa objavljujem da je za sjednicu utvrđen dnevni red kako smo dobili u sazivu plus ove tačke o kojima sam govorio.

Prezimo na prvu taku dnevnog reda koju smo dogovorili za danas - Finansijski planovi sa planovima rada za 2014. godinu nezavisnih regulatornih tijela, i to regulatorne agencije za energetiku, elektronske medije, za nadzor osiguranja, za lijekove i medicinska sredstva, elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i hartije od vrijednosti.

Dogovor je sa Kolegijuma da svaka od ovih podtački u okviru ove tačke bude razmatrana najduže u trajanju od jednog sata, a pojedinačno učešće u raspravi najduže do pet minuta.

Krećemo sa Predlogom finansijskog plana sa planom rada Regulatorne agencije za energetiku za 2014.godinu.

Ovlašćeni predstavnici agencije su: Branislav Prelević, predsjedavajući Odbora Regulatorne agencije i Novak Medenica, direktor Agencije.

Izjavitelj Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Aleksandar Damjanović.

Otvaram pretres i prvo pitam predstavnike Agencije, želi li da da' dopunsko obrazloženje, uvodno izlaganje. Želi.

Riječ ima gospodin Prelević, predsjedavajući Odbora Regulatorne agencije.

Imate pet minuta.

Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Poštovana Skupštino,

Pozvan sam da vam predstavim Finansijski plan i Plan rada regulatorne agencije za 2014.godinu i pokušaću to da uradim u pet minuta, mada mislim da se za pet minuta malo toga može reći.

Sredstva za finansiranje Agencije obezbjeđuju se naknadama za izdavanje i korišćenje licenci, što predstavlja praktično jedini izvor za finansiranje rada Agencije. Naknade za licence utvrđuje se u visini da u ukupnom iznosu pokriju planirane troškove poslovanja Agencije. Ovakav način finansiranja je uobičajena forma finansiranja regulatornih tijela, čime bi trebalo da se obezbijedi nezavisnost regulatora državnih organa i energetske subjekata.

Ukupan broj zaposlenih u Agenciji u 2013.godini iznosio je 27 odnosno 28, zavisno od perioda godine, i to tri člana odbora, direktor i zamjenik direktora, 20 zaposlenih na neodređeno vrijeme i dva ili tri zaposlena na određeno vrijeme. Plan rada Agencije za 2014.godinu u skladu sa stvarnim potrebama i obavezama utvrđenim zakonom, predviđao je povećanje broja zaposlenih za četiri nova člana u 2014.godini. Agenciji predstoji značajan broj novih aktivnosti koje zahtijevaju kadrovska jačanja Agencije, obuku zaposlenih za nove oblasti, a time neminovno i veća finansijska sredstva za budžet Agencije. To se prije svega odnosi na stvaranje potrebnih uslova i pripremu tarifnih kupaca za prelazak na otvoreno tržište električne energije, ulazak Agencije u realizaciju ovlašćenja koja se tiču regulisanja sektora gasa, veća angažovanja Agencije u oblasti novih izvora energije, stvaranje osnove i pripremu projektne dokumentacije za angažovanje eksperata i konsultanata za 2014. i 2015.godinu i, što je najvažnije, usklađivanje sa trećim energetske paketom.

Za utvrđivanje naknada za izdavanje i korišćenja licenci, primjenjuju se sljedeći kriterijumi. To je prije svega nivo aktivnosti, odnosno neophodnog stručnog angažovanja i vremena koje Agencija utroši na rad i izradu i donošenje regulatornih akata, nivo angažovanja i vremena potrebnog za obradu zahtjeva, nivo angažovanja vremena potrebnog za nadzor nad radom energetske subjekata. U elektroenergetskom sektoru bitan je obim djelatnosti, kod sektora gasa utiče na većinu licenci, odnosno izdavanja koja kompanije imaju za dobijanje licenci, skladišni prostor, prodajni prostor, broj transportnih sredstava kojima raspolažu licencirani subjekti.

U skladu sa navedenim kriterijumima iz elektroenergetskog sektora, prikupljaju se dvije trećine, a iz sektora nafte i gasa pokriva se jedna trećina ukupnih godišnjih naknada za korišćenje licenci. U okviru elektroenergetskog sektora 75% naknada se obezbjeđuje od regulisanih djelatnosti, a 25% od neregulisanih.

Prihodi iz naftnog gasa, odnosno prihodi koji se dobijaju iz naftnog gasa podijeljeni su u pet djelova, jedna petina od djelatnosti transporta nafte i naftnih derivata, jedna petina od djelatnosti skladištenja i distribucije naftinih derivata i tri petine od djelatnosti prodaje i snadbijevanja naftnim derivatima.

Kao polazna osnova za utvrđivanje nivoa rashoda koji su date ovim polanom, Agencija je prije svega pošla od finansijskog plana, odnosno realizacije finansijskog plana u 2012.godini i realizacije u prvih osam mjeseci u 2013.godini. Do razlike između materijala koji je dostavljen skupštinskom odboru i materijala koji vam je dostavljen danas, došlo je zbog toga što je na skupštinskom Odboru za finansije i budžet preporučeno da se jedan dio sredstava namijeni za budžet. Iz tog razloga postoji razlika između onih sredstava koja su opredijeljena za prihod i onih sredstava koja predstavljaju realni rashod Agencije za energetiku.

U odnosu na predloženi plan koji je bio dostavljen Skupštini i razmatran na skupštinskom Odboru za Finansije i budžet, postoji par razlika. Napomenuću samo najglavnije.

U poglavlju 6 planirani rashodi izmijenjeni su na način što se ukupni rashodi za 2014.godinu u iznosu od 1.296.000 umanjuju za 80.068 eura i utvrđuju se na nivo od 1.216.000. Znači, umjesto 1.296.000, 1.216.000. Razlika je 80.000.

Po pojedinačnim stavkama to bi izgledalo ovako.

U tački 2 troškovi bruto zarada i naknada koji su bili predviđeni na 873.000 svedeni su na finansijski plan iz 2013.godine i umanjeni su za 27.456. Agencija je u julu 2012.godine u skladu sa preporukama Vlade Crne Gore izvršila smanjenje zarada zaposlenih za 7%, a u februaru 2013.godine za 12%, što predstavlja ukupno prosječno smanjenje plata za 22,75%.

Usvojeni finansijski plan u dijelu planiranja zarada zaposlenih za 2014.godinu zasnovan je na pretpostavci da će broj zaposlenih biti povećan za 31 u cilju popunjavanja sistematizovanih radnih mjesta i to je praktično 10,7%, povećavanje radnih mjesta.

U tački 5 troškovi neproizvodnih usluga u odnosu na predlog finansijskog plana, izvršeno je umanjeno za 4,91% - 3.100 eura, u tački 6 nabavka osnovnih sredstava izvršeno je smanjenje za 62,50%, to je za 25.000, u tački 7 sredstva za rješavanje stambenih potreba izvršeno je umanjeno za 13,85%, to je za 6.511 eura, u tački 5 procjena imovine energetskih subjekata izvršeno je brisanje ove stavke u iznosu od 10.000 i u tački 7 troškovi projekata i njihove implementacije u odnosu na predlog od 38.000 umanjeno je za 21,05%, odnosno za 8.000.

Htio bih da navedem još samo dvije činjenice.

Prva činjenica je da je ovo najniži budžet, koliko nam je poznato. Pokušali smo da saznamo budžet ostalih regulatornih agencija za energetiku i ovo predstavlja najniži budžet svih regulatornih agencija u regionu, a znamo da one pate od manjka budžeta. Druga stvar, u ovom budžetu dvije su osnovne stavke, jedan je onaj dio budžeta koji je namijenjen za plate i koji iznosi preko 70% i za ostale poslove u Agenciji. Ovaj odnos je izuzetno nepovoljan sa stanovišta regulatora, jer je preveliki dio budžeta predviđen za plate, a premali dio za ostale poslove u okviru Agencije. Kod ostalih regulatora koji

imaju značajno veći budžet, odnos je niži i dio za plate predstavlja 50 ili 55% iako je značajno veći nego što je naš. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Da li izvjestilac Odbora želi riječ? Želi.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Potpredsjedniče Skupštine, poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodo iz Regulatorne agencije za energetiku,

Bilo je juče problema sa mikrofonom, nadam se da je sada sve u redu.

Kao izvjestilac a i kao predsjedavajući Odbora za ekonomiju, finansije i budžet koji upravo sada treba da započne sjednicu na kojoj će se razmatrati budžet, zamolio bih, zbog kolega koji su ovdje a koji su članovi Odbora i kolega koji su već u sali i čekaju početak sjednice, a diskutovali bi oko ove teme, da nakon ovog mog izlaganja ovaj dio kolega koji je ovdje obezbjedi kvorum za početak sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. A onda, shodno dinamici rada plenuma i obavezama po tačkama dnevnog reda, kolege će svakako sukcesivno morati dolaziti u salu i diskutovati po ovim temama, odnosno za pojedine planove regulatora. To je jedna stvar.

Druga stvar, takođe bih htio da ukažem da ću ovdje biti izvjestilac za sve planove odjedanput, dakle u minut, jer se neću moći pojavljivati na plenumu dok traje sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, pa bih onda dao jedan opšti presjek u dva minuta šta se dešavalao vezano za finansijske planove na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i kakava je sada dinamika onoga što slijedi, a o čemu je gospodin Prelević već nešto i rekao, a to je izmjena tih planova.

Mi smo imali sjednicu Odbora gdje smo razmotrili ove finansijske planove, a odobrili ste finansijske izvještaje. Jeste da se radi o šest regulatora koji su i heterogeni, neki su slični, ali moram biti sažet da bih taj presjek stanja dao ugrubo.

Ovih šest regulatora je negdje predvidjelo da im ukupni prihodi budu na nivou 9,3 miliona evra, u principu su planirani i toliki troškovi. Upozoravao sam još prošle godine, tj. ove godine kad smo usvajali izmjene zakona sistemskih gdje smo obezbijedili da višak sredstava koji ostvare regulatori bude dio bužeta, da ćemo to uraditi samo te godine, odnosno za 2013. Tekuću. Već za 2014.godinu regulatori će napraviti poslovnu politiku na način da će nivelisati planirane prihode i planirane rashode i prihod budžeta će biti nula evra. Mijenjali smo šest sistemskih zakona, dobijali smo „packe“ od Evropske komisije u smislu miješanja u samostalnost i nezavisnost regulatora i to se ove godine desilo, dobili smo finansijske planove regulatora. Neću pojedinačno, neka me kolege iz Agencije za energetiku ne shvate pogrešno, ni o jednom regulatoru. Dobili smo manje-više finansijske planove koji su uravnoteženi i gdje se predviđa prihod budžeta od svega 10 - 20 hiljada evra. Tada smo ukazali na sjednici Odbora uz mišljenje Ministarstva finansija koje je stiglo da to nije dobra politika, da onda moramo da vidimo, ako imamo ambiciju da do 2015.godine kao antikriznu mjeru obezbijedimo prihode za budžet od strane regulatora, da ili moramo povećati prihodne strane regulatora, to su one naknade iz raznoranih oblasti koje oni ubiraju od učesnika na tim tržištima, odnosno smanjiti rashode. Ministarstvo finansija je nakon onoga što se čulo na sjednici obavilo komunikaciju sa pojedinim regulatornim agencijama, ne ulazeći u njihovu nezavisnost, i dostavilo je danas, uspio sam to kolegama iz Odbora za

ekonomiju, finansije i budžet da podijelim. Dostavilo je mišljenje na početne finansijske planove gdje se predlaže da ovih šest regulatora dostave izmjene i dopune planova gdje bi neka planirana ušteda bila na nivou od 500 hiljada evra. Podsjetiću, govorim o ukupnom prihodu od 9,3 miliona i troškovima što je negdje oko 5% ušteda i tako bi tih 500 hiljada evra postao prihod budžeta.

Konkretno, jedino je Regulatorna agencija za energetiku, i zahvalan sam na tome, djelovala prije nego što je Ministarstvo finansija, koje može da da samo mišljenje, odnosno ovaj odbor, to tražilo i poslala je izmjene plana gdje predlažete 80 hiljada evra manje troškove, odnosno potencijalno prihod budžeta. Nadam se da ćete naći načina i mehanizama da te uštede ne idu na uštrb vašeg regulatornog rada, odnosno nadzora nad tržištem energetike.

Za ostale agencije veoma kratko. Predviđa se da Agencija za nadzor osiguranja može još napraviti deset hiljada evra racionalizacije. Dakle, 80 hiljada ova agencija. Kod Agencije za elektronske medije predloženo je samo da se sagleda ta mogućnost, odnosno indentifikacija, kod Agencije za nadzor osiguranja i Komisije za hartije od vrijednosti još 25 hiljada ušteda i što je najvažnije, kod Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost koja nosi polovinu svih prihoda i rashoda svih regulatora, Ministarstvo finansija je mišljenja da su moguće uštede od 380 hiljada evra na sadašnji finansijski plan. Ukoliko bi se ovo realizovalo amandmanima koji bi došli u Odbor, jer ćemo imati amandmansku raspravu očigledno ili kroz dostavljanje izmjena i dopuna planova od strane i ostalih regulatora to bi bio neki potencijalni prihod od pola miliona. Da li je to u ovom momentu dovoljno, da li može više ili manje, to neka budu aspekti ove rasprave koju ste zakazali. Ovo sam morao da kažem da bih negdje, ne usmjeravo raspravu već da bih obavijestio o činjenicama koje ovdje imamo.

Sad bih se izvinio, gospodine potpredsjedniče, pošto sjednica treba da počne, pozvao bih kolege iz svog odbora samo da krenemo sa radom, da damo formu, a onda shodno dinamici rada plenuma da se uključe u raspravu oko planova. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Damjanoviću.

Imamo prijavljen komentar koji podrazumijeva i mogućnost pitanja u odnosu na uvodno izlaganje. U ime Kluba Demokratskog fronta, kolega Strahinja Bulajić. Izvolite.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Zahvaljujem,

I ja ću zbog ovog odbora što je kolega Damjanović rekao da skratim malo priču, ali želim samo da ukažem na jednu stvar i da postavim jedno pitanje.

Prije toga, gospodine potpredsjedniče, izgleda da je ipak prošlo vrijeme kad smo u ovom domu imali zadovoljstvo da vodimo energetske rasprave na mnogo višem nivou, rekao bih, kada je u ime Regulatorne agencije za energetiku sjedio Branko Kotri, jedan vrsni poznavalac energetike u Crnoj Gori i regionu, ali izgleda da je to definitivno prošlo vrijeme.

Svu ću svoju priču da svedem na jedno pitanje, samo ću da ponovim pitanje od prošlog puta na koje nijeste dali odgovor. Dakle, gospodo iz Regulatorne agencije za energetiku, da li ste u međuvremenu saznali koliko sredstava ima na računu Elektroprivrede Crne Gore i zašto se ne upotrebljavaju za investiranje u infrastrukturu

elektroenergetskog sistema, jer svi znamo kakvo je stanje te infrastrukture bez obzira o kojem se dijelu Crne Gore radi ili o kojoj je opštini riječ?

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Moram Vas, predsjedavajući, da zamolim za intervenciju, da pitam kakve veze ima ovo pitanje sa finansijskim planom. O ovim pitanjima smo govorili desetak puta, bilo je na raznim skupštinskim odborima, pozivali ste nas više puta tokom ove godine i odgovarali smo na ova pitanja i odgovorili više puta već do sada. Mislim da prelazi granice pristojnosti da odgovaramo po pet puta na jedno isto pitanje, a pri tom pitanje nije na dnevnom redu. Tako da ne osjećam potrebu da odgovaram na ovakvo i slično pitanje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Preleviću, Vi ste veoma čest gost ovdje u Parlamentu i što se tiče izvještaja o radu i što se tiče planova rada i tako dalje i podrazumijevam ipak da ste stekli osnovna saznanja o načinu rada Parlamenta i načinu ophođenja sa poslanicima. Dakle, poslanici iz predmetne materije imaju pravo da pitaju sve ono što oni osjećaju da treba da pitaju. Vaše je da odgovorite ili da ne odgovorite. Ako je u Vašoj nadležnosti, da odgovorite, a ako mislite da nije u Vašoj nadležnosti onda da kažete da po vašem mišljenju to pitanje nije u vašoj nadležnosti i tražite odgovor kroz druge institute koji postoje ovdje u Parlamentu, to su poslanička pitanja i ostalo.

Najdobronamjernije vam govorim, nemojmo kao predstavnici predlagača da ucijenjujemo poslanike da li su u konkretnim pitanjima, diskusijama i tako dalje pogodili metu ili nijesu. To Vaše nije. Vaše je da odgovorite na svako pitanje koje je u Vašoj nadležnosti. Što nije u Vašoj nadležnosti onda recite nije u našoj nadležnosti, koristite druge institute koje ovaj parlament poznaje i kroz poslanička pitanja i kroz interpelaciju i druga i pokušajte kroz te institute da nađete odgovor.

Molim vas, u cilju dobre komunikacije koja inače postoji u ovom parlamentu kada ste Vi gost, ne vidim ni jedan jedini razlog da tako ne nastavimo i ubuduće i da u tom tonu nastavimo međusobnu komunikaciju.

Proceduralno ne može. Kolega Pavloviću, sačekajte.

Kolega Strahinja Bulajić se javio za proceduralnu intervenciju.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Meni, gospodine potpredsjedniče, ni najmanje ne smeta ovakva reakcija, jer kako Vi rekoste, očigledno sam pogodio metu. Samo mi nije jasno ako Regulatorna agencija ima taj zakonski prefiks „nezavisna“, ne znam zašto se boje da saopšte koliko je to stanje sredstava na računima Elektroprivrede ili na računu Elektroprivrede. Uopšte ne znam šta je to toliko problematično. Sa druge strane, radi mene ne moraju više ni da odgovaraju na ovo pitanje, više ga postavljati neću, meni je ovaj način i ovakav oblik odgovora sasvim dovoljan da mi je jasno o čemu se radi. Danas vjerovatno više neću

uzimati riječ po ovom pitanju, jer sad inače moramo da idemo na Odbor za budžet. Ovakvo ponašanje još jednom mi daje za pravo da kažem da Branko Kotri nikad ovako ne bi postupio i baš mi je žao što je morao da ide u penziju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Stekli su se uslovi da idemo dalje sa raspravom. Mislim da je dobro da smo razjasnili ove stvari.

Nema potrebe, kolega Pavloviću. U ime Kluba kolega Bulajić je imao proceduralnu intervenciju, može i drugih proceduralnih intervencija, ali se sve svodi na to. Vjerujem da sam i ja dao objašnjenje u cilju zaštite poslanika i ovog doma, tako da možemo ići dalje.

Nema veze za izvinjenje, idemo dalje.

Ulazimo u raspravu, kolega Zoran Vukčević u ime DPS-a, u ime Demokratskog fronta kolega Knežević.

Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče,

Uvažene kolege, poštovani građani, gospodine Preleviću, gospodine Medenica,

Kada govorimo o finansijskim planovima regulatora i posebno kada govorimo o finansijskom planu Agencije za energetiku, želim na početku da postavim jedno veoma principijalno pitanje, bez obzira što dolazimo u situaciju da već raspravljamo o završenom, usvojenom stanju organa regulatora, finansijskom planu i ostalih regulatora. Želim da postavim jednu dilemu koja mora da se sa aspekta dugoročnosti na sistemski način riješi. Kad govorimo o regulatorima jedan od osnovnih principa jeste da regulatori moraju biti nezavisni i to je nešto što mora da im se obezbijedi sa aspekta obezbjeđivanja svih neophodnih uslova da bi oni obavljali svoju funkciju. Međutim, na drugoj strani su uz puno opravdanje na predlog Vlade postojala određena rješenja kojim se omogućilo da razlika između prihoda i rashoda bude dostupna u budžetu i da ta sredstva se zapravo obezbijede u budžetu kao antikrizna mjera i na taj način se utiče na obezbjeđivanje racionalnog ponašanja regulatora u ovim godinama, mislim na 2013, 2014. i 2015. godinu. Svako miješanje sa aspekta finansija dovodi u pitanje nezavisnost poslovanja regulatora i to je jedna dilema koju moramo zaista otvoreno postaviti i sagledati sa aspekta njene dugoročnosti. Ukoliko postoji potreba za takvim miješanjem u rad regulatora, onda se mora to postaviti na sistemski način i veoma precizno definisati kada je u pitanju finansijski plan, posebno za svakog regulatora, jer je veoma teško linearno posmatrati svaki finansijski plan svakog regulatora, jer svaki regulator ima svoje specifičnosti u radu. Čuli smo i vidjeli smo zapravo u materijalu, kada je u pitanju ovaj regulator, od ukupnih finansijskih sredstava koja su na raspolaganju 30% sredstava je namijenjeno za sve ostale aktivnosti. U takvim okolnostima veoma je teško postaviti sistem da funkcioniše u cilju obezbjeđivanja svih neophodnih uslova da taj regulator ostvari sve ono što mu je u nadležnosti u skladu za zakonskim rješenjima i da od ukupnih sredstava koja su na raspolaganju Agenciji za energetiku, 70% ide na lične dohotke, veoma zabrinjavajuće. Na drugoj strani govorimo da ovaj regulator kao i ostali mora biti nezavisan.

Uz svu opravdanost mjere koja je, prije svega, uslovljena sa ciljem da se postigne makroekonomska stabilnost, da se obezbijede uslovi za finansijsku stabilnost budžeta za 2013. i stvaranje uslova za 2014. godinu, o ovim stvarima u narednom periodu treba razmisliti, na koji je to način moguće uraditi, jer regulatori imaju i sa strane Vlade a i sa strane odbora, odnosno Skupštine pritisak da bi mogli da se, navodno, racionalnije ponašaju. To ukazuje na to da oni moraju uraditi određene korekcije finansijskih planova, kao što je i urađeno kada su u pitanju finansijski planovi za 2014. godinu.

Regulatorna agencija za energetiku je, kada govorimo o finansijskom planu za 2014.godinu, napravila plan koji je izraz zaista racionalnog ponašanja, jer je sve ono što je bilo predviđeno i sa strane Vlade i ono što je bilo predviđeno sa strane Odbora za ekonomiju usvojeno i upravo dato u ovom dijelu koji se odnosi na izmjene finansijskog plana. Kada su u pitanju ukupna finansijska sredstva čuli smo, nešto više od 80 hiljada na rashodnoj strani je umanjeno i sve sugestije koje su date i sa odbora i sa pozicije Ministarstva finansija da se smanje i plate i da se smanje ostali troškovi, posebno troškovi koji se tiču nabavke novog automobila, troškovi koji se tiču obezbjeđivanja sredstava za rješavanje stambenih potreba i tako dalje, dovedeni su na onaj nivo koji govori o tome da je Regulatorna agencija za energetiku u potpunosti ispoštovala sve preporuke koje su im dostavili i Vlada, odnosno Ministarstvo finansija i nadležni odbor Skupštine. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

U ime Kluba Demokratskog fronta, kolega Milutin Đukanović.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo, poštveni članovi Regulatorne agencije za energetiku,

Kada raspravljamo o Regulatornoj agenciji za energetiku važno je napomenuti zbog čega ona postoji. Šta je suština postojanja Regulatorne agencije za energetiku? Suština njenog postojanja je da omogući da u Crnoj Gori zaživi tržište električne energije. Kad zaživi tržište električne energije doći će do konkurencije, a samim tim građani će imati jeftiniju električnu energiju. To je suština postojanja Regulatorne agencije za energetiku. Da li je ostvarila svoj elementarni cilj Regulatorna agencija za energetiku? Da li mi danas u Crnoj Gori imamo tržište električne energije? Nemamo ga, ali dešava se jedna vrlo interesantna stvar, osim što je trebalo da omogući da zaživi tržište električne energije morala je da vodi računa da monopolista u ovoj oblasti Elektroprivreda Crne Gore ne ostvaruje veliku dobit, odnosno da ne ostvaruje nenormalne profite koji bi u suštini išli na teret građana Crne Gore. Još jednom ću da ponovim pitanje gospodina Bulajića, da u međuvremenu se potrudite i da nas obavijestite koliko Elektroprivreda Crne Gore ima novca na svojim žiro-računima?

Zbog čega Vas ovo pitamo? To vas pitamo zbog toga što je to veoma značajno prilikom formiranja cijene električne energije i ako vi nemate ovaj podatak dovodite građane u zabludu i obračunavate, da kažemo paušalno, cijenu električne energije, odnosno paušalno dajete saglasnost na cijenu električne energije. Zbog čega ovo pričam? Kad se formira cijena električne energije Elektroprivreda Crne Gore dostavlja

vam troškove na osnovu kojih vi određujete dozvoljeni prihod, odnosno određujete kolika cijena mora da bude električne energije da bi se pokrili ti troškovi. Je li normalno da kompanija koja je imala, koja je dobila od A2A 96 miliona evra, koja je Prvoj banci dala devet miliona evra za dokapitalizaciju, koja je Prvoj banci dala šest miliona evra subordiniranog kredita, maltene na računu Prve banke imala je 110 miliona eva i na tih 110 miliona evra dobijala je određeni prihod po osnovu kamate. Znači, imamo tu kamatu kao prihod, ali najveća greška i to je taj paušal je u tome što je Elektroprivreda imala svoje pare na računu, ali podizala je kredite od komercijalnih banaka. Konkretno podigla je kredit od 35 miliona evra od Evropske banke za obnovu i razvoj. Na to 35 miliona evra išla je određena kamata. Elektroprivreda je prijavljivala tu kamatu kao rashod i vi ste je priznavali i povećavali cijenu električne energije, ali kad je Elektroprivreda imala svoj depozit i kad je sad kamata bila njen prihod, to vjerovatno nijeste uzimali u obračun prilikom formiranja cijene električne energije? Zbog toga je važno pitanje da se znaju tokovi novca, jer nije prirodno, ponavljam još jednom, da neko ko je imao preko 100 miliona evra na računu Prve banke, podiže kredite. Vi priznajete kao trošak kamatu na te kredite i na osnovu toga povećavate cijenu električne energije.

U ovom Parlamentu zaista mi je nepristojno više da pričamo o platama članova članova Savjeta regulatorne agencije za energetiku. Skupštinski odbor za budžet i finansije preporučio je da plate organama upravljanja ne mogu da budu veće od dvije prosječne plate u Crnoj Gori, odnosno da prelaze hiljadu evra. Organi upravljanja, odnosno članovi u organima upravljanja Regulatorne agencije za energetiku imaju plate blizu dvije hiljade evra. Dokle god se Regulatorna agencija ponaša na ničin kako se ponaša mi smatramo da je ona u službi jednog čovjeka, odnosno predsjednika Vlade i da izvršava njegova naređenja. Demokratski front neće podržati ni finansijski plan, a neće podržati ni plan rada Regulatorne agencije za energetiku. Plan rada u kome nećete da uzmete u obzir kamate kao prihode, nego ih samo uzimate u obzir, kamate kao rashode i na taj način povećavate cijenu električne energije, odnosno dozvoljavate elektroprivredi da poveća cijenu električne energije. To nije put i način na koji treba da radi jedno regulatorno "nezavisno" tijelo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore, riječ ima kolega Dritan Abazović.

Nakon prvog kruga onda možete da imate komentar.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Šturanoviću, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore, predstavnici regulatorne agencije,

Na početku da izrazim žaljenje zbog stavova gospodina Prelevića koji su prilično neprimjereni. Nema veze što vas neko pita sto puta, nismo ovdje na naučnom skupu, nisam stručnjak iz ove oblasti, samo mijenjam svoga šefa kluba koji je na odbor i poslanici imaju pravo da Vas pitaju šta god žele, a vi imate pravo samo da odgovorite ili ne odgovorite. Ako ne želite da odgovorite nema problema, ali u solidarnosti sa svojim kolegama želim da postavim isto pitanje. Koliko novca ima na računu Elektroprivrede Crne Gore i zbog čega sa time ne upoznajete javnost? Ako ste odgovorili 50 puta na to pitanje, zamolio bih vas ako znate da odgovorite i 51 put, pošto nijesam u tih 50 puta bio u prilici da dobijem tu informaciju.

Sa druge strane reći ću ono što mislim o regulatornoj agenciji i o onome što vi radite. Vi se gospodine morate baviti nadzorom nad radom energetskih subjekata. Šta ste preduzeli povodom krađe i nelegalnog preuzimanja struje iz Evropske interkonekcije? Pitao sam Vas i prošli put i pitam Vas i sada. Vi možete slobodno da reknete da nije tema dnevnog reda, ja svoje pitanje ponavljam i tražim od Vas egzatan odgovor ako ga imate. Vi gospodine niste tu da bi štitili monopole bilo čije niti bilo čije banke, nego ste da pomognete da građani imaju što kvalitetnije snadbijevanje bilo kojim energetskim proizvodima. Nisam siguran da smo mi to ostvarili. Mi stalno imamo povećanje struje. U vašim izvještajima vrlo je jasno koliko je bila cijena struje 2011., koliko je 2013. godine. Da li se tu nešto moglo uraditi? Siguran sam da jeste, ali ako mi stalno imamo običaj da gledamo kroz prste nekim energetskim subjektima samo zato što postoji neki interes koji sigurno nije neki opštin interes, nego koji je privatni, to je naš potpuno drugi problem.

Šta je sa nadzorom kvaliteta usluga? Samo zato što postoji neki interes koji sigurno nije opšti interes, nego koji je privatni, to je naš potpuno drugi problem. Šta je sa nadzorom kvaliteta usluga? Zna li da na primorju u toku turističke sezone redovno imamo nekvalitetno snadbijevanje, redovno. Zašto? Hvala Bogu veliki je priliv ljudi, veća je upotreba električne energije, prije svega, i onda dolazi do kraha sistema. Kakav mi kvalitet nudimo? Kad god je grmljavina ili je malo veće nevrijeme mi nemamo kvalitetno snadbijevanje električnom energijom. Nisam čuo da ste se neki put značajnije založili da se to pitanje riješi. Nema priče o modernizaciji, nema modernizacije dok pare leže na računu jedne banke. Kako? To je logično, vrlo logično pitanje koje je postavio kolega. Kako ćemo da se modernizujemo? Samo unosimo električna brojila na način da bi potrošače koji i onako teško žive, a koji naravno treba da izmire svoje obaveze, doveli u još težu situaciju. Kada treba ukinuti struju u KAP-u ili nekome ko je nelegalni potrošač na više načina gledano, onda se vi prepirete čija je nadležnost, da li treba to da uradi Elektroprivreda, da li interkonekcija, da li ovaj, da li onaj. Kao građanin, ne kao nikakav profesionalac i poznavalac ove obalsti, zaista očekujem više. Ako imate 70% odvajanja za plate, hvala Vam što ste to rekli i što ste i sami konstatovali da je to previše, onda zaista očekujemo malo bolju uslugu.

Ako je ova zemlja spremna da zamrzne penzije penzionerima, da naplaćuje dodatne takse na trudnice i tako dalje, nema nikakvog razloga da jedno regulatorno tijelo ima toliko enormne zarade, a sa druge strane zaista nemamo kvalitetnu uslugu. Ako vas neko sprčava u tome mi smo tu da vam pomognemo koliko toliko, moralno ako ništa drugo. Recite, imamo vezane ruke, ako je to tako. Ne možemo da preduzimamo neke akcije protiv nekih subjekata ili protiv nekih pojedinaca. Recite to, siguran sam da će javnost stati na vašoj strani, ali nemate nikakvog razloga niti za ljutnju niti za bilo što. Ovdje smo zajedničkog zadatak, a zajedniči zadatak je da imamo veći stepen organizacije što se tiče energetskog sektora. Tu smo da bi suzbijali monopole, a da bi građanima omogućili da na što jeftiniji način imaju što kvalitetniju uslugu. Ako vi mislite da ste to postigli vašim pređašnjim radom svaka čast. Ja odgovorno tvrdim da to nije tako. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

U ime Kluba Socijaldemokratske partije kolega Damir Šehović.

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Šturanoviću, poštovane kolege iz Regulatorne agencije za energetiku, uvaženi poslanici,

Dozvolite mi da veoma kratko dam svoj i partijski osvrt na plan rada i finansijski plan Regulatorne agencije za energetiku, regulatora koji ima i te kako važnu ulogu u našem sistemu budući da ima zadatak da obezbijedi uredno snadbijevanje građana Crne Gore električnom energijom po pravednim uslovima i kao takav u fokusu je javnosti često bio u posljednje vrijeme. Ovo je prilika da se možda samo ključnih segmenata iz domena vašeg rada pozabavimo i da možda dobijemo odgovore još na neka pitanja koja do kraja nisu zaokružena ili pak da potvrdimo još jednom ono što ste imali priliku da saopštite javnosti u prethodnom periodu i da, naravno drugi dio diskusije baziramo na finansijskom planu i da pokušamo zajedničkim trudom da dođemo do onakvog finansijskog plana koji bi bio usklađen sa mjerama fiskalne konsolidacije koje država Crna Gora, naročito posljednjih godinu dana, intenzivno sprovodi. Vjerujem da ćete vi naći način da date tome doprinos.

Kada je riječ o vašem radu, onda je definitivno ono što je posebno bilo u fokusu u prethodnom periodu bilo vezano za činjenicu da smo se suočili sa takozvanom krađom struje iz Evropske interkonekcije koju su pretstavnici energetske zajednice čak sebi dali za pravo da nazovu pravom hajdučijom. U tom smislu dozvolite mi da ustvrdim da se mi generalno u toj novoj situaciji nijesmo snašli. Ne kažem da je odgovornost jedino na Regulatornoj agenciji za energetiku, već kažem da smo morali tražiti konkretnije odgovore na tu situaciju budući da smo kao država pretrpjeli značajne, ne samo finansijske štete, nego bih rekao da je još značajniji gubitak, gubitak dostojanstva države u tom izuzetno značajnom tijelu za Crnu Goru. To je jedno od pitanja koje onako posebno zaslužuje pažnju i danas kada razgovaramo o planu rada i finansijskom planu.

Ono što bih, takođe, želio u kontekstu toga da saopštim, jeste, činjenica da mi već danas započinjemo raspravu o budžetu za narednu godinu. Želio bih da vas pitam, da li se ta krađa struje u konačnom može prevaliti na krajnje korisnike budući da je u budžetu prepoznata obaveza crnogorskog elektroprenosnog sistema da on iz njegove dobiti nadomjesti onaj dio koji do sada nije pokriven u finansijskom smislu po tom osnovu, te me interesuje vaš sud? Da li to na bilo koji način mogu osjetiti krajnji potrošači, odnosno, da li vi imate mehanizama da to u konačnom spriječite? Zato što mislim da nije pošteno da taj trošak padne na budžet Crne Gore i dobro je što je prepoznat ovaj mehanizam da se naplati taj dug koji se primiće cifri od četiri miliona eura, ali nam još jednom treba potvrda koju ste vi, čini mi se nedavno i saopštili u ovom parlamentu, da imate mehanizama da nas kao potrošače zašтите od prevaljivanja tog troška na cijene električne energije.

Kada je riječ o finansijskom planu onda smo imali priliku da juče ili prekuče razgovaramo na sjednici odbora o tome. Generalni zaključak koji se može odnositi i na vašu instituciju je taj da smo mi tokom prošle godine ušli u čitav set izmjena zakona koko bismo uspjeli i da regutore uključimo u mjere fiskalne konsolidacije. To je dalo efekta na način što je nekih 600 hiljada eura se slilo u budžet Crne Gore, međutim, imajući u vidu sadašnje planove koji su dostavljeni shvatamo da ako bi oni bili usvojeni u ovom obimu, onda bi prihod za budžet po tom osnovu bio samo nekih 20-ak hiljada eura. Složićete se da smo definitivno odstupili, odnosno da definitivno onaj cilj koji smo željeli da postignemo prošle godine kada smo pristupili izmjenama čitavog niza

sistemskih zakona zbog čega smo hodali po ivici kada je riječ možda i o kršenjima nekih međunarodnih konvencija, a za uzvrat da bi smo obezbijedili jedna zavidan nivo prihoda u bužetu da to ovakvim finansijskim planovima ne možemo uraditi. S toga vjerujem da ćete se složiti sa nama da ćemo mi insistirati kao ..(prekid).. da ispoštujemo svi zajedno ono što je Ministarstvo finansija predložilo u ovom korigovanom mišljenju, a vezano za vaše finansijske planove i da pokušamo da dođemo do tih ušteda koji su po njihovom mišljenju nekih 80 hiljada eura. Nije neka epohalna cifra, ali definitivno jeste pokazatelj da i ove godine regulatori ukoliko to ispoštuju imaju osjećaj za složenu ekonomsku situaciju u kojoj se Crna Gora nalazi. U koliko ispoštujete takve zahtjeve Ministarstva finansija uopšte ne sumnjam da ćete dobiti nesumnjivu podršku od svih poslaničkih klubova, bez obzira hoće li se ta podrška manifestovati kroz podizanje ruke za ovaj izvještaj ili kroz odobravanje činjenice da ste ispoštovali zahtjeve koje je Ministarstvo finansija pred sve nas, rekao bih, ispostavilo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Na ovaj način smo završili prvi krug naše rasprave.

Pitam gospodina Prelevića želi li pose prvog kruga da se uključi?

Kolega Medenica, je li tako?

Izvolite, imate riječ.

NOVAK MEDENICA:

Uvaženi poslanici, dozvolite mi da na ovo pitanje koje je više puta ponovljeno umjesto kolege Prelevića, odgovorim, pošto sam direktnije angažovan na tim pitanjima.

To je pitanje finansijskih plasmana, regulisanje subjkata kod komercijalnih banaka i zašto se ta sredstva ne koriste u osnovne svrhe. Pokušaću, pošto je ovo pitanje više puta ponovljeno, pa mi dozvolite u nekoliko rečenica, a pokušaću da budem što kraći, da pojasnim kako to izgleda. Regulator je razvio precizne metode šta može da uđe u regulatornu osnovnicu. Dakle, na koja sredstva može subjekat da dobije povrat. Samo na ona koja su neophodna i koja služe za osnovne svrhe, odnosno i kada uđu, koja uđu imaju naravno prioritet ona koja će sa najmanje troška dati najveći efekat. Ovdje se radi o novčanim sredstvima, što se tiče novčanih sredstava unaprijed ona ne mogu da uđu kao novčana sredstva, jer je unaprijed u okviru regulatorne osnovnice definisano koja sredstva mogu da budu u novčanom obliku. Dakle, to je samo radni kapita. Samo onoliko sredstava koliko je neophodno za tekuću likvidnost kompanije i to je unaprijed za tri godine regulatornog perioda utvrđeno.

Pitanje koje je većina uvaženih poslanika postavila, to je zašto ta novčana sredstva se ne angažuju da bi se uložila materijalna sredstva ili nematerijalna ulaganja koja će da služe za osnovnu djelatnost. Jednostavno, sva sredstva koja uđu na njih treba kako sam rekao da se da povrat. ...(prekid) Ova sredstva koja su plasirana kod banaka, trenutno, i koja su bivala, koja se uopšte plasiraju, koja nijesu korišćena, to je vlasnički kapital. Moram da naglasim da je vlasnički kapital znatno skuplji od pozajmljenog kapitala. Mi kao regulator stumulišemo subjekte, pogotovo Elektoprivredu u ovoj situaciji, koja ima veliku pokrivenost svojih sredstava vlasničkim kapitalom da više angažuju pozajmljeni kapital koji je jeftiniji nego vlasnički kapital. Dakle, ukoliko će za niže dobiti kredit nego koliko bi dobili povrata na vlasnički, naravno mi pokušavamo, jer će to da se odrazi na potrošače. Dakle, stimulišemo što više pozajmljenog kapitala,

kao od banaka Ebekda koji će biti sa niskom stopom i koja će biti, što će se odraziti na potrošača. Ne znam, možda ukratko, ali da pojednostavim princip zbog čega je, možda za one koji nijesu ekonomisti, izvinjavam se, zbog čega je vlasnički kapital skuplji nego pozajmljeni kapital. Dakle, normalno da je skuplji vlasnički kapital jer ko god, svaki investitor koji ulaže, a ukoliko bira da li će uložiti u banku ili u kompaniju očekuje iz kompanije veći rizik, iz banke garantovana kamata, a ako ulaže u kompanije, tu je veći rizik i to je naravno tu je veći rizik, to je normalno i to je kroz metodologije predočeno. Ukoliko kao vlasnički kapital bude uložio dobiće kod nas u našem slučaju 9% povrata realno. Ukoliko je pozajmljeni kapital mi ćemo da mu priznamo kao da mu je kamata bila već unaprijed određena 5% realno, koliko je god on uspio da dobije taj kredit. Kada se prijavi sa pozajmljenim kapitalom ima 5%, kada se prijavi sa vlasničkim 9%. Sve se to odražava na potrošače i da stimulišemo makar dok god je solventnost Elektroprivrede onolika kolika je, dok god je pokrivenost vlasničkih kapitala toliko visoka, mi ćemo to da forsiramo i dalje. U momentu kada taj pojamljeni kapital možda naraste da se već solventnost dovede u pitanje, onda je to već jedna druga politika i drugi način kako će regulator da reaguje. To je razlog. To su sredstva koja nijesu u okviru regulatorne osnovice. Dakle, nijesu pod direktnom pažnjom regulatora. Sada koliko je to sredstava, to su sredstva na koja on nezavisno ostvaruje dobit koliko je god uložio. Lično mislim da bi pravo pitanje bilo normalno da su ona uložena nego samo kolika je kamata. To nije pitanje svakako regulatora, to je nešto van ovoga što je pod našom pažnjom. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Imamo odgovor na komentar. Kolega Milutin Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Medenica, samo jedan komentar. Vi ste rekli, u suštini, jednu stvar da je veća kamata na štednju nego na kredite. To nije tačno. To jedino važi u Prvoj banci, zato što niko ne smije da dirne tu osnovicu iz Prve banke. To je suština. Sva priča kada ste pričali o vlasničkom kapitalu, pozajmljenom kapitalu svela se na to da nas ubijedite ovdje da se dobija veća kamata za štednju, odnosno depozite nego za kredite, odnosno pozajmice. To jednostavno nije tačno.

Da vas pitam sljedeće. Da li ćete i kako ste dopustili da Elektroprivreda ovu poslovnu godinu završi sa 60 miliona evra čiste dobiti, jer je za prvih šest imala 35 miliona evra? Da li će Regulatorna agencija donijeti odluku kojom će da primora Elektroprivredu Crne Gore da od te pretpostavljene dobiti od 60 miliona evra 55% uplati u budžet Crne Gore jer je toliko vlasničko učešće države u to 60 miliona evra. Još jednom, suština je ovdje bila oko kamata. Kamate na kapital, odnosno na depozit da li ulazi u prihode, odnosno kamata na pozajmice ili komercijalne kredite da li ulazi u trošak. Je li to direktno utiče na cijenu električne energije? Ako imate informacije o kamatama tj. na kapital i kamatama na pozajmljena sredstva vi onda imate informaciju koliko Elektroprivreda ima sredstava na žiro-računima. Je li tačno? Kada se kaže ... mora da se kaže kolika je osnovica, ili vam ne prikazuju kamatu kao prihod, to će biti problem. Ako imate kamatu kao ostvareni prihod Elektroprivrede, vi mora da znate koliko Elektroprivreda Crne Gore ima novca na sopstvenim žiro-računima. Zbog toga

smo iziritirani što nećete to da nam saopštite, a to mora da znate. Objasnio sam vam kroz kamate to mora da znate.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Da bi u međusobnoj komunikaciji oko ovih i svih drugih pitanja bili do kraja korektni, kada su u pitanju komentari i odgovori na komentare, molim vas, nemojmo postavljati pitanja prema predstavniku predlagača za koje znamo da proceduralno nije u mogućnosti da odgovori. Dakle, hajmo da razvijamo dijalog oko svih tema koje su u nadležnosti ovog parlamenta, uz puno međusobno poštovanje. Evo, sada je kolega Đukanović, siguran sam u najboljoj namjeri, postavio određena pitanja prema predstavniku predlagača, ali proceduralno predstavnik predlagača nije u mogućnosti da odgovori i odmah dolazimo u određenu koliziju kada su u pitanju mogućnosti da se to pitanje rastumači do kraja.

Idemo dalje. Završili smo sa prvim krugom. Kolega Milan Knežević sada ima riječ. S njim završavamo ukupnu raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, gospodo iz Agencije, uvaženi građani, uvažene kolege,

Imajući u vidu da smo prije nekoliko dana raspravljali o izvještajima za 2012. godinu regulatornih agencija, saopštiću neku svoju impresiju, da bi, imajući u vidu ove programe, za Crnu Goru i njene građane, najbolje bilo da se zatvore sve regulatorne agencije i da se na mjestima i sredstva koja su oni dosad ubirali i koja će ubirati ubuduće otvore prihvatilišta za beskućnike i narodne kuhinje. Vjerujte da je to najveći doprinos koji bi mogli da date državi Crnoj Gori i građanima Crne Gore. Pošto od vas, sudeći po ovome što je rekao moj kolega Đukanović, sudeći po onome što sam pročitao, teško da imamo neku veliku korist, bez obzira što ste u ovim izmjenama i dopunama Finansijskog plana izvršili umanjeње ukupnih rashoda za nekih 80.000 eura, u želji za poštovanjem predloga i sugestija Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Ali, moram vas konkretno pitati šta ste uradili kao regulator povodom svih onih gubitaka koje se zaračunavaju na račune za struju, od gubitaka za prenose, gubitaka za distribucije, gubitaka za neovlašćeno preuzimanje, raznoraznih taksi? Svi građani u Crnoj Gori znaju, i oni koji plaćaju struju, i oni koji ne mogu da plaćaju više račune za struju, da polovina računa ide na sve ovo. Nije mi jasno šta ste vi kao regulatori učinili dosad?

Takođe, ovdje ste predvidjeli i broj povećanja broja zaposlenih za tri čovjeka, koliko mogu da vidim. Nije mi jasno zašto ne investirate u smanjenje tehničkih gubitaka umjesto što investirate u broj zaposlenih, imajući u vidu i činjenicu da ste ovdje opredijelili 25.000 evra za konsultantske usluge. Ako imate tako dobre plate oko 2000 evra, ako ste obezbijedili stambena i svaka druga pitanja i vama i vašim zaposlenim, šta će vam još 25.000 evra za konsultantske usluge? Koga to imate namjeru da konsultujete u narednom periodu? Ovdje vi priznajete da je prosječna starost visoka i da je neophodno zapošljavati mlade kadrove. Dok ne počnete sa tim zapošljavanjem mladih kadrova, imajući u vidu da su penzionerima zamrznute penzije i u 2014. godini, a

imajući u vidu i tu visoku starosnu strukturu, ne bi bilo loše da dovedete i nekog penzionera da osjeti dobrobit, makar bi mogao da redovno izmiruje račune za struju.

Takođe, ostaje mi nejasno kako tumačite ulazak Montenegro bonusa i njihovo fakturisanje struje KAP-u za 45 eura koje ćemo ponovo mi kao građani da platimo, jer se taj Montenegro bonus koji se pojavio kao spasilac za KAP kada se krala struja. Znači, ti termini neovlašćeno preuzimanje, neoprezno preuzimanje koje smo čuli ovih nedjelja i mjeseci, nijesu ništa drugo nego krađa. Neko je krao struju, a onda se pojavio spasilac Montenegro bonus. Kada smo vidjeli vlasničku strukturu Montenegro bonusa, ona je u vlasništvu države, a država će to da naplati ponovo od građana Crne Gore na ovim računima za struju koje imamo. Nije mi jasno kako niste regulisali tu oblast kao što niste regulisali dio koji se odnosi za naknade za štetu koje građani na sjeveru i u centralnom dijelu Crne Gore, a vidjeli smo i na primorju imaju po deset i petnaest dana zbog nestanka električne struje. Po deset, petnaest dana na sjeveru nije bilo struje sa oštećenim namirnicama, hranom i svim onim što su ljudi spremali za tu godinu. Niko nije našao za shodno da tim ljudima obezbijedi neku vrstu nadoknade. Moram, takođe, da vas pitam, ako već znate kolike su kamate na štednju, a kolike su kamate na podizanje kredita, onda vam je jasno koliko novca ima Elektroprivreda Crne Gore na računima, tim prije što smo čuli da će A2A strateški partner Elektroprivrede Crne Gore tužiti Crnu Goru Međunarodnom arbitražnom sudu u Njujorku za 600 miliona eura. Imajući u vidu ove tužbe koje će nam braća domaći Rusi procesuirati vezano za KAP, nama bi najbolje bilo da se svi kolektivno iselimo iz Crne Gore jer niko neće biti u stanju da plaća ni struju, ni obaveze prema državi kada se bude procesuirala ova tužba vašeg strateškog partnera. Stvarno sam, gospodo, umoran od priče poboljšavanja normativnog okvira. Vi iz godine u godinu poboljšavate normativni okvir, a čitava Crna Gora je ispala iz vašeg normativnog okvira i ne vidite dalje od vašeg interesa koji ostvarujete u tim agencijama. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Pitam predstavnike predlagača žele li da iskoriste pravo na završnu riječ? Ne. Zahvaljujem. Time zaključujem ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda o kojoj ćemo se izjasniti naknadno. Zahvaljujem kolegama Preleviću i Medenici na učešću u našem radu.

Prelazimo na sljedeću tačku Predlog finansijskog plana sa Planom rada Agencije za elektronske medije za 2014. godinu. Ovlašćeni predstavnici Agencije su Branko Vujović, predsjednik Savjeta Agencije za elektronske medije i Abaz Beli Džafić direktor Agencije. Gospodin Džafić je tu, i pozdravljam ga u naše ime. Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Aleksandar Damjanović.

Otvaram pretres. Pitam da li predstavnik Agencije želi da da dopunsko obrazloženje? Želi. Izvolite.

ABAZ BELI DŽAFIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Finansijski plan Agencije za elektronske medije u 2014. godini bazira se na zakonom propisanim izvorima finansiranja Agencije za elektronske medije i to prvenstveno na godišnjim naknadama po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga, a to su naknade za emitovanje i naknade za pružanje

audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev, to su ovi kablovski operateri. Zajedno sa Planom rada za 2014. godinu ova dva dokumenta čine solidnu osnovu za praćenje rada Agencije po našem mišljenju. Godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za emitovanje su planirane na osnovu vrednosne osnovice za obračun u 2014. godini i umanjene su 30% u odnosu na naknadu iz 2013. godine. Ako se uzme i umanjene koje je napravljeno u 2012. godini od strane Agencije, to je ukupno smanjenje tih nadoknada na iznos od 45,5%. Zakonom o digitalnoj radio-difuziji emiteri nijesu oslobođeni plaćanja naknada za emitovanje uz korišćenje kapaciteta prvog multipleksa. To znači da, ako bi se izdalo odobrenje za emitovanje pod sredstvom digitalne radio-difuzije, ovi su subjekti bi trebalo da počnu da plaćaju naknade i po ovom osnovu. To bi sigurno dodatno opteretilo poslovanje TV emitera u 2014. godini, po mišljenju Agencije. Kako nije sigurno kako će teći dinamika realizacije uslova za početak simulaksta ili obostranog emitovanja digitalnog i analognom programa pod sredstvom prvog multipleksa, planom nijesu predviđeni prihodi po ovom osnovu. Ako se pogledaju planirani prihodi od godišnjih naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audio-vizuelnih medijskih usluga na zahtjev, naknade za kablovske operatere, može se konstatovati da su utvrđene na visini od 2,9% godišnjeg prihoda pružaoca usluga ostvarenih po ovom osnovu u 2013. godini. Ako se zna da je zakonom propisano maksimalnih 5% može se zaključiti da je Agencija vodila računa da se pronađe balans između prava koja je daje zakon i opterećenja koje će ovaj plan izazvati kod operatora.

Ukupni prihodi agencije su projektovani na visini od 721.880 eura. U odnosu na plan za 2013. godinu projektovani su prihodi niži za 7,6%. Ukupni rashodi Agencije su projektovani na visini od 721.274 eurai u odnosu na plan za 2013. godinu projektovani rashodi su niži za 1,5%. U strukturi planiranih prihoda za 2014. godinu najznačajniju stavku predstavljaju prihodi od naknada za emitovanje i to 35%, zatim slijede prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev 65%. Da budem iskren, nama u Agenciji se ova proporcija apsolutno ne sviđa jer ona je u tom smjeru da se više opterete u ovoj poslovnoj godini kablovski operateri. Planom Agencije predviđaju se i investicije, i to u visini od 100.000 eura. Mi smo imali pozitivno mišljenje Ministarstva finansija, ali je od strane nekih predstavnika Odbora traženo da nađemo izvore za tu investiciju. Nažalost, nijesmo uspjeli. Mi imamo dvije vrste prihoda i jedino kako mi možemo napraviti tu investiciju da se prinudno naplate sredstva koja duguju emiteri ili da se obezbijedi neka donacija po tom osnovu.

Da podsjetim, Agencija je ovim planom predvidjela pozitivno poslovanje, a ispoštovali smo sve one vaše predloge koji su bili vezani za male emitere i to košta agenciju ukupno 125.000 eura. To je za ovakvog regulatora užasno veliki novac. Zbog toga je samim planom predviđeno da se poslovna godina ipak završi pozitivno i da se u budžetu uplati nekih 600 i nešto eura. Ako se pogleda dostavljeni program rada može se zaključiti da se radi o usaglašenim realnim dokumentima. Taj program rada proizilazi prvenstveno iz naših obaveza saglasno zakonu, a iz obaveza koje proizilaze iz pregovora sa Evropskom unijom. Finansijski plan i program rada ukazuju na kontinuitet uz uvažavanje potrebe za racionalnim raspolaganjem sredstvima s jedne strane i sagledavanje opterećenja koje će predviđene naknade imati za emitere i kablovske operatere. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Hvala vama.

Izjavitelj Odbora nema interesovanje, jer smo imali generalno informisanje ispred Odbora oko ove tačke. Možemo sada krenuti u raspravu, ali prije nego što uđemo u prvi krug rasprave samo kratko saopštenje. Poštovane kolege, podsjećam vas da su poslanici Vasilije Lalošević, Zdenka Popović i dr Milorad Bakić podnijeli ostavku na poslaničku funkciju, pa saglasno Poslovniku Skupštine objavljujem da Skupština konstatuje njihove ostavke čime im prestaje mandat poslanika, o čemu ćemo odmah obavijestiti Državnu izbornu komisiju radi popune upražnjenih poslaničkih mjesta. Želim da iskoristim ovu priliku da, u ime svih nas, u ime svih poslaničkih klubova, kolegama Laloševiću i Bakiću i kolegini Popović zahvalim na učešću u našem radu i na kvalitetnoj saradnji koju smo imali u ovom parlamentu i da im poželim svaku sreću na njihovim budućim poslovima i zaduženjima koja će dobiti. Hvala vam.

Sada krećemo u prvi krug učešća u raspravi. Kolega Šefkija Murić, u ime Poslaničkog kluba DPS-a, a zatim kolega Koča Pavlović, u ime Kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi građani, uvaženi predstavnice Agencije za elektronske medije, gospodine Džafiću,

Pokušaću da dam određeni broj komentara na ono što ste vi predložili i što danas razmatramo, a to je Finansijski plan sa Planom rada za 2014. godinu. Pokušaću da se držim onoga što ste iskazali u vašem izvještaju, a počecu od onog dijela gdje ste vi i rekli u uvodnom izlaganju da je ono što ste planirali plan rashoda i plan prihoda uglavnom uravnotežen u vašem predlogu i vidjećemo kako će se ostvarivati u 2014. godini. Osvrnuo bih se malo na ono što ste i vi pokušali da kažete u uvodnom dijelu još za investicije. Možete li nam pojasniti bliže o kakvoj opremi se radi? Ovdje ste napisali samo da je to oprema za monitoring. Vaš je i posao monitoring i praćenje. Da li ova oprema podrazumijeva opremu novijeg datuma ili ona podrazumijeva nadogradnju postojećeg? Čisto da nas upoznate bliže jer nijesam mogao da vidim iz ovog vašeg izvještaja o kakvoj opremi je riječ.

Takođe ste u vašem izvještaju kazali, u jednoj rečenici, ovo ne smatram da može da bude izvučeno iz konteksta, ali da ne bih čitao čitav ovaj tekst samo ću pročitati jednu rečenicu na str. 10, gdje ste kazali da je Agencija za elektronske medije osnažena, ali njen kapacitet da efikasno prati tržište ostaje neadekvatan. Šta to znači, da li je ta neadekvatnost u kadrovskom smislu ili u tehničkom smislu? Što je ono čime bi trebalo da se bavi ova agencija i na koji način je osnažiti u budućem periodu?

Dalje, u ovom drugom dijelu gdje je vaš program rada, ima dosta tema za komentara, ali ću podcrtati i probati da iskomentarišem zajedno sa vama određeni broj tema gdje ste i vi naznačili da, kada su u pitanju tzv. neprofitni emiteri ili mali emiteri njima u budućnosti prestaje prilagođavanje na platforme novijeg datuma, ono što je i država Crna Gora i preuzela u Zakonu o digitalizaciji. Šta učiniti sa tim emiterima i kako njima pomoći da pređu na određene platforme? Nijesam siguran da oni mogu ispoštovati ove stvari. Sama riječ da su neprofitni, tu zahtijeva određeno vaganje i prilagođavanje na noviji način rada. Moje mišljenje je da ovo pitanje treba posebno sagledati sa velikom pažnjom jer postoje sredine gdje imate samo jednog emitera i ako tog jednog ugasi, onda će građani ostati potpuno neinformisani što se tiče medija.

Pokušaću da kažem još jednu sugestiju ukupno gledano za sve emitere. Imamo određeni broj emitera koji nekada i ne prenose određene sadržaje koji su od javnog interesa. Moja sugestija je da pokušamo zajedno da nađemo neki model na koji način dati zadatak emiterima da ono što je u interesu građana da bude prezentirano zbog opšte informisanosti građana. Pošto mi vrijeme ističe, imao sam još par sugestija, ali uglavnom bi to bila ta pitanja i te sugestije koje ćete vi ili u završnoj riječi ili sada odgovoriti. Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega.

Kolega Koča Pavlović sada ima riječ, a neka se pripremi kolega Dritan Abazović. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče Parlamenta.

Gospodine Džafiću, prosto nijesam mogao da propustim da nešto ne kažem o ovoj tački dnevnog reda i ovom vašem izvještaju. Pogledao sam, u stvari, Predlog i finansijskog i ovog plana rada. Kada se sve to, poštovane građanke i građani Crne Gore, pogleda i uzme i obzir stiče se utisak da je stanje otprilike redovno, što bi rekli, u sektoru, da će se i naredne godine po malo raduckati, da će neki ići na stručna usavršavanja jer je očigledno taj diplomatski angažman u tom pravcu, očigledno tamo postoje neki koji su veoma zainteresovani, a možda, pretpostavljam, da i koriste te prilike da prikupe materijal za svoj stručni angažman, a neki će, vjerovatno, turistički po malo putovati. Sve u svemu, jedno uobičajeno stanje, što bi rekli uživa se u plodovima prethodnog napornog rada. Moje pitanje je, gospodine Džafiću, sljedeće. U stvari, imam tri pitanja. Gledate li vi, gospodine Džafiću, Minut, dva na Pinku, gledate li vi to, da li to neko tamo gleda? Znam da postoji Centar za monitoring koji je dužan da snima. Je li se tamo samo snima ili po neko po nešto tamo i pogleda od toga što se snima? Gledate li uopšte državnu televiziju? Gledate li dnevnik državne televizije? Konačno, gledate li, gospodine Džafiću, ova beskonačna Bebina, Canetova i Branova blaćenja na televiziji koja se zove 777, a pravi bi joj naziv bio 666, onaj univerzalni?

Gospodo iz Agencije, poštovane kolegice i kolege, poštovane građanke i građani Crne Gore, sve što sam pomenuo jesu manifestacije, da pokušam da je malo preciznije definišem, jedne raspojasane medijske hajke koja je vođena od strane jednog spin doktora, a koji je napravio od jedne grupe medija, prvenstveno elektronskih, jednu medijsku batinu kojom vodi tu hajku, jednu pravu klevetničku hajku, sva obilježja hajke ima, gospodine Džafiću, mislim da ćemo se oko toga složiti, koja nije zapamćena po mom utisku, a znate da sam bivši novinar, znate da sam se bavio i dokumentaristikom i bavio se pitanjem medija u ratnom okruženju. Čini mi se da ovakva beskompromisna hajka nije zapamćena još od vremena ratovanja za mir. Mislim da je ona uporediva po svom intenzitetu, po jeziku mržnje, da je uporediva jedino sa jednom permanentnom hajkom, političkom, medijskom, kojoj je izložen Pokret za promjene, a prije toga je bio Liberalni savez.

Pitanje koje se nameće, mislim da je jako interesantno da konstatujem ovdje javno ko čini tu medijsku batinu. Jedan samozvani javni radio-difuzni servis, a u suštini posljednja režimska državna televizija u Evropi. Precizan da budem, režimska televizija po profilu programa koji proizvodi, a državna u smislu da građani milione eura godišnje

opredjeljuju za tu televiziju, radioteleviziju. U suštini se radi o jednom privatno javnom partnerstvu između režima i bezbjedonosno interesantnih struktura. To je prava definicija, po mom mišljenju, tzv. javnog radio-difuznog servisa. Ko je drugi činilac te medijske batine? Jedna regionalna televizija poznata po Farmi i Grand paradi, koja je uvijek bila, gospodine Džafiću, nadam se da to niste zaboravili, u službi autokrata od Sloba i Mire pa do ovog današnjeg aktuelnog, a sada po malo u Acovoj i Canetovoj službi, po malo više, sve više. Nadam se da niste zaboravili, gospodine Džafiću, kako je protivzakonito nelegalno ona ušla na ovaj prostor, kako je čak dvije godine nelegalno protivzakonito funkcionisala. Nadam se da niste zaboravili sa kog predajnika je emitovan taj signal na početku. Vi ste gundali, ali javno niste protiv toga bili.

Molim vas, samo ako mogu malo više. Tražio sam deset, ako mogu. Predviđeno je po pet minuta i sat vremena rasprave. Ukoliko nema zainteresovanih, a koliko vidim nema previše zainteresovanih, ne vidim razloga zašto ne bi dozvolili da kažem ono što imam da kažem, osim ako vam ne smeta ovo što kažem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Odluka kolegijuma je takva i ja nemam niti bilo ko drugi pravo da mijenja takvu odluku. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, vi odlično znate da je rad ovog parlamenta uređen Poslovníkom, a odluke kolegijuma se ne glasaju.

Dakle, treća karika te medijske batine jeste jedna tajkunska televizija u vlasništvu onog glavnog perača režimskih para, onoga što je bježao kada je bila afera Telekom. Onda imate tu jednu televiziju sa nacionalnim pokrivanjem osnovanu od strane, kako sam rekao, bezbjedonosno interesantnih osoba. Onda imate jedan od države sponzorisan portal itd. Na kraju, imate i jednu dnevnu novinu koja je pretvorena u jednu stranu tubaonicu. Mislim da je otišla ispod svih nivoa koje smo smatrali samim dnom profesionalnog. Dodajte još toj medijskoj batini kojom maše, kao što sam rekao Beba Popović, par tzv. televizija sa nacionalnom frekvencom koje su odavno umrle samo što im država to još nije saopštila i dobićete, gospodine Džafiću, medijski ambijent koji ste vi kreirali. To je rezultat vašeg desetogodišnjeg, dvanaestogodišnjeg rada, vas, odsutnog gospodina Vujovića, odsutnog gospodina Stojanovića. Gospodine Džafiću, mislim da ovi rezultati ne služe nikome na čast, a najmanje vama.

Ono što sam htio da pitam, imate li vi neku zakonsku obavezu da se bavite poštovanjem programskih i profesionalnih standarda? Zar ne postoji to zapisano negdje u zakonu? Mislite li da ono što radi Pink u Minut, dva poštovanje profesionalnih standarda? Mislite li da državna televizija u dnevniku poštuje profesionalne standarde? Mislite da još neki drugi mediji koji često čine dio te medijske batine kojom Beba maše poštuju profesionalne standarde? Hvala vam, gospodine potpredsjedniče, samo još jednu rečenicu. Gospodine Džafiću, sramota je da se čuti na ovakvo ponašanje ovih Bebinih medija. Sramota je da se čuti na očiglednu namjeru da se crnogorska politička scena ... da se pretvori u Farmu i to ne samo crnogorska politička scena nego samim tim i država Crna Gora. Znam vas iz vremena kada ste vi državu malo energičnije branili.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vam.

Imali smo malo produženje vremena. U svakom slučaju, išli smo po granici onoga što je dozvoljeno Poslovníkom, pominjući, između ostalog, imena pojedinih ljudi koji nijesu u sali niti imaju mogućnost da odgovore na sve što ovo što smo čuli od kolege Pavlovića.

Kolega Abazoviću, imate riječ.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Šturanoviću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore, poštovani gospodine Džafiću,

Mene ne čudi što rasprava o ovoj temi ne može da se odnosi samo konkretno na izvještaj. Ipak je medijska scena nešto što je u ovom trenutku jako kompleksno pitanje, što ćete i vi priznati iz više razloga. Hajde da krenemo redom.

Vaš izvještaj je prilično korektno urađen kao i prošli put, ali suština priče leži negdje drugo. Morao bih da se složim, makar djelimično, sa svojim prethodnikom vezano da je postalo nedopustivo šta sve može da se emituje i koliko se samo novinarski kodeks krši u brojnim emitovanjima i elektronskih, ali i štampanih medija koji nijesu vaša nadležnost.

Želim da se složim da bi Agencija morala da ima veću kontrolu nad tim šta se dešava. Mislim da pojedini emiteri možda i ne zaslužuju da imaju licencu. Samim tim želim da vas pitam jedno pitanje koje se danas aktuelizovalo i koje vjerovatno vi imate sve potrebne informacije oko toga, da li televizija čiji je naziv sa tri broja ima svu potrebnu dokumentaciju da emituje program kao i svi ostali? Da li je tu sve odrađeno po zakonu? Da li oni emituju program na način što su dostavili svu neophodnu dokumentaciju?

S druge strane, želim da se osvrnem i na javni servis koji vrlo često to zapravo i nije. Mislim da ima dosta neobjektivnosti u izvještavanju i mislim da neko, vaša agencija ili bilo koje drugo regulatorno tijelo treba vrlo često da ih podsjeti na to da treba da budu objektivni i u službi svih građana, a ne da budu jednostrani, odnosno da i dalje, makar u pojedinim segmentima onako više suptilno nego direktno promovišu jednoulmje i način na koji se ne može smatrati profesionalnim, s obzirom da su svi regionalni javni servisi reformisani u punoj mjeri. Mislim da vi kao Agencija morate da preuzmete više da se to dogodi kod nas.

Ono na šta želim da se osvrnem jeste digitalizacija. Brojne TV stanice nemaju i dalje riješeno ovo pitanje. Mi smo više puta produžavali ovaj rok vezan za digitalizaciju. Želim da vas pitam da li Agencija razmišlja o nekoj strategiji ili taktici kako da pomogne te emitere koji možda nijesu u mogućnosti to da izvedu iz finansijskih ili nekih drugih razloga, da to izvrše u jednom kraćem vremenskom periodu? Mislim da se ne radi o sredstvima koja su enormna. Mislim da bi se relativno, da ne kažem lako, ali ne sa previše napora moglo da se riješi ovo pitanje. Isto tako želim da vas pitam, to sam vas i prošli put pitao, ako se sjećate, i prošle godine, vezano za pomoć medija koji vrše emitovanje na jezicima manjinskih naroda. Mislim da je njihova pozicija nezavidna, da je sve teža i teža. Tačno je, tržište je odradilo svoje i brojni drugi mediji koji su mnogo veći imaju finansijske poteškoće i sve ostale. Mislim da bi se zbog specifičnosti i zbog potrebe kvalitetnijeg informisanja, što je na kraju krajeva i ustavno pravo, trebalo razmotriti da li postoje neki modeli da se njima izađe u susret. Znam, pošto sam i sam

radio u jednom takvom mediju, da je vaša agencija par puta bila vrlo raspoložena da pomogne, ali mislim da, ukoliko je postoji mogućnost i prostora bilo bi jako korisno da se možda ne tolikim cjenovnikom naplaćuju usluge koje vrši Agencija.

S druge strane, želim samo na kraju da se osvrnem vezano za rashode u vašem grafikonu koji je jasno prikazan, vrlo je jasno i očigledno o čemu se radi, da najviše rashoda zapravo ide na bruto zarade zaposlenih. Mislim da bi bilo dobro da i na održavanje ide malo više novca, jer imamo situacije vezane za emitovanje televizija koje imaju digitalizaciju i one koje nemaju, koje su na analognim antenama, imamo problema da makar u manjim sredinama, ukoliko dođe do kvara, čeka se i nekoliko dana do tih opravki. Zbog toga, mislim da bi bilo korisno da ono što je u vašem domenu i ono što je vaš dio nadležnosti i posla bude realizovan u što skorijem periodu. Za kraj, izvinjavam se zbog prekoračenja, mislim da generalno Agencija radi svoj posao onoliko koliko su njene mogućnosti svakako, ali da vezano za poštovanje standarda koji jeste jedna od vaših oblasti, naveli ste i u izvještaju, poštovanje onoga što jeste i novinarski standard i standard u elektronskim medijima, zaista moramo posvetiti više pažnje kako bi i demokratizacija našeg društva mogla da se izvede u punijoj mjeri, a i da svako onaj ko emituje program ili koji na ovaj posredan ili neposredan način učestvuje u njemu osjeti i veći stepen slobode i veći stepen racionalnog promišljanja kada je u pitanju ovako djelovanje na publiku u vidu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Možemo nakon prvog kruga ako želite ili da čekamo završnu riječ. Kolega Džafić ima riječ. Izvolite.

ABAZ BELI DŽAFIĆ:

Pokušao bih da dam odgovor na sve ovo što su pitanja, ne znam koliko ću uspjeti u ova dva minuta, ali pokušaću.

Gospodin Murić je imao pitanja oko opreme za monitoring. To su zahtjevi Evropske unije. Evropska unija je bila mišljenja da mi neadekvatno monitorujemo programe i da nemamo dobre kapacitete po tom pitanju, a mi smo od onih koji kada prepoznamo problem i svoje greške, kažemo da, tačno je, želimo to da popravimo, ali nažalost za tako nešto treba i novca. Svojim snagama smo nekako htjeli da taj monitoring osavremenimo i više nam se nikad ne može napraviti prigovor da monitorujemo samo program u Glavnom gradu, što ni tad baš nije bilo tačno, ali monitorujemo program na cijeloj teritoriji države. To je, poslije nekih velikih napora koje smo napravili u tehnološkom osavremenjavanju opreme, sad činjenica koju Agencija ovdje može da kaže.

Moram da vam kažem da Agencija nije vrhovni cenzus. Mi nijesmo ti koji će bilo koji mediji da upozore šta će da emituju ili šta neće da emituju, to nije naš dio posla. Naše je da sankcionišemo one koji prekrše zakon i koji prekrše standarde koji su propisani.

Gospodin Pavlović je otvorio, s obzirom da mu je to oblast kojom se bavi, cijeli set pitanja, ja ću pokušati da dam odgovor.

Prvo, nigdje nijesmo napisali da je stanje redovno. Mi mislimo da stanje uopšte nije redovno. "Minut, dva" lično ne gledam, ali ga sektor za moritoring uredno prati i snima sve što emituju na toj televiziji, ne samo „Minut, dva“ nego cijeli program.

Televizija 777, ti ljudi nemaju frekvenciju za emitovanje programa. Tražili su i dozvolili smo da emituju program posredstvom kabla. Što se tiče njihove dokumentacije imaju apsolutno urednu dokumentaciju, sve po zakonu što je trebalo da odradi neki emiter, a osnivač im je Lutrija Crne Gore, makar se ona pojavljuje ka osnivač kod same Agencije. Inače, njihovu dokumentaciju, po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, su tražili iz Mansa, i mi smo im cjelokupnu dokumentaciju vezano za tu Televiziju dostavili. Ako postoji bilo kakva primjedba vezana za osnivanje i rad te televizije spremni smo da sagledamo taj dio. Nijesmo dobili vjerovali ili ne ni jedan pisani prigovor. Agencija može da funkcioniše ili po sopstvenom nahođenju ili nalazu moritoringa ili po dostavljenom prigovoru. Nijesmo dobili pisani prigovor po pitanju rada te Televizije.

Javni servis ja sam imao svoje mišljenje oko svega toga, mislim da i vi znate. Oni imaju svoj savjet, mi pratimo taj dio rada Javnog servisa i pratimo taj dio poštovanja standarda.

Ovo oko „braniti državu“ ja sam i svi moji smo rođeni u Crnoj Gori, ja sam o ovoj državi ovdje bilo koji posao da sam radio gledao da je poštujem i da je branim. Pomenuli ste ovo da sam u određenom periodu branio državu. Braniću ja uvijek ovu državu nijesam zabrinut za svoj neki loš odnos prema ovoj državi.

Gospodin Abazović je postavio vrlo interesantno pitanje, morate razlikovati samoregulaciju i regulaciju. Samaregulacija je ovo što rade profesionalne organizacije, udruženja i ostali, a regulacija je sasvim druga stvar i regulacija treba da ima svoje mjere kažnjavanja, mjere oduzimanja dozvola. Ali ako vam neko ostavi raspon da nekoga samo upozorite ili mu oduzmete dozvolu, onda to nije stepen u kažnjavanju koje propisuju evropski standardi. Dok smo imali mogućnost i novčano da ih kaznimo i da im privremeno oduzmemo mnogo je bilo bolje. Inače, ne mogu da poredim stanje u elektronskim medijima i stanje u štampanim medijima u Crnoj Gori. Vezano za ovaj sukob, nijesam srećan zbog toga. I sam sam bio zaprepašćen šta su neki spremni da objave, ali izvinjavam se to nije dio mog posla. Moj dio posla je šta su objavili u elektronskim medijima. Bilo je ovdje i na prošloj sjednici, ja nemam to zabilježeno da je neko nazvan terorista. Mi snimamo sve programe i jedno je komentarisati nešto ili na ovakvom visokom mjestu ili u kafani ili na bilo kojem drugom javnom mjestu, a drugo je imati dokaz za nešto šta je neko po tom pitanju odradio i o koji zakon se ogriješio.

Pomoć medijima i manjine. Agencija je čak sačuvala novac za Radio televiziju Ulcinj upravo zbog toga što želi da pospješi rad takvih emitera. I koliko god je i nama bilo teško, jer nijesmo imali bilo kakve prihode, gledali smo da odvajamo taj dio sredstava i mislim da smo na samom kraju da pomognemo za osnivanje prve televizije koja će biti u tom javnom servisu u Ulcinju. Poštovanje standarda je nešto na čemu mi insistiramo. Jedno je elektronski mediji a drugo su štampani mediji. Štampane medije dobijete sutra i postojali su neki koji su govorili novine su za jedan dan, kod elektronskih medija to nije slučaj. Ostajem pri tome da su svi elektronski mediji pod nadzorom regulatora. Dešavaju se tu stvari koje su na ivici samog zakona. I ne bi mene sutra uopšte iznenadilo da taj tigar bez zuba, kako ga je prošli put jedan od poslanika nazvao, nekad pogasim neke emitere zbog kršenja standarda, to nemojte da isključite ovdje u Crnoj Gori. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Pavlović. Izvolite, dva minuta.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Dakle, gospodine Džafiću, hvala vam na ovome odgovoru, komentaru. I drago mi je da ste rekli upravo ono što je bilo neophodno reći zbog javnosti da tj. i možete po službenoj dužnosti, što bi rekli ,i bez nekakvoga pisanog prigovora možete vi sami se pozabaviti onim samim što jeste, što zakon propisuje kao dio vaših obaveza, to je da se gleda poštovanje standarda. To je zakonska obaveza, to je dio vašeg posla. Dakle, usput sam pomenuo, tu ste u pravu, štampane medije. Pravo da vam kažem mene je svaki put veliki problem predstavlja da to nazovem medijem, ali dobro. 777 kako funkcioniše. Pogledajte kako funkcioniše, pogledajte efekat nemojte se samo formalno držati činjenice da se oni distribuiraju samo preko kabla, zašto su dobili, ko im je dao dozvolu, kakva je to potreba Crne Gore. Juče smo ovdje usvojili izmjene i dopune Zakona o igrama na sreću. Imamo veliki problem sa kockanjem kod djece. Gospodine Džafiću, Vi odlično znate u kojim je paketima ta televizija, u kojim kablovskim paketima, u svim, gospodine Džafiću. Znate da imaju tamo onaj ogromni pano na kome prikazuju i maloj i velikoj deci bljuotine. To su takva pljuvanja da ja ne mogu da nađem nijednu drugu riječ, a trudim se da iskopam, čak iz Ćirgićevog Rječnika, a kamoli Vukovog, ne možete naći nijednu adekvatniju riječ od toga šta oni emituju na toj televiziji. I formalno su oni ok, pa nemojte molim vas.

Kažete ne gledate „Minut dva“. Molim Vas, gospodine Džafiću, pogledajte, pogledajte ga večeras i vidjećete kako se ovaj naš dijalog interpretirali, vidjećete kako je TV CG to je interpretirala. Mi smo nedavno bili na POSP-u u Strazburu, tamo su dva poslanika pričali, između ostalog, o stanju i ocjenjivali stanje u elektronskim medijima i stanje u Radio Televiji Crne Gore, tj. prvenstveno Televiziji Crne Gore. Bila je ekipa Televizije Crne Gore, parama ovoga naroda bila je tamo, mislite da je neko nešto dao. Mislite da je prenio neko. Je li to poštovanje standarda, je li to poštovanje Parlamenta, je li to poštovanje evropskog parlamenta, je li to poštovanje demokratije u Crnoj Gori?

Dakle, molim vas pogledajte „Minut, dva“, pogledajte TV CG pa mi recite jesu li to standardi, novinarski, profesionalni, programski koje treba poštovati, kada budu izvještavali o ovome danas što vi i ja pričamo?

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dritan Abazović.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Potpuno ste Vi u pravu što se tiče da su dvije različite stvari samoregulacija i regulacija. Međutim, ja sam rekao ono što je Vaša nadležnost, ono što je Vaša mogućnost da iskoristite. A ovom prilikom Vam da tako kažem i kažem i stajacu iza ovih riječi, ako mislite da zakon nije kvalitetan i da Vas usporava u bilo čemu, ja bih Vas molio da evo mene, ako ne želite nekog drugog, obavezete da predloži izmjene zakona. Ja ću to vrlo rado učiniti samo da dođemo do većeg stepena kvaliteta i demokratskog dijaloga u elektronskim medijima. Ništa drugo nije poenta priče. Moram da se saglasim i sa ovim što se desilo i da potvrdim da se to razgovaralo, vrlo otvoreno, da tako kažem. Značajan dio vremena se posvetio medijima u Crnoj Gori u evropskom parlamentu.

Zašto to nije preneseno nije toliko ni bitno, ali je bitna suština priče jeste da se i van ovih granica govori o Javnom servisu Crne Gore i da se ne govori baš u nekom superlativu, nego u kontekstu da mora da nastavi da se reformiše kako bi zaista postao ono što treba da bude, i to je intencija ovog razgovora. A ja vas još jedanput molim i sugerišem, ukoliko mislite da postoje neke prepreke, a da mi kao poslanici možemo da pokrenemo tu proceduru, ja vam stojim na raspolaganju da u svoje ime i nadam se da će još kolega to podržati predložim takve izmjene samo da imamo taj neophodni kvalitet.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama. Kolega Šefkija Murić, takođe dva minuta. Izvolite.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem.

Ja ću vrlo kratko u cilju pojašnjenja onog zadnjeg dijela moje diskusije.

Gospodine Džafiću, nijesam mislio da vršite cenzuru, jer to vam nije obaveza, vi ste regulatorno tijelo. Ja sam samo htio da otvorim jedno pitanje i da čujem vaše mišljenje. Ali, vidio sam da možda na nekom drugom mjestu ovo pitanje treba da bude predmet šire rasprav. Smatram da bi o njemu trebalo voditi računa i tretirati ga vjerovatno kako bi na koji način naši građani bili zadovoljniji da budu potpunije informisani.

Samo toliko.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ulazimo u drugi krug rasprave. Kolega Milan Knežević ima riječ, nakon njega kolega Obrad Gojković.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Šturanoviću.

Poštovana Skupštino, gospodo Džafiću i Vujoviću,

Ja ne mogu primijetiti da se ovaj Vaš program rada za 2014. godinu, mnogo razlikuju od onog izvještaja koji smo prije neki dan ovdje razmatrali za 2012. godinu. Jeste da je došlo do nekog smanjenja koliko sam shvatio 1,5% rashoda, ali suštinski gledano Vaš rad, odnosno finansijski dio se odnosi na rashode od 54% čine bruto zarade zaposlenih 10% ide na bruto naknade Savjetu, kad se tome dodaju troškovi za stambena pitanja zaposlenih, rekli ste mi da u Agenciji su svi riješili stambeno pitanje, pa me sad interesuje da li u međuvremenu neko je došao pa ste i sad njemu trgovali stan ili su to neke ranije preuzete obaveze. S obzirom da ste mi rekli da su riješena sva stambena pitanja, sad odjednom evo imamo i dio koji se odnosi na stambena pitanja zaposlenih. Znači, dolazimo do nekih 70% rashoda koji idu uglavnom na zadovoljenje potreba radnika, savjetnika, konsultantskih usluga, stambenih pitanja i svega drugoga. Ovako da brižljivo analizirate medijski ambijent u Crnoj Gori, sigurno se ne bi dešavalo sve ovo o čemu je između ostalog govorio i kolega Pavlović. Ovdje kažete, u dijelu koji se odnosi na analizu primjena programskih standarda: „Uvažavajući izrazito pozitivna iskustva iz 2012. godine. Agencija će u ovoj godini na osnovu rezultata moritoringa

nastaviti praksu, analiziranja emitovanja programskih sadržaja“. Morate mi pomoći, makar u završnoj riječi, koja su to spektakularno pozitivna iskustva, imajući u vidu u kakvom se medijskom blatu danas valja čitava Crna Gora, podjednako i opozicija, i vlast, i NVO sektor, i Vlada, i Skupština i čitav društveni život. I morate mi naći te segmente pozitivnih iskustava pošto ih ja nijesam vidio. Ono što ja primjećujem ovdje da sve ove agencije vole da se zaklanjanju iza preporuka, propisa EU, još ako se pomene broj 15.684/28 x 3, to tako zvuči rogobatno, zastrašujuće da ljudi ne smiju ni da traže te direktive, misleći da se stvarno radi o implementaciji tih preporuka, a u stvari i nije baš tako.

Složit ćete se sa mnom, gospodine Džafiću, ako postoji konsenzus u crnogorskom društvu oko potrebe da Crna Gora bude član Evropske unije, zašto na toj medijskoj sceni ne postoje emisije koje se bave tom problematikom ili postoje u veoma maloj mjeri, dok recimo za dio NATO integracija gdje ne postoji konsenzus, gdje je ispod 27% građana za pristupanje Crne Gore NATO-u se tako agresivno forsira priča oko ulaska Crne Gore u NATO da imamo razno-razne informativne emisije- ministar poljoprivrede posjetio sjedište NATO-a, vojnici NATO-a će jesti pršutu sa Cetinja, piti vodu sa Ivanovih korita, kupovati paradajz i paprike u Zeti dok budu prolazili po Crnoj Gori i na taj način stvarate neku fiktivnu, odnosno stvara se neka fiktivna histerija o potrebi ulaska Crne Gore u NATO bez naknadno raspisanog referenduma. Dovoljno je samo da se pogledaju neke televizije i ja već imam osjećaj da sam u vojnoj misiji u Avganistanu i samo mi treba šljem i puška da štitim interese Crne Gore u NATO-u. Znači, ako analizirate ove emisije i ako su vam to pozitivna iskustva onda pravite veliku grešku. Nemojte da dozvolite ispiranje mozga građanima Crne Gore o tome kako će sve procvetati ako Crna Gora bude ušla u NATO, a kao što vidimo od toga je udaljena kosmičkim godinama.

Dalje, ovdje se takođe ponavljaju službena putovanja. Nijeste ih nešto mnogo smanjili, a ja bih volio da je efekat službenih poštovanja srazmjern rezultatima rada. Nekad je možda bolje i u mislim negdje putovati, a ostati u Crnoj Gori i raditi na implementaciji, ali ne i ovih okvira, pošto se i ovdje kod vas pojavljuje izrada normativnih okvira, izrada normativnih okvira. Hajte više da nam kažete kad će završiti sa izradom normativnih okvira i kad ćemo početi to da regulišemo i da sprovodimo. I ostao sam vam dužan u vašoj završnoj riječi sa prošle sjednice kad smo raspravljali o Izvještaju za 2012.godinu, kada ste tvrdili da je za vas značajniji prenos inauguracije Predsjednika Crne Gore, nego finale Svjetskog prvenstva u fudbalu, a ja vam sad kažem meni su značajnije utakmice u podsavazu koje će se prenositi nego inauguracija nepostojećeg predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Džafić želi riječ. Izvolite.

ABAZ BELI DŽAFIĆ:

Hvala Vam.

Vi ste i prošli put pričali o službenim putovanjima Agencije, a pošto je to bio materijal koji je star sedam mjeseci, tražio sam da se podsjetim u Agenciji šta je to sve bilo u samom izvještaju i šta su bila službena putovanja. 70% tih službenih putovanja je vezano za dva projekta koje je Agencija imala sa Evropskom komisijom i to je plaćeno

donatorskim novcem Evropske komisije. Inače, da Vam kažem, Agencija je jako štedljiv regulator, govorim o Agenciji za elektronske medije mogu. Mogu da vam kažem da je direktor Agencije za deset godina boravka tamo putovao tri puta o trošku same Agencije i to je bilo vezano za sastanke Evropske platforme nezavisnih regulatora i želje da Crna Gora bude domaćin. Ja do sad nijesam čuo da je neko iz Agencije komentarisao ulazak Crne Gore u NATO. Ja kao direktor vjerovatno bih imao tu informaciju. Mi se ne miješamo u taj segment. Određeni državni organi popularišu taj segment. Vjerovatno su neki građani protiv toga, ali ja ne vidim da to što se tiče elektronskih medija nije bio neki demokratski dijalog, i nadam se da će se on i dalje odvijati oko tog pitanja.

Konsultanti - Agencija je do sad imala samo jednog konsultanta. Zvao se Stanko Perpar i bio je angažovan po pitanju digitalizacije odnosno nepostojanja u Crnoj Gori stručnjaka za konsultantski segment po tom osnovu. Što se tiče ugovorenog dijela obaveza, dva službenika u Agenciji, eto prošli put sam to preskočio da vam to kažem, su angažovani po pitanju tih ugovora i to je taj iskazani segment sa plaćenim porezima i doprinosima koji uopšte nijesu mali za taj dio i plaćaju se kao da su u redovnom zaposlenju. Sve ostalo sam spreman da vam odgovorim. I svako službeno putovanje koje postoji tu je opisano u samom izvještaju, gdje išli, ko išao i po kom osnovu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, gospodine Džafiću.
Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Hvala, kolega Mustafiću.

Gospodine Džafiću, ako su ti troškovi za službena putovanja bili nadoknađivani od strane međunarodnih institucija, onda Vi nijeste obavezni da ih prikazete da ste ih potrošili. Ti troškovi ne treba da uđu u vaše stavke da ste vi napravili to, razumijete, jer se onda može stvoriti dubioza da vi prikazujete da su ta sredstva utrošena negdje drugo. Ja sam vas i prošli put pitao, čini mi se da je bilo 25.000 ili 15.000 evra troškova amortizacije, imate li vi kakav brod ili podmornicu za ta službena putovanja da lakše stižete do svojih odredišta. Znači, 25.000 evra za troškove amortizacije meni je potpuno bilo neprihvatljivo. Znači, nemam ja ništa protiv da vi putujete, žao mi je što ste, koliko sam shvatio, vi najmanje putovali, ali o trošku države, ali u svakom slučaju, što se mene tiče, ne morate ni ulaziti u Agenciju. Ja Vam samo kažem ono što izaziva kontradiktornost i kontroverze u programu.

Takođe, ja nijesam rekao da je neko iz Agencije komentarisao ulazak Crne Gore u NATO. Ja samo kažem kad analizirate to i kad bazirate na istraživanjima događaja i preporuci događaja koji su od vitalnog interesa za Crnu Goru, zašto ne vidite i ne primite k znanju činjenicu da je ispod 27% građana protiv ulaska Crne Gore u NATO. Mi ne vodimo dijalog o NATO-u, vodi se monolog sličan onom monologu Hamleta sa Jorikovom lobanjom.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama, kolega Kneževiću.

Dajem riječ kolegi Obradu Gojkoviću, imamo nakon njega još dvojicu prijavljenih.

Pošto sam ja sada preuzeo predsjedavanje, dakle kolegu Labudovića i kolegu Perića, a već su predstavnici političkih partija odnosno grupacija govorili o ovoj tački, a dogovor sa Kolegijuma je po jedan u ime poslaničkog kluba.

Dakle, sat vremena rasprave, ali ističe vrijeme, tačka je počela prije 50 minuta. Molim vas da se držimo dogovora, nije problem.

Izvolite, kolega Gojkoviću.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Poštovana gospodo iz Agencije, ja ću vrlo kratko da iznesem neke svoje stavove.

Mi smo duboko podijeljeno društvo po mnogim pitanjima pa i politički, nažalost to je tako i u medijima. Po meni je veliki razlog toga i Javni servis koji nije odgovorio svom zadatku svih ovih zadnjih 20 i nešto godina višepartizma i on je pokrenuo taj zamajac nekih da nazovemo političkih odgovora i političkih osnivanja medija zastupanja određenih političkih ciljeva. Nažalost, moramo da kažemo da je to cijena demokracije i da je to tako u svim državama, negdje manje kvalitetno negdje više kvalitetno, ali čini mi se da smo mi blizu što se tiče standarda u kvalitetu javnih servisa. I odje se postavlja jedno logično pitanje gdje je granica koju država ili društvo treba da trpi da bi finansijski opstali ti javni mediji. Da li je to ona granica od 2% koje izdvajamo iz budžeta za Javni servis? Po meni to je nešto što je jedan birokratski pristup jer, mi možemo da poštujemo ta 2% iz budžeta, finansirajući Javni servis, ali kada to dovedemo u vezu sa kvalitetom koji taj Javni servis pruža onda je to nešto što je sigurno neprihvatljivo. Jedan od glavnih razloga moga javljanja su neka moja iskustva. Po meni država nije spremna ni tehnički ni zakonski u ovoj oblasti, normalno vi za to niste odgovorni, pogotovo za ovaj zakonski dio najodgovorniji smo mi ovdje koji donosimo zakone. O čemu se radi? Na elektronskim medijima vrlo je često govor mržnje, čak su i prijetnje fizičkim likvidacijama itd. Mislim da to zakonski nije uređeno, imam primjer i da se to često zloupotrebljava. Skoro na jednom elektronskom mediju su iznesene optužbe, potpuno nezamislive jednom normalnom ljudskom umu, i onda je u tom, na istom mediju, na istom prostoru priječeno likvidacijom određenim ljudima. Kada je to prijavljeno Policiji i kada je priveden prvi od tih, njegov odgovor je bio da se ponaša u skladu sa Konvencijom o ljudskim pravima član 10 itd. Znači, on nije pokušao da opravda zašto je to radio, nego je pripremljen već bio znači kako da nekog oblati i šta da uradi. E sad problem je u ovom drugom, taj drugi nikada nije ni pronađen. Jednostavno država nema ni tehničke mogućnosti da pronađe čak i prijetnje, smrću, fizičkim povredama itd. Znači, jedna velika nepripremljenost u ovom momentu i nažalost, kada se to prijavi, kada se to procesuirá, to pokreće čitav jedan niz subjekata državnog aparata, i to proizvodi velike troškove. Kada se ovo prijavilo, angažovala se policija, angažovale su se patrole, angažovao se tužilac, angažovao se ministar itd. i sve je to koštalo, a u suštini na kraju nijesmo imali rezultat. Država nema tehničke mogućnosti da pronađe toga ko je to radio. Zato smatram da što se tiče elektronskih medija pred nama je dugačak put da bi došli do nekih standarda koji su evropski i mislim da će na tome trebati dosta da se radi. Nažalost, elektronski servisi koštaju previše ovu državu ne pružaju kvalitet to je jedan dio problema, a drugi dio problema je svakako i ovaj zakonski i tehnički gdje mora Ministarstvo unutrašnjih poslova da posjeduje opremu da bi reagovalo na ovakva kršenja zakona i da normalno tužioc i sudovi imaju jasna zakonska rješenja i jasne zakonske preporuke kako da rješavaju ove stvari. Ovo su vrlo ozbiljne stvari, elektronski

mediji, kako je neko prije rekao mogu da budu batine u nečijim rukama, a mnogo mnogo opasnija od one prave batine ili bejzbol palice koje često koriste.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Kolega Emilo Labudović, a nakon njega kolega Srđan Perić.

Hvala vam.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Ja ću se truditi, gospodine Džafiću, da zaista, koliko je god to moguće, izbjegnem onaj ugao koji mi nameće i koji bi trebalo da mi nametne moje dugogodišnje bavljenje ovom problematikom sa stanovišta i profesionalnoga angažovanja itd. itd. I prije svega ću se osvrnuti na ono što ne piše u vašem izvještaju, jer izvještaj ste skockali onako standardno, profesionalno, vi ste u tome iskusniji ja nijesam ni očekivao drugačiji rezultat nego ovakav kakav ste dali. I on sam po sebi nije problem, ni bolji, ni gori od mnogih o kojima smo ovdje raspravljali. Ali je problem što je došlo vrijeme da se i vi i mi zapitamo zapravo o samoj koncepciji ove agencije. Ona je koncipirana da reguliše tržište elektronskih medija. Nažalost, moramo biti svjedoci da tržišta nema. Ne samo što ga nema u ovoj oblasti, nema ga u mnogim drugim oblastima. I ta situacija gdje ne postoji ekonomsko i finansijsko tržište, a samim time ne postoji njegova unutrašnja samoregulativa, za rezultat daje ovo što danas ima. U ovoj situaciji, kad posustala crnogorska privreda ne može da odbaci dohodak ni za golo preživljavanje, očekivati da se na taj način finansiraju elektronski mediji je apsurd. Ja sam još 1987.godine, davne, bio u situaciji da prisustvujem savjetovanju i tadašnji visoki savjetnik iz NDA Njemačke državne televizije javno je rekao da je Televizija Crne Gore, tada Televizija Titograd ekonomski neisplativa i ekonomski neodrživa. Nemoguće je u ono vrijeme, a kamoli danas.

I sad ću ja reći nešto što će vjerovatno predstavljati jeres, i ako čujete da su me moje kolege pridavile tamo u hodniku nemojte se čuditi. Ostaviću po strani ekonomsku politiku Javnog servisa, mada je to grehota nazvati javnim servisom, ostaviću i činjenicu da se zapravo ne zna je li to javni servis ili ekspozitura propalog IN-a, sve ću to da ostavim po strani, ali moram da rečem ono što je pošteno. Gospodine Džafiću, ne smijete da čutite pred krajnje neregulisanom ekonomskom pozicijom Javnog servisa. Ovaj koncept finansiranja gdje se oni drže na državnoj i budžetskoj infuziji, ali samo toliko da prežive, a istovremeno svi od njih tražimo da se profesionalizuju, da budu nezavisni programski da napreduju itd. itd. ne korenspodiraju. Televizija je skupa igračka, gospodine Džafiću, i sa ovim sredstvima koja im se budžetom opredjeljuju oni ne mogu da realizuju ni minimum onoga zbog čega tamo postoje. Evo da zaboravim činjenicu i njihov odnos prema ovom domu i situaciju koja je neshvatljiva da se mi prilagođavamo njihovim programskim uslovima, a ne onim našim, ali, moram prije svega kao građanin, koji s vremena na vrijeme prebaci i na taj program, da kažem da ne možemo tražiti od njih ono što oni sa ovim iznosom sredstava ne mogu da riješe. Vi na to čutite. Vi ste to prepustili državi, država se ponaša na način kako se uvijek ponašala i kako je bilo najlakše. Držati je tačno onoliko koliko da ne crkne, ali nikako da

se osamostali, jer joj treba svakoga trenutka. Prošao sam ja tog toplog zeca i potpuno razumijem koja je situacija tamo.

Takođe, Vi se stalno pozivate na tu razliku između samoregulative i regulative. Ali, gospodine Džafiću, kad samoregulacija zataji, a zatajila je, mora da stupi na sceni taj tigar bez zuba kojim se hvalite i da preuzme regulaciju. Nemoguće je da Vi ne znate šta piše u prijavi one 777 Televizije kakav program treba da emituje, makar ga emitovala i kablovski. Zatim, nemoguće je da ćutite pred činjenicom koju sam nekoliko puta isticao da, mimo zakona koji je tu jasan i nedvosmislen, nekoliko televizijskih emitera, emituje one emisije sa onim vračarama i gatarama i koriste nesreću i neriješenu sudbinu ovog naroda i na tome zarađuju enormna sredstva. Takođe, ne smije da ćutite nad programskim haosom kablovskih emitera, tamo se dešava sve i svašta. Naručite jedan paket, dobijete drugi. Opredijelite se za jedne emitere operater sam odlučuje koga ćete da gledate te večeri ili nećete. Da vam ne govorimo o onoj situaciji kada ćemo usred emitovanja nekog serijala neka lokalna televizija preuzme to i onda vi morate to sve iz početka ili ne znam šta itd.

Prema tome, gospodine Džafiću, imate posla preko glave, ne samo da sabirate svoje putne troškove i svoje dnevnice i svoje plate. Ako su smetnja zakonski okviri, vi ste struka, izađite, brate, pred ovaj dom i recite ljudi ako ovo ovako imaćemo ovaj haos koji danas imamo. Pa ako mi tu zatajimo onda ste tu tako stekli alibi i pravo da nas tako gledate kao da se to vas uopšte ništa ne tiče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Labudoviću.

Izvolite.

ABAZ BELI DŽAFIĆ:

Evo moram da odgovorim na neka pitanja.

Ja znam da ste Vi emotivno vezani za Javni servis radili ste tamo, želite im prirodno dobro, želim i agenciji dobro. Javni servis u Crnoj Gori se nedovoljno finansira. Ja znam da je kriza, ali sa ovim što se trenutno odvaja za Javni servis oni ne mogu napraviti digitalizaciju, a rokovi su jako kratki i to treba javno da se kaže. Znači, oni imaju svoje organe upravljanja, nije agencija organ upravljanja Javnim servisom. Mi samo pratimo to što emituje javni servis, a oni imaju savjet koji ste vi imenovali. Pozovite ljude pa obavite sa njima razgovor šta su njihovi problemi. A mi mislimo da oni imaju probleme i tehnološke prirode, da imaju probleme i u stvaranju programa, moguće da imaju i neke druge vrste problema za koje mi ne znamo, ali mi ćemo se odazvati tom pozivu, ako ga vi napravite i posvetite tom pitanju. Mi nećemo sprečavati kritički osvrt bilo kojeg medija prema bilo kome, tu nemamo namjeru da činimo. Mi ćemo da pazimo na norme zakona, a tada će Agencija sigurno da reaguje. Ja ne mogu da gledam sve televizije, ali svako jutro dobijem to što je Centar za monitoring odradio u toku jednog dana i predlažu li da se preduzmu zakonske mjere protiv nekog emitera i te zakonske mjere se preduzimaju. Vi ih imate u izvještaju da ono što je nama zakon dao se sprovodi, to su ta upozorenja do te konačne mjere koja znači gašenje emitera. I svi oni znaju da će biti ugašeni ukoliko preskoče granicu koju su štampani mediji u nekim segmentima definitivno preskočili. Ja ne želim bilo koga od njih da izdvajam u svemu tome, ali ispratio sam to dokle je išla ta hrabrost šta će jedni drugima da kažu. I

kablovski ostajem dužan u ime tih, to je jedan od najsređenijih sistema u Evropi, to da znate, 146.000 domaćinstava u Crnoj Gori koristi neki od oblika kablovske distribucije za najnižu cijenu u okviru te tehnologije i kvaliteta programa koje dobijate. Možda se desio neki propust kod nekog kablovskog operatera dostavite to Agenciji, biće riješeno u toku dana. A ovo je penetracija kod kablovskog prenosa i ja sad ovdje mogu da tvrdim. Vi imate najveći broj programa pogledajte, putujete, gledate druge kablovske operatere, najveći broj programa u ponudi imaju građani Crne Gore za najnižu cijenu upravo za to što smo mi kroz regulatorni segment gledali da ne naplatimo sve ono što je bilo dato zakonom.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Labudović, odgovor na komentar. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Džafiću, Vi kad hoćete možete da pogodite odmah u sridu, ali nećete, u tome je problem. Vi se slažete sa mnom i tom vašom konstatacijom sa početka trebalo je da počne ovaj izvještaj. Nije dovoljno para, to znamo i vi i ja. I to nema veze sa sentimetom i nema veze sa onim što je problem programskog savjeta Javnog servisa. To je druga priča, ja sam je namjerno izbjegao zbog mogućih konotacija. Ali, znam da je televizija skupa i ako ova država hoće televiziju normalnu, nezavisnu, programski osavremenjenu tehnički itd. to mora da se plati ili ćemo je držati na nivou 1945.godine.

Drugo, Vi stalno kažete mi samo pratimo zakon. Pa o tome je riječ! Sprovodite te zakone, gospodine Džafiću! Ne morate se i ne smijete se vi vaditi time što vi ne gledate neke televizije. Vi morate da ih gledate, zato smo vas i formirali, zato vas i plaćamo, zato vas tamo ima toliko. Zato ste svi riješili stambena pitanja, šta drugo da radite onda 365 dana u godini, pa nećete valjda cijele godine pisati izvještaj, morate da pratite i morate da reagujete. Sami vidite da samoregulacija ne funkcioniše. Šta treba još da se desi, koja je to mjera koja treba da preskoči tu granicu koja se mora postaviti između slobode novinarstva za koju ja jesam svim srcem, jer to je moja vokacija, i zloupotreba i bezobrazluka, da ne kažem goru riječ čuvajući dignitet ovog doma. Imate te primjere znate ih isto koliko i ja ne tražite to od mene. A onda, i činjenica da upravo 146 hiljada građana Crne Gore prima program posredstvom kablovskih emitera vas obavezuje da i tamo zavirite, nema veze jeli to jeftino ili nije. Svaka čast za to, ali što se dešava taj programski haos koji oni sprovode i to morate da riješite, gospodine Džafiću, zato smo vas formirali i drugoga posla nemate.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Srđan Perić, i time zaključujemo raspravu.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Potpredsjedniče, prije svega da zahvalim za razumijevanje za vrijeme, ali uštedjećemo u krajnjoj crti na nekoj drugoj tački kao klub što se tiče vremena. A meni je

drago, gospodine Džafiću, što mi danas nastavljamo jednu polemiku koju smo imali kad se raspravljalo o finansijskom izvještaju za 2012. Godinu. Drago mi što ste pomenuli upravo tu sintagmu "tigar bez zuba" jer dok Vi ne krenete da radite dvije stvari Vi ćete to i biti, Vi kao agencija, naravno ne Vi kao ličnost. Dok god Vi ne budete spremni da se uhvatite u koštac sa političkim pritiskom nad medijima koje su finansirani od strane građana i do god ne budete u stanju da uvedete u regule civilizacijskog ponašanja privatne televizije koja krše civilizacijske norme Vi ćete biti "tigar bez zuba". Ne može se na servisu koji plaćaju svi građani Crne Gore, ne može se ignorisati pola Crne Gore, politički, a što je još bitnije ne može se ignorisati više od pola Crne Gore ljudi koji imaju problema. Državni mediji na žalost dobrim dijelom ignorišu probleme građana. Negdje je u redu da u nekim izvještajima naiđemo i na taj segment uređivačke politike ako hoćete, evo da uđemo i u taj dio. Ne da mi uređujemo medije niti to Vi treba da radite, ali prosto je negdje se postavlja pitanje da li mi živimo u istom svijetu, kada vidite određene izvještaje o ogromnim investicijama. Niko nema da nas posjeti nakon godinu, dvije ili tri da li su došle neke milijarde koje su se najavljivale, da li je došlo 40 hiljada radnih mjesta, da li se prestalo sa stezanjem kajiša, nemate ni jedan prilog o tome, a prethodno se bruji samo o tome.

Druga stvar. Ja se plašim ako Vi ovako nastavite sa ovom metodologijom - samo posmatrate ne djelujete, Vi ćete doći u sistuaciju koja je došla Komisija za hartije od vrijednosti. To je komisija koja maltene pred gašenjem, a na žalost, ja se zaista tome ne radujem i veoma mi je žao, imati identičan trend, jer Vi ste imali u izvještaju koji smo razmatrali za 2012. godinu, gotovo milion eura prihoda. Vi sada za narednu godinu planirate oko 720 hiljada eura prihoda. Vi ste u finansijskom padu. I do god taj regulatorni okvir ne bude drugačiji odnosno dok Vi ne budete djelovali drugačije taj terend će se nažalost nastaviti, jer Vas niko ne uzima za ozbiljno. Može da se radi što god hoćete Vi ostajete po strani Vi gledate, niko se ne plaši toga da će ako ima skaredan sadržaj njegova licenca biti ugrožena, niko se ne plaši toga, ni najmanje. Naredna stvar koja je jako važna jeste da Vi samo nastavljate jednu filozofiju koja je prisutna od strane ove vlasti da su nama potrebni neki blockbuster emiteri, ne znam, kako u ekonomiji tako u i ovdje. Nama je možda mnogo značajnije da mi pomognemo nekog lokalnog emitera na jeziku manjina nego će li nam doći neka multinacionalana korporacija koja će držati jednog ili dva zaposlena, koja će preuzimati program i manje više šminkati domaću produkciju.

Gospodine Džafižu, stvar koja stvarno mora da zabrine da imate imate male televizije na jeziku manjina i u lokalnim samoupravama koje se trude da iznesu jednim dijelom dokumantarni i dijelom obrazovni program koji se gase jer ne mogu to da izdrže, a na drugoj strani imate televizije gdje imate dva polu kauča sjede ljudi ćaskaju, reklamira se rulet i oni nemaju velike rashode, njima je lako da opstanu, iza njih neko finansijski stoji i Vi posmatrate u potpuno istoj ravni, a njihova društvena uloga je potpuno drugačija. Dok ovi se trude da se vrate civilizacijske vrijednosti u krajnjoj crti da se negdje u lokalnim sredinama ljudi dodatnu upoznaju sa običajima, sa kulturnim ambijentom, ako hoćete i sa obrazovnim ambijentom, oni ne mogu da opstanu jer imate problem da snimate tu emisiju, to nijesu jeftine emisije, morate da platite ljude, teško ljudi opstaju, a ovamo imamamo emitere koji na neki fatomski način dobiju te licence na ovaj ili onaj način se uvode na tržište, ne podliježu nikakvoj kritici imaju emisije kakave imaju, gdje se ne znam na jednom sadržaju se jedan od učesnika hvalio time kako ima odnose sa maloljetnicom koji je od nje stariji 40 godina. Vi stavljate u istu ravan ta dva emitera,

Vi morate da regujete, Vi prosto morate da reagujete, vjerujte da smo imao rezervu da u opšte pomenem primjer u ovo visokom domu, a to je tamo bilo u reprizi, raspravljalo se kasnije. Prosto morate da promijenite koncept i ono čime ću završiti da Vas posjetim da je uloga regulatora dvojaka. S jedne strane da zaštiti krajnjeg korisnika u ovom slučaju gledaoca, i sa druge strane da omogući i učesnicima na tržištu da pod ravnopravnim uslovima djeluju. Ovako kako ste postavili stvari oni koji ne poštuju elementarna civilizacijska prava, ako hoćete do kraja, i etičke norme, oni nijesu sankcionisani, ljudi prosto, to je u prirodi čovjeka, vole da gledaju te stvari. Sa druge strane, onaj ko forsira obrazovni program je prosto osuđen na nižu gledanost i automatski u podređeni položaj.

Na kraju iz godine u godinu, i time završavam, Vi ćete imati, na žalost, ja se tome ne radujem, zaista se ne radujem, sve manje prihode po tom osnovu, i doći ćete u problem čitavog niza drugih agencija ili da se spajate sa drugim agencijama, ili da se vratite na državne jaslje, što je onda prosto neprihvatljivo sa stanovišta agencije ili nažalost da se gasite, a onda će stanje biti još gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MISTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Perić.

Gospodin Džafić, evo prilike za završnu riječ, ako želite da iskoristite, jer je završena rasprava.

ABAZ BELI DŽAFIĆ:

Odgovoriću na neke segmente, ukoliko je to moguće, kroz ovaj dio koji imam. Za nas je to bilo interesatno zbog toga smo to pominjali, imali ste prošli put diskusiju iz koje se vidjelo prvo da ste pročitali naše materijale na čemu smo Vam zahvalni, jer naslušali smo se dosta oko ovih ostalih segmenata dnevnicke i ostali dio, pa onda mi kad uzmemo da se podsjetimo nađemo da tamo postoji sve, od revizorskog izvještaja preko svakog centa u tim našim papirima. Ali ovaj segment je za nas bio interesatan, prvestveno što ste pokrenuli neka pitanja koja su bila vezana za zaštitu djece koja su nama jako interesatna, oglašivači, ali to je bilo pitanje koje je gospodin Labudović pokrenuo, tržište, oglašivači. Oglašivači više ne idu kod malih balkanskih plemena, oni su se okrupnili, oni moraju da vode računa o tome, ja govorim o našim emiterima. Nije bilo dobro što se to tržište pogubilo, da se skoncentrisano na određenim mjestima gdje su oni više bili regulator nego što je to bio regulator u bilo kojoj od balkanskih država. To što su im neki emiteri išli na noge i dobijali svoj dio kolača od tih velikih evropskih oglašivača, nijesmo mi krivi. Mi moramo da nađemo kontramjere za tako nešto da proradi ovo naše tržište ovdje koje će napraviti selekciju među tim emiterima, osim ako ne želite da mi sjedemo i držimo jednu sjednicu savjeta, dođe isto i direktor i kaže - ovi postoje, a ovi više ne. E to mi nemamo pravo da napravimo, nemamo pravo na takav način da odradimo taj dio posla.

Drugo, pamтите i Vi vrijeme "veselih djevojaka" u vrijeme ručka na elektronskim medijima u Crnoj Gori, i ne znam ja šta sve. Sve je to agencija sredila, sve to je otišlo u granični period i gledamo onoliko koliko možemo da odradimo taj svoj dio posla pored ovolikog broja programa. Što se tiče zahtjeva koji u dobrom dijelu mogu da mirišu na to da agencija cenzorski krene prema nekom emiteru, to nećemo napraviti, nećemo sigurno. Mi ćemo samo pratiti. Agencija se nije miješala u bilo kakve medijske okršaje, postojali su, imamo ispraćeno sve to i zabilježeno. Pravimo dnevnu analizu svega toga

što se desilo u etru u Crnoj Gori, i nismo se još uvijek odlučili na to nekom od emitera oduzmemo licencu, što uopšte nije isključeno da će se desiti. Odmh da Vam kažem mi nijesmo nadležni za panoe, to je bio neki pritisak, donesite Vi zakon o oglašavanju. Sve zemlje u okruženju imaju zakon o reklamiranju osim mi. Agnecija ne može da reguliše taj segment, jer prosto nijesmo nadležni, nijesmo nadležni za bilbordove u Crnoj Gori, pa bili oni elektronski. Zaštita korisnika, broj programa ogromni posao. Mi nijesmo zabrinuti za naše finansije. Sad mi kažete da su naše finansije u padu. Jesu. Sad Vi pričate o malim emiterima, a šta ste Vi konkretno napravili po pitanju malih emitera? Agencija je dala 125 hiljada eura od ionako malog budžeta. Mi, inače, u Agneciji mislimo da mali emiteri ne trebaju da se finansiraju od kocke od igara na sreću, napravite fondove. Ne treba nama da predlaže bilo koji poslanik zakon. Mi ćemo se prvo obratiti Vladi ako agencija to ne može da sprovede kroz taj dio onda bi tražili takav segment. Ali problemi u ovom dijelu postoje. Mi pokušavamo da rješavamo probleme koliko to može da uradi regulator sa 16 zaposlenih i 4 službenika na određeno vrijeme koji rade u Agenciji sa visokom stručnom spremom. Ja ću se uvijek zbog angažmana tih ljudi, zbog količine posla koji ti ljudi odrade uvijek truditi da njima budu riješena stambena pitanja. Oni su to riješili svojim sredstvima, a Agencija je samo platila kamatni dio kredita koji su uzeli, i ne znam šta smo mi to napravili, a da isti mehanizam nije primijenila Vlada ili bilo ko drugi u državi. Bilo nam je interesatno zbog toga smo taj dio pomenuli, bilo nam je interesatno da se otvara i taj programski segment. Mi želimo dobro nacionalnom servisu, ja ne mogu da zamislim ovu državu bez nacionalnog servisa. Njegova funkcija i uloga nije da budu komercijalni emitter. Oni imaju sasvim drugu ulogu koju nadam se sve više prepoznaju. Vi treba da im budete od pomoći da dobiju sredstva da ne propane ta kuća, jer bojim se digatalizacija se užasno približava, a oni nemaju sredstva za taj proces. Mislim da treba sa ljudima koje ste Vi ovdje imenovali i potvrdili njihova imenovanja da napravite kopču i vidite na koji način u okviru ovih skromnih budžetskih sredstava da se i njima pomogne. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

I ovim smo završili raspravu o Predlogu finansijskog plana sa planom rada Agencije za elektronske medije za 2014. godinu.

Zahvaljujemo predsjedniku Savjeta Agencije Branku Vujoviću i Abazu Belom Džafiću, direktoru Agencije za učešće u današnjoj raspravi, o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za nadzor osiguranja za 2014. godinu. Ovlašćeni prestavnici Agencije su Branko Vujović, predsjednik Savjeta Agencije za nadzor osiguranja i Ivana Šaranović Jovičević, zamjenik direktora Agencije. Izvestilac Odbora za ekonomiju i finansije i budžet je magistar Aleksandar Damjanović.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Agencije želi dati dopunsko obrazloženje?
Gospodine Vujoviću, izvolite.

BRANKO VUJOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani poslanici,

Agencija za nadzor osiguranja je u skladu sa zakonskim propisima pripremila finansijski plan za 2014. godinu. Finansijski plan Agencije sadrži strukturu koja obezbjeđuje izvršavanje svih zadataka koje su predviđeni planom rada Agencije za 2014. Godinu, pridržavajući se zakonskih propisa iz ove oblasti. Želim samo da posjetim da se Agencija finansira iz sredstava koja izdvajaju društva za osiguranje u visini od 99% od premije iz prethodne godine, naknadama za izdavanje dozvola odborenja saglasnosti i eventualnih kazni koje slijede iz nepoštovanja obaveza koje slijede na osnovu rješenja Agencije. Mi smo taj plan prihoda predvidjeli na nivou 2013. godine, računajući da je to objektivno i realno. Dakle, tih 722 hiljade i 243 eura.

Kad su u pitanju rashodi, plan rashoda Agencije za 2014. godinu zasnovan je na realno očekivanim troškovima obavljanja redovnih aktivnosti i funkcionisanja Agencije u skladu sa planom rada i utvrđenim obavezama i nadležnostima. Svaka pojedinačna stavka rashoda planirana je na osnovu pretpostavke racionalnog raspolaganja sredstvima i zaista nije bila namjera da se izjednače praktično rashodi i prihodi nego prosto da se na racionalni način predvide svi troškovi. Imajući u vidu da troškovi zarada, naknada i ostali rashodi koji se tiču nadoknada predstavljaju praktično 70% troškova Agencije, želim vam podsjetim da smo na kraju 2012. godine, u Agenciji imali 16 zapošljenih, na kraju ove godine će to biti 21 zapošljeni. Naravno, ovdje se radi o računu malih brojeva ali ipak je to 31% veći broj zapošljenih, naravno troškova po tom osnovu. Mi smo na ovaj način ispunili sve one obaveze koje imamo iz Sistematizacije radnih mjesta. Dakle, to nam zaista čini najveći dio troškova. Najviše sam se javio u uvodnom dijelu zbog toga da ispoštujemo ono što je bila sugestija predsjednika Odbora za ekonomiju finansije i budžeta gospodina Damjanovića da i u okviru onoga što su naše obaveze predvidimo dio koji bi mogao biti usmjeren ka Budžetu Crne Gore. Naravno, ovdje se radi o vrlo malim vrijednostima. Mi smo do duše to već uradili u dogovoru sa Ministarstvom finansija, ali evo ovako ako bude zaključak ili preporuka Ministarstva finansija da to tehnički odradimo na drugačiji način, to ćemo uraditi. Dakle, opredijelili smo 20 hiljada eura za podršku projektu MONSTAT-a za izradu tablice smrtnosti to je obaveza MONSTAT-a koja se finansira iz budžeta. Mi smo htjeli da finansijski podržimo taj projekat i smatramo da je interesantno za tržište životnog osiguranja. Ukoliko Ministarstvo finansija želi da prenesemo ta sredstva i da ih planiramo i da ih prenesemo na budžet, mi ćemo to uraditi pa da Ministarstvo naravno isfinansira ovaj projekat u cjelosti, to će biti stvar tehničkog dogovora. Zaista smo vodili računa da troškove svedemo u onim okvirima koji su objektivno realni za funkcionisanje Agencije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, gospodine Vujoviću.

Pošto izvestilac Odbora nije u sali i ne želi riječ, a za raspravu imamo za sada prijavljenog jednog diskutata, ja mu dajem riječ, to je kolega Zoran Jelić u ime Kluba DPS-a.

Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem, poštovani gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi poslanici, gospodine Vujoviću,

Dakle, danas razmatramo Izvještaj o razmatranju Predloga finansijskog plana sa planom rada Agencije za nadzor osiguranja za 2014.godinu. Planirane aktivnosti koje je Agencija za nadzor osiguranja u 2014. godini smatram da ste uradili dosta kvalitetno i na zakonu zasnovan način. Ono što ste posebno istakli u ovom predlogu finansijskog plana i plana rada jeste da želite da unaprijedite regulatorni okvir za oblast osiguranja. Tu smatram da treba uvijek otkloniti one barijere koje se mogu naći u poslovanju osiguravajućeg društva na tržištu Crne Gore. Takođe, ste naveli da će jedna od vaših funkcija biti vršenje kontinuiranog posrednog i neposrednog nadzora nad poslovima subjekt osiguranja na tržištu osiguranja u Crnoj Gori, što je i vaša osnovna djelatnost vaše Agencije kao regulatora, takođe će te sprečavati i ugrožavanje interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja u slučaju nekih vanrednih neprilika.

Dakle, nastavice sa licenciranjem subjekata na tržištu osiguranja. Dobro bi bilo da imamo i veći broj takvih subjekata na tržištu što bi značilo automatski širenje samog tržišta. Takođe, jedna od vaših osnovnih funkcija jeste izvještavanje o stanju na tržištu osiguranja i eventualno preduzimanje nekih regulatornih mjera ukoliko bi na tom tržištu osiguranja došlo do određenih kolebanja ili bilo izazvano određenim turbulencijama. Takođe ste naveli da ćete saradivati sa institucijama sistema drugim nadzorornim institucijama i međunarodnim organizacijama u oblasti osiguranja. Vaše polazne pozicije u planiranju se temelje na finansijski projekcijama prihoda i tu ste dali osnovne faktore i pretpostavke za planiranje. Saopštili ste da ne očekujete značajne promjene u politici strategije društava u ukupnim rezultatima na tržištu osiguranja, pa me interesuje eventualno, ako bi se usvojio predloženi Zakon o porezu na premiju osiguranja, kako bi to djelovalo na politiku samog osiguranja u Crnoj Gori. Takođe je veoma važno da želite i dalje da unaprijedite informacioni sistem kako biste imali kvalitetnije informacije na tržištu. Ono što je veoma važno da učestvujete u smanjenju operativnog rizika rada same agencije. Takođe ćete nastaviti aktivnosti oko usklađivanja regulatornog okvira sa evropskim pravom o oblasti osiguranja i ono što su vaše obaveze kao regulatora prema međunarodnim institucijama. Takođe ćete imati i jednu kvalitetnu i kontinuiranu saradnju sa supervizorima, osiguranjima, stručnim tijelima, asocijacijama međunarodnim konsultatima i organizacijama i institucijama finansijskog sistema u Crnoj Gori. Ovdje bih Vam postavio jedno pitanje koje sam i kad smo raspravljali oko predloženog Zakona o porezu na premiju osiguranja, pitao bih Vas da li je moguće da Agencija za nadzor osiguranja u saradnji sa Ministarstvom finansija, da li ima mogućnost da se kapital osiguravajućih društava u Crnoj Gori koji se mjeri negdje oko 30 miliona eura, stavi u funkciju dugoročnih investicionih ulaganja kako je to po modelu možda određenih i sličnih zemalja u okruženju i Evropske unije, jer smatramo da se kapital društva može kvalitetnije iskoristiti više u funkciji investicija nego u bankama, jer se ubira samo ta takozvana pasivna kamata. Takođe, izvore finansiranja ste korektno dali u vašem planu, to su sredstva koja se izdvajaju, koja izdvajaju društva za osiguranja u visini od 0,99% premije iz predhodne godine, bruto premije iz predhodne godine. Zatim tu su naknade za izdavanje dozvola, odobrenja i saglasnosti, i naknade koje plaćaju društva u slučaju kada vi utvrdite određene nepravilnosti i nezakonitosti u kojima je izrečena mjera nadzora.

Vi ste u strukturi prihoda kvalitetno to uradili i vaši ukupni prihodi su planirani na 722.403 eura. Što se tiče tekućih rashoda, takođe ste dobro to planirali, strukturu rashoda gdje ste posebno razdvojili tekuće rashode, kapitalne rashode i rezervu koju obavezno morate izdvojiti, i vaši ukupni rashodi su negdje oko 720. hiljada eura.

Ono što još želim da saopštim, i sa tim završavam, da je Ministarstvo finansija dalo saglasnost na Finansijski plan Agencije za 2014. godinu imajući u vidu one zaključke koje je donio Odbor za ekonomiju, budžet i finansije, i takođe, želim da saopštim da je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet sa većinom glasova odlučio da Skupštini predloži da prihvati Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za nadzor osiguranja u 2014. godini. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Izvolite, kolega Labudović.

Komentar ili proceduralno?

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče i radi Vas, i radi situacije koja prati ovaj današnji rad, moram da kažem da smo ušli gotovo u zonu neregularnih uslova za rad. Da ne bi građani shvatili kako su ove klupe prazne zbog toga što poslanike ne interesuje tema o kojoj raspravljamo, želim da obavijestim i Vas a i građane da osim jedne kolegice koja je iz porodičnih razloga morala da napusti zasijedanje, svi ostali članovi Kluba Demokratskog fronta su na nekoj od sjednica Odbora koje su u toku. Evo, ja u ovom momentu ne znam da li je neko od kolega bio raspoložen da govori na ovu temu, ali u ovim uslovima je zaista nemoguće organizovati rad Skupštine.

Evo, pogledajte našta ovo liči.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Znate, mi na Kolegijumu planiramo naše vrijeme, planiramo obaveze, utvrđujemo raspored i agendu rada. Naravno, i odbori su u toku. Znate da je i budžet na dnevnom redu, kao i da je decembar uvijek pretrpan, ujedno radi i Ustavni odbor i drugi odbori koji se bave važnim temama, tako da treba imati razumijevanja i zauzetost poslanika, ali takođe mi moramo raditi ono što je na našem dnevnom redu što smo utvrdili na Kolegijumu.

Proceduralno takođe.

Izvolite, kolega Jeliću.

ZORAN JELIĆ:

Mislim da je intervencija gospodina Labudovića potpuno na mjestu, jer u ovom trenutku recimo, zasijeda Odbor za ekonomiju, budžet i finansije, gdje sam član toga Odbora i moramo ono što se kaže, da se prilagođavamo datoj situaciji. U isto vrijeme još zasijedaju tri odbora gdje su takođe ostali poslanici Demokratske partije socijalista i ostalih poslaničkih klubova i zaista bi kad budemo planirali sjednice, dobro bilo da vodimo računa i o zakazivanju sjednica i odbora i plenuma, kako se ne bi dešavala ovakva situacija, da su praktično prazne poslaničke klupe i možda šaljemo ružnu sliku građanima ovako.

Vas ću zamoliti kao člana Kolegijuma da nam u tome pomognete. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Naravno.

Hvala Vam na toj sugestiji, i delegirati ćemo to pitanje, taj problem na Kolegijumu, ali imamo dva problema.

Jedan je što odbori ne završavaju na vrijeme ono što im je djelokrug rada, i zbog raznoraznih okolnosti, a drugi problem je što godina traje koliko traje, i decembar traje koliko traje. Znači, ne možemo produžiti vrijeme nikako. Nova godina je 31. u 12 sati.

Da li želite završnu riječ?

Izvolite.

BRANKO VUJOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Evo, uvažavam ove okolnosti koje su zaista dovele do toga da nemamo kvalitetnu raspravu, ali evo prosto s ove pozicije koristim priliku da pozovem sve poslanike i opozicije i pozicije da ukoliko ima bilo kakvih interesovanja, pitanja i sugestija vezano za rad Agencije, da su naša vrata otvorena i da možemo i bez plenuma i bez odbora dati bilo kakvu informaciju i saslušati bilo koji predlog koji se tiče rada ovog regulatornog tijela.

Samo ću kratko reći da smo bili u toku naravno, i samog Odbora kad je pokrenuta inicijativa vezano za izmjenu Zakona o porezu na osiguranje i da smo saopštili naš stav. Dakle, smatrali smo da još nije vrijeme za uvođenje nekih poreza ili pojačanje i povećanje obima poreza, ali smo pokušali da damo neki svoj doprinos ako već idemo sa povećanjem poreza neke kategorije izostavimo iz oporezivanja kada je u pitanju osiguranje, i vjerujem da će ti amandmani koji su pripremljeni biti prihvaćeni od strane poslanika, i to će nam čini mi se dati jednu umjerenu vrijednost poreza koje se tiču samog osiguranja. Dakle, mi zaista radimo na unapređenju informacionog sistema. Jesmo ograničeni time da ne možemo sada imati sopstveni softver, niti za to imamo sredstava, ali definitivno smo u mogućnosti da mjesečne kvartalne polugodišnje, godišnje izvještaje pripremamo na kvalitetan način, i da kroz tu posrednu kontrolu takođe pratimo rad Društva za osiguranje što je za nas posebno značajno.

Kad su u pitanju dugoročna ulaganja, ona se uglavnom rade iz sredstava koje imaju društva koja se bave životnim osiguranjem i to je nešto što je u Evropi mnogo razvijeno a i u svijetu. Mi zaista kroz jedan od amandmana, doduše taj amandman su podnijeli i sami podnosioci zahtjeva da se životno osiguranje neoporezuje, jer trebali bi uložiti napor da podstaknemo životno osiguranje, jer to su značajna sredstva, to su dugoročna sredstva i iz tih sredstava se uglavnom finansiraju razvojni i drugi projekti u svijetu. Čini mi se da koliko god budemo mogli ili bili u poziciji da razvijamo životno osiguranje, čini mi se da smo na dobrom putu da podstaknemo razvoj životnog osiguranja kroz uključanja banaka u Banku osiguranja i mislim da ćemo već narednog mjeseca imati inicijative za povećanje broja ljudi iz banaka koji će položiti ispite za zastupanje i posredovanje, a banke će onda biti u funkciji razvoja tržišta životnog osiguranja.

Ne bih prosto želio da oduzimam vaše vrijeme, ali bismo u skladu sa našim aktivnostima, naše planove prilagodili kada je u pitanju Zakonodavni okvir. Evo, tu samo da kažem da ćemo već u prvom kvartalu pripremiti Zakon o stečaju i likvidaciji o osiguranju, da ćemo raditi na pripremi novog Zakona o osiguranju, jer nas to čeka već 2015. godine, sobzirom na direktive Evropske unije. Da ćemo pokušati da organizujemo iduće godine Okrugli sto na temu "Osiguranje u poljoprivredi". Nadam se da ćemo imati

podršku od Ministarstva poljoprivrede i od Udruženja osigurača, da prosto postaknemo i taj vid osiguranja u Crnoj Gori o kome se dosta u prethodnom periodu pričalo. I naravno, ono što će biti naše učešće u pregovorima kad je u pitanju poglavlje 9, finansijski aspekt posebno koji se tiče osiguranja, i kažem da ćemo obezbijediti jedno stabilno funkcionisanje u okviru osiguranja u Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, gospodine Vujović.

Ovim konstatujem da smo završili pretres o ovoj tački, i o njoj ćemo se izjasniti naknadno.

Zahvaljujemo se gospodinu Vujoviću predsjedniku Savjeta Agencije za nadzor osiguranja i Ivani Šaranović - Jovičević zamjenici direktora Agencije, za učešće u raspravi.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda.

Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2014. godinu.

Ovlašćeni predstavnik Agencije je doktor Milorad Drljević, direktor Agencije za lijekove i medicinska sredstva.

Izvestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je magistar Aleksandar Damjanović.

Otvaram pretres, pitam predstavnika Agencije, da li želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Evo, samo kratko, poštovani potpredsjedniče.

Uvaženi poslanici,

U ime Agencije za lijekove i medicinska sredstva da nešto kratko kažem o finansijskom planu. On predstavlja jedan od najvažnijih mehanizama za obezbjeđivanje transparentnosti rada Agencije, a u njegovoj izradi se pošlo od dosadašnjih i planiranih aktivnosti. Takođe, naglašavam da se u izradi vodilo računa da Agencija treba da bude ekonomski održiv subjekt čija aktivnost podrazumijeva uravnoteženost prihoda i rashoda i praktičnu pokrivenost tekućeg poslovanja izvornim приходima. Najveći proces uspostavljanja punog kapaciteta nadležnosti za Agenciju za lijekove i medicinska sredstva trajati i u toku narednih godina. Izvori finansiranja su određeni Odlukom o osnivanju Agencije, a Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima su precizirane znači, nadležnosti iz oblasti rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva koje na neki način su obavezne da plaćaju nadoknade Agencije za lijekove i medicinska sredstva. I prilikom tih utvrđivanja većina naknada se vodilo računa o onim stvarnim troškovima koji nastaju prilikom procjene dokumentacije, a uzeta je u obzir i činjenica da je crnogorsko tržište zbog svoje veličine nedovoljno atraktivno, posebno za velike inovativne farmaceutske kuće. Tako da su cijene naknada predviđene ovim odlukama jedne od najnižih u odnosu na zemlje iz okruženja čija se uporedna iskustva i koriste. Naravno, uz činjenicu da je čitav niz aktivnosti iz nadležnosti rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva, su aktivnosti za koje nijesu predviđene nikakve naknade, polazeći od toga da se te aktivnosti odnose i na razne analize, strategije za racionalnu upotrebu lijekova, zatim za praktično rad na legislativi, razvijanju nekih funkcionalnosti koje jednostavno su neophodna potreba države. Na osnovu izvedenih pretpostavki, prema

pravilima za obračun visina naknada Agencije propisanih odlukama, izvršena je procjena prihoda koji se očekuju u toku 2014. godini na nivou od 1.085.200 eura što je otprilike za 1,2% manje u odnosu na planirane prihode za 2013. godinu.

Plan rashoda Agencije u 2014. godini zasnovan je na realno očekivanim troškovima obavljanja redovnih aktivnosti i funkcionisanja Agencije u 2014. godini u skladu sa planom rada za ovu godinu. Svaka pojedinačna stavka rashoda planirana je na osnovu pretpostavke racionalnog raspolaganja sredstvima i nivoa ostvarenih rashoda u 2013. godini uz korigovanje za predviđeni nivo promjena za 2014. godinu.

Agencija je u maju ove godine uselila u novi poslovni prostor kojim je obezbijeđen praktično infrastrukturni preduslov za efikasno organizovanje rada Agencije, koji takođe ima svoje troškove koji su otprilike, gdje je pokušano da se ti troškovi sagledaju u ovom periodu koji je ostao za nama. Uzimajući u obzir i činjenicu da se u 2013. godini veliki dio aktivnosti je bio usmjeren na vršenje pojedinačnih stručno savjetodavnih poslova, u postupku izdavanja dozvola za stavljanje lijeka u promet, i odobrenja kliničnih ispitivanja lijeka, kao i drugim stručnim poslovima koji zahtijevaju posebna ekspertska znanja iz oblasti farmaceutskih farmakološko-toksikoloških i kliničkih ispitivanja lijekova, biće neophodno i angažovanje stručnih lica iz oblasti medicine i farmacije i drugih sličnih oblasti, a ta potreba se naravno, finansira iz sopstvenih prihoda.

Htio bih samo danapomenem još i to, da smo i dobili ovaj predlog Ministarstva finansija koji se odnosi na korekcije planova za 2014. godinu i da apsolutno prihvatamo taj predlog, i učinićemo sve da pokušamo da i dodatnim angažovanjem znači, ostvarimo tu razliku od 32 hiljade koliko je planirano tim novim inoviranim planovima. Toliko o ovom finansijskom dijelu, a o planovima rada možemo i kroz raspravu razgovarati. Hvala vam puno.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Naravno, hvala i Vama.

Pošto izvjestioca Odbroa takođe, nema u sali, pitam ...

Da, imamo redosled prijavljenih. U ime Kluba DPS-a kolega Halil Duković, nakon njega neka se pripremi koleginica Kalezić u ime Kluba DF-a.

Izvolite, kolega Duković.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi gospodine Drljeviću,

Ono sa čime bih i ja počeo svoju diskusiju jeste vaš finansijski plan koji za 2014. godinu iznosi tačno 1.085.200 eura. I to je, moram da priznam skroman finansijski plan koji imajući u vidu odgovornost kojom se bavite, imaćete pune ruke posla, a i moraćete odgovoriti mnogim izazovima sa kojima ćemo se susrijetati. Taj izazov će biti još mnogi veći ako znamo još jednu drugu suštinu da na crnogorskom tržištu danas postoji veliki broj lijekova i da smo mi društvo koje mnogo voli da pije lijekove. Naravno, jedna od vaših obaveza koja je i definisana vašim pravilnicima jeste da vi prikupljate i rezultate o utrošenim lijekovima i da o tome obavještavate javnost. Na vašem sajtu sam našao te podatke koji datiraju još od 2009. godine pa sve do 2012. godine i interesantno je da se tu navodi, ja sam uzeo podatke za 2011. i 2012. godinu, da se 906 definisanih dnevnih doza na 1000 stanovnika dnevno potroši u Cnroj Gori za 2011. godinu, a da je za 2012.

godinu ta cifra mnogo veća 956 definisanih dnevnih doza, što će u suštini reći da skoro svaki građanin dnevno popije barem jednu dozu lijekova. To je dovoljna činjenica koja govori da mi stvarno volimo da pijemo lijekove, ali još jedna druga činjenica koja je vezana za finansiranje jeste, da smo u 2011. godini ukupno potrošili 56.438. 000 eura, a u 2012. godini 54 miliona i 78 eura što će reći da smo u 2012. godini mnogo više popili lijekova a za to mnje platili. Vjerovatno je to razlika u onoj tenderskoj cijeni, a znamo da tenderska cijena lijeka je mnogo jeftinija od one stvarne vrijednosti lijeka. Ali, suština svake priče vezano za Agenciju jeste, da mi od Agencije očekujemo da na našem tržištu imamo kvalitetan i bezbjedan lijek. Onaj lijek koji će unaprijediti i zdravlje svakog građanina, koji će sačuvati zdravlje i koji će pomoći onom kome treba u zdravstvenom sistemu, i pomoći. Pri tome očekujemo da svaki onaj koji dobavlja taj lijek bude siguran da je dobio dobar lijek, i sto tako očekujemo da onaj koji propisuje taj lijek bude siguran da je propisao kvalitetan lijek, a isto tako ono što je najvažnije, da onaj koji uzima taj lijek, odnosno građanin ili pacijent nazovimo ga kod, bude siguran da je uzeo kvalitetan lijek. Naravno, znamo da u zdravstvenom sistemu i cijena igra važnu ulogu, ali ne smije imati ključnu ulogu, jer kvalitet mora biti na prvom mjestu, ali opet kažem, i cijena mora imati doređenu ulogu, jer euro koji se investira u zdravstveni sistem ima mnogo veću težinu od eura koji se investira u bilo kom drugom segmentu. A svi znamo da se danas na tržištu reklamira veliki broj lijekova. Prije svega, svjedoci smo svi da se reklamiraju lijekovi koji maltene liječe sve i svašta, i mi znamo da od toga nema puno istine, ali znamo da je i to dodatni prihod farmaceutske industriji koja je jako razvijena i jako prisutna na svakom tržištu danas u svijetu, i da joj se teško maltene i oduprijeti. Ali, je suština priče da i oni trebaju dodatne izvore, jer je farmaceutska industrija jako skupa industrija. Svi znamo da od početka proizvodnje lijeka pa do samog tržišta kada se on nađe, dug je put koji je izuzetno i skup. Ali, to u svakom slučaju ne znači da na tržištu treba da imamo i lijek slabijeg kvaliteta. Ali, svi moramo znati jednu činjenicu da je pravi lijek onaj lijek koji se nađe u apotekama, i da je pravi lijek onaj koji propiše ili savjetuje da se uzima, ljekar.

Zbog svih ovih navoda i zbog stvarno jedne velike zasićenosti tržišta lijekovima, vaša odgovornost nije mala, imate veliku odgovornost što se toga tiče, jer vi ste ti koji treba da odgovarate i za kvalitet lijekova koji će biti prisutni na našem tržištu.

Takođe, ono što bih pozdravio, a što ste istakli u planu rada za 2014. godinu jeste, da ćete pored ostalih redovnih kontrola koje radite, uraditi i kontrolu metodom slučajnog uzorka, što je jako dobro, i da ćete tu kontrolu uraditi po svim veledrogerijama, apotekama, ali i u zdravstvenom sistemu, i tako ćemo možda pored onih dodatnih, redovnih kontrola, evo izvinjavam se, završavam, omogućiti i otkriti i one lijekove koji ne bi trebalo da se nađu na našem tržištu.

Takođe, što još treba pozdraviti jeste vaš pokušaj koji će se vjerovatno i ostvariti u 2014. godini i početak na izradi laboratorije koja je sigurno za pohvalu i koja sigurno treba nama u Cnoj Gori i što ćete još što je pohvalnije, to sve raditi iz donacija. To je samo jedna pohvala i rad vaše Agencije, a naravno vjerujem da ćete kada za rad te laboratorije imati u svojim redovima sobzirom na kakav stručan kadar imate u vašim redovima. Ne bih dalje dužio, takođe, pozdravljam i rad sa svim drugim laboratorijama u svijetu, takav rad je danas neophodan da bi se došlo do bolje kontrole lijekova, u svakom slučaju plan, u svemu tome vas podržavam i poslanici iz Demokratske partije socijalista apsolutno podržavaju ovaj plan i stvarno žele da prije svega na našem tržištu bude kvalitetnijih lijekova kojima ćemo svi biti zadovoljni u sistemu, i naravno,

odgovornost za sve to leži u vama koji nadam se da ćete odraditi na najbolji i najefikasniji način. Zahvaljujem, i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, doktore, u temi ste.

U temi ste, zato je i prekoračenje.

Koleginica Jelisava Kalezić u ime Kluba DF-a, a nakon nje kolega Goran Tuponja u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, koleginice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovani gospodine potpredsjedniče Mustafiću, poštovane koleginice i kolege poslanici, poštovani gospodine Drljeviću i prije svega, poštovani građani Crne Gore,

Moj predhodnik je bio u temi, a ja sam u praksi shodno trećem dobu, ovako malo da relaksiramo poslije ovoliko rada.

Zašto sam se javila? Pažljivo sam pročitala plan rada Agencije, i imam jedno zapažanje koje želim da saopštim. Naime, smatram da je dobra stvar što je Agencija za lijekove i medicinska sredstva, da kažemo, samoodrživa. To je očigledno od početka dobro postavljeno i dobro funkcionira, ali mi se čini da je tu država uz našu pomoć počela da previše striže, i previše odlijeva. Zapazila sam još kad smo prošle godine raspravljali budžet, da se tražilo smanjenje budžeta Agencije koje nije bilo usklađeno sa njenim programom, tako da je došlo u pitanje, da li će taj program biti realizovan. Ja imam utisak da program koji je dat u 11 tačaka, brzo ću ih pročitati - unapređenje performansi i postupaka koje su u nadležnosti Agencije, stavljanje lijeka u promet, kontrola kvaliteta lijekova, izrada strategije razvoja nacionalne kontrolne laboratorije je jako zahtjevna stvar koja ne može ni brzo ni jeftino da se formira i koja se odlaže upravo zbog toga što se po mom mišljenju sredstva nedovoljno obezbjeđuju u unapređenje sistema farmakovigilance, kontrolisanje opojnih supstanci koje su u funkciji liječenja, paćenje potrošnje lijekova na način koji propisuje Svjetska zdravstvena organizacija, maksimalne cijene lijekova, klinička ispitivanja, medicinska sredstva, aktivnosti zaposlenih u saradnji sa drugim institucijama u Crnoj Gori. Ovo je zapažanje, ja očekujem da će gospodin Drljević prokometarisati. Nijesam ekonomista, ali prosto budžet posmatram shodno onome što želimo da ostvarimo. Prema tome, ili želimo manje ili obezbijedimo više novca. Jasno je, i to je u uvodnoj riječi rekao direktor Agencije, da Crna Gora kao mala država ima sve obaveze kao i velike države i velika tržišta, da obezbijedi standard svih ovih nadležnosti Agencije, što nije jednostavno i sigurno ne može biti jeftino. U tom smislu ja imam i neka pitanja, a to je :

Navedeno je da postoji saradnja sa laboratorijama u Beogradu i Zagrebu, možda sam neku propustila, interesuje me da li se planira stvaranje zajedničkih dugoročnih projekata oko svih ili nekih od stavki koje sam navela, koji su praktično permanentni programu u nekom narednom periodu razvoja Agencije? Zatim, pitanje kontrole falsifikata lijekova, o kome smo govorili kada smo raspravljali o Finansijskom izvještaju za 2012. godinu? I interesuje me, od 34 ako sam dobro zapamtila, zaposlenih koja je struktura, tamo je data struktura po obrazovnim nivoima, ali nije data struktura profesionalna, samo je navedeno da su to farmaceuti, ljekari, hemičari, biolozi itd, mene je i to interesovalo, zašto? Zato što mi se čini da u kontekstu razvijanja ovog programa možda koliko god nama izgledao veliki broj od 34 zaposlena, vidim da imate 36 po

sistematizaciji, da imam utisak da se to ne može baš postići da se dobije i kvalitet i ovako širok okvir djelatnosti i sa toliko ljudi. Zahvaljujem, ja sam baš dobro pogodila ovako, nijesam mnogo prkoračila.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Nije problem, hvala Vam kolegice Kalezić.

Kolega Goran Tuponja u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče,

Uvaženi gospodine Drljeviću, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore.

Dostavljanje izvještaje sam sa pažnjom pročitao, ocjenjujem ih kao kvalitetne, kao sadržajne, kao pregledne, kao što su uostalom koliko sam upoznat, poslanici to i navikli od vas da dobijaju. Pogotovo bih istakao jedno zapažanje koje bih pohvalio, a to je da u 2014. godini imate namjeru da angažujete ljude iz Crne Gore kao stručne saradnike kako bi smanjili broj stručnih saradnika koji se angažuju u inostranstvo i na taj način unaprijedili i znanje naših ljudi i naših institucija uostalom i finansijska sredstva bi ostajala u Crnoj Gori.

Što se tiče stručnog dijela, nažalost nemam vam dovoljno znanja i kompetencije da o tome sa Vama polemishem ili da Vam stavljam neke primjedbe, više sam se koncentrisao na ovaj finansijski dio vašeg izvještaja, i ja sam Vas prije nekoliko dana kad smo raspravljali o vašem završnom Izvještaju za 2012. godinu pitao o odgovornosti u slučaju, jer vi ste u 2012. godini imali gubitak od 110 hiljada eura. Kakvo je pitanje odgovornosti, ko zbog toga odgovara i na koji način i što se dešava uopšte u jednoj Agenciji kad se plan tako snažno podbaci? Nijesam nažalost dobio odgovor, možda ga dobijem danas.

Položaj agencija u Crnoj Gori i vaše i stalih je autonoman, jer privilegovan je monopolistički. Vaši prihodi su naravno, kao neko ko drži monopol u toj oblasti i projektovan je tako da vi ostvarite svoj prihod to jest da bez profita pokrijete svoje rashode. To je privilegija koju vi kao agencija možete da koristite, to je privilegija vaša, ali sve te cijene koje vi naplaćujete za vaše usluge se projektuju dalje preko ljekova, preko cijene ljekova koje plaćaju građani Crne Gore. Tako da što su visočije vaše usluge, to jest što su visočiji vaši rashodi kao Agencije, to su i shodno tome cijene ljekova prema građanima kao krajnjim potrošačima visočije.

Pored odluke Vlade o smanjenju i smanjenju plata u svim agencijama, pa i vašoj, što je urađeno u toku predhodne godine, plate u agencijama su i dalje na daleko većem nivou od prosječnih plata. Vi imate prema vašem planu, u idućoj godini ćete imati 36 zaposlenih, vaše bruto zarade za zaposlene iznose 667.200 eura što iznaosi nekih 1500 eura u bruto iznosu u prosjeku po osobi. Međutim, pored tih, vjerovatno se kod vas radi, vjerovatno su svih 36 ili velika većina visoko obrazovani stručnjaci koji bez sumnje i zaslužuju visoka primanja, ali mimo toga u vašej tabeli rashoda još jedan niz tačkica se odnosi na primanja, tako da sama ova primanja nije krajnja tačka na njih. Već vi imate ostala lična primanja i naknade visina 16 hiljada naknade članovima Upravnog odbora 23.730, naknade članovima nadzornog odbora 5.200, službena putovanja 16 hiljada, stručne usluge 12 hiljada, autorski honorari 12 hiljada, opet putni troškovi komisija, nije mi jasno zašto ova tačka nije koja je ovdje navedena u tački 2,6 zašto ona

nije u tački 2,5. Zatim imate troškove održavanja higijene i portirsku službu 20 hiljada, troškovi obezbeđenja zgrade 6 hiljada, stručna usavršavanja kotizacije za seminare, vi izlazite na nekih 800 hiljada eura na godišnjem nivou kada platite sve, kad vam vaši saradnici ispostave račun za ono što su uradili. Tako da su ti izdaci dosta visoki. Ti izdaci su dosta visoki u naravno, u poređenju sa ostatkom Crne Gore, jer ipak mi živimo u Crnoj Gori i u tom smislu mislim da uvijek jedan apel na racionalizaciju troškova je vrijedan pažnje, bez obzira što možda to nepopularno zvuči Vama i vašim zaposlenima, ali i Agencija za lijekove i sve druge agencije imaju privilegiju u Crnoj Gori da su potpuno autonomni, da su nezavisni, da su monopoli u Crnoj Gori, i da određuju praktično sami visinu svojih usluga iz kojih slijede i plate zaposlenih. Hvala vam lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Tuponja.

Pošto više nama prijavljenih za, kolega Labudović javljate se za diskusiju? Dobro, ali sada da damo priliku prvo da prokomentariše uvodna izlaganja, ukoliko želi gospodin Drljević.

Dobro, uredu.

Izvolite, kolega Labudović.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Zaista se konstruktivni.

Gospodine Drljeviću gotovo da i nijesam imao namjeru da se javim za ovo iz dva razloga.

Prvo, nijesam, daleko se od toga reklo, nikakav stručnjak za ovu oblast, ali i obećao sam bio gospodinu potpredsjedniku da ćemo racionalizovati raspravu, ali sobzirom da su naši doktori tamo gdje smo malo prije konstatovali. Oću u ime Kluba samo da vam dam podršku jer ona nikad nije izostajala kad je bila u pitanju vaša agencija, Vi znate da su vaši izvještaji upravo zbog kvaliteta kod nas uglavnom od svih agencija najlakše prolazili. Ali, i kao građanin prije svega i kao neko ko koristi lijekove hoću da Vas zamolim za sledeće:

Čak i po cijenu da to pređe granicu Vaših kopetencija sobzirom da ste ustanova veoma stručna i pozvana da djeluje u ovoj oblasti, morate da učinite sve da se stabilizuje tržište lijekova u Crnoj Gori.

Gospodine Drljeviću, mi smo siromašna država, siromašnih građana, a godišnje na lijekove na njihov uvoz i na njihovu kupovinu desetine i desetine miliona evra izdvajamo, jer ništa nije skuplje od zdravlja. Nedopustivo je gospodine Drljeviću ona pojava, a bezbroj puta je prikazivana čak i na javnom servisu koji baš ne voli da to žigoše, kad dođete na šalter apoteke ono što se još uvijek zove državno, pa vam kažu, nemamo to što je ljekar prepisao ali imamo nešto drugo ili dođite u četvrtak dobijamo novi kontigent lijekova. Nedopustivo je gospodine Drljeviću koliko god to bilo u všoj nadležnosti ili ne bilo, da nema onoga bez čega se mora i bez čega se ne može, a da ima svega drugoga. Pa nam apoteke liče na dobro opremljene prodavnice i fri šopove, ali nama onoga što znači produženje života ili makar kvalitetan život, to koliko je preostalo.

Takođe, ne smijete da dopustite gospodine Drljeviću da se građani dovijaju kako sami znaju, pa da umjesto da su nam snadbijevene apoteke budu snadbijevini građani, i

da svaki od nas sad govorim kao građanin, ima uštekanu jednu količinu lijekova, a prinuđeni smo na to gospodine Drljeviću, jer nikad nijesmo sigurni kakvu ćemo situaciju zateći u apoteci. Ovih dana nema soifora, pa nema ovoga, pa nema onoga, nema reagenasa, pa čekajte pobogu može li to jedna država da sebi dozvoli da osnovno, temeljno zdravlje njenih građana bude ugroženo samo zbog toga što negdje padaju tenderi već tri godine uzastopice nijesu u stanju oni koji su dužni da brinu o tome, da nauče kako se raspisuju tenderi, ili možda namjerno ne znaju kako se pišu tenderi.

Ima na kraju jedna stvar, gospodine Duković, moram sa Vama to da raspravim. Rekli ste da smo veliki potrošači lijekova. Znae, statistika je da vam ne kažem kakva. Ja sam trošim bar još za trojicu građana, ali ne zaboravite, sve te lijekove koje trošimo prepisali ste nam vi doktore, i red je da se jednog dana dogovorite da se ne dešava kad odete kod jednog specijaliste on vam prepíše pet, šest lijekova, pa odete kod drugog jer vas boli to drugo, on prepíše pet, šest novih od kojih neki isključuju one predhodne, a ljekar vaš po slobodnom izboru, opšte prakse, on samo prepisuje ono sa Izvještaja, i onda kad dođe pacijent, imao sam priliku to u svojoj porodici, dođe u veliku kesu koju je iz samoposluge, morao da donese ove lijekove. Bože zore se tu ne zna šta je koji, za šta, da li pomaže ili odmaže koliko onaj predhodni, a uglavnom se troše pare. Malo reda u to gospodo. Nema nas šest miliona, i nema nas milijarda i po, nas je 600 hiljada, moglo bi u svakom trenutku da postoji evidencija elektronska, kod svake apoteke, šta svakome od nas treba. Ima li ga ili ga nema, i da se na osnovu toga prave projekti uvoza, prave projekti odobrenja itd. Gospodine Drljeviću glasaćemo za ovaj vaš Izvještaj kao i uvijek, al Vas molim prije svega kao humanistu, doktora, da povedete računa o ovome da se ne ponavlja ovo što se ponavlja, jer je stvarno sramota da jedan osrednji grad koji broji 600 hiljada stanovnika bude u situaciji, da dreždi danima pred apotekama, a onda posle tamo one žene ni krive ni dužne trpe bijes nezadovoljnih građana, zato što je država neorganizovana i zato što ne vodi dovoljno računa i u mjeri u kojoj to može. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama, kolega Labudović.

Komentar, kolega Duković.

Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Kratko,

Ima istine u onome što kaže statistika, ali je interesantno da statistika neumitno ukazuje da jesmo mi potrošači, jer ono šta je ona uzela u obzir, nije samo onaj lijek koji je dobijen na recept, nego i onaj lijek koji je svaki građanin za svoj groš, što kažu, kupio u apoteci. Znači, to je činjenica koja ukazuje da jesmo potrošačko društvo.

Što se tiče samog propisivanja lijeka, to je već davno prestalo, posebno uvođenjem informacionog sistema kad se prati svaki pacijent, lijek. Ali, za jedan uspješan da kaže, ishod liječenja neophodno je da uz ljekara ima dobru saradnju i pacijent. Znači, pacijent mora pristati i ako pacijent pristaje da pije tu gomilu lijekova, onda stvarno ne znam šta da mu kažem. Ali, za svaki lijek dobije striktno upustvo, zašto i čemu služi. Istina je još jedna druga stvar, da postoji obično jedna, ne samo jedna

nego više bolesti zajedno i onda zbog toga ljudi moraju uzimati više lijekova, a ne onako samo čisto prepisivanje lijekaova. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama, kolega Duković.

Želite li odgovor? Ne.

Hvala Vam, kolega Labudović na doprinosu i racinoalizaciji.

Gospodin Drljević evo prilike za završnu riječ.

Izvolite.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici,

Evo ću u najkraćem pokušati da odgovorim na ova pitanja kroz završnu riječ, i pošto je poslanik Duković krenuo sa pitanjem o reklamiranju lijekova, da kažem da se trenutno nalazi u proceduru usvajanja Pravilnika o oglašavanju koji će riješiti ova pitanja na najbolje mogući način. Ono što je naše zapažanje je da se lijekovi ne reklamiraju u skladu sa onim preporukama, lijekovi koji su registrovani u Agenciji za lijekove, jer oni dobijaju potpuno jasno uputstvo, na koji način se mogu oglašavati ili ne oglašavati. Dakle, svi lijekovi koji idu na recept se ne oglašavaju, jer ti lijekovi, nijesam ni primijetio, čini mi se da ih ima u medijima u tom smislu, ali će pravilnik koji je već u proceduri riješiti to pitanje.

Poslanica uvažena profesorka Kalezić, je pomenula nekoliko stvari, čini mi se da je pogodila na neki način suštinu, vezano za samoodrživost Agencije koja mora da postoji kao takva, ali ona je i to sam ponovio više puta da je i stručno-naučna i ekspertska institucija. Znači, ona otprilike treba da u njoj i oko nje postoji sve ono što Crna Gora ima kvaliteta, a vezano je za oblast lijekova i medicinskih sredstava. To uključuje i naravno Univerzitet Crne Gore sa fakultetima i farmaceutskim i Medicinskim fakultetom, ali naravno i sa drugim koji participiraju u procesu istraživanja kvaliteta lijekova, naravno bezbjednosti i sigurnosti terapije. Država, naravno, moramo razumljeti sve stanje u kojemu se nalazimo finansijsku ekonomsku krizu na neki način pokušati da rasporedijelimo na sve i zato i prihvatamo sve one mjere koje predlaže država u tom cilju.

Naravno, da ćemo i ubuduće raditi na jedan takav način, ali moramo pomenuti da direktno je efekat ovih mjera kada pogledamo finansijske iskaze u tome, da Agencija u ovom trenutku ne može planirati razvoj sopstvenih sredstava, nego upravo se oslanjamo na način kako smo to krenuli i uradili. Napomenuo sam to je i kada smo govorili o našem objektu praktično je Vlada preko 90 javnih radova izgradila objekat, ali sve što se nalazi u tom objektu, to je vrijednost nekakvih 600.000 eura od namještaja do sopstvera, hardvera i svega onoga što je neophodno za funkcionisanje institucije su obezbijedili zaposlene iz agencije kroz projekte na kojima su participirali sa svojim znanjem i sposobnostima. Upravo, u tom smislu je planirana i laboratorija o kojoj ste vi govorili, koja bi trebala da da' jedan novi kvalitet našoj instituciji. Ona je specifična. Nakon sagledavanja laboratorijskih potencijala u čitavom regionu i u saglasnost naših kolega i iz Hrvatske i ih Srbije, iz Bosne, znači svih institucija koje se bave kontrolom kvaliteta lijekova smo se mi opredijelili za razvoj nove tehnologije koju oni nijesu razvijali, upravo zbog toga ćemo dobiti šansu da postanemo i regionalni centar u brzju kontroli lijekova i otkrivanju falsifikovanih lijekova. Dakle, očekujem da ćemo kroz tu našu

laboratoriju kada se završi opremanje uspjeti i da taj segment zaokružimo na najbolji mogući način.

U međuvremeno smo mi preuzeli čitav niz mjera o kojima ne može biti na ovom mjestu govora, koje podrazumijevaju borbu protiv falsifikovanih lijekova i pokrenuli smo čitav niz aktivnosti koje bi trebalo da utiču i na borbu protiv sive ekonomije u ovoj oblasti i imamo već i značajnih rezultata u tom smislu, ali kažem ne postoji mogućnost sada da u tome šire elaboramo. Mi ćemo, upravo zbog ovog što ipak treba i crnogorska javnost, ali je veoma važno i oni koji daju saglasnost na naše finansijske planove, na planove o radu, na naše izvještaje od toga što radimo da imaju punu informaciju o svemu organizovat jedn radionicu i posjetu Agenciju za lijekove gdje ćemo pozvati u prvom redu odbore za ekonomiju, finansije i budžet i naravno odbore za zdravstvo, svi ljekari iz ovog Parlamenta i zdravstveni radnici oni koji pokazu interesovanje prisustvuju toj radionici i gdje ćemo vas upoznati sa svim tim šta je urađeno od osnivanje Agencije do danas, a to su zaita, zaista ovako velike stvari. Pošto ovo pitanje, ostaje nam stalno neodgovoreno vezano za odgovornost za gubitak ovih 109.000. Dakle, nije to gubitak, jer imate praktično u onom finansijskom izvještaju stoji da je planirano da se aplicira i da se registruje jedan broj lijekova od raznih stranih proizvođača i to je nešto što zavisi isključivo od njih. Da li će oni da apliciraju ili neće.

Znači, mi smo imali manji priliv sredstava po tom osnovu, jer smo imali manji broj aplikacija od strane stranih proizvođača, ali zato što smo prethodne dvije godine imali enormno veliki broj tih aplikacija za registraciju, tako da je po tom osnovu značajno pao prihod, međutim, on se već stabilizovao i u tom smislu kada smo govorili o finansiranju Agencije za lijekove, rekli smo da ona nema ujednačeno finansiranje. Dakle, ne postoji stabilan prihod ostalih..., koji plaćaju taj prihod nego on apsolutno varira. Znači, mi smo u prve dvije godine od 2010 - 2011. imali enorman prihod iz sredstava za stavljanje u promet lijekova, da bi taj prihod pao u toku 2012.godine značajno, ali nam je porastao prihod od upisa u registar medicinskih sredstava sedam ipo puta, što nijesmo planirali i ne možemo mi predvidjeti tačno, jer to su sve stvari koje zavise od praktično proizvođača i farmaceutskih proizvoda i medicinskih sredstava. Zato pravimo otprilike jednu projekciju strategiju u tome da sinesuida u finansiranju bude otprilike izbalansirana. Mi smo onu prethodnu godinu 2011.završili sa dobitkom od 120.000, ali smo 2012. završili u minusu sa 109.000. Znači, to je ta razlika koja se javlja i koju ne može niko predvidjeti do kraja. Nadam se da u tom smislu ...da je tu ostvaren neki gubitak zbog lošeg poslovanja Agencije.Znači, naprotiv mislim da smo napredovali u tom smislu značajno i da smo svakim danom praktično se našla i organizaciona sposobnost i realna sposobnost povećava, a to je i evidentno i kroz Izvještaj o radu u kojem postoje pregled ekspertskih izvještaj koji se radi u Agencii. Dakle, ono što je Agencija u startu imala na čemu je zasnivala svoj rad ekspertske izvještaje od spoljnih eksperata iz čitavog regiona i Evrope, danas imamo da se 50% obavljaju u samoj Agenciji. To znači da su toliko narasle naši interni kapaciteti i što je posebno značajno kapaciteti spoljni eksperata iz Crne Gore. To je nešto na čemu posebno pridajem ovako veliku važnost i mislim da ćemo nastaviti u tom smislu.

Samo još za gospodina Labudovića, jer on je i ponovio sve ove probleme koji postoje na tržištu lijekova i znamo da je to tako, ali kroz ono što je nadležnost Agencije smo i vidjeli praktično da prvo cijena lijekova uopšte nijesu vezane sa cijenama usluga Agencije. Znači o tome svjedoči taj podatak da su cijene lijekova značajno niže od formiranja Agencije u odnosu na one kakve su bile ranije i imate ih kroz izvještaj o

potrošnji za prethodnu godinu, podatak da je praktično prometovana veća količina lijekova sa mnogo manje novca nego što je to bilo u prethodnoj godini. Dakle, to je jedna pozitivna stvar koja ide upravo sa dobrom regulacijom u tom smislu da takvu sigurnost osjećaju proizvođači lijekova i naravno da ćemo se svi boriti zato da naše tržište bude snadbijeveno na najbolji mogući način i da oni koji su zaduženi za snadbijevanje tržišta taj svoj posao obavljaju sve bolje i bolje.

U tom smislu smo mi uradili, učestvovali i u najvećoj mjeri uradili strategiju za racionalnu upotrebu lijekova do 2016, gdje su se rezultati već mogu uočiti na osnovu ovih izvještaja za zadnjih par godina. Toliko, hvala i izvinjavam se što sam ovoliko prekoračio.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Gospodine Drljeviću, ovim smo završili raspravu o Predlogu Finansijskog plana sa Planog rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2014.godinu.

Zahvaljujemo se gospodinu Drljeviću, direktoru Agencije za lijekove i medicinska sredstva, na učešću u današnjoj raspravi i o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog finansijskog izvještaja sa Planom rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2014.godinu.** Ovlašćeni predstavnik Agencije, dok je Zoran Sekulić, izvršni direktor Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je mr Aleksandar Damjanović.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Agencije, da li želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite.

ZORAN SEKULIĆ:

Gospodine predsjedavajući, gospodo poslanici,

Ja želim da se zahvalim na mogućnost da Agencija za elektronske komunikacije izloži neke osnovne razloga za ovakav finansijski plan i Plan rada Agencije, koji je predmet razmatranja na današnjoj Skupštini.

Ja bih želio da vas podsjetim da je ova Skupština u avgustu mjesecu 2013.godine, donijela Zakon o elektronskim komunikacijama, kojim je u jednoj odredbi propisala da se svi podzakonski akti na osnovu tog zakona moraju donijeti u roku od godinu dana, od dana stupanja na snagu, tog zakona.

Između ostalog, dakle Plan rada Agencije za 2014.godinu opredieljen je tom odredbom i mi smo u Plan rada uvrstili sve podzakonske akte koji se moraju donijeti na osnovu tog zakona. Ti podzakonski akti, odnose se na nadležnost Agencije za elektronske komunikacije,Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije i Vlade Crne Gore i svi ti akti, dakle biće donijeti u toku godinu dana. Osim toga, Agencija ima žive aktivnosti na planu međunarodne saradnje na planu monitoring radio frekvencijskog spektra, na planu analize tržište i preduzimanja mjera prema operatorima elektronskih komunikacija koje imaju značajnu poziciju i kontrole tržišta elektronskih komunikacija, tako da je Plan rada Agencije za elektronske komunikacije u potpunosti ispunjen i on odgovara onome što Agencija, inače radi u toku svih ovih godina od kako postoji.

Finansijski plan odgovara tom Planu rada Agencija, jer kako direktivama Evropske unije, tako i Zakonom o elektronskim komunikacijama, propisano je da

Agencija naplaćuje naknade, samo radi finansiranja administrativnih troškova te Agencije. Mi smo planirali da prihodi Agencije iznose 1% manje od ukupnih prihoda u toku prethodne godine, a ja bih vas podsjetio na slijedeće.

Finansijski plan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, je pripremljen u skladu sa odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama, kojim su utvrđeni izvori sredstava i na način obračuna naknada, a sastoji se od prihoda i rashoda Agencije za 2014.godinu.

Finansijski plan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, predviđa da Agencija u 2014.godini, prikušlja sredstva predviđena članom 24 Zakona o elektronskim komunikacijama i to iz slijedećih izvora. To su naknade za vršenje poslova regulacije tržišta i nadzora tržišta, naknade za korišćenje radio frekvencija brojeva i adresa, ostalih naknada i drugih izvora u skladu sa zakonom i naknada shodno Zakonu o poštanskim uslugama.

Polazna osnova za izradu Finansijskog plana Agencije za 2014.godinu, predstavlja Plan rada Agencije za 2014.godinu, Finansijski plan je sačinjen na osnovu nadležnosti i obaveza Agencije, propisanih zakonskim okvirom za njen rad. Osim toga, prilikom utvrđivanja plana, prihoda, polazna osnova predstavljaju troškove koje je Agencija imala tokom 2013.godine. Projekcije sadržane u planu, oslanjaju se i na očekivanja da će Agencija uspješno obavljati poslove iz svoje nadležnosti.

Plan predviđa, da u приходима Agencije, visinu godišnjih naknada za regulaciju, nadzor čini najznačajniji dio ukupnih prihoda 56,25% naknade za radio frekvencije 30,74, za numeraciju i adrese 10,35, naknade propisane Zakonom o poštanskim uslugama 2 -prekid-, ostale prihode i druge izvore u skladu sa zakonom 0,44%.

Planiranim ukupni prihodi u 2014.godini su 1% manji nego za 2013.godinu.

Kada su u pitanju rashodi Agencije, ja bih želio da vas podsjetim da su rashodi Agencije planirani saglasno приходима, da oni odgovaraju tim приходима i to su slijedeće stavke.

Vi znate iz Finansijskog plana koje su to stavke i ja sam saglasnim sa ovim skraćanjem. U naknadnom svom obraćanju, eventualno objasniću o čemu se radi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Pošto izvjestilac odbora nije u sali, prelazimo na raspravu.

U ime Kluba DPS-a, koleginica Marta Šćepanović, a nakon nje u ime Kluba DF-a kolega Milutin Đukanović.

Izvolite koleginite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče, poštovani predlagači, kolege i koleginice poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Na dananjem dnevnom redu je Predlog Finansijskog plana sa Planom rada za 2014.godinu, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, koja je nezavisni i regulatorni organ u vršenju javnih ovlašćenja u oblasti elektronskih komunikacija i koja obavlja regulatorne poslove utvrđenim zakonima koji regulišu ovu oblast.

Što se tiče Plana rada Agencije za 2014.godinu, on je podijeljen u dva segmenta. Plan aktivnosti i izvršavanja Plana rada.

U Planu aktivnosti, koji se odnosi na normativni dio u 2014. godini, predviđeno je donošenje podzakonskih propisa i akata iz nadležnosti Agencije. Od niza akata koje treba pripremiti i donijeti u ovoj godini, pomenuću samo neke koje se tiču krajnjih korisnika građana.

Pravilnik o prenosivosti brojeva kojim će se predvidjeti da su operatori dužni da omoguće korisniku da prilikom promjena operatora zadrže dodijeljene brojeve, Pravilnik o načinu procjene pristupačnosti cijena, usluga univerzalnog servisa za korisnike sa niskim primanjima i lica sa invaliditetom, kojim će operator univerzalnog servisa ponuditi cijenovne opcije ili pakete za korisnike sa niskim primanjima i za lica sa invaliditetom.

Pravilnik o uslovima i načinu o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe i prevare u pružanju usluga elektronske pošte, kojim će Agencija u saradnji sa organom za zaštitu podataka sprovesti.

Iz plana se vidi da je njihovo donošenje predviđeno za drugi, odnosno treći kvartal 2014. godine, ne vidim razlog zašto ovi akti ne mogu da se donesu što prije, jer ipak se njima tretiraju socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom, osim ako razlog nije uslovljavanje od strane Ministarstva za informativnu tehnologiju, da oni treba da donesu neki akt. Nadalje, iz opstega nadležnosti, koje se tiču prava i zaštite korisnika, kvaliteta usluga istaći ću iz Plana rada i planirane aktivnosti Agencije u realizaciju alata za pomoć korisnicima, prilikom izbora elektro-komunikacionih usluga, takozvanu kalkulator cijena. Dakle, Agencija razvija alate, kojim će korisnicima pružiti pomoć, prilikom izbora najpovoljnijeg korisničkog paketa. Planom se predviđa donošenje izvještaja i informacija, koje se tiču rada Agencije i koje se pripremaju ili kvartalno ili mjesečno, pa me ovdje zanima, koje se konkretno ove informacije dostavljaju.

U cilju efikasnijeg sprovođenja ovog plana u njegovom drugom dijelu, predviđa se donošenje godišnjeg operativnog plana, kojim će se odrediti izvršioc i rokovi izvršenja pojedinih poslova koji su utvrđeni ovim aktom. Plan je ambiciozan, obuhvatio je sve aktivnosti u sljedećoj godini, predviđa preduzimanje mjera u svim oblastima, gdje je Agencija nadležna i očekujemo da će Agencija uspješno obavljati poslove iz svoje nadležnosti i na taj način ostvariti ovaj plan. Na osnovu plana rada, donešen je i Predlog finansijskog plana, kojim su predviđeni finansijska sredstva, neophodna za njegovu realizaciju, a koji se sastoje iz Plana prihoda i Plana rashoda. Prilikom utvrđivanja plana prihoda, polaznu osnovu predstavljaju troškovi koje je Agencija imala tokom 2013. godine.

Plan predviđa, da u prihodima visina godišnjih naknada za regulaciju i nadzor čine najznačajniji dio ukupnih prihoda, dakle 56,20%, zatim naknade za radio frekvencije 30,74%, naknade propisane Zakonom o poštanskim uslugama 2,22% i ostalne naknade. Dakle, budžet agencije za 2014. godinu planiran je za 1% manje u odnosu na finansijski plan za 2013. godinu. U tom smislu, a to sam pomenula i u diskusiji povodom Izvještaja Agencije za 2012. godinu, mene zanima kolika su dugovanja prema agencijama od strane ovih obveznika i da li je Agencija preduzela sve potrebne mjere kako bi u po zakonu propisanom postupku naplatila ova potraživanja. Svrha ovog dokumenta je da se prikažu potrebe Agencije u 2014. godini i kroz zakonom utvrđene izvore finansiranja izvrši uravnoteženje prihoda i rashoda. Finansijskim planom su projektovane sve ekonomske kategorije i utvrđene mjere za njihovo ostvarenje. Rashodi su u najvećem obimu usklađeni sa očekivanim obimom posla i potrebom blagovremenog izvršavanja planiranih aktivnosti Agencije. Što se tiče finansijskog

plana, ono što je svakako važno pomenuti je mišljenje Ministarstva finansija na ovaj plan, kao i nadležnog odbora. U ovom finansijskom planu najveće učešće u rashodima imaju bruto zarade zaposlenih, te je preporuka Ministarstva da prosječnu neto zaradu treba realizovati u iznosu od 912,04 eura, a za članove Savjeta i izvršnog direktora u iznosu od 1 153,69 eura. Dakle, uskladiti sa finansijskim planom za 2013.godinu, tako da zarade budu smanjene za 10%, odnosno 7% čime će se ostvariti značajne uštede koje će se kao višak prihoda prenijeti u budžet za 2015.godinu i to se odnosi na sve ostale rashode. Nadalje, predlažem da se iz plana rada brišu odredbe koje se odnose na zapošljavanje novih službenika, a time i brišu odredbe iz finansijskog plana koje se odnose na ovu poziciju i time će se izvršiti uštede i po ovom osnovu od 50 hiljada eura. Ovim će se izvršiti ukupna ušteda na osnovu preporuka Ministarstva finansija u iznosu od 380 hiljada eura što su, priznaćete, značajna sredstva, čak je to 20% budžeta moje opštine Kolašin čiji je budžet dva miliona eura.

Kako imam informaciju da je predlagač postupio po mišljenju Ministarstva i da će izvršiti korekcije plana u ovom dijelu, poslanci DPS-a će podržati ovaj izvještaj. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Šćepanović.

Kolega Đukanović u ime Kluba DF-a, a nakon njega kolega Srđan Perić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Ovu priliku ću iskoristiti da malo više raspravljamo o generalno agencijama i tim regulatornim tijelima. Politika Demokratskog fronta, odnosno program Demokratskog fronta predviđao je sasvim drugačiju organizaciju tih regulatornih tijela. Mi danas imamo situaciju da su ukupni rashodi svih regulatornih tijela, odnosno šest ovih regulatornih tijela o kojima danas raspravljamo, preko devet miliona evra. Demokratski front je smatrao da je potrebno izvršiti objedinjavanje određenih sektora i službi koje mogu da budu zajedničke za sva ta tijela. Na žalost, to Vlada Crne Gore neće da čuje i neće da realizuje. Koliko imamo nelogičnosti u čitavom ovog razmatranju izvještaja agencija samo ću navesti jedan primjer. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost predviđjela je za materijalne troškove i usluge 135 hiljada evra, a ukupni rashodi ove agencije su četiri miliona i 570 hiljada, dok je Agencija za nadzor osiguranja, čiji su ukupni rashodi 700 hiljada evra, za iste ove usluge predviđjela 156 hiljada evra. Ili se radi o nekoj obmani ili, kao što ja mislim, radi se jednostavno o neusaglašenosti podataka. Jednostavno, da nijesmo u situaciji da kvalitetno raspravljamo kad postoje takve razlike. Crna Gora na žalost danas nema mobilnog operatera koji je u većinskom vlasništvu države. Mi smo tog operatera kojeg smo imali prodali za 100 miliona evra, a danas kompanija koja upravlja ima veoma velike profite. Tako su danas pojedini operateri mobilne telefonije ostvarili dobit od 21 milion evra u prethodnoj godini, ali ta dobit je još veća ako se ima u vidu da je amortizacija iznosila takođe 21 milion evra. Mi znamo da su to nerealne cifre, da amortizacija na ta telekomunikaciona sredstva ne može da iznosi 21 milion evra. Možemo da kažemo, jednostavno, da se ostvarila dobit u iznosu od oko 40 miliona evra.

Znači, prodali smo određeni resurs za 100 miliona evra, a taj resurs su već ovi što su ga kupili isplatili za tri godine, odnosno za ostvarenu dobit kroz tri godine. Na žalost, Vlada Crne Gore uporno neće da poveća porez na dobit za ove, da ih nazovem ekstra dobiti i dalje je za njih ista dobit 9%. Demokratski front smatra da za ove kompanije koje stvaruju višemilionsku dobit treba porez na dobit da bude višestruko uvećan u odnosu na postojeći. Što se tiče Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, važi slično kao što važi za Regulatornu agenciju za energetiku. Prosječna plata zaposlenih treba da iznosi u 2014. godini 1.339 evra, dok prosječna plata treba da iznosi za organe upravljanja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost 1.814 evra i to nijesu konačne plate. Još ima dodatnih naknada koje i jedno i drugo primanje povećavaju za iznos od preko 100 evra. Imali ste preporuku Odbora za budžet i finansije da plata organa upravljanja ne može da bude viša od dvije prosječne plate. Danas imate preporuku Vlade Crne Gore koja smatra i traži od vas da prosječna plata organa upravljanja ne može da bude preko 1.150 evra, a vi imate blizu 1.900 i nije nam jasno zbog čega ne postupite po tome. Ne možemo da vjerujemo da postoje poslanici u Skupštini Crne Gore koji će podržati vaš finansijski plan u 2014. godini.

Takođe, zbog čega ne reagujete na insistiranje Vlade da se sad porez poveća sa 19% sa još sedam za račune koji će da iznose preko 5 evra, nego mobilni operateri su saglasni, ali traže da se porez na sve račune poveća sa 19 na 24%. To dovoljno govori kakve oni i kolike ekstra profite dobijaju od ove djelatnosti. Regulatorna agencija umjesto da štiti građane, ona se po ovom pitanju ne oglašava.

Želim još jedno pitanje da vam postavim, kada ste reagovali na neprimjerene reakcije mobilnih operatera da suspenduju ažuriranje novih softvera koji služe za komunikaciju između fizičkih lica, a da se ne koristi mobilni telefon tj. vajber, skajp i slični softveri. Mi smo danas svjedoci da je u Crnoj Gori veoma teško instalirati na mobilne telefone ove softvere, zbog čega? Da bi omogućili mobilnim operaterima još veću zaradu, a oni hoće u Crnoj Gori da uvedu, zamislite koja je to dobit, njima ne smeta da uvedu u Crnu Goru poresku stopu od 24%. Vi ste dužni kao regulatorna agencija da preduzmete sve mjere da to spriječite. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Đukanoviću.

Kolega Srđan Perić je sledeći u krugu uvodnih izlaganja. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Malo je državnih institucija čiji se rad vidi, ili nerad, i čiji rad ili nerad osjećaju građani Crne Gore svakog prvog kada plaćaju račune. Ako sam razumio jedan od izvještaja, maltene, dođe da je prosječna cijene telefonskog računa u Crnoj Gori oko 30 eura. Toliko o košta užina za dijete u osnovnoj školi ili u vrtiću, toliki je rashod. Ova agencija planira da utroši 4.570.000 eura da prihoduje, a od tog novca bi se moglo napraviti dva vrtića, jedna škola ili jedan dom zdravlja. Ovih 4.570.000 eura ne bi bilo sporno kad biste vi radili svoj posao, kada biste vršili ulogu regulatora na tržištu koja vam je zakonom propisana, ali kada je na radite i kada mobilni operateri mogu da divljaju na našem tržištu i da rade apsolutno šta god žele, zaista se postavlja pitanje zar nije svrsishodnije u krajnjoj crti podijeliti plate zaposlenima, ako je riječ o tome, i da mi

taj novac prosto uložimo ka nečemu što je isplativije i što ćemo vidjeti neku korist od toga.

Ono što je bitno, da ne bi bilo na nivou populističke priče, ja ću pitati vrlo otvoreno. Da li je agencija uputila i jedan prigovor telekomunikacionim agencijama zbog nepoštovanja odredaba iz akcije? Koliko je agencija uputila prigovora na to kako se ljudi uključuju i isključuju iz određenih tarifa? Da li je agencija uputila i jedan prigovor telekomunikacionim agencijama koliko ljudi radi na ugovor o djelu godinama? Da li je Agencija za telekomunikacije i jednom prilikom imala nešto što bi se zvalo apel mobinim operaterima da smanje previsoke cijene, zaista previsoke cijene? Na kraju, ono što je zaista nužno pomenuti ovakav rada kako ste vi koncipirali u stvari predstavlja jedan tihi porez koji građani Crne Gore plaćaju za agenciju. U svakom računu četiri milina i 570 hiljada eura nije mala stavka, dominantno se naplaćuje iz mobilnih računa, u konačnom plaća se od strane građana Crne Gore. Niste vi regulator koji je na tržištu svojom sposobnošću izborio takvu poziciju. Zakon vam je dao odredbu da vi možete ovoliko prihodovati i da u skladu sa tim radite svoj posao. U konačno, mi imamo ulogu regulatora koji se ne bavi onim što je interes građana, što kvalitetnija usluga za što manje novca uz mogućnost da i onaj na tržištu zaradi nešto, nego se bavi maltene reklamiranjem fantastičnih usluga koje nude mobilni operateri.

Da li je agencija i jednom prilikom tražila od mobilnih operatera za usluge koje ne rade u nekom prekidu se umanju račun? Da li je agencija i u jednom trenutku uradila mjerenje kvaliteta usluga koju mobilni operater reklamira i u skladu sa tim tražila korekciju cijene ukoliko ona odstupa od kvaliteta? Ovo je čitav set pitanja koji je nužno postaviti, da bi smo mi razumjeli čemu agencija, osim ovoga naravno, razumio sam, ovdje ste da dostavite ove izvještaje finansijske koji izazivaju određene nedoumice, ali agencija u kojoj 41% sredstava ide na bruto zarade zaposlenih nema nikavog opravdanja da kaže da nije mogla, da se njeni zaposleni bave tim. Imate dovoljno kapaciteta, to smo rekli i kada smo razmatrali finansijski izvještaj za 2012. godinu.

Takođe, u samom izvještaju imamo bruto zarade zaposlenih koji iznose milion i 800 hiljada eura. Primjera radi, budžet Zavoda za školstvo je milion i 600 projektovan optimistički, znači, institucija koja u obrazovanju treba da prekontroliše maltene od A do Š kompletan sistem dobija, kompletna institucija ne za plate, nego za svoje djelovanje od vas novac. Naravno, vi ćete reći vi ste regulator i vi ne dobijate novac od budža, a ja ću vam reći da vi dobijate sredstva iz istih sredstava iz koje dobija svaka budžetska jedinica, od građana Crne Gore, kad plaćaju te račune ide i neka naknada regulatoru koju vi naplatite na kraju. To nije investitor donio novac, nego su to građani Crne Gore dali vama.

Ovdje je pitanje, ako smo računali bruto zarade, da se vatim tome, zaposlenih na milion i 800 hiljada eura onda imamo bruto zarade Savjeta izvršnog direktora. Je li izvršni direktor zaposleni ili je on konsultant? Zašto je izdvojen? Po kom računovodstvenom osnovu?

Ono što, takođe, bode oči iz godine u godinu kod vaših izvještaja troškovi amortizacije na nivou od 575 hiljada eura. Pojedine budžetske jedinice nemaju toliki iznos. Znam, radi se o kontrolnom tornju ali ta investicija koliko se smjelo ušlo u nju sa finansijskog aspekta govori da ona svake godine budžet ne kroz kredite, ne kroz dodatne investicije, kroz amortizaciju košta 575 hiljada eura.

Ono čime želim da završim još jednom, kao i prethodnih puta, stvarno apelujem na vas, dobijate ogromna sredstva da radite svoj posao i da zaštitite potrošače, da

zaštite građane od toga da svako domaćinstvo u Crnoj Gori da maltene 20 do 30% svojih prihoda na telekomunikacione usluge, u XXI vijeku, a imate zemlje u kojima je internet uslovom zagarantovano pravo, koje se u Crnoj Gori plaća 40 do 50 eura mjesečno, na prosječnu platu po Monstatu, ne po realnom stanju, koja je ispod 500 eura. Ono čime zaista završavam sada, jeste, da još jednom apelujem na vas da se uključite, da obavežete mobilne operatere da u što većoj mjeri koriguju opcije rominga, radi se o telekomunikacionim agencijama koje su sa svojim sjedištima u zemljama Evropske unije, mogu napraviti taj dodatni napor da nemamo roming sisteme sa velikim brojem zemalja koje su na ekstremno visokom nivou. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Perić.

Bila su ovo uvodna izlaganja i pitam gospodina Sekulića, da li sada želite komentar ili možda na kraju kada čujemo i ostala izlaganja?

Kolega Slaven Radunović je prvi prijavljeni diskutant u raspravi, a nakon njega kolega Drigan Abazović.

Izvolite, kolega Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Hvala Vam predsjedavajući, kolegice i kolege, poštovani gospodine Sekuliću, dragi gledaoci, jer njima se uglavnom obraćam, jer nema praktično u sali bez nekoliko poslanika.

Svake godine sve više i više počinjemo da se bavimo vašim poslom, gospodine Sekuliću, a manje platama, to je meni drago, računam i Vama. Meni lično, ne smeta ni visok trošak koji proizvodi vaša agencija, ni visoke plate, ako bi u zamjenu za to građani Crne Gore dobili dobrobit, a to je niska cijena telekomunikacionih usluga.

Prošle godine po istoj ovoj temi pričao sam i upoređivao cijene mobilnih operatera u Crnoj Gori i u Srbiji i ovog ću puta to ponovo da urdim, jer se ništa nije promijenilo od prošle godine. Naime, četiri stvari svi građani Crne Gore plaćaju: hleb, vodu, struju i mobilni telefon. Pošto je mobilni telefon jedna od važnih stavki u budžetima svih nas, hoću da sad građani Crne Gore čuju kako izgleda upoređenje paketa mobilne telefonije u Crnoj Gori, pazite ove su cijene proizvod rada i regulisanja agencije o kojoj danas razgovaramo. Recimo u Srbiji koja je daleko do najrazvijenije zemlje u telekomunikacionom smislu, ne daj Bože da sam upoređivao sa nekom ozbiljnom evropskom državom razvijenom kad su u pitanju telekomunikacije.

Počecu od jednog operatera koji pod istim imenom funkcioniše i isti vlasnik je i u Crnoj Gori i u Srbiji. U Srbiji, dragi građani, za 26,60 evra državljanin Srbije dobije 600 minuta razgovora u svim mrežama u Srbiji, u Crnoj Gori ga to košta 30,5 evra, četiri evra više, ali to je daleko da je to najvažnija razlika. Slušajte dalje, u Srbiji on dobije uračunato dvije hiljade sms poruka, u Crnoj Gori za taj novac dobije 200 poruka uračunatih. Na kraju u Srbiji dobije 2 GB uračunatog interneta po najbržoj cijeni u Crnoj Gori dobije giga bajt ipo. Znači, jedan ipo giga bajt u Crnoj Gori - dva u Srbiji, 200 poruka u Crnoj Gori - dvije hiljade u Srbiji, po 600 minuta i u jednoj i u drugoj situaciji kada je u pitanju razgovor u svim mrežama.

Sad slušajte, ovo je ovdje čak manja razlika, jer sam uzeo istu kuću. Sad uzimam najskuplju i najjeftiniju po mojim analizama koje su vrlo dobro urađene, vjerujte mi i nemojte pokušavati da me demantujete, jer će biti još veće muke. U Crnoj Gori

najskuplji paket za koji se najviše plaća a koji srazmjerno najjeftini u jednoj mreži, koji konkretno ja plaćam, za 50,86 evra dobija se 800 minuta razgovora u svim mrežama i pet family and friends brojeva, nema besplatnih poruka, nema besplatnog interneta, inače uz doplatu od 15 evra, za 65 evra dobijate još 3 GB interneta i dobijate besplatne sms poruke. Slušajte šta se u Srbiji dobija kod najpovoljnijeg ponuđača za 27,80 evra. Hiljadu minuta u svim mrežama, umjesto ovamo 800 za 65 evra, tri hiljade poruka i 3 GB po najbržoj cijeni. Sad finale, za 41,50 evru u Srbiji najskuplji paket u jednoj mreži dvije hiljade minuta prema svim mrežama, deset hiljada poruka i 10 GB interneta za 41.50 eura. Sad ja Vas pitam gospodine Sekuliću, koja je svrha postojanja vaše agencije ako građani Crne Gore plaćaju ovakve cijene mobilne telefonije. Sve ove firme koje sam pročitao iz Srbije na ovaj ili onaj način funkcionišu u i u Crnoj Gori Vi to dobro znate, kroz razne pakete većinske i šta znam. Još samo dvije stvari da pomenem, nadam se da će mi gospodin Mustafić dati priliku, vezano za roming koji je pomenio kolega prije mene gospodin Perić. Od 1. jula u Evropskoj uniji više nema rominga, maksimalna cijena koju može da naplati jedan operater prema bilo kojoj mreži u Evropi iz bilo koje tačke u Evropi je 0,26 centi za odlazne i 11 centi za dolazne pozive. Crna Gora je danas otvorila pet poglavlja novih, pregovaramo i u svemu usklađujemo standarde sa Evropskom unijom jedino u sferi telekomunikacija ne.

Ja Vas molim da posle u završnoj riječi ili odgovor meni ako se budete za tako nešto odlučili kažete šta radi Agencija u tom pravcu i da li pokušava da uskladi te standarde evropske i na Crnu Goru kad je roming u pitanju, i samo vezano za 24% porez to hoću da ispravim mog kolegu Đukanovića koji smatra da su na pristale i predložili operateri crnogorski zato što premnogo zarađuju. Oni premnogo zarađuju, to je tačno, ali ne bi se oni ni jednog centa odvojili da ne misle da im je i to bolje nego ovo rješenje sa 7% preko pet evra. Jer znaju da će građani posebno i slabije platežne moći radije da koriste po tri kartice po pet evra, nego da plate ovih 7% i na taj način će da ograniče potrošnju. Kad jednom građani nauče na 24% poreza kroz dva ili tri mjeseca će ponovo nesmetano da koriste mobilnu telefoniju jer na žalost našim ljudima to je u krvi i oni to znaju, ali zato ste Vi tu gospodine Sekuliću da brinete o građanima Crne Gore, o stvarima o kojima oni sami možda ne umiju da brinu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Radunoviću.

Kolega Dritan Abazović i nakon njega kolegistica Kalezić.

Izvolite kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Mustafiću, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore, poštovani gospodine Sekuliću,

Šta da dodam poslije ovih diskusija svojih prethodnika sa kojim sam potpuno saglasan. Jedino pitanje koje se postavlja koje jeste suštinsko jeste smisao postojanja ove agencije. Jeste li Vi agencija koja je tu da bi štitila interese velikih korporacija ili građana Crne Gore. Zbog čega jedna država još uspostavlja u opšte agencije ako joj je cilj da štiti velike kompanije i korporacije kojima inače nije nešto pretjerano potreba zaštita zemlje koja ima 650 hiljada stanovnika. Ali da li tu postoji neka druga pozadina, da li tu postoje neki dilovi, da li tu postoji nešto što se uradilo iza scene ili iza leđa građana Crne Gore to je veliko pitanje. Pa Vi ste tu da bi zaštitili građane i mislite da sa

ovako visokim tarifama, ne primjereno visokim tarifama zaista ostvarujete svoj smisao i svoju svrhu. Ja zaista mislim da ne. Ako tome dodamo još neke stvari koje su bile vezane u prethodnom periodu za vaš rad kao što su izgradnja onoga tornja i neke druge investicije onda stvarno dolazimo u jednu veliku, da tako kažem, moralnu dilemu da li je nama zaista ovakva agencija i treba. Poštanska djelatnost se nije dotakla što ste preduzeli povodom optužbi da Pošta Crne Gore ne želi da dijeli, da distribuira pisma jednog predsjedničkog kandidata. Što ste uradili povodom toga?

Zašto nije jedno saopštenje dato? Jeste li Vi da kontrolirate tu poštansku djelatnost i da vidite kako se ona vrši ili ne ili ste tu da bi zaštitili interes jednog predsjedničkog kandidata ili jedne političke partije? Šta ima veze šta ja želim da šaljem poštom ako to nije što je zakonom zabranjeno i kome želim da se obratim? Na kraju krajeva za takvo nešto plaćamo uslugu. Ja stvarno ne mogu da razumijem da se u 21. Stoljeću u 2013. godini dešavaju takve stvari, potpuno mi je to nejasno. Što se tiče smisla vaše agencije pa pogledajte koliki su izdaci za plate. Recite kolika je vaša plata. U stvari možda je to tajna. Ali ja ću reći. Veća je nego premijerova. I ako imate takav prihod onda logično je da svi mi očekujemo da stanete u zaštitu interesa građana. Logično je, mi smo jutros o više agencija pričali o više regulatornih tijela i najviše prihoda ide na zarade. Kakve investicije? Ove investicije koje su sa okruglim ciframa meni su lično sporne, kaže investicija u antene je 400 hiljada eura, pa kako nije 400 hiljada eura i 150 na primer, ili 390 hiljada 954 nego je 400 hiljada okruglo? Kako je moguće, kako ni jedna cifra nije zaokružena ni na trećoj da tako kažem trećoj decimali. Ja stvarno, potpuno mi je nejasno, malo postaje i banalno da je ovo dosadno građanima da slušaju, i onda nakon svega imamo ili teške riječi koje dolaze iz tih klupa ili ćutanje. Faktički kažete, baš nas briga što ko šta priča i onako smo završili. Usvojiće se izvještaj ili neće finansijski plan i idemo dalje. Mislim da je to nekorektan odnos. Mislim da to ne ukazuje na ono što sam rekao, a to je suština postojanja bilo koje od ovih agencija. Vaša i naša je obaveza kao građana, a vaša kao čovjeka koji vodite ovu agenciju da zaštitite građanski interes, da zaštitite interes građana, da nemaju monopole, da imaju jeftinije tarife, da imaju kvalitetniju uslugu. Da li ste nekoga možda kaznili zato što loše izvršava svoje usluge? Koliko puta staje internet? Koliko puta svakom od nas stane internet, da li smo to osjetili neki put na račun, koliko puta nema mreže, koliko puta blokira ne možete da pošaljete SMS? Da li je neko nekad platio neku kaznu ili je maker, da tako kažem, verbalno osuđen, ili mu je skrenuta pažnja da se tako nešto dešava? I zaista ovo sve postaje prilično banalno, banalizujemo vrlo konkretne stvari i nije to za neko čuđenje. Ja zaista nemam neko veće čuđenje. Zemlja koja je svoj Telekom prodala za 50 miliona eura, nešto od čega je samo imala profita, zemlja koja je sakrila te pare htjela je da gradi auto-put nije ga započela. Vlada koja se tako ponaša uopšte ne čudi što ima i ovakve agencije koje, ponavljam, mislim da štite korporativizam i mislim da štite velike kompanije kojima, ponavljam, ne treba zaštita zemlje koja ima 650 hiljada stanovnika. Nije moguće da je taj interes zaista toliki.

Dozvolite potpredsjedniče još jednu stvar samo da konstatujem i da završim. Često se u Crnoj Gori hvale prije svega ljudi sa vlasti ili Vlada da svako od nas posjeduje dva mobilna telefona što je donekle možda i tačno. Ja nijesam od tih ali u svakom slučaju ima većina. To ne znači da na uštrb nečega što je volja građana Crne Gore da imaju dva ili više mobilna telefona moraju da budu jednostavno izloženi ovako visokim cijenama koje su zaista neprimjerene i po čemu postajemo da tako kažem rekorderi i u regionu i u Evropi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Abazoviću.

Kolega Vuković se javio proceduralno.

Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ:

Javljam se proceduralno.

Čuli ste kolegu kako je govorio kada kaže Vi sa druge strane ćutite. Ćutimo jer je dogovor bio da po jedan iz kluba govori, Vi ste dozvolili dvojici iz Pozitivne i sada će te tri poslanika iz Fronta. Moja procedura je znači upućena Vama pošto predsjedavate raspravom po ovoj tački dnevnog reda da ste tu napravili jednu malu nepravilnost. Toliko sam htio.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Vukoviću što budno pratite da ne napravim nepravilnost. Mislim da je nijesam napravio iz prostog razloga što je vrijeme utvrđeno za ovu raspravu na kolegijumu sat vremena. Mi još to nijesmo prekoračili ima još nekih desetak minuta ako ne možda i koji minut preko toga.

Drugo mislim da ne treba uskraćivati pravo nikome da govori u ovom Parlamentu, naravno u koliko ne prekorači vrijeme koje je dogovoreno na kolegijumu, a kako će ga poslanički klubovi iskoristiti opet to zavisi od interesovanja samih klubova i imamo klubova koji u uvodnoj riječi takođe nijesu govorili. Prema tome, svako koristi svoje vrijeme na način koji odgovara, ali važno je da ne prekoračimo ukupno vrijeme koje smo predvidjeli, a to je vrijeme od sat vremena.

Kolega ... Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ:

Znači, treba poštovati dogovore sa Kolegijuma, ali ne poštujete sve dogovore sa Kolegijuma. Onda bi mi pripremili govornika iz našeg kluba kao najvećeg kluba, ne bi samo jednog. Mi smo mislili da će se poštovati dogovor sa Kolegijuma, vjerujemo Kolegijumu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Ja Vam ponavljam da ima klubova koji uopšte nijesu uzeli učešća po ovoj temi.

Koleinica Kalezić i time završavamo raspravu oko ove tačke.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovana Skupštino, gospodine potpredsjedniče, gospodine Sekuliću i poštovani građani Crne Gore,

Prvo ja neću i nije po Poslovniku da repliciram kolegi, ali hoću da kažem nešto što je prosto očigledno ovdje. Ovih dana govorimo sve o jednoj do druge tačkama koje bitno utiču na kvalitet života i na standard građana Crne Gore u veoma teškim vremenima. I zaista da se ponašamo birokratski već smo ograničili koliko da se govori i da to ograničavamo i dalje prosto nekako nije moguće opravdati ničim. Toliko, potroših minut.

Šta sam htjela da kažem? Još prošle godine kad smo govorili o Budžetu, dakle o Budžetu za 2013. godinu dostavljen je jedan vrlo zanimljiv predlog inženjera elektronike Predraga Boljevića, mislim da je dostavljen kolegama iz Pozitivne. Ja sam bila u prilici da ga vidim koji je veoma dobro elaborirao i finansijski i da kažem sa podacima tehničkim koji su razumljivi za one koji nijesu iz struke mogućnost da se formira novi mobilni operater za službenu komunikaciju.

Dakle, to je nešto što je agencija imala razloga da razmotri i da ponudi Vladi u smislu ušteta. Ako prođemo stavke svake potrošačke jedinice u Budžetu koji ćemo odmah nakon ovoga razmatrati vidjećemo da su to enormni iznosi. Nema razloga da za službene razgovore unutar Vlade, unutar ministarstava, unutar Skupštine, unutar agencija i tako dalje se plaća mobilnim operaterima koji prosto stižu svoj profit. Zašto to ne bi država radila za sebe. Imamo mogućnosti i mene čudi da se o tome nije povelu računa. Dakle, nijesam u svojoj oblasti, ali dozvolite jesam domaćica toliko da znam šta pričam, a i inženjer nekoliko. Drugo, agencija treba dakle da štiti interes građana, interes države, a ne interes mobilnih operatera, jer oni ako ne budu imali interesa, ako ne budu imali profita povući će se. Vrlo je siptomatično da jedna mala država kao što je Crna Gora i toliko siromašna tako mnogo privlači veliki broj mobilnih operatera. To je ovo što su kolege već rekle. Mislim da smo mi prepušteni ovako sudbini. Ono što bih htjela još dozvolićete mi bar još minut zbog ovog započetog. To je da završim razgovor sa gospodinom Sekulićem koji nijesam završila na prošloj sjednici kad smo govorili o Izvještaju za 2012. godinu.

Dakle, gospodin Sekulić mi je vrlo ljubazno rekao nešto što ja jako dobro znam bolje od Vas i što ne stoji tako kako je rečeno. Ja ću vrlo saradljivo i prijateljski da ponovim zato što smatram da o tome treba voditi računa i da to treba naplatiti od svih mobilnih operatera, da treba naplatiti vizualno zagađivanje mnogih divnih prostora Crne Gore koliko god da se agencija trudila da to na jednom stubu bude za više operatera to izgleda grozno, to na nekim lokacijama djeluje skaredno, koliko vrijeda pejzaž. Vjerujte, ne moram to ja da ocjenjujem i možda ovo izgleda euforično, ali mogu da se nađu ljudi od struke koji će ovo potvrditi. To je jedno.

Drugo. Da li su lokacije koje su date za bazne stanice date jednom zauvijek? Treba pogledati o čemu se radi jer taj isti mobilni operater može da kaže – da, sada premještanje košta itd. Koliko lokalne zajednice naplaćuju i na kakav način te lokacije?

I na kraju da završim onim što sam prošlog puta pomenula na šta nijesam dobila odgovor. A to je - u Budžetu, što sam ja znala, naravno, Agencije za zaštitu životne sredine nema nikakve stavke o monitoringu od nejonizujućih zračenja. Te stavke nema. Vi kao regulator nama preporučujete određeni proizvod. Dozvolite da kao potrošač i kao građanka i kao poslanica tvrdim da taj proizvod nije zdravstveno bezbjedan. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolegice Kalezić.

Kolega Đukanović proceduralno.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Koristim priliku za proceduru, jer nijesmo ispoštovali jednu dobru praksu koju smo imali danas u toku rasprave. Ja mislim da bi red bio da gospodin Sekulić poslije

prvog kruga diskusija odgovori na postavljena pitanja, a ne sad da iskoristi završno izlaganje i jednostavno poslanici će biti onemogućeni da komentarišu njegove odgovore.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Vi ste čuli moj upit, a pravo onih koji dolaze u ovaj Parlament je da koriste svoje vrijeme kako misle da najbolje odgovara.

Ovim smo završili raspravu o ovoj tački dnevnog reda, a dajemo priliku za završnu riječ gospodinu Sekuliću.

Izvolite.

ZORAN SEKULIĆ:

Gospodo poslanici, gospodine predsjedavajući,

Ja sam se, naravno, uključio u ovu potrebu racionalizacije vremena sa kojim Skupština raspolaže za razmatranje ove tačke dnevnog reda. Iz tog razloga nijesam koristio poslovničku mogućnost da na svako pitanje odgovorim neposredno. U tom slučaju imao bih mnogo više vremena i dakle mnogo više mogućnosti da veoma argumentovano odgovorim na to. Ali iz tog razloga ja Vas molim da ispoštujete ako eventualno budem prekoračio iz potrebe da na sva pitanja koja su ovdje postavljena odgovorim.

Znači moj motiv je bio ne da izbjegnem odgovore, nego da poštujem racionalizaciju vremena koje ste Vi uspostavili kao kriterijum. Gospođa Marta Šćepanović, poslanik DPS- a postavila je pitanje zašto smo tako ostavili kratak rok za donošenje pravilnika o mogućnostima lica sa invaliditetom i ja da Vas obavijestim da taj pravilnik već postoji i da smo mi praktično anticipirali ono što će biti u zakonu o elektronskim komunikacijama koji je donijet u avgustu 2013. Godine. Iz tog razloga ne postoji potreba hitnosti za donošenje ovog pravilnika, jer ti kriterijumi koji poštuju prava lica sa invaliditetom već su ugrađeni u postojeću podzakonsku regulativu. Što se tiče pitanja izbora operatora mi smo takođe donijeli pravilnik o izboru i pred izboru operatora i ta mogućnost postoji, dakle korisnik ima prava da rutira svoj saobraćaj preko mreža koje su njemu najisplativije samo se radi o edukaciji korisnika i izboru tih ruta. Ja, prije svega, moram da Vas obavijestim da smo mi finansijski plan donijeli tako da je on za 2014. godinu manji za jedan posto od plana za 2013. Godinu. Naravno pošli smo takođe od pretpostavke da je ova Skupština obavezala Agenciju za elektronske komunikacije kao i sve ostale regulatore da donesu, imajući u vidu ukupnu situaciju, plan štednje i iz tog razloga mi smo slijedeći mišljenje Ministarstva finansija i Vlade Crne Gore, kojoj smo predložili da takođe u 2014. godini štedimo onako kako smo štedeli u 2013. godini donesemo plan štednje, i mi smo taj plan štednje dostavili i taj plan štednje imaće za posledicu da na kraju 2014. godine imamo 380 hiljada ušteđenih sredstava što je 2/3 ušteđenih sredstava svih regulatornih tijela u Crnoj Gori.

Gospodin Đukanović iz Demokratskog fronta postavio je nekoliko pitanja i on je doveo u pitanje postojanje Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, takođe, postavio je pitanje koje se odnosi na mobilne operatere, zašto ne postoje mobilni operateri u većinskom državnom vlasništvu. Upravo je Agencija za elektronske komunikacije osnovana iz razloga da bi se napravila distinkcija između vlasničke funkcije koju treba da obavlja država i regulatorne funkcije koju treba da obavlja

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i sva ostala regulatorna tijela. Ako bi objedinjene bile valasnička i regulatorna funkcija onda bi tu očigledno postojao konflikt interesa tako da to nije dobro.

Što se tiče poreza na dobit, ovo pitanje postavio je takođe poslanik Đukanović. Mislim da je on propisan na nivou od 9% na dobit i država, dakle, ovaj Parlament u zakonu odgovarajućem ocijenila je da je to prava stopa i iz tog razloga ja se ne bih upuštao u to rješenje. Takođe, postavio je pitanje oko nekih drugih mogućnosti koje korisnici u Crnoj Gori veoma dobro koriste, a to je pitanje vajbera i skajpa, i to mlađa generacija veoma dobro koristi, tako da izbjegava neke skupe tarife, i mobilni operatori i svi operatori elektronskih komunikacija su u žestokom problemu iz tog razloga što veliki dio korisnika koristi ove mogućnosti.

Gospodin Perić koji nije tu, postavio je pitanje kako se Agencija odnosi prema opereratorima elektronskih komunikacija. Mi se odnosimo na jedan nediskriminatoran način i prema svima postupamo isto, a kada je u pitanju mjerenje kvaliteta servisa elektronskih komunikacija imamo veoma razvijen sistem i te podatke objavljujemo i oni su vrlo transparentni. Kada je u pitanju amortizacija, postoje jasni i transparentni propisi. Ima li kakvih problema, hoću li da nastavim?

PREDŠJEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ako možete da budete samo malo racionalniji u odgovorima jer već ste prekoračili dobrano vrijeme.

ZORAN SEKULIĆ:

Važi.

Znači, amortizacija se obračunava prema veoma preciznim propisima i ona se obračunava na odgovarajuću stopu, a ta stopa je ukupna vrijednost imovine agencije i to se može veoma pojednostavljenim računskim procedurama izračunati. Kada je u pitanju roming, ja opet ponavljam, da Agencija za elektronske komunikacije insistira da cijene rominga budu što manje, ali s obzirom da mi nijesmo članica Evropske unije ne može neposredno da se primijeni direktiva Evropske unije koja isključuje cijene rominga, a ako bi preduzele bilo kakve mjere onda bi takve mjere imali benefite samo na krisnike koji su iz inostranstva, a naši korisnici koji putuju u inostranstvo ne bi imali mogućnost da koriste takve benefite.

Što se tiče cijena mobilnih operatera koje pitanje je postavio uvaženi poslanik gospodin Slaven Radunović moram da Vas podsjetim da M-tel obavlja djelatnost i u Srbiji i u Crnoj Gori, i on naplaćuje iste cijene i u Srbiji i u Crnoj Gori i nema mogućnost da su te cijene drugačije. I da Vam dam jednu generalnu ocjenu, da nema te cijene koja je u Crnoj Gori veća od cijena u regionu i od cijena Evropske unije. Ako hoćete da provjerimo, dođite u Agenciju sve ćemo ispitati i .....

Gospodin Abazović postavio je pitanje smisla postojanja naše Agencije. Ja smatram da ovakvo pitanje proizilazi iz nedovoljne edukovanosti gospodina Abazovića, i u tom smislu ja bih predložio da sa svim poslanicima koji imaju potrebu za tako nešto dođu u Agenciju da u neposrednom kontaktu objasnimo neke stvari.

Uvažena gospođa Jelka Kalezić, poslanik ove Skupštine, je postavila pitanje mogućnosti osnivanja novog mobilnog operatora. Ta mogućnost postoji i mi je priželjkujemo, ali Agencija je institucija koja se ne bavi komercijalnim aktivnostima, ona samo stvara regulatorni okvir za uvođenje novih operatora na tržište elektronskih

komunikacija, a pitanje je individualnog motiva i motiva investicionog hoće li neki operator ući na tržište elektronskih komunikacija u Crnoj Gori.

Što se tiče države Crne Gore koja bi osnovala svog operatora, to je pitanje izbora Vlade Crne Gore i nadam se da će Vlada Crne Gore, upravo poštujući strategiju razvoja elektronskih komunikacija koja predviđa i ovakvu mogućnost, učiniti da se osnuje jedan novi operator koji bi objedinio najviše korisnike mobilne telefonije koji se finansiraju iz državnih resursa.

Što se tiče naplata sa bazne stanice. Mi nismo nadležni da regulišemo visinu prihoda koja se pribavljaju po tom osnovu. Znači postoje razni subjekti, postoje lokalne uprave, postoje vlasnici zemljišta, mi tu nemamo niti kakvih nadležnosti. A što se tiče monitoringa od nejonizujućeg značenja, mi nismo nadležni niti za jonizujuće niti za nejonizujuće značenje, ali učestvujemo u koordinaciji aktivnosti po tom osnovu i naravno, imaćemo u vidu vaše mišljenje i obratićemo se nadležnim organima kako bi ovu vašu veoma konstruktivnu inicijativu podržali. Toliko i zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, deset minuta ste imali za završno izlaganje.

Proceduralno, kolega Radunović.

Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Zaista ne želim da zloupotrijebim, 20 sekundi samo.

Gospodine Sekuliću cijeni mi što ste Vi prvo svima pokušali da odgovorite, ali morate da znate, ovo je drugi put da me pozivate da dođem, i prošli put je bilo, u Agenciju da gledam cijene. Ne, ja pričam o cijenama koje plaćaju građani kad dođu da kupe paket. Kad dođu da kupe paket na šalteru. A priča, to koliko imate tamo neku prosječnu cijenu, to mene ne zanima. Paketi su u pitanju i molim vas nemojte da šaljemo stalno poruku građanima kako je Crna Gora najjeftinija, kad je najskuplja u regionu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega.

Ovim smo završili raspravu o ovoj tački dnevnog reda. Zahvaljujemo se kolegi gospodinu Sekuliću na učešće u raspravi.

Molim vas završili smo tačku, niste bili u sali.

Hvala Vam gospodine Sekulić, ovim smo završili ovu tačku i prelazimo na poslednju tačku za danas, a to je Predlog finansijskog plana sa planom rada Komisije za hartije od vrijednosti za 2014. godinu.

Ovlašćeni predstavnici komisije su doktor Zoran Đikanović, predsjednik Komisije za hartije od vrijednosti i Nikola Pejović, vršilac dužnosti sekretara Komisije.

Izjavitelj Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je magistar Aleksandar Damjanović.

Otvaram pretres, da li predstavnik Komisije želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Na osnovu Zakona o tržištu kapitala statuta Komisije za hartije od vrijednosti i Zakona o budžetu, Komisija za hartije od vrijednosti detaljno je utvrdila ostvarivanje, plan prihoda i rashoda, kao i investiciono ulaganje za narednu godinu polazeći od uloge i značaja programskih aktivnosti usmjerenih na ostvarivanje regulatorne nadzorne, edukativne ulge, kao i društvene odgovornosti Komisije, i procjena planiranih sredstava i predviđenih neoaktivnosti, smatramo da je objektivna i omogućava efikasno poslovanje. Prvenstveno se odnosi na kontinuirano unapređenje organizacije i tehnologije rada Komisije, kontinuirano kadrovsko osposobljavanje i usavršavanje, edukaciju javnosti i učesnika na tržištu kapitala, dalji razvoj AT sistema Komisije, uspostavljanje i intenziviranje komunikacije sa međunarodnim institucijama, stručnim tijelima, konsultantima i organizacijama, dalji razvoj komunikacija sa domaćim institucionalnim nosiocima i učesnicima na finansijskom tržištu, kao i medijsko predstavljanje komunikacija sa javnošću. U vezi sa tim, na bazi predloženog plana rada, finansijska sredstva koja smatramo da će omogućiti efikasnu realizaciju ... su na strani prihoda, odnosno i rashoda vrlo izbalansirane, oko 860 hiljada eura za narednu godinu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama gospodine Đikanović.

Pošto predstavnik, odnosno izvjestilac Odbora nije u sali, prelazimo na uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova.

Kolega Filip Vuković u ime Kluba Demokratske partije socijalista, nakon njega kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite kolega Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ:

S obzirom da izvjestioc o ovoj tački dnevnog reda nije tu, a sa smo ja i kolega Bojanić članovi Odbora na kome se raspravljalo o ovome iskoristiću priliku samo da obavijestim plenum da je finansijski plan sa planom rada Komisije za hartije od vrijednosti za 2014. godinu prihvaćen sa pet glasova za i dva glasa protiv. Takođe, ću obavijestiti kolege koji ovo slušaju, naravno i građane da je i Ministarstvo finansija dalo saglasnost na finansijski plan za hartije od vrijednosti, konstatujući da je budžet u odnosu na prethodnu godinu manji za 13,42%, da imaju isti broj zaposlenih, planirani u ovoj godini 32, da je prosječna plata 690,10 eura, ostaju u istom obimu što se tiče obima poslova sa pet sektora i sa jednim kabinetom, naravno za predsjednika. Čuli ste koliki je predloženi budžet i ja mogu jedino da konstatujem da bi bilo bolje da je taj budžet veći i bolje bi bilo da je Komisija za hartije od vrijednosti i brojnija, i da troši više para, jer bi to bio dobar znak da tržište hartija od vrijednosti u Crnoj Gori je razvijenije, a ono bi automatski bio i pokaz i dokaz da je naša privreda i ekonomija zainteresovano od stranih investicija, ulagača, emitera i svih ostalih mnogo veća nažalost. Tu se nalazimo na samom početku i evo čuli smo prije neki dan da je došlo do značajnih promjena vlasništva upravo u ovoj sferi, da to možda bude dobar znak za neka bolja vremena.

Komisija za hartije od vrijednosti znači kreira efektivne regulacije tržišta kapitala kao značajnog faktora razvoja integriteta i efikasnosti finansijskih tržišta, i ekonomiju u cjelini, ono što sam malo prije pokušao da kažem. Razvoj tržišta kapitala podsticajem promjena u obimu, strukturi i načinu obavljanja poslova na tržištu sa ciljem povećanja njegovih performansi i aktivnosti. Kao što znamo tržište kapitala u prošloj godini imalo je

negativan uticaj i vrlo nizak nivo likvidnosti hartija od vrijednosti prouzrokovane visokim nivoom kolaterala kod banaka, što znači da su najlikvidnije i najtraženije akcije bile u praktično privremenom vlasništvu banaka koje su ih uzele kao garanciju za isplaćene kredite, i relativno nisko učešće obveznica u prometu, znači malo ko je emitovao obveznica i da ih je emitovao vjerovatno bi malo ko bio zainteresovan da ih kupi. To odsustvo trgovine, kad se tome doda i trgovina državnim zapisima takođe je bila mala, znači to je bio razlog što je prošle godine berza uglavnom bila na tom nivou. Značajan uticaj je imala i usporena transformacija fondova zajedničkog ulaganja, posebno u dijelu koji se odnosi na nepoštovanje obaveza Zakona o investicionim fondovima koji je propisao obavezu transformacije u zatvorene i otvorene investicione fondove u zavisnosti od strukture imovine kojom fondovi raspolažu.

Plan aktivnosti u narednoj godini je uglavnom usaglašavanje propisa sa propisima Evropske unije u skladu sa unutrašnjim potrebama. Unapređenje korporativnog upravljanja putem jačanja prava akcionara, nastavak unapređenja transparentnosti finansijskog istraživanja putem kontrole dostavljanja finansijskih izvještaja emiterima hartija od vrijednosti, i njihovog objavljivanja na Internet stranicama Komisije, unapređenje finansijske pismenosti usmjerene na polarizaciju finansijskih znanja i otklanjanje nedostataka u razumijevanju osnovnih načela dobrog finansijskog odlučivanja. Znači, unapređenje finansijske pismenosti u ovoj sferi nije ništa loše, to je sve novina za građane Crne Gore, praktično posle vlasničke transformacije, odnosno prelaska većinskih društvenih vlasništva nad dobrima naše države, ušli smo u jednu zonu za koju većina građana Crne Gore nema određenu finansijsku pismenost, to jest obrazovanje. Sprovođenje kontrola u skladu sa generalnim planom kontrola u 2014. godini, nastavak implementacije podzakonskih akata Zakona o investicionim fondovima, izmjene i dopune Zakona o investicionim fondovima, analiza mogućnosti implementacije direktive o alternativnim fondovima.

Takođe, još ću reći za kraj, da prihodi planirani uglavnom se svode na tri krupne stavke, to je, naknada za evidenciju emisija koje se ne vrše putem javne ponude 350 hiljada eura, kontrola godišnjih izvještaja o radu 160 hiljada, nadoknada za nadzor i kontrolu poslovanja investicionih fondova 220 hiljada što ukupno čini 867 hiljada, a ove tri stavke su skoro 800 hiljada.

Takođe, u planiranom rashodu koji je praktično isti kao prihod, najveća stavka je otplata kredita za kupovinu poslovnog prostora 117 hiljada i amortizacija 90 hiljada, što znači predstavlja skoro 25% finansijskog plana. Tome ako dodamo 456 hiljada za bruto plate sa, podsjetiću, prosjekom koji je praktično nešto veći od crnogorskog prosjeka. To bi bio prijedlog finansijskog plana Komisije za hartije od vrijednosti za 2014. godinu koji svakako ćemo podržati. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolega Vuković.

Kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predstavnici Komisije,

Ovako, s obzirom da smo ranije imali već par puta rasprave vezane o stanju na tržištu kapitala i imali smo takođe i o radu Komisije, danas bih se fokusirao na ovaj dio koji je na dnevnom redu, dakle, finansijski izvještaj.

Ono što moram malo da se vratim korak nazad, jer sam ostao, odnosno dužni su mi odgovore predstavnici Komisije sa prethodnog razmatranja finansijskog izvještaja za 2012. godinu, nijesu odgovorili na puno stavki. Prva stvar koja me interesuje je li konačno završen Izvještaj o reviziji za 2012. godinu? Ako jeste, zašto ga mi nijesmo dobili? Jer smo prilično kažem, hendikepirani da raspravljamo o nekom izvještaju za 2012. godinu a ne vidimo koje stavke su u njemu, nemamo sistematski pregled. Pokušao sam da dobijem odgovore od gospodina Nurkovića, nijesam ih dobio, pa evo ponoviću nekoliko pitanja vezanih samo za početak, vezano za bilans uspjeha iz 2012. godine.

Prvo, zašto ste promašili 58% prihoda? Planirali ste 1.200 a ostvarili ste 628. Vrlo neobična stavka jer ste vi prvenstveno Komisija koja se bavi hartijom od vrijednosti, trebalo bi da vi možete ako niko drugi, bar vi da predvidite stanje na tržištu i na osnovu toga se prihoduje. Ono što mi je ostalo nejasno, nadam se da ću danas dobiti odgovore, koji su to ostali poslovni prihodi koji zauzimaju, gdje otpada 25% vaših troškova u 2012. godini ili 261 hiljada eura. Ne znamo koji su to poslovni rashodi, takođe, ne znamo koji su to ugovori o djelu 40 hiljada, šta su bili troškovi puta smještaja, kotizacije 53 hiljade, operativni troškovi 40 hiljada, potpuno nepoznate stavke s obzirom da nemamo Izvještaj o reviziji, nadam se da ću danas dobiti te odgovore.

Što se tiče planova za narednu godinu, da krenemo od prihoda. Vrlo, što bi rekao narodski, odokativnom metodom ste planirali prihode, tako da molim pojašnjenje kako to 350 hiljada eura ste predvidjeli za naknade evidencije misije koje se ne vrše putem javne ponude, kako to 160 hiljada od naknada od kontrola za godišnji izvještaj o radu kad ne znamo po stavkama koliko se odnosi na Centralu depozitarnu agenciju, koliko na berzu, koliko na društvo za upravljanje fondovima, koliko na kastodi banke i ostale? Znamo da ste šest puta povećali proviziju, to sam saznao iz vaše odluke, odnosno iz medija. Šest puta ste povećali nadoknadu na berzi u odnosu na prethodnu godinu, sedam puta ste povećali proviziju Centralnoj depozitarnoj agenciji, 5% prihoda, ne računajući samo na ukupne prihode, ne samo na prihode od svoje osnovne djelatnosti, nego čak i one prihode koji mogu da imaju na osnovu kamata, ako imaju neka sredstva za crne dane, vi ćete i od toga da im naplatite 5%. Sve u svemu planirali ste prihode 40% veće nego što ste ostvarili prošle godine.

Kako? Šta vas je tome rukovodilo? Da li očekujete rast tržišta za 40%, pa da srazmjerno tome i vaši prihodi porastu ili je ovo samo plan rada i plana sa zaokruženim ciframa, eto da imate neki plan da vidimo kako se ostvaruje, odnosno kako se ostvario u prethodnoj godini. Ono što mi je, takođe, interesantno, gledaću da se uklopim da ne prekoračim puno. Rashodna strana, 456 hiljada i dalje 32 zaposlena ili smanjujete broj, imate li u planu da smanjite broj, a povećate plate ili da zadržite i plate i broj zaposlenih kako ste imali? 52% inače na ukupne vaše troškove ide na plate. Interesuje me 17 hiljada je za vozila, gorivo, mazivo, osiguranje i registracije vozila. Interesuje me koliko imate vozila u komisiji? Za šta su vam potrebna? Za šta vam treba toliko koliko imate vozila? Vi nemate terenske kontrole, to je sporadično, s vremena na vrijeme, uopšte ne znam svrhu tolikog broja vozila. Reći ćete koliko imate.

Za poslovne prostore je rečeno da ne ulazim sad u to. Za ovu godinu ste predvidjeli 74 hiljade ostalih poslovnih rashoda. Rekao sam da ste ih imali prethodnu

godinu 261 hiljadu, a godinu prije 336, 2011. ste imali 10 hiljada eura ostalih rashoda po jednom zaposlenom. Hajde da mnogo ne dužim, nadam se da ćemo dobiti neke odgovore, pa da na osnovu toga pokušamo da dođemo do nekih stavki, pojašnjenja šta se u stvari dešava i kako to funkcionise Komisija za hartije od vrijednosti. Zahvaljujem.

PREŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Pošto nema više prijavljenih kolega, da li će to biti u isto vrijeme i odgovor i završna riječ naših gostiju?

Izvolite gospodine Đikanoviću.

ZORAN ĐIKANOVIĆ.

... na riječima podrške i isticanju činjenice da je istanbulska berza kupila četvrtinu naše berze. U tome vidimo veliko priznanje ukupnom tržištu kapitala i infrastrukturi u Crnoj Gori. Istanbulska berza je osma berza na svijetu kao što ste možda iz medija mogli vidjeti podatke i informacije. Ako se osmi na svijetu odlučio da kod nas razvija dalje biznis, mi to doživljavamo kao veliko priznanje i privilegiju u smislu da bi dopunio informaciju, istanbulska berza je dijelom vlasnik u Sarajevu, ali ne ni blizu 20%, a ovdje mislimo ili podržavamo tu inicijativu da u prvom kvartalu iduće godine se još jedan jaki igrač uključi i većinski preuzme berzu. To ne znači da u ovom trenutku ne možete zaključiti da će promet da bude tako jak i dividenda da njima vrati ta ulaganja u brzom periodu, ali ono što je sigurno ili indicija iz toga koja će se nastojati realizovati, da je naše poslovno okruženje, naše tržište kapitala, naš regulatorni sistem na kraju i naša berza u svemu tome prepoznata kao najfleksibilnija, najotvorenija i ona na kojoj ili sa koje mogu dalje da vrše operacije u regionu. Nadam se da ćemo uz dodatnu ekspertizu biti više izloženi međunarodnoj investicionoj javnosti.

Što se tiče pitanja gospodina Bojanića, tačno je da smo dosta stvari raspravili prije i dobio je odgovore, ne znam zašto smatra da nije. Revizija, je li gotova? Da. Završena je, nijeste je dobili ove nedjelje, nijesmo stigli da je iskopiramo i podijelimo dalje. Čini mi se da vaša debata implicira da mi tajimo reviziju. Ne, reviziju smo radili u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Da je zakon dozvoljavao brže da je završimo, vjerovatno bi je brže završili uz želju da je što jeftinije naplatimo, to isto da vam kažem, jer je bilo onih koji su nudili mnogo veću cijenu.

Upoređujete naš plan za 2014. sa 2012. ali mi smo plan radili na osnovu podataka za 2013., a ne na 2012., 2012. je bila iznimna zbog velikog kolaterala. To znači da su najveći broj likvidnih hartija od vrijednosti van opticaja, jer su kod banaka u zalozi. Banke nijesu siguno uzele loše hartije od vrijednosti nego ove najbolje. Drugo, Zakon o fondovima koji je stupio na snagu, čini mi se 62 ili 68 amandmana da je dobio i u velikoj mjeri je zamrznuo rad investicionih fondova. Tako da, parametri na kojima je baziran plan 2014. su ovi tekući u 2013. a ne 2012.

Reviziju ćemo svakako dostaviti, tako da ćete iz nje imati kompletan pregled, pitali ste za ostale prihode, ugovore o djelu, putne troškove, operativne troškove i slično. Tu su dati potpuno analitički, a na šta nam spadaju ostali poslovni rashodi i ako ste ih vi nazvali prihodi, su na softverska rješenja i nove programe koje smo dijelom dobili kroz donaciju pa su naši troškovi vezani za implementaciju tih donacija. Donacija je bila od Svjetske banke 2012. godine i dijelom se odnose na softvere koje samostalno razvijamo da bi automatizovali što više operacija i zahtjeva koji se postavljaju drugim zakonima pred izvještavanje o podacima sa tržišta kapitala.

U vezi sa kontrolama. Kontrole nisu baš sporadične, o tome su drugi organi sudili, vaše mišljenje može biti negativno, ali nije reprezentativno. Kontrole koje radi Komisija su i u skladu sa propisima i iz njih su proistekle mnoge aktivnosti koje kasnije imaju ishod na drugim instancama. Da li smo šest puta povećali naknadu u berzi i sedam puta CDA? Nijesmo, ali žao mi je vi se informišete iz medija. Mediji prenesu, ali to ne znači da su tačno prenijeli. Upravo ovo o čemu Vi pričate vjerujem da ne vjerujete da neko smatra da treba da uzme prihod iz tuđih kamata, finansijskih prihoda i ostalo, ali ako se to tako zapakuje u medijima, vama je dosta pitko da ga saopštite, s obzirom da imamo prilično suprotstavljene stavove u pogledu na razvoj tržišta kapitala. Kad bih vas intimno pitao, da li stvarno Mladen misli da smo propisali tako nešto, vjerujem da bi rekao ne.

Još jednom mislimo da je plan rada Komisije i na osnovu plana rada finansijski prihodi i rashodi Komisije da su iskazani objektivno i omogućavaju efikasan rad Komisije, a uz sve ove indicije koje pokazuje ulazak Istanbulske berze u vlasništvo naše berze i stavove evropskih regulatora koji su nas pozvali da budemo 29. potpisnik Međunarodnog memoranduma o saradnji, dakle, prvi, ne EU regulator da bude unutra, mislim danas drugi, što je mnogo važnije nego mi kako sebe gledamo, drugi prepoznaju u mnogo boljem svijetlu i imaju veća očekivanja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Pošto su ovo bila uvodna izlaganja, a u isto vrijeme i završnu riječ. Možemo dati priliku ponovo gospodinu Đikanoviću, ukoliko želi da još nešto da prokomentariše, jer je to završna riječ, da budemo pravični do kraja.

Izvolite kolega.

MLADEN BOJANIĆ:

...hvalite prodajom 25% akcija berze turskom investitoru, odnosno istanbulske berzi. Neobično mi je drago, a znamo ja i Vi, odnosno Vi i ja, kakav je bio Vaš odnos prema berzi i znamo i Vi i ja ko je tu doprinio tome što je tako, ali dobro, bitno je da se Vi pohvalite i time što je istanbulska berza kupila akcije u berzi. Da ne idem dalje.

Nijesam ja vas optužio da tajite, ja sam Vas pitao da mi ništa ne znamo što ste Vi radili u 2012.godini iz izvještaja. Vi niste bili u stanju da do 30.oktobra završite tender o jednom jedinom revizorskom izvještaju. Vi, koji propisujete kaznene mjere sutra ljudima, odnosno firmama koje ne dostave finansijski izvještaj, a Vi sami ne možete, evo kraj, nova je godina. Tek sada treba da dobijemo izvještaj za 2012.godinu i revizorski i kažete mi u odgovoru na moje pitanje gdje ste potrošili pare, zašto je ovo, dobićete to revizorskom. Kad? Pa kada ću da raspravljam to? U decembru sljedeće godine. Ja sam Vas fino pitao i hoćete da kažete da ste dali za softferska rješenja 261.000 eura, uglavnom na potrošena softferska rješenja koja su donacija, a Vi ste samo implementaciju toga radili. Jesam li to dobro razumio? I to je koštalo 260.000. Nema ništa drugo tamo.

Pitao sam Vas za terenski rad, gdje to idete, koja su to terenska, niste mi odgovorili koliko vozila imate u komisiji. Zašto 17.000 eura trošite na maziva, na goriva, osiguranje, zašto? To mi niste odgovorili. Niste mi odgovorili kako to da prije dvije godine 10.000 eura po zaposlenosti su ostali troškovi. Mnogo toga niste mi odgovorili, ne vjerujem ni da ćete danas, ali dobro Bože moj, dobićete vjerovatno podršku evo čuli

smo od prethodnika. Imaju vjerovatno većinu tih što Vas podržavaju, pa evo Bože moj, gledaćemo se još, šta Vam drugo mogu.

Zahvaljujem.

SULJO MUSTAFIĆ:

Želite li da odgovorite na pitanje i da date neku završnu riječ?

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Ja sam iznio u čemu vidimo pozitivne trendove. Ne znam zašto se gospodin Bojanić ljuti za pozitivan odnos prema prodaji dijela berze, pa nije ni Vaš odmah da Vam kažem. Znamo i ja i Vi, bili smo u četiri oka, kada ste došli da Vam završim papire za osnivanje berze. Sjećate li se, iza vrata, kada ste me nešto zamolili.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Molim Vas, gospodine Đikanoviću, sve ono što je stvar Vaše privatne komunikacije, Vi to možete nastaviti u privatnoj komunikaciji, a ne ovdje. Ne možemo to ovdje, molim Vas.

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

A što se tiče revizije. Da li drugi, mi smo obveznik sprovođenja Zakona o javnim nabavkama. Ako nas Vi savjetujete da radimo nezakonito to jasno kažete ili napišite. Provjerite u Komisiji za javne nabavke zašto je ovoliko trajalo, ko se stalno žalio, ko je obarao iz kojih razloga? Vrlo jednostavno. Dok god smo u proceduri ja sam spokojan odmah da Vam kažem i ako se ni meni ne sviđa da toliko traju postupci i da se toliko puta ponavlja tender, objave i ostalo. Ne bih drugo dalje komentarisao, Izvještaj o reviziji je gotov. Da li će i dogodne, ja se nadam brže biti gotov, možda će trajati isto godinu da se napravi, zavisno kako se budu žalili.

Koliko imamo automobila? Imamo šest, na osiguranju šest automobila, na gorivo za šest automobila, na gorivo i mazivo koje se odnosi na cijeli sprat zgrade u kojoj smo, jer je tako riješeno grijanje i hlađenje, predviđeni su troškovi koji su tu dati. Uvijek se može provjerit na čem su potrošeni. Hvala i izvinjavam se još jednom na ovu komunikaciju, ja ću svakako s gospodinom popričati.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

To niko ne brani. Proceduralno, ako želite.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Mislim da ovakve insinucije, kao navodno nešto iza zatvorenih vrata. Evo brate otvorena vrata, izvolite pričajte sve što je, jer ta takva najava, kao nešto što smo mi iza zatvorenih vrata, pa sad čuva mene gospodin Đikanović od javnosti.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, ali mislim da to nije bila namjera, kao ni gospodina Đikanovića koji je gost u ovom Parlamentu, a ni nas ovdje.

Ja vam se zahvaljujem kolege za učešće u raspravi, a hvala i Vama gospodine Đikanoviću i gospodinu Pejoviću za učešće u današnjoj raspravi.

Ova tačka - Predlog finansijskog plana sa planom rada Komisije za hartije od vrijednosti za 2014. godinu, o ovoj ćemo se tački izjasniti takođe naknadno.

Prije nego što odjavim današnju sjednicu, dužan sam da pročitam, odnosno da konstatujem da je Državna izborna komisija podnijela Izvještaj o popuni tri upražnjena poslanička mjesta sa izborne liste, Socijalistička narodna partija i riječi i djelo, pa saglasno Poslovniku Skupštine Crne Gore, konstatujem da je podnošenjem izvještaja Državne izborne komisije započeo poslanički mandat Dragoslavu Šćekiću, dr Radosavu Nišaviću i mr Danku Šarančiću, izabranim sa izborne liste SNP Socijalistička narodna partija Crne Gore i riječ i djelo.

Proceduralno u vezi sa čime? Ja Vas molim, ovo je izvještaj Izborne komisije, moje je samo da konstatujem. Hvala Vam. (Govor u sali)

Mislim da to niko ne radi ozbiljan, dakle da se niko ne ruga ničemu od poslanika u ovom domu, a moje je bilo samo da pročitam ono što je Izvještaj Izborne komisije, odnosno da konstatujem i naravno da najavim za petak u 11 sati nastavak rada raspravom o Budžetu i pratećim zakonima i da odjavim današnju sjednicu.

Hvala vam.

20.12.2013. u 11.30h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, počinjemo naš današnji rad.

Kao što je već rečeno, dogovorili smo se da, radi racionalizacije postupka, **objedinimo pretres o tačkama 2, 3, 4 i 5 dnevnog reda.** To su tačke **Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg značaja i za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Radoje Žugić, ministar finansija i Marina Perović, pomoćnica ministra i Nikola Vukićević, vršilac dužnosti pomoćnika ministra.

Izvestioci Zakonodavnog odbora su Radovan Obradović, Marta Šćepanović, Zorica Kovačević i Miodrag Vuković. Izjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Aleksandar Damjanović.

Prije nego što dam riječ, pretpostavljam ministru Žugiću, radi dodatnog objašnjenja, odnosno uvodnog izlaganja na ovu temu, još jednom, u ime svih nas, da pozdravimo naše nove kolege koji su danas tu, Šćekića, Nišavića i Šljivančanina i da im poželim uspješan rad u ovom parlamentu, mada neki od njih već imaju iskustva, tako da će to biti nastavak, u suštini, njihovog dosadašnjeg rada.

Gospodine Žugiću, uvodno izlaganje je vaše. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Šturanoviću.

Uvaženi poslanice i poslanici, dame i gospodo,

Fiskalna politika kao skup mjera državne vlasti nadležne za vođenje javnih finansija predstavlja sintezu svih sektorskih politika. U tom smislu, kreiranjem i sprovođenjem fiskalne politike težimo ka maksimiziranju ekonomskog rasta i razvoja kroz definisanje mjera za ostvarenje javnih prihoda kojima će se finansirati javna potrošnja uz vođenje računa o optimalnoj alokaciji resursa. Plan prihoda i rashoda države obično se donosi za period od jedne godine, iako se novim Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti predviđa trogodišnji budžetski okvir, a koji je za prvu godinu obavezujućeg, a za naredne dvije indikativnog karaktera.

Budžet kao jedan od najvažnijih zakona je osnova za finansiranje usvojenih politika pojedinih resora, odnosno njime se trasira pravac državne politike za predstojeću godinu u dijelu javnih finansija pri sprovođenju sektorskih politika. S toga smo u pripremi budžeta za narednu godinu uložili značajne napore kako bismo održali konzistentost naših politika, što u prvom redu podrazumijeva nastavak konsolidacije javne potrošnje i vođenje odgovorne i restriktivne fiskalne politike u okviru postojećeg makroekonomskog ambijenta.

Imajući prethodno u vidu, predloženi budžet predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti. Planiranje budžeta za narednu godinu smo izvršili na osnovu izvršenja za deset mjeseci ove godine, projekcije izvršenja za preostala dva mjeseca, ažuriranih makroekonomskih indikatora za narednu godinu, novih fiskalnih projekcija čiji je temelj u novim mjerama fiskalnog prilagođavanja i, pored svega, više zaključaka Vlade o dodatnim mjerama štednje.

Ciljevi Predloga budžeta za narednu godinu ostaju slični, a to je dalje obuzdavanje prekomjerne, prije svega, neproduktivne javne potrošnje na rashodnoj strani budžeta i uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani kroz unapređenje fiskalne discipline, pružanja podrške konkurentnosti ekonomije. Javna potrošnja se mora prilagoditi realnom poreskom kapacitetu kako stanovništva tako i privrede, a konsolidacija ima za cilj da doprinese dinamičnijem ekonomskom rastu kako bi se smanjile i najveće fiskalne ranjivosti, a to je nivo deficita i njime generisan nivo javnog duga, uz očuvanje i snaženje konkurentnosti ekonomije i poboljšanja životnog standarda stanovništva. Trajno ozdravljenje javnih finansija može biti postignuto samo uspostavljanjem balansa javne potrošnje. Bez budžetske ravnoteže produbljuju se svi strukturni problemi i slabi izgled snažnijeg rasta, uz jačanje recesionih pritisaka.

U tom smislu, ravnoteža budžeta nije sama sebi cilj već je cilj ekonomska ravnoteža koja podrazumijeva potpuniju zaposlenost i uravnoteženiji platni bilans koji je danas, nažalost, negativna slika konkurentnosti naše ekonomije. Efikasnost fiskalne politike slabi sa rastom zaduženosti. Izuzetak predstavlja zaduživanje usmjereno ka realizaciji kapitalnih razvojnih projekata, iz razloga što se na taj način doprinosi stvaranju preduslova razvoja, izgradnji infrastrukture i otklanjanju uskih grla, te omogućava brži razvoj i efikasnija upotreba ograničenih resursa sa kojima raspolažemo. Generalno, kreiranje i sprovođenje fiskalne politike u narednom periodu opredjeljivaće činjenica koje smo svi svjesni, a to je da javni dug odražava odluke sadašnjih i prethodnih generacija kojima se ograničavaju odluke budućih generacija ili, preciznije, ne smijemo teret javnog duga u cjelini ostaviti generacijama koje dolaze. U tom smislu, nastavljamo sa sprovođenjem fiskalne konsolidacije čije mjere najmanje znače ili ne znače uvijek povećanje poreskih stopa već mnogo više, uvođenje principa pravednosti u smislu redistribucije ograničenih resursa, objektivnosti, održivosti, discipline, a sve u funkciji većeg nivoa finansijske stabilnosti kao osnovnog preduslova

razvoja. Uz proces fiskalnog prilagođavanja u narednoj godini ćemo intenzivno raditi i na problemu restrukturiranja javnog duga. Kroz ova dva ključna određenja u značajne do sada ostvarene efekte stvaramo stabilnu osnovu za godine koje slijede i znače snažniji ekonomski rast.

Predlogom zakona o budžetu definisani su sljedeći limiti: maksimalan nivo deficita do 2% ili, tačnije, u predlogu je 1,98%, maksimalan nivo javnog duga u okviru kriterijuma mastrihta, učešće budžetske potrošnje do 38% društvenog bruto proizvoda, odnosno niži nivo u odnosu na prethodnu godinu ili praćenje trenda smanjivanja učešća javne potrošnje u GDP-u i nivo kapitalnog budžeta u iznosu od 90 miliona eura koji je u ovom budžetu predložen za 25 miliona eura više u odnosu na ovu godinu.

Kriterijum štednje, odnosno odgovor na pitanje gdje smo štedjeli, dakle primijenjen je ovaj kriterijum kod svih korisnika budžeta kod kojih je na strani diskrecionih rashoda bilo prostora za umanjene osim kod onih korisnika koji su imali potrošnju nerealno niskoplaniranu, pa smo je morali korigovati tokom izvršenja u ovoj godini. Realan rast ekonomije na čemu se temelji i ovaj budžet, posebno njegova prihodna strana je projektovan u nivou od 3,6%. Rast izvornih prihoda je planiran u nivou od 8,2% u odnosu na finansijski plan za ovu godinu ili, tačnije, izvorni prihodi će biti veći, čini se realno, za 97 miliona eura. Kod izdataka, odnosno rashodne strane budžeta planirali smo povećanje, takođe, ali i učešće izdataka u nivou od 31,8% GDP-a, a rast je generisan, prije svega, većim troškovima kamata koje plaćamo, odnosno većim nivoom tereta finansiranja javnog duga, usklađivanjem planskog sa realnim nivoom potrošnje i početak rada nekih novih institucija kao je Centar za azil, Agencija za plaćanje, Zavod za dječiju zaštitu. Pored svega i iznad svega jeste razlog da smo 25 miliona eura ove godine planirali povećanje kapitalnog budžeta kao ključne razvojne komponente.

Polazeći od toga, deficit budžeta za narednu godinu je planiran na nivou do 2% ili, preciznije, 1,98% i iznosi 69,5 miliona eura. Ako ga uporedimo sa 2012, odnosno sa 6,71% značajan iskorak, značajno poboljšanje, ali sa očekivanim deficitom za ovu godinu koji je u nivou od oko 4,3% do 5%, zavisno od realizacije rashodne strane u ostatku godine. Dakle, višestruko smanjen deficit, a time i generisanje snažnije dinamike javnog duga čime smo praktično došli do, uslovno rečeno, učinili prvi korak prema željenom cilju ne samo ravnoteže već i usporavanja i preokreta u dinamici osnovnih fiskalnih parametara. Takođe smo ovim budžetom planirali davanje garancija u nivou od 25 miliona eura i, nadam se, konačno sve garancije u funkciji rasta i razvoja, dominantan nivo za finansiranje, odnosno jeftinije, niže troškove finansiranja izgradnje podmorskog kabla i sa tim u vezi visoko naponskog kabla između Pljevalja i Tivta.

Na kraju, ono što je možda, uslovno rečeno, najteretnije jeste pravo na zaduživanje za narednu godinu je nešto niže nego za ovu i iznosi 240 miliona eura, a odnosi se na refinansiranje, odnosno otplatu dospelje glavnice, finansiranje deficita i stvaranje fiskalnih rezervi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, ministre Žugiću.

Pitam izvjestioce odbora da li neko želi riječ? Želi. Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Aleksandar Damjanović. Izvolite, tri minuta.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, hvala vam na tome što ću izvještaj za koji sam se potrudio zajedno sa službom Odbora i kolegama koji su bili na sjednici da pripremim na šest, sedam strana, a na pamet mi ne pada da ga čitam od početka do kraja i izvještaj o tri prateća zakona, saopštiti u tri minuta, potpredsjedniče. No, to je način na koji ovaj parlament radi, neka to građani cijene.

Što se tiče izvještaja o razmatranju Predloga zakona o budžetu, mogu da kažem da smo imali jednu sjednicu koja je dugo trajala, gdje smo iscrpno razgovarali o Predlogu zakona o budžetu, prisutni poslanici koji su bili na sjednici, odnosno kolege koje su u jednom dijelu prisustvovali, a kasnije su imali obavezu ovdje u plenumu. Sjednici su prisustvovali uobičajeno predstavnici Akademske zajednice nevladinih organizacija, Udruženja poslodavaca, Privredne komore i Sindikata, imali su prilike, takođe, da iznesu svoje viđenje budžeta, naravno i predstavnici Državne revizorske institucije, odnosno Centralne banke Crne Gore. Državna revizorska institucija je, u skladu sa članom 6 Zakona o DRI, dostavila Odboru pisano mišljenje povodom Predloga zakona o budžetu. Očekujem da se izvod iz tog mišljenja opet na način kako je to rađeno kod Završnog računa efektuira u vidu amandmana koji će popraviti neke tehničke nedostatke Predloga zakona o budžetu.

U odnosu na uvodno izlaganje ministra ne bih ponavljao. Konstatovali smo u izvještaju najvažniji aspekt uvodnog izlaganja i makroekonomski ambijent s kojim se suočavamo, o tome ćemo više, nadam se, kroz raspravu. U odnosu na goste koji su dali svoje viđenje Predloga budžeta, naveo sam već suštinu izlaganja Državne revizorske institucije u odnosu na predstavnike Centralne banke, a moram podsjetiti da ovoga puta nijesmo imali prisustvo ni guvernera ni viceguvernera već samo savjetnika. Dobili smo veoma šturo, uslovno rečeno, mišljenje, a do početka te sjednice nijesmo imali mišljenje Centralne banke o Predlogu budžeta u pisanoj formi. Istina, shodno članu 40 zakona oni to dostavljaju Ministarstvu finansija, a shodno članu 40 Ministarstvo finansija nama, tako da smo bili uskraćeni da možemo da pratimo kompletnu prepisku između Ministarstva finansija i Centralne banke, upravo smo to dobili sada od Ministarstva finansija.

U odnosu na ono što su govorili ostali učesnici, bile su potencirane stvari koje se tiču problema u finansiranju nevladinog sektora, to moram ovdje opet da ponovim. Mislim da kroz ocjene i stavove koje smo imali sa konstitutivnog saslušanja imamo mehanizam da polako uvodimo u red ovu oblast i finansiranje ovako značajne materije kao što je finansiranje rada NVO-a. Imali smo jednostavno i od strane NVO sektora plediranje da se povećaju sredstva za nauku i za prosvjetu. U tom dijelu je ministar odgovorio da tu imamo blago povećanje sredstava za te namjene.

U odnosu na predstavnike još dvije nevladine organizacije, moja obaveza je da pomenem, dozvolite ako možete još malo, ipak se radi o Predlogu zakona o budžetu, da su kolege iz Udruženja boraca 1991-1992. godina tražili da se uvede ravnopravnost i nediskriminacija u finansiranju boračkih organizacija, kako iz 1941. ove koja je prepoznata, tako i one koja nosi ime jugoslovenska opcija, tako i ove organizacije 1991-1992. Ministar je obećao da će se to rješavati na sistemski način, a i pokušajem kroz rješavanje iduće godine.

U odnosu na Udruženje mladih sa hendikepom, potencirano je pitanje Fonda za profesionalnu rehabilitaciju, takođe imamo od ministra obećanje da ćemo konačno i tu problematiku rješavati, s obzirom da se ovaj zakon kakav je sada primjenjuje na način

da sredstva koja se ubiraju za Fond ne idu tamo gdje trebaju već se troše za neke druge namjene. Takođe su članovi Odbora za ekonomiju, finansije i budžet imali obimne diskusije. Razgovaralo se i ove godine, što smatram veoma dobrim, oko prihodne strane budžeta. Pominjane su teme koje se tiču rješavanja odnosa Elektroprivrede Crne Gore prema državi, odnosno njenog duga, rješavanje problema koje je izazvalo poslovanje Kombinata aluminijuma, a koje se tiče budžeta i svega onoga što mogu da budu implikacije tzv. indirektno, skrivene ili otvorene budžetske podrške radu Kombinata aluminijuma u budućem periodu.

Dalje se govorilo i oko potrebe da se kroz kapitalni budžet prepoznaju sredstva za novoosnovanu opštinu Petnjica, što smatram veoma važnim. Takođe je ministar iznio stav da će opština Petnjica koja je formirana kada je ovaj budžet već bio pripremljen biti svakako prepoznata kroz određene projekte u kapitalnom budžetu. Odbor se, i ovo smatram veoma značajnim, u skladu sa članom 137 Poslovnika upoznao sa mišljenjima radnih tijela koja su svako iz svog domena razmatrali budžet, Odbor za turizam, poljoprivredu i prostorno planiranje, Odbor za bezbjednost i odbranu, Odbor za antikorupciju, Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, Odbor za rodnu ravnopravnost, Odbor za evropske integracije, Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje. Ovdje treba reći da ni jedan jedini odbor od ovih koje sam nabrojao nije dao neko negativno mišljenje, odnosno makar blagu kritiku Predloga budžeta u odnosu na one jedinice nad kojima je nadležan. Neka nam i to bude za nauk kada budemo imali raspravu tokom ovih dana o budžetu. Konstatovaću jednu stvar koja se desila.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Samo privodite kraju. Bitne su informacije, ali tri minuta kao izvjestilac, nije stvar predsjedavajućeg nego Poslovnika, i vi to dobro znate.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Odbor za politički sistem i pravosuđe ovoga puta nije dostavio mišljenje Odboru za ekonomiju, finansije i budžet jer na tom Odboru nijesu bili predstavnici tužilaštva, pravosuđa i policije da makar izraze svoj blagonakloni ili kritički stav oko Predloga budžeta za te institucije.

Na kraju ću zaokružiti, s obzirom da smo imali zaključke koji su pratili realizaciju budžeta za tekuću godinu, napravili osvrt i na realizaciju tih zaključaka, ne bih posebno pominjao šta jeste, a šta nije realizovano, to je već javni dokument. Konstatovaću samo da zaključak br. 9 koji se ticao obaveza prema radnicima koji ostvaruju prava po osnovu pravosnažnih sudskih presuda kao što je Radoje Dakić nijesu izmirene. Na kraju, Odbor je nakon izjašnjavanja sa šest glasova za i jednim glasom protiv predsjedavajućeg Odbora odlučio da predloži parlamentu da usvoji Predlog zakona o budžetu za narednu godinu.

Potpredsjedniče, jedno pitanje za vas. Pošto je ovo bio izvještaj na šest strana koji sam u tri i po minuta dao, a rasprava je objedinjena, tiče se i tri zakona koji prate Predlog zakonao budžetu, da li imam još minut da oko ova tri zakona samo kratko izvijestim?

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Imate minut zahvaljujući toj činjenici da su to novi odbori, ali imajući u vidu Poslovnik i sami znate odgovor na to pitanje jer ste član kolegijuma.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala vam.

Raspravljamo o četiri tačke dnevnog reda objedinjene, uz Predlog zakona o budžetu i računam od četiri do pet minuta za te četiri tačke kao izvjestilac i desetak strana materijala vrijedi zbog truda iz službi odbora da se pomenu.

O razmatranju Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje kao prvi izvještaj i kao drugi izvještaj o razmatranju Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica ću kratko reći da su oba predloga zakona na Odboru prošli jednoglasno. Radi se, naime, o pokušaju da se uvede red u sistem oporezivanja poreza na dohodak fizičkih lica i da se tzv. paušalci dovedu na tzv. realni obim, odnosno realni nivo plaćanja poreskih dadžbina.

Treći zakon, to je bio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg značaja za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih uređaja, dakle imali smo obimnu raspravu. Na kraju ću konstatovati da su poslanici Demokratske partije socijalista i Bošnjačke stranke glasali za izmjene i dopune ovog zakona, predstavnici SNP-a i SDP-a i su bili protiv. Ključni argument ovih poslanika koji su bili protiv Predloga ovog zakona jeste njegov mali fiskalni uticaj, nekonzistentnost u smislu oporezivanja, pogotovo u dijelu mobilne telefonije i potreba da se ovaj predlog zakona supstituiše sa nekim drugim mjerama.

Na kraju da pomenem, i zahvaljujem se na prekoračenju, da su već počeli da pristižu amandmani na Predlog zakona o budžetu i na prateće zakone. Smatram da treba ovdje definisati do kada će biti mogućnost podnošenja amandmana, kako bi Odbor mogao da se odredi na sjednici, a uoči plenarne rasprave u pojedinostima. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Čuli smo izvjestioca matičnog odbora.

Sada krećemo u raspravu. Po pravilu koje je već konstituisano ovdje u parlamentu ići ćemo od kluba do kluba, predstavnici pojedinih političkih partija u liku šefa kluba ili nekog od poslanika tog kluba saopštiće stav o predloženim tačkama dnevnog reda.

Kolega Zoran Vukčević će saopštiti stav DPS-a, a nakon njega, u ime Kluba Demokratskog fronta, kolega Nebojša Medojević. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolege i kolegice, ministre Žugiću sa saradnicima, poštovani građani, Budžet je mehanizam kojim Vlada odgovara na rizike, izazove i specifičnosti ekonomske situacije da bi u najvećoj mogućoj mjeri zaštitila životni standard i socijalnu sigurnost građana Crne Gore, što je posebno važno, u kriznim periodima, ali i u periodima izlaska iz krize kakva je 2013. i kakva će sigurno biti 2014. godina.

Zato, planirana budžetska politika u 2014. godini treba da očuva finansijsku i ekonomsku stabilnost države i Ustavom i zakonom garantovane obaveze prema građanima, privredi i međunarodnim institucijama. Budžetski okvir bi trebao biti određen tako da smanji učešće javne potrošnje u brutodruštvenom proizvodu, smanji likvidacioni uticaj na agregatnu tražnju i poboljša strukturu javne potrošnje.

Upravo budžet kao jedan od najvažnijih zakona koji usvaja ova Skupština je osnova za finansiranje usvojenih politika pojedinih resora, odnosno njime se trasira pravac državne politike za predstojeću godinu u dijelu javnih finansija pri sprovođenju sektorskih politika. Javna potrošnja kao jedan od ključnih agregata se mora prilagoditi poreskom kapacitetu privrede i stanovništva, dok njena konsolidacija ima cilj da doprinese dinamičnijem ekonomskom rastu kako bi se smanjile i najveća fiskalna opterećenja koja se odnose, prije svega, na budžetski deficit i javni dug, uz očuvanje i dalje snaženje konkurentnosti ekonomije i poboljšanja životnog standarda građana.

Trajno ozdravljenje javnih finansija može biti postignuto ukoliko se obezbijedi balans javne potrošnje. Bez budžetske ravnoteže produbljuju se svi strukturni problemi i slabi izgled snažnijeg rasta uz jačanje resornog pritiska. U tom smislu, ravnoteža budžeta nije sama po sebi cilj već njeno dostizanje treba da doprinese ekonomskoj ravnoteži, povećanju zaposlenosti i uravnoteženju platnog bilansa. Dakle, mora se u srednjeročnom periodu obezbijediti da se javni dug drži na kontrolisanom nivou tj. na nivo koje propisuju pravila iz mastrihta.

O odgovornom planiranju budžeta za 2014. godinu govore i činjenice da su definisani sljedeći limiti, da je maksimalni nivo deficita ne smije biti viši od 2% brutodruštvenog proizvoda, da je maksimalni nivo javnog duga u okviru mastrihta učešće budžetske potrošnje mora biti ispod 40% brutodruštvenog proizvoda, a nivo kapitalnog budžeta je nešto u iznosu većem od 90 miliona eura, što predstavlja povećanje od 25 miliona eura u odnosu na 2013. godinu. Jedan od osnovnih preduslova za oporavak i rast crnogorske ekonomije je fiskalna i finansijska stabilnost. Nakon 2012. koja je bila jedna od najtežih godina u ekonomskom smislu, a posebno u javnim finansijama, u 2013. godini uslijedio je oporavak ekonomske aktivnosti, usvojen je set mjera fiskalnog prilagođavanja i intenzivirana je borba protiv sive ekonomije. Početkom 2013. godine u Crnoj Gori uveden je set kriznih mjera fiskalnog prilagođavanja, u cilju zaustavljanja trenda pogoršavanja fiskalnih parametara, prvenstveno pada naplate prihoda i posljedičnog rasta deficita i nivoa javnog duga. Set fiskalnih mjera uveden u tekućoj godini dao je značajne rezultate i mjere koje su preduzete u okviru antikriznih mjera imaju pravo za rezultat realno planiranje budžeta za 2014. godinu. Moramo se podsjetiti da su javne finansije u 2012, da je bilo izuzetno teško upravljati sa njima i da je trebalo dosta vremena u 2013. godini da se obezbijede svi neophodni preduslovi kako bi stvorili uslove za makroekonomsku i finansijsku stabilnost. Zato je i naporan rad Ministarstva finansija u 2013. godini dodatno važan.

Procjena budžeta za 2014. urađena je upravo na osnovu rezultata koji su postignuti za devet mjeseci u 2013. i procjena koja će se uraditi upravo do kraja godine, što predstavlja dodatnu osnovu da se može konstatovati da je budžet za 2014. godinu realan. Nakon uvođenja novih mjera fiskalne politike i permanentnog sprovođenja mjera na suzbijanju sive ekonomije procjenjuje se da će prihodi budžeta biti veći od prvobitno planiranih, što daje šansu da budžet u 2014. godini bude stabilan i da utiče na obezbjeđivanje makroekonomskih veličina. Deficit državnog budžeta u 2013. godini je

procijenjen i procjena će biti do kraja godine na nivou od 4,6% brutodruštvenog proizvoda.

Da podsjetim da je deficit javnog duga za 2012, nakon korekcija koje su urađene od strane DRI-a, negdje na nivou od 6,7%, a da je planirani deficit javnog duga za 2014. godinu planiran na nivou od 1,98%, govori o velikom progresu koji je postignut u ove tri godine. Usmjerenje fiskalne politike u narednom periodu biće implementacija rasta seta mjera sistemskog karaktera, jer jedino sistemskim mjerama možemo obezbijediti stabilnost kada je u pitanju makroekonomska i kada je u pitanju fiskalna stabilnost. Rashodi budžeta za 2014. planirani su otprilike na nivou od 2013. godine, predstavljaju neko povećanje od 5,6%, ali su zato izdaci za kapitalni budžet negdje povećani na nivou od 2,65%.

Upravo ovaj odgovorni odnos u okviru ovog budžeta za 2014. godinu posebno govori o tome da je javna potrošnja kao jedan od veoma važnih makroekonomskih agregata na kontrolisanom nivou. Moramo se podsjetiti da jedan veoma važan problem sa kojim se suočavaju javne finansije i koji značajno utiču na makroekonomsku stabilnost, to su budžeti lokalnih zajednica, odnosno opština. Upravo u periodu investicionog buma ugovorene su značajne obaveze po kapitalnim projektima, što je u određenom vremenskom periodu dalo značajne rezultate, ali isto tako sada i opteretilo određen broj opština. Zato je posebno važno naglasiti da se mora voditi računa i o finansijama na lokalnom nivou kako bi opštine mogle, takođe, da pripreme budžete koje su realno planirani i realno ostvarivani i sa strane prihoda, ali i sa strane rashoda. Imajući u vidu da će naredna godina biti godina oporavka crnogorske ekonomije i umjerenog rasta, možemo konstatovati da su i ekonomska politika i budžet realno koncipirani i zasnovani, prije svega, na potrebama poboljšanja životnog standarda građana.

Upravo, kada govorimo o budžetu za 2014. godinu, možemo veoma jasno staviti zaključak da u okviru postojećeg makroekonomskog ambijenta predloženi budžet predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti. Imajući u obzir neophodne potrebe da se nastavi u srednjoročnom periodu obezbijedivanje svih makroekonomskih agregata koji će dodatno stimulisati ukupni rast i razvoj crnogorske ekonomije, prije svega u cilju ostvarivanja novih radnih mjesta i posebno naglasak Vlade u narednom periodu da će se ovim problemom intenzivnije baviti. Ovaj budžet upravo ostvaruje ili će stvoriti pretpostavke da i ovaj problem bude riješen na onom nivou na kojem je ova Vlada to i planirala. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Vukčeviću.

Pozivam kolegu Nebojšu Medojevića da uzme riječ i, nadam se, podrži Predlog budžeta, a nakon njega kolega Aleksandar Damjanović.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Zahvaljujem se potpredsjedniku Skupštine koji uporno izbjegava da vodi Skupštinu kada ja uzimam riječ, iako mislim da potpredsjednik vrlo dobro vodi Skupštinu.

Uvaženi ministre, kolege poslanici, evo, još jedan dolaz zašto je Pokret za promjene, Demokratski front u pravu kada je govorio da je nama ključni problem pogrešna ekonomska ideologija i pogrešna ekonomska politika. Dakle, sada imamo

ministra finansija koji priča o budžetu, što bi se reklo, da je to prirodna tema, ali nije prirodno da ekonomsku krizu rješavamo samo finansijama i samo porezima. To pokazuje da vi, gospodo iz Vlade, nemate pojma o savremenim ekonomskim tekovima, niti znate išta o antirecencijskim politikama. Da ste kod profesora Branka Radulovića, gospodine ministre, danas došli na ispit on bi Vam dao peticu i vratio bi Vas na sledeći rok.

Dakle, ovo što Vi nama predlažete, jeste sve suprotno onome što savremena ekonomska nauka govori da treba raditi u situaciji ekonomske recesije. Dakle, kolega Šehović će nastaviti naravno, jer je to ista ta priča, vi uporno izbjegavate da se suočite sa uzrocima ekonomske krize, već mislite da je pitanje samo u finansijama. Vi, gospodine ministre, ličite na blagajnika u firmi i mislite da se uspješna korporacija može voditi tako što će blagajnik sabirati koliko je dnevno ušlo u blagajnu, koliko izašlo iz blagajne. Vi znate da Vas ja lično i profesionalno cijenim, ali model ekonomski u koji Vi funkcionišete ne može da da rješenje. Ovdje nije problem u finansijama, jer Vi možete samo da režete, to je zadatak finansijske i monetarne vlasti, a upravo suprotno kada dođe u ekonomsku krizu koja je posledica pada potrošnje, koja je izaziva pad proizvodnje i koja izaziva pad bruto društvenog proizvoda vlade moraju, koje znaju šta je savremena ekonomska nauka, da povećaju potrošnju i da smanje poreska opterećenja na građane i na privredu, do onog trenutka kada građani povećaju svoju potrošnju na nivo prije ekonomske krize. To vam gospodine .... . On je rekao 1935.godine u svom revolucionarnom djelu, kada upadnete u rupu ne kopajte dublje, gospodine minstre. Mi smo u recesijskoj rupi i nemojte da kopate dublje. To što vi radite je kopanje dublje u recesiju.

Znači, moramo promijeniti ekonomski model, ekonomsku filozofiju, podržati proizvodnju, ali ovaj ili aman risor mi proizvodnje nemamo, gospodine ministre. Šta se desilo u 2013. godini? Povećanje bruto društvenog, povećanje deficita, eksplozija duga, a pad proizvodnje i povećanje nezaposlenosti. Ući ćete u anale ekonomske istorije. Ovoliki deficit koji ste napravili 6,51 ili 6,21% a imate povećanje nezaposlenosti, imate rast javnog duga, eksploziju javnog duga, a imate pad proizvodnje. Zašto? Zato što imate efekat korupcije. Platili smo, građani Crne Gore 300 miliona eura Milu Đukanoviću. Gledajte me koliko god hoćete. Znači, zadužili smo se, napravili karambol u javnim finansijama, opteretili građane novim porezima i taksama, izvukli sve što se može, a na ekonomiju nema nikakvog efekta. Zato što imate ovdje paralelni svijet, svijet koji vodi predsjednik vaše partije, sa njegovim tajfunima, tajkunima, sa njegovim prijateljima iz organizovanog kriminala i džaba ste krečili gospodine ministre, džaba ovoliko zaduženje, džaba ovolika štednja, džaba bolja nplata poreza, džaba kad imate na čelu Vlade rasipnika, čovjeka koji sve uništi.

Prema tome, poštovani građani, samo vi možete naći rješenje iz ove krize. Ovaj problem nije u javnim finansijama. Žao mi je ministra što mora da sve bavi ovim pitanjem kao blagajnik, ovdje je problem kako postaći novu proizvodnju. Nama treba nova ekonomska politka. Treba da vidimo da li i dalje umijemo da proizvodimo finalne proizvode od drveta, da li umijemo da upravljamo brodovima, da li umijemo da pravimo aluminijum, da li umijemo da pravimo nešto u ovoj Crnoj Gori i koliko je u ovom budžetu predviđeno za oporavak proizvodnje, nula. Vaš kapitalni budžet je budžet za Bemaks i Geneks i za izbore sledeće godine. To će kolege iz Kluba Demokratskog fronta da vam precizno objasne. To nije ekonomska politika koja zemlju može da izvuče iz krize. Treba da budemo odgovorni i ovdje da tražimo zajedničko rješenje. Nema povećanja

potrošnje bez povećanja poreske osnove. Preska osnova i poreska baza može se povećati samo povećanjem proizvodnje. Proizvodnjom, izvozom i onim što se zove stvaranje nove vrijednosti. Raspodjelom siromaštva, raspodjelom dugova između ove generacije i naše djece i unuka, a čuvanje jedne zaštićene kaste koja milijarde ima, to je put u kolonijalnu Crnu Goru, to je put u nešto što nas vi, gospodo iz vlasti, navikavate, navikavate nas na život u bijedi. Ovo nije razvojni budžet, ove stope rasta su stope raste koje se i u teoriji mogu nazvati stagnacijom, ovo su kontrakcije minus dva ipo, plus tri, minus dva, zato što efekat eksternih šokova ovdje je manji od efekta šokova politike i ličnih interesa predsjednika Demokratske partije socijalista.

Nama ne treba nikakva spoljna eksterna kriza, mi imamo krizu razarajuću. Nezajajljive apetite, nezajajljive lične interese predsjednika Demokratske partije socijalista i njegovog okruženja. Prema tome, ovdje je pitaje, prije svega, za Socijaldemokratsku partiju, ključni potez otkazite povjerenje pogubnoj ekonomskoj politici koja će krizu produbiti, koja neće ni jedan sistemski strukturni problem riješiti i imaćemo sledeć godine mrcvarenje, nastavak redistribucije siromaštva. Gospodo penzioneri, ta priča da vam je Milo dao penzije i da vam Milo isplaćuje penzije ove godine deficit penzisko invalidskog fonda 150 miliona eura. Znači, 230 miliona eura plaća privreda i obveznici, a 150 miliona se daje iz budžeta. Gospodo penzioneri, ako hitno ne napravimo radikalne ekonomske reforme, obnovimo proizvodnju i ne proširimo poresku bazu, vaše penzije će biti ili ukinute ili će plate ,vaše djece i unuka biti ukinute. Znači, najobičnija obmana i podvala da DPS i Milo daju penzije. On vam ih je već zamrznu.

Pitam sad ljekare, sudije, službenike u državnim organima, profesore, kad vam je poslednji put povećana plata? Pitam sve vas, kad je povećana plata ljudima u javnom sektoru? Nema povećanja zato što moramo da plaćamo garancije koje je Milo Đukanoviću ugovorio u kafiću Grand . Zato moramo da plaćamo. Prema tome, kolege prvi korak iz SDP-a dajte da napravimo Vladu nacionalnog spasa. Ovo je ozbiljan problem. Ovaj budžet govori da vi, rekao sam vam, ne Vi ministre, nego ako samo ministar finansija se bavi ekonomskim razvojem, pa nije to zadatak ministra finansija. Tu se vidi da nemate pojam o ekonomskom razvoju, da ne znate kako se izlazi iz recesije, i samo mislite da ćete rezanjem, kresanjem računovodstvenim tehnikama, redistribucijom para i kolača koji je sve manji, gospodine minstre. Mi smo imali recesiju 2012. 2,5%, a šta ste govorili kada ste predlagali taj budžet? Isto godina ekonomskog rasta, premijer se ovdje šepurio sa satom od 200 hiljada eura, nema više stezanja kaiša, idemo u ekonomski razvoj, mijenjamo politiku, on je koliko ja vidim politiku primijenio samo kada je interes njegov i njegovih prijatelja u pitanju.

Prema tome, SDP-e ima svoju istorijsku ulogu, neka dobro razmisli, ovo se više ne može korigovati sa pričama u Parlamentu, vjerujte, ovu su strukturni sistemski problemi, ministar to jako dobro zna. To da dajemo Luku Bar za osam miliona eura, to da produžujemo zakup Svetog Stefana, da krčmimo poslednje komade nacionalne imovine, time se ne rješava strukturni razvoj recesije ekonomske krize u Crnoj Gori. Time pokazujemo da smo nesposobni, istoriski neodgovorni da upravljamo bugatstvom koje nam je Bog ostavio i naši preci. Neodgovorni smo kolege, nesposobni i krčmimo ono što treba da ostavimo i unaprijedimo našoj djeci. Prema tome, drugi odgovorni subjekt su građani Crne Gore, masovnim glasanjem za Demokratski fornt glasaćete za promjenu ekonomske politike, za patriotsku ekonomsku politku koja će voditi računa o budućim generacijama, a ne o budućim foteljama. To je odgovor, uzroci našeg

ekonomske krize su u političkom sistemu, u jednoj nekontrolisanoj, nezajažljivoj vlasti koja 20 godina rasipa naše resurse, koja bogati jednu malu privilegovanu grupu ljudi i ukida budućnost našoj djeci. To je budućnost vašeg ekonomskog modela. Može se preokrenuti, ima još prostora, 60% javni dug jeste velika stvar, ali ne treba bježati od većeg javnog duga ako znamo gdje ćemo da ga uložimo. Ako ćemo da ga uložimo u rekonstrukciju metalske industrije, da imamo hiljadu novih pogona, ako ćemo da uložimo u rekonstrukciju Željezare da oko njega imamo hiljadu pogona, ako ćemo da javni dug upotrijebimo za otvaranje radnih mjesta, za pravljenje drvne industrije, prehrambene industrije, razvoj pomorske industrije, nemojte se pozivati više, gospodine ministre, Crna Gora više nema prostora da ulaže u beton. Beton nas je i doveo u ovu poziciju.,

Ovi dugovi, koje vam govorim dvije godine, nenaplativi krediti banaka su rak rana crnogorske ekonomsije i svi ste se smešamali, evo dolazi. Znači, nema mrdanja, najveće privatne kompanije u Crnoj Gori su najveći problemi. Dužnici koji su pare iznijeli vani i ostavili dugove nama. Sad podgorički pristup, pa pravimo se, a nećemo da kažemo, ti ljudi koji vode te kompanije su neznalice, korumpirane neznalice koje su iskoristile političke veze, opljačkale ovu zemlju i sad nama ispostavljaju dugove, da mi rješavamo dugove. Govorim u ime najvećeg opozicionog kluba pa ako mogu dobiti samo minut. Naš izlaz nije u ulaganju u beton u Bemaks i Geneks, naš izlaz je ulaganje u mozak, u ljude, mi treba da uložimo novac u ljude, nama sada ne treba energija fizičke sile, mišića. To što nam nudite da mi budemo fizički radnici, .. po Crnoj Gori ili security ili sluge, Demokratski front odbacije takav model ekonomskog rasta. Hoćemo ulaganja u savremenu tehnologiju, hoćemo ulaganje u proizvodnju, hoćemo ulaganje u ozbiljnu državu, koja će biti konkurentna državama u regionu i koja neće sjedjeti skrštenih ruku i čekati Arape ili Turke ili ne znam koje Ruse investitore da umjesto nas upravljaju našim resursima. Odbijamo takav predlog. Pozivamo kolege iz SDP-a i pozivamo građane Crne Gore da se pridruže i da napravimo jednu novu ekonomsku politiku u državi Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje, u ime Kluba Socijalističke narodne partije kolega Aleksandar Damjanović.

Izvolite.

ALEKANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se potpredsjedniče, ministru Žugiću, pomoćnici ministra, ja ću probati da za ovih desetak minuta govorim, ne o protekloj budžetskoj godini za koju svi znamo kakva je, imali smo prilike u ozbiljnim stručnim raspravama i na odboru i u Parlamentu kod Završnog računa, da ukažemo na propuštene šanse. Neću govoriti ni o tekućoj godini, koja je godina vaše odgovornosti ministre, gdje su napravljeni .. pomaci, ali se nije imalo dovoljno političke volje, možda i podrške sa vrha da se naprave krupni i ključni rezovi, kako bi smo dobili, a nismo dobili malo drugačiji predlog budžeta za narednu godinu koji bi bio diskontinuitet u dosadašnjoj politici. To sam očekivao, nadao sam se očigledno za to treba mnogo više podrške prekompozicija i promjene u politici generalno, ekonomskoj politici, da bi dobili nešto što bi trebalo da bude jedan budžet imanentan društvu socijalne pravde, malom homogenom društvu, društvu jednakih

šansi za kakvu se valjda svi ovdje u Crnoj Gori zalažemo, a ne samo zbog toga što nam to piše u Ustavu.

Nekoliko stvari na koje bi se osvrnuo, pošto je rasprava objedinjena, jesu i ovi prateći zakoni. Počeo bih od njih, jer njih treba malo analizirati da bi se došlo do onih budžetskih cifara i budžetskih projekcija na bazi koji ćemo voditi ekonomsku politiku naredne godine. Moj stav je da onoliko koliko svaka ekonomska politika do sada vođena determiniše budžet za narednu godinu, toliko bogami i budžet s obzirom da iznos javne potrošnje i na državu kao najvećeg poslodavca i te kako utiče na kurs ekonomske politke u budćnosti. Dakle, predložili ste tri prateća zakona, od dva sam govorio, jedan se tiče izmjena o porezu na dohodatk fizičkih lica i oko doprinosa i tu se pokušava konačno ići za onim o čemu četiri godine SNP jedina govori ovdje u Parlamentu, a to je širenje poreskog obuhvata, plaćanje punog iznosa poreza u odnosu na realni obim aktivnosti i prihoda građana koji su do sada bili van toga opsega. Samtram da tu treba ići veoma pažljivo, ne ići u krajnost i naći mjeru da se jenostavno prihoduje ono što se može prihodovati. Očekivao sam zbog toga da se poreskoj politici, odnosno prihodnoj strani budžeta posveti, ministre, mnogo više nego dvije strane, strane 40 i 41 u obrazloženju zakona. Dakle, možemo da se složimo da je nekome interesantnije govoriti o onome kako raspodjeljivati nešto, ali dok ne prihoduje prvo to nešto mi to ne možemo raspodijeliti.

Dakle, na strani 41 date su mjere na suzbijanju sive ekonomije, mali paust, trebalo je ovdje mnogo više, jer smatramo mi u SNP-u da tu postoji ogorman prostor. Siva ekonomija je mnogo veća nego 30% u Crnoj Gori u odnosu na bruto domaći proizvod. Dakle, više od milijardu evra da se prihoduju velika sredstva kako ne bi imali potrebe za nekim nekonzistentnim, glupim nametima koji se ovdje prevaljuju preko leđa građana, odnosno kako ne bi imali potrebe da konstantno planiramo rast novih ino zaduženja.

Smanjenje poreskog duga je dato nešto malo višem, ali nedovoljno. Očekivao sam konkretne mjere i kolega Šehoviću i ja smo vas u odgovoru molili da nam date i jedan detaljan pregled ili projekciju kvantifikovanja smanjenja poreskog duga. Ako smo preski dug smanjili na 20-ak miliona evra tokom ove godine, onda je trebalo reći zašto nemamo sad tu projekciju za narednu godinu. Znam da ste oprezni, da pokušavate da štitite i Poresku upravu i sve, ali treba nam malo radikalizma u obračunu sa poreskim neplatišama, onim privilegovanim, posebno onim preduzećima koji imaju ogromnu imovinu, kapital, ne u onim malim i srednjim preduzetnicima koji su možda zbog nekih ogromnih kamata od strane bankarskog sektora bili prinuđeni da ne mogu da plate porez državi, jer će im banke uzeti to što će im uzeti zbog hipoteka i tako dalje. Tu da se nađe neki iskorak da se ova država okrene oporezivanju onih koji zaista imaju u ovoj državi.

Porez na premije osiguranja koji je SNP-e predložila i tih dva do tri miliona evra je samo kap u moru, ministre, kap u moru, ali je recimo 50% onoga što planiramo kao fiskalni utisak i takse na mobilnu telefoniju. SNP-e jeste predložila amandman da se ukinu takse na mobilnu telefoniju i na ove kablovske priključke, to je ljudsko pravo na informisanje i nema razlog da oporezujemo nekog ko želi da ima informaciju, da se ne ograniči samo na jednu ili dvije televizije i na zemaljski prijam signala. Nadam se da ćemo tu imati punu podršku.

Samtramo da je vrlo teško u mobilnoj telefoniji koja jeste, takođe, ljudsko pravo naći neki prag oporezivanja, pet evra kažete nećet oporezivati, ali hoćet šest, a šest

evra je takođe uslovno rečeno socijalna kategorija računa za telefone. Nego otom potom imaćemo i tu raspravu.

Hoću da kažem da je bilo potrebe da se i u ovom predlogu budžeta, a pošto Vlada očigledno za to nema snage, SNP-e to jedina radi u ovom Parlamentu više govori o prihodnoj strani budžeta, o propuštenim šansama i vi ćete imati u narednim danima jedno proaktivno djelovanje SNP-a koji će vam ukazati šta se može i na kojim prohodnim stavkama jednostavno postići i obzbijediti dovoljna sredstva da bi se onda pokrile neke potrebe u rashodnoj strani budžeta koje su po nama veoma nedovoljne.

Ministe, opet ove godine ista situacija sa onim sredstva koja opredjeljujem za socijalno najugroženije kategorije građana. Na jednoj strani što budžet ima rast do 10-ak posto, a što je pad ukupnih transfera za socijalnu zaštitu 1%. Da se složimo ako bi se ta sredstva pažljivo i pravilo podijelila, ako bi imali te socijalne karte kojih nemamo i poreske karte kojih na žalost nemamo, pa da damo onome kome zaista treba, možda bi bilo i dovoljno. Ovako imamo i pogrešna usmjeravanja i uvijek nedovoljno sredstava onima kojim zaista treba. Jedan koma pet miliona evra za Fond rada to je manje od 900 ili 800 riješenih zahtijeva, rješenje je par hiljada zahtijeva, nekoliko hiljada. Ovim tempom 20 godina za nešto što su neprave tranzicije od prije 20 godine. To jesu nerpavde, 2,2 miliona fonda za obeštećenje. Znete i sami koliki je dug po osnovu obeštećenja, ima i neriješenih zahtjeva, 40, 50 godina da se i to riješi. Kažem geslo SNP-a ako se ova država zadužuje i povećava svoj javni dug, neka onda brzo izmiruje obaveze prvo prvo prema svojim građanima, onda prema malim i srednjim preduzećima koji imaju realne i opravdane probleme i koje mogu da rade, na kraju neka se izmiruju obaveze prema onima koji ovdje zaista imaju i mogu malo da trpe više nego ostali ovu tešku socijalnu ekonomsku krizu.

U odnosu na nešto što smo trebali proći i očekujem da u ovoj raspravi to bude potencirano jeste realizacija zaključaka koje je SNP-e predložila Paralmetnu usvojio uz budžet za tekuću godinu. Pomaci definitivno u politici oprezivanja dohotka, ona analiza koja daje šanse da se, nakon godine oporavka, naisam siguran da ova Vlada ima snage da dovede ovu državu ... oporavka, mijenja konačno loša poreska politika koja nam je ranijih godina sve ovo donijela. I 2007. i 2008.godine buma i neadekvatna akcizna politika, stotinu miliona evra propuštenih prilika da stvaramo fondove i da se branimo od krize koja nas četiri pet godina mori sve nas ovdje bez izuzetka. Nekoliko zaključaka koji nijesu realizovani, vi kažete iz objektivnih okolnosti, pada garancija koji jesu politika ove vlasti i parlamentarne većine koju ne razdvajam za razliku od nekih drugih, bez obzira na pojedinačne otpore koji su evidentirani i kojih ima. Dakle, ako nismo mogli realizvati zaključak SNP-a, odnosno ovog Parlamenta da se viškovi koji su ostvareni na nivo od 100 miliona evra za tekuću godinu, rapravljamo o idućoj godini u završnom računu, opredijele za ubrzane isplate po osnovu obeštećenja za Fond rada, za Fond za obeštećenje, socijalna davanja, ovaj Fond za rehabilitaciju je katastrofalan, gdje se sredstva gotovo namjerno izvlače, 20 miliona je potrošeno za druge svrhe, a ubira se od privrede koja stenje.

Fond za manjine neregularna potrošnja sredstava. NVO neregularna potrošnja sredstava. Sve su to neke rezerve, ministre, koje se jednom pametnom poreskom politikom, pametnom ekonomskom politikom, koju bi pojedinci možda vodili, ali je Vlada ne vodi, mogla nadomijestiti u budžet Crne Gore. Sredstva po osnovu koncesija, propuštamo milione vjerujte, minstre, sredstva po osnovu akcizne politke, moramo tu akciznu politku prilagoditi nekom sociekonomsom ambijentu. Porezi u odnosu na

institucije koje imaju novca, banke, za razmišljanje svima nama. Moramo naći načina. Kažem, premije osiguranja SNP-e vam nudi kao početak, ne da se svetimo osiguravajućim društvima, nego da kažemo, da možemo tu paradigmu oprezivanja sa građana da prebacimao na ljude koji imaju novca i da polako zaokružimo taj sistem. Neki zaključci koji nijesu izvršeni, to je ova ubrzana isplata tim socijalnim kategorijama. Podrška Vlade u rješavanju opradanog nezadovoljstva rdnika koji imaju pravosnažen sudske presude od Raoja Dakića, Auto prevoza i tako dalje, treba nam i tu podrška, treba nam svima podrška da to rješavamao. Onaj dio koji, i sa tim ću da zaokružim u najviše pola minuta, onaj dio koji se odnosi na takozvanu konverziju pretvaranja zemljišta i prava korišćenja u pravo svojine i plaćanje tržišne naknade. Uveli smo ovdje, SNP- vam je dao rješenje, ne dajte nikome, pogotovo ovim, takozvanim ne volim taj izraz, tajkunski, ali firmama koje zaista imaju novca i koje ... tranzicije, ne dajte im da besplatno sa pozitivnim mišljenjem od strane Vlade i Savjeta za privatizaciju pretvaraju u pravo svojine, pravo korišćenja zemljišta. Oporezujte ih. Napravili smo jednu sjajnu normu u Zakonu o svojinsko pravnim odnosima koja znači reviziju privatizacije. Davanje mišljenja o tome ili plaćena tržišna naknada. Potencijalni milioni evra ministre, ako se to primijeni po pravdi. Ne može neko uzimati milione kvadrata po pola evra ili po jedan evro zemljište. Tu su izvori, trudi se SNP-e, sa tim završavam, zahvaljujem vam potpredsjedniče, ja sam imao i uvodno izlaganje, poslije mene će govoriti sve kolege iz SNP-a. Mi ćemo se ovdje truditi kao SNP-e, kao opoziciona partija koja vodi jednu konzistentnu socioekonomsku politiku i trudi se da obezbijedi društvo socijalne pravde, da vam nudimo rješenja i da vam dajemo rješenja. Nećemo raspdjeljivati ono što nema prije nego što nam ne ponudimo gdje ga ima. Kad ga bude bilo i kad vam damo ponudu onda očekujemo da prihvatite neka rješenja koja ćemo vam ponuditi kroz amandmane. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, kolega Damjanoviću.

Kolega Damir Šehović će govoriti u ime Kluba Socijaldemokratske partije.

Nakon njega, kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, kolega Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Šturanoviću, uvaženi ministre Žugiću, poštovane kolege, 2013. godinu sam okarakterisao kao godinu otrežnjenja budući da su došle na naplatu sve strateške greške koje smo u ekonomiji pravili u prethodnom periodu, a koje su značajno narušile sliku o makroekonomskoj situaciji u Crnoj Gori koja bi bila mnogo ljepša a rezultati fiskalne konsolidacije mnogo konkretniji i uočljiviji da nije bilo toga. 2013. godina je istovremeno i godina u kojoj je SDP-e dobio potvrdu o ispravnosti svojih temeljnih ekonomskih politika na kojima insistira već duže od jedne decenije, a za koje na žalost nije postojalo dovoljno sluha da se implementiraju. Zbog čega Crna Gora danas u ekonomskom smilu skupo plaća tu cijenu jednako onako kako smo skupo plaćali cijenu 90- ih godina za politiku koja je, takođe, vođena mimo SDP-a. Nakon takve godine mi danas otvaramo raspravu o budžetu za narednu godinu. Nadam se da to činimo uz punu svijest o tome da smo izvukli pouke iz grešaka koje su prethodno pravljene i da ćemo okrenuti novi list u ekonomskoj politici jednako onako kako smo 1997. godine okrenuli novi list u državnoj politici.

SDP-e na tom ekonomskom zaokretu toliko insistira zato što je svjesna da se Crna Gora danas brani održivom i zdravom ekonomijom, a ne populističkim floskulama i rekao bih guslarskom retorikom. Osim nas, Socijaldemokrata mislim da i ministar finansija postaje svjestan potrebe za drugačiom, održivom i pravednom ekonomijom u kojoj profit nije iznad ljudi, kako reče Naom Čomski . Na takvo razmišljanje nas navode poslednji postupci, odnosno otvaranje pitanja za neke stvari koje su do sada bila tabu tema u Crnoj Gori, odnosno u izvršnoj vlasti koju ministar predstavlja. Ovo iz razloga što je on najbolje svjestan da bi ova godina bila u fiskalnom smislu jedna od uspješnijih, a on jedan od ministara sa najkonkretnijim rezultatima da nije bilo naslijeđenih hipoteka iz prošlosti. Zato je važno što u ovom budžetu koji nije ni revolucionaran, ni spektakularan, lično primjećujem neke naznake tog zaokreta. Ne onakve kakve bih volio da vidim, ne onakve kakve su Crnoj Gori potrebne, ali svakako naznake koje predstavljaju tračak nade i predstavljaju povod da budemo hrabri. Tu mislim na činjenicu da ovja budžet prepoznaje značajnije smanjenje tekuće potrošnje, odnosno učešća javne potrošnje u bruto domaćem proizvodu, sa nekih 46% na 41% GDP-a, što je jako važno.

Jako važno je to što je ovaj budžet planirao i budžetski deficit koji je nekoliko puta manji nego što je bio zabilježen budžetski deficit u prethodnim godinama. Skoro četiri i po puta je budžetski deficit manji nego što je bio 2012. godine, a skoro tri puta je niži nego što je bio 2013. godine i to jeste nešto što ovdje treba istaći i to jeste nešto što treba pohvaliti. Još više ohrabruje činjenica da poslije dužeg vremena se suočavamo sa značajnijim povećanjem sredstava koje se odnose na kapitalne izdatke. Kapitalni budžet je planiran na nivou koji je za 30-ak procenata veći nego prošle godine, odnosno sa 65 na 90 miliona što je jako važno. Međutim, još važnije je to što osim ovih sredstava budžet prepoznaje i nekih 100-ak miliona eura koje će izvjesno biti aktivirane tokom ove godine na izgradnji auto puta, što zajedno sa subvencijama za otvaranje novih radnih mjesta koja takođe postoje u budžetu čini oko 250 miliona eura za kapitalne izdatke, što je značajan iskorak u odnosu na sve prethodne godine.

Posebno sam zadovoljan zbog ovoga zato što konačno očekujem da fiskalna politika umjesto prociličnog karaktera kakav je imala do sada konačno dobije kontra cikličan karakter. U periodu krize produktivnu potrošnju treba povećavati, a ne smanjivati. Ovaj budžet i ovakvi kapitalni izdaci koji su prepoznati u ovom budžetu to omogućavaju. Ohrabruje i konačno restriktivna politika izdavanja državnih garancija koje se sada izdaju samo za nove razvojne projekte, što do sada nije bio slučaj. Međutim, bez obzira na sve te pozitivne stvari koje sma napomenuo postoji još uvijek nekoliko veoma nezaobilaznih otvorenih pitanja na koje, što se SDP-a tiče, moramo dobiti zaokružene odgovore ukoliko želimo da SDP-e u konačnom glasa za budžet. Javnosti je poznato da je ključna stvar na kojoj SDP-e već duže od godinu dana insistira jeste rješavanje poreskog duga Elektroprivrede Crne Gore prema budžetu države u iznosu od 50-ak miliona eura.

Pitanje preskog duga Elektroprivrede Crne Gore je za Socijaldemokratsku partiju toliko važno da time čak uslovljavamo i podršku budžetu za narednu godinu, ne zbog samih 50 miliona eura koje su jako značajne za Crnu Goru kao što su jako značajne i za bilo koju drugu državu, nego je to pitanje koje je važno zbog toga što bismo njegovim rješavanjem konačno poslali poruku svim kompanijama u Crnoj Gori, bez obzira jesu li one strane ili domaće, da država Crna Gora više neće pokrivati greške njihovih pogrešnih poslovnih odluka, što je do sada u pojedinim slučajevima bila praksa. Zato još jednom ponavljam da prije glasanja o budžetu mi moramo imati gotovor rješenje za

preski dug Elektroprivrede Crne Gore i to rješenje mora biti sastavni dio budžeta za narednu godinu. Manje je bitno, hoće li to rješenje podrazumijevati kompletnu dokapitalizaciju Elektroprivrede Crne Gore za taj iznos duga ili će to rješenje podrazumijevati naplatu kompletnog iznosa u budžet ili će to rješenje, što je preferenca i SDP-a, podrazumijevati kombinaciju i jednog i drugog modela. Bitno je da odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore prihvati model i bitno je da taj model postane sastavni dio Zakona o budžetu.

Zbog pedeseto milionskog duga koji je Elektroprivreda tokom prethodne godine napravila je smijenjen menadžment ispred A2A. Nadam se da država Crna Gora neće imati potrebu da smjenjuje svoje predstavnike u bordu direktora ukoliko ne prihvate ovakav model koji je, podvlačim, načelno dogovoren sa ministrom finansija.

Takođe, ranije smo isticali jednako bitnu stvar, a to je činjenica da moramo imati precizno definisana rješenja za naplatu odnosno, za rješavanje problema napalate i preostalog duga od oko 300 miliona eura zato što nam to može predstavljati značajan mehanizam za kontrolu rada Poreske uprave. Zato što smo ubijeđeni smo da Poreska uprava nema prečeg posla od bavljenja poreskim dugom koji prevazilazi cifru od 300 miliona eura. U koliko taj zahtjev bude ispoštovan i poslanicima u Crnoj Gori bude dostavljen plan aktivnosti na planu smanjenja poreskog duga uz očekivane efekte toga, to će istovremeno biti šansa i samoj Poreskoj upravi da afirmiše ono što dobro radi, kao što smo afirmisali ove godine činjenicu da je poreski dug smanjen za nekih 30-ak miliona eura i to je nešto što je svakako potrebno istaći u ovom visokom domu.

Konačno, razbacivanje novca za pokrivanje gubitaka KAP-a preko Montenegro bonusa ili na neki drugi način mora prestati i to će biti predmet amandmanskog djelovanja Socijaldemokratske partije zato što ćemo smanjiti te subvencije do nivoa koji su potrebne da se do kraja februara riješi problem Kombinata aluminijuma na ovaj ili onaj način. Da ga konačno skinemo sa leđa poreskih obveznika, jer su građani Crne Gore isuviše dugo bili robovi ove kompanije. Tako da će i to biti predmet našeg amandmanskog djelovanja.

Sada dolazimo do čuvene takse na mobilne telefone, i molim vas pola minuta da mi date. SDP-e traži potpuno ukidanje takse euro po euro kao što smatra da nema potrebe za usvajanjem predloženog rješenja za novim porezom od 7% na mobilne telefone iznad pet eura, zato što su bitno promijenjene okolnosti u odnosu na ovu godinu. Fiskalni efekat tog poreza je višestruko manji od fiskalnog efekta koji možemo dobiti naplatom poreskog duga od Elektroprivrede, višestruko manji i od fiskalnog efekta koji možemo dobiti sistemskim uređivanjem oporezivanja priređivača igara na sreću, manji je fiskalni efekat od suzbijanja sive ekonomije do koje će doći nakon što prihvatimo čitav niz zakonskih rješenja koje ste vi iz Ministarstva finansija predložili, s pravom i fiskalni efekat ćemo nadomjestiti time što ćemo spriječiti dalje razbacivanje novca na Kombinat aluminijuma.

Nadam se da između toga i uvođenja novog poreza na mobilne telefone na račune iznad pet eura da ćemo svi izabrati ovo drugo. Zbog čega javno pozivam ministra finansija da zvanično odustane od tog rješenja, a mi ćemo svi u ovom domu dati doprinos da sva druga rješenja koja su predložena od strane ministra finansija budu implementirana i na taj način ćemo nadomjestiti nedostajuća srdstva koja ćemo izgubiti po tom osnovu, a poreski sistem učiniti značajno pravednijim.

Pošto je ovo objedinjena rasprava, želim da kažem da ćemo podržati nekoliko zakona koji, takođe, prate ovaj budžet, a koji su vezane za stimulisanje otvaranja novih

radnih mjesta na sjeveru Crne Gore. To je tabu tema koja je bila prisutna u prethodnom periodu i to je nešto što je jako bitno. Jako je bitno da smo konačno otvorili priču o podsticajima za zapošljavanje u manje razvijenom dijelu Crne Gore i da smo konačno odbacili neoliberalnu logiku i robovanje pogrešnoj filozofiji. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, nakon njega kolega Andija Popović u ime Kluba četiri partije.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem poštovani potprdsjedniče, poštovani ministre, predstavnici ministarstva,

Već iz godine u godinu mi se čini da ove rasprave o budžetu liče jedna na drugu. Uvijek se priča o istome, uvijek se najavljuje neki ekonomski rast, uvijek se najavljuje neki bolji život, ali na kraju od toga nema ništa i onda se u Završnom računu o prethodnom budžetu pravdaju greške, odnosno traži se alibi za nastalu situaciju koja i dalje vodi ka urušavanju standarda svih građana Crne Gore. Imamo i ovdje sličan sistem. Imao nešto što bih jednostavno nazvao nemoć države, odnosno nemoć Vlade Crne Gore da mijenja stvari u pozitivnom smjeru, odnosno da prekine sa praksom ekonomske politike koju vodi već dugi niz godina, da prekine sa kockarskom logikom da održavamo veliku javnu potrošnju, da održavamo velikom i neefikasnom javnom administracijom, da očekujemo da će priliv stranih investicija sve stvari da ispegla, jer očigledno da neće. Očigledno je da nismo se, kažem ne vidimo primjere iz svoje bliske prošlosti iz 2007. 2006. godine kada je enorno bio visok priliv stranih investicija, ali pogledajmo rezultate tri godine kasnije, da li su građani Crne Gore osjetili boljitak od svih tih toliko velikih investicija. Podsjetiću da je to .. veličina nekih 4,6 do 4,8 milijardi eura u Crnoj Gori za tih četiri - pet godina. Da li smo to osjetili svi? Ne. Osjetila je jedna elita, osjetila je samo jedna mala grupica građana Crne Gore i naravno dokle god ostane ovakav vid monopola korupcije i ne vladavine prava u Crnoj Gori apsolutno sam siguran da ni ove dvije tri milijarde najavljenih investicija neće donijeti građanima Crne Gore boljitak, osim jednoj manjoj grupi ljudi.

Ako hoćemo da vratimo stvari na pravo mjesto, ako hoćemo da uzmemo stavove i onih ekonomskih stručnjaka na koje smo se pozivali prilikom privatizacije, čuli smo danas i za Kensa, ponoviću i za Fridmana, pozivali smo se na onaj prvi dio njegov kada je odgovaralo eliti da ga citira, privatizuj, privatizuj, to je rješenje svih problema i u Crnoj Gori. Naravno, čovjek je revidirao stav 2000. godine, ali to Crnoj Gori nije trebalo da se kaže i to se prećutalo. Čovjek je jasno rekao da je napravio grešku, da prije privatizacije mora se uspostaviti puna vladavina prava.

Naravno, Crna Gora je to prećutala i evo gdje smo, sad smo se sreli na pet miliona očekivanih investicija od privatizacije u ovoj godini, zaludu nemamo više ništa bogato da privatizujemo, sve što smo imali privatizovali smo, a nema boljitka osim potpuno suprotno se završilo sa svim onim predviđenim stvarima koje je trebala da donese privatizacija. Smanjio se broj zaposlenih, efikasnost je gora i gora, na kraju ogroman broj tih privatizovanih firmi zvršio je u stečaj.

Da se vratim kratko o budžetu i ono što sam ponovio, a što sam govorio u analizi završnog budžeta za 2012. godinu, opet nam se iste stvari dešavaju, opet nam rastu indirektni troškovi, porezi, PDV, akcize i carine. To je nešto što plaćaju svi građani Crne Gore. Ne zaboravite, to plaća svaki građanin Crne Gore nezavisno od svog prihoda. To su u suštini regresivni troškovi. Što više imate manje vas opterećuju ... ti troškovi, ali Crna Gora ide i dalje u tom pravcu. Direktni troškovi su daleko manji nego evropski prosjek, stalno se upoređujemo sa evropskim prosjekom, 17% su indirektni troškovi evropski prosjek 13%. Direktni troškovi su 13% u Evropskoj uniji kod nas su svega nekih 5%. Dakle, nema zahvata poreskog od onog koji privređuju, koji mogu da plate, nego se direktno ide i dalje na indirektno troškove onih koji koliko god da zarađuju, kako god da žive od njih se uzima ogromna svota novca, odnosno 17% bruto društvenog proizvoda.

Ovaj budžet, takođe, nam daje jasnu sliku da ova Vlada nema snage, odnosno ni želje vjerovatno da raskine sa pogubnom ekonomskom politikom koju vodi već dvije decenije, i dalje se ovo dešava što sam rekao. Kad smo privatizovali to što smo imali, kad smo ostali bez prihoda od privatizacije, nama enorno raste javni dug i evo ga tu je dvije milijarde je predviđen. Priznajem, bilo je naplate ovih 100 miliona od prošle godine, nešto bolje, ali nažalost umjesto da smo to u neki razvoj investirali mi smo to platili ono što je već potrošeno, onih 100 miliona garancije za koje ni dan danas ne znamo ni ko će snositi odgovornost, ni ko ih je uopšte izdavao i zašto ih je izdavao.

Takođe, potpuno suprotno se radi od najavljenog ekspozea, odnosno najavljene ekonomske politike iz ekspozea mandatarata tadašnjeg i evo premijera sedmi put. Podsjetiću vas, vikao je nema stezanja kaiša, bio je vrlo uvjerljiv, govorio je 40 hiljada novozaposlenih. Šta sad treba? Sad imamo rast zaposlenih u ovoj godini za 4%, ali imamo i rast nezaposlenosti 4,8%. O čemu se radi? Treba li tako da se ispuni obećanje, da otupustimo 50 hiljada zaposlenih i da primaju 40, i da kažemo evo obećanje je ispunjeno. Liči na jedan vic kako doći do miliona na tržištu finansijskom. Vrlo jednostavno uložite dva i ostane vam jedan. Evo izgleda i mi otpusimo 50.000 radnika, a primimo 40 ispunimo plan koji nam je zacrtao premijer.

U 2013.godini imamo par stranih investicija za 14,8% u odnosu na 2012.godinu i mi i dalje pričamo priču o rastu stranih investicija, i mi i dalje pričamo priču kako će to da oporavi ovu Crnu Goru i meni se to sve čini, ne da mi se čini, nego sam gotovo i siguran, da to već funkcionije godinama, uz zloupotrebu državnih resursa koje smo više svi svjesni i evidentni i dokazani. Imamo i ovo stalno računanje, oslanjanje da lakomislenost birača da će kroz te nove najavljene investicije milijarde dolara i dalje se ova vlast održavati ovako kako se i održavala, urušavajući ekonomski interes Crne Gore, vodeći nas bukvalno u dužničko ropstvo. I nije problem 6%, hiljadu puta rečeno ako je to bruto proizvod, ako je od bruto proizvoda, ako je to uloženo u investicije koje mogu da donesu novu vrijednost. Mi smo stalno ulagali sve ovo vrijeme i došli do dvije milijarde zaduženja, da bismo vraćali stare kredite, da bismo isplaćivali plate neproduktivnom dijelu ne privrede, nego javnoj potrošnji i javnoj administraciji da bi ih držali na onom nivou da bi naravno ostali na vlasti, jer to su birači DPS-a, to je potpuno jasno ili ogroman dio vladajuće partije. Ovdje je jedan problem koji sam uočio i volio bih da dobijem odgovor, pominju se četiri miliona subvencija za KAP preko Montenegro Bonusa. Mi smo dobili informaciju da to neće ništa koštati bar je to tako bilo rečeno, nijesmo mogli da dođemo zašto je Montenegro Bonus uopšte ušao, ko će njemu da plati to što on radi u KAP-u, a evo očigledno ćemo to kao građani sve da platimo, to je

definitivno. Socijalna davanja su takođe pomenuta su 4,9 miliona shvatio sam za KAP i za Boksite uopšte. Tako da i to na kraju se opet sav nerad, odnosno sve naopake odluke i po pitanju KAP-a opet idu na račun građana Crne Gore. Evo kratko završiću taman to vrijeme što se tiče mobilnih telefona, naravno da smo protiv ovih taksi koje su ranije uvedene. Bili smo i prije ali zaludu, naravno da ćemo i ovaj put glasati i za ove najavljene nove takse jer smatramo da je samo modifikovana verzija novog zahvata iz džepova građana, apsolutno smo protiv toga da se dodaje neki novi porez. Naravno, svjesni smo da je i politička trgovina bila i očigledno da ćemo dobiti podršku većinskog dijela Parlamenta da se umjesto najavljenog 5% preko kako je išlo u prvoj verziji, da se usvoji predlog SDP-a i da ćemo na kraju glasati svi da se doda na onih 19 još 5% na sve mobilne račune, bićemo protiv toga, vjerujem da će građani prepoznati da je u stvari jedna igra unutar koalicije vladajuće koja se odavno dešava izađete sa jednim predlogom kao loš policajac, onda kao dobar policajac DPS se javi pa to nešto koriguje kao tu se nešto vi pregovarate, borite se u interesima građanina i na kraju sve to usvojite zajednički. I naravno ću biti protiv ovog načina kako je predviđen, konverzije duga za struje KAP-a za ovu akciju Elektroprivrede, jer mi se nikako ne sviđa taj model koji ste najavili, nikako mi se ne sviđa da prebijamo dugove, evidentne dugove, a bez utvrđivanja odgovornosti ko je to uradio. Zašto je neko dozvolio i ko je taj ko je mogao da dozvoli da dug naraste na 50 miliona eura? Ko je taj u Crnoj Gori ko može da kaže, evo nećete plaćati struju, sačekaćete, vi nećete da plaćate porez, pa ćemo mi to da riješimo naknadno bez ugovora, bez ičega. Svi znamo o kome se radi, ali evo očigledno vama odgovara i sve to i dalje ja vam kažem da griješite i da što se tiče Pozitivne bićemo protiv toga.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Popović ima sada riječ, nakon njega kolega Almer Kalač u ime Kluba Bošnjačke stranke. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani,

Prijedlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2014.godinu, iznos od milijardu i po koncipiran je na osnovu projektovanog ekonomskog rasta od 3,6% izvornim prihodima od 1.257.000 000 miliona, dok su izdaci planirani na nivou od 1.328.000 000. Tako da će budžetski deficit biti u nivou od 71 milion eura ili 1,99% bruto društvenog proizvoda u suštini je prihvatljiv za Liberalnu partiju. Kapitalni budžet veći u odnosu na prošlu godinu za preko 25 miliona eura iznosiće nešto više od 90 miliona eura. Dobar dio budžetskih korisnika je nezadovoljan predloženim budžetom što smo mogli čuti na matičnim skupštinskim odborima, ali stoji činjenica da je dobrom dijelu budžetskih potrošača povećan nekima znatno i sve to nagovještava da je Crna Gora izašla iz višegodišnje recesije, a sam budžet nije i ne može biti spisak želja. Liberalna partija izražava sumnju da će doći do ekonomskog rasta od 3,6% u 2014.godini, a voljeli bi da nas vrijeme demantuje.

Da bi došlo do tolikog ekonomskog rasta naročito se treba zalagati za uspostavljanje uslova koji će obezbijediti povoljan privredni ambijent, što još uvijek nije slučaj za ekonomsku efikasnost za istinsku, a ne deklarativnu borbu protiv sivog tržišta

i sive ekonomije koju trenutno smatramo jednom od najvećih crnogorskih pošasti koja na godišnjem nivou nanosi ogromne štete državnom nivou ćerajući nas na stalna zaduživanja, a dovodeći u opasnost dalje redovne isplate penzija, socijalnih davanja, finansiranje zdravstva, prosvjete, kulture, nauke, sporta.

Ovdje posebno želim da potenciram odnos prema najosjetljivijim kategorijama društva, prema kojim davanja moraju biti stabilna i uvećana prema mogućnosti budžeta. Kako ih ne bi dovodili u situaciju da se bore za svoja stečena prava umjesto da se mi kao socijalno osjetljivo društvo angažujemo u cilju poboljšanja njihovog položaja. Pohvalno je što je planirani deficit za narednu godinu niži u odnosu na iznos deficita koji je bio predviđen Budžetom za 2013.godinu, tako da umjesto predviđenih ovogodišnjih 95,3 miliona eura za narednu godinu je planiran Prijedlogom budžeta opredijeljeno 69,5 miliona eura, što predstavlja razliku od 25,7 miliona eura. A to se u postojećim ekonomskim uslovima može smatrati značajnim pokazateljem oporavka privrednog sistema Crne Gore. Iznos planiran za otplatu dugova je uvećan sa 118 miliona eura u 2013.godini na 171 milion eura za 2014.godinu i to čini razliku od nešto više od 52 miliona eura. Povećanje iznosa opredijeljenog za vraćanje državnih zaduženja može se tretirati kao sigurnost u punjenju budžeta, pa se planer budžeta opredijelio da smanji ukupan iznos dugova, povećavajući iznos koji će otplaćivati u narednoj budžetskoj godini. Uočljivo je da su planirana sredstva po osnovu prihoda od privatizacije i prodaje imovine pet miliona eura, a da su za tekuću godinu iznosila osam miliona, što je pad za tri miliona eura u upoređujućim periodima. Međutim, usljed mogućeg pogoršanja makroekonomske situacije na globalnom nivou, posebnu pažnju je neophodno obratiti na fluktuacije finansijskog sistema što za posljedicu može imati poskupljivanje kredita što implicira i neplanirano uvećanje troškova otplate postojećih kredita, samim tim i efektivnih kamatnih stopa. U kategoriji primici po vrstama i ekonomskoj klasifikaciji primjetno je da su za 2014.godinu primici u ekonomskoj klasifikaciji poreza 791 ..., a da je za tekuću godinu bilo planirano nešto više od 700 miliona što je evidentno povećanje od preko 91 milion eura. Prihod po osnovu poreza na dodatnu vrijednost je planiran u iznosu od nešto više od 451 milion, što kad se uporedi sa ovogodišnjim planiranim prihodom po ovom osnovu od 373 miliona iznosi uvećanje od 78 miliona.

U ovom dijelu smatramo da se naplata PDV-a može značajnije povećati boljim radom inspeksijskih organa i da prihodi po ovom osnovu moraju biti veći jer će samo tako i cjelokupan Budžet biti ostvariviji, a ujedno i izdaci po raznim osnovama izvjesnijih, pa bi tada mogli govoriti i o povećanju nekih davanja koje su sadašnjim Budžetom limitirana. Iako je došlo do izvjesnog povećanja sredstava u odnosu na 2013.godinu, Upravi za sport i mlade od nekih 250.000 eura stvorena je lažna slika da je taj iznos značajniji uvrštavanjem crnogorskog, olimpijskog komiteta koji više nije samostalni budžetski potrošač u opredijeljeni ukupni iznos od 3,7 miliona eura, što je nekih milion eura manje nego recimo 2011.godine. Za crnogorski, Olimpijski komitet su opredijeljena više nego skromna sredstva u iznosu od 350 hiljada eura, što je oko trećine potrebnih sredstava za 2014.godinu. Jedino povratkom resora Ministarstva za sport i mlade u Vladu Crne Gore, nakon 13 godina, kao što je to slučaj kod većine zemalja regiona, crnogorski sport će ostati naš najveći brend i najbolji izvozni proizvod, sve ostalo znači umiranje na rate i dalja marginalizacija. Naša malena država uz divljenje čitavog sportskog svijeta ima vaterpolo reprezentaciju, vicešampione svijeta, rukometašice, aktuelne evropske šampionke i olimpijske vicešampionke. Izvanredne nacionalne

selekcije u muškoj i ženskoj košarci, fudbalu, muškom rukometu i odbojci. Ali i nekoliko vrhunskih sportista u individualnim sportovima, a svi savezi imaju ogromna dugovanja. Strah me da će se sve to ubrzo srušiti kao kula od karata. Bez resornog Ministarstva veliku pažnju treba posvetiti ne samo vrhunskom sportu nego je dominantan broj klubova praktično na prosjačkom štapu, već i kvalitetnom, masovnom, školskom univerzitetskom sportu osoba sa invaliditetom. Moraju se opredijeliti značajna sredstva i povezati nauka i sport, jer naročito bazični sportovi kod nas atletika, gimnastika i plivanje zaostaju decenijama za razvijenim sportskim nacijama, a od bazičnih sportova će zavisiti uspješnost i razvoj svih ostalih. Zapostaljenost mladih i njihovih potreba je takođe evidentna.

Takođe, Liberalna partija žali što u kapitalnom budžetu nijesu opredijeljena sredstva za početak izgradnje državnog, fudbalskog stadiona kao sportske nasušne potrebe. Ipak, Liberalna partija će se veoma razumno i konstruktivno odnijeti prema predloženom budžetu, bez obzira na činjenicu da smo gotovo prije osam mjeseci zamrzli učešće u vladajućoj koaliciji na državnom nivou i bez obzira na to što mislimo da je težište rashodne strane budžeta trebalo biti upravljeno ka povećanju socijalnih davanja koja su više nego skromna i nedovoljna za život. Liberalna partija će podržati budžet za 2014.godinu, ukoliko se prihvate naši amandmani, a tiču se isplate zaostalih otpremnina, čak iz 2012.godine u iznosu od hiljadu i 926 eura radnicima koji su postali tehnološki višak, a rješenje ima njih tri hiljade 895 eura, zašto je potrebno obezbijediti 7,5 miliona eura, a u Prijedlogu budžeta za 2014.godinu, za ovu svrhu planirano samo 1,2 miliona eura čime bi se isplatilo samo 650 ljudi. Stav Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje da to bude naš zajednički amandman, ali mislim da su iz DPS-a već pošli sa tim amandmanom, ali nije ni bitno.

Takođe, zahtijevamo povećanje staračkih mjesečnih naknada licima bez ikakvih prihoda sa 40 na 63,5 eura, prema Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, koji je u proceduri, a vjerujem da će dobiti bezrezervnu podršku svih poslanika, odnosno poslanica. Isto tako tražimo učešće države u saniranju i rekonstrukciji zatvorenog bazena Nikša Bućin u Kotoru koji je u veoma lošem stanju, a i zaboravljeno je prošlogodišnje obećanje da će biti planiran kroz ovogodišnju poziciju izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata.

Dakle, uslovi Liberalne partije za podršku budžetu za 2014.godinu, su više nego skromni, završavam samo da kažem što se tiče Zakona o taksama Liberalna partija podržava ukidanje svih ovih obaveza obračunavanja i plaćanja takse na tarifno brojilo, ukidanje taksi euro, po euro, a Liberalna partija je predala amandman da se traži da umjesto predviđenog minimalnog iznosa na koji se neće taksa obračunavati od pet eura, Liberalna partija traži da to bude iznos ispod 10 eura, to su te najranjivije kategorije stanovništva, ljudi sa najmanjim iznosima na računu da se ipak na neki način zaštite. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

I kolega Almer Kalač u ime Kluba Bošnjačke stranke. Izvolite.

ALMER KALAČ:

...ministra, za predloženi budžet za narednu godinu neću govoriti da li je razvojni, socijalni ili ga svrstavati u neku treću kategoriju. Međutim, ako se uradi uporedna

analiza sa budžetima prethodnih godina uočljivo je da je više razvojni nego nekoliko prethodnih.

Kada je riječ o kapitalnom budžetu vidljivo je da sadrži veći broj stavki koje se odnose na razvojne projekte važne za razvoj infrastrukture u pogledu vodosnabdijevanja, rješavanja otpadnih voda, saobraćajnica, objekata obrazovanja itd. Regionalni raspored kapitalnih investicija je nešto bolji nego prethodnih godina, ali i dalje su relativno mala sredstva koja su usmjerena u manje razvijene ili nerazvijene opštine. Najveće učešće ove vrste projekata treba da je u nadležnosti direkcije javnih radova. Ono što je uočljivo, ako se uporede kapitalni budžeti za 2012, 2013. i narednu godinu, vidimo da se određeni projekti ponavljaju, da li su u pitanju projekti čija realizacija traje više godina ili su u pitanju projekti koji nijesu realizovani ranijih godina. Analizirajući tabele rasporeda budžeta po potrošačkim jedinicama, možda će biti da će neke jedinice dobiti mnogo manje nego što im je potrebno za realizaciju projekata.

Niz negativnih okolnosti koje su pogodile privredu Crne Gore odraziće se i na narednu godinu, budući da su aktivirane garancije za KAP. Strožiji kriterijumi kod izdavanja garancija koje daje Vlada je nešto na šta treba obratiti više pažnje jer imamo negativna iskustva oko prethodnih i davanja garancija. Za 2014.godinu, planirano je izdavanje garancija do 25 miliona eura. Dobro je što se planira ubiranje većeg obima prihoda iz domaćih izvora. Na taj način se zahvata dio prihoda sa sivog tržišta i smanjuje obim deficitarnog finansiranja. Treba u značajnoj mjeri popraviti naplatu javnih prihoda, posebno treba unaprijediti postupak obračuna i naplate koncesija koje su kao prihod potcijenjene.

Još jedna otežavajuća okolnost je dug Elektroprivrede Crne Gore od 50 milina eura, a imamo i preostali poreski dug od 330 miliona eura. Svi ti dugovi se prenose i u sljedeću godinu. Ukoliko bi A2A vratila dug, a poreska uprava nizom konkretnih aktivnosti uspjela da naplati dio ogromnog poreskog duga, nama ne bi bilo potrebno uvoditi nepopularne fiskalne mjere koje već uveliko pogađaju socijalno ugrožene grupe građana. Budžet za 2014.godinu teži uspostavljanju balansa javne potrošnje i u njemu vidim štednju i veću odgovornost za sljedeću godinu. Napori u sprovođenju aktivnosti na rekonstruisanju javnog duga i povećanje efikasnosti naplate poreza kroz povećanje prihoda od poreza i doprinosa prepoznati su i od Centralne banke. Maksimalni nivo deficita od 1,98% BDP-a, maksimalni nivo javnog duga u okviru kriterijuma Mastrihta, su kriterijumi koje nije jednostavno realizovati. Smanjenje deficita se realizuje kapitalnim budžetom, pa iz tog razloga veći osvrt dajem na ovaj segment u odnosu na tekući.

Ukoliko se ostvari pretpostavka o realnom rastu ekonomije od 3,6% u narednoj godini, dodatno će se smanjiti učešće ukupne budžetske potrošnje i dovesti na nivo od 38% BDP-a. U ukupnim izdacima najveće učešće imaju transferi za socijalnu zaštitu, izdaci za bruto zarade. Javna potrošnja u 2014.godini planirana je u iznosu od 1.517,1 milion eura, što čini 45,8% BDP-a.

Analizirajući prateći set zakona, konkretno Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, možemo reći da je predviđen značajan broj poreskih olakšica k od osnivanja privrednih društava u nedovoljno razvijenim opštinama i da će se na ovaj način stvoriti bolji uslovi za zapošljavanje.

Zakonomom o taksama dijelom su ublažene mjere koje su pogađale socijalno ugrožene kategorije stanovništva. To su takse na brojila i na sim kartice. Saglasan sam sa Prijedlogom da se ukinu takse na brojilo kod objekata osnovnog stanovanja. Ako govorimo o taksama ili o porezu na mobilnu telefoniju kao građanin glasao bih za

ukidanje ovih taksi. Međutim, razumijem i vašu poziciju, s obzirom na izdašnost ovog izvora.

U članu 6 Zakona o taksama, poslije stava jedan, dodaje se novi stav koji glasi: "U ugostiteljskim objektima koji pružaju usluge smještaja takse iz stava 1 ovog člana plaća se na prostor u kojem se služe hrana, piće i napici. Na matičnom odboru sam se izjasnio da ovaj član treba mijenjati sa čime ste se i Vi ministre saglasili. Odredba se odnosi na takse kod korišćenja duvanskih proizvoda i nerealno je da se odnosi na prostor u kojem se sprema hrana. Kapitalnim budžetom, iako je za 30% veći od prošlogodišnjeg, osim rekonstrukcije regionalnog, magistralnog puta Berane - Rožaje nijesu planirana bilo kakva sredstva za novoformiranu Opštinu Petnjica. Ako smo u ovom domu dali saglasnost na vraćanje statusa Opštini Petnjica, onda trebamo naći model i obezbijediti sredstva za njeno funkcionisanje. U ovom slučaju ne mislim samo na funkcionisanje administracije već izdvojiti sredstva za izgradnju infrastrukture i objekata, počevši od planske dokumentacije koja je osnov pa na dalje.

Kada smo govorili o budžetu za 2013.godinu, poslanički Klub Bošnjačke stranke je istakao probleme i zahtjeve koje imaju institucije koje su od posebnog značaja za pripadnike manjinskih naroda u Crnoj Gori. To su u prvom redu institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Centar za razvoj i očuvanju kulture i manjina, kao i nacionalni savjeti, vijeća manjinskih naroda u Crnoj Gori. U ovim institucijama su bili izraženi zahtjevi vezano za popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta, jer je ovim institucijama nedostojalo 50% administrativnih kapaciteta. Danas, predloženim budžetom za 2014.godinu, možemo uglavnom biti zadovoljni jer ste budžetom planirali neophodna sredstva za upošljavanje novih lica u pomenutim institucijama. Treba naći model kako bi se izašlo u susret i nacionalnim savjetima u Crnoj Gori, jer su njihovi zahtjevi zaista opravdani. Svima nam je cilj da oni ostvare svoju misiju. Značajno je što je budžetom za narednu godinu planirano izdvajanje i više sredstava na širenju diplomatsko-konzularne mreže, ali i sredstva u okviru programa koji se odnosi na proces pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama kolega Kalač.

Na ovaj način smo završili sa prvim krugom naše rasprave.

Pitam ministra želi li sada da se uključi ili će čekati kasnije? Sada. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem svim govornicima koji su, po meni, dali doprinos onome što znači kvalitet u procesu donošenja najvažnijeg akta fiskalne politike.

Žao mi je što svi govornici nijesu ovdje jer bih pokušao da im odgovorim, ali nadam se da ćemo otprilike tokom rada da imamo i dalji proces interakcije u sistemu razmjene činjenice i argumenata.

Počeo bih od onoga što je gospodin Medojević saopštio da se ekonomska politika ne vodi samo porezima. Ja se u punoj mjeri slažem sa njim. Nije samo poreski instrumentarijum poluekonomske politike, već i neki drugi, ali dominantno u našoj ekonomiji eurizovanoj Crna Gora koristi euro, reći ću kao veliku ekonomsku tekovinu. Nemamo dovoljno snage monetarnih instrumenata zato najveće napore ulažemo

upravo u primjeni u pojedinim fazama ekonomskih ciklusa cikličnih ili kontracikličnih aktivnosti preko mjera fiskalne politike. Ja mislim da je to jedini mogući način da se prilagodimo pojedinim fazama, pojedinih ekonomskih ciklusa. Da li je ministar finansija blagajnik ili je Ministarstvo finansija blagajna? Pa ja mislim da generalno jeste, ali nije samo blagajna nego Ministarstvo finansija vodi i predlaže određene važne mjere u fiskalnoj politici. Svako bi od nas volio da bude makar jednom nobelovac, ali ne možemo znati. Mi smo mjera onoga što pružamo i mjera naših efekata u radu. Da li treba smanjiti poreze? Takođe je komentar gospodina Medojevića. Fiskalna politika mora imati elemente dosljednosti, odnosno konzistentnosti, mora imati elemente konkurentnosti, jer morate imati motivaciju ne samo sa strane, već i domaće investitore i fiskalna politika mora imati elemente predvidljivosti, odnosno izvjesnosti. Sve drugo ako bi uradili ja mislim da ne bi napravili podsticaje za ono što je osnovni cilj, a to je generisanje većih stopa rasta i razvoja, odnosno prostor za snažniji, brži, efikasniji oporavak naše ekonomije.

Da li povećanjem poreza kopamo rupu recesije? Pa ja sam saglasan osim u dijelu da dok traje ovaj ekonomski ciklus i dok imamo ove elemente izdašnosti mi moramo imati neke privremene krizne mjere, privremene koje ćemo, nadam se, vrlo skoro sa većim stopama rasta eliminisati i vratiti se na još veće podsticaje uz ono što je gospodin Popović komentarisao da smo samo deklarativno dotakli neformalnu ekonomiju. Ja se tu apsolutno ne slažem. Ja mislim da je u ovoj godini urađen najkrupniji korak u procesu uključivanja neformalne ekonomije u legalne tokove.

Ja pozivam gospodina Popovića da nam kaže da li smo zaštitili i jedno pravno lice i jednog poreskog obveznika ili da nam donese nefiskalni račun iz bilo kojeg objekta ugostiteljsko-trgovačkog, pa da ne reagujemo u smislu primjene zakona. Ja mislim da je mjera poreske discipline u ovoj godini značajna, nije potpuna, radićemo na snaženju poreske discipline u narednom periodu i vrlo skoro u ovom visokom domu imaćemo zakon koji će se odnositi na strože kažnjavanje povratnika u poreske prekršaje. Biće prilika da tada javno kažemo i jasno kažemo za one koji su uredni treba planirati i manje i kazne i terete, a za neuredne poreske obveznike do kraja rigidnom politikom uvoditi to u potpuni red, formalne ili legalne ekonomije.

I ponavljam, pozivam gospodina Popovića, da nam donese jedan nefiskalni račun danas iz Crne Gore pa da reagujemo ako toga ima, mada sve manje i manje i čini nam se da se sve više osjećamo u tom smislu kao građani države u kojoj ima reda.

Ovaj budžet rekoše mnogi prethodnici nije razvojni, ja mislim da je ovaj budžet razvojni sad više nego ikad. Četiri su komponente razvojne u kapitalnom budžetu za ovu godinu. Prva, da je on povećan za 25 miliona u odnosu na ovogodišnji. Druga, da u kapitalnom budžetu imamo tri nivoa subvencija, jedan nivo za socijalno ranjive kategorije kod plaćanja računa za energiju. Drugi nivo je za subvencije poljoprivrednika i treći nivo je za zapošljavanja, odnosno pokretanja industrijske proizvodnje, posebno u nerazvijenim djelovima Crne Gore - sjever, Nikšić i Cetinje.

Takođe set zakona koji prati budžet se dominantno bavi pozitivnim mjerama kada je u pitanju proces oporavka, odnosno pokušaja ozdravljenja naše ekonomije. Da li je monetarna politika uradila dovoljno kroz predlaganje MPL-a gospodine Medojeviću ja želim da vam tu dam komentar. Znači, imali smo kreditnu ekspanziju u ranijem vremenu, imali smo neadekvatno upravljanje rizicima odobrenih kredita, posljedično nakon isteka roka, imali smo rekordan, visok udio nivoa kredita koji se neuredno servisiraju, bili smo rekorderi. Smanjen je nivo tog elementa ranjivosti monetarnog

sektora, ali ti su loši krediti ostali u privredi, potpuno nesporno. I upravo je u funkciji rješavanja problema likvidnosti u privredi kod onih kompanija koje imaju solventnost a nemaju likvidnost, način da se kroz ovaj model, ali u punoj mjeri transparentnosti ne favorizacijom, ne privilegija pokušati oporaviti realni sekto, odnosno njegova ključna ranjivost, a to je nelikvidnost. I po tom osnovu zaista ja podržavam Podgorički model koji neće biti namijenjen bilo kome lično već generalno Podgorički model rješavanja loših kredita, dobrovoljno rješavanje kredita će biti namijenjen onima kojima je to potrebno, a to je realna ekonomija. Dobit od takvog načina imaju banke, imaće zdravije klijente, imati država, oporavićemo neke poreske obveznike ima sama privreda ili imate zdraviju interakciju u dijelu dugovanja i potraživanja između pojedinih subjekata.

Tako da je ovo priča o kojoj ćemo, nadam se, vrlo skoro imati temu i u Parlamentu. Šta je izlaz? Rekli ste ne u betonu, ne. Izlaz je u svim podsticajima koje imamo, a imamo ih do sada u ovoj godini 12. Biće prilike kasnije da o njima govorim, sad nije prilika, ali izlaz je takođe u adekvatnom definisanju prioriteta razvoja, sektorskih prioriteta. I izlaz je u ustanovljenju pametnog, inkluzivnog i održivog razvoja. Dakle, veće zapošljavanje, veća mobilnost radne snage, fleksibilnost, adekvatnija valorizacija resursa i brojni drugi elementi koji moraju biti u funkciji dinamičnijeg i snažnijeg ekonomskog razvoja. Da li je ovaj budžet diskontinuitet? Ja mislim u smislu podrške razvoju svakako jeste. I, evo, rekao sam četiri najvažnije komponente zaboravio sam reći da su garancije date budžetom, takođe kapitalnim budžetom dominantno razvojne i nema rizika, makar po našoj procjeni da bilo koja garancija može doći jednog dana sa fakturom za plaćanje onako kako smo to platili u prethodnom periodu, potpuno otvoreno. Da li je trebalo u strukturi samog akta više od sive ekonomije i trebalo je, nedovoljno je napisano, ali ove dvije ogromne knjige, odnosno spise koje su ovdje na stolu, a posebno naše obimne aktivnosti u procesu suzbijanja sive ekonomije, mi smo u ovoj godini uradili, papirološki gledano, hiljadu stranica aktivnosti u procesu suzbijanja sive ekonomije i možda je trebalo naći više mjesta i planu, programu, realizaciji i efektima. A efekti su, znate, jako pozitivni i imamo ogromnu naplatu prihoda, nije to ni milion, nije to ni smanjivanje javnih prihoda, kao što smo imali prethodne godine, nego je to rast koji je iskazan u procentu preko 10% u odnosu na izvršenje i to je rast koji je u odnosu na ambiciozno postavljen plan naplate veći za preko 5 procenata. Sačekajmo još dio decembra, imaćemo konačne rezultate u svakom slučaju, ako pričamo o stotinama miliona eura, onda pričamo i o značajnom sužavanju zone sive ekonomije. Onda pričamo i o elementima koji su podstakli ovaj važan fiskalni parametar.

Oko poreskog duga su govorili više poslanika, gospodin Šehović i gospodin Damjanović. Prva pozitivna stvar u tom dijelu jeste da smo mi prvi put javno učinili dostupnim javnosti i takozvanu crnu i takozvanu bijelu listu poreskih obveznika. To je već znak, po meni, pozitivnih namjera, potpuno pozitivnih u procesu smanjivanja poreskog duga. Poreski dug je prema aktivnostima poreske uprave, vrlo skoro će te dobiti materijal koji priprema poreska uprava da se vidi njegova geneza, dinamika i da se vidi ono što je urađeno u ovoj godini, a to je smanjivanje tog velikog bremena koje se tiče fiskalne ranjivosti, ali i ranjivosti u realnoj ekonomiji. Poseban element jeste tako izdvojeno u izlaganjima, jeste potraživanje države u osnovu duga Elektroprivrede Crne Gore i ja mislim da smo na tom polju uradili pozitivne i kvalitetne iskorake, da smo dio tog duga naplatili, prvo kroz dio blokade u avgustu mjesecu, a nakon toga i Elektroprivreda ima potraživanja, duguje i država, pa smo dugovanja platili i naplaćuje se dio tog duga. Ostatak duga, iz prostog razloga, jer želimo da očuvamo i javni interes

i interes kompanije i da zaštitimo, odnosno pošaljemo zdravu poruku stranim investitorima da nema nepredvidivog ambijenta, koliko god da smo naslijedili ranjivost kojom se danas moramo baviti. I nadam se da će konverzija našeg potraživanja u akciji u Elektroprivredi u kojoj se uvijek mogu prodati makar po toj cijeni. Ne gubi država gospodine Medojeviću, sigurno ne gubi. A vi znate da su to akcije koje mnogo vrijede i da mi, mi smo tu gdje smo i uradimo ono što moramo da uradimo, zaštitimo državu. Jer, država tim činom neće imati formalni gubitak ni suštinski. Oko toga, evo još samo par pitanja da iskomentarišem privodiću kraju.

Oko Fonda rada saglasan sam sa gospodinom Damjanovićem, da je malo odvojeno, evo predlog amandmana da se kroz emisiju akcija, ali ne vraćanja na teret budžeta nego vraćanjem iz prihoda Fonda rada pojača prihodna strana i učini snošljivijim veliki broj onih koji čekaju na isplatu po osnovu tranzicije za koju su bili sigurno da su imali svoju štetu.

Oko onog što ste kazali gospodine Šehoviću, vezano za subvencije za KAP, postoji ta pozicija u budžetu i ona je definisana samim procesom, odnosno tokom rješavanja ovog važnog ne samo ekonomskog nego i socijalnog i ekološkog i političkog pitanja i proces je stečaja, nakon toga bankrot KAP-a pa danas je prilika da na tenderu se pojavi neko od partnera dok traje taj proces, za taj period su uglavnom planirane i subvencije.

I na kraju, da vam kažem da ćemo u narednom periodu, a u ovoj godini smo donijeli ukupno 25 mjera fiskalnog prilagođavanja ili fiskalne konsolidacije. Od tih 25, 12 mjera je pozitivnih mjera koje će dominantno podstaći fiskalnu održivost stabilnije javne finansije i doprinijeti većem nivou finansijske stabilnosti koja je ključni generator razvoja svake države. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama ministre.

Idemo redom odgovori. Kolega Medojević. Izvolite dva minuta.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Zahvaljujem se.

Gospodine ministre ja sam rekao naravno, respektujući to što ste Vi uradili. Ali, u ovakvim situacijama Ministarstvo finansija teško može da djeluje kontrarecesiono. Znači, nama trebaju nove ideje, nova ekonomska politika, treba nam novi proizvod, nova industrijska proizvodnja. Jer se vrtimo samo u odnosima porezi koliko je uplaćeno, koliko isplaćeno, koliko je. Ja Vam govorim to je kao u firmi, blagajnik je važna funkcija u firmi, gleda koliki je priliv, koliki je odliv, ali ako nemate razvoja, ako nemate proizvodnju, ako nemate direktora, ako nemate komercijalistu gdje treba da se... Problem Crne Gore je da blagajnik ne može da vodi Crnu Goru, moramo da imamo menadžment koji će reći, proizvodimo ovo zato što imamo resurse, imamo kapacitete, imamo ljude, imamo tržište, finansijski direktor treba da kaže za ovo imamo pare, za ovo nemamo pare, ovdje ćemo pozajmiti po najpovoljnijim uslovima, proizvodimo tu robu, prodavaćemo na tom tržištu. To nema niko da radi u državi, gospodine ministre. To ste ostavili privatnicima koji su špekulanti, neznalice i kriminalci ovi kao najveći, čast izuzecima, najveći tajkuni koji su najveći problem. Šta sad da radimo sa Pantomarketom i sa Vektrom? Zamislite uzima se vještak da se utvrdi je li banka uplatila firmi novac. Pa nemojte više, pa to je je li ne može da utvrdi sud dvije godine da

li je banka uplatila. Evo ja ću utvrditi za dva minuta. Sad se vještak angažuje da se utvrdi jedna obična, vi znate jedna transakcija koju bi kad ste bili direktor ZOP-a svako mogao da provjeri za pet sekundi, sad se pravi vještak, znači nemamo problem. Ne možemo da imamo konkurentsku privredu sa propalim privatnim kompanijama.

Gospodine ministre, nama je problem privatni sektor koji je u vašim predviđanjima figurirao kao nosilac razvoja, kao generator razvoja, sad su oni generatori krize, pare iznose napolje. Zašto ne pitate, zašto ne pokrenete proceduru gdje su pare iz Crne Gore? Zašto molim vas poreski obveznici koliko imaju na računima u Lihtenštajnu, Luksemburgu, Kipru, da vidite koje su to milijarde. Zato sam Vam ja govorio gospodine ministre.

Drugo, vidite stav MMF-a, MMF je zabrinut, rast može biti jedan do 2%, pa dobro ja vam kažem samo jedan do 2%, oni se baziraju na vašim projekcijama. Oni to analiziraju s vremena na vrijeme. Dakle imamo problem. Sljedeće, ne može se u recesiju gospodine ministre samo raditi zdravim razumom i stimanjem. Nego mora malo i nauka da se konsultuje, pa pogledajte šta rade najrazvijenije zemlje. Znači, povećavaju deficit, povećavaju dug, ali ulažu u proizvodnju, a ne u bilo koju proizvodnju, nego u proizvodnju koja će odbaciti višak vrijednosti. E, to je problem gospodine ministre, izvinjavam se potpredsjedniče samo kratko. Ne možete Vi kao ministar finansija da vadite zemlju iz krize, Vi vaš dio posla radite dobro, ali Vi ste figurativno rečeno blagajnik. Generalni menadžer, predsjednik Vlade nema pojma kuda da vodi zemlje, on juče izjavljuje da je zadovoljan ekonomskom situacijom. I ja bih, bogami, na njegovom mjestu bio presrećan. Prema tome, narod i politika treba da odredi put zemlje i u tome ja mislim da tu nema nikakve više dileme.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Odgovor kolega Šehović. Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Evo, odozvolite mi da u kratkim crtama napravim osvrt na komentar ministra na moje izlaganje i na izlaganje mojih uvaženih kolega. Dakle, već sam rekao u svojoj diskusiji da se SDP zalaže za okretanje novog lista u ekonomskoj politici. Jasni su argumenti zbog čega je to tako, dovoljno je samo da se sjetimo da smo ove godine platili preko 100 miliona eura državnih garancija, da shvatimo da nam je nova razvojna faza na raspolaganju jedino ukoliko promijenimo način dosadašnjeg uvođenja ekonomske politike.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Medojeviću, shvatili smo da ste krenuli.

Hvala.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Vi ste ministre taj novi list tokom ove godine već počeli da okrećete. To sam u svojoj diskusiji veoma jasno precizirao. Dakle, na planu sive ekonomije smo napravili određene iskorake koji su teški 10% budžeta. Možda to nije epohalno, ali 100 miliona više naplaćenih prihoda u odnosu na prošlu godinu, jeste nešto što treba ustaći.

U samom budžetu ste prepoznali u ovom razvojnom dijelu upravo veći kapitalni budžet za 30% o odnosu na predhodni, što je jako dobro. Prepoznali ste tri vrste subvencije za podsticanje otvaranja novih radnih mjesta, posebno na sjeveru Crne Gore što je jako dobro što mi godinama tražimo, ali tek smo ove godine počeli da implementiramo ta rješenja koja smo od početka tražili, i konačno je dobro što će nam kapitalni izdaci u budžetu koji je težak oko milijardu i trista i kusur miliona biti na nivou oko 250 miliona ako računamo i sredstva za autoput. I to jeste način za okretanje kursa fiskalne politike ka razvojnoj fiskalnoj politici. Ali nam ostaju problemi. Ostaju nam problemi i zbog toga vas molim da razumijete zahtjeve SDP-a i da razumijete zašto uslovljavamo podršku budžetu rješavanjem poreskog duga Elektroprivrede. Dajte da zajedno s ovog mjesta pozovemo Upravni odbor da donese odluku na način na koji ste vi to rekli, da na bazi te odluke napišemo amandman i da amandmanski izmijenimo Zakon o budžetu, a da prije toga pokušamo da naplatimo što se naplatiti može. Mislim da je to nešto što nam je jako potrebno, najpotrebnije Vama kao ministru finansija, a onda i svima nama, budući da ne znam zašto bismo tolerisali nečiji poreski dug ako znamo da on taj poreski dug može da izmiri. I druga stvar, dajte nam prije izjašnjavanja o budžetu plan konkretnih aktivnosti na naplati preostalog duga sa projektovanim i očekivanim rezultatima kako bismo zajedno mogli da pratimo realizaciju toga. Te dvije stvari mislim da su nam ključne i zbog toga očekujem Vaše razumijevanje i Vašu podršku, i da napomenem nešto, još jednu rečenicu, izvinjavam se.

Dakle, juče je na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet usvojen još jedan zakon, Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza. Godinu dana pričamo o tom zakonu. Taj zakon znači prvi korak ka rješavanju problema nelikvidnosti i problema naplate potraživanja. Usvojili smo ga zbog toga što smo dobili vašu načelnu podršku, ne načelnu nego suštinsku podršku uz ono što smo svi zajedno dogovorili na Odboru za ekonomiju, a to je da taj zakon mora biti praćen drugim zakonom kojim će se preciznije urediti sama mjenica kako bismo mehanizam naplate pospješili. To su sve pozitivne stvari, ako riješimo i ovo na čemu insistiramo što je vezano za poreski dug i posebno ako ukinemo ovu taksu koja nam ne treba ministre, jer je njena fiskalna izdašnost veoma mala, a najnepravednije trenutno je fiskalni namet u Crnoj Gori, onda stvaramo pretpostavke za okretanje ovog novog lista koji sam na početku pomenuo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Naravno, pažljivo slušamo, ali moramo da govorimo u predviđenom vremenu.

Nema problema.

Možemo li krenuti u drugi krug rasprave? Možemo.

Kolega Zoran Jelić će govoriti prvi, nakon njega kolega Goran Danilović.

Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Poštovani gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, ministre Žugiću, gospođu Perović, gospodine Lakićeviću.

Prije svega želio bih da pozdravim naše nove kolege poslanike, da im poželim uspješan rad u ovom Parlamentu.

Kao što znamo Vlada je predložila budžet u iznosu od 1.500.000.000 eura. Osnovni cilj ovakvog budžeta jeste obuzdavanje prekomjerne javne potrošnje, odnosno

štednja i odgovoran odnos prema novcu poreskih obveznika Crne Gore. Ovaj budžet je urađen transparentno, racionalno i ambiciozno posebno sa stanovišta prihodne strane. Očekujem da ćemo sve prihode koji su zacrtani na prihodnoj strani naplatiti čak neke i više nego što je to zacrtano, kao što smo imali slučaj ove godine. Vlada i Ministarstvo finansija uložili su značajne napore kako bi se održala konzistentnost politika što podrazumijeva nastavak konsolidacije javne potrošnje i vođenja odgovorne i restriktivne fiskalne politike u okviru postojećeg makro ekonomskog ambijenta. Želim da podsjetim oko makro ekonomskog ambijenta da ćemo u ovoj godini ostvariti rast bruto društvenog proizvoda, što su i projekcije MONSTATA prema, u posljednja tri kvartala ove godine rast bruto društvenog proizvoda se mjeri i do 4%. Zatim imamo pad inflacije, rast zaposlenosti, rast turističkog proizvoda, rast štednje itd. Dakle, predloženi budžet predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti. Ono što želim da saopštim jeste da sva primanja, odnosno plate, penzije, socijalna davanja i međunarodne obaveze koje ima država Crna Gora u 2014. godini biće uredno servisirani i na vrijeme. Plate u narednoj godini ostaju na istom nivou i to u državnim institucijama.

Kada su u pitanju penzije, Vlada i Ministarstvo finansija dobro razumiju socijalni položaj najstarije populacije u Crnoj Gori, posebno onog dijela penzionera sa najnižim primanjima, i za te kategorije penzionera biće izdvojeno preko 800 hiljada eura u budžet Fonda PIO kako bi se pomoglo tim ljudima prije svega kroz jednokratne pomoći i u dijelu izgradnje stambenih jedinica za one penzionere koji nemaju riješeno stambeno pitanje.

Ono što želim da naglasim jeste, da je potrebno napraviti jednu kvalitetnu analizu kojim će se definisati novi aspekti snaženja budžeta Fonda penzijsko invalidskog osiguranja. Ali, takođe apelujem da se i što prije uradi nova formula usklađivanja vrijednosti penzija kako bismo imali sistem Fonda PIO održiv i na većem nivou održivosti u narednom periodu. Što se tiče nivoa deficita želim da saopštim da je ovim budžetom projektovan maksimalni nivo deficita do 2%, odnosno preciznije 1,99%. Kao što znate, deficit u 2012. godini, na kraju te godine iznosio je 6,21%, u 2013. on je smanjen za 30% i ono što je najvažnije da je evidentiran napredak u smanjenju deficita. Nivo javnog duga mora se kretati u granicama mastrihta, ali želim da vam saopštim da većina zemalja Evropske unije to jest, prosjek zemalja Evropske unije je preko 90% učešća bruto društvenog proizvoda javnog duga u bruto društvenom proizvodu. Tako, iako se premaši taj kriterijum, neće biti ništa strašno.

Takođe, učešće budžetske potrošnje u bruto domaćem proizvodu biće niže nego u prethodnim godinama. Takođe, i nivo javnog duga je veoma važan. U 2012. godini imali smo dinamiku bržeg rasta javnog duga, što svakako nije dobro, a u 2013. godini imali smo usporeniji rast javnog duga što je svakako dobro i tu je najvažniji trend od nivoa stanja javnog duga. I ono što posebno želim da naglasim jeste cijena javnog duga i cijena zaduživanja. Imali smo u 2012. godini neopravdanu ili neodrživo visoku cijenu, dok smo u 2013. godini zabilježili nižu cijenu oko 30% što je svakako napredak i očekujem takav trend da će se nastaviti i u 2014. godini.

Kapitalni budžet kao najvažnija razvojna komponenta biće veći u odnosu na prethodni period za preko 25 miliona i iznosiće nešto više od 90 miliona eura. Kapitalni budžet je veoma važan, zato što njim generišemo snažan rast i razvoj ukupne ekonomije. Takođe, želim da naglasim da budžet se temelji na planiranom rastu ekonomskih aktivnosti u iznosu od 3,6%, izvornim prihodima koje se kreću u iznosu od 1.257.000.000 eura ili 35,8% procijenjenog bruto društvenog proizvoda. Očekujem da

ćemo imati taj rast u 2014. godini a za to mi daje pravo upravo, najnovije podatke koje je saopštio Monstat u vezi rasta bruto društvenog proizvoda u trećem kvartalu 2013. godine, kada je taj rast procijenjen nešto na više od 4% u odnosu na isti period prethodne godine. Prihodna strana Budžeta planirana je da se poveća u iznosu od 8,2% u odnosu na isti period i plan ostvarenja za ovu godinu. Takođe, očekujem da će se i taj trend nastaviti u 2014. godini.

Izdaci Budžeta Crne Gore planirani su na nivou od 1.328.000.000 €, tako da imamo apsolutni izraz deficita koji se mjeri u iznosu od 71 milion eura. Garancije su planirane u iznosu od 25 miliona eura. Smatram da su potpuno održive i u funkciji razvoja i da nema rizika od njihovog pada na teret Budžeta. Medjutim, ovdje bih saopštio i stav Centralne banke koji smo imali na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, jer je predstavnik Centralne banke izrazio zabrinutost zbog mogućeg aktiviranja državnih garancija u 2014. godini i s tim u vezi je ocijenila da je potrebno izdvojiti iznos sredstava u Budžetu koji bi predstavljao zaštitu od materijalizacije rizika po osnovu izdatih garancija. Njihovo aktiviranje bi dalje vodilo rastu javnog duga pa bih Vama, gospodine ministre, uputio pitanje da mi objasnite ovaj, da tako kažem, stav Centralne banke, povodom ovog pitanja, što se tiče samih izdatih garancija.

Zaduženje u 2014. godini biće nešto niže i iznosiće oko 240 miliona i to je veoma važno da imamo i taj trend manjeg zaduženja u odnosu na 2013. naročito u 2014. godini. Dakle, ključni motiv donošenja Predloga budžeta za narednu godinu su štednja i odgovoran odnos prema novcu građana uz mjere koje će doprinijeti podsticanju konkurentnosti ekonomije i očuvanju životnog standarda.

Smatram, takodje, da smo i u toku ove godine imali usporeniju dinamiku zaduženja i snažan napredak u naplati javnih prihoda u odnosu na plan i u odnosu na uporedne pokazatelje koji smo imali iz prethodnih godina. Veoma je važno saopštiti da je siva ekonomija, da tako kažem, počeli smo da rješavamo te probleme oko sive ekonomije, jer je u 2012. njeno učešće u bruto društvenom proizvodu iznosilo nešto oko 20%, u 2013. uspjeli smo da značajno smanjimo i unaprijedimo fiskalnu disciplinu i važno je da imamo taj napredak koji treba nastaviti i u 2014. godini. Javna potrošnja se mora prilagoditi objektivnim okolnostima, odnosno realnom kapacitetu privrede i sa stanovišta privrede i stanovništva i mora doprinijeti se dinamičnijem ekonomskom rastu nakon što se sprovedu elementi fiskalne konsolidacije. Dakle, budžet je realno ostvarljiv i imaće elemente snažnijeg i većeg nivoa fiskalne održivosti.

Što se tiče rasprave koju smo imali na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije oko uspostavljanja takozvanog operativnog plana za naplatu poreskog duga ili potpisivanja određenog Memoranduma sa Elektroprivredom Crne Gore, tu su praktično kandidovana tri modela. Jedan je, znači, naplata javnog duga u ratama, drugi je, kompletna konverzija duga u akciji, i treća je kombinacija. Mislím, kako je to rekao i potpredsjednik Vlade zadužen za ekonomsku politiku finansijski sistem da je kombinacija ta dva modela najrealnije rješenje.

Ono što bih još želio da saopštím, a to smo imali na Odboru za rad, zdravstvo i socijalnu politiku, a tiče se Fonda rada. Svakako imamo jedan veliki broj naših građana koji imaju, da tako kažem, uredna rješenja za isplatu one nadoknade od 1.920 eura i njih 3895 čeka isplatu preko Fonda rada.

Kolege iz Demokratske partije socijalista su podnijeli jedan amandman koji bi trebao da riješi ovaj problem, naročito za one građane koji su ostvarili to pravo u 2012. godini i na taj način će im se na neki način ubrzati i isplata tog njihovog duga.

Ono što želim na kraju da saopštim, da će Demokratska partija socijalista podržati budžet za 2014. godinu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Goran Danilović sada ima riječ.

Nijesam shvatio o čemu se radi, tražim i ja, ali to je van i Vaših i mojih kompetencija u ovom trenutku.

Možemo da počnemo, pa će se on priključiti.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, kolegice i kolege, gospodine potpredsjedniče,

Vama na riječ ja ću početi diskusiju u očekivanju da će ministar doći, jer kad ovdje već nema premijera, a ne bi bilo loše da i on brani budžet ili prije svega, on onda, najmanje što mogu očekujem je da bude tu ministar. Hvala i ministru koji je ispunio očekivanja potpredsjednika Parlamenta.

Krenuću od nečega što je građanima vjerovatno najvažnije, iako je budžet sam po sebi i u cjelini ustvari naš osnovni zadatak. Zadatak broj 1 svih političara bili u poziciji ili u opoziciji. Moramo postaviti negdje pitanje na koje će javnost željeti da čuje odgovor, a zašto mi plaćamo takse dodatne na korištenje mobilnih telefona, tarifnih brojila? Zašto mi to radimo? Je li to zbog toga što je Vlada ranije vodila uspješnu politiku pa još poneki evro i poneki milion da se zaradi, ili je to bilo spašavanje redova Rajana? Je li pošten taj porez? Nije. Ta taksa? Nije poštena. I zbog čega onda to lijepo i na takav način ne predstavite javnosti.

Sada se ovdje pregovaramo i pregonimo da li to treba ili ne, ali niko ne govori o uzroku. Vi znate da je to nepošteno, i znate da ustvari država zavlada ruku u džep građaninu. Mnogima od nas danas, sad ovdje, sve koji imamo vrlo pristojne plate stavim u isti koš, ne znači to mnogo. Vjerujte, razumijem ljude koji troše mjesečno pet evra, kad prije nego što su potrošili neko im uzme evro. Vi ste samo predlogom to pokušali, ali treba sad drugi da plate ono što ste ovima makli. Stalno presipamo i uzimamo od onih koji ni sami nemaju da bismo dali onima koji imaju manje. Ne radi se, da u Crnoj Gori ima neko ko ima u velikim, u hiljadama govorim, u stotinama ih ima da imaju šta god hoće, ali u hiljadama nema, da imaju toliko da mogu da izdržavaju još koju hiljadu. Ni taj vaš predlog nije pošten. Hoću da se to kaže javno. Ali, ministre da jednu stvar raščistimo, takođe. Zamislimo na trenutak da nije bilo krađe električne energije, opet za koju niko nije odgovarao, uhapšen je jedan čovjek, pušten. Evropska interkonekcija je rekla da je krala i država i potrošač. Predsjednik Vlade je to odbio kao što odbija i svaki savjet iz Evrope, a opet dobije poneku pohvalu od evropskog lobiste. Meni je to sve jasno, ali građanima nije jasno. E da toga nije bilo, i da nijesu padale garancije, a što su padale garancije? Zato što je neko prethodno pravio loše ugovore. Loše ugovore o poravnanju. Ne padaju garancije zbog toga, kao kiša, naoblači se pa padne. Garancije padaju zbog nečije loše ekonomske politike, i nemojte da pravite ovdje zavrzlake i ujdurme tipa da su garancije u interesu održivog razvoja, to su gluposti. Ko to može da izjavi, a da ostane moralno čist. E da se sve to nije desilo, ministre ja bih danas bio prinuđen da vam čestitam. Možete zamisliti uz ono što ste Vi uradili, povećali naplatu duga poreskog za cijelih 60-70 miliona, više niko i ne zna. Toliko da nije trebalo

da dođe do rebalansa. Možete zamisliti da nije bilo ove politike užasne, u kojoj padaju garancije i krade se struja, mi bismo vas trebali da slavimo, vjerovatno kao nekoga koji je uradio najnevjerovatniju stvar u vremenima kad je vrlo teško oteti porez od poreskih obveznika, i to od onih velikih. Međutim, sve što ste vi zaradili neko je prosuo na plaćanje dugova. Nijesam osjetio nikakav boljitak, ni ja ni bilo koji građanin. I sve to što ste vi uradili sjajno je, ostalo je u sjenci toga da mi i dalje strepimo od garancija. Premijer je bio u Beranama negdje u zadnjem kvartalu ove godine. Govorio je o Njegošu, godina je Njegoša, govorio je o Berancima, ja sumnjam da on zna dobro Njegoša, ali odao mu je jednu vrstu premijerske počasti. Eto, i on da nešto kaže o njemu. Imalo bi tu mnogo da se uči. Ali je poslao poruku Berancima i Vasojevićima da će se oni mnogo lakše zapošljavati u idućoj godini jer će biti otvoreno mnogo radnih mjesta u Kumboru. Ovi naši pouzdani prijatelji iz Azerbejdžana. Ja ne mogu da vjerujem da to čovjek radi u sedmom mandatu svoje Vlade. Je li taj čovjek čuje samog sebe? I onda, taj čovjek koji obećava da će primorke, odnosno primorce zaposliti vjerovatno kad budemo počeli autoput Boljare-Bar, iz Boljara gore u sjevernom dijelu, kaže utješno Vasojevićima, da će moći da rade na primorju. Pa oni mogu i danas da rade na primorju. A šta bi sa depopulacijom sjevera? Gdje je to u vašem razvojnom planu? Gdje je to u planovima našeg marketing ministra poljoprivrede?

Čuo sam uvažene kolegice, i kolege nevjerovatnu stvar. Imao sam priliku, privilegiju, preko monitora to da pratim, u komunikaciji sa mojim kolegom opozicionim poslanikom Perićem, ministar poljoprivrede kaže :

"Znate li vi uvaženi mladi gospodine ili kolega, da sam ja svakog jutra u 6 h na njivi"?

Jeste li Vi zabrinuti kao kolega, ministar za zdravlje gospodina marketing ministra, šta će on na njivi u 6 h ujutro? Valjda bi na njivi u 6 h ujutro trebali da budu poljoprivredni proizvođači, ministar bi, niko mu ne bi zamjerio u 6 h ujutro da pije jutarnju kafu i da se sprema da radi svoj posao. On je u 6 h ujutro na njivi. On bi trebao i da ostane na njivi. To mu ja govorim koji imam njivu, i znam šta je to. I to ne koristim u marketing svrhe, nego zajedno sa svojim ocem održavam, ali ne da bih održao porodicu, nego da ne bih zapustio starevinu.

Kakva je to politika u kojoj premijer zapošljava na sjeveru ljude sa juga, a u kojoj ministar poljoprivrede je ujutru u 6 h na njivi, u kojoj mi plaćamo takse, u kojoj je razvojna politika kad padnu garancije, i u kojoj sve mi ovo radimo zbog toga što nam je tako palo na pamet da radimo takve stvari. Ovdje su dva bivša ministra iscrpljena ovim ranim ustajanjem i boravljenjem po njivama od 6 h ujutro do 6 h uveče. Morao sam ovo da kažem, uvažene kolege, zaista se trudim da koristim primjerene riječi, ali vjerujte mi na riječ, žalosno je da imamo marketinški život umjesto pravog života. Nije meni žao, na žalost, kao i većini građana Crne Gore, ogromnoj većini, što su male šanse da preživi Kombinat aluminijuma. Vašom politikom ljudi doživljavaju Kombinat aluminijuma kao najveći problem Crne Gore. Pogledajte poslednju informaciju. Ako se zatvori Kombinat aluminijuma porašće cijena struje i do 14%. Mi taman mislili da kad zatvorimo Kombinat biće neke koristi, pa ćemo viškove struje prodavati. Ne gospodo. Ono što smo mi ranije pričali i govorili, ne gasite Kombinat aluminijuma zbog toga što je on siguran potrošač, sada ćete vi da ga ugasite a mi ćemo i to da platimo. Ali, što reče jedan od mojih kolega malo prije, važno je da garancije služe u svrhu razvoja. Crna Gora se najbolje razvija kad garancija padne, jer kad garancija padne, onda je razvoj zagarantovan. Uostalom, garancija na jednom od nama nepoznatih jezika znači "razvoj" i ustvari garancija znači

"siguran put u budućnost". Padajuća garancija, sigurnija budućnost. Naravno, da je ovo moj način da se odbranim od nesuvislosti. Vraćam se na početak, ministre. Vi biste bili najuspješniji ministar finansija od kako je u Crnoj Gori uveden pluralizam da nijeste bacili u vjetar to što ste uspjeli da "iskamčite" u pozitivnom smislu značenja ove narodne riječi. Da "iskamčite". Ne znam otkud da izvučete dodatni novac kroz oporezivanje, jer je ovdje postalo potpuno normalno da se porez ne plaća. I bilo je potpuno suludo da vi objavljujete knjigu ljudi koji ne plaćaju porez, velikih firmi. Kad bi se nama desilo, a desi se da par mjeseci zakasnimo pojedinačno da platimo porez, vjerovatno bismo bili na stubu srama. Ali, kad se kasni sa 10-tak miliona i 50-tak miliona onda je to u cilju razvoja. Onda je to u interesu Crne Gore da se na plaća porez.

Kaže premijer, kad je bio u posjeti Pljevljima, Vi koji kritikujete "Vektru Jakić" treba da vidite kako to izgleda, pa onda bi shvatili da se radi o jednoj evropskoj firmi koju treba još samo malo pomoći. Mi pitamo, zašto? Zašto bismo sad i njima pomagali? Zar čovjek nije kupio firmu da bi razvio biznis, da bismo mi od tog biznisa uzeli porez i da bismo imali bolji život. Mi smo se zavrzli u jedno kolo iz kojeg nema izlaska. Vi ćete iduće godine povećati naplativost, ali će pasti još koja garancija, i niko nema petlju da pita prvog ministra, a zašto Vama gospodine prvi ministre padaju garancije? Kakav ste Vi to predsjednik Vlade koji napravi ugovor, a potom kaže, ako ne napravimo Ugovor o poravnanju slijedi nam bankrot, onda napravimo Ugovor o poravnanju a mi opet u problemu. I sad je jedina nada da ugasimo Kombinat, da razvijemo poljoprivredu s tim što ćemo morati da podranimo, ne umijemo da pišemo i to nam je objasnio, izvinjavam se samo pola minuta, ne umijemo da pišemo razvojne projekte kaže ministar poljoprivrede, izmislio čovjek toplu vodu, kao čudi ga, kako to da naš čovjek na sjeveru koji je ostao na svom imanju ne umije da napravi jedan projekat koji će povući pare iz IPA fondova. Bože mili, a je li moguće da on to ne umije da uradi? A to svaka baba zna da uradi.

Prethodni ministri su stalno govorili građanima, pišite ove projekte da uzmemo pare iz IPA fondova, ali građani neće. Građanin, ne pada mu na pamet da uzima pare iz IPA fondova. I onda, ministar se sjekira i on nema kud, građani neće da uzimaju pare iz IPA fondova, ministar mora na njivu, na njivi nema nikoga, i imamo ovako jednu vrlo sarkastičnu situaciju kojoj sam ja doprinio danas, ali ponekad je to jedini način da odbranite zdravu pamet.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Izvolite, replika.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Evo, uvaženi kolega Daniloviću ne bih danas o njivi. Siguran sam da se slažemo, da je dobro kad neko ima njivu, da je još bolje kad se ta njiva obrađuje, njiva ili njeguje vinograd ili voćnjak, njeguje neko dobro vino, i ponavljam, o njivi i o svim tim temama neki drugi put.

Iskoristiću ovo pravo na repliku koje ste mi dali pominjući jednog od bivših ministara, da se malo osvrnem samo na jedan drugi dio Vašeg izlaganja, a tiče se odnosa i poruka koje dolaze iz usta nekih evropskih zvaničnika. Evo, dozvolite da ovu priliku iskoristim i citiram šta je ovih dana jedan uvaženi evropski zvaničnik poručio

opoziciji u Crnoj Gori. Poručio je, a poruka je bila povodom nedavnog otvaranja ne samo poglavlja 23 i 24 nego pet poglavlja koje je Crna Gora otvorila sa Evropskom komisijom prije par dana i time dobila priznanje ne samo Evropske komisije nego i 28 država članica Evropske unije, i povodom te jedne fine zgrade, dobre prilike, poruka tog evropskog zvaničnika je bila sledeće sadržine:

Očekujem da opozicija prizna velike pomake i promjene u Crnoj Gori. Na opozicionoj političkoj sceni i danas imamo kritikovanja bez granica. Opoziciji i dalje nijedna stvar ne valja. Mislim da ste i Vi danas kroz Vašu diskusiju i Vaše kolege iz opozicije, upravo to demonstrirali povodom usvajanja jednog važnog zakona kakav je budžet, nakon jedne uspješne godine kad je u pitanju, kad su u pitanju javne finansije. Više nego uspješne i optimizma koji se najavljuje za narednu godinu.

Dalje, taj evropski zvaničnik saopštava: Vidimo nemogućnost i nesposobnost, kaže, dijela opozicije, očigledno prepoznaju se razlike u tom opozicionom frontu, da preuzme neku konstruktivnu ulogu, pa na svaki način pokušava sveopštom kritikom da sebe održi u političkom životu. To zapravo truje političku atmosferu i onemogućava stvaranje širokog konsenzusa oko evropskih integracija. Toliko oko poruka koje dolaze iz usta evropskih zvaničnika. Ovu poruku je dao uvaženi naš kolega iz Evropskog parlamenta gospodin Jelko Kacin. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Samo trenutak kolega Daniloviću.

Dakle, kolega Simoviću, Vi ste tražili repliku, imali ste pravo na repliku i dao sam vam. Međutim, u drugom dijelu Vašeg izlaganja prešli ste s replike na komentar. Tako da ste mene doveli u situaciju da ja sada moram dati riječ kolegi Daniloviću, iako je naravno, bilo osnova za repliku i da ste se zadržali u tom dijelu, kolega Danilović sad ne bi shodno Poslovniku mogao da dobije pravo na riječ, ali s obzirom da ste proširili to, kolega Danilović izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Vi ste to divno objasnili gospodine Šturanoviću kao i uvijek, pa da ne trošim dodatno vrijeme, imao bih još šta da kažem ali prilažem u korist onoga što ste vi rekli.

Ne radi se gospodine Simoviću ni o kakvom vrhunskom evropskom političaru, ovdje vam to javno kažem, nego našem kolegi, parlamentarcu gospodinu Jelku Kacinu, koji za svoju politiku u matičnoj zemlji Sloveniji nije dobio podršku građana da uđe u Parlament. Ali, ja ga uvažavam kao kolegu, evropskog parlamentarca i nemam potrebu da ga citiram ni najmanje, jer vrlo često ima neodržive stavove. Ja sam naučio ne da mi drže pridike, nego da imam svoj stav. Ne vidim zašto ste Vi ovo sada osporavali, da sam ja bez osnova osporio. Ništa nijeste osporili od onoga što sam kazao. Plaćamo nepošteno namet, taksu evro po evro. Pitam, zašto padaju garancije? Nimalo krvoločno u političkom smislu, vrlo ljudski. I umjesto što predsjednik Vlade, Vaš partijski predsjednik poziva predstavnike srpske političke elite da uđe u Vladu, ja njega pitam odavde javno, zašto padaju garancije? Da li on nas poziva u Vladu da ne bi padale garancije? Hoće li on da zamijeni nesposobne ministre sa nama, i moramo li mi raniti ovako kao ministar poljoprivrede ako budemo, recimo, ministri prosvjete, pa da možemo, i da ne spavamo? Zbog čega on to radi? Da li je razlog ustvari u tim pozivima srpskom narodu u Crnoj Gori da uđe u Vladu da nadomjesti neku prazninu koja se

pokazala u Vladi trenutno, ili je stvar u tome što je ova Vlada nesposobna. Ako je ova Vlada nesposobna, ja imam bolji predlog, da napravimo Vladu nacionalnog spasa, državnog spasa. Da uđemo svi u Vladu. S tim da on ne rukovodi tom Vladom, jer će i ta proći kao sedam prethodnih. Nama treba Vlada kojoj neće padati garancije, a ne Vlada u kojoj će biti reda radi i poneki Srbin. U tome je cijela stvar. Nemamo mi ništa protiv dobrih ideja, nego neko mora da odgovara za ranije loše realizacije. Nikakve potrebe nema da nam se šalju ovakve poruke, jer ja ne znam, tolika je gužva kod vas u Vladi i toliko se radi cjelodnevno, da bi teško bilo ko od nas taj bioritam mogao da podesi i da izdrži tu koncentraciju aktivnosti. Hvala lijepa.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Kolega Simoviću siguran sam da dobro znate da nemate pravo po Poslovniku. Bio je komentar, sad odgovor na komentar.

Kolega Abazoviću, takođe, shodno tumačenju Poslovnika, imali smo, mogu li ja da završim, imali smo dijalog između kolege Danilovića i kolege Simovića, tako da u taj dijalog ne može se ubaciti neko sa strane, izuzev ako je pomenut i onda ima pravo na repliku.

Molim vas da to uvažite i da idemo dalje, inače biće prilike.

A evo, kad insistirate na 30 sekundi, ako je toliko važno, naravno da ću Vam dati.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Evo, neka bude, dozvolite samo da se čujemo.

Želim stvarno da pomognem, ne želim da uđem u polemiku ili dijalog ili bilo šta sa prethodnim govornicima, ali želim ispravnosti radi. Gospodine Simoviću, ako ste citirali nešto što je sasvim tačno što je izjavio gospodin Jelko Kacin, mogli ste da, što je sasvim tačno, kažem i što je istina i što sam ja pročitao. Ali, korektnosti radi, bili smo zajedno u Strazburu, ja sam sjedio pored gospodina Kacina, a Vi sjedjeli preko puta nas obojice. Tada je Jelko Kacin vrlo jasan bio i vrlo kritičan prema svim našim problemima, tako da nemojte da zloupotrebljavate nijednu njegovu izjavu, a da je ne iznesete u punom obimu i da ispadne kao da on samo nešto hvalio Vladu. Bio je vrlo kritičan i prema aferi "Snimak" i prema odnosu prema medijima i prema drugim problemima o kojima ne bih govorio. Mislim da sam pomogao.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Imate pravo na minut sad kolega Simoviću u istom trajanju, izvolite.

Izgleda da je posebno važno gdje je ko sjedio u evropskom parlamentu.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam na razumijevanju.

Dakle, kolega Abazoviću nijesam ja citirao riječi kolege Kacina sa zasjedanja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, nijesam sjedio pored njega, čuo sam ono što je saopštavao u mikrofону. Citirao sam njegov intervju, koji je dat prije, juče, prekjuče, i koji je objavio Radio Crne Gore na njihovom web sajtu. Prema tome,

vjerujem da nema, da je suvišno to, ako ste tačno citirali. Vjerujte mi da sam tačno, tako je.

Ali, evo dozvolite da se osvrnem i na, možda ću sad malo zloupotrijebiti ali, predlažem ...

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Nemojte kolega Simoviću. Nijesmo navikli od Vas da zloupotrebljavate, navikli smo da koristite Poslovník u punom smislu.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Dobro, htio sam malo oko ovog poziva predsjednika Vlade Đukanovića koji je upućen iz Beograda. Pa neka, nekom drugom prilikom. Očigledno su to neki pogrešno razumjeli i hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, biće prilike.

Zahvaljujem, idemo dalje.

Nakon kolege Danilovića, sada ima riječ kolegínica Zorica Kovačević, nakon nje kolega Obrad Stanišić.

Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Poštovani poslanici, uvaženi građani, uvaženi ministre Žugiću sa pomoćnikom, Danas ću vezano za Predlog budžeta 2014. godinu govoriti o sredstvima koja su predviđena za zdravstvo. Nacrtom budžeta za 2014. godinu utvrđena su sredstva za Fond za zdravstveno osiguranje u iznosu od 168 miliona što je u odnosu na Zahtjev Fonda manje za 5,64 miliona eura, a u odnosu na budžet za 2013. godinu koji je iznosio 165,63 miliona eura je viši za 2.901.000 eura ili za 1,76%. Iako budžetska sredstva za potrebe zdravstva nikad nijesu dovoljna zbog stalnog napretka u medicini i širenja potreba građana za zdravstvenom zaštitom, izražavam zadovoljstvo što je Vlada i Ministarstvo Crne Gore u uslovima nedostajućih sredstava za finansiranje javne potrošnje prepoznalo zdravstveni sistem kao jedan od prioriteta i predložio iznos budžeta u većem iznosu. Budžet će se realizovati kroz tri programa. Program Fonda za zdravstveno osiguranje u iznosu od 25 miliona eura, program za zdravstvene institucije na iznos od 140,970 hiljada eura, i program Institut za javno zdravlje na iznos od 2.480.000. eura.

Program Fonda za zdravstveno osiguranje utvrđen je na iznos od 25 miliona eura što je povećanje za 1.261. 000 u odnosu na 2013. godinu, to je povećanje za 5,29%.

Kao kvalitet posebno je važno istaći povećanje sredstava na poziciji za liječenje van Crne Gore, i van sistema Fonda za 0,9 miliona eura u odnosu na 2013. godinu.

Ovo će doprinijeti većoj mogućnosti i podizanju kvaliteta liječenja za naše građane, ako se ima u vidu da je Crna Gora započela sprovođenje transplacionog programa. Sredstva za bolovanje i putne troškove su planirana na istom nivou kao i u 2013. godini i na tim pozicijama je značajno izražen problem nedostojućih sredstava. Za bolovanje i nedostajuća sredstva su preko 1,5 miliona eura, za tekuću godinu plus

neizmirene obaveze iz 2013. godine. Prema procjeni Fonda je da će na kraju 2013. godine obaveze za bolovanje iznositi oko 4 miliona eura. Troškovi bolovanja na godišnjem nivou iznose oko 3,9 miliona eura i kreću se na istom onom nivou u posljednje tri godine dok su istovremeno opredijeljena sredstva za ove namjene za period 2011-2013. godina smanjena za oko jedan milion eura.

Što se tiče programa zdravstvene institucije na iznos od 140,970 hiljada eura što je povećanje za 1.550.000 u odnosu na 2013. godinu ili za 1,11%. Povećanja su na pozicijama za zarade 795 hiljada eura, za ostala lična primanja 120.000 eura, za transfer i javnim zdravstvenim institucijama milion i četrsto trideset pet hiljada eura i u odnosu na 2013. godinu, dok su smanjena sredstva za kapitalne izdatke, iz razloga što su na zahtjev Fonda, sredstva za finansiranje medicinskog otpada u iznosu od 900.000 eura, planirana na poziciji transfera, a na na poziciji kapitalnih izdataka kao do sada, jer se ne radi o kapitalnim izdacima, već o uslugama preuzimanja i obrade medicinskog otpada.

Pozitivno je što su planirana sredstva za zaradu i ostala lična primanja uvećana u odnosu na 2013. godinu. Međutim, i ako su se sredstva za zarade i ostala lična primanja uvećana u odnosu na 2013. godinu, to ne znači da će biti povećanje zarada zaposlenih u zdravstvu, već je to uvećanje bilo nužno, imajući u vidu, da imamo nedostajuća sredstva za isplatu zarada u zdravstvu za 2013. godinu u skladu sa granskim kolektivnim ugovorom oko 1,9 miliona eura, što je posljedica nerealnog smanjenja planiranih sredstava za zarade, zaposlenih u javnim zdravstvenim ustanovama za 2013. godinu i za oko 2,5 miliona eura, od čega kod Montefarma za milion eura, a kod ostalih zdravstvenih institucija milion i po eura. Pokazalo se da takva projekcija nije bila objektivna i potrebno je planirati kod Montefarma uvećanje sredstava za plate za 2014. godinu, za oko 170.000 eura, zbog zapošljavanja novih farmaceuta i farmaceutskih tehničara, zbog zakupa apoteka Galenike i tako dalje.

Uz to potrebno je vršiti prijem kadra zbog obavljanja programa specijalizacija, prijema nedostajućeg medicinskog kadra, posebno u Zavodu za hitnu medicinsku pomoć u Zavodu za transfuziju, gdje imamo značajno izražen deficit kadra, prijema zbog obavljanja pripravničkog staža i drugo.

Prosječna neto zarada po zaposlenom u zdravstvu za 11 mjeseci 2013. godine, iznosila je 492,40 eura za 24 sata rada, dok je za 2012. godinu iznosila 508,00 eura. Osim redovnog rada obuhvata i noćni rad, prekovremeni rad, dežurstvo, pripravnost, mentorstvo, dopunski rad i druge oblike rada i naknade koje se isplaćuju u zdravstvu i ne može se uporediti sa djelatnostima u kojima se prosjek odnosi na 176 časova rada prosječno-mjesečnom. Sadašnji nivo zarada zaposlenih u zdravstvu je nizak, i ako se ovakav trend nastavi, to će se odraziti na kvalitet zdravstvene zaštite.

Sredstva na poziciji transfera planirana su u iznosu od 62 miliona eura i obuhvataju transfere javnim zdravstvenim institucijama za lijekove i materijalne troškove, sredstva za stomatologiju i sredstva za finansiranje medicinskog otpada i sredstva za sprovođenje nacionalnih programa od prevencije. Sredstva za lijekove i materijalne troškove planirana su na istom iznosu kao u 2013. godini i tu očekujemo iste probleme, imajući u vidu visok nivo neizmirenih obaveza, koje su na dan 30.09.2013. godine iznosile oko 24 miliona eura.

Kao pozitivno i kao kvalitet potrebno je istaći da su planirana sredstva za sprovođenje nacionalnih programa za rano otkrivanje liječenje raka u iznosu od 350.000 eura, za sprovođenje strategije za hronične nezarazne bolesti u iznosu od 150.000 eura

i za program transplatacije, što smatram da je veoma dobro 200.000 eura, što ukupno iznosi 700.000 eura. Pokazalo se da je sprovođenje program skrininga u 2013.godini bilo opravdano i da je naišlo na pozitivan prijem kod naših građana.

Što se tiče programa Instituta za javno zdravlje, gdje su sredstva predviđena za dva miliona i četristo osamdeset hiljada eura, povećanje je negdje oko 100.000 u odnosu na 2013.godinu, to je povećaje na pozicijama za zarade 50.000, na poziciji rashoda za materijal negdje oko 50.000 eura.

Imajući u vidu, da je Institut za javno zdravlje od nacionalnog značaja za očuvanje javnog zdravlja građana, smatam da projektovana sredstva za finansiranje Instituta nijesu dovoljna, posebno u dijelu rashoda za materijal, jer se odnose samo na nabavku materijala za potrebe mikrobiologije i epidemiologije. Sredstva za kapitale izdatke planirana su u iznosu od 300.000 eura, za 32 zdravstvene ustanove i nijesu dovoljna za pokriće potreba za opremom. Savremena medicina je skupa i tehnika i tehnologija brzo napreduje i potrebno je obnavljati medicinsku opremu, stoga je u budućem periodu potrebno da kroz kapitalni budžet država obezbijedi veća sredstva za nabavku opreme za potrebe javnih zdravstvenih ustanova, jer moramo jačati javni zdravstveni sistem da bi bio konkurentan, kada je u pitanju savremena medicinska oprema.

Naplata prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje u posljednje vrijeme pokazuje trend pada. Fond nema mehanizma za borbu protiv poslodavaca i drugih obveznika, koji ne uplaćuju doprinos za zdravstveno osiguranje. To je posao Poreske uprave, koja je nadležna za kontrolu, prikupljanje i naplatu poreza i doprinosa. Sve veći broj građana se pojavljuje da ima potrebu za zdravstvenom zaštitom, a nije ili neko za njega nije uplatio doprinose. Imamo situaciju da firme, jedinice lokalne samouprave i drugi subjekti u vanprivredi ne plaćaju doprinose za svoje zaposlene, a Fond mora da ima ovjerenu zdravstvenu knjižicu, jer nijesu oni krivi za to, s druge strane poljoprivrednici, preduzetnici i lica koja samostalno obavljaju djelatnost, moraju uplatiti doprinose, da bi ostvarili pravo na zdravstvenu zaštitu. Nije pravedno da zakon za neke važi, a drugima se to toleriše.

Mišljenja sam da, osim Poreske uprave i drugi organi u ovoj državi u okviru svoje nadležnosti preduzimaju mjere i aktivnosti u cilju jačanja finansijske discipline svih obveznika, što se može postići uvođenjem sveobuhvatne fiskalizacije, pojačano djelovanje inspekcije rada, kontrolom zapošljavanja za vrijeme turističke sezone, kontrolom zapošljavanja stanaca, kontrolom boravka nerezidentnih lica i drugo. Takođe treba uvesti neke stimulatívne mjere i rokove za naplatu poreza i doprinosa, kako bi se povećali prihodi na nivou države, samim tim prihodi za zdravstvo i očekujem Vaš komentar uvaženi ministre.

I na kraju.

I ako planirana sredstva za zdravstveni sistem nijesu dovoljna za pokriće svih potreba, mi smo svjesni da moramo podijeliti teret krize sa ostalim činiocima društva i svojim radom i djelovanjem doprinijeti stabilizaciji i očuvanju sistemu javnih finansija naše države. Zdravstveni radnici su u teškim vremenima u prethodnom periodu uvijek bili na visini zadatka i zahvaljujući individualnoj kolektivnoj odgovornosti sačuvali zdravstveni sistem, kao zdravo jezgro našeg društva.

Danas, slobodno mogu reći da je zdravstveni sistem osnovni stub socijalne sigurnosti građana. Zato ne mogu da prihvatim da su u javnosti zdravstveni radnici izloženi različitim pritiscima i kritikama, na osnovu anketa istraživanja, a posebno kada

je riječ o korupciju u zdravstvu, koja je u pojavi, koja se često povezuje sa zdravstvom, zbog malog broja onih koji omalovažavaju časnu ljekarsku profesiju. Naša je obaveza da u narednom periodu radimo na jačanju odgovornosti svakog pojedinca, a posebno menadžmentu u podizanju kvaliteta zdravstvene zaštite. Takođe, to je jedan od zajedničkih ciljeva Ministarstva zdravlja, Fonda, Agencije za lijekove, menadžmentu u zdravstvenim ustanovama, treba biti da u narednom periodu aktivno radimo i sprovodimo aktivnosti na svim nivoima, koji će dovesti do racionalizacije svih troškova, a posebno potrošnje lijekova i medicinskih sredstava, kao najveće stavke troškova u Budžetu. Treba napomenuti da je, u cilju obezbjeđivanja kvalitetne zdravstvene zaštite građanima, sistem zdravstva posljednjih godina snabdjeven savremenom medicinskom opremom, kao što je oprema skener i magneti, rtg oprema, oprema za laboratorijsku dijagnostiku čija je upotreba povlači visoke troškove skupog potrošnog materijala, rezervni djelovi, reagensi, filmovi, testovi i tako dalje. Kupovina savremenoga aparata je istovremeno i kupovina novog troška. Niko ne treba da očekuje da će doći do smanjenja izdataka za lijekove i medicinska sredstva, već do racionalizacije, što će omogućiti da u okviru istih sredstava obezbijedimo skupe lijekove i lijekove nove generacije.

Kod građana treba da razvijamo svijest da lijekove na recept neko plaća, kao i svaku drugu robu i da se racionalno svi ponašamo kada je u pitanju propisivanje i izdavanje lijekova na recept.

Imajući sve ovo u vidu, ja ću kao poslanik DPS-a, član ovog Parlamenta, podržati Predlog Budžeta za 2014.godinu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam, kolegice Kovačević.

Javlja se ministar Žugić, ali prije nego što mu dam riječ, samo jedna rečenica ili dvije u prilogu ovoga o čemu je govorila kolegica Kovačević, kada su u pitanju ulaganja u zdravstvo u najvišem smislu. Nadam se gospodine ministre da ste imali u vidu kod koncipiranja Budžeta za ovu ili za narednu godinu i tako dalje i ono zaista što je, po mom mišljenju, neophodno uraditi, a to je uložiti nešto i u renoviranje i u opremu nekoliko odjeljenja u Kliničko bolničkom centru, koja su zaista u izuzetno teškom stanju i tamo i bolesnici, zaposleni su u izuzetno teškim uslovima, tako da, koliko sam obaviješten takvih je tri ili četiri. Vi to znate, u kakvim uslovima su smješteni, tako da bi morali napraviti napor da svake godine se odvajaju koliko je moguće određena sredstva da bi se taj akutni problem riješio.

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem gospodine Šturanoviću, zahvaljujem i na sugestiji koju ste dali i samo da počnem od Vaše sugestije.

U kapitalnom budžetu za narednu poslovnu godinu imamo nekoliko jakih pozicija kojima se finansiraju potrebe u dijelu zdravstvenog osiguranja. Prostor za nekoliko odjeljenja u KBC-u se svakako može naći, pa ćemo vidjeti u sistemu internog raspoređivanja tih pozicija da zaista uradimo nešto što je doprinos osavremenjavanju i boljem opremanju pojedinih klinika u Kliničko bolničkom centru.

Razumijem brigu, uvažene poslanice Kovačević, koja se odnosi na nizak nivo zarada u važnoj sferi socijalnog osiguranja zdravstvenog osiguranja, a isto tako, razumijem brigu i u drugoj sferi, ne manje važnoj kada je u pitanju nivo penzija za našu

najstariju populaciju. Posebno je osjećaj senzitivnosti prema onima koji imaju, uslovno rečeno, duboku starost, a najniže penzije. Po tom osnovu smo u Budžetu planirali i prošle i ove godine i uz puno razumijevanje za objektivne okolnosti, da ćemo predložiti prvu mjeru koju ćemo ukinuti nakon završene analize ovom strukturnom problemu, odnosno fiskalne održivosti Fonda PIO. Prva mjera koja će biti predložena od strane Vlade za njeno ukidanje biće upravo zamrzavanje penzija, odnosno ograničavanje usklađivanja vrijednosti penzija.

Nadam se da će analiza pokazati, ne samo deficit, ne samo ranjivost ovog sloja, već i da će pokazati pravce u smislu smanjivanja tog dijela slabosti ovog važnog Budžeta. Takođe, kada je u pitanju socijalna zaštita u punoj mjeri saglasni da socijalna pomoć mora ići prema onima kojima je stvarno potrebna, i s toga Vlada predano radi na donošenju socijalnog kartona sa jedne strane i konačno da utvrdimo zaista koji su to slojevi stanovništva populacije u Crnoj Gori kojima je neophodna socijalna pomoć.

Kada je u pitanju vođenje ekonomske politike i politike cijene u dijelu važnih strateških proizvoda, nedopustivo je da držimo cijene niskima, jer time subvencioniramo i one kojima socijalna pomoć kroz cijenu nije potrebna. To su neki elementi za budući period. Takođe, želim da istaknem, da ovaj predani rad, zaista, ako želite da uradite nešto morate biti do kraja posvećeni, ali nikada uspjeh ne zavisi od pojedinca. Ako ste uspješni, onda morate imati timski rad i morate imati podršku i u prethodnom periodu zaista u ovoj godini i ja dijelim vaše mišljenje, da je urađeno mnogo, da je urađen tek prvi korak, al' da se mnogo mora još uraditi i ne bi toga imali da nije čitav tim Vlade bio posvećen posebno mjerama suzbijanja sive ekonomije i boljoj naplati javnih prihoda.

I vezano za ono što je gospodin Danilović saopštio za sjever. Sjever je regionalno ranjiv segment naše države kroz depopulaciju, ali i kroz odlazak mladih prema centralnom dijelu i južnom dijelu Crne Gore. Sjever kroz paket zakona koji smo danas ovdje pripremili, predložili Parlamentu, se takođe, odnosno prvenstveno podstiče i kroz porez na dohodak zaposlenih i kroz porez na dobit pravnih lica i preduzetnika. Postoje snažni podsticaj, biće prilike da tokom zasijedanja i o tome pričamo, dominantno da bi zaustavili negativne demografske i ekonomske trendove kada je u pitanju sjever Crne Gore.

I ako mi dozvolite, samo još jedan komentar ostao sam dužan gospodinu Šehoviću, koji nije ovdje. Kada je riječ o zakonu kojim se skraćuju rokovi plaćanja. Tačno je. Imali smo na matičnom odboru veoma, čini mi se, kvalitetnu raspravu i prihvaćena je sugestija da se razmisli o dužini rokova, iz prostog razloga, da ona pravna lica koja imaju probleme s likvidnošću dodatno ne ugrozimo, a imaju šanse ili potencijala za oporavak. Ne ugrozimo njihov oporavak, posebno kratkim rokovima plaćanja, s jedne strane i s druge strane da se sigurnost izvršenja i obezbjeđenja u platnom prometu, bilo kroz mjenicu ili kroz drugi instrument obezbijedi na način da se dođe do veće zaštite povjerilaca. Današnji sistem ne garantuje punu zaštitu i paket ova dva zakona, novog zakona i izmjene Zakona o obezbjeđenju i izvršenju bi sasvim izvjesno doprinio onome što znači potpunija i veća zaštita povjerilaca u platnom sistema, i s toga smo i dali podršku uz ove dvije korekcije, nadajući se da ćemo time doprinijeti da dodatno osnažimo ekonomski rast i razvoj.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Zorica Kovačević, ima riječ, ima pravo na odgovor na komentar. Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Ja ću kratko. Prvo, slažem se sa Vama, uvaženi ministre, što se tiče zdravstva i dijelim i Vaše razmišljanje i mišljenje da u ovom budžetu koji je predviđen za zdravstvo možemo da uštedimo jedan dio sredstava, prije svega kada se tiče nabavke lijekova, o kome smo razgovarali da možda tu nabavku lijekova razmislimo, obezbijedimo na jednom mjestu, da se time bavi pri Vladi, pri vašemu ministarstvu jedna posebna ekipa i drugo, gospodine potpredsjedniče Šturanoviću i mi smo na Odboru za zdravstvo, takođe izrazili mišljenje i stav i neko od članova Odbora za zdravstvo u svojoj diskusiji govoriće o klinikama i Kliničkom centru Crne Gore, prije svega o klinici za neurologiju da pokušamo da u Budžetu za 2014. godinu, nađemo makar jedan dio sredstava za početak izgradnje te klinike, s obzirom da je Klinički centar sve pripremio do rapsivanja tendera. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama. U svakom slučaju dragocjena informacija.

Kolega Milić se javio za komentar. Samo komentar u odnosu na koga? Zbog toga i pitam, znam strogo po Poslovniku.

SRĐAN MILIĆ:

Bivši predsjedniče Vlade i potpredsjedniče Parlamenta,
Gospođi Kovačević,

Dakle, čuo sam mnogo lijepih riječi. S nekim od tih riječi se mogu i složiti, ali hoću da vidim djelo. Da ne bismo mi ovdje govorili opšte poznate činjenice o tome koliko su značajni za državu Crnu Goru zdravstveni radnici, hajde da vidimo šta je Ministarstvo zdravlja tražilo u svom Predlogu Budžeta prema Ministarstvu finansija. Hajmo da vidimo unutar Ministarstva zdravlja o ovima o kojima vi govorite šta je Klinički centar tražio prema Ministarstvu zdravlja, šta su tražile bolnice po Crnoj Gori, šta su tražili svi oni koji su korisnici sredstava koje su pri Ministarstvu zdravlja. Da se ostavimo više priče po sistemu treba nešto napraviti. Dakle, da ne bimo tako radili gospođu Kovačević, poslanici SNP-a, prije svega će djelovati na prihodnu stranu Budžeta, gospodine ministre, jer imamo ogromne rezerve na prihodnoj strani Bužeta, a onda ćemo pokazati kako taj Budžet zaista treba da izgleda. Ne možemo govoriti o tome da trebamo u 2013.godini konačno da napravimo socijalni karton i imamo donaciju od Ujedinjenih nacija od UNDP-a, šta smo napravili sa tim sredstvima, zašto danas nemamo socijalne kartone i ko danas koristi sredstva za lica u stanju socijalne potrebe. Dio toga možete naći u transkriptima koji se nalaze u dnevnim novinama.

Takođe, očekujem od vas, pošto imamo lijepe riječi, prema tome da treba da budemo senzitivni prema onim kategorijama koje su u stanju socijalne potrebe. Ajde onaj datum vezano za zakon koji su predložili poslanici SNP-a, sa 1.jula, 1.juna... 1.april, pa nemojte molim vas da me ovdje neko sada ubjeđuje da mi ne možemo imati ta sredstva, pa imate ta sredstva, samo je pitanje šta je u ovoj zemlji prioritet. Za SNP prioritet je zdravstvo, obrazovanje, odnos prema licima koji su u najranjivije kategorije u ovoj državi i sad je prilika da se ostavimo diskusija nego da djelujemo amandmanski, a ja vas pozivam i imaćete amandmane SNP-a, prilike da ih podržite.

Hvala vam velika.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginice Kovačević, imate riječ.

Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Ako ste me Vi pažljivo slušali ja sam u početku rekla da je Fond zdravstva tražio 168 miliona za Budžet za 2014.godinu. Budžet je dat, dobijeno je manje 5,64 miliona eura. Predlog za Budžet su koncipirali Fond zdravstva, Ministarstvo zdravlja i javne zdravstvene ustanove i Klinički centar Crne Gore. Dobili smo više nego što je u 2013.godini bilizu 3 miliona eura. Znači, potpuno sam saglasna sa Vama da treba o tome razgovarati, amandmanski djelovati i vidjeti na koji način u postojećem Budžetu za 2014.godinu možemo naći sredstva. Ja sam rekla u drugom dijelu da sam sigurna da je u budžetu koji smo dobili za zdravstvo od 165 miliona da ima prostora i za to da ušparamo jedan dio sredstava i da ta sredstva, s obzirom da će Fond imati status, vjerovatno drugačiji nego što je do sad bio zdravstveno osiguranje za dio sredstava preusmjerimo, vezano za jedan dio kapitalnog budžeta, koji nije ušao u 2014.godinu, kao i eventualno za povećanje zarada u zdravstvenom sistemu. Znači, potpuno sam gospodine Miliću saglasna da zajednički pogledamo ovdje i da vidimo gdje su ta sredstva i kako ih možemo pronaći, potpuno na tom fonu.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem. Idemo dalje.

Obrad Gojković ima riječ.

Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Raspravljamo o Budžetu za 2014.godinu, međutim ja moram da kažem da ovo jeste godišnji budžet, ali očigledno već da postoje neki trendovi, koji su višegodišnji i da, nažalost, prijete da pređu i decenijske trendove. Mislim da o tome treba da raspravljamo, da ovu problematiku ne smijemo posmatrati sa godišnjeg aspekta, nego to posmatrati u jednom dužem vremenskom periodu. Koji su to trendovi? A, prije svega to je trend deficita Budžeta, povećanje javnog duga, koji se približava kriterijumima, koji su po evropskim standardima zabranjeni i mislim da je to nešto što zabrinjava i što su rekli svi moji prethodnici.

Sa druge strane, mi nemamo uopšte trend kvaliteta servisa državne administracije prema građanima, prema onima koji pune Budžet. Možda će mi neko oponirati i reći - pa imate određena povećanja po određenim stavkama i tako dalje. Međutim, to ne može da bude reper kvaliteta. Reper kvaliteta mora da bude suštinski kvalitet, usluga građanima i u prvom momentu taj reper može da bude samo ovaj momenat evropske integracije gdje se mi nalazimo. Znači, mi smo pred Evropom i smatram da taj kvalitet servisa mora da odgovara momentu i političkom i svakom drugom u kome se nalazimo.

Želim da kažem da ovu problematiku na svojim leđima najbolje osjećaju građani. Da prokomentarišem zdravstvo, prosvetu, socijalu. Svi znamo u kakvom su stanju bolnice, da nemamo lijekova najnovije generacije, da vrlo često nema ni lijekova, da su bolnice zapuštene, da su plate zdravstvenim radnicima minornne, prosvjeta isto tako. Ja ne pamtim kada smo napravili novu školu i da li je taj broj napravljenih škola adekvatan veličini države Crne Gore i njenoj populaciji. Takođe, nemamo ni plate prosvetarima koji su na zadovoljavajućem nivou, a nemamo ni stanova za prosvetare. Problem su i otpremnine za socijalu i tako dalje. Ja sam samo pomenuo ove koji građani najteže osjećaju na svojim plećima i mislim da poslije ovoga možemo da zaključimo da trendovi budžetske politike ne prate potrebu za kvalitetom servisa građanima u ovom aktuelnom momentu. I mislim da je to nešto povodom čega Vlada treba da se izjasni da mi svi donesemo zajednički zaključak.

Mi smo sada opozicija u Skupštini Crne Gore, a da je SNP na vlasti, mi bismo imali svoja rješenja, sagledali bi, prije svega ove trendove koji su loši i njihove uzroke i odredili politiku, koja mora da ima jedan dugoročni karakter, vjerovatno najkraće petogodišnji možda desetogodišnji, jer posljedice loše politike Vlade, po budžetsku politiku se ne osjećaju samo u ovom Budžetu 2014, vjerovatno da će se one osjećati 2024.godine. Znači, to su posljedice jedne politike koja je jako utemeljila loše trendove i to će biti veliki izazov za ovu državu. Prije svega, o kojim trendovima govorim, i šta je prouzrokovalo te trendove? Prije sega su to loše politike Vlade u tri glavna segmenta, to je privreda, prirodni resursi i ljudski resursi. Tu su napravljene ogromne štete, ali postoje objektivne mogućnosti da se, ipak to iskoristi i kao resursi i tu postoji značajan potencijal preko koga ova država može da napravi značajne benefite za svoje građane.

Kada govorimo o privredi, mislim, prije svega na privatizaciju i na sve ono što je ona proizvela, Vlada se nikada oko toga nije izjasnila nekim dokumentom, nekom analizom, da vidimo tačno kakav je stav Vlade o privatizaciji, jednim značajnijim dokumentom. Imali smo izjavu ekspozicije premijera prošle godine, gdje je on govorio o raskidu privatizacionih ugovora, čak ni do toga nije došlo, a to je samo jedan segment koji je trebao da dodirne te resurse. Mi mislimo da su ti resursi mnogo značajniji u ovim privatizovanim kompanijama, da njima treba pristupiti, pojedinačno vidjeti šta su problemi, tamo gdje je potrebno raskinuti ugovore, a može i država na neki način da pomogne, možda postoje neki objektivni momenti gdje je država možda kriva ili mi kao društvo i da se pomogne tim kompanijama, da se ti privredni značajni resursi iskoriste.

Druga stvar, prirodni resursi. Prije svega, more, planine za turizam, hidropotencijal rude, svuda je problematična situacija. Evo ja sam sa Primorja, pa često koristim ovdje priliku da govorim o nekim aspektima, prije svega valorizacije mora i vodenih resursa i aktuelno Zakonom o Morskom dobru, koje Vlada već dvije godine pokušava da donese i nažalost prioritet Vlade u tom novom dokumentu nije bio da se što bolje valorizuju ti resursi, nego je prioritet bio vlasništvo imovine, ljudi koji su sa Primorja. Ja ovdje, skoro, siguran sam, da se radi o pritisku određenih lobija i tajkuna i da se radi o nečemu, što će na kraju imati isti efekat, kao što je bio proces privatizacije. Znači, mi smo najznačajnije resurse u oblasti privrede, kroz privatizaciju uništili i oni su danas u rukama moćnika u rukama tajkuna koji ih ne iskorišćavaju. Strah me, da će imovina nas građana sa Primorja ovakvim rješenjima Zakona o Morskom dobru za desetak godina biti u privatnim rukama istih tih tajkuna, koji će mnogo lošije, bolje braniti od nas i zloupotrebjavati da se ne valorizuju u svrhe države Crne Gore. Da ne govorimo o politici Morskog dobra, gdje je jedan značajan resurs, kao što je Velika

plaža Ulcinj, a da ne govorimo o Hercet Novom, da je neponovljivo poslije toliko godina da država nije snašla snage i da Morsko dobro ništa nije uradilo ni u mnogim opštinama u Crnoj Gori, na Primorju i da se ovako značajni potencijali ostali neiskorišćeni.

Treća stvar, gdje je vođena loša politika, koja je takođe utemeljila ove trendove to su ljudski resursi. Vi znate da smo kroz privatizaciju ostali bez kvalifikovane radne snage, da je danas potpuni deficit, sa druge strane naš obrazovni sistem izbacuje stalno kadrove koji su su neadekvatni, da bi popunili mjesta koja privreda traži.

To je jedna strana medalje.

Druga strana medalje u javnom sektoru imamo stalno zapošljavanje i ako je neko veće rečeno da do 2017.godine 6.000 ljudi ima viška i da mora da ostanu bez posla u državnom aparatu. A, onda dobijemo ovdje Završni račun, gdje se kaže da u toku 2012.godine zaposleno 742 nova lica u državnoj upravi i plus 400 preko ugovora o djelu, jer na taj način se izbjegavaju obaveza o zapošljavanju zaposlenih u javnoj administraciji. Znači, dvostruki aršini i to je, čini mi se za 2012.proizvelo višak od 3% izdvajanja za bruto zarade zaposlenih.Znači, jedna politika koja je proizvela i tu postoje značajni resursi i tu se može jednom adekvatnom politikom to smanjiti i noralnom promjenom i obrazovne politike.

Ono što SNP kao opozicija traži od Vlade, ja kao poslanik SNP-a, prije svega,ja mislim da Vlada mora da prizna da ovakva budžetska politika nije incident od par godina, već jako utemeljen jak trend budžetske politike.

2/ Vlada mora da prizna da ekonomska kriza usložila je i transparentnim učinila ovaj problem, a nije promijenila i utemeljila ovaj loš trend. Ne možemo se pravdati na ekonomsku krizu, ona jeste pogoršala stvari, ali nije ona ta koja je počla taj loš trend i koja je odlučujući uticala na to. Smatramo, takođe da mjere politike treba usmjeriti prema Vladi i kontroli njenih politika ne prema građanima. Vlada mora da preispita svoje politike i da se izjasni o svojoj odgovornosti i odgovornosti za politiku u ovim oblastima o kojima sam ja govorio.

5/ Mjere budžetske politike prema građanina i privredi mogu se od građana tražiti, tek kada se preispita politika Vlade i njene odgovornosti prema svim oblastima od privrede, iskorišćavanja privrednih resursa, ljudskih resursa i tako dalje.

Na kraju,nešto što je medijski aktuelno, pa ja mislim da je neprihvatljiv nivo komunikacije koju smo imali zadnjih dana, to je po mene novogodišnja komunikacija, da neće biti povećanje poreza. Ja pitam zašto bih i bilo i zašto ih je bilo, da li je neko odgovoran za sve ove takse i ovo sve što se desilo i zamrzavanje penzija i tako dalje. Ja mislim da takav nivo novogodišnje komunikacije nije prikladan i da ne treba na taj način manipulirati, smatram da je sasvim normalno da nema povećanja, da je Vlada uspješna ne bi povećavala porez i ne treba sa tim da se hvali. Međutim, mi ovdje imamo situaciju da je bilo ovih godina i taksu i na električna brojila i na povećanja PDV-a i svega i svačega. Znači, sama ta činjenica pokazuje da se radi o lošem radu u Vladi. Ono što bih želio da kažem da ćemo mi,kao ozbiljna politička partija amandmanski djelovati na ovaj Predlog zakona o Budžetu, ja bih Vas zamolio uz vašu pažnju za par minuta, radi se o problemu sela Mojdež u Herceg Novom, koji ni ove godine nije u Budžetu, rješenje toga klizišta, a da vam kažem da se završni izvještaj je napravljen 2009.godine o fazi dva i ovo je izvještaj Ministarstva unutrašnjih poslova, gdje se kaže da su ugroženi ljudski životi i da su ugrožena materijalna imovina. Prije pet - šest godina ljudskim faktorom zatrpavanjem toga izvorišta je to selo pretvoreno u klizište i uništena je ogromna materijalna imovina, ljudski životi dovedeni u pitanje, i kao neka urgentna

mjera saniran je dio toga. Međutim, tada je zaključcima Vlade donesena obaveza da se finansira faza dva toga projekta u iznosu od milion i po eura, koje ni do dan danas nije urađena.

Ja ću vam pročitati samo jednu rečenicu iz ovoga mišljenja Ministarstva unutrašnjih poslova, gdje se kaže:"Svako dalje odlaganje realizacije radova druge faze može negativno uticati na stabilnost terena i potkopom u Mojdežu, odnosno prouzrokovati događanju novih klizišta koja su na ovom području česta". Znači, ovo je nešto urgentno, ovo nije nešto što je, kako bih rekao, preko leba pogače. Mi ćemo ovo amandmansi podnijeti i ja bih Vas molio kao ministra da razmotrite mogućnost kada budete primili ovaj amandman, podijelite. Prije svega, radi se o vanrednoj situaciji. Znači, to je selo koje je uništeno i mislim da je naša obaveza, pogotovo što dugo vremena o ovim kapitalnim investicijama Herceg Novog nema, sada nam je nešto potrebije, jer su ljudski životi u pitanju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvlajujem.

Želite li riječ? Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Uvaženi poslanice Gojkoviću,

Kada ste govorili o trendovima i politici Vlade, da Vas samo podsjetim, da je saglasan sa Vama da je trend jako važan i važniji nekada od stanja, imamo suprotne trendove od nečega što je bilo negativnije u prethodnom periodu, onda znači da nekad i negativan parametar, fiskalni, makroekonomski, finansijski, ko ima dobar trend vodi ka oporavku. To je ono pozitivno i obratno. Pozitivan parametar sa negativnim trendom znači veći problem, veće iskušenje. Da Vam samo napomenem, da smo mi ove godine ostvarili najkvalitetniji trend u najvažnijem makroekonomskom parametru. Iz recesije na nivou 2,5 naša stopa rasta u ovoj godini mjerena podacima Centralne banke za devet mjeseci ove godine 3,5% ili evo od juče smo čuli MONSTAT zadnji izvještaj rasta u trećem kvartalu je 4%, za devet mjeseci 3,1%.To je po meni ono što je osnova održivosti i to je ono što je jako pozitivno i u stanju i u trendu. Nesporeći da imamo ranjivost kada je u pitanju deficit koji,opet ima pozitivan trend, jer se značajno smanjuje u odnosu na prethodni period i to je ona faza po meni, koju možemo nazvati ekonomskom fazom ozravljenja.

Oko toga moram iskomentarisati još jednu Vašu rečenicu. Neprihvatljive komunikacije. U pitanju je saopštavanje ostanovnih foskulata ekonomske politike za narednu godinu. To je rekao predsjednik Vlade, to saopštava Vlada, to saopštava i moja malenkost. Znači, radićemo na konzistentnosti poreske politike, radićemo na daljoj konkurentnosti i čim se steknu uslovi u najkraćem mogućem roku, eliminisati krizne mjere, koje znače dodatni teret i stanovništvu i investitorima i generalno našđoj ekonomiji. Tako da, kriza nije invalentna samo u Crnoj Gori, da je to tako,ne bi imali globalne, regionalne krize,ne bismo imali elemente koje se tiču povećanja poreza, posebno u Crnoj Gori je značajno da naši instrumenti jedino snažni jesu u fiskalnoj sveri. U monetarnoj sveri imamo instrumente, ali nedovoljno snažni za kontratipična djelovanja u uslovima kada to moramo imati. Ja se nadam da ćemo mi, ako nastavimo ovaj trend generalno i u javnim finansijama i u ekonomiji imati stabilnije osnove za

generisanje još jačeg rasta i razvoja, a procjena stope rasta za narednu godinu je 3,6. Dakle, riječ je o trendovima koji nijesu negativni po meni. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Gojkoviću.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče,

Pa, gospodine ministre, molim Vas da razumijete da smo mi ovdje ograničeni vremenom i da nemamo vremena sve da kažemo. Svakako, ono što je pozitivan trend u naplati poreza, koji je bio stotinak miliona, svakako da je negativan trend u smanjenju neto zarada za zaposlene na pojedini potrošačkim, nešto što je pozitivno i tako dalje. Ali, što se tiče izjava za javnost, mi smo svi političari i politički marketing je takav kakav jeste. Izjavu premijera, prije svega shvatam kao politički marketing, inače da nije politički marketing ona bi glasila na sljedeći način. Pa znate, pogriješili smo u privatizaciji i pogriješili smo u taksama za brojilo, izvinite, ali evo kao neku mjeru naše pozitivne politike neće biti povećanja poreza iduće godine. Znači, to je jedna iskrena politika.

Ja mislim da smo mi previše mala država da bi se bavili političkim marketingom i nažalost vrlo često to svi koristimo, što na kraju po nekad i dovede po nekog građanina u zabludu, ali eto i to je politika. Ja želim da građani znaju da je ova Vlada vodila lošu političku u oblast i privatizacije, iskorišćavanju prirodnih resursa, ljudskih resursa, fiskalnoj politici i gdje su opterećeni građani bespotrebno zbog tajkuna, sa ovim porezima na mobilne telefone, brojila i tako dalje. I to je ono što ja pokušavam iskreno da saopštim, kako premijer saopštava to je njegov izbor, da li je politički marketing ili nije neka saopšte građani. Ja se nadam da stvarno neće biti povećanja poreza. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Sada ćemo čuti nikšićko gledanje na predloženi budžet, pošto će govoriti Radivoje Lala Nikčević, a nakon njega kolega Milutin Đukanović.

Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Uvaženi potpredsjednici, poštovani ministre, gospođo Perović, gospodine Vukićeviću, kolege poslanici,

Danas razmatramo jedan od najvažnijih zakona kojim se trasira pravac državne politike Crne Gore za narednu 2014. godinu. Naredna budžetska godina po svemu treba da bude, kao što je već rečeno od strane ministra prepoznatljiva kao godina u kojoj u punoj mjeri dolaze do izražaja efekti svih mjera koje je uradila Vlada na planu konsolidacije javnih finansija, kao i mjera za privlačenje stranih direktnih investicija, u turizmu, energetici, putnoj infrastrukturi. Mjere koje će stvoriti stabilne osnove za budući rast i razvoj naše ekonomije u narednim godinama.

Podsticanje ekonomskog rasta kroz definisanim, implementaciju mjera koji treba da postakne stvaranje nove vrijednosti i većeg rasta bruto društvenog proizvoda, obezbijediće se kroz strukturne i regulatorne reforme, poštovanje principa fiskalne

odgovornosti i unapređenja poslovnog ambijenta. Međutim, glavni podsticaj rasta u srednjem roku je i rast investicione aktivnosti u turizmu, energetici, infrastrukturi i saobraćaju, kao što sam već rekao. Ne treba zanemariti ni mjere koje treba preduzimati za održavanje postojećih oskudnih proizvodnih kapaciteta i podsticaj novih, što se, prije svega odnosi, evo kada je u pitanju Nikšić, i "Boksiti" i "Metalca", ja vjerujem da je manje ulaganja da se pomogne da se oživi proizvodnja u tim kolektivima nego da se stvaraju nova radna mjesta. Vjerujem, da bi trebalo desetostruko više ulaganja za takvu investiciju. Iz svega proizilazi da su ciljevi za budžetsku 2014. godinu jasni, a to su dalje obuzdavanje prekomjerne potrošnje, što se odnosi na rashodnu stranu, uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani kroz unaređenje fiskalne discipline i pružanje podrške konkurentnosti ekonomije.

Jasno je da se javna potrošnja mora prilagođavati poreskom kapacitetu privreda i stanovništva, dok njena konsolidacija ima za cilj da doprinese dinamičnom ekonomskom rastu, kako bi se smanjile i najveće fiskalne ranjivosti i budžetski deficit i javni dug uz očuvanje i dalje snaženje konkurentnosti ekonomije i poboljšanje životnog standarda stanovništva Crne Gore.

Drugi cilj, je ozravljenje javnih finansija će se postići, prije svega uspostavljanjem balana javne potrošnje. Pozitivan uticaj počinjanja projekta, odnosno izgradnja dijela puta Bar - Boljari, značiće rast ekonomske aktivnosti, i to prije svega u sektoru građevinarstva kroz angažovanje naše građevinske operative, ali isto tako i u ostalim povezanim sektorima, koji će biti direktno ili indirektno uključeni. Ovdje se, prije svega radi o sektoru trgovine finansijskih usluga, usluga osiguranja, transporta i tako dalje.

Osim ovog, imaćemo i indirektan uticaj na nivo zaposlenosti u Crnoj Gori, a to će sve uticati preko ekonomskog rasta i novog zapošljavanja na povećanje izvornih prihoda u Budžetu. Najavljene investicije u turizmu, kao što su investicije u Kumboru, Porto Montenegro već započeti, najavljeni, Svetog Stefana, Luštica, Plavim Horizontima, Kraljičinoj plaži i tako dalje, vrijedne su više od milijardu eura.

Osim efekata tokom gradnje u najkraćem roku, stvoriće uslove za snažan i dinamičan razvoj jedne od najvažnijih strateških grana na kojima se zasniva ekonomija naše države u budućnosti, grani koja iz godine u godinu zauzima sve značajnije mjesto u ukupnom ekonomskom razvoju Crne Gore.

Investicija u energetici, kao što je drugi brok "Termoelektrane" Pljevlja, čija vrijednost premašuje 300 miliona eura, uvećaće proizvodnju uglja i povećati broj radnika u rudniku. Projekat povezivanja Crne Gore i Italije podmorskim kablom predviđa investiciju blizu 800 miliona. U toku je izgradnja projekata malih hidroelektrana na vodotocima kao i izgradnja vjetroelektrana na Krnovu. Očekuje se značajno učešće domaćih i građevinskih i projektantskih kompanija. Dok će nakon izgradnje na upravljanju i održavanju tih objekata naći posao blizu 1000 nezaposlenih. Samo zapošljavanje preko 500 radnika u Termoelektrani govori dovoljno o benefitima koje će proizvesti direktno i indirektno u Budžet Crne Gore.

I sada nešto da kažemo o projekciji Budžeta za Fond PIO kao jedne od najvećih potrošačkih jedinica u ovom predloženom Budžetu. Predlogom Budžeta za Fond PIO za 2014. godinu za finansiranje izdataka Fonda obezbjeđena su sredstva u ukupnom iznosu od 401,59 miliona od čega se 98,93 ili 397,32 miliona odnosi na izdatke i isplatu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja. Obezbjeđena sredstva čine pouzdanu osnovu za redovnu isplatu penzija i drugih prava iz penzionog i invalidskog osiguranja tim prije, što je ispata prava zakonska obaveza čiju isplatu garantuje država.

Činjenica je da se prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja isplaćuju redovno svakog 20. u mjesecu, za mjesec koji mu prethodi. Ova dinamika se sprovodi godinama i predstavlja ustaljeni način isplate penzija i ostalih prava iz penzionog i invalidskog osiguranja. Predlogom budžeta za 2014. godinu nijesu predviđena sredstva za usklađivanje penzija u cilju obezbjeđivanja stabilnosti penzijskog sistema i redovne isplate prava u uslovima dok globalne ekonomska kriza još traje. U prilogu u ovoj odluci idu i nepovoljna demografska kretanja, zbog starenja stanovništva i nepovoljnog odnosa između broja osiguranika i penzionera, jedan penzioner 1,57 zaposlenih, kao i relativno velikog učešća troškova penzionog sistema u bruto-društvenom proizvod. Treba imati u vidu činjenicu da se za finansiranje izdataka fonda PIO povećavaju izdvajanje iz opštih prihoda budžeta kako bi se obezbijedila nedostajuća sredstva za isplatu prava iz izvornih prihoda. Ovaj rezultat bržeg rasta potrebnih sredstava za isplatu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u odnosu na rast izvornih prihoda Fonda, odnosno prihoda pod opremi za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Međutim, ovim predlogom Vlada Crne Gore je u cilju poboljšanja materijalnih i socijalnog položaja penzionerske populacije planirala i dodatna sredstva u iznosu od 1,28 miliona eura za realizaciju aktivnosti koje su predviđene socijalnim programom u vidu jednokratne pomoći, nabavki zimnice po povoljnim uslovima, odmora i oporavka penzionera poznato po povoljnim uslovima tržišnih, rad klubova penzionera kao i subfinansiranje stanbene izgradnje za potrebe penzionera koji nemaju riješeno stambeno pitanje. Treba imati u vidu i činjenicu da prosječna penzija u Crnoj Gori iznosi 276,52 eura i među najvećim u regionu. Ukoliko posmatramo kretanje prosječnih penzija u poslednjih desetak godina može se konstatovati da je prosječna penzija porasla za 2,30 puta, odnosno u 2003. godini ona je bila 121,92 eura. U odnosu na prosječnu zaradu na nivou države u oktobru ove godine, prosječna penzija iznosila je 58,21%. Radi poređenja prosječna penzija u Sloveniji iznosi 567 eura, Hrvatskoj 322 eura, Srbiji 210 eura, Makedoniji 192 eura, Federaciji BiH 177 eura, i Republici Srpskoj 166 eura. Iz navedenog se može vidjeti da je prosječna penzija u Crnoj Gori među najvećima regionu, i odmah iza Slovenije, Hrvatske koje su članice Evropske unije. Siguran sam da će ukoliko se zato stvore finansijske pretpostavke Vlada Crne Gore preduzeti mjere u cilju daljeg poboljšanja socio-ekonomskog položaja penzionera. Za ovu godinu već su obezbijeđena sredstva za isplatu drugog dijela jednokratnih socijalnih pomoći za penzionere sa najnižim primanjima čija je realizacija u toku. I na kraju da kažem da predloženi Budžet predstavlja realnu sliku za sprovođenje državne politike za narednu 2014. Godinu i u tom smislu je u ime DPS-a podržavamo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Nikčeviću.

Riječ ima kolega Đukanović, neka se pripremi kolega Nimanbegu.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, gospodine zamjeniče ministra, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Nije naodmet ponoviti neke elementarne parametre koje se odnose na ovaj Budžet. Prihodl predviđeni u iznosu od milijardu 258 miliona, rashodi milijardu 327 i iz Ministarstva nas obavještavaju da je deficit 69 milina evra. Međutim, još na to treba dodati da na otplatu duga, to su krediti iz prethodnih perioda, treba da se plati još 171

milijon evra. I nedostajuća sredstva će iznositi 240 miliona evra, to je stvarni deficit, i ne treba nikog dovoditi u zabludu da je deficit 2% bruto društvenog proizvoda, pravi deficit je 8% bruto društvenog proizvoda. Ja mislim da je Crna Gora ušla u spiralu dugova. Zašto ne saopštite ovdje kolike nas obaveze u 2015.godini čekaju po osnovu neplaćenih kamata i po osnovu neplaćenih kredita. Te obaveze će da iznose preko 400 miliona evra. E baš nas interesuje kako će Vlada ova današnja riješiti taj problem. Takođe treba polemisati sa određenim statističkim podacima. Zar Vama, zamjeniče ministra, nije čudno da po analizama koje mi dobijamo od državnih organa da se dešava da je plata na Primorju manja od plate na sjeveru Crne Gore. Dalje, ovdje imam dokument koji je došao iz Vlade Crne Gore, a koji je kreiran u aprilu 2012. Godine. Samo radi građana, pošto sad baratate sa projekcijama za 2014 godinu, samo da upoznam građane kako ste baratali sa projekcijama u 2012. godini, a te se projekcije odnose na period 2012.godina i 2015.godina. Vi ste u aprilu 2012.godine predvidjeli da će rast bruto domaćeg proizvoda iznositi 0,5%. Na kraju imali smo pad bruto društvenog proizvoda od 2,5%. Predvidjeli ste u 2012.godini da će inflacija iznositi 3%, a inflacija u 2012.godini iznosila 5%. I sve da prihvatimo vaše projekcije na tu osnovu iz 2012. godine, Vi ćete na kraju 2014.godine po vašim projekcijama, koje su se pokazale netačnim, imati bruto društveni proizvod koji će jedva biti nešto veći od bruto društvenog proizvoda iz 2011.godine.

Znači, što se tiče statistike i iznošenje podataka potpuno nepoverenje prema predstavnicima Vlade, jer Vi ste sami to pokazali kako procjenjujete to je potpuno netačno. Osim tog problema kako se puni Budžet šta sve čeka Crnu Goru i ono što se raspoređuje ne raspoređuje se na korektan način.

Samo da upoznam građane da u Crnoj Gori se na desetine, desetine agencija i komisija finansiraju, postoji Cetinjski parlamentarni forum, Demokratska radionica, Kancelarja za borbu protiv trgovine ljudima, Kancelarija zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom, Savjet za privatizaciju, za njega odvajate 570 hiljada evra, a planirate prihode u 2014.godini od privatizacije svega pet miliona evra, agencija Crne Gore za promociju stranih investicija itd, itd, jer to bi zaista oduzelo puno vremena kada bi sve nabrajao. Elementarno pravo mora da ispoštuje Vlada Crne Gore prilikom kreiranja Budžeta je da se poštuje Ustav. Vlada je kad je kreirala ovaj Budžet prekršila Ustav i to ga je prekršila u članu 75 stav 2 u kome je jasno definisano da je osnovno obrazovanje obavezno i besplatno. Vlada ovim predlogom Budžeta nije predvidjela stavku da bi se mogli kupiti udžbenici za učenike osnovnih škola. Mnogi roditelji podižu kredite da bi djecu da pošalj u školu, jer u Ustavu piše da je obrazovanje obavezno. A šta ako roditelji ne pošalje dijete u školu jer nema sredstava? Taj roditelj mora krivično da odgovara, e kad je Vlada odnosno kad je Ustav propisao određenu obavezu, Vlada je dužna da realizuje tu obavezu. I zbog toga je Demokratski front podnio amandman, i nadamo se da će taj amandman dobiti podršku čitavog Parlamenta, da od sljedeće godine djeca u osnovnim školama imaju besplatne udžbenike.

Gospodine zamjeniče ministra, najavljivali ste prošle godine da će se ukinuti krizni porez koji iznosi 15% na primanja od preko 720 evra u bruto iznosu. Međutim, vidim ovim predlogom Budžeta predlažete da taj porez ostane i dalje. I zbog toga je Demokratski front predložio još jedan amandman da se hraniocima četvoročlanih porodica i hraniocima petočlanih i višečlanih porodica smanje poreske stope, da za ove prve porez sa 9% ide na 5% a za ove druge porez sa 9% koji ima pet i više članova ide na nula posto. To je elementarno pristojno da Vlada uradi jer na taj način teret socijalne

krize raspoređuje koliko toliko pravednije. I danas predlažete ukidanje evra po evra za SMS karticu i ujedno predlažete da se porez sa 19% poveća još za sedam procenata sve sim kartice koji imaju račune preko pet evra. Međutim, ja se nadam da to ovaj Parlament neće prihvatiti, ali nevjerovatna je stvar bila kad su mobilni operateri predložili da bude unificirani porez za sve sa 19 na 24%. Očigledno mobilni operaterima ne smeta da teret krize prenesu na korisnike mobilne telefonije, na građane Crne Gore. Vladi Crne Gore bi mnogo bilo da pokrene inicijativu za povećanje poreza na dobit pa se ne bi dešavale stvari da imamo u nekim kompanijama koje se bave mobilnom telefonijom imamo dobit 21 milion i plus još 21 koji je prikriven kroz stavku amortizacije, da se poveća taj porez na dobit to bi bilo prirodno da je porez na dobit za te kompanije koji imaju toliku dobit 30 procenata i onda bi mogao Budžet da se puni, a ne ovako da to se sve prevale na teret građana.

Gospodine zamjeniče ministra, želim da Vam postavim još jedno pitanje.

Šta će se desiti sa dobiti koju će da ostvari Elektroprivreda Crne Gore ove godine, jer dobit Elektroprivrede Crne Gore za prvih šest mjeseci iznosila je 35 miliona evra, procjenjuje se da će ta dobit iznositi oko 60 miliona evra na kraju godine, da li će se ispoštovati odluka Vlade da se dio dobiti uplaćuju u Budžet Crne Gore. To nas baš interesuje da li će Vlada insistirati da se to realizuje. Takođe, želim da posjetim sve građane Crne Gore, da za Demokratski front neće biti prihvatljivi ukoliko sad se pojavi neki ugovor između Elektroprivrede Crne Gore i Vlade Crne Gore kojom bi se sanirao kao dug od 50 miliona evra Elektroprivrede prema Budžetu Crne Gore, već ćemo smatrati da će to biti jednostavno jedna knjigovostvena akrobacija ili knjigovostvena gimnastika kako bi i SDP i DPS podržali Budžet. Očigledno da je SDP prilikom rasprave u Budžetu odlučio da podrži one za koje je rekao da se bave korupcijom ili da ne znaju da se bave ekonomijom. Takođe, još jedan predlog kako da dopunite Budžet. Svjedoci smo da u poslednjih 15 godina veliki dio državne imovine prelje u privatne ruke, zbog čega ne pokrenete akciju ispitivanjem porijekla imovine? To je idealan način da se koliko toliko od tih koji su se tako obogatili napuni Budžet Crne Gore. Vi samo raspoređujete namete i poreze da ih plaća sirotinja, a ovi prijatelji Vlade, taj užu kabinet koji ga mi zovemo ili kabinet i sjenke on i dalje stiže enormna bogatstva. Nadamo se da će te barem imati toliko sluha da podržite dva amandmana Demokratskog fronta prvi se odnosi znači na kupovinu udžbenika za učenike osnovnih škola, to je vaša ustavna obaveza. Drugi amandman za hranioce četvoročlanih i petoročlanih porodica da se smanji porez za prve sa 9% na pet, a za druge sa 9% na nulu. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Đukanoviću.

Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici,

Evo da pokušam da dam par komentara na izlaganje gospodine Đukanovića i na izlaganje potpredsjednika Radulovića.

Znači, obračun deficita se radi u Crnoj Gori po međunarodnim metodologijama onako kako se radi i u ostalim zemljama svijeta i u odnose stavljaju tekući prihodi i tekući rashodi. I taj nivo deficita nam na neki način pokazuje gdje smo u određenom vremenskom periodu. Drugi dio jeste dio koji se odnosi na finansiranje ukupnih izdataka

jedne države. U te ukupne izdatke spadaju i sredstva koja su odnose na otplatu dugova i otplatu obaveze iz prethodnog perioda, kamate ne kamate idu u dio koji ide u obračun deficita. Tako da deficit u Crnoj Gori je onoliko koliki je predstavljen budžetom od ovog iznosa koji je neophodno platiti ukupno u sljedećoj godini znači na otplatu duga otpada 171 milion. Znači, samo za manji dio se poveća u dio javnog duga. Ova godina je, ministar je to više puta pominjao, a i Vi ste možda ne Vi lično, ali pojedini opozicioni poslanici su prepoznali, kao godinu gdje je došlo do napretka u javnim finansijama. Možemo slobodno reći da je ovo bila godina gdje je neophodno bilo uraditi fiskalnu konsolidaciju i mislim da je ta fiskalna konsolidacija u dobroj mjeri urađena. Sljedeće godine nam prestaje mjere ka restrukturiranju naslijeđenog nivoa javnog duga. Nivo duga koji dospijeva na naplatu 2015.godine i 2016.godine, da prestrukturiramo na način da će biti i duži rokovi otplate i da će biti povoljniji uslovi po pitanju kamate i ostalog opterećenja. Što se tiče projekcija, naravno ne bi se zvale projekcije da se ne baziraju na određeni pretpostavkama, nekad smo sa projekcijama tačniji, nekad smo manje tačniji, u svakom slučaju onaj ko je te projekcije predlagao treba da dokaže i pokaže da je sposoban i da ih ispuni, ukoliko nije sposoban treba da argumente za to. Ova eklima Ministarstva finansija je dala svoje viđene stvari, svoje projekcije i mi odgovaramo za ono sa čim smo mi izašli pred Vama i pred cjelokupnu javnost.

Što se tiče amandmana, mi te amandmane vaše koje ste pomenuli nijesmo dobili znači kad ih dobijemo pogledaćemo ih i sagledaćemo mogućnost, odnosno odredićemo se prema njima kad ih dobijemo. Što se tiče Elektroprivrede i plaćanja duga mislim da i Elektroprivreda kao i svako javno preduzeće odnosno akcionarsko društvo koje je u većinskom vlasništvu države, treba da poštuju odluke Vlade, ali to je na kraju krajeva ipak dok Skupština akcionara i mislim da će Skupština akcionara da se odredi prema zaključcima koje je Vlada donijela. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodine Vukićeviću.

Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Što se tiče Elektroprivrede svima je jasno da se sprema paket da Elektroprivreda za taj iznos duga 50 miliona evra ustupi dio akcija Vladi Crne Gore, jer akcionari Elektroprivrede u suštini su većinski i vladini akcionari. I šta će značiti kad dobije A2A 2 % manje akcija, a država 2% više, a ponovo država nema veze sa upravljanjem. Tu se radi o klasičnoj političkoj pogodbi, jer očigledno da je SDP pristao, ponavljam još jednom, da ide sa onima koji se bave korupcijom i koji ne poznaju ekonomiju. To je stav predsjednika SDP-a. Oko deficita, svakome je jasno šta znači deficit 60 miliona, ali Crnoj Gori ukupno nedostajućih sredstava 240 miliona. Da je Vlada Crne Gore ozbiljno koristila kredite ti bi krediti dovodili do povećanja bruto društvenog proizvoda i onda bi se lakše vraćali, ali s obzirom da je sve išlo u subvencije. Kao što je moj prethodnik rekao, što su veće subvencije izgleda da očekujemo veće blagostanje, a svakome je jasno da idemo u propast. I ne pričam bez veze o spirali dugova. 171 milion evra ove godine ide za otplatu duga, i to ljulja javne finansije iz temelja. Iduće godine dospijeva preko 400 miliona evra. Hoće li ponovo kredit jedan pa kredit drugi? Pa i oni će jednog dana isto da dospiju za naplatu. Nije ovo spirala, ovo je vrtlog. Vlada treba da podnese ostavku i da se ovdje totalno primjeni

druga ekonomska filozofija. Vaša filozofija ekonomska se pokazala da vodi Crnu Goru u propast, i malo je reći da je vrtlog ovo je propast. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Đukanoviću.

Riječ ima kolega Nimanbegu, neka se pripremi kolega Perić.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Poštovane kolegice i kolege poslanici i poslanice, poštovani gospodine Vukićeviću i gospođu Perović,

Na temu koja je danas na dnevnom redu, a to je Budžet za 2014. godinu, ja moram iznijeti da smo prije tri-četiri godine govorili ovdje u Parlamentu da bi rasprava Budžeta trebala da krene na taj način da poslanici negdje početkom novembra i sredinom novembra dobiju predlog Zakona o budžetu kako bi kvalitetnije to zastupali. I sigurno da svi poslanici dijele moje mišljenje da u ovom terminu kad u roku od mjesec dana imamo na hiljade stranica materijala, vrlo važnih odluka da je ova rasprava vjerovatno usložena i time, i sigurno da svaki poslanik želi da učestvuje i da doprinese raspravi u skladu sa svojim interesovanjem i oblastima u kojim on komitetima je zastupljen član, ali svakako da je potrebno da uložite napore da sljedećih godina puno, puno ranije dobijemo nacrt ovako važnog dokumenta. Na kraju krajeva, ovo je krajnji odnos prema ukupnoj politici jedne Vlade, jer Budžet nije samo brojke on je numerički iskazi što jedna Vlada planira za narednu godinu. Sigurno da Vi iz Ministarstva finansija, barem ove godine, iza sebe imate kvalitetne rezultate u procesu ubiranja poreskih prihoda, što najasnije pokazuje i da je porast PDV-a od 2% koje lično nijesam podržao, i da ne korenspodira sa porastom naplate PDV-a koje je preko 100 miliona više nego što je prošle godine, a što znači da je uvedena ili da se uvodi veća poreska disciplina barem u toj naplati. I kad sam kod te teme moram pokrenuti još jednom pitanje na koje nijesam dobio odgovor. Pošto govorite konsolidaciji prihoda, meni je stalno na umu to da Budžet države Crne Gore u odnosu na budžete opština je 10 prema jedan. Sve opštine ubiraju jedan euro dok država Crna Gora deset, znači 150 miliona milijardu i po. Da li ste još jednom pokrenuli bilo koje aktivnosti oko izračunavanja mogućnosti da se PDV ustupe opštinama, pošto je evidentno da je to mjera koja bi doprinijela da se decentralizacija fiskalna utiče i na decentralizaciju ukupne vlasti u državi Crnoj Gori. Moram izreći da i pored rasta djela u kapitalnim izdacima ipak on ne prelazi 6% Budžeta manji od toga a da je ovo socijalni Budžet i dalje meni najviše govori podaci koji su oko penzija. Znači, na svaki sedam penzija nedostaje još pet, znači ono što se uplaćuje u PIO je 165 miliona eura manje nego što su potrebe.

Moram ovom prilikom i da izrazim zadovoljstvo što je propisan ove sedmice sporazum sa Kosovom oko penzijsko invalidskog staža. To je jedno pitanje koje je prije dvije godine pokrenuto od strane poslanika u ovom domu i ministarstva udruženje iz Ulcinja pokrenulo, i na kraju to je rezultiralo jednim sporazumom koji će sigurno onemogućiti da ti ljudi kojih je na desetine dobiju prava iz tog osiguranja.

Moje drugo zadovoljstvo koje nije baš veliko je da je u vašem iskazu da imamo i podatak nezapošljenosti u Crnoj Gori 20%. Ja nijesam zadovoljan tom brojkom nego što je konačno uskladjeno ono što je godinama kad smo imali podatke da je u Crnoj Gori nezapošljenost 12% to su podaci koje Fond zapošljavanja koristio, Vi ste u svom

materijalu koji ste nam podijelili koristili brojku od 9,6 .Želim iskoristiti priliku da izlazim stav oko taksi euro po euro ili 7% povećanja na one koje koriste usluge mobilne telefonije. Forca se ne slaže sa tim. Mislimo da je dovoljan taj PDV koji se ubira i da porezi u našoj državi trebaju da budu proporcijalni, oni su najpravedniji, i kao proporcionalni oni koji imaju najviše, najviše troše, najviše i platiti, ali uz mjeru da oni socijalno ugroženi budu oslobođeni dijela toga.

Moram iskoristiti priliku da pomenem dvije teme. Vjerovatno bi to moglo biti predmet amandmanskog djelovanja, a to je situacija gdje Ministarstvo obrazovanja nema ugovor sa Centrom za kulturu u Ulcinju oko prostorija koja koristi Muzička škola. Informisan sam da je bio dogovor da opština snosi jednu trećinu tog troška, da Ministarstvo obrazovanja dvije trećine. Kako nijesam bio član tog odbora nijesam imao priliku da na Odboru govorim o tome, ali sam sa ministrom imao poslaničko pitanje u šestom mjesecu ove godine gdje je on izrazio spremnost da se taj sporazum što prije postigne, a posebno imajući u vidu da su radnici tog Centra za kulturu u štajku i da je pod srestvom sindikata, političkih subjekata ovdje, lično je i gospodin Milić učestvovao u tome, doprinio da se tu prekine jedan štrajk glađu koji bi bio nezabilježen mislim za Ulcinj. Takođe bih želio iskoristiti ovu priliku da pozovem još jednom odgovorne u Ministarstvu, u Vladi, pošto ja nijesam bio član radnih grupa koja je radila na pripremi ovog dokumenta, bar što se tiče konsultacija, mislim da se mora imati u vidu ono što smo razgovarali u Odboru za evropske integracije oko IPA projekata, nadamo se da ta sredstva koja bi trebala biti namijenjena za podršku IPA sredstava da će biti bolje definisana na način na koje će se ona podijeliti, jer je neophodno da država stoji iza onih projekata koji dobiju podršku komisije, a koji neće biti u prilici da dobiju sredstva od nekih domaćih izvora. Na ovaj način u ovom trenutku stav Force je da je ovaj budžet nastavak budžeta od ranih godina sa određenim dijelom kvalitetnih pomaka dostiže do nivoa deficita koji ide ispod kriterijumima i to je jedan pozitivni iskorak u vremenu krize u kojoj se suočavamo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Nimanbegu.

Riječ ima kolega Perić, neka se spremi ekonomista kolega Sekulić.

SRĐA PERIĆ:

Zahvaljujem.

Pred sobom imamo Predlog zakona o budžetu za 2014. godinu, i kao što reče ministar Žugić, on predstavlja odraz akta ekonomske realnosti, i to je jedina stvar sa kojom ću se ja saglasiti manje-više u odnosu na sam karakter budžeta sa njim. Kada čujete inače iz usta prvog ministra da će biti novih investicija građani trebaju da znaju da će plaćati nove poreze, kada građani čuju da će biti 40 hiljada novih radnih mjesta treba da znaju da će se povećati nezaposnost, i na kraju kada čuju da neće biti stezanja kajiša treba da znaju da će ga upravo i biti to je na političkoj ravni. I na svako pitanje građana ova Vlada ima odgovor, ako je pitanje penzije i plate, odgovor je otvorili smo pet poglavlja. Ako je pitanje zašto nema posla odgovor je očekujemo od strateškog partera, ako je pitanje zašto se loše živi svi nam odaju priznanje kako smo na izvrednom putu, to je politika ove Vlade u oblasti ekonomije koje se jednostavno svodi na princip pričam ti priču. Vlada odgovara na pitanje na koje niko nije ništa pitao jednostavno maštra oči onoga što imamo u realnom životu i ako nastavimo ovim

tempom Vlada će se još malo hvaliti kako rade semafori, kako mostovi stoje na svom mjestu, kako sunce izađe i zađe. Otprilike dolazimo na to jer ono čime se Vlada hvali trenutno jeste gola administracija, da neko u administrativnom aparatu sabere sve cifre oduzme ih podijeli ih i smjesti u neke tabele. Međutim, ono što je posebno brine jeste da se sve to oslikalo na konkretan Budžet i ono što je za nas mnogo bitnije jeste da ovakav Budžet može samo da brine ogromnu većinu građana i da će se negativno uticati na sve kućne Budžete, to je ono što trebaju građani da znaju. I ovaj Budžet je još jedan u nizu nastavaka dokumenata koje predlaže ova Vlada koja znači u suštini nepravednu i neravnopravnu raspodjelu tereta krize na sve građane. Ali evo konkretno da pođemo na brojke, prihodi su u odnosu na Predlog zakona o budžetu za prošlu godinu porasli za 8,2%, a stavka otplate duga je porasla za 44%. Znači, predlogom Budžeta za 2013. godinu bilo je planirano 118 miliona, a ovim Budžetom 171 nedostajuća sredstva su porasla za čak 12,61%, pozajmice i krediti iz inostranih izvora su porasli za 5,7%. Toliko o razvojnom karakteru ovog budžeta.

Takođe, bilo bi jako dobro, pošto se Vlada stalno hvali time kako ima te strateške partnere koji će svako malo da pomognu, ako mogu kako da doniraju makar ove poreze koje na telefone trebaju da plaćaju koji imaju recimo desetak eura računa. Ono što je takođe bitno i ovo malo prihoda što raste prosto raste najvećim dijelom zahvaljujući povećanju PDV-a. Takođe, ovdje podatak koji imamo da prihodi na osnovu PDV-a, bi trebalo da porastu sa 373 na 451 milion a Vi me ispravite ministre ako griješim. Ali je bitno strukturno šta je u predloženom Budžetu raste u odnosu na prošlogodišnji predlog Budžeta u odnosu na ovaj Budžet koji je pred nama. Znači, pogađate da je omiljena budžetska jedinica Ministarstva Unutrašnjih Poslova i ovog porasla sa 66 na 69 miliona da su sredstva za rješavanje stanbenih potreba porasla za 100% da je Savjet za privatizaciju kapitalne projekte dobio rast od 67% znači sa 344 na 577 hiljada, da Generalni sekretarijat Vlade dobio 26% više sredstava odnosno pun milion više u odnosu na ono što je bilo planirano 2013.godine, da su troškovi sustva porasli za svega 1,45% da su troškovi tužilaštva rastu za svega 4,4%, a pred nama su zahtjevna poglavlja 23,24 kada oni treba da obave svoj posao. Konceptcija ovog Budžeta jeste takva da sudovi i tužilaštvo će biti u velikom problemu čak i da ima političke volje da sprovedu ono što se traži od njih, a traži se jako mnogo, a sa druge strane šta pada ovim Budžetom, Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma Budžet umanjen za 13,11% projektovani Budžet, Sekretarijat za razvojne poslove pada sa 144 na 142 hiljade, neznatno ali ipak je u padu. Crnogorsko narodno pozorište ostaje na manje-više istom nivou, Kraljevsko pozorište Zetski dom pada sa sredstvima, Muzički centar dobija manje sredstava, Matica crnogorska, vrlo važan podatak da i Crveni Krst dobije manje sredstava, dalje Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Zavod za zapošljavanje govorimo da će ovo biti godina koraka 4% rasta nečega nijesmo razumjeli do kraja čega, u odnosu na koje repere se izvodi taj rast Fond rada dobija manje sredstava, Zaštitnik ljudskih prava dobija manje sredstava i što je vrlo interesatno manje sredstava dobija institucija doduše za nekih osam hiljada eura, ali institucija je jedina koja dobila ne podijeljenu pohvale i domaće međunarodne javnosti, Državna revizorska institucija ona dobija manje sredstava ona koja se žalila da nema dovoljno sredstava da zahvati više iz svog kruga djelatnosti, između ostalog, da možda provjeravaju i buduće garancije poruka je vrlo jasna "koga ti je moliti nije ti ga kuditi" i to se iz ovog Budžeta prosto čita.

Takođe, revizorsko tijelo pada sa sredstvima koja su opredijeljena za njih, znači samo jedna kratka repitulacija ulaže se u MUP u Generalni sekretarijat Vlade, a smanjuju se sredstva Državnoj revizorskoj instituciji, Zavodu za zapošljavanje, Crvenom Krstu, Kulturnim institucijama i recimo Upravi za sprečavanje pranja novca i onda mi treba da slušamo priču kako nam se otvaraju poglavlja i kako imamo sjajne rezultate u neznam sve kojim oblastima, a ona dva najznačajnija krovne institucije koja trebaju da nose ta dva poglavlja u suštini dobijaju ili umanjeni rast ili smanjenje sredstava. I ono što je takođe bitno prema stavci socijalnih davanja jasno je da to ne može biti predmet opisa ovog Budžeta, ali bi bilo da je ova Vlada do kraja iskrena u dijelu koji se odnosi na socijalna davanja napisali bi podstavke raspodjela sredstava pred izbore. Mi pozivamo Ministarstvo finansija da provjeri kako se dijele ta sredstva i kako će se dijeliti ta sredstva. Tu imamo samo neke velike cifre, nije sporno da je ogroman broj građana Crne Gore u stanju socijalne potrebe, ali ta sredstva treba dodatno prosto iskontrolisati, ja ću još jednom da se saglasim sa Vama da je ovaj Budžet realno stanje naše ekonomske stvarnosti koja na žalost nije dobro, ja ću se ponoviti sa ostalim kolegama Vi kao ministar finansija jeste radili ono što se može raditi, ali bojim se da Vam to bure koje se zove Budžet buše sa svake strane, i da Vi samo svako malo prosto ste u prilici da krpite jednu, drugu, treću i tako redom rupu i da ova Vlada ima plan mjera kako izaći iz krize ne bi nam kao jedino rješenje ponudila da oporezujemo korisnike mobilnih uslova odnosno sve građane Crne Gore. Budžet takođe ne nudi nešto što bi se moglo pročitati kao razvoj crnogorske ekonomije i takođe ovaj Budžet ne nudi pristup koji se ne bi mogao podvesti pod računovostveno shvatanje Budžeta odnosno Zakona o budžetu za 2014.godinu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, poslaniče Periću.
Izvolite, minister, komentar.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, profesore Raduloviću.

Zahvaljujem se i gospodinu Periću na komentarima, ali sam dužan da pojasnim neke činjenice oko kojih čini mi se ne treba da imamo sporenje. Nikako ne možete poistovjetiti nove investicije sa novim porezima. Prvo, novih poreza nema, imamo nastavak nekih kriznih mjera od čega smo negdje već eliminisali, takse na električna brojila kao potreba egzistencije, za sva naša domaćinstva smo isključili, predložili taksu na sim kartice u novoj formi, imali koordinaciju sa operaterima, nudimo to kao element dodatnog ozdravljenja javnih finansija. Izvolite, gospodo, odredite se da li da ostanemo na deficitu koji je veoma stimulativan, koji je jako pozitivan, koji ima u sebi trend značajnog smanjenja u odnosu na prethodni period. Ne krijemo mi da imamo deficit koji generiše visok nivo javnog duga niti krijemo to da je otplata duga porasla sa 117 na 171 milion. To je ono što zabrinjava, ne nivo koliko dinamika. Ako uradimo sve ovo što je pred nama, a mislim da možemo da uradimo, izvjesno imaćemo zdravije javne finansije.

Oko toga da li je PDV samo generisao povećanje prihoda. Apsolutno ne stoji činjenica jer PDV, znate kada smo radili izmjenu i dopunu Zakona, povećanje više stope sa 17% na 19% štiteći nižu zbog upravo socijalno ranjivih kategorija, da je precizna aproksimacija bila 2% povećanja, osnovica za prethodni period, godišnji rast prihoda po tom osnovu 25 miliona eura ili, od njegove primjene od polovine ove godine, a još nije

završena druga polovina maksimalan doprinos PDV-a može biti 12,5 miliona. Sve ostalo je elemenat ostalih mjera prilagođavanja, ali i posebno veće poreske discipline.

Oko podcijenjenosti i adekvatnosti pojedinih pozicija u budžetu. Povećali smo za školstvo, za obrazovanje, za nauku, za Zavod za školstvo. Državna revizija je nesporno nešto niža, ali je plan temeljen na izvršenju za ovu godinu. Zaista, ako bude neophodno, državnoj reviziji naći ćemo načina da osnažimo instituciju, da je u većoj mjeri osamostalimo i posebno kroz elemente finansijske samostalnosti. Tako da mislim da je budžet, ne sporeći da smo i mi to saopštili, i ja u uvodnom izlaganju, odraz realne ekonomske stvarnosti, ali čini se i pravednosti polazeći od onoga što je najvažnije za razvoj, ekonomski, socijalni i društveni.

Takođe, ona poglavlja koja su nedavno otvorena, a odnose se na sudstvo, tužilaštvo, policiju, policija je povećana iz prostog razloga potcijenjenosti u planu prethodne godine, pa smo kumulira obaveze i gomilali po tom osnovu dug prema pojedinim jedinicama budžeta. Ove godine smo to ispeglali, prethodne godine prenosili iz tekuće rezerve, a ove godine realno planirali. Tužilaštvo, sudstvo i svi oni organi koji su veoma bitni za proces naših integracija su prethodne godine, čini se objektivno favorizovani i izrasli, pamtim ovdje kada smo bili u parlamentu da smo obrazlagali zašto su te pozicije veće. Znači, veća osnova je zadržana u ovoj godini i, po meni, čini se da smo taj kolač koji je uvijek poželjan da bude veći adekvatno rasporedili. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Ministre, moram vam reći da sam prilično zbunjen. Rekli ste da nema novih poreza. Jedna od tačaka dnevnog reda stoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Takođe, pred sobom imamo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o taksama. Jasno je da nije šija nego vrat. Plaća građanin. I taksu i porez plaća krajnji korisnik. Nije nova euro po euro nego će plaćati 7% svako ko ima račun preko pet eura, možemo i tako da gledamo.

Ono što je meni mnogo bitnije i prosto ste mi dali šlagvort i mi smo i zauzeli stav i pozdravili povećanje sredstava za oblast prosvjete, ali tu i te kako treba biti obazriv. Pomenuli ste upravo Zavod za školstvo, a ja ću biti vrlo precizan pa, recimo, reći da je tu bilo uvećanje od 600.000 i nešto eura koje mi podravljamo, ali pazite 500.000 od tog povećanja ide transfer institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru. Pitanje je da li ta stavka uopšte treba da bude u nekoj budžetskoj podjedinici i da li ono znači njen kvalitativan rast. Kako god bilo, mi to podravljamo. Ali, da pitam kada je riječ o obrazovanju, da li je onda tačno ono što slušamo stalno iz obrazovanja nego ovo možda nije korektno s moje strane jer sada mi ne možete odgovoriti, ali da konstatujem ne da vas pitam, rektori i univerzitetski profesori se žale da neće imati dovoljno novca za plate na državnom univerzitetu. Tačno je i njima ste povećali sa 12.600.000 na 13.300.000, ako u glavi imam dobre cifre, ali je to daleko od dovoljnog. Ministarstvo unutrašnjih poslova ste digli sa tri miliona u odnosu na taj dio.

Ono što je bila ključna premisa mog izlaganja jeste da ova Vlada nema plan kako da puni budžet osim da uzima i od ono malo zdrave privrede i od građana. Pazite, takse

se usvajaju na nešto što koristi gotovo svaki punoljetni građanin, a dijelom i maloljetni, telefone. Znači, zahvatamo konstatno u tom dijelu. Kada god imamo problem zaustavi plate, zaustavi penzije, zaustavite za invalidna lica, tokom prethodne godine smo to radili trudnice, to prosto nije pristup. Mi ne vidimo da će ovaj trend biti promijenjen u 2014. godini. Može se lako desiti da vam ponovo nedostaju sredstva i, ako je suditi prema prošlogodišnjem iskustvu, opet ćemo ići ka najranjivijim kategorijama, a strateške partnere prosto doživljavati i predstavljati kao neke spasioce, a to jednostavno nije tako. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Periću.

E, kada bi kao svuđe u svijetu 60-70% zarađivali od primjene znanja u privredi, tada bi imali 10.000 evra platu, a Crna Gora bi imala GDP 10.000.

Ekonomista Sekulić, a neka se pripremi kolega Bulajić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, poštovane kolege, Dozvolite na samom početku da se saglasim sa jednim od svojih uvaženih prethodnika koji je rekao da budžet ne čine samo brojke na prihodnoj i rashodnoj strani, već da je to presjek ukupne ekonomske politike jedne države. Dozvolite mi da se poslužim sa onim što je napisano u obrazloženju budžeta.

Predlogom zakona o budžetu definisani su sljedeći limiti: maksimalan nivo deficita do 2% brutodruštvenog proizvoda, maksimalni nivo javnog duga u okviru kriterijuma iz mastrihta, to je oko 60%, učešće budžetske potrošnje do 38% brutodruštvenog proizvoda, nivo kapitalnog budžeta u iznosu nešto iznad 90 miliona eura, što je povećanje od oko 25 miliona eura u odnosu na plan za 2013. godinu ili, da se poslužim opet procentima radi upoređivanja, nešto iznad 5% ukupnog budžeta, planirani realni rast 3,2%.

Uz uvažavanje onoga što je uobičajeno da naše kolege iz opozicije kritikuju planirani budžet, a da ga mi iz vlasti branimo, dozvolite samo da saopštim svoju impresiju. Ne tako mali broj evropskih država, čak i država Evropske unije bio bi srećan kada bi imao ove makroekonomske pokazatelje. Podsjetiću da je nivo javnog duga u prosjeku u Evropskoj uniji negdje preko 80%, da je kada se uzme u obzir ukupni prosjek u čitavoj Evropi negdje oko 90%. Ono što je saopštio i gospodin ministar, loše je ako imamo pokazatelje da taj javni dug iz godine u godinu raste. Ali, samo da ne bude nikakve dileme, znači imate potpunu korelaciju s jedne strane rasta javnog duga, a s druge strane nivo dubine ekonomske krize kako u zemljama Evropske unije, tako i u Crnoj Gori. Dozvolićete da imamo tu koleraciju vezano za nivo javnog duga s jedne strane u odnosu na ono što je rast brutodruštvenog proizvoda, odnosno u jednom dijelu i recesija koja nas je pratila kada je u pitanju ekonomska kriza.

S obzirom da je najviše nepoznanica i najviše pitanja vezano upravo za dinamiku i za rast javnog duga i za eventualna buduća kreditna zaduženja Crne Gore, dozvolite, takođe, nekoliko napomena, da vidimo šta je to za šta ćemo se mi zaduživati, recimo, tokom naredne godine, uz podsjećanje da ćemo to uraditi i za ono što je naše strateško opredjeljenje, cijenim da dijelim mišljenje svih poslanika ovog parlamenta, a to je početak izgradnje auto-puta Bar-Boljari. Znači, za projekat energetske efikasnosti u

Crnoj Gori. Rekao bih da tu nema ničega spornog i da svi to zajednički podržavamo. Energetska efikasnost sa jedne strane jeste jednaka kroz uštedu električne energije i energije uopšte, jednaka sa onim što je izgradnja novih energetske potencijala. Institucionalni razvoj i jačanje poljoprivrede Crne Gore, Midas projekat, takođe nešto što, cijenim, niko od kolega iz ovog parlamenta ne može da da prigovor.

Projekat Katastar lamp poboljšanje efikasnosti izdavanja dozvola i uknjižba nekretnine i izgradnja zgrade Uprave za nekretnine itd, negdje oko 11 miliona eura. Ono što je najvažnije u ovom projektu jeste izrada prostorno-urbanističkih planova za jedan dio opština u Crnoj Gori. Projekat sa kojim se dosta kasni, rekao bih, iz prostog razloga što bez dobrih planova, bez dobre osnove, kada je u pitanju planiranje, teško možemo govoriti s jedne strane o održivom razvoju, a sa druge strane teško da možemo spremno dočekivati nove investitore. Projekat upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje tzv. pet crnih tačaka, podsjetiću da se radi o dvije crne tačke u Pljevljima, to je sanacija crvenog mulja kod Kombinata aluminijuma, sanacija otpada Željezare i sanacija onoga što je otpad koji se nalazi u krugu gradilišta Bijela.

Takođe, jedan projekat koji, vjerujem, niko od kolega ni iz vlasti ni iz opozicije ne može da prigovori. Tačno je, čista životna sredina košta. Ovo će nas koštati negdje oko 50 miliona dolara. Ovo su projekti za ulaganje u budućnost. Takođe, tu su projekti za visoko obrazovanje, istraživanje i konkurentnost. Projekat Njemačke banke za razvoj program energetske efikasnosti u javnim zgradama. Takođe, podsjećam da ćemo od tih kreditnih zaduženja, i dosadašnjih, i budućih, finansirati unapređenje obrazovanja u iznosu od deset miliona eura. S Evropskom investicionom bankom realizovaćemo projekat rekonstrukcije puteva i mostova u iznosu, takođe, deset miliona eura. S Evropskom investicionom bankom za projekat vodosnabdijevanje otpadnih voda u visini od deset miliona eura.

Podsjećam, takođe, bez obzira što smo više puta govorili u ovom parlamentu kako smo nekada ranije imali i bolji ekonomski razvoj i bolji turizam i mnoge stvari smo pravili upoređenja da su bolje, ali dozvolićete da je ipak ovu generaciju sačekalo da riješi pitanje kvalitetnog vodosnabdijevanja crnogorskog primorja, projekat koji je bio vrijedan nekih stotinjak miliona eura. Takođe, ovu generaciju je sačekalo da pokuša da riješi pitanje otpadnih voda i da pokuša da sačuva ono što je komparativna prednost Crne Gore u odnosu na neke druge turističke destinacije, a to je plavo i čisto more.

Takođe, dozvolićete da je ovu generaciju sačekalo da rješava pitanje otpadnih voda u većini gradova u Crnoj Gori. Sa Svjetskom bankom, takođe, imamo projekat za upravljanje i finansiranje zdravstvenog sistema i poboljšanje dostupnosti zdravstvenih usluga i finansijski održivog sistema, izgradnje infektivno dermatološke klinike Kliničkog centra Crne Gore u visini od 12 miliona eura. Rekao bih, takođe, da ni tu nema ničega spornog sa aspekta i jedne i druge strane, bilo da se nalazimo u vlasti, bilo u opoziciji. Sa Svjetskom bankom imamo projekat unapređenja poreske administracije u odnosu na šest miliona eura.

Takođe, sa istom bankom projekat unapređenje lokalnih puteva u visini do 20 miliona eura. Tako da, kada govorimo o visini javnog duga, podsjećam još jedanput, moramo da govorimo sa aspekta onoga gdje je utrošen novac. Loše je kada novac trošimo za javnu potrošnju. Vidimo iz ovog predloga budžeta da se udio troška kada je u pitanju javna potrošnja smanjuje iz godine u godinu. Do prije neku godinu taj udio je bio negdje čak i preko 50%. Sada je to na nivou od 38%. Dobro je dok novac trošimo za ono što je investicija u budućnost. Rekao bih da svi ovi projekti zajedno donose nam

ipak nešto bolju budućnost i sa aspekta ekološke zaštite, ali i sa aspekta ostvarivanja naših osnovnih ljudskih prava.

Što se tiče pojedinih stavki, bilo prihodnih bilo rashodnih, teško je komentarisati iz prostog razloga što je kvantum sredstava takav kakav je, poreska politika je takva kakva je. Da li može biti bolja ili drugačija, od strane opozicije čuli smo kritike na ovaj dio, ali podsjetiću da većina evropskih zemalja, inače se upoređujemo sa njima je, takođe, posegla za nešto većim poreskim opterećenjem i poreskim stopama, pa iako smo mi povećali stopu PDV-a, podsjetiću da je ta stopa negdje ispod prosjeka Evropske unije. Ako pogledamo čak i zemlje u našem okruženju, ta stopa je ispod tog prosjeka, takođe poreska opterećenja. Sve zavisi od toga na koji način to gledate, da li možemo na neki drugi način da napravimo prihodnu stranu budžeta boljom i drugačijom, znači to je pitanje ukupne ekonomske politike koju vodi jedna država.

S druge strane, što se tiče rashodne strane, pretpostavljam da svako od nas ima svoje viđenje. Onaj čovjek u nekom crnogorskom selu koji nema seotski vodovod, on bi vjerovatno ulagao više za seotske vodovode, neko drugi bi ulagao za puteve, treći bi više ulagao za zdravstvo ili za školstvo. U svakom slučaju, kažem još jedanput, ovo je nešto sa čime u ovom trenutku država raspolaže i čime će raspolagati tokom naredne godine. Ono što posebno treba da raduje jeste da makroekonomski pokazatelji su takvi da možemo biti optimisti ne samo kada je naredna godina u pitanju i kada je u pitanju vođenje ekonomske politike nego i kada je narednih nekoliko godina u pitanju. Uz podsjećanje na ono što je planirani rast brutodruštvenog proizvoda koji je otprilike negdje po stopi od 3,2 do 3,8% u narednih tri godine. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Sekuliću.

Za komentar se javio kolega Milić. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Sekuliću, baš suprotno, mislim da je osnov ove priče da razgovaramo o prihodnoj i rashodnoj strani budžeta i da vidimo na koji način se vodi računa o onome što su, prije svega, prihodi budžeta i da li tu možemo da izvučemo neke pouke. Imate uporedni prikaz iznosa koji se očekuje od naplate boravišne takse u Crnoj Gori koji je bio 2013. godine, očekuje se da bude negdje na nivou 502.000 evra, a planira se za 2014. godinu 762.000 evra. Vi znate da je odnos prihodne strane ili rasporeda toga prihoda 20% u budžetu države, a 80% budžeti lokalnih samouprava, je li tako? Ako pogledate ovih 20% za ovih 500.000 evra koje je naplaćeno u 2013. godini, znači da smo ukupno mogli da naplatimo boravišne takse, po procjeni Ministarstva finansija, dva i po miliona evra. Vi znate da je boravišna taksa, čini mi se, euro, što znači da smo naplatili dva i po miliona noćenja po euro, dva i po miliona eura. Vi dobro znate kao bivši ministar turizma da se ukupni broj noćenja u Crnoj Gori računa negdje u tom prosjeku, sedam i po, osam miliona noćenja. Onda se postavlja pitanje gdje su nam pet i po miliona evra? To radimo samo na osnovu, gospodine Sekuliću, ... podataka.

Vi i ja dobro znamo da je broj noćenja u Crnoj Gori mnogo značajniji nego što je tih osam miliona evra koje vodimo po tom evidenciji, jer imamo značajne kupovine na crnogorskom primorju od strane ruskih državljana, hajmo konkretno da kažemo od strane koga, gdje taj broj noćenja sigurno prevazilazi u značajnoj mjeri sve ono što smo

do sada postavili kao nekakvu našu procjenu o čemu se radi. Onda nemamo prihode po boravišnoj taksu. Nemamo prihode po porezima koji su trebali da se naplate po tom osnovu, jer sami ovdje priznajemo da imamo, u odnosu na zvanične podatke nacionalne turističke organizacije, pet miliona manje noćenja prihodovanih po osnovu samo boravišne takse.

I, vrlo kratko. Imamo odličan uporedni prikaz koji su nam odradili, čini mi se, kolege iz stručne službe Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, gdje se kaže da se očekuje da od ostalih taksu bude manje 49% prihoda, gdje se očekuje da će se prihodovati više od novčanih kazni i oduzete imovinske koristi u iznosu od 40%, ponavljam veći prihodi po stavci novčane kazne i oduzete imovinske koristi. Na rashodnoj strani, gospodine Sekuliću, naknada za prevoz je porasla 134% u odnosu na 2013. godinu. Otpremnine 61%. Materijali za posebne namjene 24%. Rashodi za gorivo u odnosu na 2013. godinu viši su 34%. Reprzentacija veća 33%. Advokatske, notarske i pravne usluge 41%. Zakup opreme 335% u odnosu na 2013. godinu. Kazne 51%. Da ne ulazim sada u sve te elemente, transferi za lična primanja 779%. Transferi za jednokratne socijalne pomoći su Predlogom budžeta veći za 205% u izornoj godini. Neko, zaista, mora da odgovori na pitanje šta vas je to ponukalo da za 205% imate veće transfere za jednokratne socijalne pomoći. Izvinjavam se ako sam malo odužio. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Miliću.

Nijeste odužili nego ste me stavili u razmišljanje. Pošto sam ja polubudvanin najveća berza ove godine je bila na autobuskoj stanici osim one koja je u Moskvi gledajući susjednu zgradu te moji komšije Rusi svake neđelje novi.

Kao stari ministar turizma, znam sigurno da će nam kolega Sekulić odgovoriti pravo. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Miliću, lako ću se složiti sa vama da tu imamo mali problem, ne mali nego veliki problem zato što ne ubiramo sredstva od svih onih koji dolaze kao turisti ili koje brojimo kao turiste u Crnoj Gori, i tu nemamo nikakvu dilemu. Rekao bih da se u toj sivoj zoni nalaze svi od onih koji sezonski izdaju smještaj do, rekao bih, čak i onih preduzeća koja imaju i državno vlasničkog udijela.

S druge strane, složićemo se da su oni koji su najurednije platiše, takođe državna preduzeća, uključiću tu, recimo, Budvansku rivijeru. Da ne bi bilo dileme oko prozivanja državnih preduzeća. U svakom slučaju, moramo da razumijemo jednu stvar, da je ekonomska kriza pokazala da do sada nijesmo naplaćivali sve ono što smo mogli da naplaćujemo kroz zakup. Lokalne samouprave imaju negdje oko 20-ak nekih mogućnosti da naplate prihode u budžetu, a najčešće se naplaćuje ono što je najlakše, a to je dotacija od strane države vezano za porez na dodatu vrijednost s jedne strane, i carinski prihodi, to se isto upućuje kao kritika i državi.

Međutim, rekao bih da smo u posljednjih nekoliko godina napravili jedan iskorak. Taj iskorak se ne odnosi na oblast turizma, odmah da se ogradim, ali jesmo napravili jedan iskorak koji se odnosi na povećanje prihoda, odnosno gledanje da sve ono što država ima osnov da uzme kao svoj prihod da to bude i urađeno. Nadam se da ćemo u

narednim godinama učiniti nešto više kada je u pitanju prihod od turizma, jer mislim da je u sivoj zoni najviše u pitanju kriza, najviše je onoga što je problematično kada je u pitanju naplata u turističkoj sezoni. Pri tom, smatram da inspekcijski organi moraju da budu mnogo ažurniji s jedne strane, a isto tako moraju da budu i kadrovski mnogo bolje opremljeni. Podsjetiću da u vrijeme turističke sezone mi imamo još jednu Crnu Goru u gostima. Znači, na crnogorskom primorju u jednom trenutku imamo skoro pola miliona građana više nego što je to uobičajeno. Ako bismo malo više vodili računa o tome da tu sivu zonu kada je u pitanju turizam limitiramo na jedan minimalni procenat, rekao bih da ćemo imati više prihoda kada je u pitanju ukupni državni budžet.

Samo da posjetim, kada smo već kod brojki, na ono što ističem, a to je činjenica da mi imamo udio javne potrošnje iz godine u godinu sve niži, što je, dozvolićete, ipak zasluga Vlade Crne Gore. Bez obzira na procenete koje ste vi citirali, ako kažemo da je prije nekoliko godina udio javne potrošnje bio preko 50%, a sada je to negdje oko 38%, moramo da uputimo sve komplimente Vladi kada je u pitanju štednja. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Sekuliću.

Na desktopu su bila još dva prijavljena za komentare, pomoćnik ministra Vukićević i poslanik Đukanović.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, samo bih dao kratak komentar na izlaganje poslanika Sekulića, koji se tiče rashodne strane budžeta. Mislim da ću kasnije kroz diskusije možda imati prilike detaljnije da prođem kroz to, ali generalno određene rashodne stavke i određeni planirani rashodi kod jednog broja potrošačkih jedinica bili su na nivou ispod zakonskih definisanih obaveza, odnosno nije bilo dovoljno sredstava da se kroz budžet 2013. godine ostvare sva prava koja korisnici budžetskih sredstava povlače po osnovu ostalih zakona. U odnosu na izvršni budžet za 2013. godinu apsolutno sve stavke diskrecionih rashoda su smanjene u odnosu, na plan ne, ali kažem što je bio uzrok, a mislim da ću kroz dalju diskusiju dobiti priliku da to dalje elaboriram. Hvala.

PREDSEDAVALJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, pomoćniče ministra.

Vidio sam samo da vam je loptu nabacio, da vas je podržao.

PREDRAG SEKULIĆ:

Potpredsjedniče, dozvolite samo uvaženom kolegi Vukićeviću par napomena. Pohvalio sam ono što je Vlada radila kada je u pitanju rashodna strana budžeta, znači govorimo o tome da je očito vođeno računa o svakom euru gdje, kako i na koji način ide.

Međutim, takođe ćemo se lako složiti da, kada potrošite manje, pa sljedeće godine planirate više, to na neki način izaziva pažnju javnosti, i dobro je što smo najzad riješili tu dilemu. Dobro je što, recimo, ako potrošite ove godine 500 eura, a za iduću planirate 1000, to je već povećanje od 100%, što možda, kada se govori o procentima, izaziva dileme kod javnosti. Možda bi u ovim stavkama koje smo imali prilike da čujemo

i u ovom parlamentu ubuduće trebalo govoriti o onome što su realne cifre, a ne procenti. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Sekuliću.

Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Mislim da je gospodin Sekulić potpuno svjesan da to što je sada pričao zna da se neće ostvariti. Sama priča o projekcijama i fikcijama, to je ono što nas je DPS naučio i onda još da doživimo svijetlu budućnost 2015. godine.

Jasno sam vam saopštio kako je Vlada radila projekcije i kako su se te projekcije ostvarile u periodu 2012-2013. i možemo da pretpostavimo šta će biti u 2014. godini. Crna Gora će imati problem da u 2014. godini dostigne brutodomaći proizvod iz 2011. godine. Uporno je sada konstatovano da u 2014. godini da bi se podmirili svi troškovi i dugovi, da država mora da se zaduži za 240 miliona evra. Niko neće da nam odgovori kako će se to realizovati u 2015. godini kada dospijevaju obaveze od preko 400 miliona evra. To je spirala duga, ponavljam još jednom, iz koje ne može da se izađe. Samo da vas zamolimo, dokazali smo na jasnim primjerima projekcije i procjene da su nerealne.

Isto tako, imali ste prosječnu platu u Crnoj Gori, Zavod za statistiku saopštava da je 497 evra i hvali se da je to među najvećim u regionu, ali nikad nije izvučena analiza, a dobili smo je mi od MONSTAT-a, koliko je to po glavi stanovnika. Dolazimo do nevjerovatnog podatka, da je to po glavi stanovnika, to što je predviđeno za plate, ubjedljivo najmanje u Crnoj Gori u odnosu na region. Takođe smo vam pokazali da je kupovna moć, to znači kada se podijeli prosječna plata sa potrošačkom korpom najmanja u Crnoj Gori. Što tada ne kažete da je Crna Gora iza Hrvatske, iza Srbije, iza Bosne, to treba da saopštite. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Đukanoviću.

Čitam ovu statistiku i onda mi odluta pamet. Metnuću je tamo na drugu stranu stola.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Ne sumnjam da ste, i kada vam pamet odluta, na visini zadatka kao potpredsjednik Skupštine.

Uvaženi kolega Đukanoviću, prvo podsjećanje da smo prije nekoliko godina upravo iz tog dijela parlamenta imali najavu da će Crna Gora bankrotirati. To se još uvijek nije desilo. Upravo zbog ne samo takvih najava nego i zbog toga što ste kasnije saopštili, pokušao sam da dovedem u korelaciju, s jedne strane, nivo javnog duga u Crnoj Gori sa nivoom javnog duga u Evropskoj uniji. Dozvolite, ipak mislim da treba da se upoređujemo sa Evropskom unijom. Jasno sam saopštio da je naš nivo javnog duga još uvijek ispod nivoa onoga što je kriterijum iz mastrihta, a da je javni dug u zemljama Evropske unije negdje oko 20% iznad tih kriterijuma. Mislim da je to sasvim dovoljno da kažemo gdje se nalazi Crna Gora u ovom trenutku.

Takođe sam jasno saopštio, odnosno pročitao iz budžeta, a to možete da uradite i vi, ako ste dobronamjerni, jasno sam pročitao za šta ćemo se to zaduživati, recimo, u toku ove godine. Računam da ni vi ni vaša partija ne možete biti protiv toga zaduživanja za ono što je dobrobit Crne Gore kako kada je u pitanju rješavanje ekonomskih problema, s jedne strane pitanje otpadnih voda, pitanje energetske efikasnosti, zatim izrade prostornih planova itd. Tako da, kažem još jedanput, statistika zna da zavede, posebno ako čovjek nije dobronamjerman kada čita tu statistiku. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Sekuliću.

Prelazimo na novog poslanika kolegu Bulajića, a neka se pripremi kolega Adrović.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, uvažene kolege, gospodine ministre,

Nije baš lako formulisati ovakav predlog Budžeta.

Jedno je sigurno po mojem sudu, sigurno je da nije razvojni. Od zvaničnika Vlade čuli smo da je ovaj Predlog zakona za 2014.godinu, da je to u stvari izraz aktuelne ekonomske realnosti. Takođe, saopšteno je da javna potrošnja mora da se prilagodi, što bi trebalo da znači da je i dalje visoka, te da je nužno da se uspostavi balans javne potrošnje.

S druge strane, rečeno je da maksimalni deficit Budžeta neće proći 2% bruto društvenog proizvoda,odnosno 1,98%, a po pravilu budžetski deficit je neminovan u periodima recesije. Da li maksimalnih 1,98% budžetskog deficita zaista predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti,ili bi shodno toj konstataciji deficit Budžeta možda trebao da bude višiji za koji procenat? Ako je budžetski deficit jedna od karakteristika recesionih perioda, a znamo da u periodima recesije imamo drastičan pad zaposlenosti, da opada profit i svi oblici potrošnje, pa vezano s tim i poreski prihodi države, dakle sve ono zašta bi se moglo reći da predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti u Crnoj Gori. Onda mi se čini da deficit Budžeta za 2014.godinu nije realno postavljen. Ako tome dodamo činjenicu da Crna Gora i dalje troši više od svojih realnih mogućnosti, da je tekuća potrošnja iznad ekonomskih potencijala privrede, ukoliko se to tako još uvijek može i nazvati, onda mislim da je to još jedan razlog za ovakav stav.

Predlogom Budžeta je planirano i dalje zaduživanje.Vlada će zadužiti 625.000 stanovnika Crne Gore za dodatnih 240 miliona evra, što će sa dosadašnjim dugom iznositi oko dvije milijarde evra, odnosno svaki živi stanovnik Crne Gore, od strane Vlade Crne Gore biće zadužen sa najmanje 3.200 evra. Gornju granicu zaduživanja ćemo tek da vidimo. E, pa da su barem ti novci utrošeni u nova radna mjesta i stvaranje nove vrijednosti ni po jada. Ako je neko i sumnjao, sada bi trebalo da je jasno da su građani Crne Gore visoko zaduženi, a da je Crna Gora visoko zadužena zemlja. U nekoliko prethodnih godina, punjenje Budžeta vršeno je prikupljanjem kapitala od privatizacije preduzeća i rasprodajom imovine. Ako se nešto proda,a iza toga nema reinvestiranja, tada država neminovno gubi, jer tako samo predaje sopstvene resurse u tuđe, da ne kažem tuđinske ruke. E,taman za tako nešto je upravo Crna Gora. Šta reći o spoljno-trgovinskom deficitu,ili je možda bolje da tu stavim tačku.

Usvajanjem Budžeta,to je politički čin i naslućujem rezultat tog glasanja, ali bih volio da dobijem jedno pojašnjenje. U ovom Predlogu Budžeta ima više meni zanimljivih

stavki. Na neke sam se sa kolegom Đukanovićem i podnio određene amandmane, ali na neke predloge iz ovog Budžeta, pošto, da ne budem pogrešno shvaćen, nijesam umio. Dakle, u okviru programa Veterinarska uprava, planirane su subvencije u iznosu od od milion i dvjesta trideset hiljada evra, a na ime Zaštite zdravlja životinja, pelcovanje životinja, monitoringa, dijagnostike zaraznih i parazitskih bolesti, naravno kod životinja i tako dalje. Čini mi se da je ovaj iznos subevencije poprilično visok, tim prije, što je predviđeni Budžet za Ministarstvo zdravlja, dakle ono ministarstvo koje se bavi zaštitom zdravlja ljudi u iznosu od 914.617,53 evra. Znači, sve shvatam, jako volim životinje, znam i značenje pojma subvencija, ali, zar nije malo čudno da jedno takvo ministarstvo, kao što je Ministarstvo zdravlja, ima manje ukupni budžet za preko 300.000 evra od subvencija za zaštitu zdravlja životinja, odnosno zar, ipak nije malo čudno da iznos tih subvencija u okviru jednog programa bude ravan godišnjem budžetu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, ili više nego duplo od godišnjeg budžeta Kraljevskog pozorišta "Zetski dom" na Cetinju, ili za oko 200.000 evra više nego za program pravosuđe i izvršenje krivičnih sankcija. I neću više o tome.

Gospodine ministre, ja znam, kao i svi ovdje da ste Vi došli tek prije godinu dana na to mjesto. Mnogo toga se dogodilo u periodu, da tako kažem, zoni neodgovornosti Vaših prethodika. Rizikovaću da kažem da ste Vi došli na to mjesto dobrim dijelom po svršenom postupku, narod bi rekao "svršenom poslu mane nema". Glavnina posla je već obavljena nažalost i mi smo sada tu gdje jesmo. Praktično čitava Crna Gora je u stečaju i u bankrotu i dalje, a ne vidi se kraj. Osnovni problem Crne Gore je upravljanje ekonomijom.,

Procjena i planiranje.

Kakva je procjena i planiranje, ako već u junu mjesecu imamo priču o rebalansu Budžeta, pa je rebalans povučen zbog izostajanja podrške za njegovo izglasavanje, naravno, da bi se već u oktobru saopštilo da nema potrebe za rebalans. Za nekoliko mjeseci su nabrane izgleda neke silne pare za Budžet, ipak kako i odakle u ovakvoj ekonomskoj situaciji. I da li je to recept za sva buduća prevazilaženja takvih situacija, kažem, kako Vlada upravlja ekonomijom i o kakvoj se to procjeni i planiranju radi?

Lično mislim, gospodine ministre, da je pravo pitanje gdje je izlaz Crnoj Gori? Moje skromno mišljenje glasi - izlaz je u moralnoj obnovi. Mora da prestane kako se to popularno kaže, neovlašćeno prisvajanje, a narod bi prosto rekao "krađa" i neovlašćeno iznošenje neistine, što bi jednostavno i naš dobri narod rekao "laž". To mora da prestane. Svijet je na pragu epohagnih promjena. Usudiću se da kažem da će 2014. godina po mnogo čemu biti prekretnica. Možda će čak zaslužiti epitet istorijska. U ovoj 2013. godini desili su se izuzetno važni događaji, koji su sasvim sigurno odredili početak tih promjena. Kako stvari stoje za neke ćemo valjda tek saznati, samo je pitanje kako i u kakvom stanju će Crna Gora u ekonomskom pa samim tim i u političkom smislu dočekati jednu takvu, rekao bih neumjetnost. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bulajiću.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, profesore Raduloviću, zahvaljujem i poslaniku Bulajiću na komentarima koji potpomažu u stvaranju jasnije slike o onome što je suština Budžeta.

Budžet nije razvojni po vama, ja mislim sasvim suprotno, više nego ikad i kvantifikacijom i opisom. Budžet u zbiru elemenata datih garancija za razvojne projekte. Sa tri pozicije za najvažniji saobraćajni infrastrukturni projekat, auto-put, sa tri nivoa subvencija i sa povećanjem od 25 miliona eura u odnosu na ovu godinu, premašuje iznos od preko dvije stotine pedeset miliona eura. Dakle, razvojni po tom osnovu više nego ikad uz ostale mjere podsticaja, sasvim izvjesno ćemo generisati dinamičnije ekonomski razvoj, a u ovoj godini smo ga imali za devet mjeseci, rekao sam 3,5% prema podacima Centralne banke i 3,1% prema MONSTAT-u u ovom zadnjem podatku. Dakle, imamo razvoj i ako smo u prethodnoj godini imali negativne ekonomske trendove, odnosno recesiju u nivou 2,5%.

Da trošimo iznad mogućnosti dokaz je da smo i generisali nivo javnog duga, ali da se moramo baviti aktivnije, snažnije, određeniije i u punoj mjeri posvećeni smanjivanju tog ključnog elementa fiskalne ranjivosti, jer bilo je pitanje gospodina Đukanovića, odnosno komentar da niko nije pomenuo, niti se bilo ko bavi onim što slijedi u narednim godinama, to je dospjeće ranije preuzetih obaveza, odnosno refinansiranje javnog duga. Ja sam to rekao u uvodnom izlaganju, naša najvažnija obaveza u narednom periodu, nakon što smo završili po meni elemente fiskalnog prilagođavanja, jeste obaveza dospjeća za refinansiranje onih obaveza ranijeg perioda, nadajući se, a očigledno da idemo tim putem, da možemo dobiti povoljnije uslove za reprogramirane dugove u dijelu rokova plaćanja, ali i u dijelu cijene kapitala.

Samo da vas podsjetim, da je, i ako to baš nije za pohvalu, da je nivo finansiranja javnog duga, odnosno nivo kamatnih stopa za kredite koje država duguje, smanjem oko 25% u odnosu na prosječnu stopu u ovoj godini. Još uvijek to nije dovoljno, mi očekujemo da će se taj proces nastaviti.

Da li je Crna Gora visoko zadužena? Svi parametri govore da nije, ukoliko uzmete procjene u GDP-a i nivo javnog duga za ovu godinu imate parametar, koji se kreće oko 52%, pomnožite sa 3,1 sa nižom stopom rasta, imate apsolutni izraz javnog duga i doćete do ovoga učešća, javnog duga u ukupno GDP-u. A oko onog što nijeste htjeli komentarisati, i ja sam to rekao u uvodnom izlaganju, da je deficit bilansa plaćanja za raznih roba sa inostranstvom negativna slika naše konkurentnosti. Na sreću, imamo suficit u tercijalnom sektoru u bilansu razmjene usluga i dijelom se pegla.

Takođe, sam kazao da je neodrživo u dugom roku imati takav nivo deficita bilansa plaćanja iz prostog razloga što se time redukuje novčana masa i konstituišu određeni ecesioni pritisci, ali radimo na konkurentnosti ne samo na nivou kompanija, već i nacionalne konkurentnosti. Moramo u većoj mjeri koristiti naše komparativne prednosti i time osnažiti ukupnu konkurentnost, time jedino možemo da liječimo i ono što je deficit negativni bilansa plaćanja. A kada je u pitanju moral i novac nikada dovoljno ni novca ni morala, saglasan sa vama.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

A realne ekonomije, ministre.

Izvolite, kolega Bulajiću.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Lično mislim da 25 miliona eura razlike u kapitalnom budžetu u odnosu na prošlogodišnji nije dovoljno, da bi se reklo da je razvojni. Ono do 200 miliona koje Vi spominjete za investiranje daj Bože, ali dozvolićete da sumnjam. Imam i razloga za

sumnju. Mislim da ima. Nemam dovoljno prostora da se vratimo nazad desetak godina pa da analiziramo godinu za godinu, pa da vidimo šta se sve događalo i za vrijeme, ajde nećemo imenovati nikoga, ali Vaših prethodnika na mjestu koje Vi sada pokrivete, kakve su sve bile projekcije, šta se sve događalo, a mislim da sam prije desetak dana baš ovdje sa Vama razgovarao i govorio o MONSTAT-u nacionalnoj statističkoj instituciji. Svi mi i vi u Vladi i Ministarstvu finansija i mi ovdje poslanici u Skupštinu dobijamo netačne podatke od te institucije.

Kako ja mogu da vjerujem u podatak kada imamo u vidu onaj čuveni podatak iz prvog kvartala ove godine o procjeni bruto društvenog proizvoda, kada su onako strmoglavili sjurili procjenu sa 4,7 na 1,1 i sada ja treba da kažem jeste, tako je, to je tačno i ja vjerujem u to, to je pouzdan podatak. Izvinite, ali ja to tako ne mogu. Moramo da imamo egzaktno podatke, tačne podatke, pa da onda kažemo jeste to je tako. Podvučemo crtu idemo dalje.

Zahvaljujem.

PREDJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bulajiću.

Riječ ima kolega Adrović, neka se pripremi kolega Šćekić.

REŠID ADROVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, poslanici i poslanice, poštovani građani i uvaženi ministre,

Na dnevnom redu današnje Skupštine je Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2014.godinu. Ono što se nameće kao prvi zaključak jeste da je on prikaz realnog stanja, koje imamo danas u državi i da se Predlogom zakona o Budžetu za 2014.godinu nastavio proces konsolidacije javnih finansija i sprovođenjem mjera štednje, da su predviđena sredstva, to jest prihodi i rashodi realno planirani, polazište su bile rezultati ostvareni za prvih deset mjeseci 2013.godine i procjena za dva zadnja mjeseca 2013.godine.

Karakteristika Budžeta za 2014.godinu, ogleda se u većoj fiskalnoj disciplini, većoj štednji na rashodnoj strani i većem kapitalnom budžetu. Prihod Budžeta za 2014.godinu, planiran je u iznosu od, kao što smo mnogo puta danas čuli u iznosu od milijardu četrsto devedeset devet miliona i veći je za 9% odnosno za 123 miliona u odnosu na Budžet, planiran u 2013.godini.

Izvorni prihodi planirani su u iznosu milijardu dvjesta pedeset osam miliona ili 35,8% od procijenjenog bruto društvenog proizvoda. Pored izvornih prihoda, planirani su i prihodi od privatizacije u iznosu pet miliona, donacije osam miliona, pozajmice i krediti 228 miliona. Usvajanje seta zakona, implementacija seta mjera sistemskog karaktera, kojima se doprinosi proces u fiskalne konsolidacije, daje mi za pravo da vjerujem da će se u 2014.godini ostvariti veći prihodi.

Kao rezultat primjene veće stope od 19%, za oko 21%, očekuje se porast prihoda od akciza za 8,61%, razmišlja se o nastavku primjene seta kriznih zakona, poreza, sve u cilju što bolje finansijske konsolidacije. Plan većih prihoda u 2014.godini, temelji se na projekciji rasta bruto društvenog proizvoda od 3,6% u 2014.godini, povećanju investicione aktivnosti za 5%, procijenjenog bruto društvenog proizvoda godišnje, direktne strane investicije će značajno rasti i one će iznositi preko 15,7% bruto

društvenog proizvoda. Banke bi trebalo da pojačaju kreditne aktivnosti, učešće depozita biće stabilno.

Rashodi Budžeta države za 2014.godinu planirani su u iznosu milijardu 327,6 miliona, u odnosu na 2013.godinu, potrošnja je povećana za 70,5 miliona ili 5,6%. Kada posmatramo izdatke najveće povećanje imamo na poziciji kamate 7% u odnosu na 2013.godinu, kao i na poziciji rashodi za materijal 16%.

Za 2014.godinu se polanira ostvarenje deficita Budžeta u iznosu 69,6 miliona eura ili 1,98% bruto društvenog proizvoda. Otplata duga u iznosu, kao i što smo čuli 171,4 miliona eura ili 4,9% bruto društvenog proizvoda, pa ukupni nivo nedostajućih sredstava u 2014.godini dostićiće nivo 241 milion ili 6,8% bruto društvenog proizvoda.

U 2014.godini, bićemo prinuđeni na zaduživanje najvećem dijelom, mada se očekuju veći prihodi od onih koji su planirani Budžetom, po osnovu prodaje nepokretnosti. Deficit, kao i nedostajuća sredstva dovešće do rasta državnog duga, iako zaduživanja u 2014.godini biće nešto niža od zaduživanja u 2013.godini. Ona će dostići nivo od 56,9%, planiranog bruto društvenog proizvoda. Ukoliko se u projekciju duga uključi zaduženje u visini od 100 miliona za potrebe finansiranja auto-puta, u tom slučaju ukupni dug bi narastao na nekih 59,8% bruto društvenog proizvoda. U 2014. godini planirano je da se izdaju državne garancije u iznosu od 25 miliona eura, i to za projekat "Kablo Tivat-Pljevlja" u iznosu od 20 miliona i izgradnja stanova pet miliona. Dakle, u 2014. godini garancije će se izdavati samo za prohte koji podstiču razvoj, a to mislim da je dobro. U 2014. godini Vlada će preuzeti dugove dva preduzeća u iznosu od 6,1 milion. Za mene je neprihvatljivo da rukovodeći ljudi u tim preduzećima primaju veoma visoke lične dohodke, a da Vlada preuzima dugove tim preduzećima. Zbog toga je neophodno što prije urediti sistem zarada u javnom sektoru i u preduzećima u kojima je Vlada većinski vlasnik.

Kapitalni budžet planiran je u iznosu od 90,3 miliona eura ili za 24,62 miliona je veći u odnosu na kapitalni budžet iz 2013. godine, što mislim da je dobro, da će ovim kapitalnim budžetom u značajnoj mjeri se podstaći razvoj. Da će se većim iznosom opredijeljenih sredstava za višegodišnje projekte koji su započeti u prethodnim godinama moći značajniji broj započetih projekata završiti u 2014. godini. Značajna sredstva su opredijeljena za razvojne projekte u sjevernom regionu države u skladu sa Strategijom regionalnog razvoja i strateškim planovima sjevernih opština. U cilju ujednačavanja regionalnog razvoja kapitalni budžet se realizuje preko Direkcije javnih radova i on je u 2014. godini planiran u iznosu od 47,3 miliona eura i Direkcije za saobraćaj koji iznosi 42, 97 miliona eura. Planirani iznos sredstava za Opštinu Berane u ovoj godini mogu da kažem, ukoliko uzmemo u obzir krizu, da sam donekle zadovoljan. Kapitalnim budžetom za 2014. godinu su predviđena sredstva za završetak nekih veoma važnih projekata za Opštinu Berane. Pomenuo bih neke.

Planirana su sredstva za završetak Univerzitetskog centra u iznosu od 200 hiljada eura. Za nastavak radova na sportskoj hali u iznosu od 1.542.000 eura. Za početak radova na izgradnji Poliklinike sa Urgentnim blokom u iznosu od 1.055.000 eura. Za unapređenje sistema za vodosnadbijevanje, za izradu projekata dokumentacije za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže planirana su sredstva, za izradu nekoliko kilometara lokalnih puteva za gradske saobraćajnice, za rekonstrukciju puta Berane-Lubnice, za završetak tunela "Tifran" oko 1.200. 000 eura i na kraju bih pomenuo po meni najvažniji projekat za opštinu Berane, po mom mišljenju

a to je, sredstva za sanaciju postojećeg odlagališta čvrstog otpada na lokaciji Vasove vode u Beranama u iznosu od dva miliona eura. Pomenuti iznos sredstava je u ovim uslovima krize značajan, je uz uslov da zaista dođe do realizacije istih, da se ne desi nešto slično kao što se dešavalo u predhodnim godinama.

Kada je u pitanju planirani kapitalni budžet za novoformiranu Opštinu Petnjica, mislim da se mora učiniti sve da se iznos sredstava za ovu opštinu predvidi u što većem iznosu, jer ono kako je sada predviđeno, mislim da je isuviše malo osim određenog iznosa sredstava za sanaciju puta Berane-Trpezi-Rožaje i putnog pravca Sjenica-Petnjica. Ništa drugo nije predviđeno, mada vjerujem, a i ministar je na Odboru za finansije obećao da će učiniti sve da poveća iznos sredstava za novoformiranu Opštinu Petnjica.

Na kraju bih se vrlo kratko osvrnuo na set predloženih zakona koje su danas na dnevnom redu, sa posebnim osvrtom na Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. U članu 32 ovog zakona se poreskom obvezniku koji otpočinje obavljanje djelatnosti u privredno nedovoljno razvijenim opštinama obračunati porez za prvih osam godina, umanjuje iznos od 100%. Mislim da je ovo dobro ako znamo kakva je situacija na sjeveru, mislim da je svaki vid pomoći dobro došao. I na kraju, podržaću ovaj Predlog zakona budžeta za 2014. jer zaista mislim da on u poređenju sa onim nekim predhodnim budžetima, razvojniji. Jer iznos sredstava veći od 90 miliona u kapitalnom budžetu, nešto oko 25 miliona je veći u odnosu na 2013. godinu zaista daje mi pravo za to. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Adrović.

Riječ ima kolega Ščekić.

Izvolite.

DRAGOSLAV ŠČEKIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, gospodo iz Ministarstva, poštovani građani,

Evo, danas imam prvo obraćanje, i budžet Crne Gore, i šta reći? Sve govore mjere koje je Vlada preduzela za punjenje ovog budžeta. Prije svega ovaj budžet ne može biti ni razvojni ni socijalni. Reći ću zašto?

Prije svega bih se, prije nego što pređem na obrazloženje, zašto nije ni razvojni ni socijalni, reći ću da sam od onih koji smatraju da je politika i ekonomija nerazdvojiva cjelina. Ovaj budžet najbolje pokazuje da je to upravo tako.

Predlog zakona o budžetu dijelom je ekonomski ali više politički. Kada sagledamo sve ove stavke koje su predložene i ove pozicije, znaćemo zbog čega je to tako. Prije svega počecu od transakcije pojedinaca, institucijama, pojedincima i institucijama i NVO sektoru. Prije svega sa ovim predlogom pokušavamo, odnosno sa ovom pozicijom pokušavamo predstaviti kako je ovaj budžet socijalni, a on ustvari nije, nego dovodi građane u zabludu, odnosno pravi od samih tih korisnika armiju ljudi neaktivnih za rad. Prije svega, sa ovim se pokušava stvoriti i zadržati "socijalni mir" zato što se građani sa određenim pomoćima, jednokratnim, a to se najbolje može vidjeti i sada u predizbornoj kampanji u Beranama, gdje je u lokalnoj samoupravi se ne može proći od svih tih ljudi koji traže te jednokratne pomoći. Takvim ponašanjem mi te

građane, građanima, odnosno država građanima, Vlada ne čini korist, ona im pravi štetu jer im pomaže kratkoročno, ali ih zato uništava dugoročno.

Postavljam pitanje koje su to nevladine organizacije koje crpe ovolika sredstva po osnovu ovih transakcija? Ako znamo i možemo ih, svima su nam jasne i poznate one nevladine organizacije koje realizuju određene projekte, a možemo ih prebrojati na rukama, onda se postavlja pitanje, koje su to nevladine organizacije i gdje idu ova sredstva? Da li je to jedna glasačka mašinerija, i na koji način se koriste sredstva svih građana Crne Gore?

Prije svega ću se osvrnuti na kapitalni budžet da bih bio konkretan, i reći upravo ono zašto je politički predlog ovog budžeta. Upravo oni predlozi koji se odnose na, konkretno na Berane, evo čuli smo i u predhodnom izlaganju, koji su to projekti. Reći ću da su sredstva napumpana i da se ovi projekti vrte već nekoliko predloga budžeta.

Zašto nijesu oni realizovani ili zašto se nijesu počeli izvoditi radovi u onim iznosima koji su bili znatno manji od ovih koji su danas predloženi, a ko će sve to nadoknaditi i u ovom momentu kada je budžet i ekonomija u problemu, kada nema ovih sredstava, kada znamo da je preko 200 miliona nedostajućih sredstava? Kako se žele i kako se mogu ti projekti realizovati?

Šta je to drugo već politički marketing? I znam da, gospodine pomoćniče ministra ova moja priča možda i Vama ne odgovara, ali ona je stvarna i ona odražava stvarno stanje.

Evo, počecu konkretno, Sportska dvorana u Beranama. Za 2013. godinu bilo je predloženo, opredijeljeno 500 hiljada eura. Šta je urađeno? Ništa. Sada se predlaže 1.542 eura, stim što ćete mi objasniti, zbog čega je ovdje u projektnoj klasifikaciji, odnosno u ovoj tabeli 1.542 eura, a u obrazloženju je 70 hiljada eura, ili su se to sredstva izgubila prije nego što je počelo da se radi, ili je u pitanju tehnička greška. Objasnite i da čuju građani da ta hala ne može da se nastavi sa radovima iz razloga što su prilikom pravljenja projektne dokumentacije određene dimenzije promašene, tako da se ne može teren vidjeti ni sa trećeg reda tribina. I pitanje je sad, zašto su opredijeljena ova sredstva? Zašto se opredjeljuju ova sredstva ako ne može hala da se nastavi sa radovima? Ili koji je to način realizacije radova i završetka te dvorane? Iskreno, bio bih zadovoljan prije svega kao građanin, a i kao poslanika da se svi ovi projekti realizuju. Ne vidim toga ko bi bio nezadovoljan da se ovo realizuje, i očekujem prije svega i od ministra, sobzirom da ćemo mi sutra biti buduća vlast u Beranama, da li će sve ove projekte i ova sredstva koja su opredijeljena i na taj način realizovati i biti od pomoći?

Takođe, druga stavka koja se odnosi na postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže, i ovdje je pitanje, ako zavisi da li će se prihvatiti od Evropske unije projekat unapređenja sistema vodosnadbijevanja u Beranama? Ovdje postavljam pitanje i tražim odgovor. Šta je sa sredstvima koja je Ministarstvo finansija ili Ministarstvo za poljoprivredu uputilo lokalnoj samoupravi? Već nekoliko godina ne može da se uđe u trag tim sredstvima za izgradnju vodovoda na Polici. Navodno opština je rekla da su stigla sredstva, ali da su ih oni čuvali kako ne bi bila iskorištena u neadekvatno, odnosno u nenamjenske svrhe, ali sada kada treba da se to završi, tih sredstava nema. Vjerovatno da ih nijesu dobro čuvali, ili možda ministarstvo nije ta sredstva uplatilo prema opštini. Tako da bih volio da dobijem od Vas odgovor šta je sa tim sredstvima? Da li su upućena prema lokalnoj samoupravi i da li mogu građani sedam sela Police očekivati da se realizuje vodovod, projekat vodovoda, jer ako nešto

znači i ako nešto može sačuvati i zadržati te ljude na selu, to je upravo ova osnovna infrastruktura i osnovni infrastrukturni projekti.

Kada je riječ o sanaciji postojećeg odlagališta čvrstog otpada na lokaciji Vasove vode u Beranama, ja sam čuo nekoliko oprečnih izjava. Jedna izjava je od prije nekoliko, gospodina ministra Gvozdenovića, da će Vlada opredijeliti 900 hiljada eura za sanaciju smetlišta. Evo sada sam čuo da je opredijeljeno dva miliona, a u kapitalnom budžetu ovdje piše da su opredijeljena sredstva od 500 hiljada. Volio bih da od Vas čujem koja su tačno ta sredstva koja su opredijeljena i kada se može očekivati da se počne sa realizacijom? Ali, prije nego što pređem na drugi segment reći ću sledeće, odnosno citiraću ono što je još 2010. godine šef odsjeka za koordinaciju komunalnih djelatnosti Igor Jovanović najavio, da će Vlada uložiti 120 miliona za odlaganje opasnih otpada i za rješavanje opremljenosti komunalnih preduzeća. Pitam se, gdje je tih 120 miliona? Da li su ta sredstva opredijeljena iako su najavljena samo 1.600.000 iz budžeta i 200 hiljada od stranih donacija za projektnu dokumentaciju? Šta se desilo, da li su opredijeljena ta sredstva opštinama kako bi se realizovali ovi projekti?

Takođe, me interesuje da li su krivi onda mještani tih gradova i naselja gdje se odlaže nelegalno otpad, ili je kriva Vlada zato što je sredstva koja su trebala da riješe takve problema preusmjerila u druge svrhe ili ne zman gdje su već završila?

Takođe, ono što ste pomenuli realizacija projekta Urgentni centar u Beranama da se nastavlja sa radovima i pitam koji su to radovi i šta se tu nastavlja? S obzirom da imam informaciju, možda pogrešnu, ako je pogrešna ja ću se izviniti, da još uvijek ništa se ne radi na tom centru, da ustvari samo se radi na papirima i u papirima ništa drugo.

Takođe, ono što želim pomenuti jeste, sredstva koja su opredijeljena za rekonstrukciju tunela "Tifran". Svi koji prolaze tom dionicom, izvinite potpredsjedniče biću vrlo kratak, svi koji prolaze tom dionicom znaju da se započelo sa određenim radovima i da se tu stalo i da se više ništa ne radi. Da su uložena određena sredstva, a da se ovim predlogom predjeljuje oko 1.200.000 eura. Pitam sada, da li je ono što je ulagano do sada, a reći ću još jednu stvar, da je skraćen taj tunel za određenu metražu. Pitam zbog čega je skraćen i da li je sada lošija situacija nego što je prije bila? Navodno se htjelo izbjeći rizični dio puta, ustvari se napravilo da se iz tunela pravi oštra krivina. I onda pitam, da li ta sredstva koja je neko možda htio da infuzivno djeluje na određena preduzeća, da ih spašava, pa da se sredstva ulažu na bilo koji način, pa se izmisli određeni tunel itd, ja svakoko želim i cijenim to da treba sačuvati određene privredne subjekte, da treba sačuvati radnike koji rade u tim privrednim subjektima, ali takođe, moramo znati na koji se način raspolaže sa sredstvima građana Crne Gore i da li je dobro da se na taj način ulažu sredstva, odnosno prosipaju pare kako bi se ovi ili oni privredni subjekti držali na infuziji ili da li su to neke mreže određenih mreža? Neću da o tome sudim, i vjerovatno će određeno vrijeme pokazati šta se na svemu tome radilo.

Samo ću još jedno, i konstatujem i završavam, zahvaljujem se potpredsjedniče, pitati prije svega ministra i gospodu pomoćnike iz Ministarstva, da li ćete sve ove projekte realizovati i stojite li, s obzirom da ste rekli da vi ste odgovorni za sve ono što ste predložili, da ćete realizovati, da li ćete ih realizovati u ovoj godini budžetskoj za koju se i danas govori i da li ćete biti izdašni i poštovati ovo sve što ste predložili ako bude, a hoće biti, opozicija na vlasti? Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala Vama, kolega.

Za kometnar se javio kolega Adrović. Izvolite.

REŠID ADROVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Evo, veoma ću kratko. Prosto u ovu našu beransku priču mi imamo prostor i mogućnosti da pričamo kod nas u našoj Skupštini u Berane, međutim, prosto ovako vrlo kratko ću. Iznenađen sam da zaista poslaniku iz Berana smeta ovaj iznos planiranih sredstava i kaže da su sredstva napumpana. Ja kao poslanik vlasti nisam zadovoljan sa ovim iznosom sredstava planiranih budžetom za 2014. mada ako uzmemo u obzir krizu i sve što imamo danas kod nas, kazao sam, prihvatam to i prosto molim da se planirani iznos sredstava realizuje. Prema tome, mislim da bi, bez obzira da li je u pitanju poslanik vlasti ili opozicije, mislim da ovdje ne bi trebao iznos sredstava planiran smetati, čak bi se morali zalagati da se planira veći iznos sredstava.

Kada gospodin Ščekić kaže da će oni biti naredna vlast u Beranama, ja znam, da Vi to odlično, gospodine Ščekiću, znate, da to nećete biti, jer upravo razlog je i u ovome što ste kazali da je iznos sredstava napumpan, da nećete biti, jer narod se više ne želi vratiti na iznos budžeta koji je realizovan kad ste vi bili vlast, iznos od milion i po, dva, na nivou godišnjem. Iznos kapitalnog budžeta nije na nivou 300-400 hiljada pa se tim kapitalnim budžetom nijesu se mogli zamijeniti one svetiljke u gradu, mislim da to više narod neće bez obzira na tu priču, na jedno takvo razmišljanje. Bez obzira na sve, na krizu koja nas prati, narod prosto cijeni to što radi demokratska vlast, Demokratska partija socijalista, jer samo ću Vam kazati da se realizuje budžet tri, četiri puta veći, da je uloženo u Berane za zadnjih par godina blizu 100 miliona, a samo uzmite period kada ste vi vršili vlast, za pet godina ostvarili ste svega nekih milion i po, dva, to više neće niko, prosto hoće razvoj. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Izvolite, kolega Ščekiću.

DRAGOSLAV ŠČEKIĆ:

Hvala, kolegi iz Berana što je dao mogućnost da prokomentarišemo sve ove stvari koje je i naveo, i ja sam u startu odmah rekao ne da bih bio zadovoljan, bio bih prezadovoljan kad bi samo ovo što je predloženo bilo realizovano, ali ja kažem da je napumpano iz razloga što gledajući prošlogodišnji predlog budžeta vidio sam da su mnogo manja sredstva i nijesu ostvarena, nijesu realizovana, a sada se pokušava fiktivno nadoknaditi za jednu godinu upravo iz tog razloga što se očekuju izbori, da će sve to nadoknaditi za par mjeseci. Ja potpuno želim da se sve ovo realizuje, jer mnogo je bitniji interes građana, nego bilo ko od nas, jer smo mi tu upravo zbog njih. Ali, znajući ono što ste do sad realizovali iz prethodnih budžeta jasno mi je da od toga vrlo malo, a možda i ništa nema. Ono što se tiče, kada smo mi vršili vlast mogu suditi najbolje građani, upravo ste vi rekli ono što je ključna stvar da je u Beranama došlo iako i tu imamo oprečnih informacija, da je evo vi kažete 100, predsjednik države kaže 38 miliona, onda se u beranskoj skupštini kaže 40 i nešto miliona, ali u svakom slučaju nek bude ova najmanja cifra 38 miliona, oni najbolje znaju šta je urađeno sa 38 miliona. Ući sa 38 miliona u tako, da kažem, mali crnogorski grad, sigurno bi izgledao veliki preporod i razvoj ili ako su ušli onda su završili negdje gdje ne treba i sredstva su

završila nenamjenski. A najbolje prepoznaju građani šta je urađeno sa minimumom sredstava tada koja su opredijeljena iz budžeta, a toliko projekata realizovano. I s obzirom da je u zadnje vrijeme, a da ne kažem cijeli mandat, negativno se pričalo o Beranama, kako u vezi sa deponijom, odlaganjem otpada, tako i sa trovanjem građana vodom i sa niz ružnih stvari koji su vezani za Berane.

Na žalost ja ne bih volio da je to tako, i da ne bih imao prostora sada da pričam o tome, ali bilo je tako i na osnovu toga po pravilu mi ne bi trebali da idemo u kampanju, vi bi trebali da budete smijenjeni. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Za komentar se javio i gospodin Vukićević. Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Zahvaljujem.

Mi smo istakli i ministar i ja da je poslije dužeg perioda ove godine konačno došlo do, to stalno ponavljam jer su diskusije takve da me tjeraju da se opet vraćam na početak do određene fiskalne konsolidacije i da su prihodi poslije dužeg perioda počeli konačno da rastu. Znači, prihodi i rashodi u prethodnom periodu su bili izrazito povezani i svaki rebalans koji je bio u prethodnom periodu se uglavnom odnosio na smanjenje rashoda. I žalosno je ali je tačno da su najviše trpjeli projekti iz kapitalnog budžeta i da je to bio dio budžeta koji je nekako s obzirom da se radi o projektima koji nijesu direktno vezani za materijalnu egzistenciju korisnika budžeta već se radi o razvojnim projektima koji mogu da trpe odlaganje sa manje štetnih posljedica nego neki drugi rashodi. Na žalost oni su trpjeli i tačno je da se više kapitalnih projekata provlači u jednom dužem vremenskom periodu. Mislim da su ljudi koji su koncipirali predlog ovog kapitalnog budžeta ozbiljno sagledali situaciju. Znači, ne znam te tehničke detalje vezane koje ste pominjali za sportsku halu u Beranama. Ali, mi kao Ministarstvo finansija treba da obezbijedimo, uz naravno i ostale državne organe, naplatu prihoda, a realizaciju ovih kapitalnih projekata će vršiti Direkcija javnih radova, odnosno izvođači koji budu izabrani putem javnog tendera. Samo da izrazim nadu da će uz naše veliko angažovanje planirani prihodi biti ostvareni i da će samim tim biti moguća realizacija svih zacrtanih kapitalnih projekata.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala pomoćniče ministra.

Izvolite gospodine Šćekiću.

DRAGOSLAV ŠĆEKIĆ:

Hvala pomoćniče ministra. Uglavnom sam zadovoljan i vašim komentaram, jer je na fonu onoga što sam ja i pričao. S tim što će pomnuti nešto, a to je vezano za fiskalnu politiku, za fiskalnu konsolidaciju upravo i ovaj dio mjera koji ste preduzeli u prethodnom periodu na fonu onoga što je za prethodni budžet i Socijalistička narodna partija sugerisala i kritikovala. Mi smo upravo tražili da se izvrši bolja naplata poreskih dugova, mi smo tražili da se oporezuju ekstra profiteri itd. itd. Tražili smo da se poveća borba protiv sive ekonomije, na žalost čini mi se u tom dijelu da se izostalo. Vjerovatno za sada u ovom sastavu Vlade ne može i nema mogućnosti sami taj sastav da se izbori

sa svim tim stvarima koje su vezane za sivu ekonomiju. Jer, zna se ko su svi ti ljudi koji su upleteni u te mreže tako da vama nije baš lako bar onima koji žele da se bore sa tim. Ali, u svakom slučaju mi ćemo potencirati i nastaviti da koliko je iz uloge opozicije, a naravno nadam se da ćemo i vjerovatno i nadam se vrlo brzo biti i dio vlasti kada ćemo konkretno i direktno učestvovati u rješavanju tog problema. Ono što se tiče rješavanja ovih i realizaciji projekata koje ste pomenuli i uz skraćenosť da se realizuju ti projekti, ja se pitam zašto, gospodine pomoćniče, uvijek se ide na uskraćivanje prema sjeveru. Zašto se nijesu projekti u centralnom dijelu i na jugu Crne Gore usporili, a da su realizovani na sjeveru Crne Gore, nego uvijek na štetu sjevera. Ne da želim polarizovati Crnu Goru, naprotiv ja želim da se cijela Crna Gora ravnomjerno razvija, ali sam siguran, s obzirom da Crna Gora kakva jeste i sjever Crne Gore što raspolaže sa resursima kojima raspolaže, a pomoć daje i centralnom i južnom dijelu najmanje ostaje za taj dio. Ipak bi red bilo da Vlada ubuduće ne daje na kašičicu i kao pomoć za regionalni razvoj nego da se striktno opredijeli i da vrati ono što je potrebno sjeveru, da realizuje projekte svi koji su predloženi u budžetu i na taj način pomogne cijeloj Crnoj Gori. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Šćekiću.

Ima kolega Popović, neka se pripremi koleginya Kalezić.

SRĐA POPOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, gospodo poslanici, gospođo Perović i posebno pozdravljam gospodina Vukićevića i sad vidim da sam dobro opremljen Marksovim znanjem, što se tiče ekonomije da ja nijesam predavao marksizam ko zna da li bi danas bio na tako visokim pozicijama kao što jeste.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Da je zalutao neoliberalni koncept, vraćite ga nazad.

SRĐA POPOVIĆ:

Nijesam baš siguran profesore Raduloviću.

Govoriti o Budžetu je teško i to je veoma osjetljiv posao i zadatak. Nikad Budžetom niko nije bio zadovoljan, ni sa onim što je ostvareno ni sa onim što je dobio. Uvijek se misli da je trebalo više zahvatiti i da je svaka stavka onog koji se tom djelatnošću bavi i misli da je najvažnije da je trebala da zauzme više prostora i da više ima izdataka za tu oblast u Budžetu. Ja ću, za razliku od mojih kolega koji se razumiju uz sve segmente budžeta, ja ću se osvrnuti malo na onaj domen koji je meni najbliži, a to je Prosvjeta i onda ću se kasnije pri kraju malo osvrnuti na kapitalni budžet, sa onim šta je predviđeno za lokalnu samoupravu.

Raduje me što se tiče budžetske potrošnje, potrošačkih jedinica iz oblasti prosvjete, nauke, kulture i sporta Predlog Budžeta za 2014.godinu iznosi 177.222 hiljade, što je u odnosu na 2013.godinu veće za 18.874.000 hiljade što je dobro. Posebno me raduje što je Vlada prepoznala značaj obrazovanja i za prosperitet i budućnost Crne Gore, tako da je opšti iznos sredstava koje su Predlogom budžeta planirani za Ministarstvo prosvjete sa institucijama obrazovanja i upravom za mlade i sport iznosi 156.500.000 hiljada, što je u odnosu na 2013.godinu veće za 17.705.000

hiljada. Što u prosjeku čini 12,45% od Budžeta Crne Gore i kad bismo sa tim izdatkom to gledali kroz neke druge pokazatelje vidjeli bi smo da je to možda nigdje u okruženju sam siguran pitanje da li i jedna evropska zemlja toliko izdvaja na obrazovanje u odnosu na Budžet, mada i to je sasvim malo šta je sve potrebno Crnoj Gori. Nisam primijetio da su negdje više povećana sredstva nego za obrazovanje i siguran sam da je to zasluga Vlade, a isto tako mislim da zaslugu za to snosi resorni ministar gospodin Stijepović, koji je argumentovano dokazao da treba što više ulagati što se tiče mladih ljudi. Isto tako dobro je što u kapitalnom budžetu je predviđeno pet miliona i 800 hiljada eura za izgradnju i rekonstrukciju objekata kojih u Crnoj Gori ima u vlasništvu Ministarstva prosvjete negdje oko 700 objekata počev od svih struktura od predškolskog do visokog obrazovanja.

Ono što ne mogu biti zadovoljan kao prosvjetni radnik jeste to da će se malo i ako je povećanje 17 miliona da će se to vrlo malo odraziti na standard prosvjetnih radnika kad su u pitanju njihovi lični dohotci. Nešto malo hoće, vjerovatno, ali ne onoliko koliko bi trebalo, jer sam ubijeđen da najzdraviji segment našeg društva je obrazovanje i živim u toj nadi. Mislim da je upravo obrazovanje jedan segment gdje su najčistiji računi, a da li možemo biti zadovoljni sa sistemom obrazovanja to možemo da razgovaramo, a čini mi se i da se na tom polju sa reformom opšteg obrazovanja ide jedan napredak više.

Za program predškolskog vaspitanja i obrazovanja sredstva su povećana za dva miliona i 237 hiljada i podsjećam uvažene poslanike i građanstvo Crne Gore da u tom segmentu obrazovanja zaposleno je 1 500 ljudi, a predškolskim obrazovanjem je obuhvaćeno oko 800 hiljada djece. Za program osnovnog obrazovanja sredstva su povećana za četiri miliona 568 hiljada, a isto tako uposlenih u osnovnom obrazovanju u Crnoj Gori ima oko 700 hiljada učitelja i nastavnika, a nastavu pohađa u svim osnovnim školama na teritoriji Crne Gore oko 80 hiljada djece.

Kad je u pitanju srednje obrazovanje, nastavu izvodi oko 3200 nastavnika, a srednjim obrazovanjem u Crnoj Gori obuhvaćeno je negdje oko 30 000 učenika. Za program visokog obrazovanja budžetom za 2014. godinu biće veći u odnosu na prethodnu godinu za samo nekih 114 381 euro, a isto tako treba da znamo da na Univerzitetu Crne Gore radi oko 1 200 profesora i da imamo negdje oko 21 000 studenata na državnom univerzitetu. Nemam podatak koliko je uposlenih na privatnim fakultetima, ali imam informaciju da na privatnim fakultetima studira nešto preko četiri hiljade studenata u Crnoj Gori, što je dobro i kad bi smo sve to sabrali to ispada da sa onim koji izvode nastavu i onim prema kojima se izvodi nastava, da je sa ovim segmentom društva obuhvaćeno negdje oko 150 000 ljudi. Ako to uzmemo u kontekstu 620 000 ili 650 000 stanovnika Crne Gore, koliko imamo, od prilike to je 25% stanovništva Crne Gore. Isto tako jedan segment od ovih sredstava što se tiče ministarstva se izdvaja i na studentski i učenički standard što je dobro, što je prepoznato od strane Ministarstva prosvjete, tako da u studentski standard, odnosno za smeštaj u studentskim domovima država participira iz ovih sredstava 96,60% po studentu i 88,20 po učeniku. Ono što, čini mi se da je dobro, što je i Vlada prepoznala i resorno ministarstvo da i studenti koji se školuju na privatnim fakultetima mogu pod istim uslovima da stiču prava na studentske domove što mislim da nije tako, da je bila jedna diskriminacija studenata privatnih i državnih fakulteta. Sve u svemu mislim da je to što se tiče sredstava za Ministarstvo prosvjete i sporta, da je to ono što je bio maksimum za ovu godinu i ubijeđen sam da će ta sredstva biti upotrijebljena na najbolji

mogući način, što se tiče, da će se to odraziti na bolji ambijent za našu djecu, za naše učenike i naše studente.

Ono što se tiče kapitalnog budžeta, sa čime mogu da budem zadovoljan. Ako se sjećate nedavno u ovom Parlamentu je jedan poslanik govoreći o predrasudama koje važe u Crnoj Gori, pa je nazvao da su Primorci derikože, da je to postala predrasuda. Ja sam tada tražio proceduralno, ali nisam dobio riječ i ako uporedimo budžet, odnosno kapitalne investicije koje su predviđene bužetom za 2014. godinu vidjećmo da je predviđeno oko 90 miliona. Dolazim iz Budve i mogu da kažem ono što sam primijetio. Ovim kapitalnim budžetom da od tih silnih 90 miliona eura što je predviđeno za 2014. godinu na Budvu otpada samo 150 000 eura. Sad vidimo da li je to upravo taj budžet ako znamo da je od prilike, ne od prilike, nego sigurno više od 50% komplet turističkog prometa u Crnoj Gori se odvija u metropoli turizma i mislim da to nisu dovoljna sredstva i da je trebalo imati razumijevanja, da se metropoli turizma kapitalnim budžetom predvidi nešto više sredstava. Dosta je Budva radila svojim sredstvima, Budva to i sada radi, Budva radi sad najveću investiciju od 58 miliona za prečišćavanje otpadnih voda i čini mi se da bi država trebala takvim jednim sredinama da pokloni malo više pažnje. Nemam ništa protiv razvoja sjevera i te kako treba i ono što je kapitalnim budžetom predviđeno za sjever vjerovatno je malo, ali čini mi se da se od ovih 90 hiljada moglo malo ravnomjernije rasporediti i da je nekim primorskim opštinama trebalo da se zahvati malo više sredstava. Toliko, hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Popović.

Riječ ima koleginja Kalezić.

Izvinjavam se, izvolite pomoćniče ministre, pohvalite svoga profesora.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Zahvaljujem profesoru na ovako lijepim riječima. O konceptu koliko ekonomskoj školi pripada to ćemo nekom drugom prilikom, mislim danas imamo druga posla.

Znači, radi korektnosi, s obzirom da niti gospodin Stijepović nije tu, inače danas sjedim na njegovom mjestu, niti ostali ministri nisu prisutni, tako da ne mogu iskomentarisati ovo, ali radi korektnosti prema ostalim ministrima koji su, takođe, žestoko branili svoj budžet nije jedino agilnost gospodina Stijepovića uzrok tolikom povećanju budžeta Ministarstva prosvjete. Bilo je kod ovog ministra planirano daleko ispod realnih potreba čak do nivoa da ni neto zarade, a da ne pričamo o bruto zaradama nisu bile isplanirane u punom obimu, niti troškovi za gorivo koji su 03. januara 2013. godine potrošeni 100% da bi se platili dugovi iz 2012. godine i to je inače jedan od razloga zašto su ti troškovi, to nisu troškovi koje koriste službena vozila, to su troškovi goriva koji su porasli u ovome što je jedan od poslanika govorio, porasli da bi škole imale mazuta za grijanje. Znači, postojao je jedan dio budžeta Ministarstva prosvjete koji je bilo nužno dovesti na onaj nivo koji predstavlja neki zakonski minimum, ali tačno je da su povećana sredstva i kod određenih diskrecionih rashoda koja se direktno tiču Ministarstva prosvjete i ovih aktivnosti o kojima je govorio gospodin Popović. Mi možemo da kažemo da smo zaista zadovoljni sa time što smo našli prostora da povećamo sredstva za ovu djelatnost u Crnoj Gori.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala pokočniče ministre. Vi ste to odgovarali Budvaninu Miliću, nešto tamo ima čudnovato, niste meni za onaj, (upadica)

.. ne nego za ono ispred autobuske stanice što se dešavalo.

Izvolite gospodine Popoviću.

SRĐA POPOVIĆ:

Znao sam gospodine Raduloviću da ćete biti Vi na mojoj strani, a isto tako i gospodin Milić, da se iz kapitalnog budžeta ne za ovu, ali za iduću godinu izdvoji što više sredstava. Dičimo se svi sa tim da smo stanovnici Budve. Prema tome, trebamo i tamo nešto da izdvojimo. (Upadica)

Što niste onda negdje drugo otišli, nego ste bas Budvu izabrali? Dobro o tom možemo i ovako privatno malo da porazgovaramo.

Slažem se sa kolegom Vukićevićem i nisam ni advokat gospodina Stijepovića, ali me raduje da iz godine u godinu se u bužetu sredstva za prosvjetu izdvajaju više. Imam pokazatelj da je 2011. godine bilo izdvojeno 114 miliona, da je 2012 - 116 miliona, 2013- 122 miliona i 2014. za Ministarstvo prosvjete i sporta 137 miliona što je jedna uzlazna putanja. Mislim da je to dobar put, nije ni to dovoljno, ali to opet govori, ponovo kažem, da je Crna Gora prepoznala segmen t obrazovanja kao ključni i nema bez razvoja, bez obrazovanih ljudi nema ni napretka Crne Gore. Isto tako uz sva uvažavanja ostalim ministrima, znam da se oni svi bore, svako se bori za sebe, ali mislim da je Vlada prepoznala pravi put i da sredstva koja će biti uložena u segment prosvjete i sporta da će biti valorizovana na pravi način. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Popoviću.

Idemo dalje. Riječ ima koleginica Kalezić, neka se pripremi kolega Nuhodžić. Ukoliko nije tu, koleginica Tanasijević. Ovo su leteće hokejaške izmjene.

Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovani gospodine potpredsjedniče Skupštine, uvažene koleginice i kolege, poštovani predstavnici ministarstva, poštovani građani Crne Gore.

Prvo hoću da pozdravim trojicu kolega kojima je danas počeo mandat u 25. sazivu Skupštine Crne Gore i želim im uspješan rad i dobru saradnju. Istovremeno bez namjere da bilo šta prebacujem, ali imam potrebu da još nešto kažem na račun svog vremena. Možda mi kolega Radulović uvaži.

Dakle, žao mi je što koleginica Zdenka Popović nije više među nama, zato što je u ovom nešto malo duže od jednogodišnjeg mandata pokazala jednu izuzetnu sposobnost stvaranja kohezije u radu i unutar opozicije i uopšte u Parlamentu. To mogu samo kvalitetni i dobri ljudi. Međutim, to je politika njene partije i ja tu nemam primjedbi osim jedne. Ovim se smanjuje broj žena u Parlamentu, a to nije dobro.

Sada prelazim na ono zašta sam dobila riječ i očekujem bar jedan minut još zbog ovog traćenja vremena, ali nadoknadiću nadam se konstruktivnim predlogom. Žao mi je što tu nije kolega poslanik koji je opomenuo opoziciju da treba da bude konstruktivna, a ne destruktivna kako je inače, pa sam se pitala da li je konstruktivno destruirati destruktiju u nekim stavkama budžeta, a ja upravo to hoću da uradim, da spriječim destruktiju u sledećim stvarima. Prvo, smatram, ja nemam pojma o finansijama samo

što perfektno vodim kućni budžet oduvijek, to volim da naglasim i uvijek naglašavam. Šta je u pitanju? U pitanju je da korišćenje budžeta nije samo budžetska potrošnja prema dogovorenim stavkama. Treba da bude stručna i odgovorna primjena budžeta. Primjena budžetskih stavki može da bude veoma kreativan posao, a ja ću sad to dati na jednom primjeru. Na primjeru oblasti u kojoj sam vrlo utemeljena, a to je prostorno i urbanističko planiranje.

Dakle, u potrošačkoj jedinici, žao mi je što tu nije gospodin Gvozdenović, u potrošačkoj jedinici Ministarstva održivog razvoja i turizma dio uređenja prostora opredijeljeno je 1,74 miliona za poslove koji se tiču usluga tipa planske dokumentacije, projektne dokumentacije, konsultacija u vezi sa tim i slično. Uglavnom, iz toga se može pročitati na osnovu date elaboracije da će to da ode za izradu i prateće aktivnosti one prostorno planske dokumentacije koju usvaja Skupština Crne Gore. Dakle, nivo državnih planskih dokumenata. To je za jednu budžetsku godinu. Sada pravim malu digresiju. Koleginica Branka Bošnjak me je jednom prilikom pripremajući se, ona je jako istaknuta odbornica u Parlamentu opštinskog glavnog grada, u Opštinskom parlamentu u glavnom gradu, konsultovala oko svog pitanja i došle smo do toga da treba provjeriti koliko je novca potrošeno u desetogodišnjem periodu u Podgorici za izradu planske i projektne dokumentacije za projekte koji se rade u ovoj opštini. Ispostavilo se da je za devet godina to deset miliona evra, što će reći približno 1,1 milion godišnje. Računam da je potrošnja za tu vrstu usluga u Podgorici približno 1/3 u odnosu na ostale opštine. To je jedna aproksimacija na osnovu mog nekog uvida i iskustva što će reći da se u Crnoj Gori za sada već 22 opštine, godišnje potroši oko tri miliona evra za izradu prostorno planske i projektne dokumentacije i još ovih 1,7 za ono što su državna planska dokumenta.

Dakle, gosodine ministre, za te pare mogu da se formiraju državni zavod za prostorno i urbanističko planiranje i projektovanje po potrebi, pogotovo za saobraćanice i infrastrukturu i najmanje tri regionalna zavoda. Da se dobijaju visoko kvalitetna planska dokumenta, jer se već godinama suočavamo da za velike pare dobijamo dokumenta različitog kvaliteta od neupotrebljivih do kvalitetnih. Na žalost tih neupotrebljivih ima za veoma važne prostore, pa i za vas i za mene, za veoma važno područje Durmitora. Žao mi je što tu nije kolega Sekulić, koji je dok je bio u trogodišnjem mandatu ministar za uređenje prostora htio da raskine ugovor sa jednom domaćom firmom i stranom firmom koja je u konzorcijumu nastupala sa tom domaćom zbog nekvalitetnog rada na izradu tog planskog dokumenta koji još nije završen. Ogromne su pare potrošene, vidim ovdje da je ostalo još nešto oko 90 hiljada da se isplati. Ono što sam imala kao mogućnost da vidim, ogroman je plan trebalo mi je 15 dana da to gledam, samo sam neke segmente pogledala, to je plan koji je u mnogim elementima neupotrebljiv. Dala sam analizu samo za jedan mali dio u užem području zahvata Nacionalnog parka, to je jednostavno kao da vam neko proda nešto neupotrebljivo.

To je jedan od, da ne trošim svoje i vaše vrijeme. Samo po osnovu izrade prostorno planske i dijela projektne dokumentacije za infrastrukturu Crna Gora može da napravi budžetske uštede i u državnom budžetu i u budžetima opština, da poboljša kvalitet i da podigne organizaciju i ozbiljnost izrade te dokumentacije na željeni nivo, jer prostorno planska dokumentacija nije roba, ne može da ide sistemom javnih nabavki. To je zaista, ne karikiram, kao da raspišemo tender za pisanje Ustava. U ovoj struci u kojoj sam ja to je tako i mi već godinama tako radimo. Drugo, jedanput urađen plan nije nešto što se tu završava, njega treba permanentno pratiti i stručno uočavati moguće

pragove u razvoju i na vrijeme reagovati, a ne poslije isteka planskog horizonta raspisivati novi tender i gubiti vrijeme kao što se već skoro deceniju u Crnoj Gori radi.

Ovo je najbitnije na šta sam htjela da ukažem. Međutim, želim da gospodinu ministru ukažem još na jednu stvar. Neprihvatljivo je šta je napravljeno od strane Ministarstva saobraćaja u vezi sa pripremom prostorne i projektne dokumentacije za trasu auto puta Bar - Boljare. Dokument, koji se zove detaljni prostorni plan za koridor auto-puta Bar - Boljare, usvojen je, čini mi se u maju ili junu, toliko precizna ne mogu biti, 2008.godine. Izričito je stajala obaveza da će Ministarstvo saobraćaja u saradnji sa Ministarstvom uređenja prostora, tada se zvalo, odmah prići izradi idejnog projekta za dio kroz urbanu zonu Podgorice, jer su se tokom izrade planskog dokumenta sasvim sagledale neophodnosti za takav postupak. Dalje, planovski tim je ukazao da postoji velika dubioza oko lokacije petlje na Smokovcu, koja proističe, kao imput iz Prostornog plana Crne Gore i da treba odmah prići izradi još jedne ili možda dvije lokacije na nivou idejnog projekta. Ništa nije urađeno, da bi na raspravi, koja je održana prije jedno mjesec I po dana novog Prostorno-urbanističkog plana Podgorice, predstavnik Ministarstva saobraćaja, koji je vidio elaboraciju petlje na Strganici, tri parametra prostornom, tehničkom, dakle inženjerskom i finansijskom ima neuporedive prednosti u odnosu na lokaciju Smokovac. Čovjek je nonšolantno izjavio - mi nećemo dati saglasnost na to. To je nešto što zdrava pamet ne može da prihvati. Dakle, takav posao i takva nesinhronizovanost pravi štete u prostoru, štete građanima, lokalnoj upravi, međutim pravi nevjerovatne štete za Budžet.

Državna administracija je ušla u eksproprijaciju za petlju na Smokovcu, bez validne projektne dokumentacije, koja to obezbjeđuje. Koliko je meni poznato oko 2,2 miliona evra je dato za eksproprijaciju. Vidim da se u ovom Budžetu predviđa još tri miliona za eksproprijaciju za potrebe auto-puta u dijelu od Smokovca prema Mateševu, tako stoji tri miliona, pa 2,2 miliona najvećim dijelom dato je za nešto što neće biti realizovano. Ja sam potpuno sigurna da nećemo biti toliko bahati, toliko neuki i toliko osioni da radimo skuplje, prostorno neopravdanije i tehnički lošije rješenje. Imalo bi još, ali nema vremena.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

U potpunosti Vas razumijem, to je bila priča koju sam ja pričao dok Vi nijeste došli stručniji i pametniji od mene u tome, a zamislite, koleginice, da je jedan naš kolega kupio zemlju, misleći da će tuda da ide auto-put i puka zato što tamo neće da ide auto-put.

Ministre, imate li Vi neke informacije oko ovoga?
Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Uvažena poslanice Kalezić,
Želim da Vam zahvalim na sugestijama, ali i istaknem jedno neslaganje sa Vama. Ako ste Vi neko ko vodi na pravi način domaći budžet, onda jako dobro razumijete i Budžet naše države. Dakle, logika je ista. Temeljimo rashodnu stranu na onome što su naši prihodi, tako da izvjesno sve one sugestije, preporuke koje dolaze sa Vaše strane, a sjećam se i prošle godine, tokom usajanja Budžeta, imali ste diskusiju, koja se odnosila na smanjivanje nekih diskrecionih rashoda, konkretno rashoda po osnovu zakupa koje koriste državni organi i tragom i tih sugestija, pored ostaloga i naše

obaveze da smanjimo sve ono što se ne produktivno troši, mi smo ove godine napravili uštede i u tom dijelu Budžeta.

Kod prostorno-planske dokumentacije, želim samo da kažem jednu stvar, a to je da nedostatak ove dokumentacije limitira dalji rast i razvoj s jedne strane i sa druge strane generiše divlju gradnju. Ni jedno ni drugo nije u funkciji nečega što je održiviji i zdraviji ekonomski oporavak i ekonomski napredak. Vaša sugestije oko koridora za auto-put, nadam se da je čuo ministar saobraćaja, a ja ću mu ukazati na ono što ste Vi kazali u dijelu, dakle i prostorne komponente i cjenovne komponente, tako da treba sagledati zaista šta je to što je najracionalnije i najkorisnije za izgradnju jednog važnog razvojnog projekta, kakav je auto-put, posebno dionica koja treba brzo da počne sa izgradnjom, to je dionica Podgorica - Kolašin.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre.

Izvolite, kolegkinice Kalezić.

JELISAVA KALEZIĆ:

Nije ovo konfrotiranje, naprotiv, hoću da doprinesem i drago mi je što ste pažljivo pratili.

Ja ukazujem da za novac koji je u Budžetu opredieljen, može da se uradi više, kvalitetnije i još i da se uštedi. U tome je suština i u tome je moj domaćički pogled na državni Budžet. Mislim, lako je povesti desetoro u restoran i platiti rashošno, ali ako se nema, to može savršeno da se obavi i da bude možda još i bolje i stručnije i veselije. Dobro, ovo su sad domaće teme o tome, kako se snaći kada nema dovoljno novca, ali suština je u tome da smo mi napustili onu praksu prostorno-urbanističkog planiranja i odnosa prema toj djelatnosti koja u Evropi postoji i niko je ne napušta, zarad neke nazovi konkurentnosti. Nije tu ništa nekonkurentno. To je državna planska dokumentacija, dakle samo ime kaže da mi možemo imati instituciju koja to radi za državu i koja to permanentno radi za državu.

A, što se tiče auto-puta, moja velika želja je da se on uopšte ne počinje i da se tih prvih, ako dobijemo kredit, odnosno ako podržimo Predlog zakona o Budžetu za 2014.godinu, kojom se Vlada ovlašćuje za tih osamsto miliona kredita, sa tranšom od 100 miliona u narednoj godini, da se uradi put Virpazar - Ostros - Ulcinj, jer to je strašno, kako to izgleda. To je nešto čega svi skupa treba da se stidimo, a on će dati brže i bolje efekte, a Bože zdravlja, i da omladina napreduje, napraviće se auto-put. Sada mu nije vrijeme. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolegkinice Kalezić, u potpunosti se slažem s Vama. Kolega Nuhodžić, nije tu, valja je tu negdje, ali je tu kolegkinica Tanasijević, a neka se pripremi kolega Abazović.

Izvolite, kolegkinice.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima, kolegkinice i kolege poslanici, poštovani građani,

Kada se budžetska sredstva planiraju u vrijeme stabilne ekonomske situacije, odnosno u vrijeme visoko-rastućeg bruto društvenog proizvoda, svaka potrošačka jedinica ima mogućnost da planira i realizuje planirano, bez barijera i bez ograničenja.

U tom smislu preraspodjele i analiza Budžeta mogu biti predmet rasprave u smislu određivanja prioriteta, između potrošačkih jedinica i zahtjeva za većim sredstvima za određenu oblast. U postojećem ekonomskom i opštem-društvenom ambijentu, imperativu u kreiranju budžetskih sredstava i očuvanja stanja funkcionalnosti javnih finansija, da bi se obezbijedila konzistentnost, stabilnost i održivost sistema u svim oblastima. Iz tog razloga, ciljevi Budžeta za 2014. godinu su: uspostavljanje balansa javne potrošnje i uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani, realizacija obaveza na daljem putu evropskih integracija i realizacija razvojnih projekata što zajedno treba da doprinese ostvarivanju ekonomskih, socijalnih i drugih politika. Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu koncipiran je na osnovu projektovanog ekonomskog rasta od 3,6% maksimalnog nivoa deficita do 2% bruto društvenog proizvoda, maksimalnog javnog duga u okviru kriterijuma iz mastrihta dok jplanirani nivo društvene budžetske potrošnje iznosi 38% bruto-društvenog proizvoda. Uvidom u Predlog zakona evidentirano je povećanje Budžeta za gotovo sve programe iz oblasti obrazovanja i danas je o tome zaista bilo puno priče. Međutim, ja bih željela da istaknem da su predviđena sredstva za stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem u iznosu od devet miliona. Planiranjem Budžeta za 2013. godinu ta sredstva su bila deset miliona i uspio je program da se realizuje za tekuću godinu, a predlogom Budžeta za 2014. godinu predviđeno je devet miliona i za očekivati je da će to biti dovoljno sredstava da se nastavi sa programom.

Sredstva za finansiranje djelatnosti obrazovanja u 2014. godini, planirana su u iznosu od 154,10 miliona eura, što čini 12,45% ukupnih rashoda tekućeg Budžeta fondova za narednu godinu. Sredstva su namijenjena za finansiranje predškolskog, osnovnog, srednjeg, visokog obrazovanja i ostalih poslova u oblasti obrazovanja. Najznačajniji dio sredstava obrazovanja u iznosu od oko 80 miliona eura odnosi se na predškolsko i osnovno obrazovanje, što čini više od 52% od planiranih izdataka za obrazovanje, odnosno oko 6,5% tekućeg i budžeta fondova za 2014. godinu. U okviru kapitalnog budžeta predviđena je rekonstrukcija, izgradnja ili završetak radova na mnogim infrastrukturnim objektima u oblasti obrazovanja. Kao završetak radova dječjeg vrtića i jaslice u Bijelom Polju, nastavak radova na Akademiji umjetnosti na Cetinju, završetak radova na objektu Osnovne škole Mrkojevići Bar, nastavak radova na Sportskoj dvorani univerziteta Crne Gore u Podgorici, početak radova na Studentskom domu braća Vučinić u Nikšiću, početak radova na objektu Osnovne škole u Baću Rožaje, izgradnja dječih vrtića iz kreditnih sredstava, završetak dječjeg vrtića. Mnogo smo razgovarali na Odboru za prosvjetu, nauku i kulturu i sport i upravo ono što je pomenula koleginica Kalezić i meni je jako žao što koleginica Zdenka Popović koja je pripadala opoziciji, ali i te kako dobro sarađivala kada su pitanja obrazovanja bila na dnevnom redu i mislim da smo, kad su u pitanju vrtići, predškolsko obrazovanje, praktično koncesusom donosili odluke na Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport i kažem i dodatno razlog žao mi je što je jedna žena otišla iz Parlamenta, a takođe želim da poželim dobrodošlicu novim kolegama iz SNP-a.

Predlogom budžeta takođe je planiran završetak projektno planske dokumentacije Srednje škole u Golubovcima, početak radova na Sportsko školskoj sali u Gusinju, Plavu, otpremanje vrtića u Tivtu i završetak aktivnosti na tom vrtiću, dalje

završetak aktivnosti i opremanje objekta univerzitetskog centra u Beranama, početak radova na preduzetničkom centru Tehno polis Nikšić. Tim povodom bih željela da kažem da je Ministarstvo nauke 1. oktobra 2012.godine izradilo idejno rješenje za rekonstrukciju, adaptaciju Doma vojske Crne Gore u Nikšiću u kojem će biti smješten inovaciono preduzetnički Centar Tehno polis koji treba da objedini preduzetničke inovativne, naučne i privredne kapacitete, što će doprijeti povećanju zaposlenosti i konkurentnosti privrede kao i dinamičnom razvoju nikšićke regije. Projekat realizuje Ministarstvo nauke u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Investiciono razvojnim fondom Crne Gore, Direkcije za javne radove i Opštinom Nikšić. Ukupna vrijednost projekta je milion i 200 hiljada eura, sredstva za aktivnosti ne realizaciji projekta u 2014. godini, obezbijediće se iz kapitalnog Budžeta Crne Gore za 2014. godinu u iznosu od 585 hiljada eura, a u 2015.godini preostali dio u iznosu od 615 hiljada eura. Pored toga investiciono razvojni fond finansiraće Tehno polis u iznosu od 500 hiljada eura, a dio sredstava za opremanje Tehno polisa obezbijediće se po osnovu aplikacija u međunarodnim fondovima. Kada je u pitanju Uprava za mlade i sport predviđena budžetska sredstva za 2014.godinu u iznosu kroz program omladine i sporta uvećana su za oko 650 hiljada. U okviru kapitalnog Budžeta koji je za sport iznosi dva miliona i 700 hiljada, predviđena je izgradnja i rekonstrukcija Sportske dvorane u Beranama nastavak prve faze radova, Sportsko rekreativnog centra u Murinu-Plav početak radova, završetak radova na Sportskoj hali na Žabljaku, završetak aktivnosti na izgradnji projektne dokumentacije sportske sale u Andrijevići, završetak aktivnosti na izgradnji dva pomoćna sportska terena na sjeveru Crne Gore, uz subfinansiranje fudbalskog Saveza Crne Gore, početak aktivnosti na izgradnji tribina stadiona na Cetinju, nastavak aktivnosti na sportskom kompleksu u Kolašinu itd. Što se tiče Ministarstva kulture zajedno sa institucijama kulture predlogom Budžeta za 2014.godinu planirana su sredstva u iznosu od oko 16 miliona i 400 hiljada eura. U odnosu na Budžet iz 2013.godine, Budžet za 2014.godinu u ovoj oblasti je veći za oko 650 hiljada eura. Kada su u pitanju potrošačke jedinice iz oblasti kulture nema značajnih odstupanja u odnosu na 2013.godinu. Povećanje je planirano kod potrošačke jedinice Ministarstva kulture za iznos od 362 hiljade 690 eura kao i potrošačke jedinice Državni arhiv za 183 hiljade i 660 eura. Predlogom budžeta za 2014.godinu sredstva za potrošačku jedinicu Ministarstva nauke veća su u odnosu na prethodnu godinu za milion i 177 hiljada 464 eura što je blizu 70% uvećanje u odnosu na tekuću godinu. Ukupna sredstva opredijeljena za Ministarstvo nauke iznose dva miliona 816 hiljada i 205 eura od kojih dva miliona i 500 planirano za program nauka, a oko 250 hiljada za program Institut za crnogorski jezik i književnost. Budžetom za 2013.godinu na primjer program nauka imao je sredstva u iznosu od milion 480 hiljada, Institut za crnogorski jezik oko 160 hiljada eura.

Dakle, gledano kroz ove potrošačke jedinice u okviru Budžeta ja bih zaključila da Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2014.godinu je koncipiran na način da se i pored nepovoljne ekonomske situacije može očekivati da budžetske jedinice obezbijede svoje funkcionisanje. Takođe smatram da treba očekivati da u 2014.godini dođe do porasta bruto društvenog proizvoda što bi trebalo da stvori osnovu da sredstva u Budžetu za 2015.godinu budu na većem nivou, i da onda i naša rasprava može ići u drugom pravcu. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem, kolegice Tanasijević.
Za komentar se javio kolega Damjanović.
Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:
Zahvaljujem se, potpredsjedniče.
Poštovana kolegice Tanasijević,

Krenuću od ovog poslednjeg gdje ste rekli da ste zadovoljni sa Predlogom budžeta vezano sa aspekta ove tri potrošačke jedinice kojima ste se bavili, dakle bavili ste se, prije svega, obrazovanjem, naukom, kulturom, odnosno ovim dijelom koji se odnosi na sport i gledajući zaista iz prizme recimo obrazovanja gdje je jedan dio sredstava uvećan u odnosu na tekuću godinu, stekao bi se utisak da je ista slika i sa ostalim stavkama. Ali ćemo ostati u onom problem, uvećamo mi zaduženje koje je za narednu godinu, povećavamo i deficit itd, ali zato recimo nijesmo uvećali sredstva za neke čini mi se ključne namjene što je potreba kao što je tužilaštvo. Digao sam se za komentar i ustao jer ste Vi jedan od predsjednika odbora i moj kolega koji je dostavio mišljenje da je manje više sve u redu što se tiče sa aspekta vašeg odbora i sredstava budžeta. Hajde da cijenim da ste kroz povećanje sredstava Vi to mogli da date ali i ostale kolege su dale slično mišljenje. Sve ostale kolege, odnosno odbori, većinom glasova utvrdili pozitivna mišljenja. Čak i tamo gdje je evidentan pad sredstava kao što je tužilaštvo, policija itd. Prema tome, mislim da moramo ipak dati jednu objektivniju sliku, kažete konzistentnost i stabilnost i održivost. Da, ali ako ćemo dati naredne godine gospođo Tanasijević, samo za kamate 75 miliona evra, što je cifra koja se lagano primiće 50% od cjelokupnog Budžeta za obrazovanje. Dakle, pola budžeta za obrazovanje ide samo za plaćanje kamata, ne govorimo o glavnica itd. To će biti cifra, evo da vam i to kažem, koja će biti veća kada budemo sagledali taj račun za 2014. godinu od kapitalnog budžeta. I teško je da možemo govoriti, vjerujte gospođo Tanasijević, o održivosti i stabilnosti, konzistentnosti, kad imamo situaciju da ćemo za kamate davati više nego što nam je kompletan iznos kapitalnog budžeta, iako ste naveli da u kapitalnom budžetu ima nekih projekata koje treba realizovati.

I moje očekivanje i sve ću da uložim, kompletan moj napor i moju podršku da se sve što je realno ostvarljivo i planirano odradi. Ali sam svjedok, prateći realizaciju budžeta u kontinuitetu, čak i tamo gdje su višegodišnji projekti, da postoji mnogo nerealnih projekata u kapitalnom budžetu koji mogu da imaju neku drugu konotaciju. Svake godine kad imamo završni račun, ustanovimo da je realizovano, od prilike 30, 40, pa i 50% manje, nego što je bio planirani kapitalni budžet. Hajde da napravimo analizu gdje to stalno realizujemo manje nego što treba i dobićemo jednu tužnu sliku da se neki projekti konstantno iz godine u godinu pojavljuju. U pravu su moje kolege koji su rekli da to može da ima političku konotaciju. Godina je lokalnih izbora, pa ćemo pratiti, a bićemo ovdje u Parlamentu, kako se realizuju kapitalni budžeti naročito u tim sredinama gdje su izbori, kao i u sredinama gdje nema izbora. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala i vama.
Izvolite kolegice Tanasijević.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Ja se zahvaljujem poštovani ...

Ja sad njemu odgovaram kao predsjedniku Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, jer se on meni obratio kao predsjednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Vi ste vrlo korektno, u stvari ono što sam ja rekla, obrazložili, ali ja želim da vam kažem da su naš, moj i vaš odbor, odnosno kad kažem ja mislim na Odbor za prosvjetu, čine predstavnici i pozicije i opozicije. Vi ste rekli da ste dobili pozitivna mišljenja, ja znam da ste dobili pozitivno mišljenje Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, i to ne pozitivno, nego je od šest prisutnih pet bilo za, jedan je bio uzdržan, kad je u pitanju prosvjeta i sport, a pet za, jedan protiv kad je u pitanju kultura i nauka.

Ja sam, ako ste me slušali sa pažnjom, a znam da ste vi vrlo pažljiv slušalac, jer vas visoko cijenim kao poslanika, na početku rekla da kada se budžet planira u vrijeme stabilne ekonomije, da tada je vrlo lako planirati i budžetska sredstva za budžetske jedinice, imati zahtjeve, planirati, realizovati planirano, ali da u ekonomskoj situaciji u kojoj se mi nalazimo, ne može se to uraditi bez velikih teškoća.

Na kraju sam zaključila da se kroz budžetske jedinice prosvjeta, nauka, kultura i sport nadam da će naredna godina biti uspješnija od ove, da ćemo biti puno relaksiraniji, da će bruto društveni proizvod u ovoj godini biti veći nego što je bio u prethodnoj. Ja zaista vjerujem da će, bez obzira na teškoće, tako biti, a nadam se i želim da sve budžetske jedinice imaju stabilnost i održivost u okviru 2014. godine, koja je još uvijek vrlo značajno opterećena ekonomskom krizom koja se reflektuje na sve sfere života.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice.

Idemo dalje.

Izvolite, kolega Abazoviću. Neka se prepremi kolega Obradović.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, prvi potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovane dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore, poštovani ministre Žugiću, poštovani pomoćniče ministra,

Na početku, prije nego što pređem na budžet 2014. godinu, da i ja čestitam novim kolegama koji su stigli u Parlament i evo za početak, prije nego što krenem, da vas kritikujem da kažem da pohvalim vaš korektan čin nakon intervencije gospodina Milića da se pomogne radnicima zaposlenim u Centar za kulturu Ulcinj. Na kraju krajeva to i vama sleduje, vi ste kao, ako ste jednom pročitali moju izjavu, vi ste novi gradonačelnik Ulcinja iz razloga što smo mi ušli u sanacioni plan Vlade, tako da se ništa više ne može raditi od vas. Hvala vam što radite svoj posao.

E sada, da pređemo na ono pravo, na budžet za 2014. godinu. Pa evo ovako, da se na početku možda malo našalimo, a ima istine u tome. Ja mislim da vi u posljednje vrijeme, naročito što vam ovdje nije prošao rebalans, odnosno nakon što ste ga povukli, često pjevate onu pjesmu folk muzike i narodne muzike „Zaustavite januar“ pošto vam nije baš toliko zgodno da branite poziciju novog budžeta, odnosno da branite ono što su vaše kolege napravile, a vas ostavili da jednostavno vadite kestenje iz vatre.

Ja imam osjećaj, ministre Žugiću, da se Vi osjećate, odnosno, ja vas tako zamišljam, kao jedan vatrogasac oko kojeg je vatrena stihija a vi uporno, uporno sa velikom željom prskate i prskate, vjerujući da će pasti kiša ili da će nas zadesiti neki cunami koji će vam jednostavno priteći u pomoć jer će vama prije ili kasnije ponestati te vode. Tako da moj je neki savjet da, umjesto što pokušavate da glumite vatrogasca, možda ne bi bilo loše da se malo posvetite da glumite Indijanca pa da prizivate tu kišu, mislim da bi imali više uspjeha nego ovako što se dešava.

Šest ili sedam posto našeg budžeta je odvojeno za kapitalni budžet i to je ono gdje leži naš razvoj. Sve ostalo je, po meni, priča za malu djecu. I prošlogodišnju priču iz ovog perioda mogli bi samo da je ponovimo jer ste vi, mi smo tada rekli, ako se sjećate, poslanici Pozitivne, da je ovo privremeni budžet. Ja vam sad ponovo kažem da je ovo privremeni budžet i vi ćete vrlo brzo, tada vam je trebalo svega mjesec dana da ponovo dođete u Parlament i da uvedete nove poreze, sada će vam možda trebati nešto malo više, ali sam siguran da ćete u toku proljeća biti ovdje sa još jednom mjerom koja će opteretiti budžet građana Crne Gore.

Zašto? Zato što ste vi, kada bi uzeli onu komparaciju sa gospođom Kalezić, koja upravlja nekim budžetom svoga domaćinstva, vi ste kao roditelj koji nema prihode, nema posao, a ima tri, četiri studenta, s tim što vi mislite da su to studenti, u stvari to su kockari. I oni čitav vaš trud jednostavno razmeću i trud svih građana Crne Gore, rasprodajući državnu imovinu i čineći dodatna zapošljavanja, dodatnim opterećenjem administracije koju ćete vi na ovaj ili na onaj način morati da servisirate, prije svega, novim zaduživanjem. Tu mislim i na kredite, tu mislim i na garancije i na sve ostalo.

Tačno je, i ja sam rekao u jednoj izjavi, ne znam da li ste to vidjeli, ali nebitno, da je ova godina unijela neki veći red što se tiče fiskalne politike Crne Gore. Ali, ja neću zaboraviti da kažem ono što je moj lični utisak, a mislim utisak svakog građanina koji živi na Primorju, da su vaše kaznene ekspedicije stigle tamo i bez ikakve milosti kažnjavali sve redom, bez ikakve najave i na taj način pokušale da zatvore rupe u budžetu koje je neko drugi izazvao.

Nisam ja protiv izdavanja računa, niti protiv da se ne plaća PDV itd., ali način na koji se to dešavalo na Primorju je potpuno neprimjeren. Na kraju krajeva, nekulturno je da ljudi koji dolaze iz drugih zemalja, da troše novac u Crnoj Gori, bivaju dovedeni u neprijatne situacije kada se finansijski inspektor primakne stolu i uzme račun, bez da kaže "dobro veče", da vidi da li je zaista naručen biftek ili je nešto drugo kucano. Na kraju krajeva, i vi putujete svugdje u svijetu i vrlo vam se često desi da vam dok ne tražite račun, dakle dok ne završite sa kompletnom uslugom, niko ništa ni ne stavlja na sto. Međutim, vaša namjera je bila vrlo jasna, tačno je da se borite protiv sive ekonomije, ali trebali ste ipak da krenete od svojih prijatelja. Trebali ste da krenete od onih koji ne plaćaju porez i koji duguju milione ovoj državi, kao i od onih koji su doveli državu u tu situaciju. Potpuno ste suprotan efekat napravili, i ja vas molim da ove godine, od proljeća počnete, prije svega sa nekim edukativnim flajerima, brošurama, itd., kako ljudi da se ponašaju, šta im je sve potrebno kako ne bi trpio njihov biznis, jer na ovaj način ste ih samo demotivisali.

Isto tako, propustio sam, jer nisam bio ovdje da vam postavim poslaničko pitanje, ali čekaće vas to u januaru ili februaru, kad bude bilo, da li ste i jedan zapisnik napravili na albanskom jeziku? Da li ste jedan jedini zapisnik napravili na albanskom jeziku, to je jezik u službenoj upotrebi. Dolazili smo do situacija da ljudi ne razumiju o čemu se radi, samo im neko kaže trebate da platite tri i po hiljade eura kazni.

I možete da odgovorite i sad, ja ću vam svakako to postaviti, plus koliko ste naplatili kazni, konkretno u Ulcinju i u drugim opštinama.

Nego, da idemo dalje, naš razvoj je kao i auto put. Prerežete vrpcu, slikate se, dovedete i premijere iz susjednih država, i onda ne uradite ništa. To je naš razvoj.

Pogledajte šta je predviđeno da se uradi kapitalnim budžetom. U redu, sve podržavam i biblioteku, i Cetinje grad kulture, i rekonstrukciju raznih magistralnih puteva, sala sportskih, kako da ne, reljefa Crne Gore, a da li će to zaista potaknuti dinamični razvoj. Da li je bilo koji od ovih projekata taj koji će otvoriti više radnih mjesta. Da li mislite da rekonstrukcija puta Berane-Mojkovac, može da privuče neke strane investitore. To što ćete da zakrpate nekoliko rupa, niste predvidjeli u kapitalnom budžetu da se završi treća faza puta Ulcinj - Sukobin. Trinaest hiljada ljudi prolazi dnevno u toku ljetnje sezone. To je međunarodni put koji je kod nas seoski put. Ja bih vas molio, kada pričate o auto-putu, raspoložen sam pa čak i u ovim danima praznika da dođete, ako niste bili, a ja mislim da jeste, da vas provozam odavde do Prištine da vidite kako izgleda auto-put u Albaniji, kako izgleda auto-put na Kosovu. A gdje smo mi u svemu tome? Mi da ga počnemo da ga radimo sutra, a nećemo početi, nama će trebati tri godine ili četiri da ga završimo.

O čemu mi ovdje, poštovani građani Crne Gore, pričamo? O kakvom razvoju mi pričamo? Mi pričamo o klasičnom budžetu koji nije ni socijalni, nije ni razvojni, nego je nužni. Kakav-takav je, ne treba kriviti samo ministra finansija, ali definitivno treba kritikovati Vladu Crne Gore zbog ovakvog stanja.

Priče da ste vi naslijedili neke probleme, zaista ne stoje. One mogu da stoje na ličnoj ravni prema vama, ali ne mogu da stoje zato što je ovo vlada kontinuiteta. Ova vlada je uvela ovu zemlju u nevjerovatno velike ekonomske probleme. Priča nekih kolega koji dolaze iz vlasti da bi mnogi iz Evropske unije pozavidjeli ovakvom budžetu kakvog mi imamo, to su priče za malu djecu. To je zaista i sramno.

Mi ne bi mogli sutra, ako postanemo članica Evropske unije, a da koristimo euro, sa našim ekonomskim parametrima i vi to znate. Bogami, morate malo da provjerite.

Izdvajanja koja idu u obrazovanje, zaista podržavam. Žao mi je što je budžet Univerziteta Crne Gore toliko mali, ali želim da se osvrnem na opservaciju jednog univerzitetskog profesora koju sam pročitao u dnevnim novinama, koji je kritikovao, da tako kažem - iz duše, Skupštinu Crne Gore i sve poslanike zašto je taj budžet takav kakav jeste, a Skupština ima budžet koji je duplo manji od Univerziteta i to je, po njemu, nepravedno. Ja bih se složio, možda, da je to nepravedno, ali želim da kažem da ovaj budžet usvaja parlamentarna većina. Vi ni za prošli niste imali podršku opozicije. Nećete imati ni za ovaj, pa niko nije toliko lud da legitimiše nešto što ste vi, odnosno vaši partijski drugovi upropastili. Ali, ovim putem upućujem poruku i tom profesoru, zna se tačno ko je krivac zašto Univerzitet Crne Gore ili zašto sve ostale institucije imaju budžet ovakav kakav jeste. Možda da je neka druga vlast, možda bi bio još gori, ali sad za sad postoji samo jedan i jedini krivac i taj krivac se prevashodno zove Demokratska partija socijalista sa svojim satelitima koalicionim koji samo legitimišu ovakvu ekonomsku politiku.

Još nešto da kažem, da se osvrnem na dvije stavke, u samom finišu da se osvrnem, to je na ono koliko ćete prihodovati od kazni oduzete imovine- 11 miliona. Ja sam siguran da možete i više. Ja sam siguran da možete više. Krenite u jaču, snažniju, ne vi, jer vi resorno to ne radite, ali sugerišite svojim kolegama jaču, snažniju borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, doći ćete do mnogo većih prihoda. Neće biti

potrebe, garantujem vam, da uvodimo bilo kakve takse na telefone, niti bilo kakve dodatne takse, niti da zamrznemo penzije. Krenite u borbu protiv organizovanog kriminala i tokovi novca će vas povesti i do pravih ljudi ali i do mnogo čega što je oduzeto građanima Crne Gore. Privodim kraju.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Imate dva komentara. Nemojte da izazovete treći jer neće ići u etar. Čeraj dalje, ajde.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Samo da privedem kraju.

Druga stvar na koju želim da se osvrnem jeste da potpredsjednik Demokratske partije socijalista, ili kako ga neko naziva predsjednik Crne Gore, troši 75 hiljada eura na komunikacione usluge, a Skupština sa 81 poslanikom 90 hiljada. Da li čovjek će biti menadžer za glavni grad Podgoricu, pa je krenuo da zivka svakog čovjeka pojedinačno? Oni koji su ga glasali nisu bili u većini, pa šta ima veze, ili šta je u pitanju ja ne znam, ali jeste malo indikativno i malo čudno, pa neka građani Crne Gore znaju šta radi predsjednik kada je u kabinetu ili van njega, izgleda da ga nikad ne možete uloviti osim kad je na telefonu.

Hvala, prvi potpredsjedniče.

Imam još neke teze koje su ostale nedorečene, ali u svakom slučaju će biti prilike. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Samo kratko ću da vam kažem, nije kriv ni DPS za Univerzitet. Kriv je univerzitet. Zašto ćuti i zašto razvojne projekte ne daju?

Ministar Žugić, pa poslanik Milić. Između svega toga kolega Abazović.

RADOJE ŽUGIĆ:

Uvaženi poslaniče Abazoviću,

Oko zaustavljanja vremena, kratko. Niko, ama baš niko ne može zaustaviti vrijeme, ali je mnogo važnije da ne gubimo vrijeme. Jer, ko gubi vrijeme gubi sve i zato treba da iskoristimo svaki trenutak jer to su naše šanse i u ekonomiji i generalno u životu.

Da li je naša ekonomija u požaru, treba ga gasiti. Ja mislim da parametri koji govore o rastu društvenog bruto proizvoda za devet mjeseci ove godine u odnosu na prethodni period slikovito ilustruju da je kiša počela da pada i da gasi te požare. Ja samo želim i očekujem da se taj proces nastavi, pa da u narednom periodu pričamo o potpunijem i snažnijem ekonomskom oporavku. Da li je kapitalni budžet dovoljan ili nije? Nikad dovoljno za razvoj, ali nije svega 7% kapitalni budžet u ukupnom budžetu, već mnogo više kroz četiri elementa razvojnih komponenti koje sam nekoliko puta ponovio ovdje u Parlamentu, tako da ja mislim da je ove godine kapitalni budžet u svom iznosu i svom izrazu daleko sadržajnije i daleko izdašniji nego u bilo kojoj prethodnoj godini. Možda je i ovo elemenat te kiše koja treba da ugasi, figurativno, kako ste rekli, požare.

Oko onog što se zove poreska ili fiskalna disciplina. Saglasan sam sa vama da na službenom albanskom treba napraviti zapisnik, nije ništa sporno, jer i albanski jezik i albanski narod je neko koga visoko poštujem i u kom imam veliki broj prijatelja i

kumova, čak. Tako da i tu sugestiju prihvatam i nadam se da će čuti oni koji su nadležni i odgovorni da se u punoj mjeri ispoštuje ravnopravnost i jezika i naroda.

Ali, ne bih prihvatio da se mora najaviti kažnjavanje nekome ko krade državu. Da ne budem grub, ali poreska evazija ili utaja poreza u Crnoj Gori je bila na rekordno visokom nivou. Ako ste krenuli u snažnu kampanju da to zaustavite, da to smanjite, a nije do kraja niti se ikad može do kraja smanjiti siva ekonomija, definitivno, vjerovatno je bilo grešaka u tom velikom pregnuću, htjenju i posvećenosti. Saglasan sam da treba nastaviti kampanju, evo svakog dana preko medija imamo poruke da se mora zaustaviti potkradanje države, da se mora smanjiti zona sive ekonomije. Nedavno sam imao sa uglednim profesorima na fakultetu prezentaciju projekta Budimo odgovorni. Akademaska zajednica, međunarodna zajednica i Vlada su zajedno uključili građane u proces suzbijanja sive ekonomije i mislim da su tu aktivnosti koje se dnevno odvijaju i nastavićemo ih u budućem periodu.

Ja mislim da mi moramo suzbijanjem sive ekonomije omogućiti lojalniju konkurenciju u privredi, zdraviju interakciju između privrednih subjekata i svakako, posljedično bolje punjenje budžeta, tako da ja očekujem i vašu podršku u tom pravcu u narednom periodu. Svaka anomalija koja se uoči, gospodine Abazoviću, potpuno sam spreman da direktno učestvujem, operativno, bilo kako, da sve takve elemente smanjimo na najmanji mogući nivo. Ali, uputimo poziv svim građanima, budimo društveno odgovorni, platimo porez državi, finansiramo sve ono što je nedostatno u samom budžetu. Kad dođemo do tog cilja, izvjesno, imaćemo manje problema u finansiranju ukupnog javnog sektora.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre.

Da dadnemo priliku, pošto nećemo biti u etar, za odgovor poslaniku Miliću. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Za Univerzitet Crne Gore, da vas samo posjetim, prošle godine smo u ovoj sali izdvojili dodatnih milion eura. Ove godine ponovo povećanje. Da li je to dovoljno? Vjerovatno da nije, ali očigledno pomjeramo i u tom pravcu na kursu jačanja i obrazovnog i vaspitnog i istraživačkog sistema. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, prvi potpredsjedniče.

Ministre Žugiću, evo ja koliko mogu da dam doprinos iza ove govornice, pozivam sve građane Crne Gore da uredno plaćaju porez i da ne izbjegavaju nijednu obavezu koju imaju prema državi. A uvek ću podržati ovako nešto, kad god vam bude na bilo koji način treba podrška moja moralna ili bilo kakva, imaćete je.

Međutim, ako hoćete da se borite protiv onih koji kradu državu, moraćete da se obratite svome šefu, prvo, a onda svim građanima Crne Gore.

Sad ću da vam kažem i zašto. Dozvolite, ja ću vam iznijeti svoje argumente, vodimo dijalog na krajnje korektan i civilizovan način. Sistem koji je postavljen 20

godina, omogućio je ljudima da rade nelegalno, on ih je učio da rade nelegalno. Vi imate ministra koji kaže izgrađeno je 100.000 nelegalnih objekata. Znači da nije bilo suzbijanja, nije bilo sistemskog suzbijanja toga i ljudi su gradili nelegalno, nije bilo planova i ljudi su gradili nelegalno, nije bilo inspekcije, ljudi nisu plaćali račune, nije bilo kazni, ljudi su izdavali račune. Omogućavali ste šverc da bi preživjeli i ljudu su se jednostavno tako navikli. Sada je taj sistem malo teže promijeniti i zbog toga treba ta edukacija. Potpuno sam saglasan sa vama, samo ljudima više puta ponoviti šta su njihove obaveze, šta treba da urade i kako to treba da na kraju izvedu. Znači, tu nemamo ništa sporno.

Što se tiče vremena, niko ga nikad nije zaustavio. Nikad ga niko nije zaustavio. Pobjednici i poraženi ne postoje. U vremenu postoji samo kretanje. Ali, da mi ne bismo gubili vrijeme, mi u ovom političkom momentu moramo da zaustavimo Demokratsku partiju socijalista, da bi naše vrijeme prestalo da se gubi.

Što se požara tiče i kiše, ja se nadam da će biti sve jača. Ja zaista želim dinamičan razvoj i svaki građanin Crne Gore želi da živi mnogo bolje nego što živi sada, to je sasvim realno. Ja mislim da ova zemlja ima mnogo više potencijala da bude mnogo bogatija nego što je u ovom trenutku, a da loša ekonomska politika to ne dozvoljava. To je moje mišljenje.

Oko kapitalnog budžeta ne bih dalje obrazlagao, a oko Univerziteta, evo, dozvolite da testiram volju poslanika u ovom parlamentu da mi i ove godine dodamo, ako ne milion, onda makar pola miliona eura.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Miliću, izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Kolega Abazoviću, da ne lutam i ne tražim razloge zašto sam se digao na komentar, to je prije svega vaša rečenica oko zaposlenih u Centru za kulturu Ulcinj.

Danas u Crnoj Gori imamo još jedan kolektiv, zato sam razgovarao sa predsjednikom Komisije za poslove privatizacije, gospodinom Vučinićem, a to svi znamo, vezano za Metalac Nikšić gdje 130 ljudi štrajkuje glađu. Mislim da prije svega nadležni državni organi moraju da nađu odgovor na pitanje šta se desilo sa 1.500.000 eura, a da sa druge strane, o tome zna više gospodin Vučinić, se radi o preduzeću koje ima tržište, ima potencijala, ima ljudske resurse, da nađemo model kako da uz priču o budžetu za 2014. godinu ne zatvaramo perspektivu onome što u Crnoj Gori ima perspektivu, a to je i ta metalurška industrija.

Da se uključim u ovu malo više filozofsku raspravu oko zaustavljanja vremena. Dakle, nama će trebati dosta dugo, ako ne napravimo preokret u načinu vođenja ekonomske politike, da se vratimo u 1988. Godinu. Što se tiče ekonomskih pokazatelja i svega onoga, na žalost je tako, 25 godina da se vratimo nazad da bismo mogli da krenemo onamo gdje smo bili, za razliku od svih koji danas dolaze ovdje da nas uče, da nas savjetuju, iz Evropske unije sugestije da nam daju, a bili su kilometrima, svjetlosnim godinama iza nas. Fiskalna disciplina je nešto na čemu insistiram, ali i dalje smatram da smo samo zagreblji po površini.

Dobio sam odgovor na pitanje ko su 20 najvećih dužnika po osnovu poreza na promet nepokretnosti, ministre, imaćemo problem ukoliko se bude oprostila ovima kamata na dug. Dakle, ovdje postoji, gospodine potpredsjedniče Vlade, ne jedan koji je dužan 15 miliona, no je ovo pojava da ljudi ne plaćaju porez na promet nepokretnosti, prihoduju ogromna sredstva i onda zaborave daplata taj porez od 3%. S druge strane, prava iz oblasti socijalne zaštite, to o čemu smo sada počeli da pričamo, predvidjeli smo ovim predlogom budžeta, 4% manja nego što su bila 2013. godine.

Počnimo od nas, počnimo i od lokalne samouprave Ulcinj, ne može me niko ubijediti da možemo da naplatimo samo 180 hiljada boravišne takse u Ulcinju. Dakle, ne može me niko ubijediti da mogu da postoje zakupci morskoga dobra kojima je veća cijena zakupa nego ukupni promet, ne prihod, nego ukupni promet koji ostvare na to morsko dobro. I već iduće godine se ponovo pojave sa većom cijenom za zakup, znači da je to siva ekonomija. Evo, gospođo, nećete me pogrešno razumjeti, ne slažem se ja s vama u onom dijelu, nisu tri miliona evra za lokalne samouprave. Vi imate primjer u Budvi da su cijene ili ono gdje se natječu da bi pobijedili detaljne urbanističke planove, izuzetno niske, jer oni ne zarađuju od toga, oni zarađuju od onih kojima trebaju da obezbijede ucrtavanje objekta i to je ta siva ekonomija koja postoji danas u Crnoj Gori.

Opština Herceg Novi je sama krenula i završila 12,5 kilometara puta Meljine - Petijevići. Dajte, ljudi, da ne zaboravljamo, nema problema ako nema, dajte da ne zaboravljamo da imamo i uska grla ljeti, a to je zaobilaznica Herceg Novi, to je zaobilaznica Budva, to je Jadransko-jonska magistrala, to je nešto što možemo odmah da stavimo u funkciju, a da s druge strane nađemo modele. Dakle, nama u Crnoj Gori, gospodine potpredsjedniče Parlamenta, ne treba jedan investitor kojim ćemo riješiti sve svoje probleme. Da je to tako jednostavno, mi bismo ga davno riješili. Nama trebaju investitori gdje ćemo imati otvaranje. Za mene je strateški investitor čovjek koji otvori jedno radno mjesto danas u Crnoj Gori. Ono što mene plaši u ovoj čitavoj priči, ja to ovdje ne vidim. Ja ne vidim u predlogu budžeta mogućnosti da ti investitori se pojave i da imaju stimulacije. Kao što ne vidim u ovom predlogu budžeta jednu konzistentnu politiku u odnosu na pitanja socijalne zaštite, a vidim u ovom predlogu budžeta da nekima koje zaista smatram političkim komesarima na mjestu ministara, opredjeljujemo, na primjer, tri i po miliona evra ove godine više, pa drugima opredjeljujemo osam miliona evra više. Vraćam se na onu tezu - transferi za jednokratnu socijalnu pomoć, gospodine Abazoviću. 2013. godine 383 hiljade evra, 2014. godine planirano na milion 167 hiljada evra, 800 hiljada evra više.

Šta ćemo da kažemo sad, da ćemo mi pomoći ljudima sa 800 hiljada evra. Ne, to je direktno u funkciji pripreme za lokalne izbore i za te kampanje.

Izvinjavam se što sam ovoliko dugo pričao.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam.

Nijesmo više u etar.

Hajde, s anđelima onda da završimo.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Gospodine Miliću, ne bih imao što da dodam, ja sam potpuno saglasan sa vama. Da počnemo od ovog zadnjeg. Zaista sramno, sramna je ova priprema za izbore koja se dešava.

Ministre, jeste li čuli vi za novi glagol u Crnoj Gori "kapovati", to vam je radnja kada morate da vraćate dugove koje su drugi gomilali. Vi čitavo vrijeme kapujete.

Oko boravišne takse, 700 hiljada eura, stvarno je sramno. Evo, ne znam kako će se završiti izbori u Ulcinju, ali dajem odgovorno riječ da ću, ukoliko budem imao priliku, učnjeti sve zajedno sa svojim timom da prihodi od boravišne takse budu duplo veći u prvoj godini njene naplate. Garantujem.(Upadica) Niska mi je startna osnova, ali to je što je. Bolje i takva nego nikakva.

I za kraj, samo još jedanput da se vratimo vezano za vrijeme. Je li poražavajuće, je li sramno, evo nema kamera, je li sramno da je Ulcinj sa svim svojim potencijalima grad sa najmanjom prosječnom platom u Crnoj Gori? Ako to mislite da je pravedno i ako to ima nekog ekonomskog ili bilo kakvog smisla, ja ne znam šta više da vam kažem. Evo, dobro ste rekli potpredsjedniče, anđeli s nama i s ministrom finansija. Živjeli.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

U zdravlje. Živjeli.

Izvolite, ministre.

Ministre, kada mene vidite onda ne čujete, ja sam rekao izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Vidim i čujem, i ponekad poslušam, profesore.

Gospodine Miliću, ja sam u potpunosti saglasan sa vama u dijelu poreskih dugovanja po osnovu poreza na promet nepokretnosti. Ogromna je akumulacija tog duga, uz to su visoke kamate, da se to izuzme iz dijela oslobađanja, odnosno jednokratne naplate. Ja sam nedavno, podstaknut saznanjem o strukturi tog duga, dao nalog Katastru i Poreskoj upravi da se stavi zabilježba na sve prometovane nepokretnosti gdje nije izvršena obaveza plaćanja poreza, pa ćemo sačekati tog vlasnika koji je kupio, nije platio porez, sa generisanom kamatom koja teče, da plati sve ono što je dužan. Tako da smo potpuno tu saglasni, a ako treba učinićemo tu listu dužnika dostupnu javnosti. To je pravi način.

Drugo pitanje koje želim da iskomentarišem, koje je pomenuo gospodin Milić. Imamo u budžetu poziciju subvencije za pokretanje biznisa. Ukoliko se pokaže da nije dovoljna, da nije dovoljno izdašna, rado ću doći u Parlament da napravimo rebalans budžeta po tom osnovu, a ne po onom osnovu koji je gospodin Abazović pomenuo na početku, da je budžet privremeni, jer lani je bio tako najavljivan, pa smo ostvarili prihode, riješili ranjivosti iz prethodnog perioda i ostali bez rebalansa poštujući sve zakone.

Zahvaljujem se, potpredsjedniče. Izvinjavam se.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Ministre, neću da ulazim u priču oko poreza na nepokretnost, 5% kada je bio bum, tada je dolazio Igor Lukšić kod mene, veli "super ti je, ali...". Bogomi jeste, tri puta, pitaj ga.

Drugari, znači danas završavamo.

Ponedjeljak posebna sjednica u 12 sati - premijerski sat. Onda, zapamtite sad, glasanje 6. i 7. sjednice i to je naš vozni red za ponedjeljak.

Utorak, srijeda, ne radimo, čestitaćemo katolički Božić i onda finiširamo četvrtak i petak, a možda ćemo raditi ponedjeljak i utorak, Izborni zakon. Ali, nećemo o tome. Prijatno. I učite.

26.12.2013. u 10.30h

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, dobar dan.

Nastavljamo sa našim radom.

Podsjećam, tačka dnevnog reda koju razmatramo je Predlog budžeta za 2014. godinu, sa pratećim setom zakona.

Ministar je tu.

Predlažem da odmah krenemo u raspravu.

Dajem riječ kolegi Janku Vučiniću, a nek se pripremi kolega Halil Duković. Izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, poštovani ministar.

Ja ću moju diskusiju o budžetu da počnem sa Nikšićem jer se tamo štrajkuje i gladuje, a završio bih je sa Bijelim Poljem, jer je tamo neko očero investitora koji je imao namjeru da zaposli 2000 bjelopoljaca.

Rekao sam da ću početi diskusiju sa Nikšićem, jer je tamo štrajk i tamo se gladuje u gradu koji je nekada bio veliki industrijski centar, koji je zapošljavao 20 hiljada radnika, danas, na žalost, jedna pogrešna i pogubna ekonomska politika je dovela do toga da je grad Nikšić pretvoren u grad penzionera, taksista i socijalnih slučajeva.

Ono o kome ću govoriti je o radnicima Metalca Montevara. Do prije godinu dana, Metalac Montevar je važio za uzor i primjer uspješne privatizacije i nagrađivan je od Privredne komore za inovativnost i primjenu savremenih tehnologija u cilju povećanja produktivnosti.

Metalac je imao, a još uvijek ima kadrovski potencijal, tehničko - tehnološki potencijal, ima tržište, ima kvalitet jer je u stanju da uradi bilo koju metalSKU konstrukciju po evropskim standardima. Ali ono što hvali Metalcu je isto što hvali i Crnoj Gori, a to je poštene i pravi domaćin.

S obzirom da je premijer vješto izbjegao odgovor na Premijerskom satu u vezi Metalca, jer nije mogao da odgovori na pitanje šta je bilo sa milion i po eura, koje je dato vlasniku Metalca da oporavi to preduzeće i da pokrene proizvodnju, ja bih, gospodine ministre, vas pitao jedno konkretno pitanje - za prvu i hitnu pomoć za radnike Metalca jer oni su danas u štrajku, nijesu primali zarade od maja mjeseca. Idu praznici i pitao bih vas i tražim odgovor od vas - da li ste u mogućnosti iz vašeg ministarstva da date jednokratnu pomoć radnicima Metalca u iznosu, ne manjem od 250 eura, jer idu praznici i njima je taj novac potreban za održavanje gole egzistencije. Ti radnici, vama govorim ministre, saslušajte me, ne traže nikakvu milostinju nego traže tu jednokratnu pomoć koju bi oni vratili kad se vrati život u Metalcu i kad se pokrene proizvodnja.

Sada bih pričao o budžetu.

Ovaj predlog budžeta koji mi razmatramo je pokušaj da se napravi perpetuum mobile, jer se u Crnoj Gori u kojoj je uništena ekonomija i koja je pred bankrotom, vrlo teško može planirati budžet koji je održiv. Vi ste mogli to napraviti na papiru, jer papir trpi sve, trpi i brojke, i slova. Međutim, kad ga treba sprovesti u praksi i obezbijediti prihodnu stranu, šta će se desiti. Ponovo će se pojaviti oni koji su dužni državi i koji se busaju u prsa, koji će reći da su oni stvarali državu i da oni nijesu u obavezi da plaćaju porez, a onda ćete se vi pojaviti tu ponovo, ovdje sa nama, sa novim porezima i novim nametima na najsiromašnije građane u Crnoj Gori.

Budžet koji ne podmiruje najosnovnije potrebe i socijalnih i zdravstvenih penzionih davanja se ne može nazvati u pravom smislu budžetom, jer ako se budžet radi ozbiljno i temeljno, onda se nastoji da najugroženije, najranjivije i najsiromašnije društvene grupe obezbijedimo, znači obezbijedimo njihovu egzistenciju, mislim na penzionere, socijalne slučajeve, djecu sa posebnim potrebama i lica sa invaliditetom.

Ovaj predlog zakona koji mi danas razmatramo ni iz daleka to ne omogućava i možemo ga smatrati kao neku suštu zakonsku formalnost koja je daleko od realnosti i za koju je potrebno obezbijediti parlamentarnu većinu da bi bila izglasana.

Na Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje smo razmatrali budžet koji se odnosi na stavke iz nadležnosti iz ovog našeg odbora, i na svim pozicijama je više nego očigledno da hvali sredstava. Tako Fond rada može od ukupno prijavljenih 21.363 lica zaisplatu novac u iznosu od 1920 eura, može dobiti samo njih 650. Vidim da su kolege iz DPS-a amandmanski djelovali da se ta sredstva povećaju, i slažem se sa tim i nadam se da je to iskreno od kolega, jer zbog njihove politike, politike DPS-a i vođenja države, vaš, na takav način mnogi u siromaštvu i nemaštini očekuju ovo 1920 eura i nadam se da ovoga puta, sredstva iz toga, novčana sredstva iz toga fonda neće biti zloupotrijebljena i neće otići za sigurni glas, nego će to biti transparentno podijeljeno.

Takođe, ni sektor zdravstva i pored povećanja budžeta za nekih 2,8 miliona eura, sa 168,4 miliona eura neće moći osigurati stabilnost ovog sektora, a zdravstveni radnici se ni ove godine ne mogu nadati nikakvom povećanju zarada, nego trebaju da budu srećni ako im se zadrži redovnost i ovakvih primanja. S obzirom, ono što je vrlo važno da iz kapitalnog budžeta 90 miliona eura za rekonstrukciju objekata zdravstva, opredijeljeno samo 2,5 miliona eura, četiri klinike će nastaviti da rade u improvizovanim uslovima Klinika zaneurologiju i dermatologiju, kao i klinike koje rade u najtežim uslovima, Klinika za psihijatriju i Klinika za infektivne bolesti. I ono što je prijeko potrebno, a vidim iz dosadašnjih diskusija, da smo svi saglasni da se obezbijede novčana sredstva za njihovu rekonstrukciju i dovođenje u normalno funkcionisanje.

Fond PIO je posebna, i da naglasim, zamrznuta priča i sa novih 2.849 penzionera viška, mahom iz preduzeća koja su ušla u stečaj, a njihovi radnici prije vakta u Fond PIO, veliko je pitanje da li će izdržati i redovno servisirati penziona davanja i pored ovogodišnjeg, jer namjeravate i ove godine zamrznuti penzije, mada je bilo prošle godine riječi da ukoliko se povećaju prihodi od poreza, da će se penzije odmrznuti. Ali, što vi, gospodine ministre i vaš šef zamrznete, to ni Sveti Ilija teško odmrzava.

Čuli smo ovdje od kolega iz DPS-a, mislim da je to bio gospodin Nikčević koji je toliko pohvalno govorio o penzijama, o visini prosječne penzije, da neko ko ne zna da većina penzionera živi ispod 172 eura, znači ispod linije siromaštva i da je u siromaštvu, neko bi rekao da je Crna Gora raj zapenzionere.

I sada bih pričao o onome što je najporaznije, a to je o dječijem dodatku koji iznosi 19 eura. O tome da tuđa njega iznosi 63 eura, i prima je oko osam hiljada lica u

Crnoj Gori. Da lična invalidnina iznosi 109 eura, i da ih primaju lica sa teškim i najtežim oblicima invaliditeta kojih ima oko 1800 u Crnoj Gori. Takođe bih htio da kažem da nezaposleni roditelji koji brinu o djeci sa smetnjama u razvoju ne primaju nikakvu nadoknadu, kako je to praksa u uređenim zemljama, a i u zemljama u okruženju, npr. u Hrvatskoj. I pored opšte nestašice novca, mislim za ova socijalna davanja, za ova lica koja sam naveo ima, jer u Fondu za rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, seslilo 30 miliona eura. Potrošeno je samo dva miliona eura i tražio bih od vas da mi odgovorite gdje je taj trougao u finansijama, u vašem ministarstvu, gdje se gubi taj novac, a rečeno je i to su zaključci Skupštine bili da, kad se povećaju prihodi od poreza, da će se stvoriti mogućnost i da će Vlada pokrenuti da se ta socijalna davanja povećaju.

Evo, samo malo ću prekoračiti, i da moram posjetiti ovdje, kako smo prodali kontejnerske terminale i generalne terete iz barske luke, za osam miliona dali smo ogromnu vrijednost, rasprodali državne resurse, a samo prije godinu dana, prije tendera, država je isto toliko uložila.

Žao mi je što su oni koji su ovdje se isticali sa brigom o državi i sa prevelikom ljubavi o državi, glasali za ovako nešto za ovaku klasičnu rasprodaju ekonomske budućnosti Crne Gore.

I na kraju, rekao sam, dozvolite mi samo minut da ću završiti sa Bijelim Poljem, jer neko je u Bijelom Polju otjerao investitora koji je imao namjeru da zaposli 2000 Bjelopoljaca, a pomislite, taj nije bio iz opozicije. Bio sam pozvan na okruglom stolu koji su organizovali nevladine organizacije i predstavnici radnika u vezi bjelopoljskih preduzeća promašenih privatizacija i propalih preduzeća u Bijelom Polju i na tom okruglom stolu je zaparalo uši da je postojao investitor koji je htio da pokrene kapacitete u Vunku i Lenki i da zaposli 2000 mladih radnika iz Bijelog Polja. Međutim, i pored toga što je bilo pozitivno mišljenje iz Ministarstva ekonomije, a i vi ste jedan od povjerilaca, jer potražujete milion i 200 hiljada čini mise, ko je to na lokalnom nivou, znači u Bijelom Polju, stopirao.

Evo toliko.

Želio bih da mi odgovorite konkretno na pitanja u vezi Metalca Montevar i u vezi Fonda za rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, gdje je taj novac.

Hvala. Izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ministar Žugić želi riječ, izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, gospodine Vučiniću, na korisnim sugestijama vezano za budžet koje nas motivišu da dodatno ramislmo o tome kakvu socijalnu, kakvu ekonomsku politiku, generalno politiku javne potrošnje vodi ova vlada a predlaže Ministarstvo.

Da je budžet perpetuum mobile, nemojte zamjeriti, ne bih se složio. Ima mnogo kvalitativnih razlika u ovom budžtu u odnosu na neke iz prethodnog perioda. Dominantnost, kada je u pitanju održivost, vjerovatno ste mislili na davanje garancija. Ove godine smo planirali garancije koje su isključivo u funkciji razvojne komponente naše ekonomije. Garancije koje sa izvjesnošću sa velikim stepenom vjerovatnoće neće pasti na teret otplate u budućem vremenu i dodatno opteretiti poziciju rashoda u budžetu.

Oko socijalnih pitanja, ja se slažem sa vama da je neophodno nastaviti da radimo u velikoj mjeri sa visokim socijalnim senzitivnim i odgovornim elementima. Ne treba ići socijala onima kojima nije potrebno i na tom planu Vlada radi veoma odgovoran posao, i u Programu rada Vlade je da se do kraja naredne godine, definiše socijalni karton i time će socijalna pomoć ići prema onima kojima je stvarno potrebna.

Druga dimenzija socijalne politike koja je jako važna jeste da mi ne možemo i ne smijemo dugoročno da imamo potcijenjene cijene strateških proizvoda i usluga, jer takvom ocjenom mi finansiramo i one, odnosno subvenciramo i one kojima socijalna pomoć nije potrebna, ne samo socijalno ranjive kategorije.

Kada je u pitanju Fond PIO kazali ste jednu slikovitu stvar koja se odnosi na to "ono što zamrzne premijer i ministar finansija, neće ni Sveti Ilija da odmrzne". Ja vas uvjeravam da hoće i samo da vas podsjetim da su penzije u prethodnom periodu značajno porasle, ali ne i dovoljno za jedan dio penzionera koji imaju najniža primanja, odnosno primanja ispod prosjeka, tako da smo veoma senzitivni kada je u pitanju najstarija populacija. I mogu da vam kažem da se ozbiljnost svake države, kada je u pitanju najstarija populacija, mjeri odnosom prema penzionerima i onima koji ne mogu da stvaraju nove vrijednosti. Tako da ćemo od svih nepopularnih mjera koje smo donijeli i koje smo sticajem okolnosti morali pripremiti, a znate da smo imali potrebu hitnog sublimiranja, hitnog zaustavljanja negativnih trendova javne potrošnje, prije svega visokog deficita budžeta i njime generisanog nivoa javnog duga, da smo hitnim mjerama uspjeli i imamo efekte koji govore o tome da je trend pozitivan i ako nastavimo u tom pravcu, od tog koristi će imati svakako svi, a ponajprije penzioneri, jer razmišljamo da prvu mjeru koju ćemo ukinuti, upravo bude mjera neusklađivanja vrijednosti penzija koja je planirana i za narednu godinu.

Ali, samo da vam kažem da je formula usklađivanja dominantno zavisi od kretanja troškova života i od kretanja zarada. Ako nemate rast u te dvije komponente, onda nemate ni rast u penzijama, tako da generalno, sa druge strane i država, evo da i to kažem, kroz obavezu, shodno zakonu iz centralnog budžeta participira za penzije oko 45%. Znači u velikoj mjeri deficit koji imamo na tekućem računu je proizvod onog što je garancija isplate penzija. Tako da ne vidim da smo odgovorni za penzionere.

Imali smo, takođe, široku lepezu socio humanitarne potrošnje, od jednkokratnih pomoći u dva navrata do zimnica za koje smo participirali, odmore i oporavak penzionera, izgradnje klubova penzionera i mnoga druga davanja u smislu podrške onima kojima je ta pomoć najpotrebnija.

Kada je riječ o Fondu za rehabilitaciju, mi smo na matičnom odboru za finansije, ekonomiju i budžet obećali i gospodin Nikola Vukićević je imao sastanak sa predstavnicima lica sa hendikepom i ja mislim da je nađen zdrav kompromis, ali nema nikakve mistike oko toga što nije sve potrošeno. Tačno se zna gdje je novčani tok završio, po svakom osnovu. I u punoj mjeri dostupno da napravite uvid i vi u to. Dakle, nema zabrane ako se ne iskoristi za osnovnu namjenu.

I evo, na kraju, ja se izvinjavam što uzimam puno vremena, razumijem probleme radnika Metalca, i ne izbjegavam odgovor, neophodno je i zaista je potrebno svima onima kojima je potrebna pomoć, pomoć ne uskratiti, pomoć dodijeliti. Ali, da vas podsjetim, mi smo nedavno, prije nekih šest mjeseci dali državnu pomoć Metalcu Montevaru i pitanje je zašto ta pomoć nije adekvatno utrošena i to treba provjeriti. Ali, ovaj elemenat je nešto što je nadležnost resornog Ministarstva ekonomije i ukoliko dođe takav predlog kod Ministarstva finansija i ukoliko bude materijalne osnove sasvim

izvjesno da ćemo imati visok stepen senzibilnosti prema ovoj kategoriji koja je zaista, slažem se sa vama, ranjiva. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Vučiniću.

JANKO VUČINIĆ:

Pa evo, u vezi te pomoći, vi nijeste dali pomoć Metalcu. Ispalo je da je pomoć data vlasniku Metalca, gospodinu Nikoli Kujundžiću, koji je potrošio taj novac bez ikakve kontrole. Ispostavilo se na kraju da su mu taj novac dali građani Crne Gore. Znači, taj novac je otišao kod Nikole Kujundžića koji je potrošio novac kako je on znao i umio bez ikakve kontrole bilo kojeg ministarstva. Ja sam vas pitao za pomoć koja je prijeko potrebna za održavanje gole egzistencije radnika Metalca koji su u štrajku glađu. Vi ste odgovorili to što ste odgovorili.

Što se tiče Fonda za rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, ako postoji taj novac, dajte ga molim vas na povećanje ovih socijalnih davanja, na dječje dodatke, na tuđu njegu, na ličnu invalidninu, jer taj novac je nedovoljan za neke najosnovnije potrebe kojima treba pomoći tim licima.

I evo da se vratim na budžet. Vi ste tu pokušali nešto kao neki alhemičar da stvorite od nečega što nema da stvorite održivi budžet. Jedina varijanta na osnovu koje ste mogli da stvorite održivi budžet je bila varijanta, ajd da kažemo, Robina Huda. Međutim, to je hrabra varijanta, trebali ste vi, gospodine ministre, zajedno sa ostalim ministrima, da uzmete od onih koji imaju i tu imovinu većina je stekla na nezakonit način.

Evo da kažemo ko danas ima u Crnoj Gori? Ima u prvom redu premijer, ima njegova rodbina, imaju kumovi, prijatelji, poslovni partneri i dobri momci. Ali je stvar u tome što dobri momci, kad im se takne u imovnu, postaju opasni momci i kako se sve završava, završava se sa bombom ispred ulaznih vrata. Zato je trebalo hrabrost. Vi nijeste uzeli tu varijantu, odlučili ste se zavarijantu alhemičara i tu ste mogli samo primijeniti na papiru ili u papiru napraviti održivi budžet. Toliko. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje.

Kolega Mevludin Nuhodžić, sada ima riječ, nakon njega Radosav Nišavić. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, poštovani ministre, poštovane kolegice i kolege,

Pred nama je zakon koji opredjeljuje i podrazumijeva mnoga druga postupanja, utvrđuje i usmjerava djelovanje u svim oblastima našeg sistema. U ovom vremenu kad se efekti ekonomske krize još osjećaju, racionalno planiranje i dobro poznavanje potreba i obaveza svih segmenata društva, predstavljaju jedini mogući način za ostvarenje utvrđenih prioriteta.

Uvažavajući sve navedene oblasti i važnost da se u svim potrošačkim jedinicama obezbijede sredstva za održivo funkcionisanje, danas ću se u svom izlaganju osvrnuti na sektor odbrane i bezbjednosti, sektor koji predstavlja osnov stabilnosti u svakom društvu.

Kao što moje uvažene kolege znaju, saglasno odredbama Zakona o parlamentarnom nadzoru, u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor redovno prati ukupan proces planiranja, izdvajanja i utroška određenih budžetskih izdvajanja, za ovaj sektor. Ove godine, na inicijativu Odbora za antikorupciju, održali smo prvu zajedničku sjednicu na kojoj smo razmotrili ovaj prijedlog zakona u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agencije za nacionalnu bezbjednost. To je bila prilika da uz prisustvo rukovodilaca i nadležnih u ovim institucijama, za oblast finansija na zaista konstruktivan način razmotrimo sve aspekte planiranih budžetskih izdvajanja u skladu sa pitanjima koja su kolege cijenile važnim za sticanje ukupne slike da li su predložena sredstva dovoljna, kakva im je namjena, šta su očekivanja i kakvi su prioriteti i projekti planirani u 2014. godini.

Iz predstavljenih parametara se moglo zaključiti da je i za ovaj sektor, kao i za druge potrošačke jedinice, vidan nastavak konsolidacije javne potrošnje u okviru postojećeg makro ekonomskog ambijenta, što je na sjednici konstatovano kao činjenica da predloženi iznosi predstavljaju izraz aktuelne ekonomske realnosti.

Ono što bi u ovom slučaju posebno želio da apostrofiram, jeste činjenica da su predložena sredstva za sektor odbrane i bezbjednosti i pored opštih parametara i racionalizacije na svim nivoima uvećani u odnosu na prethodnu godinu, time je prekinut, s pravom mogu reći, trend smanjenja izdataka za ovu oblast, kojom smo bili svjedoci u posljednje dvije godine.

Uvažene kolege, iako smo na ranijim sastancima sa predstavnicima Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova i Agencije za nacionalnu bezbjednost bili upoznati da i sa dodijeljenim sredstvima manjim od onih koji su u svojim zahtjevima prema Ministarstvu finansija upućivali mogu racionalno i efikasno djelovati. Iako smo imali priliku da razmatramo šta su ostvarili, nijesmo mogli da ne primijetimo, a nikako previdimo sve napore koje su ove potrošačke jedinice ulagale da rad održe na potrebnom nivou i revnosno i odgovorno obavljaju zahtjevne poslove u svojoj nadležnosti. Imajući u vidu naše spoljnopolitičke prioritete, put evropskih i evroatlantskih integracija, kao i obaveze koje smo preuzeli u prethodnom periodu, ne smijemo zaboraviti zalaganje i posvećenost ovih institucija da izvrše Ustavom i zakonom propisane nadležnosti uprkos, kao što sam rekao, nepovoljnom trendu u pogledu visine opredijeljenih budžetskih sredstava u zadnje dvije godine.

U skladu sa iznijetim, prilikom razmatranja Predloga zakona o budžetu, posebna pažnja je tokom diskusije bila posvećena realizaciji planirane programske aktivnosti, te predviđenim mjerama za modernizaciju i unapređenje u ovom sektoru. Iz navedenih razloga smo u raspravi veoma pozitivno ocijenili ovogodišnju praksu da je u Prijedlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu inkorporirana i odredba koja omogućava Ministarstvu odbrane da prihode koje ostvari od prodaje naoružanja i vojne opreme, izdavanja bivše vojne imovine tj. nepokretnosti i pružanja usluga izvrši prihod u iznosu od 6.600.000 eura. To je od posebne važnosti jer će se planirana sredstva iskoristiti isključivo za finansiranje realizacije partnerskih ciljeva i opremanja vojske u skladu sa NATO standardima.

S tim u vezi, želio bih na ovaj način izraziti podršku i spremnost i pomoć Odbora u dijelu upodobljavanja procedura ovom cilju tj. iznalaženje modela da se navedena sredstva iskoriste u narednoj godini. U skladu sa iznijetim, cijenim važnim istaći da se u planiranju sredstava za sprovođenje politika u oblasti odbrane i ove godine vodilo računa o ispunjavanju definisanih prioriteta podrške bezbjednosti i vanjskoj politici, kao i modernizaciji i razvoja kapaciteta Vojske Crne Gore u skladu sa principima i prioritetima definisanim u nedavno usvojenom strategijskom pregledu odbrane, a u cilju pružanja adekvatne podrške civilnim institucijama, u skladu sa potrebom integrisanog djelovanja u tzv. kriznim situacijama. Zato, posebno ohrabruje projekcija željene izmjene strukture budžeta tj. dovođenje u odgovarajuću ravan i usklađenost sa međunarodnim standardima odnosa između sredstava za modernizaciju i opremanje i onih koji se koriste za tekuće izdatke.

Za predstojeću budžetsku godinu, sredstva planirana za Ministarstvo unutrašnjih poslova uvećana oko 2,8 miliona eura, što je veoma značajno jer će dio raspoloživog iznosa biti usmjeren na modernizaciju opremanje i osposobljavanje, u prilog čemu govori i planirano izdvajanje sredstava za obnavljanje uniformi policijskih službenika, kao i smanjenje, ali i obnavljanje zastarjelog voznog parka Saobraćajne policije u narednoj godini. Pored navedenog, ne smijemo zanemariti i važnost rada na poboljšanju uslova života tj. životnog standarda zaposlenih.

U skladu sa tim, posebno važnim cijenim istaći informaciju koju nam je na sjednici saopštio ministar unutrašnjih poslova, da je u narednoj godini planirana izgradnja stambenih objekata u Herceg Novom za potrebe službenika Ministarstva, Uprave policije i Agencije za nacionalnu bezbjednost, čime se daje mogućnost zaposlenima da na povoljniji način riješe svoje stambeno pitanje. Takođe, traže se uslovi za rješavanje ovog pitanja i u drugim opštinama. Sljedeće godine će pažnja biti posvećena iznalaženju modela i partnera, te pripremi za izgradnju stambenih jedinica u Podgorici na ustupljenom zemljištu Ministarstva unutrašnjih poslova. Ono što će biti novina u postojećoj budžetskoj godini jeste i sprovođenje akcionog plana za poglavlje 23 i 24, pri čemu je do kraja prve polovine 2014. godine planirano finaliziranje analize stanja u pojedinim osijecima, a potom izrada dugoročnih planova za osavremenjivanje policije u tehničkom smislu.

Pored navedenog i nikako manje važnog, želim istaći stav predstavnika Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova i Agencije za nacionalnu bezbjednost da planirana budžetska sredstva ne mogu negativno uticati na ostvarivanje rezultata u izvršavanju zadataka iz njihove nadležnosti. Na samom kraju, želio bih da ponovim stav Odbora za bezbjednost i odbranu i Odbora za antikorupciju dat kroz usvojeno mišljenje, da su sredstva predviđena za sektor bezbjednosti i odbrane realno utvrđena, da omogućavaju obavljanje djelatnosti saglasno Ustavu i zakonu i ostvarivanju utvrđenih politika u ovoj oblasti. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Nuhodžiću.

Sada molim kolegu Nišavića da uzme riječ, a nakon njega kolega Džavid Šabović. Izvolite.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani gospodine ministre, poštovani poslanici i poslanice, poštovani građani,

Da nije ozbiljnosti teme o kojoj govorimo, najbolje bi bilo kada bi se mogli zadržati na obrazloženju u uvodnom dijelu budžeta, koji govori da je ovaj budžet nerazvojni, ne potrošački već više romantični i optimistički kroz rečenice da ćemo ispraviti greške prethodnih i sadašnjih generacija za rad i blagostanja budućih generacija i stvaranja stabilnih poslova za godine koje dolaze. Da nije rečenice da je predloženi budžet iznad aktuelne ekonomske realnosti, pomislili bi da ćemo se uskoro riješiti javnog duga, a bez šanse da će on ove godine preći granicu 60% brutodruštvenog proizvoda.

Pošto sam ljekar po struci, osvrnuću se na one jedinice u budžetu koje regulišu zdravlje i zdravstvenu zaštitu građana Crne Gore. Fondu za zdravstveno osiguranje za obavljanje svoje djelatnosti u 2014. godini planirana su sredstva u iznosu od 168,44 miliona. Brojka za sebe ne govori nešto posebno ako se ne uporedi sa iznosom budžeta u prethodnim godinama koji su bili opredijeljeni ovom fondu. U 2010. opredijeljeno je 169 miliona, 2011.-163 miliona, 2012.-168, 2013.-165 i ove 168,44 miliona eura. Dakle, na nivou od 2012. godine, a veća u odnosu na prošlu godinu za 2,9 miliona eura. Međutim, manja za jedan milion u odnosu na 2010. godinu. Iz ovog proizilazi da nema mjesta priči o povećanju nivoa zdravstvene zaštite. Znamo da je savremena medicina skupa, a za praćenje savremenih tokova potrebno je mnogo više novca, a mi hoćemo da razvijamo zdravstveni sistem jer građani Crne Gore očekuju od nas maksimalan nivo zdravstvenih usluga i adekvatnu zdravstvenu zaštitu. Zdravstveni sistem koji je osnovni stub socijalne sigurnosti građana, za sada funkcioniše dobro, ali uglavnom zahvaljujući velikom entuzijazmu zdravstvenih radnika i to tako godinama unazad. Pitam se dokle može tako.

Da bi odgovorili svom zadatku, mora se voditi više računa o samom standardu zaposlenih u zdravstvu, prije svega kroz vid povećanja plata i kroz rješavanje jednog od najvećih problema stambenog pitanja. Plate zdravstvenih radnika ne da rastu zadnjih godina ili su na istom nivou već padaju, pa je prosječna neto zarada u 2012. bila 508 eura, a u 2013. godini 492 eura. U ovu zaradu uračunati su i dežurstva i noćni rad, za osnovni rad plata bi bila mnogo manja. Predlogom ovog budžeta planirane su bruto zarade u iznosu od 77,79 miliona za 8.000 zaposlenih, što je za dva miliona manje u odnosu na 2012. godinu. Plus iz ovih sredstava biće isplaćene zarade novim specijalizantima, pripravnicima i novom kadru koji će biti primljen u Zavod za hitnu medicinsku pomoć i za transfuziju krvi Kliničkog centra Crne Gore. Drage kolege, eto šanse da vam plate budu niže krajem 2014. godine. Još u dijelu ostalih ličnih primanja nijesu planirana sredstva za isplatu prevoza i ostalih jednokratnih pomoći.

Što se tiče pomoći oko rješavanja stambenih pitanja zdravstvenih radnika, u dijelu kapitalnog budžeta predviđena je svota u iznosu od 350.000 eura, ali ona nije precizirana za koje je opštine izdvojena. Shodno opredjeljenju Vlade za ubrzani razvoj sjevera, za zaustavljanje odliva kadrova, amandmanski smo djelovali da se jedan dio ovih sredstava precizira i odvoji za Bijelo Polje. Pitam i gospodina ministra finansija i gospodina ministra zdravlja da li je za vrijeme njegovog mandata, odnosno njegovih mandata, mislim na gospodina Radunovića, a za mandate ministara prije njega, riješen ijedan stambeni problemi zaposlenih u Domu zdravlja Bijelo Polje? Kažem vam da su prošle i decenije.

Pravednom stambenom politikom rješavali bi se i kadrovski problemi sjevera, što bi se na pozitivan način i odrazilo i na dio ostalih prava zdravstvenog osiguranja kao što su nadoknada za putne troškove osiguranih u iznosu od 3,37 miliona eura ili na stavku koja se izdvaja na liječenje van Crne Gore ili u ustanove u Crnoj Gori koje nijesu u okviru javnog zdravstvenog sistema, a iznose ne malo 14,5 miliona eura.

Što se tiče snabdjevenosti lijekova i ostalih medicinskih sredstava u iznosu od 44,7 miliona, to je još uvijek velika cifra iako je ona manja u odnosu na 2013. godinu za oko deset miliona, a predviđena sredstva treba samo pravilno rasporediti i ne dozvoliti redovne nestašice lijekova i to ne skupih nego nestašice jeftinih lijekova, pa smatram da je ovdje veća odgovornost na one koji treba da brinu o redovnoj snabdjevenosti apoteka lijekovima, a ne nekom drugom.

Što se tiče Fonda rada, dragi građani, dragi bivši radnici koji godinama čekate otpremninu, mogu da predviđenom dinamičkom isplatom pozitivno riješenih zahtjeva možete čekati da vam se ovaj problem riješi za budućih sedam godina ako uzmemo broj pozitivno riješenih zahtjeva, a ako se uzmu u obzir i oni zahtjevi koji čekaju imaćete šansu za nekih budućih 20 godina da ostvarite ovo svoje pravo. Naime, za ovu godinu je predviđeno 1.300.000 eura na 3.895 rješenja, što se tim novcem može riješiti samo oko 650 vaših zahtjeva. Ovdje bih samo još i da istaknem problem radnika zaposlenih u bivšim robnim kućama Beograđanke, posebno u Bijelom Polju, njih oko 40 od 2006. godine nema riješen svoj status, niti su na Birou, niti su zaposleni, niti im teče radni staž, niti se uplaćuju samodoprinosi, pa se pitam kako će se riješiti problem tih 40 radnika iz robne kuće Beograđanka.

U analizi makroekonomskih trendova, u dijelu tržišta rada bilježi se i rast zaposlenosti od oko 4%, a istovremeno i rast nezaposlenosti od blizu 5%. Ne vidim ni tu neku optimističku najavu, znači ipak nezaposlenost raste. Samo još minut da se osvrnem na kapitalni dio budžeta. Kapitalni dio budžeta u ovoj godini je opredijeljen u visini od 90 miliona eura, od toga 47 miliona eura kod javnih radova i kod Direkcije za saobraćaj 43 miliona. Konkretno što se tiče sjevera, odnosno Bijelog Polja, a citiraću gospodina ministra Žugića, uz rečenicu da je dio sjevera najranjiviji dio našeg ekonomskog razvoja, mislim da nije, bez obzira na ova opredjeljenja Vlade, dovoljno zastupljeno Bijelo Polje u svojim kapitalnim projektima jer je ukupno od 47 miliona za javne radove za Bijelo Polje izdvojeno oko četiri miliona, s tim što u stavci izgradnje žičara za Kolašin i Bijelo Polje na Bjelasici nijesu ta sredstva razdvojena, pa se i tu uzima jedna sumnja koliko će se sredstava pripasti Bijelom Polju, a koliko Kolašinu. Da ne govorim o projektu zapošljavanja mladih, otvaranju novih radnih mjesta, gdje smo vidjeli da je Bijelo Polje opština sa najvećim procentom nezaposlenosti, a posebno procentom mladih. Zahvaljujem se, potpredsjedniče, na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ništa, hvala vama, kolega.

Ministar se ranije javljao. Da li želi riječ? Želi, ali molim vas što kraće. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Pokušaću da uštedim vaše vrijeme, ali u pokušaju da odgovorim na pitanje uvaženog poslanika Nišavića i da dam neke svoje komentare koji bi dodatno razjasnili neke elemente, čini mi se, koji nijesu u dovoljnoj mjeri, da ih što bolje razumije javnost.

Dakle, da li je budžet nerazvojni ili razvojni, mislim da je ovaj budžet u visokoj mjeri razvojni. Polazeći od četiri komponente u samom materijalu, u samom zakonu, dakle sredstva za narednu godinu su veća za 25 miliona u odnosu na ona iz ove godine. Drugi elemenat u budžetu koji je jako važno napomenuti jesu subvencije, i to u tri nivoa. Jedan je za poljoprivrednike, što je dominantno korist sjevera Crne Gore, drugi je za socijalno ranjive kategorije i treći elemenat subvencije se odnosi na nova zapošljavanja i nova radna mjesta u poljoprivredi i industriji.

Takođe bih vas podsjetio, imamo danas u objedinjenoj raspravi i zakon kojim se podstiče razvoj dominantno nerazvijenog dijela naše države, a to je sjever. Dakle, poreska oslobađanja za novozaposlene i za nova pravna lica od poreza na dobit pravnih lica i poreza na zarade je snažan stimulans uz subvenciju koju imamo u kapitalnom budžetu. Da istaknem još ovo. Sjever Crne Gore je nesporno ranjiviji dio našeg ukupnog razvoja, odnosno elemenat neuravnoteženog regionalnog razvoja. Najveći saobraćajni projekat, gradnja auto-puta dominantno je elemenat koji će snažnije integrisati sjever sa jugom i centralnim dijelom države.

U ovom budžetu imamo tri pozicije za ovu važnu razvojnu dimenziju i to kod rješavanja imovinsko-pravnih odnosa s jedne strane, s druge strane u poziciji kapitalnog budžeta saobraćaja i u posebnom članu gdje se daje mogućnost i pravo da počnu radovi na ovom važnom projektu, da će doći i do još snažnijeg dinamiziranja ekonomskog rasta i razvoja. Ovaj projekat, ali i projekti u okviru turizma i energetike će dodatno omogućiti zapošljavanje radne snage. Ja se čak plašim da nećemo imati dovoljno naše radne snage da projekte koji se realizuju ili su u fazi pred samom realizacijom, da ne budemo imali dovoljnu ponudu. Imate primjer u Bijelom Polju školovanja radne snage za važan turistički projekat koji se izgrađuje u Kumboru, za Azmont je dobra praksa prvo doškolvavanja i dokvalifikacije, a nakon toga zapošljavanje. To je baš locirano u Bijelom Polju. Posebno dijelim zabrinutost kada je u pitanju zdravstveni sistem, ali da napomenem da smo ove godine u budžetu planirali više 2,8 miliona eura, u kapitalnom budžetu, takođe značajan iznos i da ćemo kroz rješavanje našeg potraživanja Elektroprivrede Crne Gore dio sredstava usmjeriti prema zaostalim dugovima upravo u dijelu zdravstvenog sistema. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Izvolite, kolega Nišaviću.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Prije svega, ministre, nijeste mi odgovorili šta se planira za rješavanje jednog od najvećih problema zdravstvenih radnika tj. stambeno pitanje.

Što se tiče planova i perspektiva u dijelu turističke aktivnosti na sjeveru Crne Gore, a sa tim u vezi i otvaranja auto-puta Bar-Boljari, samo vas pitam kada će to biti, jer je prije pet godina presječena vrpca, a izgradnja puta je negdje u naznakama. Što se tiče turističkog otvaranja Bjelasice i pružanja turističkih potencijala Bijelog Polja, ta priča se priča od kada sam ja počeo da saznajem i primam informacije, znači godinama i godinama unazad. Ona više liči sada na jednu bajku, u onom smislu pričao mi jednom moj otac. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Sada idemo dalje. Kolega Šabović ima riječ, a neka se pripremi kolegistica Ljiljana Đurašković. Izvolite.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, danas ću o budžetu početi sa pitanjima, mada svjestan da mi je po malo teško govoriti kada je neko kao što je Damir Šehović kazao ispred našeg kluba ono što mi smatramo da treba da čujete i da prihvatite, ne želeći da moju diskusiju usmjerim tamo gdje mi nije cilj, niti da počnem sa svađalačkim tonom. Naprotiv, pohvaliću onaj dio budžeta, a to je kapitalni, njegov rast sa 65 na 90 miliona, kao i plus 100 miliona za auto-put i one subvencije kojima će ljudi sa sjevera dobiti šansu da se zaposle. Takođe, još jednom želim da ponovim ono što mi iz našeg kluba tražimo, da ukinemo takse na mobilne, to je jedan od načina da se dogovaramo i dogovorimo i, još jedan apel da poslušate, tako ćemo se približiti da dignemo ruku za ovaj predlog budžeta.

Sada ću samo ova pitanja koja sam najavio da usmjerim na moju opštinu. Prvo, pitam da li postoji koordinacija između vašeg ministarstva i organa lokalne samouprave, kada se planira i kada se realizuje? Iskustva koja sam imao iz prethodnih godina, nažalost, ne govore tako, ali ostaću dosljedan svojoj konstataciji s početka da ne želim da se svađam i neću ih ni pominjati, ali je ružno kada neki državni organ, ministarstvo, direkcija ili sl. dođe u jednu opštinu i zaobiđe lokalnu vlast i tako redom. Vidim da smo za 2013. godinu planirali 300.000, recimo, za školsko gradsku halu u Gusinju, ove godine 150.000. Je li to dio sredstava koji je ... razlika u trošenju na projektnu dokumentaciju, imovinsko-pravna pitanja i sl?

Takođe, kod izgradnje Sportskog centra na Mirini, 2013. godine je bilo 300.000, sada je 200.000. Je li sličan problem, je li završena projektna dokumentacija, hoće li se to realizovati? Modernizacija dva kilometra lokalnih puteva je ostala, takođe, na 100.000. Znači li da nijesu realizovane? Ima li izgleda da se to konačno uradi naredne godine? Što pozdravljam, kanalizaciona mreža konačno su ... predviđene, to je, zaista, za malo rekoh, rak rana naše opštine, jer grehota je jezero ne zaštititi, a svjedoci smo da svako ko je iz Plava i ko želi da napravi nešto u Plavu, to nešto želi da bude pored samog jezera. Sada zamislite, sve nove objekte, ugostiteljske, stambene i koje bilo vrste, svi su, nažalost, upućeni na trovanje jezera. Mislim da je ovo što ste planirali za Grnčar, znam da je malo možda pola budžeta Crne Gore, ali znate kakvu štetu nanosi Grnčar ne samo Gusinju nego državi samo od ... granice, pa ona imanja koja su nekada bila, sada više ne postoje i tako redom. No, dobro, sada kada bih nabrajao tu bilo bi dosta, znam da bi to bilo samo da usmjerite na Plav premalo, znam da predstavnici drugih opština traže slično. Apelujem još jedno, što se budžeta tiče, da poslušate naš predlog da nema više taksi na mobilne i da pojačate koordinaciju između vašeg ministra i organa lokalne samouprave.

Pošto je ova diskusija objedinjena, postaviću i par pitanja u vezi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Stavom 2 Predloga ovog zakona propisano je da se ova poreska oslobođenja ne odnose na poreskog obveznika koji posluju u sektoru primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda, transporta, brodogradilišta, ribarstva, čelika, trgovine i ugostiteljstva. Sada pitam, pa na šta se odnosi?

Članom 32, kažete ovako u Predlogu zakona, ako poreski obveznik, prvo to su olakšice, baš da pročitam, ... ovog predloga zakona koji je na neodređeno vrijeme najmanje na tri godine zaposli lice oslobađa se obaveze plaćanja ... i tako, tako i tako. Sada, nezaposleni se smatra lice koje se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje tri godine, što pozdravljam. Sada pitam, ako poreski obveznik raskine radni odnos sa novozaposlenim licem prije isteka tri godine od dana zasnivanja radnog odnosa, osim na zahtjev zaposlenog dužan je da u roku od 30 dana vrati to. Želim da mi ovaj član baš u detalje objasnite, čini mi se da mi nije dovoljno jasan, a kako će ga tek primjenjivati poslodavci i zaposleni. Držaću se dogovora, kratko. Zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Ministar Žugić želi riječ. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Gospodine Šaboviću, oko taksi na mobilne telefone, ne rado i ja o tome pričam, potpuno nerado. Zato smo modifikovali predlog pokušavajući iznaći rješenje koje je socijalno prihvatljivije za one koji su sa najnižom potrošnjom, ali nam je cilj, ako dozvolite, cilj ove mjere jeste da se dodatno osnaži poreska konsolidacija u smislu stabilizacije javnih finansija. Iako je u Predlogu koji ćemo učiniti parlamentu, pa na parlamentu je da prihvati ili ne, uzmimo da je predlog operatera 5% na potrošnju, tako da oni koji troše pet eura plaćaju svega četvrtinu ranijeg tereta ili oni koji plaćaju deset eura plaćaju svega polovinu ranijeg tereta. Svakako, socijalno podnošljivije. Apelujem da, ako je to moguće, da objasnimo i javnosti da je stabilizacija javnih finansija ključni cilj, a ovo je na prihodnoj strani.

Oko komunikacije sa lokalnim samoupravama, mislim da smo intenzivirali ove godine više nego ikada. Nastavićemo i sa strane ministarstva, ali očekujući i inicijative od strane lokalnih samouprava.

Kada je u pitanju Zakon o porezu na dohodak, odnosno njegove izmjene i dopune, tačno je da postoje izuzeci od ovih stimulansa, iz prostog razloga što su ovi sektori i ove djelatnosti obuhvaćeni Zakonom o državnoj pomoći. Tako da ne možete po dva osnova ostvarivati subvenciju u pojedinim sektorima privrede. Nije sporno da smo željeli sve da podstaknemo, posebno za sjever Crne Gore, posebno u funkciji smanjivanja regionalnih razlika razvijenosti, ali ovo je riješeno nekim drugim propisom, sve ostalo je riješeno ovim zakonom.

Oko toga zašto smo takav član naveli vezano za to da se vraća, iz prostog razloga da bi spriječili manipulacije, da neko ne primi radnika samo za vrijeme trajanja ove subvencije. Smatram da smo tu rigidni. Možemo razgovarati kroz amandmane. Cilj nam je da poslodavci poštuju radnike, a ne primaju ga samo za vremenski period u kojem ima poreske podsticaje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Izvolite kolega.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Dobro, gospodine ministre u redu. Pretpostavio sam prvi, ali da počnemo redom.

Ovako, što se tiče onih taksi, ja sam negdje u jednom neformalnom razgovoru sa Vama, svjestan da teška vremena nažalost diktiraju nam prosto donošenje teških odluka. Ovo je bila prošle godine jedna od težih koji je naš Parlament, i ja ne kažem da ste samo Vi, nego i svi mi koji smo učestvovali u tome krivci. Ali, sad kažem da i ovaj predlog koji ste sačinili, jeste mnogo bolji ali još nije prihvatljiv. Jer imamo situaciju, kad govorim tako volim da kažem recimo, je li pošteno da jedan poslanik koji ima 1.200 eura platu plati euro, i neko ko je nezapošljen? Možda je bolje da ja i Mišo Obradović platimo po 10 eura, 15, 20 a da naši sinovi ne plaćaju koji možda ne rade, koji imaju plate po 200.300 eura. No nije to bitno sada. Radi se o tome, kada biste naplatili poreze, kad biste sivu ekonomiju doveli tamo đe treba, ne bi nam trebalo ovo, više bi para uzeli nego ovi novi zakoni koliko god da su bolji, poboljšani nego protekli. To vi znate i mi svi. No dobro. Oću da pozdravim da ste ove godine bolje komunicirali sa predlogom, jer je predsjednik opštine rekao, da zaista su gotovo svi predlozi koji su otišli odavde, to moram da prihvatim, to mi je obaveza, ali ću da govorim o onome što je bilo, neću pominjati želeći da kažem da je to već odnio Lim, i neću da se vratim.

Sada ovdje kod ovog zakona gdje mi nije bilo jasna ta dilema, Vi ste objasnili nešto, samo govorim, to nije sporno jer prihvatam da poslodavac ako želi da unaprijedi i izigra zakon, mjera je na mjestu. Šta ako dođe do raskida, a ne greškom poslodavca. Tu je pitanje, kako to uraditi? Poslodavac je imao poštenu namjeru, zaposlio je, ispoštovao je tri mjeseca, sve s biroa, sve je legalno i onda počne da radi, znamo kakvi smo "radnici". Poslodavac je imao najbolje namjere, ali ja ću pokušati amandmanski da to ..... (prekid) Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dobro je što su vidim razjašnjene mnoge stvari koje su dosad predstavljale prepreku za dogovor, barem u jednom dijelu oko Predlogu budžeta.

Idemo dalje, kolegistica Ljiljana Đurašković sada ima riječ, a nakon nje kolega Halil Duković.

Izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Zbog racionalizacije vremena i zbog toga što su se prijavili svi poslanici Demokratskog fronta, ja ću svoju diskusiju maksimalno skratiti da bi dala priliku svim poslanicima da daju riječ.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi gospodine ministre, poštovani građani,

U obrazloženju budžeta naglašeno je da je osnovni cilj Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu nastavak restrikcije i javne potrošnje i odgovoran odnos prema novcu poreskih obveznika uz mjere koje će doprinijeti daljem unapređenju fiskalne discipline, jačanju konkurentnosti ekonomije i očuvanju standarda građana. Kad se kaže, očuvanje standarda građana, da li se misli i na najnovija istraživanja koja pokazuju da ispod linije siromaštva živi preko 70 hiljada građana, skoro duplo u odnosu na 2010. godinu, ili prevedeno na običan jezik, svaki deseti stanovnik Crne Gore.

Prema Predlogu budžeta za materijalno obezbjeđenje porodice izdvojeno je jedan milion eura manje, nego prošle godine. Takođe, program socijalne, boračke i invalidske zaštite je manji za oko jedan milion eura. Svjesni teške materijalne situacije naših građana i urušavanja ekonomskog standarda stanovnika, Demokratski front je

predložio amandman potrošačke jedinice Ministarstva prosvjete na poziciji osnovno obrazovanje, u ekonomskoj klasifikaciji materijala za posebne namjene gdje bi se predviđeni iznos uvećao na račun potrošačke jedinice Agencije za nacionalnu bezbijeđnost iz dijela predviđenog za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca. Izdvajanje ovih budžetskih sredstava iskoristila bi se za kupovinu udžbenika i pribora za učenike osnovnih škola. Tako bi se ispoštovao član 75 stav 2 Ustava gdje jasno precizirano da je osnovno obrazovanje obavezno i besplatno. Takođe, Demokratski front je predložio i amandman kojim se predlaže da stopa poreza na dohodak zaposlenog koji živi i izdržava porodicu od četiri člana, iznosi 5% od poreske osnovice. A da stopa poreza na dohodak zaposlenog koji živi i izdržava porodicu od pet i više članova iznosi 0% od poreske osnovice. Predloženim amandmanom će se povećati neto zarade zaposlenih koji izdržavaju porodice sa četiri i više članova.

Kao ljekar moram da se osvrnem i na Predlog budžeta koji je vezan za zdravstvo. Od planiranih 1,5 milijarde izdvojeno je oko 920 hiljada eura, odnosno 0,65% od zatraženog, što predstavlja zaista malo. Poražavajuća je činjenica da je za razvoj održivosti i poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite predviđeno samo 109.300 eura jer da je sreće ovo bi potrošio jedan veći dom zdravlja sam za godinu dana.

U okviru kapitalnog budžeta koji iznosi 90 miliona eura za izgradnju i rekonstrukciju objekata izdvojeno je 2,5 miliona eura i ona će biti upotrijebljena za završetak Zavoda za transfuziju krvi i Poliklinički centar u Beranama. I to pozdravljam, nemam ništa protiv toga, svaka čast. Ali, zašto se nijesu izdvojila i sredstva za već četiri klinike koje su legendarne iz parka Petrović u Podgorici, od kojih su dvije iseljene u februaru 2012. godine zbog trajnog oštećenja i nalaze se u inprovizovanim uslovima u Kliničkom centru. To su Klinika za neurologiju i dermatologiju, a druge dvije klinike koje su ostale u parku Kruševac, su Klinika za psihijatriju i Klinika za ifektivne bolesti.

Klinika za psihijatriju liči na klinike iz horor filmova. Rade u najtežim i nehumanim uslovima. Na Klinici za psihijatriju bolesničke sobe su uglavnom sedmokrevetne. Ne postoji prostorija za rad sa pacijentima i održavanje terapijskih radionica, i ne postoji prostorija za fizičko ograničavanje slobode kretanja pacijenata. Loš standard, stres, borba za egzistenciju utiče na psihičko zdravlje pacijenata. Mentalno zdravlje jedne nacije je poremećeno. Samo u 12 dana decembra, u prvih 12 dana decembra imali smo 12 samoubistava. Crna Gora je nekad bila na najnižem mjestu po broju samoubistava. Nažalost, sada idemo napred i vodeći smo, jako ružno po samoubistvima. Moram da skrenem pažnju, da u Crnoj Gori ne postoji nijedan specijalista dječije neuropshijatrije. Momentalno se nalaze dvojica kolega na specijalizaciji, znači, potrebno je još dosta godina da dođemo do takvih specijalista koji su nam nužni, zbog situacije u mladalačkom dobu i adolescenciji.

Posebno naglašavam, da u Crnoj Gori nepostoji institucija zatvorenog tipa za liječenje osoba ženskog pola zavisnih od psihoaktivnih supstanci. Vidjeli smo juče, da je gradonačelnik Mugoša najavio na svim medijima građenje ove institucije, i da će tender biti raspisan tek za tri mjeseca. Mi ćemo ovo propratiti, nadamo se da će biti brzo gotova i ova institucija. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, Vama kolegice.

Sada pozivam koegu Halila Dukovića da uzme riječ, a neka se pripremi kolega Goran Tuponja.

Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre Žugiću, gospodine Vukićeviću,

Ako je budžet spisak planiranih prihoda i rashoda, onda je normalno da ove dvije komponente budžeta moraju biti uravnotežene, ili blizu uravnotežene rečeno ekonomskim jezikom. Ali, ono što se često viđa i što je postalo prije svega i običaj jeste, da su uvijek više traži nego što se ima, a tako nije samo priča kad je riječ o budžetu, tako je inače u društvu, uvijek postoji jedna nesrazmjera između onog što imamo i onoliko koliko nam treba, odnosno koliko su naši zahtjevi. Zato i donošenje budžeta nije lak posao, prije svega, u ovakvoj ekonomskoj situaciji prihodovati potrebna sredstva, nije nimalo lako, a sigurno je još teže pravilno rasporediti ta sredstva u jednom društvu u kojima svakome više treba, teško je uraditi pravilnu raspodjelu. Zato i razumijem da donošenje ovakvog budžeta nije nimalo lak posao, ali mislim i vjerujem da je i ovaj budžet urađen na najbolji mogući način. Naravno, svi bismo mi željeli mnogo više sredstava i par stotina miliona da nam je više u budžetu. Vjerujem da bismo ih znali iskoristiti, ali i pored toga bismo rekli da opet negdje postoji nešto što nedostaje i da treba dodati još tih sredstava.

Kroz svoju diskusiju ću podržati nekoliko potrošačkih jedinica. U prvom redu nešto ću reći o budžetu koji je planiran za Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, odnosno od dva programa iz ovog ministarstva, a to su program nacionalni savjeti, i program evropske integracije i ostvarivanja manjinskih prava.

Što se tiče, reći ću samo da je ukupan budžet za Ministarstvo za ljudska i manjinska prava planiran u vrijednosti od 1.150.000 eura, a da je za program nacionalnih savjeta planirano isto kao i predhodne godine, to je 300 hiljada eura, gdje se vrši finansiranje formiranih nacionalnih savjeta. Naravno, neću govoriti o tome da li je to dovoljno ili ne, govoriću o jednoj drugoj inicijativi koju su pokrenuli nacionalni savjeti, a na to postoji jedan amandman, da se ta budžetska jedinica izdvoji iz Ministarstva za ljudska i manjinska prava, da u budžetu bude kao posebna jedinica, stim da bi to olakšalo i finansiranje i rad nacionalnih savjeta. Ako znamo da nacionalni savjeti treba da budu kreatori nacionalne politike, a ako im ova činjenica samo donosi olakšanje u radu, onda ih treba podržati. O onom drugom zahtjevu za povećanje budžetskih sredstava neću govoriti, vjerovatno ćete Vi na kraju reći nešto o tome, ali mislim da im treba omogućiti lakši rad, jer oni moraju da ponesu ono glavno breme njihove politike koje još uvijek nijesu ponijeli u dovoljnoj mjeri, a to je integracija manjina u ukupnom crnogorskom društvu. Mislim da će ovi novoformirani nastaviti stim putem, i da će doći do onog očekivanog cilja, jer svaki početak je težak, a sredstva koja oni dobijaju u mjesečnom iznosu od 4.190 eura koliko ja mislim, jesu mala, ali eto radićemo i na tome da se ta sredstva uvećaju.

Iz drugog programa, to je program evropske integracije i ostvarivanja manjinskih prava planirana je pored naravno, plata zaposlenih u visini od 50 hiljada i od 110 hiljada eura za realizaciju strategija manjinske politike, obilježavanje nacionalnih praznika manjina u Crnoj Gori, održavanju seminara i okruglih stolova, obilježavanje nacionalnih praznika manjina, posjete i održavanje veza sa iseljenicima, saradnje sa matičnim državama pripadnika manjina. Ovo smatram jako važnim, posebno održavanje veza manjinskih naroda sa svojim matičnim državama. Manjinski narodi moraju biti spona i

veza države sa susjednim državama, a ako je poznato da Crna Gora stvarno ima dobre odnose sa svim susjednim državama, to sigurno ide i na zadovoljstvo manjina, ali ne tako manje i na zadovoljstvo cjelokupne Crne Gore.

Takođe, dotaću se još jedne druge potrošačke jedinice, a to je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Ove godine su predviđena uvećana sredstva za ovaj Fond, a zakonom je planirano najmanje 0,15% od budžeta i stalno se vode diskusije o tome zašto se uvijek uzima ona najmanja mjera a to je 0,15%. Naravno, jeste mala, ali ipak u ovakvoj ekonomskoj situaciji to su i značajna sredstva. Jer iz ovih sredstava su planirani mnogi, finansiraju se mnogi programi, a za izdvajanje i finansiranje takvih programa za 2014. godinu je opredijeljeno 770 hiljada eura. Mislim da će ova sredstva omogućiti još veći razvoj manjinskih naroda i nažalost, često je ovaj Fond za manjine i jedini izvor finansiranja nekih projekata što se tiče manjinskih naroda. Zato podržavam sve one koji kažu da je ovaj Fond neophodan za dalji razvoj manjinskih naroda, ali u isto vrijeme podržavam i sve one koji kažu da se mora iskontrolisati svaki euro koji se isplaćuje iz ovog Fonda. Jer mislim da ni na jedan rad, ni na jednu instituciju nije bilo toliko kritika kao na rad kritika Fonda za manjine, ja lično smatram mnogo manje opravdanih, mnogo više neopravdanih, ali ova institucija je dokazala da je stvarno pomogla manjinskim narodima u Crnoj Gori.

Na kraju kratko ću izdiskutovati još jednu potrošačku jedinicu, a čini mi se da je svaki diskutant ovdje spomenuo jednu, neću reći najznačajnije jer pripadam toj profesiji, ali jednu od najznačajnijih sigurno institucija koja postoji ne samo kod nas, nego u svakoj državi, a to je zdravstvo. Reći ću samo jedno, na prihodnoj strani sam vidio da se zdravstvo finansira samo iz jedne stavke, a to su doprinosi za zdravstveno osiguranje, i da će se na bazi ovoga prihodovati ukupno 137.273.000 eura. I da bi ova suma trebala da bude osnova za finansiranje cjelokupnog zdravstvenog sistema. Na rashodnoj strani ako pogledamo da je za Fond za zdravstveno osiguranje izdvojeno 168, 4 miliona eura, da je za Ministarstvo zdravlja izdvojeno 914 hiljada eura, onda ćemo vidjeti da je ukupno nedostajuća sredstva za zdravstvo su u visini od 33 miliona eura koje treba da dotira država. Naravno, nigdje u svijetu taj zdravstveni sistem nije tako jako stabilan. Svugdje je on dosta varijabilan i u svakom društvu ono teži pomoć države. I svaka i ja još nijesam čuo da je i jedna država riješila problem stabilnog finansiranja zdravstvenog sistema, istina, pored njega i penzionog sistema, ali da u svakom društvu postoji i pomoć države, a da se i na drugi način gleda da se uštedi u ovom segmentu prije svega na pružanju, ograničavanju pružanja nekih zdravstvenih usluga. Ali, ono što je bitno i što moram da istaknem i ovom prilikom kada govorimo o zdravstvenom sistemu treba reći, šta mi kao građani očekujemo od tog zdravstvenog sistema. Prvo očekujemo da su nam apoteke dobro snadbjevene, da možemo uzeti lijek na recept, da možemo u svako doba znači, 24sata poći na pregled kad je za to potreba i da zdravstveni sistem radi 365 dana u godini, da se dugo ne čeka na preglede, da se dugo ne čeka na određene pretrage, analize i snimanja, da svi aparati rade, da se te operacije vrše po najvećim standardima i svjetskim dostignućima, ali uvijek zaboravljamo onog zdravstvenog radnika koji sve to treba da uradi. I čini mi se da je posebno puno toga govoreno, možda i nepravedno prema zdravstvenim radnicima, prije svega optužujući ih za korupciju, a ne možemo optužiti osam hiljada zdravstvenih radnika za korupciju ako je par njih, ne možemo optužiti osam hiljada. Ne možemo ih optužiti za nestručan rad, jer znamo ako iko pogriješi u svim novinama danima se piše i za najmanju grešku, a za uspjehe niko ne pominje. A ti uspjesi su svakodnevni u svakoj zdravstvenoj stanici u

svakoj bolnici. Ali, o njima na žalost ne govorimo. I zbog toga sva ova izdvajanja koja su za zdravstvo su jako mala i neće nikad biti dovoljna, jer zdravstveni radnici posebno kažem, zdravstveni radnici zaslužuju mnogo bolje. I naravno, podržao bih sve one koji kažu da klinike koje rade ovdje, a znam ove četiri klinike, posebno neurološke klinike rade u posebno nehumanim uslovima. I to je još jedan dokaz da zdravstveni radnici prije svega nošeni svojim humanizmom postižu izvredne rezultate radeći u takvim uslovima, i tražim i od Ministarstva da se sagledaju sve mogućnosti da se počne barem sa izgradnjom ove neurološke klinike koja sigurno se bavi i najtežim slučajevima u svojoj patologiji, jer uslovi u kojima ona radi stvarni nijesu humani ni za radnike, a posebno za pacijente. Zato gledam da se sagleda mogućnost da se to prevaziđe, da se počne barem sa izgradnjom te neurološke klinike na zadovoljstvo i pacijenata i zaposlenih, ali vjerujem i svih građana Crne Gore. Na kraju samo da kažem, da ću stvarno podržati ovaj finansijski plan. Zahvaljujem, i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Goran Tuponja sada ima riječ.

Komentar, izvolite.

NIKOLA VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici,

Evo, sada ću od zadnje potrošačke jedinice, od zadnje oblasti koju je uvaženi poslanik Duković komentarisao, to je sistem zdravstva. Znači, upotpunosti se slažem sa svim što ste rekli vezano za zdravstvo, samo želim da istaknem da smo mi zadnjih dana u intezivnoj komunikaciji, u stvari ne zadnjih dana već izvjesno vrijeme tražimo mogućnosti da se upravo taj gorući problem koji su i ostali poslanici pominjali jutros, a to je početak pripreme prvo za izgradnju projektne dokumentacije, a zatim i za izgradnju Klinike za neurologiju otvori u kapitalnom budžetu naredne godine. Imamo najavu da će biti jedan amandman u tom pogledu i izražavamo spremnost da Ministarstvo finansija održi taj predlog, cijeneći zaista sve razloge za to koji su navedeni.

Što se tiče Fonda za zaštitu ljudskih i manjinskih prava, uvijek kao što ste i Vi sami rekli, novac je uvijek nedovoljan. Ali, mislim da je ovaj 0,15% ipak na neki način štitio i u predhodnim godinama kada je bilo vrlo teško i na rashodnoj strani obezbijediti sredstva kada je većina potrošačkih jedinica imala puno veće smanjenje budžeta, da je ovaj procenat od 0,15% zaista štitio na neki način taj fond i projekte koji se finansiraju i korisnike koji se finansiraju iz tog fonda za razne projekte.

Ono što je kroz razgovor sa njima ocijenjeno kao problem, to je dinamika otpuštanja sredstava i mi smo izrazili spremnost zaista da sljedeće godine koliko je god to moguće u zavisnosti od protoka gotovine u trezoru, i mi izađemo u susret i omogućimo možda i prijevremeno trošenje sredstava finansiranja projekata. Evo da ne trošim vrijeme.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ima li potrebe kolega Dukoviću?

Saglasni ste sa svim i u svakom slučaju sve ove vijesti koje smo dobili su dobre, a vjerujem posebno ova, praktično na početku realizacije projektne dokumentacije za klinike koje su praktično pomenuli svi poslanici kao urgentni problem u ovom trenutku pri čemu se naravno, posebno misli na neurološku, a onda redom sve četiri u narednih nekoliko godina. Zahvaljujem.

Sada definitivno kolega Tuponja ima riječ, nakon njega Branko Čavor. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine Vukićeviću, koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore.

Evo danima traje diskusija ovdje u Parlamentu o budžetu za iduću godinu, po mom mišljenju, mom skromnom mišljenju prilično jedna jalova diskusija čini mi se da se sati i sati poslanika troše na nešto što je već dogovorena stvar, i što se zapravo i dogovara van ove sale. Mislim da niko od poslanika, da li opozicije ili pozicije neće promijeniti mišljenje u zavisnosti od toga da li je neko iznio vdje argumentaciju koja je u principu i kvalitetna i jako dogrih govornika ovdje ima.

Takođe, veliki broj amandmana neće napraviti mnogo velike izmjene na Predlog ovog budžeta, više su to kozmetičke izmjene.

Obratio bih se građanima Crne Gore i dao im svoje mišljenje o ovom budžetu. Podsjetio ih na to, da ovaj budžet građane košta milijardu i 500 miliona eura. Milijardu i 500 miliona eura je ogromna cifra koja običnom građaninu je jako teško shvatljiva. Možda je zgodnije to svesti na neke manje cifre koje su prijemčivije običnim građanima. Dragi građani ovaj budžet svakog od nas košta 200 eura mjesečno. Znači, 200 eura mjesečno svaku porodicu. Svaku četvoročlanu porodicu ovaj budžet košta 800 eura svakoga mjeseca. Poređenja radi, ovaj budžet sa vašim kućnim budžetom otprilike glasi ovako:

Jedna porodica ima primanja od 1.260 eura, u tih 1.260 eura na mjesečnom nivou imate nekih 170 eura otplate duga koji ste već uzeli, vi ste kreditno zaduženi. Ali, vi razmišljate tako da biste vi htjeli da trošite 1.500 eura pa vam nedostaje 240 eura. E sad, vi se iznova zadužujete, uzimate 240 eura da biste potrošili mjesečno 1.500 eura. Vi neznate kako ćete da vratite taj novi dug. Vi ste uzeli novi dug, da bi vraćali stari. Vi ste izračunali koliko vam treba novca da trošite mjesečno, ne razmišljajući o tome kako ćete taj novac kasnije vraćati. Država je dužna nekih dvije milijarde eura. Ekonomisti malo sa tim ciframa se igraju, pa se onda tu kaže što je državni dug, što je dug firmi u državnom vlasništvu, što je unutrašnji, što je spoljašnji dug, ali opet kad se sve to presabere možemo reći da je taj neki ukupan dug oko dvije milijarde eura. Uz to jedna važna napomena. Za predhodnih šest godina državni dug je udvostručen sa ovom ovakvom ekonomijom, i sa opasnom tendencijom rasta. I tu ogromnu cifru bih pojednostavio da bi građani mogli da shvate što to za njih znači. Dakle, svaki građanin Crne Gore je dužan 3.225 eura. Svako dijete koje je danas rođeno, svaki učenik u školi, svaki penzioner, svi do jednoga, da li zaposleni ili nezaposleni na današnji dan dužni smo svi pojedinačno više od 3.200 eura. I taj dug naravno, neće biti manji. Sprema nam se autoput, veliko zaduženje za autoput koje opet treba neko da vraća taj novac, moraće da vraćaju generacije koje još nijesu ni rođene.

Ono što je zabrinjavajuće u ovom budžetu i pri ovom i ovakvom zaduživanju je što nema perspektive za otvaranje novih radnih mjesta. Ovi dugovi se uzimaju da bi se

finansirala potrošnja. Dakle, bez izgleda da se ti dugovi u neko dogledno vrijeme i vraću. Ovaj budžet nije razvojni koliko god vi to tvrdili. Mi u Crnoj Gori na 620 hiljada stanovnika imamo nekih 170 hiljada zaposlenih, a od tih 170 hiljada zaposlenih na budžetu države ili opštine je oko 50 do 60 hiljada ljudi. Znači, samo 110, 120 hiljada zaposlenih u Crnoj Gori hrani cijelu Crnu Goru. Jedan zaposleni hrani više od pet ostalih građana Crne Gore. Obećana su nova radna mjesta, obećano je 40 hiljada novih radnih mjesta, od toga neće biti ništa. Gradiće se autoput iz novog zaduženja, nijedna računica nije pokazala da je autoput rentabilan. Nijedna računica, ekonomska računica nije pokazala da će autoput, novac uloženi u autoput biti vraćen u neko dogledno vrijeme. Naprotiv, dobijamo upozorenje od Međunarodne zajednice, od Svjetske banke da ne ulazimo u ovaj projekat, da ćemo zaduženje države povećati na toliki nivo da će biti i neodrživ. Ali čini mi se da je mnogo lakše se zaduživati nego vraćati. Kako ćete vraćati dugove? Vi vodite državu u ekonomski bankrot, bez ikakvog koncepta, kako će ti dugovi biti vraćeni, i čini mi se da to u Vašoj kratkovidnoj politici i ne razmatrate. Ostavljate da drugi vraćaju dugove koje ste vi napravili.

Hvala vam.

PREŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, gospodine ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem predsjedavajući. Zahvaljujem uvaženom poslaniku Tuponji na komentarima, ali želim da istaknem jednu stvar.

Ne sporeći ono što smo i u uvodnom dijelu Predloga zakona Budžeta naveli, ne želimo da našim odlukama i prethodnih generacija, suzimo prostor za odlučivanje budućim generacijama, ili ne želimo da u većoj mjeri ostavimo teret naših dugova nekome ko dolazi, našoj djeci, našoj unučadi. S tim u vezi, komentar, želim da istaknem kod auto-puta. Dakle, auto-put, nije samo saobraćajna investicija, saobraćajni projekat, to je i projekat integracije sjevera sa centralnim dijelom i sa jugom. To je projekat koji otvara prostor da se adekvatnije valorizuju ogromni resursi na sjeveru Crne Gore. Auto-put je nesporno dimenzija koja će povećati dijelom javni dug naše države, ali auto-put će generalizovati i novi rast GDP-a, novo zapošljavanje i auto-put će otvoriti brojne šanse valorizaciji u našim prioritetnijim sektorima, koje smo definisali u strategiji razvoja Crne Gore.

Ako definišemo i vidimo koji je multiplikator povećanja GDP-a kroz samo auto-put i ako vidimo da je naše učešće u gradnji ovog važnog projekta 30% i da će taj projekat do velike mjere pomoći jačanju i ozdravljenju važnog sektora, važne grane u privredi Crne Gore, građevinskog sektora i komplementarnih djelatnosti sa njim u vezi, ako uz to imamo istovremeno izgradnju nekoliko važnih rizorta na našem Primorju, od Luštice, Kumbora, Porto Montenegro, Kraljičine plaže, do niza manjih objekata, ako znamo da u energetici imamo dva kapitalna projekta, jedan je blok "Termoelektrane", a drugi je podmorski kabal i visoko naponska mreža u funkciji podmorskog kabla, ako znamo za brojne projekte koji će biti, i ako svi projekti budu realizovani planiranom dinamikom naša stopa rasta će biti jako, jako visoka, čak moguće i dvocifrena. I to znači da ćemo generisati nove stope razvoja, veći nivo društvenog bruto proizvoda i izvjesno, sa lakšim nivoom vršiti servisiranje našeg javnog duga. Uz to, kada smo završili i popularne i one

podsticajne mjere poreske konsolidacije, stvorili smo platformu za snažniji ekonomski rast i razvoj. I upravo ta platforma mene uvjerava da smo mi na putu oporavka i na putu smanjivanja ključnih fiskalnih ranjivosti deficita Budžeta, on je predložen na nivou 1,98 u ovoj godini.

Dakle, za narednu godinu mnogo manje nego u ovoj godini, i ako smo i ove godine smanjili deficit za blizu trećinu, u odnosu na prethodni period i time uticali na ključnu ranjivost fiskalnog segmenta, a to je zabrinjavajuća dinamika javnog duga. Dakle, ono što moramo da uradimo nakon fiskalne konsolidacije, to je da doprinesemo svi generisanju većih stopa rasta i razvoja i time urednije servisiranju naših državnih obaveza.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvolite, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi gospodine Žugiću, hvala Vam na pojašnjenju, što će auto-put generisati dodatne ekonomske parametre u Crnoj Gori, da će povezati sjever i jug, ali to ste Vi naveli, kao jedan spisak Vaših želja, jedan spisak mogućnosti, ali to niste potkrijepili činjenicom. Ne postoji ekonomska računica, koja opravdava investiciju u auto-put. Naravno, da će to imati izvjesne pozitivne efekte, ali Vi želite da ti efekti budu isplativi za Crnu Goru, ali Vi nemate odgovarajuću dokumentaciju za to, a Vi time i te kako oduzimate mogućnost odlučivanja o budućim generacijama. Kako mislite da niste oduzeli mogućnost odlučivanja budućim generacijama, ako im ostavite prezaduženu državu? Oni više nemaju mogućnosti da investiraju, da budu u mogućnosti da oni uzmu kredit za neke svoje investicione planove, već ste to odlučili Vi danas, a oni će morati da vraćaju Vaše dugove.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Branko Čavor, ima riječ, nakon njega kolega Emilo Labudović.

Izvolite.

BRANKO ČAVOR:

Ministre, pomoćniče ministra, kolegice i kolege poslanici,

Budžet jeste najvažniji zakon, koji u osnovi označava sprovođenje usvojenih politika svih resursa, odnosno državnu politiku koja se sprovodi u sprovođenju finansija u svim sektorskim politikama koje je država usvojila. Predlog Zakona o Budžetu, je iskaz aktuelnog ekonomskog stanja i predstavlja kredibilan i realan finansijski plan koji će obezbijediti održivo funkcionisanje sistema i javnih finansija. Stabilizacija i konsolidacija javnih finansija koja je u toku 2013.godine urađena na dobar način ostaje i dalje prioritet fiskalne politike i za 2014.godinu.

Situaciju u našoj državi od početka ekonomske krize do danas karakterišu mnogi negativni trendovi u industrijskoj proizvodnji, saobraćaju, građevinarstvu, rastu inflacije, pad kreditne aktivnosti, smanjenja stranih direktnih investicija i tome slično. Zbog svega

toga rad na Budžetu u aktivnim okolnostima, veoma težak zadatak. Ono što je dobra praksa u našem Parlamentu, jeste da, kroz rad radnih tijela se veoma vodila ozbiljna, odgovorna rasprava na sve teme koje se tiču određenim i ministarstava i resora, koje se bavi sa ovim pitanjima. Možemo kazati, ipak u većini i bio je realan pristup njima, a na kraju ono što je vrlo važno na tim odborima i da predstavnici ministarstva su prihvatili u ovim okolnostima da planirana sredstva mogu pomoći ili dovoljno će biti da sprovedu politiku u svojim resorima, s tim što i svakako i bilo je potrebe za mnogo većim.

Novim Zakonom o Budžetu predviđen je trogodišnji okvir, dakle budžetski okvir što je i dobra priča za naredne dvije godine, indikativnog karaktera u ovoj godini obavezujućeg karaktera. Ciljevi Budžeta i dalje ostaju kao i prethodne godine obuzdavanje javne potrošnje, uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani, stvaranje uslova za dinamičan i održiv privredni razvoj, očuvanje životnog standarda stanovništva, realizacija svih obaveza na planu evroatlantskih integracija. Realan rast ekonomije pravljen je na nivou od 3,6%. Pitanja, koja jesu značajna, kao za svaku državu i za svaki budžet, to su pitanja deficita i javnih dugova. Fiskalnom konsolidacijom, koja se sprovodi želi se uticati na smanjenja deficita s jedne strane, što je u prethodnoj godini ostvareno, a ujedno i nezaustavljanje rasta javnoga duga. S obzirom, da javni dug odražava odluke prethodnih, kako se ovdje često kaže i sadašnjih generacija, siguran sam da ova mjera neće ugroziti generacije koje dolaze i koje će opet biti u prilici da donose nove odluke, već će biti donesene odluke u vremenu u kojem sada prihvatljivo, za rad donošenja novih odluka koje će i dalje biti posticajne za razvoj Crne Gore.

Predlogom Budžeta deficit je predviđen na 2%, što je svakako napredak u odnosu na 2012. godinu, kada je bio preko 6% odnosno 2013. kada je bio preko 4%, i javni dug je planiran na nivou do 60%. Osnovna ekonomska logika, ne samo države, nego i svakog, da kažem, najbanalnijeg domaćinstva jeste-kako povećati prihode, a kako smanjiti rashode, ali, smanjiti rashode da ostanete aktivni u sprovođenju onih obaveza koje imate.

Što se tiče prihoda, oni su planirana na nivou 35,7% projektovanog bruto društvenog proizvoda i može se kazati da su planom Budžeta uvećani za 100 miliona, odnosno preko 8%, u odnosu na planirani za 2013. godinu. Dakle, izvorni prihodi su planirani po stopi koja je nešto niža od realnog rasta i zbog toga se često nazivaju konzervativni. Do porasta prihoda, doći će, prvenstveno zbog veće naplate poreza, koja će rasti, kao rezultat primjene mjera fiskalne politike, ispostavljanje većeg nivoa poreske discipline, rasta ekonomske aktivnosti, kao i suzbijanja sive ekonomije, pojačanim inspekcijским nadzorom i kaznenim odredbama.

U proteklom periodu pokazalo se da je moguće nositi se sa izazovima fiskalne konsolidacije i donošenjem nepopularnih odluka, koje su često imala poprečan ugao gledanja, a ono što je tačno to je da su te nepopularne odluke donijele određene efekte. U 2014. godini se i teži smanjenu deficita sljedećim sistemskim mjerama, uređenje sistema zarada u javnom sektoru, racionalizacijom javnih nabavki, oko novog modela kojim je ovdje bila riječ o porezivanju fizičkih lica, unapređivanju održivosti penzijskog sistema, naplata poreskog duga, proširivanja osnovne oporezivanja, povećanja određenih poreskih stopa na imovinu koja nije u funkciji, bespravno izgrađenih objekata i tome slično. Jeste pozitivna mjera svakako i to što se omogućava u vidu poreskih olakšica poslodavcima u slučaju otvaranja novih radnih mjesta, prvenstveno za sjever, a u okviru toga računam i za Nikšić i za Cetinje. Valja pomenuti i to da je Poreska uprava

koja je u okviru Ministarstva finansija u proteklom periodu imala veoma značajne aktivnost koja je uz to bila dosta transparentna i proizvod toga je smanjenje poreskog duga za oko 25 miliona. Što se tiče rashoda ovdje bilo dosta toga riječi, oni su sada svedeni po planu na 37,6% bruto društvenog proizvoda, što je oko 70 miliona više u odnosu na 2013.godinu. Oni su prvestveno mogući kao posljedica usklađivanja planskog sa realnim nivoom potrošnje kad se govori primjera radi o zaradama kod Ministarstva prosvjete početak rada novih institucija kao što je Centar za azil, Agencija za plaćanje, Zavod za dječju zaštitu i po osnovu izdataka za kapitalni Budžet što je najznajčajnije svakako za dugoročni razvoj. Važno je istaći, a očekujem da će to biti i u narednoj godini, u prethodnim periodima zabilježeno je redovno servisiranje zarada zaposlenih u državnim službama, penzija i socijalnih davanja, koje sam siguran da će nastaviti i u narednoj godini. Što se tiče garancija bilo je dosta o njima riječ ja samo želim istaći i podržavam taj dio priča da su garancije kao razvojni dio projekata, a i da su stabilne, ako je tako to je svakako dobro. Oko zaduženja isto je bilo dosta govora i da su ona u visini od 240 miliona eura, što je za deset miliona manje u odnosu na prethodnu godinu, pozamnjena sredstva će biti usvojena na otplatu glavnice kredita, finansiranje deficita i stvaranje fiskalnih rezervi. Svakako da je najznajčajnije pitanje, ono što se računam svi ovdje u Parlamentu slažemo, kada se povećava kapitalni budžet. Projektovanim budžetom kapitalni budžet je povećan za 25 miliona, u odnosu na prethodnu godinu, i iznosi 90,2 miliona. Ova sredstva će biti angažovana preko Direkcije za javne radove 52% odnosno Direkcija saobraćaja 48%. Na ovaj način se stvarno doprinose realizacije kapitalnih projekata, samim tim se stvaraju prreduslovi razvoja izgradnje infrastrukture otklanjanje uskih grla da bržim razvojem kasne i upotrebe resursa kojima raspolažemo. Ono što jeste značajno da se ne računa apsolutno kao trošak već uložena sredstva i investicije koja će donijeti i direktnu korist,a indirektnu korist i kroz zapošljavanje i kroz druge benifite koji će se ostvariti.

Ono što treba kazati da i u ranijim godinama kapitalni budžet je bio planiran u realnoj dimenziji, ali ono što se karakteriše da u nekim sredinama on nije sproveden zbog nemanja planske dokumentacije. Zbog toga moja jeste preporuka onima koji ulaze u prostor iskorišćavanja ovih sredstava da se pripremi i odgovarajuća planska dokumentacija kako bi se ova sredstva realizovala.

Na kraju da kažem da sam prepoznao u ovim budžetskim projekcijama podršku i lokalnih zajednicama. Mogu istaći u tom dijelu i podrška u mom gradu iz kojeg sam ja Nikšiću, jer uz ono što lokalna uprava radi u ovoj godini na stabilizaciji finansija i nastavku realizacije projekta koji su započeti i novih projekata mislim da je to svakako značajno. I zbog toga podržavam i ono što su projekcije Budžeta prema podršci u ovom gradu, kroz izgradnju primjera radi veoma značajnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Nikšiću gdje su predviđena sredstva 1,39 miliona, za puteve gdje su predviđena sredstva za nastavak rada puta Nikšić-Vilusi i obilaznice Nikšić druga faza. S druge strane je značajna i podrška u izgradnji određenih rekonstrukcija objekata u Nikšiću, kao i što je investiciono preduzetnički centar Tehnopolis čija je lokacija predviđena na mjestu Doma vojske, to Nikšićani svakako dobro znaju, i tu su predviđena sredstva od 600 hiljada eura. Takođe, za Dvorac kralja Nikole u Nikšiću 350 hiljada eura, za završetak i stavljanje u potpunu funkciju bioskopa 18.septembar 200 hiljada eura, Doma revolucije u Nikšiću oko izrade projektne dokumentacije i hitnih sanacionih radova oko 200 hiljada, Studenskog doma”Braća Vučinić” u Nikšiću 150 hiljada, server 213, 100 hiljada. Dakle ,tu ukupno negdje oko milion i 600 eura. Dakle,

značajna sredstva. S druge strane, drago mi je i da je planirana podrška programskim aktivnostima kulture u Nikšiću, sredstva predviđena u visini od 200 hiljada eura, to je za podršku onih manifestacijama koje su značajne za grad Nikšić, a mislim i za Crnu Goru, kao što su Festival glumca, Festival gitare, Like fest, Septembarski dani kulture i tome slično.

I na kraju sve ovo što sam kazao podržavam Budžet. I nadam se da će u većini svih poslanika biti podržan, i nadam se da će kroz ovaj Budžet sve sektorske politike koje su planirani u državi biti sprovedene. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Emilo Labudović sada ima riječ, neka se pripremi kolega Husnija Šabović.

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Čavor, da Vas ne držim dugo u zabludi neće ga svi poslanici podržati. Da ću makar jedan jedini biti, glasaću protiv ovog Budžeta.

Poštovane kolege, u ona zlatna i srećna vremena kad su djeca još govorila sa svojim roditeljima i kad se sa njima nijesu dopisivala preko Twitera i Faceboka uspavljivali smo ih onim divnim pričama u kojima se uvijek na kraju pojavi princ koji sredi sve, oslobodi uspavanu princezu, oženi se sa njome i dugo i srećno žive i imaju puno male djece. E i ovo mi liči na neku bajku svake godine u njen sumrak dođe ministar finansija ispriča nam bajku kako će sve biti pokriveno, kako će biti svega dovoljno i nama samo ostaje da onako sigurni, da onako uvjereni kako je svijetla budućnost tu samo što nije, sačekamo Novu godinu provešimo se. I tako iz godine u godinu, gospodine ministre, sve do dana današnjeg. I ovo je ovdje što danas raspravljamo u predvečeri ove godine bajka. Bajka o tome kako ćemo sa nešto više od milijardu i po evra pokriti sve naše potrebe, sve naše dubioze i kako ćemo dočekati i sljedeću Novu godinu srećni i zadovoljni po sistemu da bude "vuk sit a i ovce na broju". Ja ne bih polemisao oko toga koliki je ovaj Budžet, jer znam dobro da i je dva put viši nego što je ovaj imali bismo ga gdje potrošiti. Ali moram pitati, gospodine ministre, i sebe i Vas odakle i ovo ovoliko? Iz kojih to izvora, gospodine ministre, osim ako i dalje ne nastavite ovaj sistem cijedenja suve drenovine, ali po sistemu Sule Radova kome je bog dao da mu i Vi ostavite kome nije i ne treba mu?

Znate šta je apsurd ovog vremena i ove ekonomske politike, gospodine ministar? Ekonomiku Crne Gore ne drži moja i vaša generacija, ne drže je ni moja djeca, jer su nezaposlena, ekonomiku Crne Gore drži moja majka penzioner, čiju ste gušu stisli dotle da sumnjam da sada više može i da diše sa svojih 120 evra penzije. Vi ste i ove godine odlučili da joj ni centa više ne dodate, kako njoj tako i još otprilike 120 hiljada penzionera. Takođe ste odlučili, gospodine ministre, i ove godine da ne završite projekat socijalne karte kako biste socijalnu politiku vodili na način na koji je vodite i do sad po potrebi i prema interesu, a ne prema stanju stvarne socijalne potrebe već od izbora do izbora, od grada do grada, na način što aktivisti DPS-a određuju ko je socijalni slučaj, a ko nije i pod kojim je uslovom socijalni slučaj. Nijesmo govorili, niti ćemo odgovoriti ni ove godine, odakle ćemo da namaknemo ovih milijardu i po. U situaciji

kada imamo strahovit disbalans uvozno izvoznih parametara, u situaciji kada, gospodine ministre, do kraja godine teško da ćemo izvesti više od 400 miliona evra, a da ćemo pri tom uvesti milijardu i 600, čega samo 400 miliona za hranu, od čega ćemo da živimo, gospodine ministre? Lijepo je maštati, lijepo je sanjati razvoj, očekivati neke strane investicije koje treba ovo da pokrenu i da ponesu, ali sa ovih 100 miliona razvojnog budžeta, gospodine ministre, od kojih će pola da ode na ono što nema blage veze sa razvojem toga razvoja nema. I nije to problem ove godine, i nije to problem ni naredne godine, to je problem svih ovih godina. Nakaradnu ekonomsku politiku vodimo, gospodine ministre. Oslonili smo se na poljoprivredu. Na koju, gospodine ministre? Na onu u kojoj se gospodin ministar poljoprivrede umjesto da sarađuje sa poljoprivrednicima svaki dan svađa se njima, ucjenjuje on njih, oni njega. Na turizam? Na onaj turizam u kome već 20 godina liše Splendida nije napravljen ozbiljan hotel. Na turizam u kome svake godine usvajamo po neki aneks na neki od ugovora za naša najveća turistička blaga i naše najveće turističke resurse. Ili od industrije, gospodine ministre, đe smo sve živo zatvorili gdje se ovih dana poslodavci i radnici ne dogovaraju oko toga, kako da povećaju proizvodnju već oko toga ko će koga prije da nadmudri u izbjegavanju onoga što se zove zakon i zakonska obaveza. S tim i takvim konceptom ovaj budžet je još i dobar, vjerujte. Ja ne mogu, evo možda nije to opoziciono prihvatljivo, ali ne mogu a da vam ne dam priznanje, ali samo u onom dijelu koji je gospodin Janko nazvao neka vrsta alhemije. Stvarno pokušavate da od nemogućeg stvorite nešto moguće. Ne ide, gospodine, naopako je u startu, naopako je u konceptu i ne može za rezultat da da nešto normalno, nešto objektivno i nešto očekivajuće. Dok se god ne promijeni suština ekonomske politike, a ne može sa vama i ne može dok ste vi, ne mislim vi personalno, nego vi koje predstavljate, ovo će samo biti presipanje iz šupljeg u prazno ili što bi naš narod rekao sjeći ćemo uši da bismo krpili pozadinu. Sa takvim Budžetom, gospodine ministre, možemo samo ne da živimo ne da preživljavamo, nego da makar ne preskočimo onaj rubikon koji se zove dvije trećine stanovništva ispod donjeg nivoa socijalnih potreba, a tome smo evo čak vjerujući i samom Monstatu, samo za korak. I sad vrlo konkretno tri - četiri generalne primjedbe na ovo što je planirano. Što je naš narod rekao "dok se dijete ne zaplače, majka mu se ne sjeća", ovdje nijesam čuo ni jednu jedinu riječ, a ponavljam je od budžeta do budžeta iz godine u godinu, gospodine ministre, ni ove godine nijeste planirali ništa da radite na onom projektu obezbjeđenja nove zgrade za Parlament. Prosto mi vas dođe ponekad žao kad Vas vidim kako tu čekate u hodniku vrijeme da uđete u plenarnu salu, jer nemamo gdje da vas smjestimo. Bila me je sramota, mene lično prije neki dan kad su ovdje kandidati za sudije ustavnog suda čučali tu u hodniku i čekali da budu jedan po jedan prozvani, jer nemamo gdje da ih smjestimo, jer nemamo ni mi gdje da sjednemo. Ja znam da našim građanima ova priča djeluje dosta odurno i da se doima kako se mi borimo za nekakav luksuz i ne znam šta. Za elementarnu stolicu, gospodine ministre, se borimo i za prostor gdje ćemo moći da radimo jedan tako ozbiljan posao kakav radimo. Vi, evo godinama na tom planu ne radite ništa, ni makar idejni projekat da se završi. A u međuvremenu su mnogi i agencije i ovi iz MUP-a i ne znam odakle izgradili veličanstvene zgrade po Podgorici.

Takođe, da vas pitam, gospodine ministr,e ni ove godine ni riječi o gradskoj bolnici. Podgorica je jedini grad u svijetu, ne u Crnoj Gori koji ima više od 30 hiljada stanovnika, a da nema gradsku bolnicu. I nemojte da mi se vadite na Klinički centar to nije podgorička bolnica. To je bolnica svih građana Crne Gore i svaki Podgoričanin koji

legne tamo, leži u krevetu nekoga iz Pljevalja, iz Plava, iz Berana, iz ne znam odakle. Van svake pameti je, mi imamo gradonačelnika koji je ljekar, koji godinama na tu temu jednu riječ nije progovorio. Lijepo je sve, graditi gradska pozorišta i ne znam šta. Ali, prije svega zdravlje, gospodine ministre, a o tome ni jednoga slova ni ove godine. Takođe, nema ni govora o zgradi u kojoj bi se makar za vrijeme zimskih mjeseci zbrinjavali beskućnici. Zna se šta se prošle godine radilo na tu temu? To svaki grad koji drži do sebe mora da ima, gospodine, a red je da Podgorica se svrstava u te gradove. Podgorica jedini grad koji sebe zove glavnim, a da nema Dom za stare, za lica koja su sama, za lica koja su bez brige svojih najbližih. Hoćemo li godinama da žmurimo pred time i da ih šaljemo u Dobrotu ili u Danilovgrad? Red je, gospodine ministre, i o tome da razmislimo. Ja znam da para nema, ali ako ima za ono prebijanje sa Elektroprivredom, ako ima za dubioze u KAP-u, moraćemo jednom stisnuti petlju i početi i ovo da radimo. Tek kad to stavite na dnevni red i kad tek to uvrstite u ovaj Budžet, budete sigurni bio ja u opoziciji ili ne, ja ću dići obije ruke za njega, ovako nema šanse. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, gospodine ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem se gospodinu Labudoviću na onome što je kazao u svojoj diskusiji, posebno u dijelu prioriteta koje je istakao i koji bi se trebali finansirati iz dijela Budžeta, kapitalnog Budžeta za javnu potrošnju koja bi se odnosila na podnošljivije uslove za ovaj visoki dom, zgradu Parlamenta. Tim povodom samo da kažem da je ove godine u Budžetu planirano 400 hiljade eura, za projektnu dokumentaciju, da li je to dovoljno, slažem se da nije, da li je dobro da kandidati za sudije Ustavnog suda čekaju u hodniku svakako saglasan. Evo imamo nekoliko dodirnih tačaka koje su iz našeg ugla, praktično identične. Oko gradske bolnice i prostora za smještaj beskućnika tema koja mora biti u fokusu Vlade za najskoriji naredni period. Ja se nadam da ćemo neki prostor za beskućnike makar za zimski period naći u dijelu imovine kojom država raspolaže. I to će biti jedan od predloga za Vladu za njen naredni program rada. U punoj mjeri saglasan da taj dio dovedemo makar do minimuma socijalne podnošljivosti.

Kada je u pitanju potpuno pogrešan koncept ekonomske politike tu se ne slažemo, gospodine Labudoviću. I mislim da su osnovni ciljevi ekonomske politike koje je definisala Vlada Crne Gore, prije svega i odgovor na ono što ste pitali otkud i ovoliko javnih prihoda na prihodnoj strani Budžeta. Govorio sam u prethodnim obraćanjima pojedinim uvažanim poslanicima i visokom domu da mi nakon poreske konsolidacije, nakon fiskalnog prilagođavanja, jedino što moramo da uradimo jeste da generišemo veće stope rasta. Prioriteti koji će koristeći prije svega komparativne prednosti onog što nije valorizovano, a čime je Crna Gora jako bogata ipak imati veće stope rasta i namaći veće prihode. Navešću samo jedan primjer, projekat Azmonta u Kumboru. Zna se da je investicija nešto iznad 500 miliona eura, a ta će investicija generisati nove javne prihode na godišnjem nivou, zavisno od faze izgradnje u iznosu od 30 do 50 miliona eura javnih prihoda. Ako sve to pomnožimo sa ostalim projektima u turizmu, energetici, saobraćaju, infrastrukturi, ja sam ubijeđen da ćemo sa manje alhemije, a sa više realne potpore imati prihodnu stranu koja će snažnije rasti od naredne godine pa naprijed. A sami ciljevi ekonomske politike, gospodine Labudoviću, su definisali u nekoliko važnih

dokumenata koje je donijela Vlada Crne Gore. Dakle, osim dinamičnijeg rasta, kroz generisanje razvojnih projekata, važna dimenzija je svakako i smanjivanje regionalnih razlika u razvoju, odnosno što više podsticaja za razvoj sjevera Crne Gore, i mi to imamo i u kapitalnom budžetu i u zakonima koje danas predlažemo ovom visokom domu na donošenje. Pogledajte samo izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i tamo ćete naći nekoliko veoma, veoma važna stimulansa, posebno za sjever i nerazvijeniji dio Crne Gore. Takođe, prioritet ove Vlade je novo zapošljavanje, pravednija socijalna politika, ali i ono što je najvažnije, sve u funkciji povećanja životnog standarda građana. Da li je to realno, ili nije, ja mislim da će vrijeme vrlo brzo pokazati i da ćemo imati i jednog opozicionog poslanika koji će dići ruku za jedan budžet, ako ne za ovaj, ono za onaj u naredno godini. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Labudoviću,izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine ministre,

Ja sam Vam rekao, čim se nas dvojica makar u jednoj tački složimo, to je pouzdani znak da je đavo odnio šalu. I ja se potpuno slažem s Vama, u onom dijelu u kojem ste se Vi složili sa mnom, a to je da je stvar previše ozbiljna, da bismo tako olako po sistemu bajke iz godine u godinu prolazili.

Zaboravio sam prije da o onom spisku objekata, bez kojih ovo ne može da se smatra ni glavnim gradom, a nije samo u pitanju njegov status, kao glavnog grada nego njegov status kao nekog centra koji mora da obezbijedi sve ono što se ne može obezbijediti na svim drugim prostorima Crne Gore, to je Nacionalni centar za autizam. To je na žalost pojava koja je sve izraženija, a u obavezi smo, zdravi i oni koji su, da kažem, elementarno društveno i socijalno svjesni mogu nekako i da pretrpe, jer imaju volju za to, oni toga nijesu svjesni. Grijeh je, gospodine ministre. Nemamo ni centar za njihovo školovanje, ajde do osnovne škole to nekako ide dalje od toga ni makac, a grehota je, to su genijalci u nekom svom svijetu i u nekim djelatnostima do kojih samo oni mogu da dođu. A što je najgore, nijesmo riješili njihov status kad im odu roditelji, jer o njima za sad samo brinu roditelji. Šta kasnije? To su isto naši sugrađani, gospodine ministre, i o njima smo i te kako dužni da vodimo računa.

Osvrću se na ovih nekoliko Vaših primjedbi, vezano za Skupštinu. Ja znam i prošle godine smo bili taman toliko odvojili za idejnu dokumentaciju. Evo i ove, a garantujem da ćemo i sljedeće. Ali, to ne rješava taj problem, gospodine ministre. Ja ne krivim Vas, ja krivim ovaj dom. Ovaj dom usvaja Budžet. Ovaj dom vam svake godine daje zeleno svjetlo za to, pa pušta da živi praktično na ulici. Ovome se domu ne može prići. U ovaj dom ne može doći gost, ne može doći građanin, nema gdje da se parkira, nemamo ga gdje dočekati, pravo sa ulice se ulazi u ovu kuću.

Gospodine ministre, i onu prostoriju koju smo jedva bili odvojili da predstavnike Vlade da čekate tamo i nju smo morali da iskoristimo. Nemamo kud više, gospodine ministre. I da Vas savjetujem. Ja znam i Vi dobro znate, gdje se nalaze pare, ali nećete i ne smijete da ih uzmete. Uzmite od onih koji imaju, gospodine ministre. Zađite u Lutriju Crne Gore jednom. Uzmite od onih koji imaju, koji su uzeli milione i milione iz ove države i sada ćete, računajući sve će proći, pa će oni na tenante to da grickaju jednoga

dana. Ne može, gospodine ministre, sve dok ne oporezujete one koji su uzeli kao koncesionari ili su kupili naša privredna, naročito turistička dobra. Vi pominjete Azmont, koliko je takvih po Primorju, koji su to uzeli, da ne govorimo Asa u Perazića dolu, pa do neznam koga, koji još mrdnuli nijesu, da ne pominjem Ulcinj, da ne pominjemo one silne hotele koji su uzeti, na njih uzeti basoslovni krediti i ljudi se izgubili, a sad ostavila država da vadi kestenje iz vatre. Ovih dana ćemo da glasamo za produženje aneksa ugovora za jednog takvog vašeg investitora. Dokle, gospodine ministre? Dokle?

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Idemo dalje.

Kolega Husnija Šabović, sada ima riječ, a neka se pripremi kolega Velizar Kaluđerović.

Izvolite.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani ministre sa saradnicima,

Budžet, kao jedan od najvažnijih zakona, je osnova za finansiranje usvojenih politika potrošačkih jedinica. Njime se trasira pravac državne politike za predstojeću godinu u dijelu javnih finansija.

Predlog Budžeta za narednu godinu odražava konzistentnost i nastavak konsolidacije javne potrošnje, kroz vođenje odgovorne i restriktivne fiskalne politike u okviru postojećeg makro-ekonomskog ambijenta i izrazi aktuelne ekonomske realnosti. Ozdravljenje javnih finansija može biti uspostavljenjem balansa javne potrošnje, kroz budžetsku ravnotežu i jačanje recesionih pritisaka uz povećanje zaposlenosti i uravnoteženje platnog bilansa. Efikasnost fiskalne politike slabi sa rastom zaduženosti. Izuzetak je zaduživanje usmjereno ka realizaciji kapitalnih, a posebno infrastrukturnih projekata, jer se na taj način stvaraju preduslovi za ekonomski razvoj i otklanjanje uskih grla.

Kapitalni budžet za 2014.godinu planiran je nešto iznad 90 miliona eura, odnosno 2,6% bruto društvenog proizvoda, što je povećanje od oko 25 miliona u odnosu na prethodnu godinu. No, gospodine ministre, kolege poslanici, ja želim da Vašu pažnju fokusiram na refleksiju Budžeta na Opštinu Plav. A da bih to uradio, moram vas podsjetiti, i vas, kao i građane Plava, da gotovo dvije pune godine, znači to su godine od momenta kada mi ne participiramo u lokalnoj samoupravi Opštine u Plavu, nije gotovo ništa urađeno do danas. I nadam se da ćemo i mi nastaviti na proljeće ono što smo radili.

Da vas podsjetim. Do danas Plav i plavska opština, nekada među najčistijim u Crnoj Gori grca u smeću, zbog neriješenog pitanja deponije za čvrsti otpad. Plav je čitavo ovo ljeto, pa i danas bio bez vode, pa i to što ima nije za upotrebu, sva tri mjesna centra, znači ne mogu piti vodu.

Zapošljavanje, gospodine ministre, u lokalnoj samoupravi u Plavu se vrši bez Vaše saglasnosti, ili bez bilo čije saglasnosti. A ja pamtim vrijeme kada smo bili u vlasti, pa smo za svako radno mjesto na koje smo trebali zaposliti nekog, morali tražiti saglasnost Ministarstva finansija. Danas to nije slučaj u Plavu. Ja mislim da sve ono što se ubere od poreza i drugih prihoda ide samo na izmirivanje ličnih dohodaka.

Kada bih govorio nešto što nije istina, a da me slušaju građani Plava i da gledaju, ja bih se danas zastidio, ali su oni najbolji svjedoci da li je ovo tačno ili nije. A, mi ćemo nastaviti, gospodine ministre, tamo gdje smo stali, kako rekoh. Nastavićemo u mjesnom centru Murino, ja se nadam, sa početkom i dovršetkom Sportskog memorijalnog centra uz znak sjećanja na nevine žrtve NATO bombardovanja. Vjerujem, gospodine ministre, da nećete mnogo uštedjeti u Budžetu, ako je prethodne godine u Budžetu bilo planirano 300.000 eura za ovaj centar, u ovom budžetu je to nešto umanjeno, ja se nadam da ćete dati doprinos da se sredstva koliko su neophodna po onoj projektnoj dokumentaciji koju smo pravili i realizuje. A ja želim da vas podsjetim, Vas i sve druge, ovaj Sportsko memorijalni centar uz znak sjećanja na nevine žrtve je obećao tadašnji predsjednik Vlade gospodin Igor Lukšić, lično se obraćajući građanima Mjesnog centra Murino.

Drugo, gospodine ministre, da Vas podsjetim, stali smo...

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvinite, kolega Šaboviću. Možemo li nastaviti kolega Medojeviću?

Pa dobro, edukujte se malo, ali moramo kolega Šabovića pustiti da završi do kraja. Izvolite.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Takođe vas, gospodine ministre, podsjećam da smo stali i da smo tada napravili rekonstrukciju putnog pravca Murino-Čakor-Peć. Samo 800 metara je ostalo neasfaltiranog puta i nedovršen granični prelaz, a to žila kucavica najnerazvijenijeg dijela u Crnoj Gori Murine, Velike i tog drugog stanovništva koji tu žive. Molim vas da date napor da u ovim sredstvima kapitalnog budžeta, a tu rekonstrukciju je uradio i završio i veoma korektno i efikasno tadašnji direktor za Direkciju za puteve, a današnji gradonačelnik Nikšića, gospodin Vesko Grbović.

Gospodine ministre, u Gusinju je predviđena izgradnja sportske sale. Ona je bila dio budžeta i u protekloj godini i takođe su sredstva nešto umanjena, nadam se da razlog nije budžet i Vlada nego je razlog nedovršene ... rijeke grnčara koje su i tada bila problem, pa vas molim da se to razriješi i da ovo ljeto počnemo sa izgradnjom te sportske sale zato što smo je obećali i zato je što je građani Gusinja zaslužuju. Neću vas pitati danas da li će Gusinje biti opština, ne želim da postavljam demagoška pitanja. Želim da vas pitam da li ćemo stvoriti pretpostavke da Gusinje onoga momenta kada postane opština ima elementarne uslove da to bude opština, a prilog toga bi bilo da potpomognete da se dovrši objekat koji će biti u funkciji zgrade lokalne uprave u Gusinju.

Da podsjetim, takođe, da smo u Gusinju napravili jednu modernu saobraćajnicu od Gusinja do graničnog prelaza Vrmoš i da je ona dovršena. Nijesmo htjeli da pravimo pompu i pravimo otvaranja, ali mislim da ta investicija od 2.100.000 eura zaslužuje da na proljeće bude otvorena.

Gospodine potpredsjedniče, da vas zamolim za nepristojna upadanja gospodina Medojevića. On se ponaša kao da je na ulici, mislim da to sada nije u redu. Hvala. U redu.

Gospodine ministre, takođe da podsjetim da su zahtjevi veliki za početak i dovršetak radova putnog pravca preko susjedne Albanije za Plav-Gusinje-Podgorica. Čuju se neki glasovi kako se traži od Vlade Crne Gore da participira pet miliona eura u izgradnju tog dijela puta. Znam da taj sjeverni dio Albanije nema neki interes od tog

puta, a mi imamo. Zato vas molim, znam da su teška vremena budžeta, znači živimo u vrijeme deficita u budžetu, a ne suficita kako je to bilo do druge polovine 2008. godine i znam da nije lako investirati investicije u drugoj državi, ali je to stvarno naš interes.

Molim vas da nađete načina, makar u nekom faznom dijelu, u nekoliko etapa, ukoliko budete mogli to da učinite. Nadam se da ćemo zajedno sa Vladom, nemam nikakve primjedbe na komunikaciju između Vlade i lokalne vlasti u Plavu. Naprotiv, ovo sve što sam nabrojio bila je posljedica idealne komunikacije. Kakva je komunikacija lokalnih jedinica sa Vladom i da li oni od vas traže, da li stvaraju realne pretpostavke za realizaciju projekata, to je nešto drugo, procijenite vi, a neka cijene i građani plavske opštine. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, sada imate proceduralnu intervenciju.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Potpredsjedniče, molim vas da upozorite vašeg partijskog kolegu da bira riječi kada se obraća prema predsjedniku jedne partije. Dakle, ovdje sam voljom građana. Jedan sam od lidera Demokratskog fronta najjače opozicione grupacije.

U svom uvodnom izlaganju sam upozorio da je kapitalni budžet predizborni, kolega je to sada upravo pokazao. Prema tome, mi smo u parlamentu, nijesmo na ulici. Posebno od kolege koji je već bio predmet istražnih organa zbog krivičnih djela. Ja vas molim, dakle kolega koji je iz Demokratske partije socijalista, koji je predmet istrage naših pravosudnih organa, on nekome ovdje u parlamentu da govori kao da je s ulice. Vi ste trebali da reagujete, osim ako vi nijeste ovdje i ako nemate dvostruke aršine, jedan za vaše partijske kolege, a drugi za opoziciju.

Prema tome, gospodine potpredsjedniče, molim vas da upozorite, nijesam ništa rekao što nije primjereno parlamentarizmu i parlamentu. Naravno, u svakom parlamentu postoji ova vrsta komunikacije. Ali, zaista, čovjek koji je krivično gonjen zbog teških krivičnih djela, da on govori poslaniku opozicije da se uličarski ponaša, vi ste trebali da reagujete.

Gospodine Šturanoviću, vama se obraćam. Nijesam ničim uvrijedio kolegu Šabovića, ničim, normalna komunikacija između poslanika. Radi se o budžetu koji je, po mom mišljenju, to sam rekao u uvodnom izlaganju, više izborni nego razvojni. Molim vas da upozorite kolegu, barem na način da vodi računa kome se obraća.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ne može proceduralno. Kolega Šaboviću, proceduralna intervencija je meni upućena, prvo ću ja da odgovorim.

Prvo, kolega Medojeviću, što se tiče dvojnih aršina, valjda smo za ovo vrijeme pokazali ovdje da li postoje dvojni aršini i od koga. Od mene kao predsjedavajućeg apsolutno ne, za sve ovo vrijeme koliko tu stojim. S druge strane, nije rečeno, a vi me ispravite ako griješim, ulični nego je rečeno nijesmo na ulici. Kolega Medojeviću, jesam li ja vas pažljivo slušao? Uzećemo stenogram, pa ćemo ga pročitati. Znači, stenogram će pokazati da je rekao - nijesmo na ulici da tako razgovaramo. Ali, stenogram ćemo dobiti do kraja današnjeg dana, to je jedna stvar.

Treća stvar koja je veoma bitna, molim vas, da li je ovaj budžet razvojni ili nije razvojni, o tome ste saopštili svoj stav tokom izlaganja, i ništa sporno, kolega Šabović misli drugačije. U čemu je tu spor? Znači, nema ništa sporno. Kolega Šabović misli da je ovaj budžet razvojni, vi mislite da nije razvojni, i tu nema spora. Ono što je spor, i ja vas molim, i vas, i sve ostale, nema dobacanja iz klupe, zato što je tako Poslovníkom regulisano. Poslovníkom je regulisano, kolega Medojeviću, pogledajte to, nema dobacanja iz klupe. Nekoga to kao što ste vi možda ne dekocentriše, nekoga dekocentriše, nekome smeta, nekome ne smeta itd, ali suštinski u Poslovníku je rečeno nema dobacanja iz kluba. Molim i vas i sve ostale zajedno da ispoštujemo to. Ako imamo drugačiji stav od kolege koji trenutno diskutuje, možemo se javiti za komentar i razjasniti je li razvojni, nije li razvojni itd.

Tako da vas molim sve da i meni i ostalim ljudima koji su ovdje za ovim stolom pomognete u vođenju ove sjednice, ove i svake druge, naravno i da poštujemo ono što je zacrtano Poslovníkom. Ovo su sve stvari koje su saopštene na način na koji sam govorio, dobićemo stenogram do kraja današnjem dana, ja sam to čuo tako, a evo i ljudi oko mene da je kolega Šabović rekao na upadice sa strane, molim vas nijesmo na ulici, a nije rekao bilo šta drugo. Molim vas da samo to tako i tretiramo. Da li je budžet, kažem opet, ovakav ili onakav, o tome možemo tokom korišćenja onih mehanizama koji su Poslovníkom. Molim vas da ne otvaramo dalje. Izvolite, nema problema.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Potpuno razumijem da kolega ima, eventualno, problem sa koncentracijom, pa da mu smeta žamor u sali ili dobacivanje. Treba vama da se obrati i kaže - molim vas, red u sali. Ne može da proziva mene imenom i prezimenom i da govori u kontekstu ulice. U svakom parlamentu bi to doživio kao uvredu. Imao sam pravo da tražim repliku. Zna se u Crnoj Gori šta je ulica, a šta je šuma i zato gospodine potpredsjedniče samo sam tražio da jednostavno upozorite vašeg partijskog kolegu da kada sa mnom korespondira, da se drži jednog korektnog, ja sam uvijek imao korektan odnos. Nisam njega ništa lično pomenuo, niti sam pomenuo njegovo prezime, ako sam nešto rekao, rekao sam u kontekstu priče da će nešto da se otvara pred izbore u Plavu. To je politička konstatacija, gospodine potpredsjedniče, nije lična. On je pomenuo moje prezime i ulicu. Prema tome, smatram da sam imao dovoljno poslovníčkih razloga da, ne da opomenem, nije nikakva opomena, nego jednostavno sugestija da ipak kada komunicira sa najačom opozicionom grupacijom, ipak vodi malo računa o svom rečniku. Nisam njega nigdje pomenuo ni prezimenom ništa. Govorio sam politički, imaoćemo i drugih rasprava na političku temu. Žao mi je što je kolega to tako doživio, ali ipak mora da vodi računa kad pominje ulicu, jer i mi sa ulice možemo da odgovorimo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Pomenuto je u ovom kontekstu o kome sam ja govorio.

Kolega Šaboviću, hoćete li da me pustite da završim? Pa dobićete riječ. Dobićete riječ, samo da ja završim.

Kolega Medojeviću, još jednu stvar, podsjetili ste me. Nemojmo ovdje da govorimo, moj partijski kolega. Kolega Šabović jeste moj partijski kolega, ali kolega Šabović je ovdje u ovom Parlamentu, prije svega, moj kolega poslanik, kao što su svi ostali i nije bilo načina i mjera da njega upozoravam, nego ostale uključujući i Vas, da iz

klupe ne dobacujete. Samo to molim. Ako imamo neku nedoumicu političke prirode, različito gledanje i tako dalje, koristimo mehanizme koji su Poslovnikom predviđeni.

Sad ne možemo, dovoljno smo raspravili ovu stvar. U redu je mislim da smo dovoljno ovo pitanje razgraničili.

Izvolite, kolega Šabović, minut.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče, evo i Vama se obraćam sa dobrim dijelom se komentara koji je izrekao, kolega Medojević, slažem. Slažem se da ne treba dobacivati, slažem se da ne treba upotrebljavati riječi. Ja sam upotrijebio onaku kakvu ste vi čuli, slažem se da je vođa velike partije, velike koalicije, ali je valjda na njega i veća odgovornost da da priliku da se ne upada. Nešto što je, mislim lična uvreda pomenuo je da se protiv mene vodi visoki krivični postupak za visoka krivična djela. Da vas obavijestim jedanput za sva vremena, taj krivični postupak je završen, mojim traženjem uzimanjem imuniteta pred pravosnažnim i pravosudnim organima Crne Gore i ni jedan navod nije dokazan, ali vas molim da morate shvatiti da se čovjek povrijedi. Mislim da gospodina Medojevića tek čekaju presude za Zemun i sve ono što je činio.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Pa dobro pominjao je Vas i evo opomenuli smo ga.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Znači, neka on dokaže kao ja, pred pravosudnim organima ono što mu se stavlja na teret u javnosti i ja ću mu čestitati.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Šaboviću, zahvaljujem.

Proceduralno smo stvar završili, molim vas da na ovaj način na koji sam govorio nastavimo dalje i molim vas da nema dobacivanja sa mjesta, ostavimo presude, ostavim procedure nadležnim organima, a mi ovdje da se bavimo onim što je na dnevnom redu. Na dnevnom redu je budžet, jedno od najvažnijih pitanja za građane ove države. Daj da se posvetimo tome. Molim Vas, kolega Medojeviću, da na ovaj način završimo ovu priču.

U redu ako insistirate, imate pravo na komentar.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Kolega Šaboviću, da li ste u Vašoj brizi za sjever Crne Gore registrovali ono što je Zavod za statistiku registrovao prije neki dan. Da je stopa siromaštva u Crnoj Gori povećana od 2010. za 75%, da je 70 hiljada građana Crne Gore svaki dan suočeno sa glađu? Da li ste svjesni svoje odgovornosti kao član vladajuće koalicije da je svaki drugi siromašni koji mjesečno ne može da obezbijedi potrošnju za 180 eura za odraslog člana Crne Gore sa sjevera Crne Gore? Da li ste ministru finansija kao poslanik Demokratske partije socijalista uputili zahtjev da vam govori gdje u ovome budžetu vidi mjere za borbu protiv siromaštva, gdje vidi mjere za otvaranje novih radnih mjesta u Plavu i u oblasti koju Vi ovdje predstavljate kao poslanik? Da li mislite da se sa ovakvim budžtom može smanjiti stopa siromaštva u 2013. godini? Da li ste rekli Vašim prijateljima i glasačima u Plavu da svako deseto dijete na sjeveru Crne Gore nema dovoljno za

hranu? Da li znate kolika je bijeda i sirotinja na sjeveru Crne Gore? Da li znate koje su posledice zatvaranja fabrika u Plavu, u Rožajama, u Beranama, u Bijelom Polju? Da li imate Vi kao poslanik s tog kraja obavezu i odgovornost da ovdje pitate ministra iz Vaše partije kako i na koji način misli da promijeni politiku Demokratske partije socijalista?

Vi nas gospodine Šaboviću ovdje, zajedno sa Vašom Vladom navikavate na dugotrajnu bijedu, jer bijedna čovjek, siromašan čovjek se lakše kupuje. Vi ste bili svjedok, ja sam vas gledao na You Tube kao zapošljava ljude po partijskoj liniji, zajedno sa kolegama iz SDP-a, zajedno sa kolegama iz Socijaldemokratske partije dijelite zapošljenja u plavskoj Opštini kao da su Vam od djeda ostali. Prema tome, kolega Šaboviću, evo sada da maknemo ove priče ko je šegao šumu, a ko je dilovao drogu sa zemunskim klanom. Možda će bit vaš predsjednik prije odgovoran za saradnju sa zemunskim klanom, nego ja gospodine Šaboviću, ali ostavimo to nekim pravosudnim organima u novoj demokratskoj Crnoj Gori da ispituju ko je šegao šumu, ko je pretovaro drogu preko granice sa Kosovom, a ko je sarađivao sa zemunskim klanom.

Da ostavimo to, evo vam konkretna pitanja šta ćete uraditi za sirotinju i siromaštvo koje ste Vi i Vaša partija i Vaša Vlada napravili u Plavu?

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Šaboviću.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče,

Kolega Medojeviću, da Vam kažem, da Vam odgovorim na to što ste postavili u najkraćim crtama da Vam dam sliku Plava. Nisam siguran da je tako u svakoj drugoj opštini, ali Vi ste mene pitali u Plavu. Da Vam kažem u Plavu svi penzioneri redovno primaju penzije. Vama je smsiješno, ali u redu.

Drugo, kolega Medojeviću sve to što ste me pitali ja sam u svojoj diskusiji imao. Pitao sam ministra da li ćemo završiti putni pravac preko Čakora i otvoriti ga prema Kosovu. Je li to negativno za građane Plava i mjesnog centra Gusinje. Pitao sam ministra hoće li Vlada participirati izgradnju puta preko susjedne Albanije, Gusinje - Podgorica. Je li to štetno za građane plavske Opštine? Pitao sam ministra, hoćemo li dovršiti druge investicije koje smo započeli? Da Vam kažem, pored svega onoga što ja želim da Plav dobije, jer ima na to pravo, ali vam kažem da građani plavske Opštine žive kvalitetne i bolje od mnogih drugih. Nemojte zaboraviti, za razliku od puno opština u Crnoj Gori nekoliko privrednih subjekata je privatizovano i ovih dana se ubrzo pusta, na protiv nekoliko je privatizovano u funkcije, ovih dana se bivši Termoplast pusta u pogon u proizvodnji peleta i tako dalje, koj će zaposliti više od 25 radnika.

Zato, vjerujte tražio sam da se čisti jezero do umiranja, tražio investicije koje treba, ali ono što u Plavu trenutno imamo nije idealno, ali je mnogo bolje nego u mnogim opštinama, a mnogo bolje u nego u regionu gdje živi moj brat, moja sestra, moji prijateljima u okruženju, mnogo bolje i mnogo kvalitetnije. Očekujem u sledećoj godini da će građani Plava i cijele Crne Gore živjeti kvalitetnije. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje u raspravu. Kolega Velizar Kaluđerović sada ima riječ, nako njega kolega Veljko Zarubica.
Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine ministre Žugiću,

Ja ću, kao što to godinama već, posalnički klub SNP-a najjače opozicione partije u Crnoj Gori čini, podsjetiti da je na žalost i Predlog zakona o Budžetu za narednu godinu neustavan kao što je i ovaj za prethodne godine. Član 11 koji kaže Vlada Crne Gore se može zadužiti za novih 240 miliona i tako dalje, u Ustavu Crne Gore u člnu 82 u tački 18 jasno piše ko donosi odluku o zaduživanju Crne Gore. To može učiniti samo Skupština Crne Gore. To pravo Ustavom garantovano u Parlamentu je neprenosivo i na sramotu je i Crne Gore, a posebno Ustavnog suda Crne Gore, što će u februaru punih tri godine od kada ćute na predlog Kluba poslanika SNP-a da se ocijeni ustavnost ove norme. Zbog toga se iz godine u godinu ponavlja ova norma u Ustavu i nije samo pitanje ustavnosti ili neustavnosti, nego posledice o kojima govorimo. Gospodine ministre, Predlogom zakona o budžetu rekli ste da ćemo morati u 2014. godini da vratimo dugove u iznosu od 171,5 miliona evra. Od toga je 75 miliona za kamate, je li tako gospodine ministre? Dakle, dug za kamate primiče se kapitanom budžetu koji je na nivou 90 miliona. Za kamate gotovo koliko treba da uložimo u razvoj Crne Gore. Za kamate koje u prosjeku, a to sam zajedno sa kolegama iz ovog Parlamenta i parlametarne većine i manjine čuo na jednom seminaru, posvećen pitanjem bezbjednosti od uveženih profesora čuo, Crna Gora u prosjeku kada se zadužuje, kada podiže kredite, je li tako kolega Nuhodžiću, u principu plaća kamate koje su na nivou 9%, za razliku od njemačke, francuske, engleske, SAD, gdje su kamate na nivou oko 3%. Dakle, mi tri puta više i to nas dodatno gura u dužničko ropstvo.

Vi ste gospodine ministre i Vlada Crne Gore, govorili i to je svakako podatak za pohvalu, da ste u odnosu na projekcije prihoda za 2013. da ćete ostvariti za oko 100 miliona više prihoda od onih koji su projektovani. Uz pohvalu što će se to konačno desiti, logično se nameće pitanje, a zbog čega to nismo učinili prethodnih godina? Jer su ekonomski imputi i za 2012. i 2011. i prethodne godine uglavnom isti kao što su u 2013. godini. To znači da smo ovih najmanje 100 miliona evra u prethodnim godinama, odnosno po 100 miliona evra u prethodnim godinama prepustili nekom drugom, a ne da budu dio prihoda budžeta Crne Gore iz kojih je, ajde da pokušam da ugrubo kvantifikujem, od tih 100-inak miliona moglo da se izgradi najmanje 20 najmodernijih školskih objekata. Dakle, u svakoj opštini u Crnoj Gori po jedna ili najmanje 30 modernih dječijih vrtića ili da se izgradi najmanje 15 mostova tipa ovog kakav je most Milenijum u Podgorici. Naravno, ne po cijeni koju je platio aktuelni gradonačelnik, nego po cijeni po kojoj je bio ugovoren, a onda duplo više od ugovorenog plaćen. Ili najmanje 20 modernih sportskih hala u svim opštinama u Crnoj Gori. To smo propustili samo za jednu godinu.

Za razliku od vašeg predloga da se dio budžetskih prihoda namiče na način što će se oporezovati troškovi po osnovu mobilnih telefona i potrošenih impulsa, mi smo podnijeli amandman i rekli, ne. Tražićemo, podnijećemo amandmane kao poslanički klub gdje ćemo tražiti da se budžetski prihodi povećaju tamo gdje je realno, gdje je objektivno mogu da se povećaju. Ja ću samo taksativno navesti nekoliko primjera.

Prihodi od priređivanja igra na sreću, predlažete 3,2 miliona, 2010. godine je bilo 6,3 miliona, duplo više. Predložićemo da ponovo bude kao 2010. jer nema ni jednog razloga da zaista tako ne bude. Predlažete da prihodi od imovine, prodaje imovine budu pet miliona. Predložićemo da to bude puno više, jer gospodine ministre i sada koristim priliku, a to je dio Vašeg resora, znaate da sam pokazivao interesovanja i ja i kolege i ukaivao na odredbu člana 419 i 420 Zakona o svojinsko pravnim odnosima u kojem jasno piše, i to je norma koja je ušla u taj zakon zahvaljujući amandmanskoj intervenciji poslaničkog kluba SNP-a. Dakle, da svo zemljište koje je bilo predmetom privatizacije i u okviru privatizacije privrede za koje nije plaćena tržišna naknada ostaje državna imovina. Šta sada imamo? Imamo desetine miliona kvadrata zemljišta koje su u faktičnom posjedu onih subjekata koji su postali vlasnici privatizovanih preduzeća, a to je po slovu zakona ove zemlje imovina države Crne Gore. Izvolite, učinite to, tu ogromu imovinu neka se vrati u posjed države i krenite ili da je prodajete onim koji su zainteresovani. Znaete li koliko je te imovine u okolini hotela na najatraktivnijim lokacijama, imamo je u okviru Solane, o tome je bilo dijelom riječi povodom premijerskog sata, 15 miliona kvadrata na pjeni od mora.

Upozoravam, vodi se stečajni postupak, vodi se postupak prodaje, nemojte da to, da ta imovina i novci od te imovine pođu negdje drugo, jer je u pitanju državna imovina. Ako tajnovito Savjet za privatizaciju nekome nije dao papir da je za to zemljište plaćana tržišna naknada. Javno upozoravam, pratićemo to, ne igrajte se imovinom svih građana Crne Gore.

Sledeće, prihodi od akciza, jesu povećani u odnosu na prethodne godine, ali to je i dalje nedovoljno. Pitam Vas, gospodine ministre, je li Vam je pod pažnjom sve što se radi u Duvanskom kombinatu Podgorica AD u stečaju? Kako se može desiti da se mašine tamo ne gase, i dobro je što se ne gase što je proizvodnja na visokom nivou, a da se izkazuje ogormni gubitak i da nema ništa od onoga što je rečeno da će do 2014. vratiti sve obveze. Obaveze samo prema državi su 30 miliona i da ne pričam, malo mi je vremena, na skandalozne aranžmane koje je zaključio stečajni upravnik, ali na pitanje koje sam uputio kao poslanik odgovorio mi je da za sve to ima saglasnot Vlade Crne Gore. Upozoravam, radi se o drastično štetnim poslovima i po državu, ali i po manjinse akcionare kojih je oko četiri hiljade i 300. Kada je u pitanju rashodna strana tražićemo da se usaglasi sa već usvojenim izmjenama zakona koje je predložila Socijalistička narodna partija, povećanje ovih izdataka koji će sagalsno prihvaćenoj normi da se iznos naknade za lica koja su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje sa naknadom od 33 evra prihvaćeno da ide na 77 eva, valjda to neće biti problem. Vjerujem da ćemo lako naći načina da se i iznos staračke naknade značajno poveća, jer to nije učinjeno zadnjih četiri - pet godina sa sadašnjih 40 evra.

Kratiko kapitalni budžet. Prvo, gospodine ministre, ja sam Vas koristeći pravo iz člana 50 Poslovnika Skupštine Crne Gore prije tri dana zamolio da i meni i poslaničkom Klubu SNP-a dostavite bliže podatke i odgovarajuću dokumentaciju na šta se odnosi cifra od 11,73 miliona evra iz kapitalnog budžeta koja samo kaže i nudi rečenicu za vraćanje duga, vezano za izgradnju puta Žabljak - Grahovo - Risan, Risan - Grahovo - Žabljak. Dakle, nije u pitanju tri hiljade i 30 hiljada, nego 11,37 miliona evra. Koliko znam, a čitava javnost zna, ovaj putni pravac je prije nekoliko godina predat na upotrebu, valjda je prije nego što je predat na upotrebu za njega data odgovarajuća upotrebna dozvola. Zgrada Crnogorske Akademije nauka i umjetnosti, predvidjeli ste 50 hiljada evra za konzerviranje gradilišta. Prosto nevjerovatno poslije više miliona

uloženih sredstava i pri samom kraju završetka objekta vi hoćete da ga konzervirate, tako piše u Predlogu budžeta, pogledajte, vidjećete da tako piše, ako to nije nova obmazda prema Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti od strane Vlade. Za kamp na Zlatici biće o tome priče, imate maltene milion evra. Ispada od kapitalnog budžeta do 90 miliona 11,37 plus milion za vraćanje duga za kupovinu kampa na Zlatici da je gotovo 15% za vraćanje onog što je već potrošeno.

Tražićemo mi iz SNP-a da se još jedna stavka u kapitalnom budžetu, najmanje jedna predvidi, a to je završetak sportske hale u Beglacima u Zeti, odnosno u okviru Glavnog grada Podgorica. Kamen temeljac, potpredsjedniče samo nekoliko sekunci, za ovaj sportski objekat postavljen je uoči parlametarnih izbora 2001. godine, prije više od 12 godina, pa su ponovljena obećanja i uoči izbora 2002. godine, uoči referenduma 2006. godine, parlamentarnih izbora 2006., pa parlamentarnih izbora 2009. Istina je, uoči ovih 2012. nešto ste začutili, ali ste godinama je to gradilište pusto. To je područje koje je pretenduje s pravom da postane, da ima status punopravne opštine, to je područje sa gotovo 20 hiljada stanovnika, sa izraženim interesovanjem mladih da se bave sportom i oni već pokazuju značajne sportske rezultate. Posle više miliona uloženih sredstava u taj objekat i godina čekanja mislim da mora da se nađe načina da se i on završi. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Kaluđeroviću.

Kolega Veljko Zarubica sada ima riječ, a neka se pripremi kolega Novica Stanić. Izvolite.

VELJKO ZARUBICA:

Zahvaljujem potpredsjedniče Šturanoviću, poštovane kolege, poštovni ministre Žugiću, poštovani građani,

Čitajući budžet za 2014.godinu može se zaključiti da je evidentan napor koji čini Vlada ka daljoj konsolidaciji budžetske potrošnje uz redovno finansiranje svih budžetskih potreba koje treba da omoguće nesmetan rad svih potrošačkih jedinica, funkcionisanje svih državnih organa kao i redovnom ispunjavanju obaveza prema međunarodnim institucijama. Mora se priznati u ovakvim ekonomskom ambijentu ni malo lak zadatak. Kao što je navedeno u obrazloženju budžeta ovaj budžet je koncipiran između ostalog na osnovu izvršenja budžeta za prvih deset mjeseci ove godine, kao i projekcija za poslednja dva mjeseca 2013. godine. Prema podacima Monstata ekonomska aktivnost crnogorske ekonomije tokom ove godine bilježi pozitivan trend u odnosu na 2012. godinu. Shodno rezultatima obračuna BDP-a za prvi, drugi i treći kvartal, ekonomska aktivnost ekonomije u prvih devet mjeseci 2013. godine mjerena realnim rastom BDP-a bila je veća za 3,1% u odnosu na devet mjeseci prethodne godine. Preduzete mjere Ministarstva finansija kroz projekat "Budi odgovoran" pozivom građana da ukažu na neizdavanje fiskalnih računa, rad na crno ili kršenje potrošačkih prava i preusmjeravanje novca iz sive zove u društveno odgovorne svrhe predstavlja značajan doprinos borbi protiv sive ekonomije i njeno prevođenje u realne tokove čime se povećava ekonomska aktivnost crnogorske ekonomije.

Sve ove aktivnosti rezultirale su većom naplatom na prihodovnoj strani budžeta za 110 miliona više u odnosu na 2012. godinu. Nastavak pozitivnog trenda očekuje se i do kraja ove godine što će rezultirati ostvarenju projekcija Ministarstva finansija da

realna stopa BDP-a za 2013. godinu bude 2,6%. Iz Predloga budžeta može se zaključiti da je predviđeno značajno smanjenje javne potrošnje, kao i smanjenje budžetskog deficita za nekoliko puta u odnosu na 2013.godinu. Kapitalni budžet je predviđen za 25 miliona više u odnosu na ovu godinu kao i oko 100 miliona eura za izgradnju auto puta Bar - Boljare, čija izgradnja treba da počne u narednoj godini što zajedno sa subvencijama iznosi preko 250 miliona eura.

Sve navedeno ukazuje na to da budžet ima razvojnu komponentu i ako ovdje postoje različita mišljenja po tom pitanju. Takođe, evidentan je napor ministarstva u cilju bolje naplate poreskog duga. U prethodnoj godini poreski dug je smanjen za oko 25 miliona eura i za očekivati je da se taj trend nastavi i u ovoj godini. Da će to biti tako uvjerava me i dopis Poreske uprave koji je dospio u petak na poslaničke klupe u kojem su date osnovne informacije o visini i naplativosti poreskog duga kao i predlog da se ovaj Parlament kvartalno izvještava o kretanju i stanju poreskog duga koji u ovom trenutku iznosi nešto preko 300 miliona. Takođe, evidentan je restriktivan pristup u izdavanju garancija što ukazuje na to da je u skladu sa strategijom upravljanja javnim dugom jedan od prioriteta Vlade obuzdavanje rasta javnog duga i njegovo održavanje ispod granice mastričkih kriterijuma. Iz svega rečenog pozitivan trend ekonomske aktivnosti koji je iskazan ovim Predlogom budžeta očekuje se i u 2014.godini kroz sve mjere koje se preduzimaju suzbijanju sive ekonomije i stvaranju sigurnih tržišnih uslova kojima će se povećati direktne strane investicije i time obezbijediti projektovani rast BDP-a od strane Ministarstva finansija na nivou od 3,6% u 2014.godini.

Očekujem da će se ostvariti planska predviđanja i da će državni budžet biti realizovan u projektovanom iznosu. U realizaciji ovog cilja za očekivati je punu saradnju svih budžetskih korisnika, kvalitetno jačanje administrativnih kapaciteta i odgovoran odnos u budžetskoj potrošnji i to samo isključivo do nivoa i bilansnih mogućnosti. Na kraju, smatram da je na ovim principima predloženi državni budžet održiv i realan.

Druga stvar, u obrazloženju budžeta, pošto ministar nije tu, tu je pomoćnik ministra, u dijelu koji se odnosi na budžete lokalnih samouprava molim za Vaš komentar. Vi ste konstatovali tamo na strani 30- oj, citiram;

"U proceduri je donošenje novog Zakona o uređenju zemljišta i izgradnji objekata kojim se proširuje lista objekata od opšteg značaja što može imati negativan uticaj na prihode lokalnih samouprava". Želim Vaš komentar iz jednog prostora razloga. Prisjećam se da je Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata koji je donešen 2008.godine, da je sa tim zakonom ukinuta naknada za gradsko građevinsko zemljište, između ostalog ukinute su i neke druge naknade i uvedena je naknada za komunalno opremanje. Ono što mene brine, kod 2008.godine donošenje tog zakona do ovog trenutka lokalne samouprave su izgubile na prihodovnoj strani oko 45 miliona eura. Evo sad je u pripremi izmjena ovog zakona u kome se planira proširenje liste objekata od opšteg značaja i vi sami u budžetu konstatujete da će doći do smanjenja prihoda. Čak postoji tendencija da se ide ka ukidanju naknade za komunalno otpremanje koja je jedna od značajnih prihoda svih lokalnih samouprava i da osnov svega jeste porez na nepokretnost.

Ono što ja prosto mislim, jeste, da ako se ukidan fiskalitet onda treba nadomjestiti drugi fiskalitet. Prosto želim komentar ov Vas, pomoćniče minsitra, koliko će ovo uticati na prihodovnu stranu lokalnih samouprava i da li je ova namjera izmjene ovog zakona u ovom ekonomskom trenutku opravdana? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Zarubica. Imate dva prijavljena komentara, pardon, tri prijavljena komentara. Kolega Damjanović se prvi javio.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se potpredsjedniče Mustafiću, poštovana Skupštino, poštovani građani, kolega Zarubica,

Javio sam se za komentar slušajući ovaj drugi dio Vašeg izlaganja gdje ste se prisjetili da imamo problem vezan za takozvanu decentralizaciju prihoda, odnosno na drugoj strani olakšavanje biznis ambijenta. Nešto što je Zakon o uređenju i izgradnji prostora riješio veoma loše, čini mi se, i gdje je defakto jedan dio prihoda opština, odnosno lokalnih samouprava po osnovu ovih opremanja i tako dalje i komunalija faktički izmjestio da bi olakšao biznis ambijent. DPS je tada podržao taj zakon i sada ovo dođe kao naknadna žalba na nešto što jesu posledice. Dakle, predpostavljam da se zato niste ni bavili mnogo sa situacijom u Nikšiću, možda ste trebali, gdje se recimo po tom osnovu planiralo ove godine mnogo više nego što je realizovano i gdje se, pošto sam imao prilike da vidim taj Predlog odluke o budžetu u Nikšiću za narednu godinu, ponovo planiraju ta sredstva i ako i Vi sad ovdje kažete da je gotovo nemoguće da će taj plan biti ostvaren. U Nikšiću imamo jednu paradoksalnu situaciju da se više od 1/3 sredstava naredne godine po osnovu prihoda budžeta planira za vraćanje dugova i otplatu obaveza. To je loše, kao što je loše da imamo situaciju i u Ulcinju o kojoj je govorio i kolega Milić, što se tiče naplate boravišne takse i svih onih resursa koje imaju, koji postoje u Ulcinju, kao što je recimo, dvilja gradnja u Štoju, nekoliko objekata, desetine hiljada turista koji su ljeti na Velikoj plaži, a boravišna taksa je minimu i ne možemo onda da finansiramo neke stvari. Kao što pretpostavljam da je nedovoljno u kapitalnom budžetu za Nikšiću, odvojeno ovdje u ovom dijelu koji se tiče obrazloženja, tako je za mene neprihvatljivo, kao čovjeka koji sam i familijarno vezan za Ulcinj i koji defakto to smatra svojim drugim gradom, da se Ulcinj u kapitalnom dijelu budžetu pominje u jednoj jedinoj riječi na strani ..(prekid).. 226 obrazloženja gdje se govori o rekonstrukciji puta Ulcinj - Krute. Niti da je to dionica jednog magistralnog čvorišta i ključnog puta ka granici sa Albanijom niti druge pojedinosti, odnosno podaci o tom nekom potencijalnom izdvajanju u kapitalnom budžetu opštine koja niti je valvolirizovala Adu Bojanu, niti je valvorizovala Veliku plažu gdje nemamo gradnju ni hotela Galeb, ni hotela Jadran, gdje imamo milione evra samo u toj opštini, evo samo na Velikoj plaži koju propuštamo. Dakle, gospodine Zarubica, nije sjajna situacija u kapitalnom budžetu i ako je on povećan i što se tiče Nikšića i što se tiče Ulcinja, ali teško mogu da prihvatim da sad DPS lamentira nad rješenjem koja ovdje podržao kada je olakšavao biznis ambijent kroz Zakon o izgradnji objekata i uskratio opštinu za jedan veliki dio prihoda. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega, Zarubica, želite li odgovor?

Izvolite.

VELJKO ZARUBICA:

Kolega Damjanoviću, sjećam se kad je donošen Zakon o izgradnji objekata i uređenju prostora, zajedno smo bili na odboru i da je bilo dosta primjedbi oko toga. Prosto te 2008. godine je bilo objašnjenje da će to ukidanje naknada za gradsko građevinsko zemljište se nadomjestiti nekim drugim fiskalitetom. Da Vas podsjetim, ... to je realna situacija i iz tog razloga ja skrećem pažnju na to i Vi znate kakva je bila tada rasprava na odboru. Nikšić je po tom osnovu tada izgubio 12 miliona eura godišnji prihod samo po jednom osnovu, osnovu naknade za gradsko građevinsko zemljište i nažalost to se nije uspjelo nadomjestiti nekim drugim naknadama. To je jedan od razloga što pitam za komentar ministra finansija, da li daljim izmjenama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, je li to ide na račun lokalnih samouprava, ako se nadomjesti nekim drugim fiskalitetom? Da li to može sa porezom na nepokretnosti koji je onda ostaje jedan od osnovnih prihoda to je veliko pitanje, ali mislim, evo da čujemo komentar, ministar finansija dolazi, možemo se odrediti prema tome. Kad se radi o kapitanom budžetu za Nikšić konkretno, ono što jeste tačno, da je Nikšić zaista zadovoljan sa izdvojenim sredstvima iz kapitalnog budžeta sa državnog nivoa, kad se radi o tom gradu. Ima dosta projekata koji će se raditi i projekata koji treba da se završe, da ne pominjem salu "18 septembar", da ne pominjem "scenu 213", da ne pominjem Tehnopolis, koji je predviđen ovim kapitalnim budžetom, obilaznicu i tako dalje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTFIĆ:

Hvala Vam, kolega Zarubica.

Kolega Medojević, takođe komentar na diskusiju kolege Zarubice.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Kolega Zarubica, javljam se za komentar isključivo zbog Nikšića, tamo nema lokalnih izbora, tamo je Drgao Đurović odradio to što ste od njega tražili, ali Nikšić je paradigme propasti Crne Gore i potvrda one moje uvodne rasprave šta se dešava sa Crnom Gorom kada propadne industrija. Kolega Zarubica, šta u ovome budžetu za 2014. godinu ima da se Nikšić vrati na 20 hiljada radnika zaposlenih u industriji? Koliko je imalo u trenutku kada ste vi sa ulice, ne ovo kako je kolega Šabović rekao, nego sa ulice u antibirokratskoj revoluciji došli na vlast, tada je bilo 20 hiljada zaposlenih u Nikšiću, neka Nikšićani ovo slušaju, tada su govorili hoćemo gusle, hoćemo Ruse, smetala im je tada ta politika, doveli su Dmoktartsku partiju socijalista na vlast i sada ima hiljadu zaposlenih u privredi, gospodine Zarubica. Dakle, ovo što se sada pravi ovaj dogovor, evo tu je i ministar da mi Elektroprivredi Crne Gore A2A za 50 miliona eura koje nam duguju u kešu damo 3% akcija. Šta mislite, gospodine Zarubica, da mi njima to isto ponudimo? Da mi njima damo 3% akcija pa sa 55 da se spustimo na 52, a da oni nama daju 100 miliona eura? Šta mislite, ministre, kolega Šehoviću, šta mislite o toj ideji? Dakle, da oni nama duguju 45 miliona eura a mi njima prihvatamo 3% akcija, ajde da mi njima damo po tom modelu još 3% akcija, pa da mi imamo 52% akcija u Elektroprivredi, a da imamo 100 miliona eura u budžetu i da onda sa tih 100 miliona eura u budžetu pokrenemo proizvodne razvojne projekte, da podržimo zdrave projekte koji postoje u Crnoj Gori, pa da Crna Gora i Nikšić krenu svojim razvojnim putem.

Dakle, govoriti o razvoju i govoriti o zadovoljstvu sa 20 hiljada zaposlenih u industriju u realnom sektoru Nikšić je došao na hiljadu zaposlenih, a broj siromašnih se udvostručio u odnosu na 2010. godinu u Nikšiću, kolega Zarubica. Nikšićani su na ivici

egzistencije i vi nas sve ovdje, to je ozbiljna poruka i za kolege iz SDP-a i za ministra navikavate da u narednih deset godina ćemo živjeti u bijedi. Evo pitam vas vrlo konkretno, šta mislite o ovome predlogu da mi Talijanima vratimo istom mjerom, da umjesto 55% akcija koliko sad imamo, a oni imaju upravljanje, mi se ništa ne pitamo, da mi njima damo 3% akcija, a oni nama da plate dug za Elektroprivredu, za struju Kombinata aluminijuma i plus da nam daju još 50 miliona. Mislim da je pošten predlog.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Zarubica, odgovor na komentar.

Izvolite.

VELJKO ZARUBICA:

Zahvaljujem.

Kolega Medojeviću, prvo počnete sa političkim konstatacijama. Nije Drago Đurović kriv za politička dešavanja u Nikšiću, nego Vi. Vi ste krivi, Dobro znate šta se izdešavalo u Nikšiću na zadnjim lokalnim izborima. Nije naše da se dogovaramo hoćemo li ustati oko himne ili nećemo, hoćemo li odložiti sjednicu i tako dalje. Tako ja vas zaista molim, tu priču ostavite, ta priča je ispričana, što se tiče političkog dijela. Zna se ko je na valati u Nikšiću i ko je odgovoran da u narednih četiri godine vodi računa o ovome o čemu ste pričali u drugom dijelu.

Većina tih vaših pitanja nije upućena meni, nego je upućena očigledno Ministarstvu finansija, odnosno ministru i Vladi. Drugo, Nikšić nije paradigma propasti Crne Gore. Nikšić ni manje ni više dijeli sudbinu i drugih lokalnih samouprava i ono što ću vam sad ponoviti, to nijesam rekao u ovom budžetu, odnosno Nacrtu budžeta. 2014.godina jeste izlazak iz recesije Crne Gore i siguran sam da u tom kontekstu i lokalne samouprave će naći svoje mesto. Uostalom, sve ovo što Vi pričate, što pričam ja, mjera toga biće završni račun budžeta za ovu godinu u kome će se pokazati da li vi po ko zna koji put, kad govorim vi, ne konkretno Vi nego ljudi iz opozicije kažu kad se razgovara o predlogu budžeta za bilo koju godinu, čak je bilo priča znate, evo sad ćemo usvojiti budžet, a za mjesec dana slijedi rebalans. Kažite mi kad je bio zadnji put rebalans, osim u 2012. godini. Od 2008. ja se ne sjećam rebalansa bez u 2012 god.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Zarubica.

Kolega Medojeviću, molim Vas.

Predstavnik Vlade je tražio komentar na izlaganje kolege Zarubice, odnosno odgovor na pitanje, gospodin Vukićević.

Ne možete na izlaganje kolege Medojevića, jer je kolega Medojević odgovarao, komentarisao. Ne možete.

Gospodine Vukićević, želite li komentar i dalje?

Možete samo odgovoriti gospodinu Zarubici, ministre. Pošto je prijavljen komentar na izlaganje gospodina Zarubice. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Kao što sam nekoliko puta ponovio i ovaj budžet ima snažne razvojne komponente koje se odnose na sjever Crne Gore, gospodine Labudoviću, i uz sjever i

Nikšić i Cetinje. Četiri razvojne komponente u kapitalnom budžetu da ih ne ponavljam i brojne podsticajne mjere od kojih je najvažnija mjera koja se odnosi na izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakona o porezu na dobit, gdje se ove opštine pored ostalih Nikšić oslobađaju za određeni vremenski period u funkciji novog zapošljavanja i snažnijeg rasta. Samo ako mi dozvolite još jednu rečenicu, zahvaljujem gospodine Medojeviću

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Samo molim vas, možete komentar na izlaganje gospodina Zarubice.

RADOJE ŽUGIĆ:

Da li država gubi ako nakon plaćanja odnosno naplate dijela potraživanja sa ostatkom u dijelu konverzije za akcije? Ne, jer je uobičajena praksa, da se to radi po nominalnoj cijeni koja je niža od one cijene po kojoj smo prodali akcije. Država je zaradila, a ja vam tvrdim da ova cijena koja će biti plaćena kroz proces konverzije je održiva na tržištu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Nije Vas pomenuo, nije.. Pomenuo je da vas umiri, da ne dobacujete sa mjesta. Samo izvolite, kako da ne.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Mislim da je sasvim uobičajeno da kada ministar finansija otvori jedno važno pitanje koje nijesmo imali u Predlogu budžeta, koji je dostavljen poslanicima, nijesmo imali ni na Odboru za ekonomiju, nego ga sada imamo kroz medije. gospodine potpredsjedniče. Nijesmo imali mislim da je važno i evo ja vas molim da meni kao predsjedniku jedne parlamentarne partije date dva minuta, ovo se vama obraćam da kolegi objasnim da ovo što je rekao nije tako.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Možete, uz mogućnost da i on dobije komentar. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Hvala.

Dakle, gospodine ministre, sada govorim kao profesionalac. Dakle, da vas podsjetim kada smo prodavali kontrolno upravljanje, slušajte me vrlo pažljivo, ja govorim vrlo precizno, u Elektroprivredi Crne Gore, italijanskoj kompaniji u cijenu je uračunata takozvana kontrolna premija. Dakle, ona cijena od 8 i nešto eura koju smo postigli u transakciji podrazumijevala je obavezu da će crnogorska država kao prodavac dati upravljanje italijanskoj kompaniji. Zato je ta cijena bila za određeni procenat veća u odnosu na procjenu vrijednosti imovine, jer se to zove kontrolna premija. Mi sada kada prihvatamo akcije mi ne govorimo o kontrolnoj premiji, kolega Žugiću. Mi govorimo o situaciji da mi dajemo akcije A2A, koje nam nikakvo bitno poboljšanje u odnosu prema upravljanju i prema stanju u energetskom sektoru ne daju. Zato mi sada treba da razmislimo da otkupimo sve akcije od A2A, daj da se zadužimo i otkupimo sve akcije od A2A, a da one iz onih lopovskih investicionih fondova, kriminalnih, iza kojih se peru pare organizovanog kriminala zaplijenimo i iz Prve banke i iz svih fondova, da

zapljenimo, pa da onda iz tih para otkupio kontrolno vlasništvo i kontrolno upravljanje A2A. Dakle, apsolutno i kolegi Šehoviću ovo isto kao kolegi koji zna o čemu pričam, govorim nije zaštićen interes Crne Gore. Ako je to dobro za nas ajde da njima ponudimo istu varijantu. Evo vam mi imamo 55%, evo vama sad i još 3% akcija, jer se ne mijenja pozicija države, a vi nama dajte 100 miliona eura, kako bi radila Vlada Demokratskog fronta, štiteći interese države Crne Gore. Hvala vam potpredsjedniče, mislim da je važno jer se radi o pitanju koje nije obuhvaćeno Predlogom budžeta i koje se pregovarale između DPS-a i SDP-a u ovih par dana, a mislim da to nije korektno. Da ste te pregovore trebali obaviti ranije, pa poslanike ovog Parlamenta i crnogorsku javnost obavijesti o budžetu koji je dogovoren na nivou koalicione vlasti.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Zarubica na vaše izlaganje imate dva komentara prijavljena, naravno i odgovorićete na njih ukoliko želite.

Kolega Vasiljević, a nakon njega kolega Šehović. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Evo član 97 Poslovnika šta kaže gospodin predsjedavajući: "Nakon izlaganja pojedinog poslanika i predstavnika predlagača pravo da zatraži i dobije riječ ima predsjednik, odnosno ovlašćeni predstavnik Kluba poslanika i predsjednik Vlade, radi pojašnjenja stavova i ispravki navoda ili konstatacije iz izlaganja. Poslanik čije izlaganje je komentarisano ima pravo na odgovor učesnik u pretresu koje je komentarisao njegovo izlaganje, pravo iz ovog člana može se koristiti jedan put u trajanju do tri minuta." Budući da je gospodin Medojević već komentarisao, mislim da kolega Vasiljević u ovom slučaju ne može komentarisati.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam što budno vodite računa o tome da li se Poslovnik krši. Kolega Vuletić je bio u pravu. Jedan predstavnik poslaničkog kluba može da komentariše izlaganje predstavnika drugog poslaničkog kluba.

Time dajem riječ kolegi Šehoviću da komentariše izlaganje kolege Zarubice. Izvolite, kolega Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Dakle, javio sam se za komentar kolegi Zarubici zbog činjenice što je kolega s pravom postavio pitanje da li ćemo ukidanjem nekih fiskvaliteta napraviti problem budžetu države Crne Gore i ako već ukidamo neke fiskalitete na koji način obezbijediti ta nedostajuća sredstva. Ja sam se prepoznao, zato što sam jedan od onih koji je veoma jasno i precizno saopštio da novi predlog Vlade Crne Gore koji je vezan za oporezivanje računa iznad pet eura ovaj Parlament ne treba da prihvati, zato što sam ubijeđen da ima mnogo pravidnijih, a fiskalno izdašnijih načina za punjenje budžeta od tog. Podsjetiću vas da je prihod po tom osnovu planirano 6,5 miliona eura, a ja sam ubijeđen da naplatom poreskog duga, rješavanjem problema sive ekonomije do koje će doći, ukoliko budemo usvojili čitav set zakona koje je Ministarstvo finansija predložilo,

kao i sistemskim uređivanjem oblasti igara na sreću, da ćemo naplatiti mnogo više sredstava nego što ćemo na ovaj način da izgubimo.

I drugo pitanje, na koje trebam da ponudim odgovor jeste činjenica da se faktički svi zahtjevi koje je Socijaldemokratska partija postavila kada je riječ o Budžetu polako ostvaruju. Jedan od ključnih je taj da država Crna Gora, rekao sam u svom izlaganju od prije neki dan, mora riješiti problem naplate duga od strane Elektroprivrede Crne Gore. I jedan od načina je pomenuta dokapitalizacija o kojoj je bilo riječi. Smatram da je dokapitalizacijom izvršenom na način kako je to predviđeno amandmanom koji ću upravo pustiti u proceduru u potpunosti zaštićen državni interes, zato što država Crna Gora kupuje akcije po cijeni od 10% koja je niža od one po kojoj je tom istom stranom investitoru prodala akcije. Time smo u potpunosti zaštitili državni interes, jer ćete se svi vjerujem složiti da Elektroprivreda Crne Gore 2013.godine vrijedi neuporedivo više od Elektroprivrede Crne Gore 2009.godine. A mi smo uspjeli da ovim amandmanom izdejstvujemo da otkupimo akcije po nižoj cijeni nego što smo ih prodali. To je dokaz, da je državni interes zaštićen, i to je i ovo je ključna stvar i ovim završavam poruka svim kompanijama u Crnoj Gori da Država Crna Gora više neće pokrivati njihove pogrešne poslovne odluke.

Svako mora da odgovara za svoje pogrešne poslovne odluke. Elektroprivreda Crne Gore u slučaju isporučivanja struje Kombinat aluminijuma napravila pogrešnu poslovnu odluku i zbog toga teret te odluke ne treba da ide preko leđa građana Crne Gore. Ovim amandmanom se i definitivno ispravlja ta nepravda.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Pošto je bilo oponiranje želite li da odgovorite kolega Zarubica?

VEKLJKO ZARUBICA:

Kolega Šehoviću, ja mislim da sam u diskusiji iznio ove pozitivne stavove koji nosi budžet za 2014.godinu, isto kao i Vi. Potpuno se slažem uvođenjem sive ekonomije u realne tokove, naplatom poreza, i to sam naglasio, da se stvaraju značajne pretpostavke da se poveća prihodovna strana, tu se potpuno slažem.

Ja sam samo postavio jednu dilemu koja izgleda ovdje ovako izazvala dosta polemike oko naknade za komunalno opremanje, za lokalne samouprave. I pitao sam ministra šta on misli o tome, odnosno kako i na koji način ako dođe do toga će se nadomjestiti taj fiskalitet. Prosto postoji ekonomska računica. Znači, ako se smanjuje jedan fiskalitet onda ga treba nadomjestiti drugim. Da bismo imali održivu tu prihodovnu stranu lokalnih samouprava koje u ovom trenutku imaju dosta problema kod vraćanja neizmirenih obaveza. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama ,kolega Zarubica.

Kolega Stanić, diskusija, nakon njega neka se pripremi kolega Izet Bralić.

Izvolite. kolega Staniću.

NOVICA STANIĆ:

Dame i gospodo poslanici, gospodine ministre, poštovani građani Crne Gore, tužna braćo sa Kosova,

Za razliku od mog kolege Labudovića kome se ovaj Budžet dojmio kao bajka, ja sam, čitajući ovaj Budžet, prisjetio se jedne pjesme čiji naslov glasi "Rašta Novak ode u hajduke" i onih stihova kad kaže: "orah, kopah, ne dadoše Turci, čuvah ovce, pojedše vuci". Turaka odavno više nema u Crnoj Gori, ali su se vuci namnožili, samo što se danas zovu tajkuni i s njima povezani ministri u Vladi Crne Gore. Ja dolazim iz Pljevalja, dakle koja su u Crnoj Gori, ali u Crnoj Gori svak je dobio ponešto. Podgorica je glavni grad, Budva je metropola turizma, Cetinje je prijestonica, Žabljak je ekološka prijestonica, Pljevlja su crnogorski Aušvic. Da je to tako, evo vam dokaza. Između dva popisa 2003.godine i 2011.godine, 6.000 stanovnika je manje u Pljevljima, a između 1971.godine i 2011.godine, ravno 16.000. Zašto je to tako, evo čitam podatke.

U 2012.godini, gospodine ministre, zabilježeno je 211 prekoračenja PM10 čestica u vazduhu. Podaci za dva mjeseca nijesu dostupni. Pogodite zašto. Vjerovatno uznemirenje javnosti bilo. Najviša izmjerena koncentracija ovih štetnih polutanata iznosila je 644 mikrograma po metru kubnom, što je gotovo 13 puta više od dozvoljene granice od 50 mikrograma po kubnom metru. Zanimljivo je da u avgustu van grejne sezone, inače tamo vlast voli da optužuje ova mala ložišta, zabilježeno 14 prekoračenja, a koncentracije su dostizale četiri puta veće vrijednosti od dozvoljenih. I sa PM 2,5 česticama nije bolja situacija, 145 dana prelazili su dozvoljenu granicu od 25 mikrograma po metru kubnog, kao i kod PM10 čestica podaci nijesu dostupni za dva mjeseca. Vrijednosti i do 12 puta više od dozvoljenih. Da vidimo, kako je u ovoj godini. Za prvih deset mjeseci o.g. u Pljevljima je koncentracija PM10 čestica, 122 dana prelazila dozvoljenu granicu. Pri tom podaci za 20 dana februara, kad je zagađenje u Pljevljima obično najveće, nijesu dostupni. Koncentracija štetnih PM 2,5 čestica, 129 dana, prelazila je dozvoljenu granicu od 25 mikrograma po metru kubnom. Prema propisima Svjetske zdravstvene organizacije samo 35 prekoračenja za godinu dana je dozvoljeno. Evo vam podataka za novembar. 21 dan prekoračenja. I ono što je još najgore, posebno zabrinjava podatak o visokom nivou benzopirena u vazduhu, koji je kao srednja vrijednost sedmičnih uzoraka tokom novembra iznosio 4,17 nanograma po metru kubnom što je četiri puta više od propisane. Za one koji ne znaju da kažem da je benzopiren polciklični, aromatični ugljovodonik, čiji su metabolti mutageni i visoko kancerogeni i zato nije čudo što u selu Zbljevu pored Termoelektrane i deponije pepela i šljake nema druge bolesti, ljudi umiru isključivo od karcinoma.

Gospodine ministre, u ovom budžetu nema ni pomena za spašavanje Pljevalja od ove sudbine Aušvica, nema jednostavno nema. A ja ovdje u rukama držim jedan dokument koji ima datum 6.06.1074.godine, to je predmet urbanistički i drugi uslovi za izradu investiciono tehničke dokumentacije i određivanje lokacije Termoelektrane Pljevlja 200 megavata. Uslovna dozvola potpisao tada Miroslav Novaković, načelnik Odjeljenja za privredu. I znate šta me frapiralo? Kako je to stručno napisano, kako je sve pametno napisano, kako je sve predviđeno šta će nam se dašavati. Pod jednom tačkom se kaže u cilju smanjenja aerozagađenosti naselja od lokalnih izvora i ekonomičnosti Termoelektrane u eksploataciji predvidjeti investiciono - tehničkom dokumentacijom Termoelektrane zagrijavanja naselja Pljevlja tehničkom vodom iz Termoelektrane.

Dakle, da vas podsjetim blok jedan je pušten 1982.godine, još tada je Pljevljima bila obećana toplifikacija, kako i danas. A da vas podsjetim u regionu od Slovenije preko Hrvatske, Bosne, Hercegovine, Makedonije, Srbije, Bugarske, Mađarske, nema nijednoga grada koji ima Termoelektranu, a da nema toplifikaciju, Pljevlja imaju i Termoelektranu i rudnik usred grada, i imamo ove koncentracije i zagađenost kakvu

nema niko na Balkanu. Žao mi je što nema ovdje gospodina Sekulića, ali nadam se, daću mu ovo neka kasnije pogleda, jer je dolazio dok je bio ministar da obiđe ovu deponiju šljake. Ovdje 1974.godine znate šta je propisano i predviđeno? Odlaganje pepela i šljake dozvoljava se samo u već izvršeni kop Rudnika uglja. Nikakvi posebni, slobodni prostori ne dozvoljavaju se za ovu namjenu izuzev kopa Rudnika uglja, i to u jame iskopanog uglja koje postupno zatrpavati slojem zemlje u nivou postojećeg terena i to da bude od 0,80 do 1 metar debljina tog sloja. I da dobijemo tamo ponovo pljevaljskog polja. Umjesto tog pljevaljskog polja, imamo brda i doline i imamo deponiju pepela i šljake koja truje te ljude u Pljevljima, a posebno u selu Zbljevo.

Gospodine ministre, ovih dana je aktuelna priča o Bloku dva. Ja nijesam siguran da će to da bude uskoro, više sam sklon da vjerujem da je to predizborna kampanja, ali bilo kako bilo. Mislim da bi moralo da se uradi, a nadam se da će Skupština Opštine Pljevlja jednoglasno i ponavljam jednoglasno, ako nas ima u Pljevljima još živih koji nešto razmišljaju, bez obzira ko je pozicija a ko je opozicija treba da usvojimo dokment i da kažemo nema gradnje bloka dva, ako se uporedo ne radi toplifikacija i da se istoga dana prekine vrpca i bloka dva i toplifikacije. U suprotnom treba nam staviti flaster preko usta i da više nemamo pravo da pričamo bilo šta i da se žalimo na svoju zlu sudbinu, a da smo diskriminirani, gospodine ministre, jesmo, da ne može više. Evo vam primjera i baš mi je milo što ste danas tu, da vidim šta ćete mi odgovoriti.

Gospodine ministre, svjedoci smo da ova vlast u Kombinat aluminijuma, dakle u KAP čija je procijenjena vrijednost 52 miliona evra, imovina je toliko, čini mi se, procijenjena, upumpava stotine miliona evra, ovaj moj kolega Đukanović je čini mi se došao do neke cifre blizu od milijardu evra da je tamo upumpano za jednu deceniju.

Na drugoj strani, imamo u Pljevljima Vektru Jakić. Prije dvije godine je otišla u stečaj, procijenjena vrijednost imovine 80 miliona evra. I ja nijesam vjerovao kad je gospodin premijer svojevremeno rekao da je to fabrika kakvih malo u Evropi. Mislio sam da to nije tako, ali kad je ovih dana dolazila jedna italijanska delegacija privrednika koji proizvode neki nemještaj posjetili su tu firmu i rekli da to malo ko ima u Evropi. Ali, pazite, kažu da njima fali manje od pet miliona evra da zaokruže proizvodni proces i da to krene i da 300 radnika, radi i da Opština Pljevlja ubuduće dobije za koncesije preko dva miliona i za neke porez na imovinu skoro tri miliona evra, umjesto toga sve ćemo izgubiti, a Vlada Crne Gore mudro ćuti. Ne da pare ovamo daje stotine miliona, tamo ne da pet miliona. Kako to objašnjavate, gospodine ministre, baš bih volio da to čujem. Evo nadam se pa ću imati prilike da komentarišem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Nekoliko prijavljenih komentara.

Prvo, ministar Žugić, a onda i kolega Filip Vuković, ali prije nego, izvinjavam se gospodin Stanić, dakle nijesam Vas želio namjerno prekidati tokom današnje rasprave. Znam da ste upotrijebili jednu metaforu koja je za vas metafora, jeste metafora, ali je zaista teška. Dakle, reći da su Pljevlja Aušvic, mislim da je ipak preteška metafora za ovaj Parlament, ali ipak doživio sam to kao metaforu istina vrlo je teško.

Izvolite ministre Žugiću.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi poslaniče Staniću, razumijem vašu brigu oko depopulacije Pljevalja, a komentarisali ste neke druge gradove u smislu značajnijeg pozitivnog elementa kada je u pitanju negativna demografska tendencija. Samo da vas podsjetim da je u mom rodnom Žabljaku, između dva popisa otišlo 17% stanovništva i to je najdrastičniji primjer depopulacije jednog mjesta na sjeveru znajući, uglavnom da se sele mladi, a ostaju staračka domaćinstva. I na toj demografskoj tendenciji moramo da radimo svi. Prvenstveno kroz razvojnu komponentu i kroz podsticaj za sjever.

Što se tiče zagađenosti u Pljevljima, ja dijelim vašu zabrinutost, ali nadam se da će drugi blok koji je izvjesno pri samom početku donošenja odluke, a time i gradnje riješiti i pitanje zagađenosti, a očekujem i pitanje toplifikacije čitavog grada. I što se mene tiče, puna podrška za vašu intenciju da Pljevlja, odnosno stanovnici tog grada imaju korist od drugog bloka, ali i od prvog.

I treći elemenat na koji sam htio da dam vama komentar jeste da Vektra Jakić, da bi zaokružila svoj tehnološki, odnosno poslovni proces nedostaje za taj dio 5.000.000 eura. Ja sam spreman, ako ste sa mnom na tom projektu, da tražimo od Vlade da se opredijli ili da garancija, da bi taj pogon koji će zaposliti, kako ste sami kazali, zaposliti 300 ljudi i doprinijeti rastu ne samo drvoprerade već i ekonomiji Pljevalja i cijele Crne Gore. Da se odredimo i da damo podršku vašem predlogu upravo u smislu potpune valorizacije ovog značajnog industrijskog pogona. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Kolega Staniću želite li odgovor? Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine Žugiću, slaba mi je utjeha to što se iz Vašeg Žabljaka a i moje jednako odselilo 17%. Ali i Pljevlja i Žabljak su na sjeveru Crne Gore. Pa gdje su Vam te strategije, šta radite 25 godina? Ja sam Vam rekao u jednoj diskusiji ovdje možda prije mjesec dana da ne treba nikakva strategija, treba četiri mjere uvesti, četiri mjere i sve će da bude nabolje. Beneficirani radni staž tri mjeseca na godinu dana, 30% veća primanja na sve, 30%, manji porezi i 30% jeftinija struja na sjeveru, tamo se proizvodi, tamo je najhladnije i sve je riješeno. Ali, vi to nećete. Što se tiče za sljedećih 30 godina, pa nama je kad je izgrađen blok jedan bila obećana toplifikacija. 30 godina je čekamo. Sad nam se obećava toplotni izvor i ništa više. Spremni ste da zajedno od Vlade, kako ćemo zajedno, vi ste u užem kabinetu, a ja sam u najširoj mogućoj opoziciji. Odlično, zovite me, podržavam, tražimo pare i evo volio bih da ste danas ovdje pred crnogorskom javnošću kazali nema izgradnje bloka dva ako se istovremeno ne gradi i ne radi i toplifikacija Pljevalja. I da istoga dana dođe predsjednik Vlade, pa bio Milo Đukanović, bilo ko god hoće, da presječe vrpcu i da se Pljevljaci spašavaju iz ovoga ne smijem od Sulja da kažem, evo izvinjavam se, ali je došlo, da je voda do poda, došla je vjerujte.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Staniću. Kolega Vuković ima pripremljen komentar takođe na vašu diskusiju.

Izvolite kolega Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče Skupštine, gospođe poslanice i gospodo poslanici.

Znači u većini izlaganja kolega Stanić je bio u pravu, par nekih stvari je netačno. Ja ću samo početi od sredine. Skupština je samo jednom u Pljevljima bila jednoglasna, kada je u pitanju bio izvještaj predsjednika opštine o radu za tekuću godinu, tada sam ja bio slučajno predsjednik opštine. Znači postoji mogućnost da skupština lokalna bude još jednom jednoglasna kada budu u pitanju neke važne stvari vezane za Pljevlja. Kolega Stanić se brani, ja tada nijesam bio na Skupštini kad su svi jednoglasno glasali za tvoj izvještaj, ne sjećam se vjerovatno.

Znači ovo pominjanje i ovo poređenje sa nekim jako ružnim pojmovima iz istorije čovječanstva, kao što je Aušvic, svakako ne stoje. Jer, da su Pljevlja Aušvic niko ne bi izašao, svi bi ostali tamo, ne bi nas pustili da izađemo, tako da i tu nijeste u pravu. Biću slobodan da vas podsjetim da na planeti od sedam milijardi ljudi 30% živi na nadmorskoj visini ispod 100 metara. Znači, 30% čovječanstva na planeti živi ispod 100 metara. Tako da vjerovatno i da je u Pljevljima sve sjajno, opet bi se dešavalo, da sa 860 ili 880 metara nadmorske visine jedan dio želi da bude na nekoj nadmorskoj visini na kojoj je Podgorica itd.

I veliki napredak za jednog opozicionog lidera je da konačno uviđa vrijednosti Kombinata drvnog u Pljevljima koji se nekad zvao Jakić, sad se zove Vektra Jakić, da je to kombinat koji može da bude vrlo značajan ne samo za ekonomiju Pljevalja, nego i za ekonomiju Crne Gore. I mislim da ukoliko stvarno ministar Žugić i Vlada uvide da je tu neophodno hitno intervenisati, umiješati se ako ništa drugo zbog koncesionih naknada koje djelimično pripada Vlada, a djelimično Opštini Pljevlja, odnosno 70% Opštini Pljevlja, da će taj projekat biti i te kako značajan i da ćemo sljedeći budžet usvajati u nekom drugom raspoloženju i u drugom duhu. Sve ovo je, izvinjavam se vrlo kratko, potpredsjedniče pošto ste poznati kao tolerantan i nadam se da ćete i ovaj put biti tolerantni neću mnogo pretjerati. Jeste li tolerantni ili nijeste?

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Samo da ne zloupotrijebimo toleranciju.

FILIP VUKOVIĆ:

Nijesam ništa zloupotrijebio.

Znači, toplifikacija Pljevalja, lokalna vlast u Pljevljima koju djelimično čini i koalicija na čijem je čelu, odnosno jedne partije na čijem čelu je kolega Stanić je vratila jedan dio u 7,5 miliona koji su bili namijenjeni za izgradnju infrastrukture, to su toplovodi, volovodi, podstanice i razvod u gradu. Potpuno je nebitno šta će to biti izvor, da li će biti Termoelektrana, da li će biti neka nova toplana van centra grada, koju imamo sad u radu 6 megavata ili će biti bio masa kakva je bila u ovom projektu. Znači, postojali su svi uslovi, ali bi onda izbili taj argument. Pljevlja ne zagađuje termoelektrana, Pljevlja zagađuje pet hiljada individualnih dimljaka, 39 kotlarnica, vjerovatno sad ima i više. I to je ono nešto što nama Pljevljacima smeta i imamo sve ove čestice koje su svakako nepoželjne da ne kažem jako problematične. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Stanić, odgovor na komentar želite. Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Žao mi je što nema ministra tu, ovo što je pričao gosodin Vuković ne vredi mnogo ni komentarisati. On izmisli neku činjenicu i onda to ponavlja. Kako je nekada neki izvještaj njegov usvojen jednoglasno, to nije tačno. Ali to uporno ponavlja i misli da će to postati istina. Nego drugu stvar, sam mislio da kažem zbog ministra, pošto me pozvao da pomognemo za ovih pet miliona u Vladi, pošto mu je snaga očigledno nejaka tamo iako je član užeg kabineta.

Dakle, da učini nešto da se Pljevljacima ne saopštavaju ovi rezultati mjerenja post festum. Što će nam saopštavati poslije dva - tri mjeseca? Samo da se sjekiramo, ovako umiremo što kažu od smrti i gotovo, šta ima bez sjekiracije. Ili da se uvede, da se svako jutro na radio televiziji Pljevljima, na radio Pljevljima, na javnom servisu Crne Gore jednako kako se pokazuje koliko je temperatura u Pljevljima, pokaže koliko je koncentracija PM 10 čestica, PM 2,5 čestice, koliko je benzim piralena ili kako se zove i da onda djeca, trudnice, starci, bolesni ljudi ne izlaze na ulicu, bar da zamandale prozore i vrata i da ne izlaze. A, što se tiče ove tvrdnje kako nijesmo umjeli da uzmemo pare. Postoji telegram, imam ga negdje u ovim papirima, evo ne mogu sada da ga pronađem, izvjesnog gospodina Ralevića iz te banke, koji je poslao na ime potpredsjednika opštine, gospodina Irića u kome kaže da nit se može dobiti taj kredit, niti donacija od 2,5 miliona evra, dok ne proradi "Vektra Jakić", jer je bilo planirano da se koristi ona, kao toplotni izvor.

Gospodin Vuković, prosipa ovu maglu i prašinu koju donosi ovdje iz Pljevalja, ovdje u crnogorski Parlament, a to nema veze sa realnošću.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Bralić imate pravo na diskusiju, a nakon njega koleginica Jasavić, pa onda kolega Vuletić.

Izvolite kolega Bralić.

IZET BRALIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi predstavnici ministarstva, koleginice i kolege, Predmet moje diskusije biće svakako ono što mislim da mi pripada i što najbolje znam da radim, jeste komentar na Predlog Budžeta za Ministarstvo zdravlja, Fond zdravstva i Penzijsko invalidski fond.

Za ovo ministarstvo ukupno je izdvojeno 923.617 eura, što je za 73.000 više nego prethodni budžet, što je sakako za pohvalu, ali ni blizu dovoljno. To čini 0,65% ukupnog budžeta. Danas ni u jednoj zemlji Evropske unije, niti u jednom ozbiljnom društvu nemamo budžeta za zdravstvo koji ide ispod 1% ukupnog budžeta.

Na administraciju ove godine biće potrošeno 795.000, što je 46.000, manje nego što je bilo predviđeno. Ono što brine, je dio budžeta koji je predviđen za razvoj, ekonomsku održivost, poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite, jer će na raspolaganju biti svega 109.000, što svakako jeste cifra koja ne garantuje bolji zdravstveni sistem.

U okviru ovog programa nalazi se stavka - rashodi za usluge, koja podrazumijeva konsultantske usluge, projekte i studije koja nije postojala u Budžetu, bila predviđena za 2013.godinu. Na raspolaganju će biti 70.000, od kojih je 18.000, predviđeno za ostale usluge. Za Predlog Budžeta za 2014.godinu nije previđen projekat unapređenje zdravstvenog sistema za koji u 2013.godini je bilo predviđeno 112.000, zašto nije mi

jasno, a ako je neko pomislio da je projekat unapređenje zdravstvene zaštite završeni proces, mislim da to nije dobro.

Što se tiče Fonda penzijsko invalidskog osiguranja, na raspolaganju će biti četiristo jedan milion petsto devedeset jedna hiljada, što je manje za tri miliona i dvjesto četrdeset hiljada nego za 2013.godinu. Na službena putovanja biće utrošeno 38.000 što je 2.000 eura više nego što je bilo predviđeno za 2013.godinu, transferi za socijalnu zaštitu na raspolaganju će imati 397 miliona, što je tri miliona i petsto manje nego što je predviđeno. Obzirom na situaciju, pogotovu na situaciju na sjeveru, ovaj podatak jako brine.

Ono što smo bili zajedno svi prisutni i ovdje i javnost Crne Gore je mogla da vidi dodjelu 100 stanova penzionerima u Crnoj Gori, prije neki dan. Mislim da bi možda Ministarstvo finansija trebalo da povede računa i da ovu stavku, za ove namjere izdvoji po regijama. Ja vas pitam koliko stanova je podijeljeno penzionerima u Plavu, Andrijevići, Rožajama i Pljevljima. Ne morate tražiti te podatke, ja ću vam reći. Ni jedan. Svake godine se u Podgorici dijele 50 - 100 stanova. Molim vas da se jednom sa takvom praksom da budžet bude jedna gomila sa koje će da uzimaju uvijek isti, prekine i da se u Budžetu predvide sredstava za tu namjenu koja će biti podijeljena po regijama.

Što se tiče komentara na sredstva odobrena Fondu za zdravstveno osiguranje, po prvi put, poslije desetak godina pada budžeta za Fond za zdravstveno osiguranje, ove godine imamo uvećanje za dva miliona i osamsto tri hiljade, ukupno 168 miliona, što je svakako za pohvalu, ali ni blizu dovoljno. Obzirom na kakve probleme sve nailazimo u zdravstvu svih ovih godina, kolege su govorile o problemu Kliničkog centra, mislim da je krajnje vrijeme da se izdvoje sredstva za izgradnju Kliničkog centra jer je to postalo usko grlo u zdravstvenom sistemu u Crnoj Gori.

Takođe imamo formiranje novih opština, ne vidim stavku da je predviđeno izdvajanje sredstava u budžetu za izgradnju kapaciteta za primarni zdravstveni nivo za novoformiranu opštinu Petnjica, što svakako treba da bude predmet tretiranja ovog budžeta.

Jedan poseban problem kod zdravstvenih radnika je da postoji ogroman broj tužbi u Kliničkom centru i ostalim ustanovama zbog sredstava prevoza. Samo u Kliničkom centru ta tužba je teška oko 300.000 eura. Ne vidim takođe stavku u budžetu koja bi predvidjela ta sredstva. Ono što posebno želim da potenciram da Fond za zdravstveno osiguranje treba da bude posebna budžetska jedinica jer zdravstveni sistem je takav sistem koji ne trpi čekanja, odlaganja, ne trpi pad tendera, niti može da trpi budžetski način finansiranja. Zbog toga Ministarstvo finansija i Vlada treba naročitu pažnju da obrate na ovaj segment, jer najviše su ugroženi upravo oni koji su bolesni. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama kolega Braliću, posebno na racionalizaciji korišćenja vremena.

Koleginica Azra Jasavić, a nakon nje kolega Vuletić.

Izvolite koleginice.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predstavnici Vlade, poštovane koleginice, kolege, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Jedan od najvažnijih zakona u radu svakog parlamenta jeste ovaj Predlog zakona iz razloga što se ovim zakonom zapravo reguliše pitanje raspodjele i trošenje narodnih para. Pitanje trošenje narodnih para bi trebalo da se nacrti po stavkama u ovom zakonu i vi ste to uradili. Vi ste detaljno opisali šta će biti potrošeno, koliko će ko da troši, zašto će da troši, pokušali ste da obrazložite. Nakon onoga što smo imali, kao iskustvo, vezano za aferu snimak, ja nakon toga vrlo pažljivo čitam sve ono što se odnosi na narodne pare i potpuno sa jednom dozom sumnje čitam svaki podatak i razmišljam da se jedino mogu osloniti na to da ćete Vi dobro nacrtati i pošteno nacrtati potrošnju narodnih para ukoliko, kao partija, pokažete da ste spremni da osnažite i subjekta u sistemu u vidu Državne revizorske institucije koja je prepoznata kao organ koji vrši kontrolu trošenja para koja se po ovom osnovu troše.

Zaključak koji se nameće, nakon svega onoga što smo imali, nakon afere snimak i nakon dešavanja sa Državnom revizorskom institucijom, dolazim do zaključka da se Vama, odnosno Demokratskoj partiji socijalista i vladajućoj strukturi ne može vjerovati kada je u pitanju potrošnja narodnih para. Zašto? Zato što smo vrlo jasno u prethodnoj godini, kada su lokalni izbori bili u pitanju, kao i u 2012. godini, kada su bili parlamentarni izbori, imali jasno zloupotrebu narodnih para u partijske svrhe, odnosno, što bi se ovim jezikom skupštinskim nazvalo zloupotrebom državnih resursa u partijske svrhe. Ta narodna kovanica, a to je da trošite naše narodne pare da bi ste ostajali dalje na vlasti, da bi radili u interesu par pojedinaca u Demokratskoj partiji socijalista i obogatili par porodica, dok svi ostali, uglavnom manje više uzimaju mrvice, najbolje pokazuje podatak da ste vrlo agilno krenuli u ovoj prethodnoj godini na opstruiranju rada Državne revizorske institucije, pa ste predlagali, to je čitava crnogorska javnost imala priliku da vidi, provjerene partijske kadrove na mjestu senatora, a ne profesionalce, koji nijesu imali dodirnih tačaka sa političkim partijama, već su oni koji su bili na čelu Izvršnog odbora, pa one koje ste povjeravali kao nekadašnje državne tužioce, pa sekretara ove Skupštine, pa direktora Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, imali priliku da dobiju vaše povjerenje, a oni koji su dokazali kroz struku i kroz sudovanje i kroz rad u nezavisnim ekonomskim finansijskim institucijama da znaju da rade nijesu dobili vaše povjerenje.

Ovo me upućuje na zaključak da vi hoćete dalje da arčite ove pare kako vama odgovara, da bi i dalje trajali i da ne bi bili u prilici da budete smijenjeni, jer najbolji dokaz za to je činjenica da ste vi za kompletnu aferu snimak sveli priču na, dozvolite da kažem, nesretnog Jusa Ajanovića, koji je bio žrtveno jagnje za kompletnu aferu, jer je dozvolio da vam vjeruje. Ja ga duboko žalim što vam je vjerovao.

Nijeste povećavali socijalna davanja, vidim, u ovoj godini i to nije dobro, zato što je, kao što vidite, veliki broj siromašnih porodica. Istraživanja pokazuju da su nam stanovnici sve gladniji i gladniji i socijalna politika mora biti ozbiljnija, nijeste za ovo vrijeme za koje ste na vlasti uradili poštene i kvalitetne socijalne kartone da se vidi kome je stvarno potrebna ta socijalna pomoć, a kome nije. Nijeste, po meni, detaljno objasnili, kako ste povećali troškove materijala za državnu administraciju, jer u ovoj godini u odnosu na prošlu su povećana za 4 miliona, troškovi za konsultantske usluge su povećane za 4 miliona što je ukupno 8 miliona. Ja, razmišljajući na način, kada čitam ono što vi pišete, razmišljam kako ćete šta da zloupotrijebite, dolazim do zaključka da ćete najvjerovatnije, sada nećete socijalna davanja, ali ćete vjerovatno neka druga davanja, koja ste povećali u ovoj godini zloupotrijebiti na način, što ćete posebnim kanalima, koje ćete kasnije razotkrivati, upotrebljavati opet da ovaj jadni narod koji ste

osiromašili na izvjestan način potkrijepite i osnažite sa parama koje su naše, a da oni glasaju za Vas.

To je nešto što sigurno će pratiti, nadam se, vrhovni državni tužilac, koji će biti izabran, nadam se, u ovom Parlamentu sa kvalifikovanom većinom, pa će vam na taj način prekinuti način manipulacija sa nesrećnim ljudima, koje ste sami doveli u tu poziciju. Ono što mene jako zabrinjava jeste činjenica da, što se tiče pravosuđa, uopšte se tu nijesu znatno sredstva povećala. Imate povećanje za tužilaštvo od 1 miliona, a za samo pravosuđe oko 293.000 eura. Zašto je to tako u malom dijelu povećano, željela bih da čujem odgovor. Ovo iz razloga, što u Izvještaju o napretku za 2013. godinu je jasno defisano da postoje nedostaci u infrastrukturi i opremi kada su u pitanju sredstva za sudstvo i tužilaštvo, te da tužilaštvo se bori da pokrije troškove krivičnog postupka. Takođe je jasno u izvještaju istaknuto da po pitanju besplatne pravne pomoći se nailazi na prepreke usred nedovoljnog budžeta kancelarija.

Mene zanima šta ste uradili po ovom pitanju ove godine jer je predviđeno samo oko 293.000 više sredstava za sudstvo u odnosu na prošlu godinu. Za tužilaštvo je to nešto malo više, ali ne ništa više u odnosu na ono što je ranije bilo. Ja kada uporedim ove podatke samo sa službenim putovanjima koje ste vi izdvojili samo za Vladu, bez ministarstava, znači za uži kabinet Vlade, i za par organa koji su direktno vezani za nju, ta putovanja su preko 360.000, što je za mene jedan ovako zaista ogroman iznos bez obzira na činjenicu da Vlada radi značajan posao, ali ne vidimo da su još nešto susreti na visokom nivou posebno značajni, osim što smo otišli do Srbije, kao u '90-tu, a za tu na nam ne treba puno para, ni puno filozofije. Dalje, ono što me je zabrinulo jeste da je Vlada za svoje stručno usavršavanje, znači uži kabinet, pojam Vlade, bez ministarstava i bez agencije, bez uprava, svega oko 16.000 više uložila za stručno usavršavanje u odnosu na kompletno sudstvo i tužilaštvo i to je ono što mi prosto nije jasno, posebno što smo u ovom Parlamentu usvajali zakone o međunarodnom privatnom pravu, ranije o krivičnom postupku, o Zakoniku o krivičnom postupku koji su zahtijevali ozbiljnu edukaciju po pitanju finansijske istrage, po pitanju novih instituta, po pitanju apsolutne primjene Zakona o međunarodnom privatnom pravu, kako ste zamislili sa ovako malo para da u pravosuđu edukujete ljude.

Na kraju da iskoristim ovo vrijeme, želim da čestitam građanima Crne Gore otvaranje poglavlja 23 i 24 i da im ukažem da je prvenstveno zasluga na strani opozicije za otvaranje ovih poglavlja zbog otvaranja samih ustavnih promjena koje je opozicija podržala, jer da opozicija nije podržala ustavne promjene, što je bila želja vladajuće strukture, ne bi došlo do otvaranja poglavlja 23 i 24, i ovo sve vezano za ovaj Zakon o Budžetu za 2014. godinu je nakon mjerljivih rezultata u borbi protiv korupcije na visokom nivou biće i kvalitetnih zakona o Budžetu koje ćemo moći da glasamo sve dok su pojedinci u ovoj zemlji iznad Ustava i Zakona i sve dok institucije nijesu jake. Definitivno je da nećemo imati konsolidovane javne finansije i da će potrošnja biti na način kako sam opisala bez kontrole, jer vi obesmišljavate rad Državne revizorske institucije, potrošnja će biti besumučna, vi ćete trošiti naša sredstva i držati kompletno građanstvo Crne Gore u stanju ekonomske, ovisnosti o vama, odnosno o njihovim parama, a predstavljate da su njihove pare, upravo vaše i da ih vi tim dotirate i obezbjeđujete što je iluzija. Građani moraju znati da ukoliko se ne promijeni vlast, ukoliko Ustav i Zakon ne bude iznad svih, ukoliko ne bude mjerljivih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije da će oni živjeti sve gore, a vi sve, ne vi

lično, nego par pojedinaca iz Demokratske partije socijalista sve bolje i socijalno raslojavanje će sve biti više i više, a građani sve obespravljeniji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Imate prijavljeni komentar. Predstavnik Vlade gospodin Vukićević.

Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Zahvaljujem.

Evo, ja neću zaista o raspravi Budžeta, koja je ... za šire političke teme. Ja neću odgovarati na političke konstatacije uvažene poslanice Jasavić, kojih je bilo 90% u izlaganju. Znači, ja ću se samo skoncentrisati na onaj dio gdje mogu konkretno da odgovorim, a mislim da nije neophodno ni da dodam da se apsolutno ni sa jednom političkom konstatacijom koja je izgovorena u proteklih 10 minuta ne slažem.

Znači, minimum korektnosti kada se govori da su konsultantske usluge povećane sa X na X+1 jeste da se kaže iz kojih razloga je to urađeno. Znači, u ovom obrazloženju je navedeno ne samo za ovu stavku nego za sve stavke zašto je došlo do povećanja. Pa ako mi dozvolite u okviru ova dva minuta, ja bih samo pomenuo da se nikakva fama ne stvara da se tu dijele pare po političkoj liniji bilo kome. 2,7 miliona je planirano kod Ministarstva kulture za realizaciju zadataka utvrđenih nacionalnim programom kulture. Kod Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja iznos od 2 miliona eura, rad stručnih službi u poljoprivredi kod finansiranja za realizaciju ipa projekata, Ministarstvo finansija 0,5 miliona odnosi se na pokriće za troškove Agencije za ocjenu i procjenu kreditnog rejtinga i kod Uprave za nekretnine u iznosu od 0,65 miliona eura, za kofinansiranje IPA projekata i tako dalje. Ostatak od 7 miliona znači na ovoj stavci 15,84. 7 miliona je predviđeno u kapitalnom budžetu, jer tamo nijesu samo građevinski objekti, stavke građevinski objekti, već su i stavke koje se odnose na konsultantske usluge, projekti i usluge.

Da ponovim što sam rekao i prošli put, znači u odnosu na izvršenje Budžeta za 2013.godinu, apsolutno sve stavke, znači ne na plan, u odnosu na plan su određene povećane, ali u odnosu na izvršenje Budžeta za 2013.godinu, apsolutno svaka stavka diskrecionih rashoda u kumulativu je smanjena.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Koleginice Jasavić, želite li komentar? Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Jedno je reći, drugo je uraditi. To što Vi ovdje obrazlažete nije apsolutno mjerodavno sve do onog momenta dok Državna revizorska institucija ne napravi kvalitetnu kontrolu i kaže, zaista, da li je sve rađeno u skladu sa zakonom i kako su trošene narodne pare. Način na koji Vi iz vladajuće strukture opstruirate rad ove institucije najbolje pokazuje da Vi, ustvari, nešto krijete. I da Vi nešto planirate da radite s tim narodnim parama, da predstojeće, očigledno lokalne izbore, jer ste sve izbore do sada dobijali na taj način.

Nijeste mi odgovorili, vezano za potrošnju materijala državne administracije, tu su znatna povećanja, imamo i ovamo obrazloženja, ali ja bih htjela od Vas da čujemo i to i nijeste mi uopšte odgovorili, s obzirom na Izvještaj o napretku, šta se dešava, zašto je ovako malo sredstava opedijeljeno za sudstvo i tužilaštvo. Jeste milion eura više za tužilaštvo ove godine, ali je svega 230 i nešto hiljada, rekla sam Vam, za pravosuđe povećano, a znate da su ključna pitanja sa kojima ćemo se suočavati, upravo borba protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou. Da li možete da računate, da recimo, besplatnu pravnu pomoć mogu kvalitetno da vrše sudovi, s obzirom na tako mizerno povećanje sredstava za budžet sudstva, s obzirom na prošlu godinu, a još smo imali u Izvještaju o napretku, upravo to kao napomenuto i nije mi jasno kako to nijeste imali u vidu, kada ste raspoređivali, kako će se trošiti narodne pare. Valjda je red da taj narod koji je bez pare i dinara, kad dođe u poziciju da mu treba besplatna pravna pomoć da može da je dobije. Zašto pišemo stalno zakone koje ne možemo da primijenimo i imamo stalno problem sa primjenom zakona, jer su nam zakoni mrtvo slovo na papiru. Ne može se bez para to raditi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Milorad Vuletić, a nakon Vuletića kolega Milan Knežević.

Izvolite kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici Vlade, poštovani građani,

Pred nama je Prijedlog Budžeta za 2014.godinu, bolje rečeno, Plan prihoda i rashoda ove države u narednoj godini.

Prvo što pomislim kad pogledam ovaj dokument, koji se bavi, makar i kratkoročnim projekcijama jeste da li ćemo konačno u 2014.godini moći da govorimo o postkriznom periodu, o periodu rasta i stabilnih promjena na koje neće uticati viša sila, nego samo rad, red, odgovornost u stvaranju i trošenju zarađenog. Smatram da ovaj dokument predstavlja realan balans između zahtjeva za potrošnju i fiskalnog kapaciteta naše ekonomije. Zato vjerujem da može obezbijediti finansijsku stabilnost i funkcionisanje svih državnih organa, kao i redovno servisiranje svih državnih obaveza na unutrašnjem i međunarodnom planu u 2014.godini.

Krajem '90-tih mnogi ljudi su vjerovali da će internet promijeniti svijet u smislu dostupnosti svih podataka koji su potrebni za rast, produktivnosti, svaka značajna ekonomska misao na dohvat ruke, ... svake vrste uspješnosti. Međutim, informacija je postala jeftina i svakome dostupna, ali uzalud, rekao bih. Sve ono što je bila neprikosnovena azbuka, ekonomske misli na koje su kritičari upućivali kritikovane, već 2009.godine počelo je da se ruši kao kula od karata.

Ispostavilo se da obilje informacija nije ono što donosi boljitak i stabilnost. Toga, ipak, nema na internetu. Zato vjerujem da i danas i kada se planira i kada se pregovara nije ključna informacija, nego mudrost, sigurnost, osjećaj za realnost i vizija. Sve ovo, poštovane kolege i kolegice, govorim, jer se iskreno obradujem kada se u nekom planskom dokumentu, makar i kratkoročnom, osjeti nagovještaj da će se ekonomskim, a time i svakim drugim boljitkom upravljati i za njega biti odgovoran, bez poziva na taj mučni i po malo izandžali i još uvijek prisutni alibi, zvani ekonomska kriza.

Zato mi Budžet za 2014.godinu, kao i osnova na koje se trasira pravac državne politike za narednu godinu, izgleda kao dokument koji će garantovati vođenje odgovorne ekonomske politike, a koja će značiti nastavak konsolidacije javne potrošnje, kao i odgovornu i restriktivnu fiskalnu politiku u okviru postojećeg makro-ekonomskog ambijenta.

Uz najavu, da novi budžet, predstavlja odraz postojeće ekonomske realnosti, na osnovu izvršenja Budžeta za prvih deset mjeseci 2013.godine, i od ažuriranih makro-ekonomskih indikatora za narednu godinu, što ukazuje da će crnogorska ekonomija u 2014.godini zabilježiti stopu rasta od 3,6%, a definisani su i sljedeći limiti. Maksimalni nivo deficita do 2% bruto društvenog proizvoda, maksimalni nivo javnog duga u okviru kriterijuma mastrihta, ... budžetske potrošnje do 38% bruto društvenog proizvoda, nivo kapitalnog budžeta u iznosu od nešto iznad 90 miliona, što je povećanje u iznosu od 25 miliona u odnosu na Plan iz 2013.godine. Neću se pojedinačno osvrnuti na parametre koji ukazuju na projektovani rast bruto društvenog proizvoda. O tome su govorili kolege kojima je ekonomija struka. Želim samo da se osvrnem na povećanje zaposlenosti od 0,9% na godišnjem nivou, odnosno smanjenu nezaposlenost, čiji bi procenat pao sa sadašnjih 19,7 u 2014.godini na 18,8%, uz ograničavajući pad, strukturnu nezaposlenost koja je uslovljena neadekvatnom ponudom odgovarajućih zanimanja ili zapošljavanja velikog broja nerezidenata.

Poštovane kolegice i kolege, najavljena stabilizacija i konsolidacija javnih finansija, evo prioritet u 2014. i u srednjem roku biće znatno ojačana i zakonskim rješenjima koja se predviđaju, prije svega, Prijedlogom zakona o fiskalnoj odgovornosti, koji se nalaze u skupštinskoj proceduri, a njime su propisana i dva kriterijuma koja su proistekla iz pravne tekovine Evropske unije. Ista se odnose na numerička fiskalna pravila predviđena mastriškim kriterijumima o deficitu i drugu čime se upotpunjuje pravni okvir u ovoj oblasti i gdje značajnu novinu predstavljaju kaznene mjere za prekršioce, a Ministarstvo finansija snosi odgovornost za efektivnu implementaciju zakona.

I 2014.godinu, odnosno javne finansije, opterećivaće budžetski deficit kao što smo vidjeli u visini 1,3 bruto društvenog proizvoda, ili 46 miliona i visok nivo otplate dugova od 220 miliona, što čini oko 6,3 bruto društvenog proizvoda, pa će za izvršenje Budžeta biti neophodno novo kreditno zaduživanje koje treba biti obezbijeđeno iz pozajmica i kredita kod inostranih kreditora u iznosu od nešto više od 266 miliona eura. To može biti prihvatljivo ako se ostvari očekivani rast naplate prihoda od PDV-a, kao i porast prihoda od akciza i ranije pomenutih prihoda od projektnog rasta investicija u 2014. godini, što je obuhvaćeno makroekonomskim okvirom za 2014. godinu.

U narednom periodu na nivou lokalnih samouprava očekuje se realizacija mjera fiskalnog prilagođavanja koje će značajno uticati na ravnomjeran regionalni razvoj i stimulaciju zapošljavanja. Ovo se najviše odnosi na podsticanje rasta u manje razvijenim opštinama, pravo i mogućnost koordinacije države sa opštinama u cilju davanja poreskih olakšica za investicije veće od jednog miliona, a čiji je period investiranja od tri do pet godina. Jedan od osnovnih preduslova za oporavak i rast crnogorske ekonomije je fiskalna i finansijska stabilnost. Nakon 2012. koja je bila jedna od najtežih godina u ekonomskom smislu, a posebno u javnim finansijama, u 2013. godini uslijedio je oporavak ekonomske aktivnosti, usvojen je, kao što znamo, i set mjera fiskalnog prilagođavanja i intenzivirana je borba protiv sive ekonomije.

Na samom kraju nešto o karakteristikama kapitalnog budžeta za 2014. godinu. Prijedlogom zakona o budžetu za 2014. za kapitalni budžet opredijeljena su sredstva u

ukupnom iznosu, kao što sam rekao, nešto preko 90 miliona eura, što u odnosu na 2013. godinu znači povećanje od blizu 25 miliona. Kapitalnim budžetom opredijeljena su značajna sredstva za razvojne projekte na sjeveru Crne Gore, ukupno 33 projekta biće započeta već u 2014. godini kod Direkcije javnih radova. Isto tako, iskreno se radujem i kao građanin i poslanik najavi i završetku izgradnje novih infrastrukturnih objekata u bilo kom dijelu Crne Gore. Zato, vjerujem u proklamovani cilj ovog budžeta za narednu godinu, da novo zaduživanje bude usmjereno ka realizaciji kapitalnih projekata, da se i dalje radi na obuzdavanju prekomjerne potrošnje i ozdravljenju javnih finansija kroz uspostavljanje balansa javne potrošnje. Imajući u vidu da će naredna godina biti godina oporavka crnogorske ekonomije i umjerenog rasta brutodruštvenog proizvoda, možemo konstatovati da su ekonomska politika i budžet realno koncipirani i zasnovani na potrebama poboljšanja životnog standarda građana. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Vuletiću.

Na vašu diskusiju ima jedan prijavljeni komentar. Kolega Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Vuletiću, očekivao sam osim ovog teoretskog referata da postavite neka pitanja gospodi iz Ministarstva finansija koji bi čitavu situaciju učinili mnogo jasnijom, pa ću ja to iskoristiti umjesto vas. Čitavo vrijeme se iz DPS hvalite kako su prihodi po osnovu poreza povećani za 113 miliona evra. Mi osnovano u opoziciji sumnjamo da su ti prihodi upumpani iz crnih fondova tj. od trgovine ili cigaretama ili drogom. Jer, ako su poreski prihodi povećani za 113 miliona evra u odnosu na planirane, korektno bi bilo da dostavite strukturu tih prihoda. Ako su povećani za 113 miliona, a jesu, bilo bi dobro da znamo na osnovu čega, koja je to privredna aktivnost tako povećana u Crnoj Gori. Ako su prihodi povećani za 113 miliona evra, to znači da bi mi morali da imamo prodaju robe ili obrt u iznosu većem od 500 miliona evra, a 500 miliona evra je preko 15% brutodruštvenog proizvoda.

Da li će se ovo povećanje prihoda po osnovu poreza odraziti na nenormalni rast nezabilježen u Evropi brutodomaćeg proizvoda? Mislim da su to pitanja koja treba da se postave gospodi iz Ministarstva, jer se ne može u Crnoj Gori prikupiti 113 miliona evra na osnovu poreza i doprinosa, a da to ne prati enorman rast proizvodnje, povećanja zaposlenosti itd. Bilo bi korektno da ministrima postavite pitanje kako će da se servisira dug od 450 miliona evra koji dospijeva za naplatu u 2015. godini. Vi ste dužni da odgovorite koja se to tako značajno privredna aktivnost povećala da bi mogli da po osnovu toga uđu u budžet 113 miliona evra. Samo da podsjetim, još vrlo kratko, od to 113 miliona evra 25 miliona evra se odnosi na naplatu poreza iz prethodnog perioda. Gospodine ministre, odnosno zamjeniče ministra, očekujemo potpunu informaciju o strukturi naplaćenog poreza. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Đukanoviću.

Kolega, želite li odgovor? Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Gospodine Đukanoviću, vi na bazi moje diskusije iskorististe pravo ne da pitate mene nego da me iskritikujete što ja ne pitam. Pazite, niti sam toliko neznaven, niti sam neinformisan, niti neupućen, niti bih to ja vama nikad rekao šta vi nekoga treba da pitate kao opozicioni poslanik. No, to je vaše pravo. Ne vidim tu ništa posebno niti interesantno niti značajno niti bitno. Bitno je ono što vi ne razumijete. To je da ne poznajete sistem funkcionisanja državne uprave. Da poznajete sistem funkcionisanja državne uprave znali bi da se ne može sakriti evidencija plaćanja poreza ni po kakvom osnovu. To je potpuno na talonu i potpuno je dostupno svima nama poslanicima, kao i svim ostalim zainteresovanim građanima.

Prema tome, očekivao sam od vas da ćete vi mene nešto konkretno pitati vezano za materijal, odnosno za moj dojam i moje sagledavanje priče o budžetu. Vjerujte, pokušao sam više zbog građana i onih ljudi koje interesuje prava tematika, a to je ovaj budžet, da ispričam, po meni, koliko sam znao i umio najozbiljniju priču o ovom dokumentu. Kako ste vi to shvatili i drugi kolege, to je vaše pravo, ali meni se čini da sam na jedan korektan i kvalifikovan dosta način, vjerujte, jer sam radio nekad na tim poslovima, u koncipiranju i stvaranju i formiranju budžeta, makar nekih pet, šest godina i znam kako je to teško i znam koliko treba napora i znam koliko i treba volje i domišljatosti da se nešto kreira i napravi, a da bi zadovoljilo sve potrošačke jedinice. Zato sam govorio i o internetu, zato sam govorio i o 2009. godini, gdje su pali na ispitu svi ekonomski eksperti koji su projekciju davali u formi definicije. Definicija i, složit ćete se sa mnom, praksa nije isto. Onaj ko ne zna da sam razmišlja, da sam fokusira neke stvari i da u datom momentu traži najoptimalnije rješenje, bogami će zapasti u ćorsokak kao što je izazvana bila ova velika ekonomska kriza.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Milan Knežević, a nakon kolege Kneževića kolega Šefkija Murić. Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani, gospodo iz Ministarstva,

Ako sam prethodnih godina i imao dilemu da li se radilo o razvojnim ili socijalnim budžetima koje smo raspravljali i usvajali, danas nemam nikakvu da se radi o socijalno kriznom, koji bih nazvao stezanje kaiša sa tendencijom da dođe do vrata.

Budžet za 2014. godinu je uvećan za 123.238.000 tj. za nekih 8,96%. Tekući primici se povećavaju za 89 miliona i to u stavkama PDV 78.324.000 ili 21%, akcize 13.663.000 ili 8,68%. Zarad građana Crne Gore, ovo je, poštovani građani, sve ono što vi zajedno sa mnom plaćate na kasi. Porez na dobit pravnih lica je samo 2.017.000 tj. 4,18%. Takse smanjujete za 8.143.000. Kada se saberu PDV i akcize za oduzete takse, dolazimo do iznosa od 83.844.000 eura koja dominantno treba da pokriju crnogorska domaćinstva. Od čega će to pokriti crnogorska domaćinstva, ne vjerujem da znaju ni u Ministarstvu finansija, ni u Vladi Crne Gore, a što se tiče domaćinstava to oni najbolje znaju jer jedva sastavljaju kraj sa krajem. Nije mi jasna ova projekcija kako ćete izvući iz crnogorskih domaćinstava koji se nalaze na ivici socijalne egzistencije 83 miliona i 884 hiljade. Nastavljaju se antikrizne mjere koje su, moram priznati, u određenim segmentima dale rezultate u smanjenju javne potrošnje i poboljšanju fiskalne discipline.

Tako imamo zamrznute penzionere, ljude koji i ove 2014. godine neće dočekati povećanje svojih penzija koje su zaradili. Poštovani penzioneri, vi ste zaradili svoje penzije, vama ni Đukanović, ni Vlada Crne Gore, niti bilo ko ne daje penzije, vi ste ih zaradili. Smanjene plate. Najavljujete nove takse i sve to predstavljate kao luksuz. Izgleda da je u Crnoj Gori život postao luksuz zato što koristimo struju, gledamo televiziju i koristimo mobilne telefone. Ako je to luksuz u Crnoj Gori, onda je najbolje da se svi kolektivno iselimo.

Samo jedan podatak, poštovani građani. Za 2013. kreditne obaveze su bile planirane na 205.992.000, a u 2014. godini planirane su na 227.975.000 i kada se sve to sabere to je nekih 433 miliona 967 hiljada evra. Sukcesijom SFRJ Crna Gora je dobila kreditne obaveze od 456 miliona evra. Znači, za 47 godina postojanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije mi smo napravili dug od 456 miliona evra, a Vlada nas je opteretila samo u posljednje dvije godine za 433 miliona evra. To je stvarno fantastična politika koju je gospodin Đukanović zajedno sa gospodinom Lukšićem planirao za ove godine i za crnogorsko društvo. Drugim riječima, rashodi, službena putovanja na nivou 5.304.199 evra. Reprzentacije 669.203 evra. Komunikacione usluge 6.345.535 evra. Sudeći po ovome nijedan od ovih korisnika ovih potrošačkih jedinica neće biti u Crnoj Gori u 2014. godini, imajući ova službena putovanja. Konsultantske usluge 22.815.000 eura plus usluge stručnog usavršavanja 1.202.000, zajedno to je 24 miliona evra, a imamo toliko preglomazan državni aparat. Nama se više onda isplati da kupimo od Japanaca robote, da smanjimo tu amortizaciju i da nemamo nikakva stručna i konsultantska usavršavanja imajući u vidu ovu javnu potrošnju koju planirate u 2014. godini.

Vrlo kratko po pojedinim stavkama. Nepostojeći predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, reprezentacija 99.655 evra, dobro mu učinjelo. Službena putovanja 133.936 evra. Komunikacione usluge 75.755 evra. Znači, potpredsjednik DPS-a planira da napravi 300.000 evra troškova u 2014. godini, iako je došao na tu funkciju nakon pokradenih predsjedničkih izbora. Ovdje ste zaboravili, gospodo, za njega stavka za ordenje pošto on samo dijeli ordenje gdje god pođe. Sada je u Jordan ponio tri ordena, vratio je pet i to je bila najveća investicija koju je Crna Gora dobila.

Dalje, izjava direktora Policije da u ministarstvima postoje ljudi koji su povezani sa kriminalnim miljeom. Nijesu, kažu, ministri, to je dobro, ali jesu njihovi saradnici. Trebali bi da plaćamo ljude koji su na platnom spisku mafije, da im dajemo još po jednu platu troškova poreskih obveznika Crne Gore. Takođe, tužilaštvo dobilo je 6.200.000 evra. Gospodin vršilac dužnosti tužioca Veselin Vučković neće da dođe u ovu Skupštinu, Skupštinu koja treba da mu opredijeli ova sredstva. Znači, on ignoriše najveće zakonodavno tijelo, najveću zakonodavnu instituciju u Crnoj Gori, posebno nakon ove afere gdje smo domišljato obrnuli pare na način što smo prodali kamp na Zlatici četiri miliona evra, a kupili smo ga osam miliona evra, što je jedna od najkrupnijih korupcionarskih afera. Gospodin vršilac dužnosti državnog tužioca kaže - ne pada mi na pamet da dođem u Skupštinu. E, ni meni, gospodine Vučkoviću, ne pada na pamet jedan cent da glasam za državno tužilaštvo ovakvo kakvo je koje vi u ovom trenutku vodite.

Agencija za nacionalnu bezbjednost ili agencija za iznajmljivanje uva u 2014. godini dobiće 5.780.000 evra koja zvanično ima 253 zaposlena, a nezvanično u svakom crnogorskom lokalnu, u svakoj crnogorskoj kapeli ta agencija pošalje po jednog čovjeka da sjedi i da širi dezinformacije i da vodi tajni rat protiv opozicije i svih onih ljudi koji žele

demokratske promjene u Crnoj Gori. Oni su u 2014. godini najviše planirali da potroše u dijelu rashoda za struju i za gorivo 260.000 evra. Znači, hoće da se umreže, da umreže svoje uši da bi mogli da obilaze po Crnoj Gori, ali da imaju osvetljenje u onoj velikoj zgradi koju bi trebalo zatvoriti i u nju dovesti beskućnike ili napraviti neki socijalni centar ili Agenciju za nacionalnu bezbjednost bi trebalo rasformirati. Takođe, planiraju da potroše na telefoniranje 50.000 evra. Malo im je što nas prisluškuju nego još moramo da im damo još 50.000 evra za tzv. komunikacione usluge. Neka pokušaju da koriste skajp pod uslovom da umiju da upale kompjuter.

Dalje, fondacija Petrović Njegoš 460.000 evra. Ovo je jedna od tranši koja nas očekuje u narednih pet godina, a iznos je od 4.200.000 evra. Dobro bi bilo, gospodo, ako budete kad vidjeli njegovu ekselenciju ili njegovo visočanstvo ili njegovog princa, već ne znam koju ima titulu, da mu kažete da ne bi bilo loše da zna neku riječ naškog jezika, srpskog ili crnogorskog, kako ga neko zove, pa da znamo zašto dajemo 4.600.000 evra jer sam imao priliku da otkrijem bolnu istinu da bolje supruga kineskog ambasadora govori srpski ili crnogorski jezik nego što govori njegovo gospodin Petrović iz fondacije Petrović Njegoš. Nije ni čudo, onda, kada dobijemo rezultate anketiranja, istraživanja javnog mnjenja gdje je jasno da se gospodin Đukanović opasno približio porodici, odnosno dinastiji Njegoš. Vjerujem da ćemo do 2015. godine imati i fondaciju Đukanović DPS jer će on u sljedećoj godini preteći Petra II Petrovića Njegoša, jer Njegoš je imao sreću, ove godine se obilježavalo 200 godina. Inače, da se nije obilježavalo 200 godina Đukanović bi bio ispred Njegoša.

ISAIF misija. Dosad smo potrošili 13 miliona evra. U ovoj godini 1.850.000 evra. Kome je potrebna misija ISAIF u Avganistanu? Kakvu korist Crna Gora ima tamo? Zbog toga što se naši vojnici nalaze u zoni borbenih dejstava. Koliko ste mogli da napravite vrtića, škola, pozorišta, bolnica, domova zdravlja zato što mi utjerujemo Avganistancima demokratiju, a nismo u stanju da sprovedemo osnovne postulate demokratije u Crnoj Gori? U trenutku kada Velika Britanija najavljuje povlačenje svih svojih trupa do kraja 2014. godine, kada je Američki kongres donio odluku o povlačenju svojih trupa, mi smo odlučili da sprovodimo demokratiju u Avganistanu koji je istjerao i Britance i Sovjetski savez i istjeraće i ove vojne trupe, mi smo odlučili da utjerujemo demokratiju, ali ne čudi, mi smo prvi pohitali. Čim je Rusija je objavila rat Japanu, mi smo objavili, takođe, rat Japanu i dok je prvi Crnogorac došao do Japana rat je već bio završen. Imajte u vidu kako se vodi ova naša geopolitička politika.

Veoma kratko, moliću vas za malo prekoračenje. Ministarstvo vanjskih poslova ili potpredsjednik Vlade Igor Lukšić koji nas je zadužio 250 miliona evra u prethodnoj godini dobiće 12.920.000 evra. Ako se usvoji ovaj budžet, gospodo iz Ministarstva finansija i vi, kolege iz vladajuće koalicije, možete da se izljubite sa gospodinom Lukšićem jer ga više niko neće gledati u ovoj 2014. godini pošto mu je planirano za službena putovanja 260.000 pošto je, izgleda, čovjek odlučio da obnavlja bivšu Jugoslaviju plus Albaniju. Troškovi reprezentacije 70.000 evra. Nadam se da će uspjeti da sačuva svoju liniju i usluge taksija 30.000 evra, znači usluge prevoza.

Ovom budžetu se najviše raduju taksisti u evropskim metropolama jer jedva čekaju da vide crnogorsku delegaciju koja će da potroši 30.000 evra na usluge prevoza po destinacijama gdje ni sami ne znamo kako se troše sredstva i što se dešava. Ali, zato univerzitetskim profesorima se ne isplaćuju nikakve nadoknade, zato oni nemaju nikakve stanove, zato se prosvjetni radnici nalaze na ivici socijalne egzistencije i, vjerujem, kada gledaju svoje bivše učenike do čega su doveli Crnu Goru sigurno da

zažale što su ikad otvorili vrata od škole. Saopštio sam jednom, nadam se da nećete biti u prilici to da primjenjujete, vama je još ostalo da uvedete taksu, odnosno porez na prodaju organa, da prodajemo bubrege i plućna krila, na drugi način se više ne može puniti crnogorski budžet koji se plaćkao i siromašio ove 23 godine. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Kneževiću.

Šefkija Murić, a nakon kolege Murića kolega Šarančić. Komentar, naravno, možete. Izvinite, kolega Muriću.

Izvolite, gospodine Vukićeviću.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Zaista sam razmišljao da li da se javim s obzirom da je za dva minuta vrlo teško da jedan ovako pripremljen tekst i koncentrisan da se izgovori u nekih desetak minuta odgovoriti, ali sam se javio da podcrtam da sa svojom diskusijom zaista gospodin Knežević, niti me impresionirao niti se po bilo kojoj stavci slažem sa njim. Znači koliko mi vrijeme dozvoli ja ću morati da ponovim, znači da je za svaku stavku rashodnu dato žestoko obrazloženje i po ekonomskoj klasifikaciji i po organizacionoj i po potrošačkim jedinicama. Politički možete da se slažete ili da se ne slažete, ali tehnički tu je sve prikazano što je i kako je. Znači, što se tiče reprezentacije ne ulazeći u to što ste Vi rekli za predsjednika kojega mi uvažavamo. Mi smo dodijelili ta sredstva instituciji predsjednika ne predsjedniku lično. Znači, bilo ko da je predsjednik Crne Gore mi moramo određena sredstva za reprezentaciju dati jer taj čovjek kao što i ostali državni funkcioneri predstavljaju državu, a ne njih pojedinačno i ne njihove porodice.

Što se tiče službenih putovanja najveća sredstva za sledeću godinu su opredijeljena Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu odbrane i Skupštini. Najveći dio kod Ministarstva unutrašnjih poslova i kod Ministarstva odbrane se odnosi na troškove koje nastaju unutar zemlje, znači za redovno funkcionisanje jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova. Naš kondiflan nije takav da možemo da kažemo ovo su službena putovanja za inostranstvo, ovo su službena putovanja od Podgorice do Budve, ovo su službena putovanja od Podgorice do sjevera. Znači, sve je na toj stavci ali sve je to dato u obrazloženju i mislim da nije korektno da prenzetirate te stvari na način na koji to radite. Što se tiče reprezentacije Ministarstvo odbrane je .. (Prekid) ..opredijeljen najveći dio. Ministarstvo odbrane ima veoma intenzivne aktivnosti po pitanju saradnje sa partnerskim zemljama u okviru programa Partnerstvo za mir, i po preporuci Državne revizorske institucije sredstva koja su za te namjene plaćena sa drugih pozicija su oni u obavezi da plaćaju sa stavke reprezentacija. Znači nije to reprezentacija u vulgarnom smislu kako je tumačimo, već su sredstva koja su namijenjena i za organizovanje konferencija i seminara i za dočeg inostranih delegacija. Znači, sve što spada u neke aktivnosti koje proizilaze iz potpisanih ugovora između Crne Gore i partnerskih zemalja.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, gospodine Vukićeviću.

Gospodine Kneževiću, želite li da odgovorite?

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Gospodine Vukićeviću, očigledno da smo zamijenili neke uloge. Vi ovdje nijeste neki režiser niti sam ja početni glumac koji bi trebao Vas da impresionira niti se ja nalazim na audiciji. Ja se nalazim u Skupštini Crne Gore i ja sam konkretno govorio o stvarima vezano za Budžet koji opterećuje Crnu Goru. Pomenuli ste najveće troškove za policiju. Ja sam saopštio činjenicu da je direktor Policije izjavio da u većini ministarstava postoje ljudi koji su povezani sa kriminalnim miljeom, i ja logično želim da postavim pitanje zašto ja i građani Crne Gore trebamo da finansiramo određena ministarstva u kojima se nalaze ljudi sa kriminalnim miljeom, a gospodin direktor Policije ne želi da procesuiru te ljude. Što se tiče Ministarstva odbrane saopštio sam činjenicu da smo na misiju u Avganistanu potrošili 13 miliona evra, 13 miliona evra malo je što smo poslali vojnike da rizikuju svoje živote, nego to još moramo da platimo. A kakvu korist imamo od toga? Nikakvu, korist je nula. Takođe, što se tiče funkcije predsjednika nemojte ovdje da mijenjamo teze. Sve ove potrošačke jedinice su Vam prvo dostavile predlog kako one žele da budu pozicionirane u Budžetu.

Što se mene tiče, Filip Vujanović je potpredsjednik Demokratske partije socijalista koji je na funkciju predsjednika države došao nakon brutalno pokradenih predsjedničkih izbora. I ne bi trebalo da mu se opredijeli ni jedan jedini cent u ovom Budžetu, sviđelo se to Vama ili ne. Sad mi govorite reprezentacija. Nije samo to reprezentacija nego je to edukacija i seminari, razdvojte te stavke. Ne može edukacija i reprezentacija da bude jednako. I što se tiče kapitalnog Budžeta jasno je da je kapitalni Budžet trebao da se napravi u potrošačkim jedinicama, odnosno stavkama koje se odnose na Bemaks i Geneks, jer su to favorizovane državne firme koje će i u predvečerje lokalnih izbora u 2014. godini biti dobitnici većine radova na kapitalnom Budžetu, a ja ću Vas samo podsjetiti pred parlamentarne izbore 2012. godine ta firma koja je dobila najviše sredstava od države otpustila je šestoricu radnika zato što nijesu željeli da obuku majce sa logom Demokratske partije socijalista, i zato su ti ljudi ostali bez posla. I ne očekujete valjda da ću da dignem ruku za tajkunske firme koje su zajedno sa tajkunskom vlašću upropastile Crnu Goru. Ne pada mi na pamet.

PREDSEDAVAČI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Kneževiću.

Kolega Murić, a nakon kolege Murića kolega Danko Šarančić, po redosledu prijavljenih.

Izvolite kolega Muriću.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre Žugiću, uvaženi pomoćnici ministra,

Već dva dana raspravljamo o temi koja je, po meni, veoma značajna, jedna od najznačajnijih i jedan od najznačajnijih zakona i složiću se sa onima koji govore da je budžet možda najznačajniji zakon koji donosimo u ovoj godini. Predlog zakona o Budžetu, kako je koncipiran, predstavlja ono što mi zovemo realan svijet i od onog što sad imamo i što možemo isprojektovati za narednu godinu. Upravljanje javnim finansijama je izazov koji je jedan od najvećih, ne samo za Crnu Goru nego za sve zemlje koje žele da upravljaju javnim finansijama. To je jedan od najvećih izazova u

svijetu pa i kod nas. Ja se ne bavim puno stawkama i ovim stručnim poslovima koji su vezani za ekonomiju, ali daje mi za pravo da danas u jednoj svojoj skromnoj diskusiji iz svog ugla gledanja podcrtam nekoliko stvari koje mislim da treba saopštiti danas na ovoj raspravi. Prije svega, moje gledanje je, osvrnuću se na nešto što smatram da je jako važno za građane i za opštinu iz koje ja dolazim, a to je kapitalni Budžet koji je povećan za nekih 25 miliona u odnosu na prethodnu godinu. Svjedoci smo iz ranijih godina da kapitalni Budžet je uvijek bio isti možda u blagom porastu ili rebalansom ili nekim stvarima manji. U ovoj godini je 25 milona veći i zato želim da to istaknem kao jednu pozitivnu stranu i pomenuću nekoliko projekata koji se tiču direktno opštine iz koje ja dolazim.

Na strani 219 u obrazloženju vašeg Predloga zakona o Budžetu je jedan jako važan projekat, izgradnja seoskog vodovoda u Lovnici. Ovdje se potkrala jedna greška štamparska napisano je u Loznici, pa molim da ovo registrujete zbog onih koji će čitati ovaj Budžet i ove stavke gledati na internetu ili sa strane koji to gledaju. Ovdje je, mislim da je, pogođeno jer je i očekivanje građana Rožaja i ovih sedam mjesnih zajednica, to je njihov višegodišnji problem, krenulo u njegovu realizaciju, krenulo se u izradu projektne dokumentacije. Značajna sredstva su predviđena za ovaj projekat i mislim da će u 2014.godini se značajno i realizovati. Drugi projekat koji želim da istaknem, koji je u dijelu planiranja je kanalizaciona mreža u Rožajima. To je u stvari kolektor otpadnih voda koji je takođe više milionski projekat i u ovoj fazi lokalna uprava već priprema dokumentaciju, odnosno radi na izradu projektne dokumentacije u saradnji sa Vladom i mislim da će ovaj projekat biti gotov u narednom periodu i biće najvjerovatnije kandidovan preko sredstava Evropske unije ili nekim drugim modelom da i on uđe u rješavanje nekog višegodišnjeg problema koji imaju građani Opštine Rožaje. Sledeći projekat koji je započet u 2012. godini, nastaviće se 2013.godini, završiće se u 2014.godini je Dnevni Centar za djecu sa smetnjama u razvoju. Ovdje je već odabran izvođač i ugovoreni su radovi. To je nešto što je prenijeto i što očekujemo da se završi vrlo brzo, možda i u prvoj polovini 2014.godine.

Takođe, jedan važan projekat, ono što fali svim školama i što je apel iz svih gradova i sa svake strane je izgradnja sportske sale u Baću. To je projekat koji je započet, radovi su otpočeli i potpisan ugovor sa izvođačem i očekujemo da djeca u Novoj godini, odnosno u 2014.godini imaju adekvatne uslove za odvijanje nastave, i ona smatramo da će dobiti prostor gdje će se izvoditi nastava kao što imaju i sva djeca u gradskom području. Još jedan razvojni projekat koji svaki Rožajac pozdravlja, odnosno svaki stanovnik Rožaja, mislim i svi oni koji dobronamjerno gledaju na razvoj turizma i na razvoj naših prelijepih planina je otvaranje, koji će doprinijeti na otvaranju planine Hajle. To je nešto što svako dijete u Rožajama zna i očekuje da se ovi potencijali valorizuju, a početak valorizacije je rekonstrukcija puta Rožaje-Štedim u dužini od sedam kilometara. Značajna sredstva su izdvojena. Lokalna uprava već radi i priprema lokalnu studiju lokacije za ovo područje i ona je pri kraju i očekujemo da će biti ona u svrsi početka, odnosno bavljenja turizma u našoj opštini.

Turizam kao turizam planinski nije možda primjereno pomonjati bez kombinacije sa agro turizmom što je nešto što je trend, a svuda u svijetu i u zemljama koje žele da više komponenti stave u jedan model da probaju da sa više aspekata zadovolje ponudu koja se traži sve više i koja je zahtjevnija. Takođe govorim da su u završnom računu Budžeta za obilaznicu Rožaje druga faza koja je za Rožaje strateški projekat gdje očekujemo da se u 2014.godini konačno završi i projektna dokumentacija, a dobro je

što je u ranijoj saradnji bilo kontakata, odnosno i ove rasprave i mišljenja laičke i stručne javnosti rezultiralo se do toga da se čuje i da se i lokalni stručnjaci uključe u ovaj projekat i da oni daju svoje sugestije i mišljenja i da resorno ministarstvo na taj način rješava ovaj problem, odnosno da krene u njegovu realizaciju. Jako je važno da je prva faza završena. Dobila je određene kritike, ali ona nije funkcionalna ako se ne uradi ovaj drugi dio, odnosno druga faza. To je isto višemilionski projekat i nadam se da smo krenuli da realizujemo i ovaj projekat.

Eto, to je nešto što sam ja imao ukratko da saopštim za ovih desetak minuta. Podržaću Budžet za 2014.godinu i smatram da je realno projektovan i predstavlja realan prikaz stanja onog što sam rekao i na početku i onoga u čemu mi možemo da uradimo u ovom momentu i ono što može da izdrži naša ekonomija sada. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama kolega Muriću, nijeste bili dorečeni, pa će te ovo kroz komentar i odgovor na komentar.

Kolega Milić. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala gospodine Raduloviću, hvala potpredsjedniče, vidi se u vama taj budvanski duh sve više i više i milo mi je.

Ovako mislim gospodine potpredsjedniče i kolege, gospodine ministre, gospodine Muriću, ako bi se kad dodjeljivala Nobelova nagrada za kako uništiti nešto što je teško uništiti, onda treba da se da onima koji su uništili Gornji Ibar-Rožaje jer je to bruka i sramota. Dakle, Rožajama ne pripada uopšte da trebaju da koriste bilo što od egalizacionog fonda ili bilo čega drugoga. Sami Gornji Ibar-Rožaje Crnu Goru bi mogao hraniti, a ne Rožaje i njegovo stanovništvo. Ali ono što je sada kao posljedica toga svega, minister, to je činjenica da mi nijesmo za ona rješenja o radu koja imamo, za isplatu ... negdje oko sedam miliona evra, nijesmo obezbijedili da ih isplatimo ove godine. Zadužujemo se 220 miliona, Vi to dobro znate Šefkija da imamo i iz Rožaja značajan broj ljudi koji potražuju sredstva po ovom osnovu, i to je kopča za ovu priču. I zbog toga će SNP da djeluje gospodine Muriću, gospodine Žugiću i na prihodnu stranu Budžeta. Vidio sam ovdje da se velika priča pokrenula oko one takse od 7% na račun od pet evra za mobilnu telefoniju. Prvo smatram da je sve što je preko 30 evra ko troši mjesečno za mobilni telefon luksuz, jer je odprilike 30 evra, reći ću i to sada, jer je odprilike 30 evra onaj račun koji plaća četvoročlana porodica za struju, pa ispada da nam je tržište mobilne telefonije 300 miliona evra, a domaćinstva ukupno potroše za struju 200 miliona evra i ispada da je mobilni telefon važniji nego što je struja. Malo ću prekoračiti gospodine potpredsjedniče.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Samo izvolite. Ovo zbog Budve.

SRĐAN MILIĆ:

Idem odmah konkretno na ova pitanja, pominjem ovo oko Fonda rada zato što je to amandman kolege Popovića, koji se ovim bavi. Mi ćemo sa naše strane obezbijediti gdje na prihodnoj strani naći sredstva za isplatu ovog. S tim što sve Vas podsjećam, gospodine ministre da, na žalost, postoji slučaj gdje ljudima nijesu dali ni rješenja da

odbiju ni rješenja da dobiju te 1.920 evra i SNP će tražiti podatke za sva ta lica koja su po tom osnovu podnijela zahtjeve da bi smo mogli da budemo prema svima jednaki. Zato Vam predlažem gospodine ministre. Hajdemo da ako možete oporezujete, ajmo da zajedno oporezujemo dobitak od igara na sreću. U svim zemljama, gospodine potpredsjedniče Parlamenta, taj dobitak igara na sreću je i do 50%, Vi to znate dobro iz knjiga I do 60% i do 70%, hajde da mi to napravimo na 9%, hajde da podnesete, predložite zakon u proceduru, povucite ovo vezano za mobilne telephone. Sjedimo zajedno da se dogovorimo koji su to razredi za mobilne telefone. Hajdemo da predložite u proceduru, i evo ja Vam sad kažem imaćete podršku SNP-a, da oporezujemo dobitke od igara na sreću zato što, čini mi se, da jedni te isti dobijaju od tih igara na sreću. Hajde da konačno država, a mislim ako sam dobro pogledao papire i sve ostalo isti iznos prihoduje po tom osnovu koliko bi se oprihodovali po ovom osnovu iznad pet evra da se oporezuju 7%, čini mi se da ste tako predložili ovaj dio.

Treća stvar i četvrta potpredsjedniče, imamo od boravišne takse, to nije vezano direktno za Rožaje, žao mi je što nije vezano zato što Montenegro turist i tamo imao svoje kapacitete i imao je svoje hotele i mogao je da se i tamo razvija zimski turizam i mogla je Hajla da se drugačije upotrijebi nego što se sada koristi i sve ostalo. Dakle, dva i po miliona danas ne uspjevamo da prihoduje, a evedentiramo kao noćenje i razumite me, ja govorim o onome što je prihod od 20% države, opštine ne prihoduju sedam i po miliona evra, hajde da uvedemo malo reda u tu oblast. Svi ti koji su evendetirani vjerujem da nijesu, gospodine potpredsjedniče Parlamenta, ni polovina onih koji dolaze dolje na primorje. Dakle, mi ni tih 10 miliona evra ne prihoduje. Zašto bi smo mi pomagali opštinama koje imaju boravišnu taksu, a ne prihoduju u tom iznosu nego za tih 7,5 miliona evra hajmo zajedno u akciju da to obezbijedimo. I završavam sa ovim još jedan put znači dobio sam informaciju da je proslijeđeno Ministarstvu ekonomije oko Monte var Metalca iz Nikšića, ja ću im proslijediti i ugovor koji je sklopljen sa direktorom i vlasnikom, izvršnim direktorom Janjuševićem i da čitava Crna Gora zna o kojim se tu brojkama radi. Radi se samo o nekih 300 i nešto hiljada evra za te radnike. I, zato ćemo mi iz SNP-a na prihodnoj strani Budžeta naći elemente kako ćemo da prema tim ljudima obezbijedimo da im se podmire obaveze. Ja Vas molim, dakle, ako ulazimo u nešto što je realno, a to su zaduženja, ako zadužujemo 220 miliona evra, hajde da se obezbijedimo isplatu tih sredstava. Žao mi je što nemam vremena sutra ću u diskusiji da govorim. Ovdje sam prikupio podatke o tome koliko su prikazali kao osnovicu za porez na dobit mobilne kompanije ministre od 2005.godine do današnjeg dana. Molim Vas prikazali su po 200 miliona evra. Mi smo prihodovali 36 miliona evra, a onda je ministre, nije za vašeg mandata nego prije vašeg mandata, naplaćeno samo od jedne kompanije 2012.godine, koliko je naplaćeno poreza na dobit. Po mojim informacijama 50 miliona evra. Kakav bi bio rezultat prikupljanja poreza da u to vrijeme ministar finansija nije naplatio tih 50 miliona evra, od te mobilne kompanije vezano za rezultat. Izvinjavam se proširio sam priču, žurim za Pljevlja na novogodišnji koktel, a sačekacu da čujem odgovore prozvanih. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Miliću. Je li dobar šofer? Dobro, suvozač je uvijek najbolji vozač. Ja sam razumio pitanje gospodina Milića i vrlo sam zainteresovan oko Gornjeg lbra i nekadašnjeg 10% učešća drvoprerade u velikom GDP Crne Gore. To je veliki

pontecijal, pa bi se pridružio kada ćemo je zabraniti izvoz bavlana, a barem početi sa građevinskom stolarijom.

(Prekid)

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Raduloviću.

Uvaženi kolega Miliću,

Sa moje tačke gledišta stvarno hvala vam što brinete za Rožaje ovako iskreno. Ali i Vi i ja znamo da je Gornji Ibar razvijan u ono doba kada je bila jedna država i pravljeno tržište za šest država, ne za jednu i devedesetih godina znamo šta se dešavalo sa tim velikim sistemima i šta se desilo sa Gornjim Ibrom. Meni je iskreno žao ali sva ekonomija tada je bila bazirana na jednoj fabrici i na jednom segmentu gdje se Rožaje razvijalo samo na drvoprerađi i sve je bilo okrenuto prema tome. Danas tržište i ekonomija ne poznaju takave mogućnosti. Vi dobro znate da mala i srednja preduzeća su nešto što svi treba da, složićete se sa mnom, sigurno da razvijamo i da pomažemo. Na konto Gornjeg Ibra razvilo se dosta tih kompanija ja ne znam sad kako oni posluju, to su privatne firme. Mislim da imaju problema, ali Vi morate shvatiti da proizvodi koje je nekad proizvodio Gornji Ibar u datom momentu nijesu bili konkurentni na tržištu. Znači, trebamo realno pogledati i trebamo realno reći, i treba realno pristupiti ovom problemu. I, ne samo Vi, nego dosta poslanika to sputava i veže za Demokratsku partiju socijalista i za nešto što se desilo raspadom SFRJ. Ta firma je pokušala da se spasi, nije mogla. Socijalni program je završen, a tamo je sindikat učestvovao u tome zajedno sa Vladom. Potpisan je socijalni paket, isplaćena sredstva. Oni ljudi koji su ostali, koji možda po nekom pravu nijesu završili to su ti koji se vama javljaju i javljaju se i meni, ja sam se raspitivao za njih i želim da i odavde sa ove govornice pošaljem poruku da se pokušaju iznaći sredstva i za njih. Riječ je o nekih 50, 60 ljudi. Dobio sam i ja te spiskove, ali imaju neke prepreke koje oni u tom momentu nijesu ispunjavali. Ja ne znam šta je ali i ovaj drugi dio, čak postoji neka mogućnost da je problem i oko nekih sudskih sporova. Ovo nije provjereno ali Vam i to govorim.

Ako mogu još minut potpredsjedniče Raduloviću.

Ja bih i Vas i sve koji brinete za Rožaje, i brinete za Gornji Ibar pozvao da nam pomognete kako da iskoristimo tu šansu i kako to da razvijemo. Ako imate ideju dobro je došla. Izvolite, ali mi u lokalnoj upravi u Rožajama drugačije gledamo na taj proctor. To je u srcu grada, to je nešto što čekamo da se završi, stečajni postupak koji dugo traje i odavde pokušavam i šaljem apel da se taj stečajni postupak okonča što prije kako bi u narednom periodu mogli da planiramo druge sadržaje koji su jako bitni za grad i izmjestimo ih iz centra grada. Imao bih još puno da Vam kažem ali ne mogu da zloupotrebjavam ovu govornicu. Možda mi potpredsjednik neće dozvoliti nije problem, ali zbog javnosti opet da Vam kažem to je u određenom momentu i priča, ona socijalna priča i socijalne komponente. Razumijem u Rožajama nije lako, ne živi se lako, ali i ta priča dobija kroz ovu dimenziju neku drugu, a mi stvaramo uslove, odnosno pokušavamo da obezbijedimo ono što mi možemo da u zakonskim okvirima stvorimo uslove za početak novog biznisa, i za razvoj, odnosno za razvoj drvne industrije u Rožajama i svih drugih grana. U drugom redu je poljoprivreda i turizam. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Muriću.

Da pomognemo. Ministar se javlja. Ne može komentar, ali ćemo ga još više pozicionirati, kao učešće u raspravi do pet minuta. Siguran sam, kad je u pitanju drvna industrija, da će pomenuti izvozne klastere, pamet, fakultete, mašinske, sve ostale stvari, nešto što nije praksa.

Izvolite ministre današnje u Crnoj Gori.

RODOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, profesore Raduloviću.

Cilj mi je da dam komentar na ono što je uvaženi poslanik Milić komentarisao. Ostao sam dužan nekoliko odgovora na pitanje sa prethodnog javljanja poslanika Kaluđerovića, koji nije tu, ali pokušaću dati odgovore sa ciljem da ne izbjegnemo komunikaciju i ako on bude u samom Parlamentu. Ovaj Budžet je temeljen na četiri osnovna principa, počev od nivoa deficita koji je definisan u Predlogu zakona Budžeta u nivou od 1,98 procenata. Takođe se oslanja ili temelji na nivou javnog duga koji ne smije preći kriterijum koji je definisan mastrihtom. Osim toga Budžet ima treću polaznu osnovu, da tako kažem, a odnosi se na smanjivanje javne potrošnje u GDP i četvrta je razvojna komponenta kroz kapitalni Budžet. I ako sada sumiramo sve komentare, predloge i zahtjeve ne bih želio nikog da ocjenjujem jer na to nemam pravo, ali sam dužan da branim ova četiri fundamentalna elementa u Predlogu zakona o Budžetu jer to je dio ukupne politike i to je dio naših obaveza prema javnoj potrošnji. Dakle, dominantno se predlažu izmjene na rashodnoj strani Budžeta. To dalje generiše rušenje svih ovih elemenata na kojima se Budžet temelji. Takođe, se napadaju i osporavaju neki prihodi na strukturi Budžeta. Najdirektnije je i najviše takse na mobilne telefone. Mi smo u prvoj fazi isključili takse na brojala električna sa ciljem, odnosno polazeći od toga da je to egzistencijalna životna potreba. Smatrali smo da do potpunije stabilizacije javnih finansija i ovaj teret koji nije popularan i ne rado ga predlažemo u pokušaju da nađemo socijalno održiviji model, uslovno rečeno da oni sa najmanjom potrošnjom plate najmanje, po principu advalore, na vrijednost. Mi smo čak usaglašavali sa mobilnim operaterima šta je to što je tehnološki moguće primijeniti, a da bude socijalno više pravedno. Ne znam da li je rješenje ovo što je gospodin Milić predložio da 30 eura pa na više oporezuje sedam procenata iz prostog razloga što se može desiti da se razdvajaju računi, otvara više računa itd. da se izbjegnemo nešto što je potencijalna obaveza. Međutim, i tom slučaju je moguće da je neki nema kvatifikaciju tog predloga i neki prihod je možda moguće ostvariti. Ja sam predložio ponavljam ne baš sa dobrom voljom, ali iz nužde da bi održali ovaj nivo deficita i one ključne parametre ovog najvažnijeg fiskalnog akta, takoda bih Vas zamolio evo sad molba moja i javna da ono dokinemo, što eliminišemo sa prihodne strane budžeta, uz uvažavanje potrebe da i povećamo iznos naknada kod Zavoda za zapošljavanje, da ih udvostručimo, ali to nam opet generiše samo rashodnu stranu, a na prihodnoj nemamo adekvatan izvor da bi održali i deficit i javni dug i razvojnu komponentu i učešće potrošnje u GDP-iu. Dakle, ja vas samo molim da, možda skupa mi ovdje, iznađemo koji je to jednako izdašan prihod u strukturi prihoda ovog predloga zakona kako bismo održali ove elemente ravnoteže.

I samo sam dužan još jedan odgovor gospodinu Kaluđeroviću.

Dakle, u ovom budžetu imamo u kapitalnom dijelu prvi put 11,3 miliona eura za finansiranje puta Risan-Žabljak. To je urađeno na bazi preporuka Državne revizije, a saglasni smo da ta preporuka za nas treba da ima snagu zakona. I stoga smo nešto što u ranijem periodu nije bilo locirano tamo gdje mu je mjesto, zaduženje koje se vraća iz

kapitalnog budžeta, za vrijeme perioda povrata kredita, i to je objašnjenje zašto ove, a ne i ranijih godina. Zahvaljujem.

.. dobiti, gospodine Miliću, mogu li još malo....

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Možete, no uobičajeno kad se zahvalite meni se zahvalite, onda sam ja mislio da ste vi završili. Znači produžite dalje, nemojte zaboraviti opet ono zahvalite se.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem se profesore, naravno ja ću ponovo to učiniti.

Oporezivati dobit i mijenjati, po meni, tri postulata naše fiskalne politike, dominantno je to konzistentnost, odnosno doslednost, konkurentnost fiskalne politike i predvidljivost za strane investitore i domaće, svakako. To su tri elementa na kojima počiva fiskalna politika i fiskalno upravljanje u Crnoj Gori i ja očekujem da ćemo mi, kroz takav ambijent koji je konkurentan, konzistentan, koji je izvjestan za ulagače imati i dinamičnije stope rasta i dalje privlačiti strani kapital, iako smo i u ovoj fazi jedna od zemalja koja je lider u nivou stranog kapitala u funkciji razvoja. A domaća likvidnost, jako dobro svi znamo da nije dovoljna za sve projekte koje imamo namjeru da valorizujemo i sve vrijednosti. Tako da ja sam predložio da ili ostane model koji smo modifikovali, usaglasili sa operaterima, pet eura na svu potrošnju. Time bi smo za potrošače od pet eura imali samo četvrtinu, "samo", i za one od 10 eura, svega pola od onoga što je plaćano do sada, a za veću potrošnju, upravo na principu vašeg predloga.

Ako nijeste za to, ja vas molim, dajte alternative. Šta je alternativa da nadomjestimo izgubljene prihode?

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Da ponovim, alternativa, dakle ovo ne može proći i ovo neće proći za pet eura. Oporezivanje dobiti od igara na sreću. Recite mi zemlju u okruženju koja ne oporezuje dobit od igara na sreću i ja ću da kažem, ovo što sam progovorio do sada nema veze.

Druga stvar, hajdemo da napravimo jednu dobru analizu načina kako funkcionišu u Crnoj Gori mobilni operateri. U odgovoru na poslaničko pitanje Aleksandra Damjanovića rečeno je da je jedna od tri mobilne kompanije za godinu dana iznijela, akumulirala 150 miliona evra.

Ministre, ako je tržište, a jeste, mobilnih operatera vrijedno u Crnoj Gori 300 miliona evra, ako je vrijedno, poslušajte me samo ovo, molim vas, ako je vrijedno 300 miliona evra, ako su neto zarade njihove, bez zarada članova upravnih odbora i menadžmenta, 20 miliona evra, a kažu da je osnovica za porez na dobit 19.940 hiljada kod jednoga, kod drugoga 729 hiljada evra, kod trećega 595 hiljada evra, hoće li mi neko objasniti kakve su to investicije oni imali od 150 ili 200 miliona evra u mobilnu mrežu Crne Gore.

Ja vas molim, hajdemo da napravimo otklon od onoga gdje ćemo oporezovati, potpredsjedniče, korisnike mobilne telefonije i hajdemo da vidimo na koji način da se ponašaju monopolisti na ovom tržištu i da pitamo gdje su, dakle, ja vam kažem, ovih 50 miliona evra koje su naplaćene po osnovu poreza na dobit od jedne firme u 2012. godini

su pare za ono, novac koji nijesu prikazali kao osnovicu za porez na dobit. I samo da uđemo u taj prostor po sistemu da zaštitimo sebe. Ne, nećemo da naplaćujemo, da povećamo stopu poreza na dobit. To je napravila Mađarska i dobila je packe od Evropske unije, jer na takav način se to ne radi.

Ali, hajdemo mi, kao patriote da konačno konstatujemo koja je poreska osnovica poreza na dobit mobilnih operatera i da vidimo, na koji način, gdje se pojavljuju njihove investicije. Ja vam garantujem da je njihova osnovica pet puta veća nego ovo što se ovdje pokazuje. Ako je to tako, eto nam dovoljno sredstava da ne moramo da oporezujemo ovo sa pet evra.

Toliko, izvinjavam se i zaista sad moram da krenem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama i srećan put.

Izvolite.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče,

Evo, poštovane kolege, samo da ovu inicijativu gospodina Milića, da ne bi ispalo da mi sad ne želimo da oporezujemo mobilnu telefoniju ili mobilne operatere, apsolutno smo saglasni da pričamo na tu temu, da se oporezuju mobilni operateri, odnosno da se uvedu ove takse. Da nađemo način kako će to da se uradi da nema povlašćenih u ovoj kategoriji, niti da su oni zaštićeni od bilo koga u državi, od nas ili od bilo koga. Tako da mislim da ostavljamo prostor da na tu temu razgovaramo i da podnesete odgovarajući amandman, pa možmo razgovarati do sutra.

Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam.

Malo fleksibilnije tumačimo Poslovnik zbog dinamike i kvaliteta priče.

Idemo dalje.

Riječ ima kolega Šarančić. Ja ga pozdravljam, on je novi poslanik i neka se pripremi kolega, moj omiljeni, poslanik Obradović.

DANKO ŠARANČIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, uvaženi gospodine ministre, kolegince i kolege, poštovani građani,

Imam čast i zadovoljstvo da po prvi put govorim u ovom parlamentu na jednu veoma inspirativnu i značajnu temu kakav je Predlog zakona o budžetu za 2014. godinu.

Vi ste nas, ministre, na početku zasijedanja, veoma iscrpno i stručno upoznali šta su i koji su ciljevi ovogodišnjeg predloga budžeta, gdje ste kazali da su to obuzdavanje prekomjerne potrošnje, što se rashodne strane tiče, kao i uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani, kroz unapređenje fiskalne discipline i pružanje podrške konkurentnosti ekonomije, te da predloženi budžet predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti i da se njim uspostavlja balans javne potrošnje i pristupa restrukturiranju javnog duga.

Neke činjenice u ovom predlogu budžeta, možda čak mogu reći, djeluju i ohrabrujuće, poput rasta izvornih prihoda države za 8%, povećanja kapitalnog budžeta,

smanjenja poreskog duga za 24 miliona, najavljenog povećanja neto direktnih stranih investicija u periodu 2014 - 2016.godina, a u iznosu od 15,7% prosječno, povećanje investicione aktivnosti, povećanje kreditne aktivnosti banaka na srednji rok, stabilno učešće depozita, itd.itd. Istina, ovo su samo, gospodine ministre, procijenjeni parametri i gotovo nikada se u potpunosti ne ostvaruju kako je predviđeno.

Na žalost, mnogo je više podataka u ovom materijalu koji zabrinjavaju i mora im se prići sa mnogo više pažnje i ozbiljnosti, i o tim parametrima su kolege poslanici već dosta kazali, pa da se ne ponavlja, ali ipak da ponovo istaknem da imamo deficit od 69 i po miliona, da nam u suštini nedostaje svih 240 miliona, te da je 211 miliona poreskog duga kategorija teško naplativog potraživanja, da su se izdaci na kamate povećali na preko 75 miliona eura, te da se nastavlja trend daljeg zaduživanja države, a samim tim i građana koji nose i onako već preveliki teret pogrešne ekonomske politike kroz dugi niz godina.

Kao građanina i kao poslanika Socijalističke narodne partije mene, prije svega, interesuje kakav će uticaj ovaj predloženi materijal imati na socijalno najugroženije kategorije stanovništva i na njihov životni standard. Da li će biti investicija, gospodine ministre, da li će biti novih radnih mjesta, da li će rasti plate i penzije i kakav će uticaj imati ovaj usvojeni budžet na ove kategorije stanovništva koje sam pomenuo na razvoj školstva, nauke i obrazovanja. Na žalost, projekcije nijesu ni malo optimističke, osim da će svi koji potroše šest eura za usluge mobilnog telefona polaćati i dalje taksu na sim karticu, neće u 2014.godini, uvaženi građani, biti ni povećanje plata u javnom sektoru, niti penzija. Nije mi jasno, gospodine ministre, nema mi čini mi se nikakve logike, da istovremeno iz Vlade najavljuju da je u državnoj administraciji veliki višak zaposlenih, čak se pominje cifra od šest hiljada ljudi, da za početak tu cifru, odnosno te ljude treba otpustiti iz radnog odnosa, a da istovremeno projektujete povećanje bruto zarada u iznosu od 4%, i ostalih ličnih primanja u iznosu od 10%, a da su pri tom zarade zamrznute. Ovo se može objašnjavati samo na jedan jedini način. Država će i u narednoj godini otvarati nova radna mjesta, zapošljavati još službenika i namještenika. Da li iz razloga iznenadnog povećanja obima posla, strukturne neprilagođenosti, ili nekih drugih, na vama je, uvaženi građani, da procijenite.

Dobro je što će se uposliti novi ljudi, ali nije dobro što se to iz godine u godinu čini samo u javnom sektoru, a broj zaposlenih u privredi konstantno opada. Enorman broj zaposlenih u državnoj upravi, sa jedne strane, ne odražava se na povećanje efikasnosti, zbog čega nam je jedna od osnovnih zamjerki, gospodine ministre, u predpristupnim, odnosno pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom, da nemamo dovoljno jake ili dovoljno dobre administrativne kapacitete, da moramo konstantno raditi na njihovom jačanju.

Ja vas sada pitam kako. Koji je to način da ljude koji su mladi, talentovani, koji govore jezike, poznaju do tančina proces evropskih integracija, imaju neophodna znanja i vještine za pripremu i evaulaciju projekata na primjer za IP, kako da takve ljude motivišemo da rade za državu Crnu Goru ako su im plate 400-450 evra, pri tom zamrznute iz godine u godinu? Brine, dakle, i ova činjenica, gospodine ministre, odliv kvalitetnih mladih ljudi, eksperata, odliv domaće pameti, nastavlja se iz godine u godinu, naročito iz sjevernog dijela države i sa tim problemom godinama ne možemo i nemamo način da se izborimo. Analizirajući prihodnu stranu budžeta primijetio sam da je ukupan iznos planiranih donacija za 2014. godinu svega osam miliona eura. Ne treba biti poseban matematičar niti ekonomski analitičar, pa da se shvati da je to nekih pola

procenta od ukupnog budžeta ili možda malo više. Ovo je, po meni, gospodine ministre, nedopustivo mali iznos. Da li nemamo dovoljno kapaciteta da apliciramo na kvalitetan način kroz projekte prema donatorima? Zašto su ova sredstva tako mala?

Poređenja radi, lokalna uprava u Pljevljima je kroz IPA projekte i programe drugih donatora u proteklih 20 godina dobila milionske iznose, a na tim poslovima je radilo samo nekoliko ljudi. Pitam vas gospodine ministre, koliko ima u pojedinim potrošačkim jedinicama zaposlenih koji se bave donacijama i grantovima i da li se baš svi prilivi evidentiraju, ili se neki možda i prikrivaju od resornog ministarstva. Smatram, dakle, da se kao država moramo mnogo bolje i temeljitije pripremiti za naredni programski period. Vi znate IPA2 2014-2020. jer je ovo, po mom mišljenju, jedan od zdravih načina da se poveća prihodna strana budžeta i da se kroz kvalitetne projekte otvore nova radna mjesta, a ne da izvore tražimo samo u novim porezima, i udaramo na sve tanje, lične i porodične budžete građanina.

Brinu me, gospodine ministre, sve teže održivi budžeti lokalnih samouprava, njihova konstantna narastajuća zaduženja. Indikativno je i planirano povećanje transfera opštinama od 657%. Da li je to dokaz da je lokalnim samoupravama neophodna hitna infuzija da bi preživjele 2014. godinu, ili su možda lokalni izbori blizu u većini njih, ili je nešto treće u pitanju?

Opština Pljevlja je u proteklih par godina s teškom mukom i zahvaljujući krajnjim naporima i izuzetnoj stručnosti ljudi koji vode finansije, uspijevala da servisira svoje zakonski propisane obaveze. Čak i da smanji ukupan iznos duga iz prethodnih godina, dok država zakonskim propisima nastavlja da ukida izvorne prihode opštinama i da obaveze ostavlja. I to ne pogađa jednako sve. Opština Pljevlja sudskim putem morala je da traži od Elektroprivrede 15 miliona eura, koje joj po zakonu o uređenja objekata i izgradnji objekata od opšteg interesa, pripadaju potpuno legalno kao naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, a taj iznos odnosi se na radove koji su izvedeni na deponiji Maljevac, inače jednoj od pet crnih ekoloških tačaka koja truje Pljevljake godinama, da bi Vlada mijenjala zakon na brzinu, po principu hitnosti, da se te obaveze ....

Ovdje se postavlja pitanje ne samo pravednosti i zakonitosti, već pitanje moralnosti, pitanje ljudske odgovornosti za zdravlje nečije djece i za životnu sredinu, za one koji će doći iza nas i ostati da žive u Pljevljima, iako je u njima, gospodine ministre, svakog dana sve manje stanovnika. Da ne pominjem priču o ekološkoj naknadi, jer kada su Pljevlja u pitanju, izgleda da važi princip zagadživač ne plaća i neće plaćati nikad. Poseban problem jesu i sredstva koja opštini pripadaju po osnovu koncesionih naknada za eksploataciju šuma. Jer, zbog poznatih događaja vezanih za "Vektra Jakić" opština, naravno i državni budžet, svake godine gube značajna sredstva i možda vi tu ne možete ništa da učinite, gospodine ministre, ali to je tako. Da li je održiv, i što je još bitnije, je li pravedan ovakav odnos prema opštini Pljevlja koja daje 1/3 bruto domaćeg proizvoda ove države? Je li pravedno da iz kapitalnog budžeta, gospodine ministre, ka Pljevljima ide 2-3%, preko Direkcije javnih radova 650 hiljada za dom kulture i 500 hiljada za infrastrukturu u Bukovici i još nekih 96 hiljada za deponiju čvrstog otpada za koju, relevantni ljudi u Ministarstvu održivog razvoja i turizma tvrde da se neće ni graditi, što govori da možda komunikacija između resornih ministarstava pojedinih nije baš najbolja.

Dio kapitalnog budžeta koji se realizuje preko Direkcije za saobraćaj, takođe nije adekvatan kada je Opština Pljevlja u pitanju. A problemi najsjevernije, resursno

najbogatije opštine su ogromni, ja ih sada neću nabrajati, Pljevljaci ih odlično, koji me slušaju, odlično ih znaju, zato i ne čudi što je podrška evrointegracijama najveća u Pljevljima, jer se mi Pjevljaci više i ne nadamo u dobru volju Vlade, već u nekog ko će primorati da se poštuju zakoni ove zemlje sa strane, ili što je još vjerovatnije i vremenski bliže u političke promjene koje će učiniti da se iz osnove promijeni odnos prema Pljevljima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega Šarančiću.

Kao što sam i najavio, kolega Obradović i neka se pripremi kolega Vasiljević.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Cijenjeni gospodine predsjedavajući, uvaženi gospodine ministre, uvaženi pomoćnici, poštovani kolegice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Riječ budžet potiče od engleske riječi i označava džep. I kako se domaćinski odnosimo prema svom budžetu, po pitanju planiranja i trošenja namjenskih sredstava, tako treba da se ophodimo prema državnom budžetu i siguran sam da je ovaj tako isplaniran i da zbog ostalih karakteristika zavređuje i te kako, i argumenata, da on bude usvojen u Skupštini. On je, prije svega, realno planiran i ima i ostale karakteristike koje ga čine veoma kvalitetnim. Prije svega, rast bruto društvenog proizvoda, zatim povećava likvidnost, smanjuje budžetski deficit za oko 3,5 puta, povećava kapitalni budžet sa 65 na 90 miliona eura, odnosno za 30%, iskazuje jednu stabilnost penzijsko invalidskog fonda, i u svakom slučaju ima jednu restriktivnu politiku kada su u pitanju izdavanja javnih garancija i to isključivo kada su u pitanju razvojni projekti.

Ono što raduje je i činjenica da su budžetom opredijeljena sredstva za izgradnju auto puta koji će u mnogome promijeniti sliku po pitanju infrastrukture i razvoja uopšte Crne Gore, prije svega, sjevera, i dakle izgradnja dionice od Smokovca do Mateševa.

Takođe, ovim budžetom, ja ću se osvrnuti za Bijelo Polje predviđena su određena sredstva kao što su izgradnja gradske tržnice, zatim valorizacija Đalovića pećine, jednog velikog potencijala bjelopoljske opštine, kroz izradu projektne dokumentacije. Izgradiće se i žičara na dionici Svinjače na Bjelasici, zajedno sa projektom izrade žičare na kolašinskoj teritoriji ove planine vrijednost radova će iznositi oko četiri miliona. Takođe, biće izgrađen put od Ravne rijeke do Jasikovca, a u mnogome će značiti na svemu za razvoj sjevera, a prije svega za Bijelo Polje i za socijalnu politiku i za izgradnju sredstava koja su izdvojena za izgradnju dječjeg vrtića u Bijelom Polju. Sa setom ostalih zakona koji se razmatraju u sklopu ovog zakona o budžetu zaista će se u mnogome unaprijediti i poslovni ambijent, prije svega u nedovoljno razvijenim područjima, odnosno na sjeveru Crne Gore. Jer, određene odredbe Zakona oslobađaju poreze, odnosno umanjuju se za 100% za one poreske obveznike koji počnu sa obavljanjem privredne djelatnosti u nedovoljno razvijenim područjima i to u narednih osam godina do, pod uslovom da taj iznos poreza ne pređe 200.000 evra, za one koji uposle lice koje se nalazi na Zavodu za zapošljavanje, to su ona lica koja se nalaze najmanje 30 dana na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, koji se primaju na određeno vrijeme najmanje na tri godine. U naredne dvije godine, takođe se oslobađaju od poreza na dohodak fizičkih lica i ostalih obaveza.

Vezano za porez na dohodak fizičkih lica, oslobađaju se i pripadnici vojske, odnosno druga lica koja učestvuju u mirovnim misijama, odnosno međunarodnim

snagama u inostranstvu, a određene promjene su po pitanju onih poreskih obveznika koji su paušalno plaćali poreze. Više to neće biti slučaj sa notarima, revizorima, advokatima, medicinskim radnicima, sa računovođama, sa onima koji priređuju zabavne igre, vlasnicima bilijar klubova, oglasnicima, oni koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost i trgovinu na veliko i malo, osim ukoliko se u ugostiteljstvu trgovine na veliko i malo, obavlja u pokretnim objektima, odnosno u objektima demantožnog tipa.

Kada je u pitanju konzumiranje duvana, tu su određene novine. Vlasnici ugostiteljskih, odnosno korisnici ugostiteljskih objekata će morati da plaćaju određene doprinose, izuzev ukoliko do 15.januara na posebnom obrascu ne obavijeste poreski organ da se neće koristiti duvan u njihovom ugostiteljskom objektu, a oni koji prestanu sa korišćenjem upotrebe duvana u njihovim objektima dužni su da obavijeste poreski organ u roku od pet dana.

Takođe, imamo i novina, kada je u pitanju zakon, vezano za doprinose iz obaveznog socijalnog osiguranja. Tu se sada kao parametar uzima promet, odnosno dohodak i u tom dijelu, ukoliko je neko imao promet do 9.000 evra, on će se oporezivati sa 50% od prosječne zarade u Crnoj Gori, ko je imao promet do 15.000 evra, oporezivaće se 100% prosječne zarade u Crnoj Gori, a preko 15.000 oporezivaće se 150% prosječne zarade u Crnoj Gori. Sve su ovo, dakle zakoni koji utiču na poboljšanje i poslovnog ambijenta u Crnoj Gori i iz kaznene politike se može vidjeti da je pooštrena ista, tako da će se zaista i to stanje unaprijediti.

Moram, ipak, da napomenem, da od onog poreskog duga, koji je smanjen na iznos od ... miliona da je 211 miliona istog, teško naplativo, da je tu i činjeno određenih propusta po pitanju same kontrole od strane poreskih inspekcija, koji su trebali redovnije da obavljaju svoje poslove, a ne da poslodavci ugase firmu, zloupotrebljavaju na taj način poslovanje, otvore pod nekim drugim nazivom kada je već bilo nemoguće, išta odraditi, preduzeti odgovarajuće mjere prema njima.

U svakom slučaju želim i to da napomenem da koliko god da imamo odgovarajućih sredstava, uvijek će biti za i protiv, da se one usmjeravaju uz određene društvene djelatnosti, kako bi zadovoljili što veće interese i potrebe svih naših građana. Ali, ovdje se čulo zaista na polju zdravstvene zaštite da treba iznalaziti načina da se povećaju sredstva, takođe veoma značajan segment, odnosno dio vlasti je i pravosuđe. Raduje me činjenica da je Ministarstvo pravde pripremlilo jedan odličan zakon, vezano za zatvorenike, da se oni počnu baviti društveno-korisnim radom u većem intenzitetu, te su i tu predviđene odgovarajuće uštede, po tom pitanju. Za Državnu revizorsku instituciju, takođe obezbijediti više sredstava i raduje me činjenica da je Vlada zaista prepoznala i uvećala sredstva, posebno za tužilaštvo, državno tužilaštvo i dijelom za sudstvo, a posebno sa razloga što je državno tužilaštvo i preuzelo određene ingerencije, kada je u pitanju, recimo istraga i tako dalje od sudova.

Sve ovo, zaista što sam istakao, vezano za kvalitet ovog Budžeta i ovog seta istih zakona, čini zaista argumentovano da Budžet sa ovim zakonima usvojimo u ovom Parlamentu.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Obradoviću.

Riječ ima kolega Vasiljević, a neka se pripremi koleginja Šćepanović.

Izvolite.

VELJKO VASILJEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče,

Evo, žao mi je što nije trenutno u sali gospodin ministar Žugić pošto ga smatram velikim poznavaoцем ekonomije, ali tu je njegov zamjenik da potvrdi ovo što ću ja sada reći. To je suština da sistem koji ne stvara dohodak ne može da funkcioniše, već se stalno zadužujemo i rasprodajemo imovinu i teritoriju Crne Gore. Znači, to je suština. Crna Gora ne stvara dohodak. Mi iz nova svake godine sve rasprodajemo, evo upravo smo, nažalost na prošloj sjednici usvojili Odluku Vlade Crne Gore, da se buhvalno proda Kontejnerski terminal Luke Bar, pod jednim mafijaškim uslovima, pod lažnom investicijom, gdje će navodno investitor da uloži osam miliona eura, od toga šest miliona u socijalni program da se Vlada otarasi radnika, dva miliona u kratkotrajne investicije i još nekih 13 miliona za 30 godina. Pri tome, u ugovoru o kojemu ću kasnije govoriti, piše da sva imovina pripada novome investitoru, odnosno koncesinaru, da može da je odnese i da može da digne kredit i hipoteku na nju. Ko misli da ovo nije tačno, neka mi replicira, pa ćemo ostvariti uvid u ovaj ugovor.

Dakle, suština prije je ovo.

Druga stvar. Dug Crne Gore za prošlu godinu, odnosno za ovu godinu koja je na izmaku preko 200 miliona eura i preko 100 miliona eura na obveznice koje je izdala Crna Gora i odložena je kamata, plus, što su opštine dužne preko 200 miliona eura, što niko ne spominje. Opština Nikšić je sama dužna oko 60 miliona eura. Evo, tu je od sadašnjih poslanika iz Nikšića samo gospodin Nikčević, pa ćemo malo iskomentarisati, jer su poslanici DPS-a malo prije ispjevali hvalospjeve o Budžetu i o Nikšiću u dolini Zete, a istina je sasvim drugačija. To građani dobro znaju, ali zbog šire javnosti, zbog onih koji nijesu informisani, da skinemo DPS- ovu dogmu razvoja i procvata u Nikšiću.

Direktna investicija u Nikšić, niti je izgradnja puta Risan - Nikšić - Žabljak, niti izgradnja obilaznice oko Nikšića, niti će to biti izgradnja auto-puta, ako se ikada bude radilo. Od popisa do popisa Nikšić je imao oko 5.000 stanovnika manje. Dug u Opštini Nikšić je u priznatom iznosu sada koliko ste priznali, konačno je 50 miliona eura, a sa neplaćenim ličnim dohocima i doprinosima koji nijesu plaćeni to je blizu 60 miliona eura. Sjećamo se da je vaša lokalna uprava koja je došla na vlast kupovinom 5.360 glasova u Nikšiću, nakon korupcije jednog odbornika Pozitivne Crne Gore, prvo priznavala 19 miliona. Znači za vas je 30 miliona sitnica, to ste priznali na vrh nekoliko mjeseci. Da vidimo đe je to? Dakle, 30 miliona je sitnica, a pogledajte sada strukturu ulaganja prema kapitalnom budžetu za ovu godinu, strukturu ulaganja u Nikšić, Scena 213 je 100.000 eura, Dom revolucije 200.000 eura, Sala "18. septembar" po šesnaesti put, koja se otvara, znači od izbora 2000.godine jedno petnaestak puta 200.000 eura, Dvorac Kralja Nikole za rekonstrukciju prva i druga faza 150.000 plus 350.000 eura, Studentski dom 150.000 eura i famozni "Tehnopolis" 550.000 eura. To je ukupno milion i sedamsto trideset pet hiljada eura. Uporedno, znači za čitav Nikšić milion i sedamsto hiljada eura.

Kamp na Zlatici 975.000 eura, poslovna zgrada Uprave za nekretnine u Podgorici dva miliona i šesto pedeset hiljada eura, Muzički centar Crne Gore, ma šta to bilo, tri miliona eura. Znači nema ništa od izgradnje nastavničkog fakulteta, koji najavljujete evo već tri ili četiri zadnja izbora, znači lažno se najavljuje evo desetak godina. Nema ulaganja u privredu, nema novih radnih mjesta u realnom sektoru. Od tih 40.000 radnih mjesta, koje je najavio premijer, vi ste zaposlili samo 150 takozvanih radnika na budžet Opštine Nikšić, koja je 2010.godine podigla kredit, po zahtjevu

Evropske unije, da smanji broj radnika i otpustila uz nadoknadu oko stotina radnika. Vi ste taj broj ponovo premašili primanjem nekakvih kadrova bez sistematizacija i bez ide ikakvoga reda i zakona, bez oglasa, bez konkursa, koji će te sad pokušati da ovim novim Zakonom o radu, pošto rade već dvije godine da ih prevedete u stalni radni odnos i na taj način zamijenite normalne radnike u lokalnim upravama radnicima koje ste vi doveli da vas bolje slušaju. Znači, DPS jednostavno nema ideja i proklamuje investicije koje nemaju mogućnost obnove investicionog ciklusa ili bilo kakve druge ekonomske osnove, ili kasne po dvije decenije.

Na primjer, bioskopska sala "18. septembar", koju je Nikšić imao prije 40 godina, takozvani "Tehnopolis", koji u nedostatku privrede Nikšića i sa gašanjem Instituta crne metalurgije, nema nikakvog osnova. Kakav "Tehnopolis", to će da bude samo kozmetički zahvat na nekadašnjem Domu vojske gdje će se vrlo brzo, to ćemo vidjeti svi ovdje i ako se ikad napravi, otvoriti i koristiti se kao privatna kafana, kladionica pod firmom prvatno-javnog partnerstva. Eto to je to što vi mislite da uradite u Nikšiću, a bez ulaganja u privredu i bez garancija koje nijeste tražili od turskog investitora u Željezaru da će uložiti u roku u kojem je bilo predviđeno da će uložiti u Željezaru pet miliona eura, a u naknadnom periodu će uložiti još 37 miliona eura, vi od Nikšića nećete napraviti ništa. Kolega Obradoviću mi se dobro poznajemo iz studentskih dana, spomenuli ste "Đalovića pećinu" kod Bijelog Polja, a ja ću Vam pomenuti "Kraljevu pećinu" đe je sniman film "Zle pare u Nikšiću". Niti će Nikšić živjeti od pećine, niti će živjeti Bijelo Polje od pećine. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Vasiljeviću.

Izvolite.. Ko će od vas? Bliži je kolega Nikčević Nikšiću nego Vi Obradoviću, tako da će biti konkretnija priča, što ja ovo volim, izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče,

Osim pećine, on je pričao samo o Nikšiću. Sad ne znam za koju je pećinu, onu odakle je on skoro došao ili onu u koju će kao stranka da je obiđe i da revitalizuje.

Prvo, iznijeli ste niz netačnih podataka i dobro bi bilo zbog građana kad je u pitanju budžet Nikšića, dugovanje i sve ostalo. Evo sutra će biti zasijedanje Parlamenta, imamo i rebalans budžeta, imamo budžet i vaši odbonici će kazati ono što misle. Tačna je informacija o svemu, u euro, to je jedno.

Drugo, kad govorite o korupciji, da smo došli zahvaljujući korupciji i navodno kupovini jednog odbornika, vašeg odbornika, da završimo jednom tu priču. Vi ste imali šansu da konstruišete lokalnu vlast. Vi ste danima, nije danima nego mjesecima sjedeli i razgovarali, dogovarali ste se, samo zato što ste vi u jednom trenutku bili u holu, nijeste htjeli da ustanete na zahtjev Pozitivne kada je slušana himna, vi ste srušili taj koncept i eventualno kratkoročnu volju građana koji su vam dali u jednom trenutku, da vršite lokalnu vlast, nijeste prihvatili, nijeste ozbiljno shvatili problem. Nijeste željeli da rešavate te probleme o kojima Vi govorite, u kojima se nalazi Nikšić. Mi smo kao odgovorna vlast prihatali to, na izborima u martu mjesecu građani su kazali šta misle i o vama i o nama i dali su nam šansu i vjerujem da ćemo uspješno završiti taj dio posla. Sve ono što su bile crne rupe u Nikšiću u ovom trenutku se može sasvim slobodno reći, da će biti prošlost Nikšića. Nije tačno da nijesu direktne investicije put zaobilaznica oko

Nikšića, nije tačno da nije direktna investicija treća traka Kuside prema Vilusima, nije tačno da nije direktna investicija ni Vilusi - Vraćenovići granica Hercegovine. Sve to na neki način otvara Nikšić i daje šansu da se u Nikšić ulaže, da se u Nikšić svraća, da, u Nikšić dolaze investicije. I vjerujte Nikšić je otvoren grad upravo sa tim investicijama. A sve ono što ste govorili o kulturi, je li vama žao što država u kapitalnom budžetu izdvaja za kulturu Nikšića. Vi bi i dalje željeli da bude kultura na način na koji ste je prezentovali za vrijeme izborne kampanje. Nikšić se vraća. Na žalost, evo vjerujem da niste srećni, a nije to dobro. Mi smo građani Nikšića, mi želimo da imamo i pozorište i Centar za kulturu i Dom vojske i Dom revolucije i ostalo. Ajmo zajedno da u Nikšiću gradimo jedan bolji i savremeniji Nikšić. Da zaboravimo ono što je bilo, pa ćemo sačekati za tri godine, građani će kazati i vama i nama jesmo li to dobro radili i za koga smo radili. Za njihovo i za zajedničko dobro ili smo promašili ono što smo ponudili u našem izbornom programu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Nikčeviću.
Izvolite kolega Vasiljević.

VELJKO VASILJEVIĆ:

Javio sam se za komentar ako imam pravo, Vi gospodine Nikčeviću uvijek i .....
Znači, vi ste pokrali izbore, kupili ste jednog odbornika, mi smo se bili dogovorili. Ponaaljam, pokrali ste izbore, pa neka kazne i potpredsjednika. Treba li još? Nije sporno. Nijeste vi uložili ništa u Nikšić ...

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Vasiljeviću sve možemo reći, ali u nekoj formi koja može biti manje da para uši.

VELJKO VASILJEVIĆ:

Izvinjavam se gospodine, molim Vas da zaustavite vrijeme pošto se sad Vama obraćam. To je bila krađa i to moram tako da kažem kao predstavnik građana.

Nastavljam komentar. Kolega Nikčeviću, lokalni sam patriota i zato sam ovdje. Volim Nikšić, živim u Nikšiću, sve što imam mi je u Nikšiću. Ne znam da li je svima vama i zato ste ga onako zapuštali, zato Nikšić ima svaki popis po 5.000 stanovnika manje, zato 3.000 Nikšićana idu da rade u pečalbu po Podgorici i Primorju, kao trgovci, pretežno kao sikuriti, kao radnici na obezbjeđenju jer drugog posla nema. To je suština. U Nikšiću nema ni 1000, koliko je Nebojša rekao, radnih mjesta u realnom sektoru. Ove investicije jesu dobre, ne kažem da nijesu dobre. Tu ćemo se složiti, ali to nijesu direktne investicije u Nikšić, Nikšić od toga nema puno. Niko ne ulaže u Nikšić. Šta se to gradi u Nikšiću? Zašto ne prisilite vaše investitore koji su pokupovali zemljište po Nikšiću da investiraju kad je Nikšić dobar? Zašto ne završite Dom revolucije kad je Nikšić dobar? Zato što nema perspektivu. O tome se radi, o tome ja govorim. Zašto ne otvorite novi Učiteljski fakultet u Nikšiću o kome pričate 10 godina. Ovo što sam nabrojao jeste tačno, i ovo se nalazi u kapitalnom budžetu Crne Gore za ovu godinu, ali mene je ovo malo, zato sam to spomenuo, 1.700.000 je nikoliko. Kad jedna zgrada za nekakav muzički centar u Podgorici košta 3 miliona, a u Nikšić 1.700.000. O tome govorim. Znači, u Nikšić se ne ulaže. I nije tačno, i nije tačno da Nikšić pod vama ima

perspektivu zato što vi ne ulažete u privredu koju ste vi uništili i rasprodali, i zbog toga Nikšić od 70 hiljada ljudi, to vam sad kažem, i građani da me dobro čuju, nikad Nikšić neće živjeti od turizma i od poljoprivrede. Zato što nikad nije ni živio i ne može, nego Nikšić mora da živi od privrede i od industrije u koju vi ne ulažete zato što nećete da dovedete zdrave investitore, nego dovodite bjelosvjetske lopovčine. Zdravi investitor neće da dođe u Nikšić niti će da pregovara s vama zato što ne poslušete pošteno. To je suština. Kad dođe nova vlast koja će da posluje pošteno mi ćemo da dovedemo nove investitore pa ćemo da vidimo koliko će da bude radnih mjesta. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Vasiljeviću.

Vi možete kao Podgoričanin da mi doprinesete da budemo konstruktivni i da odavde s mjesta ne komentarišete.

Izvolite. Javite se ako hoćete proceduralno. Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Nijesam za dolazak radnika iz Nikšića, građana Nikšića, građana Pljevalja da rade u Podgoricu i da se vraćaju opet u Nikšić, da je to pečalbarenje. Ne znam, to bih morao objasniti, šta to znači? Znači, da je Podgorica neka druga država, a da mi živimo u nekoj drugoj državi u Nikšiću, u Bijelom Polju. Da je Podgorica pečalbarenje za Nikšićane. To zaista evo, je li mu se omaklo ili je to istinita priča, to jedno i drugo. Nikšić ima mjesto, industriju, ima dvije proizvodnje mljekara. Ima oko 3000 nagrađenih i podsticajnim mjerama Ministarstva poljoprivrednih proizvođača mlijeka. Možda najviše i dobro bi bilo kad bi taj primjer bio i u drugim krajevima Crne Gore, bez obzira na to ponižavanje, preko 3000 ima njih koji se podstiču od strane Ministarstva. Imamo "Srnu" imamo "Niku" imamo jednu od najboljih mesnih industrija. Nemojte to zapostaviti.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Nikčević.

Izvolite kolega Vasiljeviću.

Da čujemo od vas Nikšićana kad će Željezara proizvoditi 300,400 hiljada tona i kad će biti konkurentna.

Kraj sledeće godine. Da Bog da.

Izvolite.

VELJKO VASILJEVIĆ:

... da ponovo damo normalnom investitoru. Vi kolega Nikčeviću stalno izvrćete činjenice i to stalno činite svih ovih godina. Znači, volim što ti ljudi rade u Nikšiću i što su ostali, svima njima svaka čast, i Nikšić im je dužan ovima koji su investirali u Nikšić i koji su ostali tamo. Niko neće ponijeti niti fabriku "Neksan", niti fabriku "Goranović" niti mljekare koje su u Nikšiću. Zato tim ljudima svaka čast. Ali, to su ljudi privatnici koji se tamo bore s teškom mukom. I svi ti ljudi nemaju mnogo zaposlenih. Nema tu u sve tri firme koje se ...nema tu 250 ljudi.

Odlično, svaka mu čast, da Bog zavšio još jednu fabriku pa da ima 600, i to je dobro za Nikšić. Međutim, ovo što sam rekao "pečalbarenje", to je samo znak da u Nikšiću nema posla, pa zato ljudu idu u primorske gradove i u Podgoricu i putuju i pečalbare, o tome se radi i nemojte da izvrćete činjenice. U Nikšiću nema posla, u

Nikšiću nema realnih radnih mjesta bez novih investicija, i to je činjenica, i mislim da o tome nema šta da raspravljamo bez ako ćemo da pričamo praznu priču. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Riječ ima poslanica Šćepanović, idemo dalje. Neka se pripremi koleginka Jonica.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi pomoćnici ministra, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je danas na usvajanje Zakon o budžetu za 2014. godinu kao jedan od najvažnijih zakona koji je osnova za finansiranje usvojenih politika pojedinih resora, u kojem smislu je nastavljeno sa sprovođenjem fiskalne konsolidacije ... najviše znače uvođenje principa pravednosti i discipline, objektivnosti i održivosti.

Ono što bih kao prvo pomenula iz ovog zakona jesu lokalne samouprave, odnosno finansiranje lokalnih samouprava. Znam da je Ministarstvo finansija skoro radilo analizu lokalnih fiskaliteta i u tom smislu bih postavila pitanje obzirom da ministar nije ovdje, pomoćniku ministra, da li smatrate da sadašnji sistem finansiranja lokalnih samouprava im može obezbijediti fiskalnu stabilnost i održivi ekonomski razvoj. Ovo posebno imajući u vidu činjenicu da su se lokalnim samoupravama u poslednje vrijeme ukinuli pojedini prihodi. Sada se govori o ukidanju naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta što je pomenuo i kolega Zarubica, i sa druge strane, a ne obezbjeđuje im se drugi izvor prihoda koji bi predstavljao supstitut. Sa druge strane imamo situaciju koju je pomenuo kolega Milić, da se boravišna taksa ne naplaćuje ni 10% koliko imamo noćenja od strane turista. Neću pitati ministra zašto se ne naplaćuje ova taksa, jer je to isključiva nadležnost lokalnih samouprava, dakle, utvrđivanje naplate i kontrola. Isključiva odgovornost je na njima. Ovo govorim jer ni u mojoj opštini koja bi, po nekom pravilu, trebala da ima i veći prihod od opština na primorju, jer imamo i ljetnju i zimsku turističku sezonu. Ovi prihodi koji su dodijeljeni opštinama dakle, ne naplaćuje se dinamikom kojom bi se trebalo da se naplaćuju, i tu je odgovornost isključivo na lokalnim upravama bez obzira koja je opština u pitanju i koja partija vrši vlast.

Ono što Ministarstvo u ovom slučaju može i treba da pokrene jeste ono što mu je i obaveza po Zakonu o boravišnoj taksi, nadzorna zakonitost u rad organa lokalnih samouprava u sprovođenju ovog zakona i izmjene samog zakona u smislu njegovog konačnog usaglašavanja novčanih kazni za prekršaje sa Zakonom o prekršajima.

Dalje bih pomenula kapitalni budžet za 2014. godinu koji je na nivou nešto iznad 90 miliona eura, odnosno 25 miliona eura više u odnosu na 2013. godinu, kojim se doprinosi realizaciji kapitalnih projekata, ali bih rekla i ravnomjernijem regionalnom razvoju obzirom da je većina projekata predviđenih kapitalnim budžetom za 2014. godinu je na sjeveru. U tom smislu bih pomenula neke projekte vezano za moju opštinu Kolašin. Svakako najznačajniji projekat putnog pravca Lubnica-Jelovica-Jezerine kojim se skraćuje dionica između Berana i Kolašina između 34 i 40 kilometra. Zatim, nabavka žičare na lokalitetima Kolašin 1600, rekonstrukcija restorana i apartmana u Nacionalnom parku "Biogradska gora", izgradnja katuna Šiška i izuzetno značajan projekat za poljoprivrednike u Kolašinu, a to je izrada projektne dokumentacije i početak

izgradnje fabrike za preradu voća i povrća. Ovdje bih pomenula trajanje ovih projekata. Tačno je da se neki projekti u kapitalnom budžetu pominju više puta i tačno je da je pomoćnik ministra potvrdio da u nekim slučajevima nije bilo novca, zato se oni pominju u kapitalnom budžetu više puta. Želim, prije svega zbog građana da pomenem da postoje neki projekti u kapitalnom budžetu, konkretno imamo projekat šetalište u Opštini Kolašin koji se ponavlja već treću godinu u kapitalnom budžetu, ali ne iz razloga nedostatka sredstava, ta su sredstva bila obezbijeđena, već upravo iz razloga strogih evropskih procedura za sprovođenje postupka javnih nabavki i neuspjela dva tendera za izvođenje radova, tako da je ove godine ponuđač konačno izabran i radovi će biti završeni u 2014. godini i tako da ima i drugih razloga osim ovih koji su nedostatak sredstava. Kada već pominjem javne nabavke primijetila sam da je budžetom za 2014. godinu predviđeno manje sredstava za finansiranje Uprave za javne nabavke. A evo, samo iz ovog primjera vidimo koliko je njihov značaj za realizaciju u samom kapitalnom budžetu, odnosno njihov značaj u cjelokupnom sistemu. Kako je Uprava glavni nosioc posla u pregovorima za poglavlje 5 ne znam da li će sa predloženim budžetom moći isfinansirati obaveze koje se nameću u ovom otvorenom poglavlju.

Kada već pominjemo Upravu za javne nabavke pomenula bih i Upravu za inspeksijske poslove, odnosno i iz reda opzicije i iz reda pozicije se stalno pominju inspekcije i njihov značaj u naplati svih prihoda države. I u tom pogledu mislim da bi inspekcije trebalo finansijski ojačati, odnosno ojačati im kadrovske i administrativne kapacitete kako bi se adekvatnim vršenjem nadzora to višestruko vratilo budžetu. Daću samo jedan primjer, primjer koncesija gdje je, imamo dva vodoprivredna inspektora za teritoriju sjever i sigurno da oni ne mogu adekvatno vršiti inspeksijski nadzor niti doprinijeti budžetu države niti budžetu lokalnih samouprava. Iz obrazloženja budžeta se jasno vidi odlučnost državnih organa u suzbijanju sive ekonomije, ali borba protiv sive ekonomije i uspostavljanje finansijske discipline ne može biti samo na državnom nivou već i na lokalnom i svaka opština sa efikasnom lokalnom upravom mora da doprinese ovoj borbi jer će i njoj samoj prihodi biti veći. I u ovom pogledu mora da se uspostavi balans odgovornosti. Obzirom da na današnjem dnevnom redu nije samo budžet, ovo preostalo vrijeme bih iskoristila da pomenem izuzetno dva važna zakona za konsolidaciju budžeta u 2014. godini koji su takođe na dnevnom redu.

Što se tiče Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, razlozi za donošenje ovog zakona su prije svega potreba sistemskog rješavanja problema sive ekonomije kroz unapređenje kaznene politike i stvaranje uslova za bolju poresku politiku. Izmjenama se predviđa da se poreski obveznici iz nerazvijenih opština koji na neodređeno vrijeme ili na najmanje pet godina zaposle lice, oslobađaju obaveze plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza iz zarade tog zaposlenog za period od najmanje dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa što će dovesti do razvoja preduzetništva i podsticanja zapošljavanja u privredno nerazvijenim opštinama. Važećim zakonom je propisana mogućnost paušalnog oporezivanja prihoda od samostalne djelatnosti ukoliko preduzetnik ostvari prihod u prethodnoj godini manji od 18 hiljada eura. U tom smislu se ukazala potreba revidiranja poreske politike u pogledu paušalnog oporezivanja posebno da se pojedine djelatnosti isključe iz sistema paušalnog oporezivanja, advokati, revizori, računovođe, projektanti, trgovine na veliko i malo, ugostiteljstva, agencije za nekretnine. Na ovaj način će lica koja obavljaju navedene djelatnosti prikazivati stvarno ostvareni promet, jer su u obavezi da vode poslovne knjige prema sistemu odvojenog knjigovodstva, a ne samo knjigu prometa.

Ovo je ustvari pitanje elementarne pravednosti poreskog sistema. Ovim se postiže uspostavljanje poreske pravde, odnosno tretmana poreskih obveznika srazmjerno njihovoj snazi. Ono na šta bih ukazala je da Poreska uprava sigurno sada treba da bude efikasna na usluzi kao dobra uprava ovim licima i pruži im odgovarajuću pomoć u smislu edukacija nekog vodiča za nove paušalce kako bi ova lica bila upoznata sa svojim novim obavezama, i na vrijeme se pripremila za novu vrstu oporezivanja. Nadalje, predlogom su propisana oslobađanja koja se odnose na određene djelatnosti i strožija kaznena politika kojom će se stvoriti uslovi za bolju poresku disciplinu i smanjiti zona sive ekonomije, te uspostaviti osnova za ostvarivanje većeg nivoa fiskalne održivosti.

Što se tiče Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o taksama na pristup određenim uslugama predloženo je da se u narednom periodu nastavi sa primjenom ovog zakona, ne zato što je to najsrećnije rješenje već ono koje je i dalje nužno u ovom momentu. Imajući u vidu da bi se na ovaj način obezbijedila značajna sredstva na godišnjem nivou u cilju daljih održivosti javnih finansija i obezbjeđivanje fiskalne konsolidacije. Od posebnog je značaja što je ovim zakonom upotpunosti ukinuta obaveza obračunavanja plaćanja takse na tarifno brojilo kao pozitivno je što se ovim zakonom revidira politika plaćanja takse na sim karticu, na način što bi se taksa plaćala u visini od 7% na ukupan iznos mjesečnih troškova mobilne telefonije ukoliko je iznos veći od pet eura. U ovom dijelu sam željela da postavim pitanje, da dobijem dodatno pojašnjenje od predlagača, da li postoji mogućnost izmjene ovog procenta da bude predviđen od 5% na sve aktivne sim kartice, ali ministar je već prije odgovorio kolegi Miliću na to.

Dalje, predlogom se na jasan i potpun način eliminiše izbjegavanje plaćanja takse na upotrebu duvanskih proizvoda na način što se propisuje plaćanje ove takse po metru kvadratnom cjelokupnog prostora uz mogućnost datu vlasnicima da se opredijele da li će se u ugostiteljskim objektima upotrebljavati duvanski proizvodi kao i da o tome obavijeste poreski organ. Ovim rješenjem obezbjeđuje se bolja evidencija, bolja poreska disciplina i efikasnija kontrola plaćanja takse. Imajući u vidu sve ovo navedeno, smatram da treba da podržimo zakone koje je predložilo Ministarstvo finansija, a poslanici DPS-a će ih svakako podržati. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolegice Šćepanović.

Da li želite pomoćniče ministra?

Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Hvala gospodine predsjedavajući.

Poslanica me je direktno prozvala, mene, odnosno ministra finansija, da dam odgovor na pitanje koje se tiče finansiranja lokalnih samouprava. Stav Ministarstva finansija je da opštine treba da budu fiskalno održive, međutim, budžet lokalnih samouprava kao i budžet države ima i prihodnu i rashodnu stranu. Znači, ne možemo da samo radimo na prihodima i da povećavamo određene fiskalite koje treba da pripadaju opštinama, na drugoj strani da i same lokalne samouprave ne preduzmu određene mjere u cilju smanjivanja troškova. Znači, osnovne državne funkcije se finansiraju koje su i na teritoriji svake lokalne samouprave, se finansiraju iz državnog

budžeta, za one funkcije koje finansira lokalna samouprava i za koje je ona dužna da ih finansira postoji tačno određen plan prihoda i rashoda i u strukturi rashoda su pojedine stavke na koje lokalna samouprava može da utiče. Znači, u koliko nema dovoljno prihoda na osnovu postojeće zakonske regulative možemo da vidimo da li postoji mogućnost da se povećavaju prihodi, ali, takođe, i opština treba da predloži određene mjere ka smanjenju troškova koje postoje kod svake lokalne samouprave.

Ono što nisam stigao da odgovorim poslaniku Zarubici, koji se tiče pitanja za smanjenje dijela prihoda kod pojedinih opština, to se odnosi na smanjenje komunalne naknade za hotelske objekte sa četiri ili pet zvjezdica, ali koliko smo mi u saznanju to je predloženo uz saglasnost lokalnih samoupravama, to su primorske opštine, koje na taj način žele da stimulišu preduzetništvo i sa druge strane očekuju se i pozitivni efekti kao kontra teža tom smanjenju rashoda. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodine Vukićeviću.

Da li Vi, gospođo Šćepanović? Hvala.

Riječ ima kolegica Jonica, neka se pripremi kolega Pešić.

SNEŽANA JONICA:

Hvala potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, poštovani građani, predstavnici Ministarstva finansija,

Čitajući predlog budžeta za 2014. godinu zapitala sam se nešto što je trebalo da se zapitate vi kada ste propremali taj predlog. Je li Crna Gora stvarno država socijalne pravde ili je to samo reda radi piše u prvoj rečenici Ustava Crne Gore? Zapitala sam se to gledajući ko sve državi Crnoj Gori duguje novac ili još preciznije od koga sve država Crna Gora ne naplaćuje ono što joj se duguje, a sa druge strane gledajući kome je sve Crna Gora dužna i napravila jednu paralelu koja je vrlo upečatljiva. Najlakše je biti dužan najranjivijim kategorijama i to ponavljate iz godine u godinu i to je nešto na čemu sam vam zamjerala i prošle godine i ponoviću i sada. Sa druge strane, ne naplaćuje se od onih koji imamju ili koji bi morali da imaju.

Počecu od Fonda rada. U Budžetu planirano za isplate po rešenjima milion 298 hiljada 124 eura. Do ovo trenutka, odnosno do juče bilo je donijeto 3 887 rješenja koja nijesu isplaćena. Za taj broj rješenja potrebno je sedam miliona i 486 hiljada eura. Od toga je 1 944 rješenja donijeto do 31. decembra 2012. godine. Dakle, ti ljudi već godinu dana čekaju nakon što su im donijeta pozitivna rješenja da budu isplaćena. Drugih 1 943 rješenja donijeta u 2013.godini. Danas na sjednici Upravnog odbora fonda biće donijeto još 664 pozitivna rješenja za koje je potrebno još milion i 278 eura. Dakle, osam miliona 765 hiljada eura ćete na kraju ove godine imati kao obaveze koje su dospjele po dinijetim rješenjima u Fondu rada i vi ste opredijelili milion i 298 hiljada. Sa ovom dinamikom samo ova donijeta rješenja treba da se isplate za osam godina.

Da li je to, a da ne pričamo o tome da imamo osam hiljada 150 zahtjeva koja čekaju na obradu. U isto vrijeme lokalne samouprave duguju za poreze i doprinose 64 miliona i 290 hiljada eura državi. Budva, ona mi pade na pamet duguje devet miliona eura. Samnjuje se, znam i na koji način, ali imamo određeni broj opština koji duguju značajne iznose, ovih 64 miliona eura povećavaju svoje zarade, država zbog toga što od njih ne može da naplati neke stvari nema novca za one koje bi morala da ima. Pomenula sam Budvu, jer mi je sinoć skrenula pažnju informacija da su uštedeli pa su

30 hiljada eura samo potrošili na ukrašavanje grada. Oprostite, ali mene tih 30 hiljada eura boli, pa da Bog da Budva bila neukrašena ove godine. To je 15 rješenja iz Fonda rada, za 15 ljudi ili za 15 porodica, koji su zahvaljujući ovoj vlasti ostali bez posla, jer su fabrike i preduzeća zatvoreni, zahvaljujući ovoj vlasti čekali Zakon o fondu rada, pa čekali da im se donese rješenje, pa im jer rješenje donijeto prije dvije godine ili prije godinu i danas čekaju tu isplatu i neko tamo ima da ukrašava grad, ili neko tamo ima da troši na ovo ili ono, ili neko tamo ima da povećava plate i da direktori javnih preduzeća u nekim gradovima primaju po dvije hiljade eura, ali da se duguje državi, a da ovamo ljudima kojima smo višestruko ugrozili egzistenciju na krajnje nepravedan način nemamo da isplatimo ono što je makar država obavezna da uradi, kad nije spremna da uradi više od toga.

Ono što želim da naglasim i ponavljam opet i to iz godine u godinu, Zakon o fondu rada je davao prostor za to da bi smo bili sigurni, a u ovom momentu smo sigurniji, da se zloupotrebljava nego da se upotrebljava, onako kako je predviđeno, predložili smo izmjene Zakona o fondu rada. Inoviraćemo tu izmjenu uz to što ćemo sada predložiti i amandmane kojim ćemo tražito povećanje sredstava kako bi smo ispoštovali sve one za koje su rješenja donijeta.

Našom izmjenom zakona imali ste na stolu, ministre, Vlada je dala negativno mišljenje, obavezu da se po redosledu odlučuje o predmetima, da ne bi smo gatali da li se odlučuje po redosledu gradova u kojima su lokalni izbori, nego po redosledu onih koji su podnosili zahtjeve. Imali ste naš zahtjev da se odredi rok koliki god on bio, koliko treba vremena da prođe od dana kad se podnese zahtjev do kad se donese rješenje i koliko vremena može, a ne može više da prođe od kako se donese rješenje do kad se isplati. To je nešto što ćete ponovo imati na stolu odmah posle Nove godine, što se SNP-a tiče, a to je Predlog zakona koji imate i u proceduri.

Vratiću se na više puta ponovljenu priču i iskreno nisam očekivala da ću je morati ponavljati makar nakon što ste vi godinu dana ministar. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za četiri godine 26 miliona eura uplaćeno je u fond, namjenski potrošeno milion 424 hiljade eura, preusmjereno negdje drugo 24 miliona. Samo u ovoj godini za prvih 11 mjeseci poslodavci uplatili sedam ipo miliona, samo 177 hiljada 165 eura potrošeno za potrebe osoba sa invaliditetom .. za namjene iz fonda. Novac iz fonda, rekli ste jutros jednom od kolega, se ne troši nenamjenski nego mu se tokovi vide. Iskreno se nadam da se makar tokovi vide ove godine od kako ste Vi ministar, jer se do ove godine tokovi nisu vidjeli, jer sam postavljala i poslanička pitanje i zahtjeve po članu 50 da mi se kaže gdje su se to potrošile ove pare. Nikad taj odgovor dobila nisam i sigurna sam da nisu potrošene ni približno u svrhe u koje bi trebao. I dalje postavljam pitanje, je li pravedno da se od poslodavaca uzima novac za lica sa invaliditetom, a da se troši negdje drugo, ma gdje to drugo bilo? Je li pravedno da se priča o tome, da nema dovoljno projekata ,da se zna da Vlada Crne Gore kasni tri godine sa pravilnikom po kojem ti projekti treba da se podnesu? Pa vi pričate kako nema dovoljno projekata pa se ne mogu potrošiti pare? Kako da se potroše kad pravilnik po kojem treba da se aplicira sa tim projektima Vlada namjerno nije donijela, da se ne bi apliciralo. Ja to tako doživljam, jer nemam drugog razloga da kažem bez tako.

Ono što, takođe, želim da naglasim je, ne možemo pričati o tome da nema dovoljno uslova da se sredstva potroše, nego treba pomoći organizacijama i licima sa invaliditetom da utroše sredstva koja ste ubrali od poslodavaca za njih. Nije to urađeno,

imali ste na stolu, takođe, prošle godine izmjene Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji sa proširenjem namjene sredstava iz fonda kako bi ta sredstva zaista išla licima sa invaliditetom u pravcu kojim je to neophodno i u kojem treba. Odbili ste, kolege su prećutno iz vašeg Kluba govorile o tome da se slažu sa onim što smo predložili, ali da je kočnica u Ministarstvu finansija. Evo vam sad ponavljam imaćete ponovo na stolu taj predlog i imaćete prema vama upućeno pitanje na koji način ste Vi kočnica da se to radi, jer su kolege rekly da je kočnica u Ministarstvu finansija.

Ono što, takođe, želim da naglasim jeste činjenica da u Fondu za obeštećenje iz godine u godinu nemamo dovoljno izdvojenog novca, imajući u vidu o kakvim se obavezama radi i imajući u vidu obvezu da se i u tom pravcu ulaže mnogo više. Dva miliona i 300, a pretpostavljam da najmanje tokom ove godine, da je pola ili možda 2/3 novca koji su bili u sličnom iznosu nije upotrijebljeno u ovom pravcu. Na ovaj način imamo priču o tome da se po dinamici rada Komisija za restituciju 26 godina će trebati da se odluči po svim zahtjevima, po dinamici isplata i ulaganja u Fond za obeštećenja 80 godina će trebati da se ti ljudi obeštete. Koja to generacija treba da doživi ispravljanje nepravde, koje generacije, jedno šest pokoljenja. To nema veze sa pravednošću.

Na kraju par osvrtu na druge životne teme i na druge oblasti za koje smatram da, takođe, nije na najpravedniji mogući način rađeno u ovom budžetu. Zdravstvo, pričalo se o povećanju iznosa u zdravstvu ... miliona eura. Ja to ne gledam tako. Gledam kao podatak da Crna Gora prekapito troši za zdravstvo 271 euro, hrvatska 800, Slovenija 1 200 eura i da nam je to prva mjera, a da svi mi koji smo imali priliku da budemo pacijenti ili da nam članovi porodica budu pacijenti znamo i kakva je hrana u bolnicama, i kakve su bolničke sobe, i kakva je medicinska oprema, i koliko se čeka na dijagnostiku, i koliko važnih aparata za dijagnostiku nedostaje Crnoj Gori zbog kojih su liste čekanje za dijagnostiku za najvažnija i najteža oboljenja kod kojih se ne smije čekati jako duge i postavlja se pitanje, gdje je najviše narušeno dostojanstvo čovjeka. Iskreno, kad pođem u posjtu nekome od prijatelja koji se nalazi u bolnici čini mi se najviše kad se nađe u bolničkoj sobi bilo gdje u Crnoj Gori. Takvi svi uslovi u bolničkim sobama, ali su direktorima kojim je smetalo razmještanje u Zakonu zdravstvenoj zaštiti, kabineti mnogo luksuzniji. To mi nikada neće biti jasno, kako nikad ne možemo da prihvatimo da je potrebnije pacijentu bolnice da ima bolji način, nego direktoru koji upravlja uslovima pod kojima će se liječiti taj pacijent.

Prosveta, samo jedno pitanje, da li imate informaciju u ovom trenutku koliko škola u Crnoj Gori nema grijanja? Koliko djece u Crnoj Gori pohađa časove u zimskim jaknama i prati nastavu po skraćenim časovima, jer im je hladno? Koliko profesora obavlja svoj posao pod tim uslovima, ali eto stavljam akcenat na djecu? Postavljam pitanje, mislite li da je za očuvanje kulture manjina dovoljno 225 hiljada. Suština očuvanja identiteta upravo je u očuvanju kulture, ako je ovaj centar pokazao da izuzetno kvalitetno i ozbiljno radi, zašto pričamo neku priču iza koje ne stojimo povećanjem iznosa u tom pravcu.

Ukazaću samo još na dvije stavke koje se tiču sudstva i tužilaštva, da je informacioni sistem za koji je jako bitno ne samo funkcionisanje sudstva, nego ga koristi Ministarstvo pravde i ZIKS i tužilaštvo i imali ste upit od Sudskog Savejta, radi se o milion ipo eura, radi se o preporukama Evropske komisije, radi se o nečemu što značajno utiče na kvalitet sudstva. Odijeno je to povećanje kao iznos od 225 hiljada za Centar za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija koj je eksplicitna preporuka

Evropske komisije za stavku za koju je potrebno povećati sredstva, jer se ukazuje na potrebu edukacije nosilaca pravosudnih funkcija.

Na kraju priče, znate li podatak da je Crna Gora zadnja u Evropi po novcu koji izdvaja za besplatnu pravnu pomoć? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolegice Jonica.

Imam obavezu, pošto ćemo iduće godine biti ponovo na naslovnim stranama da nismo mi iz političkih partija platili porez. Opština Budva je ponovo blokirana i ne plaća političkim partijama obaveze da smo te obaveze dobili imali bi nulu, sve bi isplatili poreze za ovu godinu. Tako ministre i to da znate.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zavaljujem uvaženi profesore, zahvaljujem se poslanici Jonici na komentarima, ali zabilježio sam vašu diskusiju u 11 pozicija nedostaje sedstava po vašem mišljenju. Slažem se da su sve rashodne pozicije nedostatne u smislu onoga što bi trebalo finansirati kako bi smo imali veći stepen održivosti od besplatene pravne pomoći ZIKS-a, tužilaštva, sudstva, manjina, prosvjete, restitucije, lica sa invaliditetom, Fonda za rehabilitaciju i Fonda rada, ali tragom vaših inicijativa koje ste imali i vadajuća partija priprema amandman za povećanje pozicije za finansiranje žrtava tranzicije u dijelu prohoda Fonda rada. Tako da, čini mi se da smo na istom puls, samo je pitanje procjene u kojoj mjeri je moguće povećati tu poziciju i kako bi samo u većoj mjeri završili tu važnu obavezu. Oko lica sa invaliditetom imali smo i na Matičnom odboru komunikaciju i nakon toga sastanak sa njima. Pričao sam to u Parlamentu, ali da ponovim jer me niste čuli, dogovorili smo da se definiše precizna rashodna pozicija za njihove potrebe, a ostatak u odnosu na ono što se prikupi ići će za finansiranje invalidski penzija. U svaki novčani tok možete napraviti uvid da procijenite i provjerite u kom pravcu je išla potrošnja po tom osnovu.

Oko ostalih pozicija, razumijem i potrebe za snaženjem kapaciteta i tehnološkim podrškama, ali mi na jednoj strani tražimo sve nove i nove rashode, a evo gospodin, nek mi ne zamjeri, Damir Šehović, decidno ukida izvorne prihode koje smo htjeli još u jednom periodu zadržati do većen nivoa stabilizacije javnih finansija. Ne znači da smo u pravu, ali generalno mislim da bi za održivost javnih finansija i ta nepopularna mjera, izlažem se javnosti, znam to jako dobro, ali mi je cilj da napravimo veći stepen održivosti na prihodnoj strani kako bi smo odgovorili brojnim zahtjevima za finansiranje pojedinih rashoda. Zhavljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolegice Jonice, izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Za početak da vas podsjetim, naravno Vi niste bili ministar, ali ste bili u raznim klupama prvo ovdje odlučivali, a onda u Centralnoj banci imali određeni uticaj na sve to, a na kraju i ovdje, da smo od 2009. godine zaključcima SNP-a koji su postojali Zaključci Skupštine ukazivali na problematičnu politiku lokalnih samouprava, ali trebalo vam je monogo. Tek ove godine kad je dobro otanjio budžet ili možda kad ste vi došli. Počeli

smo da skrećemo pažnju na to pa je počelo nešto da se radi, čini mi se nedovoljno. Nevjerovatno je da smo puštili da lokalne samouprave duguju 64 miliona eura. To znači da godinama tri ili četiri godine, znamo opštine koje četiri godine nisu plaćale porez i doprinose. To znači da im je neko to dozvoljavao, sa druge strane ste imali inspekcije koje se obično preduzetniku koji nije dva mjeseca platio poreze i doprinose zatvarali objekat. Prema tome, moramo malo uspostaviti principe pravednosti i jednako postupati prema svima. Ono o čemu ste Vi govorili, kako se naravno, mogu definisati sve ove stvari o kojima sam govorila, kao prostor za povećanje iznosa da je to sve rashodna strana. Moram da Vam kažem, loši su vam prioriteti, to je nešto na šta vam se ukazuje sa ove strane. Pitanje je kako ko utvrđuje prioritete. Neko utvrđuje socioekonomske prioritete, neko utvrđuje političke prioritete.

SNP-e misli da je najpametnije da se radi onako kako mi to radimo, a to je da se prioriteti utvrđuju prema onome što su očekivanja građana i što su njihve potrebe. Ne predlažemo samo povećanje rashoda, Vi odlično znate da jedino sa pozivije Socijalističke narodne partije Crne Gore imate i jasno definisano stanje prihoda. Predloge i načine da se povećaju prihodi u određenim oblastima. Imali ste predlog zakona kolege Damjanovića koji je usvojen prije par dana, koji će vam značajno povećati prihodnu stranu budžeta u jednoj oblasti. Imate niz drugih stvari koje ćemo kroz amandmane definisati i ne predlažmo samo da se povećava novac u ovim oblastima, nego ćemo vam obezbijediti sa kojih pozicija ćete to i uraditi. Nije isto.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Jonica.

Daću i kolegi Šehoviću da odgovori na ovu tešku konstataciju ministra.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Nije teška, vjerujem da je dobronamjerna i suguran sam da je dobronamjerna. Dakle, nije tajna da sam ja već u nekoliko navrata rekao da ste Vi ministre, ministar koji ima najkonkretnije rezultate u toku ove godine, a oni se mjere egzotnim brojkama. Zahvaljujući Vašem radu i radu direktora Poreske uprave ova država je uspjela da naplati 113 miliona više nego što je to bio slučaj prošle godine. To je nešto je od svakog poslanika u ovom crnogorskom Parlamentu akcentovano, naglašeno i to je nešto što je svaki poslanik istakao i pohvalio taj segment Vašeg rada.

Želio bih da iskoristim ovo javljanje i da riješimo ovaj problem koji opterećuje trenutno sve građane Crne Gore, a Vi ste ga pomenuli, a vezna je za novi porez na mobilnu telefoniju koji je predložen od strane Vlade Crne Gore Skupšti na izjašnjanje. Mislim da iz tog problema možemo da izađemo na jedan korektan način, uz pomoć ovog Parlamenta i zato predlažem da Vlada, odnosno Vi kao neko ko brani budžet zvanično odustanete od tog predloga, a mi u Parlamentu, recimo kolega Saša Damjanović i ja i svi ostali koji to budu željeli, a vjerujem da će svi to htjeti da urade, se obavezujemo da ćemo tražiti vanredno zasijedanje najkasnije do kraja februara naredne godine, kako bi smo sitemski uredili oblast priređivača igara na sreću, kako bi smo poreski, u poreskom smislu, na održiv način postavili to, taj fiskalni efekat od samo tog poreza će prevazići fiskalni efekat od ovog poreza koji vi planirate da prihodujete po tom osnovu koji je jednak cifri od šest miliona eura, građane Crne Gore ćemo da oslobodimo ovog nepravednog nameta, a Budžet Crne Gore neće osjetiti taj izdatak, odnosno, taj nedostajući prihod koji će po osnovu povlačenja zakona uslijediti.

Ja sam siguran, za kolega Damjanovića, a on to može i sada zvanično da potvrdi, siguran da postoji spremnost kod ostalih opozicionih kolega jednako, kako sam siguran da postoji spremnost i u Poslaničkom klubu DPS-a, da ovo zajednički odradimo, da sistemski uredimo tu oblast, a da za uzvrat Vlada i zvanično odustane od Predloga za oporezivanjem računa za mobilnu telefoniju iznad pet eura.

Mislim da je predlog pošten, ne pominjem, naravno druge načine, na koje ova država može ubirati konkretne poreske prihode. Evo,uzeo sam jedan, obavezujemo se zajedno, ostale kolege, vjerujem da će mo urediti na sistemski način taj zakon, da ćemo obezbijediti više od šest miliona eura koliko ste vi planirali ovom nepravednom taksom, odnosno porezom da obezbijedite, a viza uzvrat odustanite od ovog predloga, koji ste zvanično uputili Parlamentu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Kolega Šehoviću, sad ste nas stavili na grdne muke, kako kreativno da tumačimo ovaj Poslovnik, ali ja ću Vama sad isto odgovoriti.

Nije u pitanju sistemski problem, nego suštinski, kako ćemo ići ka nečemu što je održivi razvoj Crne Gore, a toga ima malo u Budžetu.Slučajte me sutra.

Izvolite, kolega Damjanović, pa onda Vi ministre, pa onda mi prelazimo na kvalitetnije čitanje Poslovnika.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se potpredsjedniče, zahvalnost kolegici Jonici, što imam dopuštenje da odgovorim na komentar u ime Kluba SNP-a, jer je pitanje upućemo i SNP-u u odnosu na predlog mjera i ono o čemu treba sutra da glasamo.

Dakle,ministre, u odnosu na ovo što je kolega Šehović rekao. Razmišljajte do sutra. Imate amandman Socijalističke narodne partije Crne Gore. Došlo je ...zalaganje, dakle i moj i kolege Šehovića, koji smo odbili za Predlog izmjena i dopuna Zakona o taksama na mobilnu telefoniju i na kablovske priključke. Dakle,očekuje SNP, da uvažite njihov amandman, to jest naš amandman sutra da osutanemo od oporezivanja mobilnih telefona, odnosno brojila i tu eventualnu dobit, koja nije suštinska u odnosu na ukupne procijenjene prihode od poreza i doprinosa, da nadomjestimo sa sistemskim oporezivanjem jedne djelatnosti, koja ni iz daleka nije oporezovana, kako bi trebala da bude, a to su igre na sreću.

Kod mene su zvanični dopisi, odnosno odgovori i zahvalnost, naravno nevladinom sektoru,kolegi Goranu Đuroviću, koji je dobio odgovore na pitanje, koliko ova država prihoduje od igara na sreću. Za 2012.godinu, pet miliona petsto šesnaest hiljada dvjesta šezdeset dva evra. Za 2013.godinu, bez mjeseca decembra četiri miliona devedsto devedeset devet hiljada dvjesta trideset dva evra.

U Budžetu planirano po ovom osnovu za 2014.godinu, van svakog rezona, svega tri miliona i dvjesta šezdeset šest hiljada. Dakle, gotovo 30 ili 40% onoga što smo ostvarili i u ovoj godini koja nije bila godina biričetna, čak ni u ovoj oblasti. Zato, u odnosu na ovo što je kolega Šehović rekao, postoji potreba potpredsjedniče, ja sam Vama uputio poziv da se i Vi uključite, jer ste zainteresovani za ovu oblast,imali ste i sad jedno djelovanje zakonsko, da se tokom mjeseca januara,najkasnije u drugoj polovini februara, definiše poreska politika u oblasti igara na sreću.

Ja sam juče na radnom tijelu, od ljudi koji su priređivači i koji imaju velike ambicije u ovoj oblasti, čuo da država može da prihoduje ne tri, četiri ili pet miliona, već višestruko više novca samo od ove oblasti, odnosno da time što mi ni dan danas nemamo dobar nadzor u sprovođenju zakona, nadzor nad priređivačima, kazinima, kladionicima, automatima, gubimo 10 - 15 miliona evra godišnje. To je ovaj novac koji pokušavamo da nadomjestimo, takozvanim taksama na mobilnu telefoniju i tako dalje. Dakle, da se obavežemo, da mi završimo naš dio posla, ako neće neko drugi može i Parlament, odnosno Matični odbor u januaru, februaru, da mi u martu ili na vanrednoj sjednici u februaru usvojimo poreske zakone u oblasti igara na sreću uz ove koncesije, da prihoduemo nekoliko miliona evra više nego što smo planirali i zaista time nema potrebe da oporezujemo mobilnu telefoniju, odnosno kablovske priključke. Usvojite amandman SNP-a, dajte samo da imamo onaj dio koji se odnosi na zone koje su pušačke i ova upotreba kućnih uređaja i da probamo da ovo nadomjestimo sa ovim prihodima koje država jednostavno gubi.

Zahvaljujem i izvinjavam se.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Damjanović. Ja mislim tamo suštinsko pitanje, kako kontrolisati tokove novca, prljavog novca i svakakvog drugog. Tamo postoji samo dogovorni porez i ništa više.

Izvolite ministre Žugiću, doprinosite do vremena do dva minuta, ovom velikom znaku pitanja.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem profesore Raduloviću, zahvaljujem se i gospodinu Damjanoviću i Šehoviću, jer Vlada je u predlaganju produžetka trajanja ove nepopularne mjere, a znate da je ministar finansija posljednji koji smije da odustane od pojedine pozicije na prihodnoj strani. On mora biti konzervativniji od svih ostalih, po funkciji i po nadležnosti i kazali smo prilikom predlaganja ove mjere, koje je i u javnosti saopšteno, u koliko postoji alternativni izvor, koji će nadomjestiti ovaj prihodni elemenat, koji je planiran u Predlogu zakona o Budžetu, nije sporno da se oko toga dogovorimo.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Znači ministre ništa od tokova novca. Vijećemo kroz zakone. Kolege, treba imati za to ministre i petlju, prije svega. Imali ste priliku ministre, pa opet kada budete imali priliku, javi te se.

Jednu informaciju ili upozorenje ili da vam skrenem pažnju. Znači, pošto vidim da se usaglašavaju amandmani, da to usaglasite danas i da ih danas predadete, da bi odbori sutra zasijedali i imali nešto što je i treće takozvano čitanje i sutra završili sa radom.

Idemo dalje. Kolega Pešić, pa kolega Bojović.

SAŠA PEŠIĆ:

Poštovani potpresjedniče, uvažena Skupštino, poštovani građani, poštovani ministre, gospodine Vukićeviću, koji je izašao, poštovana gospođo,

Osnovno opredjeljenje fiskalne politike, usmjereno je na stvaranje uslova za dinamičan i održiv privredni rast u srednjem roku. Novine u javnim finansijama u budžetskom sistemu Crne Gore, koje predviđa Predlog zakona o Budžetu, mogu se uopšteno grupisati u tri oblasti i to - fiskalna odgovornost, inspekcijски nadzor i mjere odgovornosti -

Jedan od najvažnijih zakona je Budžet, i on je osnova za finansiranje usvojenih politika, pojedinih resora, odnosno njime se trasira pravac državne politike za predstojeću 2014. godinu u dijelu javnih finansija, pri sprovođenju sektorskih politika.

Sa Predlogom Budžeta, se želi postići nastavak konsolidacije javne potrošnje i vođenje odgovorne i restriktivne fiskalne politike u okviru postojećeg makro-ekonomskog ambijenta.

Predloženi plan prihoda i rashoda, predstavlja, kako je i gospodin ministar kazao, izraz aktuelne ekonomske realnosti. Dva su ključna opredjeljenja bila prisutna prilikom planiranja Budžeta za narednu godinu. Dalje obuzdavanje prekomjerne potrošnje, što se rashodne strane tiče i uvođenje sistemskog reda, na prihodnoj strani kroz unapređenje fiskalne discipline i pružanje podrške konkurentnosti ekonomije. Poznato je, da efikasnost fiskalne politike slabi sa rastom zaduženosti. Izuzetak predstavlja, kako smo imali prilike da čujemo u toku današnje rasprave, zaduživanje usmjereno ka realizaciji kapitalnih projekata iz razloga što se na taj način doprinosi stvaranju preduslova razvoja, izgradnje infrastrukture i otklanjanju uskih grla, te omogućava brži razvoj i efikasnija upotreba resursa kojima raspolažemo.

Predlogom zakona o Budžetu za 2014. godinu, garancija je Ministarstvo finansija, predvidjelo u iznosu od 20 miliona na dalekovod na potezu Tivat - Pljevlja i sa time se podržava značajno krupna investicija, koja je od predstavnika italijanskih preduzeća najavljena za početak za kraj januara 2014. godine, a radi se o izradi energetskog kabla u vrijednosti od 800 miliona eura.

Prije neki dan, tokom Premijerskog sata, predsjednik Vlade je, prilikom odgovora na poslaničko pitanje iznio podatak da je, a to smo čuli prije da je u ovoj godini, naplaćeno više od 110 eura poreskog duga više nego u 2012. godini. Takođe smanjenje budžetskog deficita sa 6,7 na kraju 2012. godine, na 4% koliko će iznositi na kraju ove godine je hrabrujući podatak prilikom planiranja budžeta za 2014. godinu. Da nije bilo više puta ponavljanih garancija za KAP taj deficit bi bio manji od 1,5%. U obrazloženju Predloga zakona o budžetu za 2014. godinu ovdje na jasan i transparentan način predviđeno ulaganje u 2014. godini u oblasti zdravstva 13,69% ukupnog Budžeta ulaganje u oblasti sporta, kulture i religije 1,65%, ulaganje u oblasti obrazovanja 12,45% i u socijalnu zaštitu 39,50%. Svi bi mi ovdje nezavisno kojoj strani poslanici pripadaju opoziciji ili Vlast željeli da je to značajno veće. A reći ću vam podatak da se sigurno ne možemo mi uvjeriti u ulaganje naprimjer obrazovanje, pominjem taj resor jer sam plan Odbora za obrazovanje, nauku, kulturu i sport. Ali, reći ću vam podatak da kada sam imao tu čast da prisustvujem kao član Delegacije parlamenta na jednom seminaru mladih i obrazovanju Evropskoj uniji čuli smo gdje su bili učesnici predstavnici zemalja Zapadnog balkana i Turska, da recimo ulaganja Republike Turske u oblasti obrazovanja iznose 40% od njihovog budžeta.

U oblasti socijalne zaštite, je predviđeno ulaganje 9,50% od planiranog budžeta za 2014. godinu. U oblasti zdravstva, sredstva za tu oblast planirana su od 169 miliona i najvećim dijelom namijenjena su za finansiranje javnog zdravstva, zdravstvene zaštite zaposlenih, kao i za finansiranje zdravstvenih ustanova koje su u sistemu javnog

zdravstva odnosno ustanova u kojima osiguranici ostavaruju pravo na zdravstvenu zaštitu, na primarnom, sekundarnom i tercijalnom nivou kao i finansiranje djelatnosti instituta za javno zdravlje, ljekarske i farmaceutske komore. Kao što rekoh sredstva za finansiranje djelatnosti obrazovanja u 2014.godini, čine 12,45% i u nominalnom iznosu su od 154 miliona eura ukupnih rashoda tekućeg budžeta i fondova za narednu godinu. Sredstva su namijenjan za finansiranje predškolskog, osnovnog, srednjeg, visokog obrazovanja i ostalih poslova obrazovanja. Kada je oblast jako bitna, socijalne zaštite u pitanju planirana su sredstva u iznosu od 488,73 miliona eura. Najznačajniji dio sredstava za socijalnu zaštitu odnosi se na finansiranje starosnih, invalidskih i porodičnih penzija, naknada, dodataka penzija u stranim zemljama u iznosu od 397,32 miliona eura kod fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Dio sredstava, namijenjen za socijalnu zaštitu i odnosi se na Ministarstvo rada i socijalnog staranja, za prava po osnovu dječjih dodataka, boračko-invalidske zaštite, materijalno obezbjeđenje porodice, porodiljska odsustva tuđu njegu i pomoć, ishranu djece u predškolskim ustanovama i izdržavanje štíćenika u domovima planirana su u iznosu od 58 miliona.

Ovdje je dosta bilo priča o isplati takozvanih otpremnina našim radnicima koji su ostali u minulim godinama bez posla, iz razloga odlaska u stečaja određenog broja firmi. Moram pomenuti, da je jako značajan broj tih stanovnika posebno na sjeveru Crne Gore i interesuje me pitao bih ovdje gospođu predstavnicu Ministarstva sa koliko, sa ovim iznosom opredijeljeni za 2014.godinu od milion i 54 koliko se može obezbijediti isplata tih rješenja odnosno koliko je potrebno sredstava ukupno da bi se isplatila sva rješenja koja su donesena na današnji dan recimo. I ono što je za nas poslanike značajno je kapitalni budžet za 2014.godinu. Nabrojaću ono što se odnosi na Berane, jer dolazim iz tog grada. Dakle projekti koji će Budžetom za 2014.godinu najvećem broju slučajeva planira se nastavak i završetak kapitalnih projekata započetih u nekom od ranijih godina. Dakle, projekti koji će početi u 2014.godini u okviru kapitalnog budžeta kod direkcije javnih radova, odnosi se na kada govorim o Beranama, unapređenje sistema za vodosnadbijevanje u Beranama, sanacija postojećeg odlagališta, čvrstog otpada na lokaciji Vasove vode u Beranama. Kada je stavka 806 izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata. Radiće se nastavak radova druge faze i za ta sredstva i za te radove su predviđena ukupno milion i 473 hiljade eura sredstava. Kada čitam izgradnji i rekonstrukcija sportskih objekata pomenući i radi stanovnika Opštine Andrijevića koji nemaju ovdje političkog predstavnika iz te Opštine, da je za 2014.godinu, planiran završetak aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za sportsku salu u Andrijevići. Dakle, i građani posebno mladi u Opštini Andrijevića mogu očekivati narednih godina izgradnju ovog vrlo važnog sportskog objekta. Ako mi sam dozvolite potpredsjedniče Skupštine samo ću kazati da se planira nastavak aktivnosti na sanaciji lokalnih puteva u značajnom broju opština, tu je svoje mjesto našla Opština Berane. Dakle, sanacija gradskih saobraćajnica takođe predviđeno, radovi u opštini Berane. Dakle u stavci projekta očuvanja životne sredine, predviđeno je unapređenje sistema za vodosnadbijevanje u Beranama, sanacija postojećeg odlagališta čvrstog otpada. Dakle poliklinički sa urgentnim centrom u Beranama, završetak univerzitetskog centra u Beranama i iz domena Direkcije za saobraćaj, predviđena je rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva od toga rekonstrukcija puta Berane - Lubnice, rekonstrukcija puta Berane - Kolašin, dionica Lubnice - Jezerine, rekonstrukcija puta Berane - Petnjica i izgradnja odnosno završetak tunela Tifran u blizini Berana za čiji završetak su opredijeljena sredstva od 1,2 miliona eura. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Pešiću.

Vidjet ćemo što o tome misle kolete Šćekić i Labudović, koji su se prijavili za komentar.

Izvolite kolega Šćekiću.

DRAGOSLAV ŠĆEKIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani.

Evo ja sam očekivao da će kolega Pešić izbjeći ovaj predizborni izlet za razliku od kolege Adrovića, ali ipak je to on uradio u vrlo opreznijoj formi.

Ja sam očekivao prije svega kolega Pešiću da će te Vi postaviti konkretno pitanje ministru finansija, odnosno Vladi Crne Gore kao neko ko dolazi iz Berana i ko zna u kakvom problemu nalazi Berane, upravo zahvaljujući lošoj lokalnoj vlasti, a i svima vama koji ste podržavali takav način rukovođenja. Ja sam očekivao da će pitati šta je sa centrom za kulturu, koji je najavljivani u prethodnim budžetima predložima budžeta uglavnom ga nema. Šta je sa mostom preko Lima na zaobilaznici u Beranama, takođe ga nema. Pominjane su kao projektne dokumentacije više se ne pominje. Ja sam očekivao da će te se pitati, zašto nijesu opredijeljena sredstva za sportsku halu u haremima koja je nažalost urušena i zašto nijeste tražili odgovornost svih tih ljudi što su dozvolili da se uruši relativno mlada hala koja je prije 30 godina urađena, a najavljujete projekte nove sportske dvorane od milion i nešto, iako je mnogo manje sredstava bilo potrebno da se sačuva ova hala i najgore je od svega toga, što ljudi u lokalnoj samoupravi, a i svi oni koji podržavaju ne razmišljaju da li treba zbog toga odgovarati, a niti planiraju da je vrate u funkcionalno stanje. Ovdje je samo hvalilo u ovom predizbornom kapitalnom Budžetu da se pomene još nekoliko projekata ili uopšte u Budžetu da se pomene aerodrom u Berane. Ja sam očekivao da smo svi mi danas došli ovdje iz Berana čarter letom. Takođe sam očekivao da ćete reći ili pitati gospodina ministra šta je sa biznis inkubatorima gdje su ta radna mjesta, koliko je otvoreno radnih mjesta na Rudešu biznis zoni, zašto nijesu profunkcionisali određeni najavljeni projekti biznis projekti, šta je sa fabrikom armaturnih mreža, zbog čega je zaustavljena, da li to neko namjerno zaustavlja, da li neko neprestalno hoće da se ugradi u svim tim stvarima, da li hoće neko kad osjeti neki dobar i kvalitetan posao za građane, ko će da bude dio toga, daj da vidimo o čemu se sve to radi. Očekivao sam takođe da ćete umjesto pitanja o otpremninama koliko je ostalo reći i kada će biti uplaćeno, zašto nije uplaćeno, za sva ona što su donesena rješenja već do sad ili čekamo nažalost da određeni broj ljudi koji upravo to čeka, a ima i takvih slučajeva na žalost, i premine. Treba li da i tih da kažem sitnih 1.962 eura ne dožive da ih prime ili neko drugi treba da prima za njih ili na kraju ako nemaju nasljednika ostanu i državi. Takođe sam očekivao da će reći zašto se nije riješilo po ostalim podnijetim rješenjima pozitivno ili negativno, i zašto se pristupa selektivno donošenje tih rješenja. Zašto nekima po osnovi doplate radnog staža može biti da dobiju tu otpremninu, a nekima ne može? Ima i takvih i u fondu im se saopšti da je tako tad moglo, a sada ne može, zašto diskriminisati te građane. Takođe, ima niz projekata koje ste u ovome naveli, ja se pitam zašto oni nijesu urađeni do sad i to ste trebali ministra pitati zašto nije to urađeno do sad, zašto se iz godine u godini ponavljaju ti projekti. Šta je sa putem Berane –Petnjica? Takođe iz nekoliko ovaj godina se najavljuje i dalje se najavljuje i predlaže u ovom Budžetu, a od toga nema

ništa, ja bih iskreno volio da je sve ovo završeno i da će ovo biti u narednih par mjeseci ovih predizbornih mjeseci sve biti završeno, ali sa žaljenjem ćemo konstatovati i Vi i ja da je to samo prazna priča. Zato Vas, prije svega, koji ste odgovorniji nego ja Vas kao prestavnika vlasti koji imate dobru komunikaciju sa ministarstvima, Vladom koji se dio toga sistema, zašto ne uložite svoje autoritet i pokrenu se projekti da se sjever malo pokrene, a ne da ili možda i Vi shvatate da nema Vlada taj senzibilan pristup sjeveru pa i nemate dovoljno snage i kapaciteta da se izborite sa tim. Mi svakako kao Socijalistička narodna partija sigurno će nam bit prioritet u budućoj Vladi da se okrenemo sjeveru i da se svi ovi projekti koji su najavljeni, i ako ja znam da ne mogu svi za jednu godinu da se završe, budu urađeni. Hvala vam puno.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Pešiću, da li Vi hoćete da uzmete da odgovorite ili nećete, samo mi to rečite.

Izvolite.

SAŠA PEŠIĆ:

Poštovani sugrađanine Ščekuću, šta sam shvatio iz ove vaše priče?

Dakle, Vi ste počeli sa retorikom i pomenom lokalnih izbora u Beranama. Iako ih je predsjednik države gospodin Filip Vujanović raspisao, mi se još uvijek u Demokratskoj partiji socijalista u Beranama ne bavimo pripremom tih izbora, očigledno da su vama ti izbori noćna mora, vama u Socijalističkoj narodnoj partiji. Dakle, jer nijesam siguran da ste mogli shvatati pitanja meni da postavite zašto ja to nijesam gospodinu ministru finansija ili njegovim saradnicima kada ste Vi imali to pravo prije neki dan da ga pitate. Zašto njega nijeste pitali? Ali evo kazaću Vam. Kao što je rekao kolega Zarubica iz Nikšića, mi nismo zadovoljni sredstvima koja su odvojena za kapitalni Budžet namijenjen Opštini Berane, zaista tu bi trebalo značajno više jer Berane vape za ulaganjem, ali sam shvatio da je to u ovom momnetu ono što je moguće, ono što je realno i ono što je ostavarljivo. Zašto da nabrajamo dosta ovih projekata koje ste Vi pomenuli kada smo mi možda sugerisali i u razgovoru pri pravljenu ovog Budžeta shvatili da to nije realno i zašto da se nalazi u planu za 2014.godinu, kada se neće moći realizovati?

Dakle, mi smo u Beranama zadovoljni onim što je ova vlast i Ministarstvo finansija planiralo za realizaciju kapitalnog Budžeta u 2014.godini. A jednimo ste možda u pravu kada kažete zašto nije završeno u 2013.godini neki objekti a trebali su. Tu se slažem sa Vama i zato molim da ono što je planirano u 2014.godini da se uradi u Beranam i da se završi, jer se radi o značajnim projektima. A što se tiče pomena aerodroma to sam shatio da će to da bude oštrica vaše politike prilikom kampanje za lokalne izbore. Ostavite Vi to, gospodine Ščekiću. Znaće građani Berana da vide ko je bolji i ko je sposobniji i kome će da daju vlast kada budu izašli na birališta 9. Marta. Normalno nama. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Pešiću.

Kolega Labudović komentar.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Pešiću, nijesam se javio po ovoj beranskoj liniji, mada ću Vam i tim povodom reći dvije, tri. Javio sam se povodom ove vaše konstatacije vezano za probleme sa kojima se susreće crnogorsko školstvo. Dobro je da se neko sjetio da to pomene. I dobro je da je neko konačno shvatio šta je najveći problem Crne Gore, i što će biti koliko sutra najveća kočnica našeg razvoja. Napravićemo mi te puteve i sportske hale i možda auto put, i možda neka privreda će krenuti neka poljoprivreda, a neće imati ko to da vodi. Prema poslednjem testu koju je izvršila Pisa institucija među 57 zemalja smo bili preposljednji po kvalitetu znanja. Ako se ičim Crna Gora u prethodnim decenijama dičila i po čemu su nas prepoznavali to je bila sposobnost da učimo i da naučimo, i po tome smo svuda bili prvi i prvi prepoznati. Ovo danas, gospodine Pešiću, ne liči ni na O od obrazovanja, a još manje na V od vaspitanja. I krajnje je vrijeme i Vi na odboru i mi skupa da se pozabavimo time. Ja se nadam iskreno da će Vi podržati ovaj amandman koji je Demokratski front predložio da se ako ništa drugo obezbijede makar besplatni udžbenici, makar u tom pogledu rasteretimo roditelje kad smo im već nametnuli obavezu da je osnovno obrazovanje po Ustavu obavezno.

A kao Berancu samo dvije, tri riječi. Pustite se kumim Vas bogom sportskih hala i pustite se tunela koji nije riješio nijedan saobraćajni problem i obilaznice na kojoj se ne mogu dva automobila čestito mimoći i pustite se onoga od čega se ne živi.

Gospodine Pešiću, dajte da ako ništa drugo u tim Beranama riješite ono od čega se ne živi nego gotovo umire, problem Vodovoda i vodovodne mreže. Desilo se ono što je sramota za 21 vijek da se desi u Beranama, onaj masovni pomor gotovo građana Berana, zbog toga što je vodovodna instalacija grada stara preko 60 i kusur godina. I sa kojih to mjesta milion i osamsto mislite da riješite te investicione problem? Ajte jednom nešto ljudski da se napravi u tim Beranama, ajte jednom da omogućimo tom nesrećnom stanovništvu koje je prinuđeno da ostane gore da ima rašta da ostane, jer ako ih sve zguramo ovdje u Podgoricu, ako ono konzerviramo, gospodine Pešiću, a to je zavičaj moj i va,š ništa nijesmo napravili, a mi smo posljednja generacija koja još ima šanse da nešto učini za taj kraj.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Labudoviću.

Izvolite kolega Pešiću.

SAŠA PEŠIĆ:

Slažem se sa vama da se obrazovanju u Crnoj Gori mora posvetiti još više pažnje, jer istraživanja i ... testovi pokazuju da mi zaostajemo, na žalost, ne samo za zemljama Evropske unije kojoj težimo, nego čak i za nekim zemljama i u okruženju iako smo u dosta segmenata daleko ispred tih zemalja. Vi znate to gospodine Labudoviću. I povećanje budžeta od 17 miliona za 2014. u 2013. radovalo me je jako, puno više nego kada sam saznao da ovih 17, mislio sam da će se uložiti u dodatno obrazovanje i vaspitanje naših najbitnijih građana, dakle djece. Međutim, shvatio sam ono, na žalost poraznu činjenicu da je recimo već 3. januara 2013. godine su bila potrošena planirana sredstva za zagrijavanje školskih objekata i da je čitavu 2013. ono što smo trošili morali smo da obezbijedimo iz ovog budžeta da bi to podmirili.

Dakle ovo izdvajanje od 30, koliko sam kazao % iz budžeta za obrazovanje, u ovim uslovima, opet kažem, ne pozivam se na globalnu ekonomsku krizu, jer se nešto može u obrazovanju riješiti i bez toga, dakle internim nekim akcijama, nije dovoljno, ali toliko je mogao gospodin ministar, kome smo svi odali pažnju kako je javne finansije vodio u 2013. godini, kako ih je vodio toliko je mogao da izdvoji. Ajmo da sa nekim drugim mjerama, da smanjimo rashode, da povećamo sa našim aktivnostima prihode u sljedećoj godini, pa da onda budžet za 2015. godinu, za obrazovanje bude značajno veći, a i time da nam budu djeca i mi normalno sa njima, obrazovaniji i uspješniji.

Što se tiče ovog dijela lokalne priče naše, beranske, tunel sportska hala, pazite, gospodine Labudoviću. Nisam ja pominjao staru srušenu halu, nego gospodin Ščekić. Ali, ova nova Beranama treba ta hala. Molim vas, ja znam da me vi shvatate i da je vaša priča dijelom i politička, za to smo mi ovdje, ali Berane kada je 80-ih godina imalo sportsku halu, ja mislim da je izuzev glavnog grada Podgorice, Titograd se tada zvao, niko u Crnoj Gori nije imao. U Beranama egzistira 40 sportskih klubova sa oko 2000 sportista i sportskih radnika. Vi znate koliko je, svaka čast, nova radna mjesta, rješavanje tamo socijalnih problema, i ja shvatam i ja navijam da je to pod brojem 1, ali fizička kultura i sport mnogo nam više znači nego ovako na papiru.

I još nešto, reći ću vam da sma prije neki dan od jednog starijeg sugrađanina u Beranama čuo priču na konto aerodroma, kaže - znaš li ti, puno je stariji od mene, ja se ne sjećam na žalost aerodroma u Beranama, mislim kada je radio aerodrom Ivangrad, kada mi je govorio, možda u šali da se pričalo oko nas beranaca, kaže da su govorila djeca na sjeveru Crne Gore, tada Republike Crne Gore, sada države, "Tata, vodi me u Berane da vidim avion".

Mi smo imali tu privilegiju. Sada ne postoji, ali ja sam uvjeren da će sa rastom ekonomskog razvoja i Berane se vratiti onaj sjaj koji zaslužuje i da ćemo opet letjeti iz Berana avionom.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Pešiću,

Pobudili ste pažnju i kod kolege Perića, da li zbog odbora ili zbog Berana, ili zbog jednog i drugog ne znam. Izvolite kolega Periću, kažite nam.

SRĐAN PERIĆ:

Moram reći da nisam planirao da se javim, ali prosto izrečeno je toliko nesuvislih teza da je nužno polemisati sa njima.

Vaša odgovornost, odnosno vaše partije, gospodine Pešić, jeste da ste od školstva napravili klasične elemente partijske infrastrukture. Vaša partija je ovdje pravila otklon od bilo kakve mogućnosti da lokalna zajednica bira ko će, recimo, biti direktor škole. To je osnov cijele priče.

Bili smo zajedno na nekoliko studijskih posjeta i svugdje smo imali prilike da to rade lokalne samouprave, odnosno nastavnici i roditelji da biraju direktora škola, što implicira jako puno stvari koje idu nakon toga. Ali, ono za što sam se javio jeste druga stvar. Kada smo govorili o halospjevima o stanjima u obrazovanju, osnovna stvar je da mi vidimo prvo da li će taj novac koji je opredijeljen za obrazovanje zaista i biti uložen tamo. Podsjetiću vas, na primjer, Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, ili ako se dobro sjećam u 2012. godini bilo je opredijeljeno milion i 400 hiljada eura, a na kraju

završilo 800 hiljada eura. Znači, kao osnovni potez, mi pozdravljamo taj dio. Ali, da vidimo da to zaista bude izvršeno.

Zašto ovo kažem. Vi imate obuke nastavnika kojima niko ne zna čemu one služe u ovom trenutku. Nemate zaživjeli sistem unaprijeđenih zvanja, nemate funkcionalan sistem koji će vam reći zašto ste nasvakom međunarodnom takmičenju pri dnu ljestvice. I kako je to moguće da imate toliku diskretancu da na svakom domaćem takmičenju naši učenici budu na izuzetno visokom nivou, a na svakom međunarodnom, prilično nisko. Nisu učenici krivi, nisu nastavnici krivi. Očigledno imamo problem sa jednim uplivom partijske infrastrukture u nešto što je obrazovanje i taj iznos novca koji pominjete, plašim se da takođe dodatno može biti upotrijebljen upravo u te predizborne svrhe o kojima smo toliko puta do sada pričali.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Periću.

Izvolte kolega Pešiću.

SAŠA PEŠIĆ:

Evo kratko, gospodine potpredsjedniče, možda sam u prethodna dva javljanja zloupotrijebio ovu govornicu, pa sam pričao malo duže.

Gospodin, kolega Perić i ja smo zajedno članovi Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, i tačno da smo bili u par studijskih putovanja gdje smo vidjeli iskustva drugih zemalja u oblasti ovog resora u čijem odboru mi učestvujemo. Ali ću vas ispraviti kolega Periću, jer nisu u Mađarskom obrazovanju učestvovanje u postavljanju direktora ima ulogu i osnivač te škole. Pa dobro, znači, niste vi do kraja, ja kažem ali vi niste do kraja jasni bili, osnivač. I kada je ovdje bila priča oko besplatnih udžbenika Mađarska koja je znatno bogatija zemlja od Crne Gore, ima besplatne udžbenike samo za prva četiri razreda osnovnog obrazovanja.

Dakle, ne možemo mi koristiti sredstva da obezbjeđujemo besplatne udžbenike, bolje nego države koje imaju više sredstava od nas. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Pešiću. Počeli ste jednu, sad na kraju, jednu vrlo delikatnu temu. U Indoneziji košta jedan dan jedan dolar, sve zavisi od kupovne moći i mnogo čega drugog.

Ja kao profesor Univerziteta nisam zadovoljan sa onim što se dešava u ovom najvažnijem našem resursu.

Prelazimo na drugi grad gdje su takođe na proljeće izbori.

Izvolte kolega Bojoviću, što imate rećite, a neka se pripremi i kolegistica Filipović, koja takođe zastupa Podgoricu, gdje će biti velika borba.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, kolege i kolegice, poštovani građani Crne Gore, Vidim da ministar nije u sali. U okviru diskusije psotaviću jedno pitanje ministru, imaću jednu sugestiju za njega, možda se on i vrati, vidjećemo do kraja mog izlaganja.

U svakom slučaju počecu sa jednim predlogom. Naime, predlažem da dok je aktuelna vlast na sceni ovaj parlament ne donosi i ne usvaja više Zakon o budžetu države Crne Gore, jer praktično, vidjeli smo iz iskustava iz prethodnih godina, ovaj

zakon nikoga u Vladi i od strane potrošačkih jedinica ne obavezuje. To je uostalom pokazao svaki dosadašnji izvještaj Državne revizorske institucije.

Najbolje bi bilo da Vlada koja utvrđuje budžet zapravo i donese taj budžet, jer će svakako ovaj budžet kao i svi prethodni biti trošen kako to kome u ovoj vlasti odgovara. S tim u vezi, ovaj primjer, s tim u vezi želim da kažem da ovaj predlog budžeta za 2014. godinu, predstavlja primjer netransparentnog prikaza plana javnih finansija.

Ja moram da ovdje saopštim jednu stvar koja je pretpostavljam poznata značajnom broju poslanika da je u budžetima država zapadne evrope, uređenim državama i u njihovim planovima budžeta, svaki izdatak precizno naveden i opisan. Ovdje toga nema. I ja apsolutno tvrdim da ga namjerno nema samo zbog toga što je cilj da se prikriju planirane zloupotrebe.

Kod ovako napisanog budžeta mi možemo samo da pretpostavimo ili da naslućujemo za šta će se sve višemilionski iznosi koji su planirani u ovom državnom budžetu koristiti. Da bi ovaj budžet bio transparentan potrebno je da nam se precizira sa kojih pozicija i koliko će državnog novca Demokratska partija socijalista da iskoristi za projekat zloupotrebe državnih resursa u 2014. godini. Potrebno je da se kaže koliko će se zloupotrebiti državnog novca iz pozicije socijalnih davanja koja su planirana u iznosu od 491 milion evra, koliko će biti zloupotrijebljeno iz tekuće budžetske rezerve koja iznosi preko 13 miliona evra, koliko sa pozicije ostali transferi koji iznosi preko dva miliona, a koliko sredstava koja su predviđena zagorivo za državnu administraciju. Sve ove pozicije su do kraja netransparentne i nejasne pozicije koje otvraju prostor za zloupotrebu državnog novca u partijske svrhe, koja, nema sumnje, se i dešava što je potvrdila afera snimak. Dakle, potrebno je da nam se kaže koji su to izdaci zavisoku korupciju, a koji su to izdaci za političku korupciju predviđeni u ovom planu budžeta. Tek tada bi imali istinit i transparentan prikaz plana javnih finansija Crne Gore za 2014. godinu. Dakle, ako pogledamo sve navedene stavke, potpuno je jasno da se finansiranje državnog aparata u 2014. godini, određuje stvaranjem uslova za zloupotrebu državnih resursa u susret izborima koji će da budu na lokalnom nivou 2014. godine.

Više poslanika opozicije je ukazalo na činjenicu da je manjak prihoda u budžetu posljedica izostanka ulaganja u proizvodnju. Ministar je prije nekoliko dana ovdje, odgovarajući poslanicima, saopštio da Vlada radi na unapređenju konkurentnosti privrede, što bi značilo da ova vlast radi na pokretanju proizvodnje i na otvaranju novih radnih mjesta. Ja pozivam ministra Žugića da više ne izlazi sa tom tezom u javnost, jer apsolutno nema nikakvu vrstu otemeljenja, niti ima ikakvu vrstu odbrane takve jedne teze. I to je zapravo moja najveća zamjerka, što on ne želi da prihvati i da prizna i da ovdje javno saopšti da pokretanje proizvodnje nije sastavni dio ekonomske politike ove vlade, ako uopšte o ekonomskoj politici možemo govoriti. Ukupna ekonomska politika ove vlasti je već godina podređena ili bolje rečeno stavljena u službu privatnih poslova nekoliko pojedinaca i organizovanih grupa koje su spregnute sa njima. Ne može biti pokretna proizvodnja na sjeveru iz razloga što su svi glavni resursi zarobljeni u već realizovanim ili tek planiranim poduhvatima aktuelne vlasti, prije svega vrha režima sa poslovnim partnerima.

Crna Gora ulazi u najozbiljniju, najzahtjevniju fazu procesa evropskih integracija, gdje joj se kao prioritet postavlja borba protiv organizovanog kriminala i korupcije. Apsolutno sam siguran da nije bilo kriminalnih poslova koji su podržani sa nivoa vrha vlasti, i da nije bilo milionski teških slučajeva visoke korupcije, ne bi danas govorili o

velikom deficitu, nepodnošljivom velikom zaduživanju, ne bi govorili o plaćanju garancija zbog propalih privatizacija, ne bi govorili o plaćanju krađe struje iz Evropske interkorekcije, ne bi bilo sramotnih nameta građanima. Dakle, građani, izgleda da sada, u okviru ovog budžeta za 2014. godinu, treba da finansiraju posljedice nećijih kriminalnih i korupcionarskih poslova. S tim u vezi, koji je to pokazatelj u budžetu 2014. godine da će biti konkretnih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, posebno na visokom nivou. Na primjer, prilikom vođenja finansijskih istraga za pranje novca, otkrivanja slučajeva nelegalnog bogaćenja javnih funkcionera, vođenja istraga vezanih za propalim privatizacijama. Takvih pokazatelja nema.

Ministar Konjević je nedavno izjavio da za borbu protiv korupcije i kriminala ima dovoljno novca u budžetu. Ako je to tako, i ako ima dovoljno novca, onda je potpuno jasno da je problem u nedostatku političke volje ove vlasti da se bori protiv najveće pošasti u ovoj državi. Sve govori da je i ovaj predlog budžeta planiran tako da se finansira v.d. stanje u pravosuđu i da je u naprijed planirano da nikakvi konkretni rezultati u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije u 2014. godini ne budu ostvareni. Sve do sada formirane institucije koje bi trebale da se bore protiv ovih pojava, predstavljaju zapravo potenkinova sela koje ova vlast posvećeno gradi od prvog trenutka od kada su ispostavljeni zahtjevi iz Brisela. Zbog toga, ponavljam, da aktuelni režim ozbiljno prijeti da kompromituje ne samo evropski put Crne Gore, već i evropsku politiku proširenja i da se, naravno, osvrnem na zapostavljanje sjevera, na diskriminaciju koje je vidno i u ovom budžetu, dok se za subvencije za KAP, Montenegroerlajns i partijsku televiziju Radio televiziju Crne Gore planiraju višemilionski iznosi državne pomoći. Za subvencije u privredu na sjeveru naravno da nema novca.

Izdvojiću dvije opštine sa sjevera Žabljak i Pljevlja, a onda ću prikazati šta se planira za Cetinje u 2014. godini, kako bi jednostavno potkrijepio svoj stav o politici dvostrukih aršina.

Nakon privatno poslovnih aranžmana pojedinaca iz vrha vlasti najbolji žabljački hoteli Pilana na Žabljaku, na Njegovuđi i Ski centar, predati su u ruke kvaziinvestitoru. Nakon toga je stotine ljudi ostalo bez posla, a zimska sezona na Žabljaku traje sedam dana. Nevjerovatno je da nakon što je njegova vlast uništila žabljačku privredu, aktuelni premijer Milo Đukanović sada očekuje da će dobiti lokalne izbore na Žabljaku na način što će ponuditi žabljačanima sportsku dvoranu. Samo je pitanje ko će trenirati u toj sportskoj dvorani, s obzirom da je na Žabljaku sve manje omladine i sve manje djece.

Posebno zamajavanje građana je predviđeno za moja Pljevlja, naravno. U odnosu na prošlu godinu Vlada je ove godine, za obnovu infrastrukture u gradu Pljevljima, opredijelila malo više od ništa. Razumljivo, jer dolaze izbori u sljedećoj godini. E sad pazite, od oko 90 miliona eura, koliko iznosi kapitalni budžet države, za rekonstrukciju infrastrukture u Pljevljima, opredijeljeno je svega 650 hiljada, od 90 miliona, 650 hiljada i to za rekonstrukciju Doma kulture. Dok je, pazite, sama Opština Pljevlja za isti projekat opredijelila 930 hiljada eura. Dakle, više je Opština opredijelila nego sama država.

U pljevljima postoje krupni infrastrukturni problemi, to svi znamo, na čije rješavanje ne može da se čeka, jer je doveden u pitanje opstanak ove sredine i elementarno zdravlje ljudi. Dakle, potrebno je hitno i značajnije ulaganje države, kako bi se spriječilo dalje iseljavanje stanovnika ove sredine, kako prema centralnom dijelu, prema primorju, ili van Crne Gore. Umjesto da imamo ulaganje u one gradove gdje imamo najveće emigracije, najdramatičniju demografsku situaciju, mi imamo

neobjašnjivo favorizovanje Prestonice Cetinje. E sad, pazite, molim vas samo još nekoliko sekundi. Program razvoja kulture na sjeveru svega 289 hiljada eura predviđeno, a za program Cetinje - grad kulture čitavih 2,5 miliona eura. Ukupno za infrastrukturu u gradu Cetinje, predviđeno je za 2014. godinu četiri miliona 920 hiljada eura, dakle skoro pet miliona, dok je, ponavljam, za Pljevlja predviđeno svega 650 hiljada. Sve to, da Demokratska partija socijalista, pokušava da progura Zakon o Cetinju, kojim pokušava da obezbijedi, da se samo za Cetinje, iz kapitalnog budžeta, svake godine izdvaja 10% ukupnog iznosa kapitalnog budžeta, što bi, ustvari značilo nekih devet miliona evra na godišnjem nivou. Dakle, za građane na sjeveru su predviđene mrvice, obično se tu nađe jedan projekat koji dobro zvuči, čisto da vlast zamajava građane pred neke predstojeće izbore, a suštinski se najviše računa na kupovinu osiromašenih građana preko socijalnih davanja ili zapošljavanja na mjesec-dva. Dakle, to je politička strategija Demokratske partije socijalista i ove vlasti prema sjeveru Crne Gore.

I na kraju, očekujem, da dok traje ova rasprava u načelu, Demokratska partija socijalista podnese amandman na Budžet države Crne Gore, na prihodovnoj strani i da jednostavno ponudi da vrati u državi Budžet, bar dio novca, koji je zloupotrebljavala prethodnih godina da bi kupovala građane, putem sredstava centara za socijalni rad i na kraju po ko zna koji put pozivam nekoga iz vrha vlasti, da kaže, ko je naredio aktivistima Demokratske partije socijalista u Pljevljima, da kupuju građane Pljevalja, zloupotrebljavajući sredstva centara za socijalni rad. Mislim, da je to red da se već jednom kaže, ko je bio nalogodvac, ko je bio koordinator te operacije i ko je bio glavni kreator čitavog projekta? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Bojoviću. Nema kolege Vukovića iz Pljevalja, koji bi Vam sigurno odgovorio. Ima li ko, ko' će ga zamijetiti? Nema.

Izvolite kolegice Filipović, a neka se pripremi kolega Gošović.

Izvolite.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Hvala Vam predsjedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, poštovani građani i građanske, uvažene kolegice i kolege,

Uvažavajući složenu finansijsku situaciju u državi, kao i veliku odgovornost da u takvim okolnostima Vlada Crne Gore pripremi i predloži Skupštini održivi budžet, sredstva zamijenjena za kulturu, omogućavaju da institucionalni nosioci u svojojodnjoj programe realizuju i značajne projekte i aktivnosti u cilju razvoja promociji i popularizacije crnogorske kulture.

Budžetska sredstva Ministarstva kulture za 2014. godinu u iznosu od pet miliona osamsto šezdeset hiljada eura, predviđena su za realizaciju 11 programa, od kojih su sedam iz oblasti kulture i tri programa vezana za medije.

Nakon institucionalnih i zakonodavnih reformi u oblasti kulture, politika ovog ministarstva i naredne godine biće posvećena projektima u oblasti kulturne baštine. U ovoj oblasti, ministarstvo će u saradnji sa nacionalnim i lokalnim institucijama realizovati mnogobrojne projekte, koji će biti vezani za valorizaciju, zaštitu, očuvanje, promociju, popularizaciju, unapređenje kulturnih vrijednosti, koji potiču iz različitih civilizacijskih i religijskih slojeva, nastalih na teritoriji Crne Gore. U tom kontekstu strategija kulturne

politike, podržana predviđenih budžetskim sredstvima, omogućit će očuvanje kulturnih obilježja, koji predstavljaju bogatstvo crnogorsko-kulturnog identiteta.

Izuzetno je značajno, što je jutros Zakonodavni odbor, jednoglasno usvojio amandman koji smo podnijeli koleginica Branka Tanasijević i ja, nadam se da će se sutra usvojiti i Matični odbor za finansije i budžet. Radi se o jednom izuzetnom značajnom projektu, to je formiranje jednog novog programa pod nazivom Regionalni centar za razvoj menadženta u kulturnoj baštini UNESCO centar druge kategorije u kojem će se obučavati kadrovi i država iz regiona i koordinirati proces izrade menadžent planova za raznovrsna kulturna dobra, što će doprinijeti afirmaciji kulturnih i stručnih potencijala Crne Gore.

Pored programa zaštite i očuvanja kulturne baštine, sredstva opredjeljena Budžetom za 2014.godinu, odnose se i na sufinansiranje programa i projekata, putem javnih konkursa iz 11 oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, sufinansiranje festivala i manifestacija od posebnog značaja za kulturu Crne Gore, a predviđena su sredstva i za finansiranje kulturnih aktivnosti Udruženja crnogorskih iseljenika.

Zakonom o kulturi Nacionalnim programom razvoja kulture, predviđen je i ravnomjeran razvoj kulture na sjeveru Crne Gore i Budžetom za 2014.godinu, kako rekoše, cijenjene kolege, prije mene, opredjeljeno je 280.000 eura, kao i sredstva za rad Nacionalne komisije za saradnju sa UNESCO-m koji djeluje u pet programskih područja: obrazovanje, prirodne nauke, društveno-humanističke nauke, kultura i komunikacije informacije.

Prvi put u Budžetu za 2014.godinu, predviđena su sredstva u iznosu od 180.000 za razvoj kulture u Nikšiću, radi unapređenje kulturnog života ove opštine i ovog univerzitetskog grada. Predlogom ovog Bužeta, predviđena su i sredstva za rad 12 državnih institucija kulture. Kada je u pitanju kapitalni budžet, opredjeljena su sredstva u iznosu od 200.000 eura za izradu glavnog projekta rekonstrukcije unutrašnjosti Kraljevskog pozorišta "Zetski dom" i početak radova, izdvojeno je 100.000 za izradu projektne dokumentacije, izvođenje hitnih sanacionih radova na Vladičinoj kuli na Karuču, rodnoj kući kralja Nikole, rodnoj kući Vladike Rada i kući Toma Petrovića, 150.000 za drugu fazu radova na rekonstrukciji Dvorca kralja Nikole sa pripadajućim objektima.

Ovom prilikom, pomenula bih jedan projekat za visoko obrazovanje, istraživanje i konkurentnost Ministarstva nauke, radi se, dakle o jednom projektu, koji Vlada Crne Gore, preko Ministarstva nauke i Ministarstva prosvjete, realizuje iz sredstava kredita dobijenih od Svjetske banke u iznosu od 20 miliona dolara, i implementira se projekat INVO. INVO projekat podržava inicijative, koje će omogućiti da inovacije postanu stub razvoja dinamičnog i relevantnog okruženja za razvoj nauke istraživanja, kao i da naučne ustanove javne i privatna preduzeća, iskoriste svoju aktivniju ulogu u istraživanjima i razvoju, kao i mogućnosti za tranver tehnologija. Razvojni cilj projekta INVO je jačanje kvaliteta i značaja istraživanja u Crnoj Gori.

U okviru projektne komponente tri, INFO projekta, uspostavljanje konkurentnog okruženja za istraživanje, podržaće se, između ostalog, i uspostavljanje prvog centra uspješnosti u Crnoj Gori, koji će biti model za buduće centre uspješnosti. Uspostavljenje ovog centra, predstavlja ključni instrument razvoja naučno-istraživačkog sistema, koji je utvrđen u izmjenama strategije naučno-istraživačke djelatnosti Crne Gore od 2012 do 2016.godine i po prvi put je ustanovljen u Zakonu o naučno-istraživačkoj djelatnosti 2010.godine.

Centar uspješnosti, je definisan kao naučno-istraživačka ustanova, ili grupa istraživača u ustanovi, koja je po svojoj originalnosti, značaju i aktuelnosti postignutih rezultata u naučno-istraživačkoj djelatnosti u vremenskom periodu od pet godina, ostvarila vrhunske i međunarodno-priznate rezultate u svojoj naučnoj oblasti istraživanja.

Uspostavljanje ovog prvog centra uspješnosti u Crnoj Gori, omogućiće jaku povezanost između znanja, istraživanja inovacija, odnosno tijesnu vezu između istraživanja i privrede. Zatim, stvaranje nove generacije naučno-tehnoloških talenata, putem njihovog zapošljavanja i obuke za istraživanje u centru i ostvarivanje dinamičnog partnerskog odnosa, sa organima državne uprave i lokalnom samoupravom.

Na kraju, smatram, da u okviru raspoloživih sredstava Budžet za 2014. godinu, obezbijedio funkcionisanje jedinica za narednu godinu, zbog čega ću isti i podržati. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegice Filipović.

Za komentar se javio kolega Damjanović.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Biće interesantno.

Zahvaljujem potpredsjedniče, poštovana kolegice Filipović,

Pažljivo sam slušao Vaše izlaganje i Vi ste, naravno, shodno i Vašoj struci, jel' tako se opredili da govorite, uglavnom o Predlogu budžeta koji se odnosi na oblast kulture i tu smo trebali napomenuti, da se izdvaja nekih 5,8 miliona evra, što neko može da smatra nedovoljno, neko može da smatra i dovoljnim u odnosu na neke ostale stavke i na neke ostale potrebe, i onda ste nagovijestili da ste podnijeli amandman sa kolegama, gde tražite da se uvede nova potrošačka jedinica, odnosno novi program, a to je Regionalni centar za razvoj menadženta u kulturnoj baštini UNESCO. Da o njemu ne raspravljamo, jer ste Vi sada otprilike izložili o čemu se radi i tim amandmanom, to ste možda trebali reći. Ovdje ste predložili da to jednostavno košta 180.000 evra i Vi ste, dakle tih 180.000 evra našli u dijelu koji se tiče kulturne baštine, time što ste umanjili kapitalne izdatke sa 400.000 na 310.000, za iste konsultantske usluge, projekti i studije sa 955.000 na 865.000. To ste trebali reći. Evo, zašto vam to govorim. Tu su vam pomoćnici ministra i ministar vjerovatno negdje možda i ovo sluša. Ako je ovo ovako lagodno, da sklonimo nekih 180.000 evra, što je bogomi nekih, kada čovjek ovako malo sagleda, 3%,4% ukupnog budžeta za kulturu i da formiramo novi program, odnosno u okviru ove potrošačke jedinice, onda polako dovodim u sumnju neke ostale pozicije koje su date na nekim drugim pozicijama, odnosno nekim drugim potrošačkim jedinicama, gdje bi onda vjerovatno mogli ovom logikom da idemo. Dakle, ovdje neću govoriti, ovdje ću da zaokružim, vama će odgovor dati, što se lično Aleksandra Damjanovića tiče, sva podrška kulturi, i Klub SNP-a. Međutim, na ovaj način otvara se jedan prostor da se interveniše, potpredsjedniče, i u nekim drugim .... onda će mi biti veoma interesantno i indikativno kako će proći ovaj amandman koji otvara široka vrata za intervencije i u oblastima koje nijesu samo kultura. Ne radi se o malom iznosu, radi se o 180.000 evra i bilo bi dobro da čujemo generalni stav Ministarstva finansija u odnosu na ovakve intervencije u budžetu.

Mi u Klubu SNP-a smo se opredijelili da uvećamo neke prihodne pozicije kako bismo .... neke, po nama, neophodne potrebe, između ostalog i kultura. Na ovaj način, čini mi se, bez stava Ministarstva finansija ulazimo u zonu da onda imamo jedan nepouzdan budžet. Onda dovodim u pitanje da li je neko naduvao stavku kapitalnih rashoda, odnosno ovih ugovornih usluga, to su one javne nabavke i sl. da bi sada na bazi tog naduvanog budžeta eventualno odvajao nekih 180.000 evra, odnosno 3%,4% budžeta za kulturu. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Damjanoviću.
Izvolite, kolegice Filipović.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Gospodine i kolega Damjanoviću, vi ste izuzetno veliki stručnjak kada je ova oblast u pitanju, cijenim i poštujem, a umijete i da čujete i da slušate što pričaju kolege. Dakle, vi ste potpuno u pravu. Radi se, dakle, o 180.000 eura za ovaj novi program, ali tih 180.000 eura su, dobro ste primijetili, sa programa kulturne baštine. Mi ćemo se potruditi da tih 180.000 eura preko IPA projekata vratimo programu kulturne baštine. Mislim da je značajan ovaj regionalni centar, izuzetno značajan zato što će koordinirati i obučavati ne samo kadrove iz Crne Gore nego i iz regiona i da je Vlada Crne Gore usvojila u oktobru 2013. godine elaborat o opravdanosti osnivanja ovog centra. Primijetila sam, naravno, značaj ovog regionalnog centra, to je neko moje mišljenje. Zakonodavni odbor jutros je jednoglasno usvojio taj amandman i rekao je da je u skladu sa Ustavom i pravnom tekovinom Crne Gore. Sjutra u 9:30 h kod vas na matičnom odboru čućemo mišljenje resornog ministarstva. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Za komentar se javio, kolegice Filipović, pomoćnik ministra kolega Vukićević
Izvolite, pomoćniče ministra.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Imao sam određene konsultacije sa uvaženom poslanicom Filipović i, koliko sam shvatio, ona je, takođe, imala određene konsultacije sa ministrom kulture. Znači, radi se o prekompoziciji unutar budžeta Ministarstva kulture. Mislim da bi bilo malo pojednostavljeno reći da je tako lako mijenjati određene pozicije, pa makar se ne uvećavala rashodna stavka. Ministar kulture je odgovoran za politiku koju sprovodi u toj oblasti. Pretpostavljam da je dobro sagledao sve aspekte te prekompozicije unutar budžeta. Jeste malo neuobičajeno da se u ovoj fazi vrši ta prekompozicija, inače te stvari završavamo dok se budžet nalazi u Vladinoj proceduri. Generalno, s obzirom da se radi o prekompoziciji unutar rashodne pozicije, ne povećavaju se sredstva, mislim da ćemo mi kao Ministarstvo finansija ujutro imati pozitivan stav prema tome.

Takođe, uvažene kolege poslanici su me pitali po pitanju određenih korekcija, iako su vrlo simbolične, na rashodnoj strani. Znači, mi ćemo biti za to da se određena sistemska pitanja koja možda nijesu do kraja bila izvedena do ove faze riješe, kao što je prepoznavanje Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i povećavanje iznosa sredstava za Fond rada, ali otvaranje bilo koje rashodne stavke na bilo kojoj potrošačkoj jedinici gdje se povećavaju diskrecioni troškovi, pa makar se radilo i o predlogu da se uvećaju

pojedine prihodne stavke da bi se to izbalansiralo je nešto što će teško naići na našu saglasnost kada se bude raspravljalo o amandmanima. Znači, ovo jeste, uslovno rečeno, lagano, ali smo naročito protiv toga da se određene prihodne stavke povećavaju da bi se povećale određene rashodne stavke. Ako krenemo tom logikom, onda možemo da ostanemo narednih mjesec dana da usklađujemo prihode i rashode, pa ko što ponese. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vukičeviću.

Da li želite šta, koleginice Filipović? Dobro, drago mi je što ste zadovoljni.

Izvolite, kolega Gošoviću. Možete. Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Izvinjavam se kolegi Gošoviću, ali sam u obavezi, u ime Kluba Demokratskog fronta, da vam se, prije svega, izvinim, i vama, i plenumu, i da vas obavijestim da mi do kraja današnjeg zasijedanja nećemo biti u prilici da ispunimo onaj plan koji je bio za danas zacrtan učesnika u raspravi, jer su kolege koje su bile planirane za danas zbog drugih obaveza i zbog zdravstvenog stanja bile prinuđene da napuste današnje zasijedanje. Ako može za sutra, može, ako ne oni koji su planirani za sutra iskoristiće to pravo, biće budžeta, valjda, i iduće godine. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Viša sila, može da se toleriše, pa ćemo vidjeti s vremenom, ali oni koji su sigurni bili za sutra, to su kolega Lekić, Mandić, Bulatović, moja malenkost, kolega Milić i ostali će biti, a za ove koji su imali dopunske poslove vidjećemo.

Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Pred nama je još jedna godina u kojoj zbog evidentno nepovoljnih privrednih kretanja neće doći do povećanja životnog standarda građana i suzbijanja siromaštva, još jedna godina ekonomske i socijalne nesigurnosti pod otkriljem aktuelne vlasti.

Ministar je saopštio da je budžetom planirano dovoljno sredstava da sve potrošačke jedinice normalno funkcionišu uz ograničenu javnu potrošnju koja će imati za posljedicu niske zarade stručnim saradnicima, službenicima, namještenicima u sudstvu i tužilaštvu, prosvjetnim radnicima, ljekarima, medicinskom osoblju, državnim službenicima i namještenicima, zadržavanje postojećeg iznosa naknada iz oblasti socijalne i dječije zaštite, dalje zamrzavanje penzija i drugo.

Siromaštvo i dalje ostaje najveći problem građana Crne Gore. Na to ukazuju upravo strane MONSTAT-a, objavljena analiza siromaštva u Crnoj Gori u 2012. godini. Prema tim podacima, u 2012. godini 11,3% stanovništva Crne Gore, dakle njih blizu 70.000 imalo je ekvivalentnu potrošnju ispod apsolutne linije siromaštva od 182,43 eura na mjesečnom nivou. U odnosu na 2011, u 2012. godini udio povećanja u siromaštvu povećan je sa 9,3% koliko je iznosio u 2011. na 11,3% u 2012. godini. ....siromaštva

kao indikator dubine siromaštva povećan je sa 2,0% u 2011. na 2,8% u 2012. godini. Seotsko stanovništvo ima puno veći rizik siromaštva u odnosu na gradsko stanovništvo. Dubina siromaštva je veća u ruralnim oblastima dok je ... siromaštva veća u urbanim sredinama. U 2012. godini 20% najbogatijih imalo je potrošnju koja je za 4,3 puta veća od potrošnje 20% najsiromašnijih građana. Postoji značajna razlika u obimu siromaštva između sjevernog regiona i drugih djelova države. Stopa siromaštva u sjevernom regionu je skoro dva puta veća od stope siromaštva u centralnom i južnom regionu. Ta stopa siromaštva u sjevernom regionu u 2012. godini iznosila je 18,3%. U tom regionu živi 30,9% stanovništva Crne Gore, ali i 50,2 svih siromašnih. Stopa siromaštva u centralnom regionu iznosi 7,9%, a u južnom ...0% više je nego jasno da projektovani razvojni Budžet za 2014.godinu u svemu tome neće predstavljati bilo kakvu značajniju promjenu. Siromaštvo je snažno povezano sa statusom na tržištu rada. Najveći rizik od siromaštva imaju lica koja su samo zaposlena na primjer bavljena poljoprivredom za sopstvene potrebe ili vođenje malog privatnog biznisa i svakako nezaposlena lica za povećanje siromaštva neminovno je došlo do povećanja nejednakosti, među onima kojima je najteže svakako i korisnici socijalnih pomoći. Predlogom budžeta za 2014.godinu, transferi za socijalnu zaštitu planirani su u iznosu od 58,37 miliona eura. Ali isto u odnosu na sredstva određena Budžetom za 2013.godinu, predstavlja umanjeње od oko jednog miliona eura, a posljedica je koliko smo shvatili iz saopštenja na Odboru za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu, ušteda do kojih će se postići primjenom novih zakonskih rješenja u oblasti naknada za porodiljsko odsustvo. Međutim, sredstvima namijenjenim za socijalna davanja u 2014.godini, bez obzira na redovnost te isplate, neće omogućiti zadovoljavanje ni osnovnih potreba lica o stanju socijalne potrebe i lica sa invaliditetom. Pokazaće to u sljedećim primjerima. Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu sa pet i više članova. Dakle, za porodicu sa najvećim iznosom materijalnog obezbjeđenja, sada iznosi 121,90 eura mjesečno. Visina lične invalidnine iznosi mjesečno 109,90 eura. A pravo na ličnu invalidninu pripada licima koja se ne mogu osposobiti za samostalan život i rad te samim tim predstavljaju najtežu kategoriju invalidnih lica. Visina dodatka za njegu i pomoć drugog lica iznosi mjesečno svega 63,60 eura, a pravo na tu naknadu ima lice sa teškom tjelesnom, metalnom i senzualnom ometenošću kome je potrebna stalna njega i pomoć drugog lica, za obavljanje osnovnih ličnih potreba. Visina dodatka za djecu kreće se u iznosu od 19,20 eura, za dijete korisnika materijalnog obezbjeđenja do 32,10 eura, za dijete bez roditeljskog staranja mnoge države donijeli su posebne zakone o finansijskoj podršci, porodici sa djecom, a kod nas se i broj korisnika i visina dječjeg dodatka zadržavaju na izuzetno niskom nivou. Povećanje ovih naknada u 2014.godini ukoliko uopšte i bude biće ipak simbolično. Naime, novodonešeni Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti predviđeno je usklađivanje rasta ovih naknada, dva puta godišnje 1. januara i 1.jula tekuće godine i to u odgovarajućem odnosu rasta, odnosno pada troškova života i prosječnih zarada u Crnoj Gori. Ali ovakvo zakonsko rješenje imajući u vidu da je nerealno očekivati rast prosječnih zarada neće omogućiti bilo kakvo značajnije povećanje ovih naknada. Zato će poslanici SNP-a, početkom naredne godine predložiti dopunu ovog zakonskog rješenja na način koji će obavezivati nadležne organe da u slučaju povećanja prihoda budžeta u odnosu na planirana sredstva i moraju izdvojiti sredstva za povećanje ovih socijalnih davanja. Takav zaključak imali smo i krajem prošle godine kada smo donosili budžet za 2013.godinu u ovoj Skupštini, ali do njegove

realizacije nije došlo, iako su bile stvorene finansijske pretpostavke za tako nešto, ako to utvrdimo zakonom, siguran sam da će do te realizacije morati doći.

Očigledno je da je i Vlada koncept Predloga budžeta i u ovom dijelu zasnovala na njenom viđenju materijalnih mogućnosti države. Ali i međunarodna dokumenta koja je Crna Gora ratifikovala strategija Vlade u ovoj oblasti, a posebno težak materijalni položaj lica u stanju socijalne potrebe i lica sa invaliditetom obavezuju nas da iznalazjenje sredstava za poboljšanje njegovog materijalnog položaja. Koristim priliku da izrazim zadovoljstvo, da je Skupština Crne Gore 23.decembra o.g. donijela Zakon o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti kojeg su predložili poslanici SNP-a, a podržali ih u raspravi u načelu predstavnici klubova poslanika svih partija u ovom Parlamentu. Tim zakonom iznos najniže naknade iz osiguranja od nezaposlenosti od onih 33 eura, za 2.842 korisnika tog prava povećan je na iznos redovne novčane naknade od 77,20 eura sa primjenom od 1.januara 2014.godine. Takođe, naknade po osnovu nezaposlenosti za 355 korisnika invalida rada II i III kategorije u visini od 77,20 eura, navedenih zakonom određen je u iznosu od 100,40 eura. Predlog ovog zakona podržala je i Vlada s tim da njegova primjena otpočne od 1.jula 2014.godine. Siguran sam, evo ministar nije ovdje, da će Vlada iznaći potrebna sredstva na prihodnoj strani budžeta, na što je i obavezuje doneseni zakon za primjenu njegovih odredbi od 1.januara 2014.godine jer je riječ o licima koja se zaista nalaze u teškom materijalnom položaju bez mogućnosti zaposlenja s obzirom na njihovu i starosnu dob i godine njihovog staža i naravno njihovo zdravlje stanje, kada su u pitanju invalidi rada II i III kategorije. U Skupštinskoj proceduri nalazi se i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju kojim je predviđeno povećanje postojećeg iznosa visine staračke naknade od 40 eura, na iznos materijalnog obezbjeđenja koje je saglasno Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti pripada pojedincu koji ne ostvaruje prihoda i koji sada iznosi 64,10 eura. Iznos staračke naknade nije mijenjan od januara 2009.godine, što i nije bio razlog da i poslanici SNP-a podnesu ovakav Predlog zakona. To pravo sada u Crnoj Gori koristi 5.131 lice, riječ je o pravu koje se obezbjeđuje za jednog supružnika ukoliko živi na selu, bavi se poljoprivredom, a nemaju nikakvih drugih prihoda. I to pravo mogu ostvariti muškarci koji su navršili 65 godina života i žene koje su navršile 60 godina života. Očekujemo i od nadležnog Ministarstva podršku ovom zakonskom projektu SNP-a koji je dobio takođe opštu podršku na plenumu, pri tom razmatranje zakona u načelu i da ćemo do usvajanja Predloga ovoga budžeta doći do rješenja koji će omogućiti poboljšanje materijalnog položaja korisnika prava na naknadu je to nešto što bi, obavezuje državu, kao državu socijalne pravde koja mora da vodi računa o dostojanstvu starosti svojih građana, a riječ je o licima koja u tim uadljenim selima još uvijek održavaju život u tim selima. I riječ je o onim domaćinstvima koja se bave poljoprivredom, za koje je Monstat u ovoj nalaizi o siromaštvu u Crnoj Gori u 2012.godini konstatovao, da imaju rizik od siromaštva iznad prosjeka. Svi su ti razlozi zbog kojih očekujemo zaista da će i ovaj zakonski projekat SNP-a dobiti podršku u ovom Parlamentu. Svakako, pitanje o kome se mora povesti rasprava u ovom Parlamentu kada je u pitanju predlog Budžeta, a biće prilike, prilikom razmatranja predloga, Vladinog predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju jeste opredjeljenje Vlade, da i za narednu godinu ne omogući usklađivanje, odnosno da ostane ovaj postojeći status takozvanih, zamrznutih penzija.

Nije ministar ovdje za njega bih svakako imao pitanje, ne znam da li nas vi pomoćniče ministra možete dati odgovor u tom cilju koji je to iznos sredstava koji je opredijelio Vladu da ne omogući sada usklađivanje penzija u skladu sa zakonom. Ako imamo pokazatelje o radu troškova tih prosječnih cijena, za 11 mjeseci 2013.godine i takođe o prosječnim zaradama za 11 mjeseci 2013.godine. Dakle, lako je doći do projekcije koji bi to iznos sredstava bio potreban u 2014.godini, da se primijeni zakon i da se omogući penzionerima usklađivanje penzija u skladu sa zakonom. Naravno ukoliko niste u prilici da date danas takav odgovor, sutra ćemo svakako biti u prilici, kada budemo razmatrali predlog za izmjenu i dopunu Zakona eto koji penzionerima ponovo ograničava mogućnost još je čitavu godinu dana usklađivanje njihovih penzija.

Zahvaljujem se i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Gošoviću.

Da li želite, ne, nema potrebe. Izvolite.

Znači, sa ovim smo kolege iscrpili današnju listu prijavljenih oni koji su normalno bili tu, oni koji su imali određene opravdane ili manje opravdane razloge to ćemo vidjeti za sutra. Imali smo molbu, i ja i generalni sekretar, da produžimo ovaj termin predaje amandmana.

Znači, može sutra do 10 sati da ih predate, to je posljednje vrijeme, kada će i početi rad matičnog odbora, a mi u plenumu počinjemo sa radom u 11 sati.

Sutra imamo veoma važan i naporan dan, ne samo kada je u pitanju Budžet, i treće takozvano pitanje, nego izbori i imenovanja veoma značajnih funkcija u Crnoj Gori.

Zato, želim Vam laku noć i sutra dobar dan.

27.12. 2013. u 11.20h

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolege, pozdravljam vas.

Evo nas i na javnom servisu. Pozdravljam vas i želim danas da nam bude efikasan rad zato što nas čekaju mnoge obaveze.

Nastavljamo u načelu razmatranje Predloga budžeta.

Prvi učesnik u raspravi je koleginica Drobniak.

Da vidimo što sam u ovih pet minuta prekršio proceduru. Izvolite, kolega.

NOVICA STANIĆ:

Predsjedniče, vama se obraćam, niste vi prekršili, vi ne griješite, nego bih htio da vas zamolim da napravite kratku pauzu, minut dva i da ova Skupština osudi inspiratore, nalogodavce i izvršioce bombaškog napada na nezavisni dnevnik Vijesti. Mislim da je to obaveza ovog visokog doma. Samo minut dva. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja putujem pa nisam informisan o tome. Sad su mi tek rekli, evo sad sa ovoga mjesta u ime svih nas i onih koji su ovdje prisutni i onih koji su po odborima, krajnje osuđujemo napad na nezavisni list Vijesti i sve ćemo učiniti da ova država uistinu bude

pravna država. Učinićemo da sa ovim izmjenama Ustava i zakona izaberemo profesionalnog vrhovnog tužioca, sudsku vlast, kako bi se sudilo prema učinjenom, a ne nikako na drugi način i kako takvi zlikovci, kao što je ovaj, ili umobolnici ili plaćenici, ne znam o kome se radi, nikada više ne bi pokušali da napadnu neku instituciju, veoma značajnu u civilnom i ukupnom miljeu Crne Gore.

Mislim da je ova odlučnost, u ime svih nas dovoljna.

Pozivamo takođe ministra unutrašnjih poslova da krajnje profesionalno, angažovano, efikasno, prije svega efikasno, ovoga ko je to učinio, umobolnika dovedu poznaniju prava, a ako on nije neko ko iz duševne bolnice nego je "normalan čovjek", da prije svega uhapsi onoga ko ga je poslao tamo.

A sada nastavljamo dalje. Kao što sam rekao, prvi učesnik u današnjoj raspravi je koleginica Drobnjak. Uvažili smo njenu molbu zato što je opravdano bila sinoć odsutna.

Izvolite, koleginice.

NADA DROBNJAK:

Hvala, potpredsjedniče.

Ja ću kao prva učesnica u današnjoj raspravi pridružiti se vašoj poruci, upravo izrečenoj, i pozvati državne institucije da efikasno odrade svoj posao, pronađu izvršitelja i da ga kroz predviđenu zakonsku proceduru kazni, jer napad na javnu riječ jeste napad na sve nas, jer to je zaista nešto što treba da pošalje nama poruku da nas bude strah, a nas ne treba da bude strah jer mi smo slobodni ljudi i imamo pravo da budemo informisani od novinara koji su takođe slobodni.

Ja bih na početku izlaganja o Predlogu budžeta dala jedan mali osvrt na međunarodni ekonomski kontekst, ekonomsku situaciju koja u svakom slučaju utiče ako ne i predodređuje ekonomski položaj Crne Gore, pa i njen budžet samim tim.

Svjetska privreda, prema oktobarskim prognozama Međunarodnog monetarnog fonda, kretaće se usporenom dinamikom i u prvoj polovini 2013. godine pokazatelji govore da je globalni rast ostao na relativno skromnom nivou od 2,5%. Realni rast svjetske ekonomije za 2013. godinu revidiran je na 2,9%, dok se za 2014. godinu očekuje rast od 3,6%. Glavni impuls globalnom rastu očekuje se od razvijenih zemalja. Rast zemalja u razvoju projektovan je na 5% u 2014. godini. Prognoze Međunarodnog monetarnog fonda predviđaju da će nezaposlenost ostati nepromijenjena u većini zemalja razvijenog dijela svijeta i u određenom broju zemalja u razvoju.

Prema podacima Eurostata, u zemljama euro zone došlo je do usporavanja pada bruto društvenog proizvoda. U prvom kvartalu 2013. godine zabilježen je pad od 1,1%, a u drugom kvartalu od 0,7%. Usporen je pad i bruto društvenog proizvoda i u Evropskoj uniji 28, iz prvog kvartala od 0,7% na 0,2% u drugom kvartalu. Procjenjuje se da je ekonomska aktivnost u zoni eura u drugoj polovini 2013. godine započela oporavak sa izgledima da postane održiv u 2014. godini, što će se pozitivno odraziti na privredna kretanja iz Crne Gore i drugih zemalja regiona.

Međunarodni monetarni fond je za 2014. godinu procijenio je privredni rast u zemljama euro zone od 1%, ubrzanje rasta svjetske trgovine sa 2,9% u 2013. godini na 4,9%, godišnju inflaciju u euro zoni od 1,5%, uz blago smanjenje stope nezaposlenosti na 12,2%.

U periodu od 2014. do 2016. godine, Međunarodni monetarni fond očekuje da će globalni ekonomski rast pratiti fiskalno prilagođavanje, poboljšanje uslova na

finansijskom tržištu i povoljniji uslovi na tržištu rada. Očekuje se znatno popravljavanje budžetskog bilansa, postepeno povećavanje kreditne aktivnosti banaka i privatne domaće tražnje kao glavnih pokretača ekonomskog rasta.

Evropska komisija je u proljećnjim projekcijama makroekonomskih indikatora ukazala na spori privredni oporavak zemalja Evropske unije. Za 2014. godinu predviđen je postepeni ekonomski oporavak praćen neophodnim fiskalnom konsolidacijom, smanjenjem inflacije, blagim rastom deficita tekućeg računa, poboljšanjem uslova na finansijskom tržištu, nepromijenjenim uslovima na tržištu rada uz mogući rast strukture nezaposlenosti koja može da ugrozi potencijalni rast.

Budžet Crne Gore za 2014. godinu kreiran je u takvom okruženju i uložen je značajan napor kako bi se održali konzistentnost politika, što u prvom redu podrazumijeva nastavak konsolidacije javne potrošnje i vođenje odgovorne restriktivne fiskalne politike u okviru postojećeg makroekonomskog ambijenta, i predloženi budžet zaista predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti.

Cilj ovog predloga budžeta je da se dalje suzbiju prekomjerne potrošnje i uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani, kao i trajno ozdravljenje javnih finansija koje može biti postignuto prvenstveno uspostavljanjem balansa javne potrošnje.

Nastaviće se, prema svim projekcijama, provođenje fiskalne konsolidacije, čije mjere najmanje znače povećanje poreskih stopa, a znatno više uvođenje principa pravednosti, discipline, objektivnosti i održivosti.

Definisani su ovim zakonom limiti, tako da je maksimalni nivo deficita do 2% bruto društvenog proizvoda, maksimalni nivo javnog duga u okviru kriterijuma iz Mاستrihta, učešće budžetske potrošnje do 38% bruto društvenog proizvoda i nivo kapitalnog budžeta u iznosu od nešto iznad 90 miliona eura, što je povećanje u iznosu oko 25 miliona eura u odnosu na plan iz 2013. godine. Predviđen je realni ekonomski rast od 3,6%. Budžet je svakako finansijski instrument kojim se vrši prikupljanje sredstava mehanizmom javnih prihoda s jedne i njihovo plansko trošenje s druge strane kojim se finansiraju javni rashodi. Osnova za izradu budžeta temelji se na politici i propisima koji donose Skupština i Vlada i mi smo na Odboru za rodnu ravnopravnost razmatrali kako će se ovakvim budžetom realizovati strategije, planovi, zakoni koji su neophodni da bi se povećao nivo rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori. Razgovarali smo sa predstavnicima Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja, predstavnicom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima, da li budžetska sredstva koja su opredijeljena za njihov rad u 2014. godini omogućavaju da oni odgovore svojem zadatku i od svih njih dobili uvjerenje da će se sve planirano ispuniti jer oni kroz sredstva planirana za redovan rad institucija to mogu da urade.

Iz Ministarstva za ljudska i manjinska prava su nam dali informaciju da je njihov budžet uvećan za 2014. godinu i to upravo na poziciji kadrovskog i finansijskog jačanja odjeljenja za pitanje rodne ravnopravnosti, što je bila i preporuka Sidou komiteta i Evropske unije jer je prepoznato da se mora ojačati to odjeljenje koje je i definitivno prepoznato kao središte priče o rodnoj ravnopravnosti u Crnoj Gori. Za iduću godinu oni planiraju da sprovedu veliki broj edukacija, između ostalog i nas u parlamentu, ali i da opet odrade Festival ženskog stvaralaštva koji već nekoliko godina nije imao sredstva da se održi. Da se pomogne ženama iz ranjivih grupa, višestruko diskriminisanim ženama da ojačaju, upoznaju se sa svojim pravima.

Iz Ministarstva zdravlja smo takođe dobili uvjerenja da će i oni uraditi sve što je planirano kroz veliki broj projekata i linija iz njihovog budžeta. Ministarstvo za socijalno staranje je reklo da će osnovati Zavod za socijalnu i dječju zaštitu kroz koji treba da se odradi veliki broj aktivnosti na realizaciji strategije za zaštitu od nasilja u porodici i iskazano je nezadovoljstvo predstavnice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, ali vjerujemo da će se u toku 2014. godine pronaći način da se i kod njih zaposli više ljudi koji će doprinijeti boljem ostvarivanju ljudskih prava u Crnoj Gori.

Ono što je takođe na Odboru provejvalo, to je da rodno neutralni ekonomski okvir budžeta je njegov uobičajeni nedostatak. U najširem smislu budžet pokazuje ukupne izdatke, sektorsku raspodjelu prihoda, ali ne prepoznaje razliku između muškaraca i žena zahvaljujući pretpostavci da su ciljevi i instrumenti ekonomske politike široko primjenljivi, pa samim tim i rodno neutralni.

Međutim, feministička ekonomija je odavno pokazala da rodna ravnopravnost ekonomske politike, njenih ciljeva i instrumenata nije realna i zbog toga u mišljenju koje je dao Odbor za rodnu ravnopravnost, poručujemo i tražimo da Vlada Crne Gore, prije svega Ministarstvo finansija učini napor kako bi se kroz Zakon o završnom računu budžeta za 2014. godinu mogla pratiti primjena Zakona o rodnoj ravnopravnosti, ali i da budžet za 2015. godinu bude rodno izbalansiran.

I na kraju, samo da kažem da budžet za 2014. godinu sadrži neophodne mjere, socijalnu odgovornost i odslikava plan koji će Vlada odlučno da sprovede. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Drobniak.

Kolega Labudović želi na početku odmah da napravi dinamičan današnji rad, i konstruktivan i kvalitetan.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospođo Drobniak,

Gotovo da bih se potpisao na svaku Vašu kad je riječ o analizi makroekonomskog ambijenta, kao na Bibliju. Dijelom i na ovu mikroekonomsku analizu. Ali, ima jedna stvar koja mi pomalo odudara od onoga što se očitava u budžetu i od onoga što je već nekoliko puta izjavio vaš premijer i predsjednik vaše partije, a to je da su pred nama tri godine finansijske konsolidacije, investicionog buma i godine enormnog ekonomskog rasta. Ja sam očekivao da se ta prognoza, a dolazi sa ozbiljne adrese i od čovjeka koji bi trebalo da bude krajnje odgovoran i da bude svjestan težine onoga što govori, prepozna i u ovom budžetu. Na žalost, to nijesam našao.

Riječ-dvije i sa stanovišta onoga što ste govorili o socijalnoj odgovornosti budžeta. Dokle će se, gospođo Drobniak, dokle ćete da ćutite na činjenicu da ekonomiju ove države spašavaju i održavaju oni koji više nijesu u prilici da se bore - penzioneri i socijalni slučajevi. Možemo li, evo sad pitam sve vas i sve nas zajedno, dočekati ovu Novu godinu u veselju i porodičnoj atmosferi koja odražava optimizam znajući da stotine i stotine djece će provesti tu noć u mraku, ni krivi ni dužni? I možemo li da ćutimo pred činjenicom da ni ove godine penzioneri koji su ionako na samoj ivici egzistencije, neće biti u prilici da im se ta crkavica poveća? Mi danas u 4 sata treba da odlučimo o tome.

Ja vas pitam, a svako od nas ima nekoga svoga kući koji živi od 150 evra, možemo li, gospodo, da dignemo ruku za takav predlog. Jesu li penzioneri krivi, jesu li

najodgovorniji za stanje u kojem jesmo? Zar onima koji su, prije svega, podigli i dali nam ovo i doveli nas ovdje gdje jesmo danas, treba da im to vratimo na način što ćemo ih i ove godine kazniti? Ja vas molim, gospođo Drobnjak, od vas to posebno očekujem kao od nekoga ko je veoma osjetljiv kad su u pitanju ljudska prava, da podržite elementarno ljudsko pravo čovjeka koji se nalazi, što se kaže, na zalasku životnog doba, da mu to doba protiče, ako ništa drugo, makar u onom elementarnom spokoju. Imate li hrabrosti gospodo da dignete ruku da im se i ove godine zamrznu penzije?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Izvolite, koleginice.

NADA DROBNJAK:

Hvala vam što vjerujete da imam toliku moć, ali svakako hvala na prepoznavanju toga da jesam senzitivna kada su ljudska prava u pitanju. Ta senzitivnost će se upravo ogledati kada danas budemo razgovarali o primanjima penzionera, jer ja neću govoriti o tome da su prosječna primanja niska, o tome koliko ljudi živi ispod linije siromaštva. Moja diskusija je bila upravo u pravcu da se pokaže da se zaista u okviru mogućeg trudi da se pomogne ljudima ispod linije siromaštva, ljudima koji su u socijalnoj potrebi, ali da bi oni dobili to što im iz budžeta pripada mora se stvoriti proizvod, moramo svi raditi i mora se budžet napuniti.

Znači, ne može se iz budžeta koji je takav kakav jeste dati više, ali na nama je da pomognemo da trend koji se prepoznaje, trend finansijske konsolidacije zaista podržimo i radimo na tom pravcu. Zakon o kome ćemo danas popodne razgovarati, onako kako ga ja čitam je zakon koji će pomoći i možda je već učinio da se penzionerima ne smanje penzije, jer prema onoj formuli kako se računaju penzije, ako se smanji prosječno primanje u državi to će direktno uticati i na njihove penzije. Ovako ih držimo, na žalost, bez uvećanja, ali ih ne smanjujemo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, koleginice.

Sada je na redu opozicija.

Ima li ko želi da govori? Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem.

Uvaženi građani, poštovane kolege,

Pred nama je Zakon o budžetu koji bih ja okarakterisala kao u jednom dijelu sirotinjski, a u drugom dijelu, kada se govori o kapitalnim investicijama, predizbornim budžetom.

Kada kažem sirotinjski, da su sve skoro budžetske jedinice takve da je više od 85% od sredstava opredijeljeno za plate i to za veoma niske plate kod svih onih koji se finansiraju iz budžeta, a kada govorim o predizbornom budžetu, kapitalnom budžetu koji je predizborni, imamo, usudiću se reći, veliki broj šarenih laža koje fino zvuče za predizbornu kampanju, a na kraju godine vidjećemo da od toga će vrlo malo biti odrađeno, a nešto vjerovatno neće biti ni započeto.

Ja bih se osvrnula prvo na budžet Univerziteta koji ste ove godine vi povećali za nešto više od milion, ali ni to nije dovoljno za osnovne plate koje ste dužni da plaćate zaposlenima na Univerzitetu u skladu sa kolektivnim ugovorom, već ste ostavili mogućnost da oni sami od školarina studenata dotiraju i da se od toga isplaćuju osnovne plate na Univerzitetu.

Prvo, to nije fer, jer vi kao država ste dužni da omogućite onaj minimum tj. plate svima zaposlenima angažovanim na Univerzitetu, a ono ostalo možete da kontrolišete kako se finansira, kako se troši, ali ne možete da uskratite Univerzitet za to. Vi ste već uskratili Univerzitet, pa su zaposleni imali tužbu i dobili su to na sudu, sad je vjerovatno to u nekom procesu još, ali dobijen je na Osnovnom sudu spor gdje ćete morati blizu dva miliona da date zato što se nije poštovao kolektivni ugovor, odnosno što nije država uplaćivala dovoljno sredstava Univerzitetu. Kažem, povećano jeste, ali nije to dovoljno za osnovne plate i ove godine će biti problem i grijanje. Već je problem ne samo u osnovnim školama, što se obrazovanja tiče, djeca idu u škole a tamo nema grijanja, smrzavaju se, u jaknama se drži nastava. Isti je slučaj i sa Univerzitetom. Znači, ovo moram da kažem da jeste sistemsko urušavanje Univerziteta Crne Gore i svi znamo zbog čega se to radi.

Ja ću imati neke amandmane kako treba da se ponaša prava vlada, odnosno u onim stavkama koje se odnose na gorivo i na stavke koje se odnose na komunikaciju. Vi ste tu vrlo, da kažem, izdašni, tu se povećalo ove godine, a u principu znamo koliko se zloupotrebljavaju automobili koji se koriste u privatne svrhe. Dovoljno je analizirati imovinske kartone funkcionera, pa ćete vidjeti da niko od njih nema sopstveni auto, i ne treba mu zbog toga što koriste svi službene aute i posle radnog vremena. Znači, sve vam je to bilo deklarativno, nigdje niste napravili uštedu u budžetu, i sad za ovu godinu planirate i više goriva, odnosno više sredstava je izdvojeno za gorivo. Takođe ste planirali da otplatite dug Montenegroerlajnsu i državnoj televiziji. Ja ću reći prvo za Montenegroerlajns, razumljivo je da želimo da zadržimo tu državnu avio kompaniju, ali bi se i od njih očekivalo da i oni vode računa i da oni štede. Vi znate da smo imali afere gdje oni organizuju besplatna putovanja na utakmice razne privilegovanim ljudima, i imaju para za to, a sad treba od naših para da se njima smanjuju dugovi, a da ne kažem da su to postale manje-više privatne firme, pa sad je došla neka druga generacija, odnosno djeca ovih funkcionera koji su sad u upravnim odborima tih firmi i koji se bahato i različito ponašaju, a sad mi kao građani treba da otplaćujemo njihov dug. Takođe, za državnu televiziju koju ja ne doživljam kao javni servis i ne gledam iz razloga što je to u stvari televizija Demokratske partije socijalista i samo je u promociji vladajuće partije, ali i njen direktor ima platu veću od nas duplo, ako ne i više nego duplo, i mi sad treba da im otplaćujemo dugove i oni, naravno, nisu plaćali poreze i doprinose. Znači krše zakon i mi one loše momke treba da nagrađujemo, a one koji dobro rade i posluju ničim ne stimulišemo.

Sad bih malo prešla na kulturu, odnosno onaj dio budžeta koji se odnosi na kulturu. Tu mi je vrlo interesantno, pošto Ministarstvo kulture svake godine uspije da nas iznenadi sa nekim njihovim predlozima. Znači, poseban problem u budžetu Ministarstva kulture predstavljaju sredstva opredijeljena za ugovore o djelu i konsultantske usluge.

Prvo, ugovori o djelu, koliko ja znam, u skladu sa Zakonom o radu više ne postoje, a ovdje se traže sredstva za ugovore o djelu. Pored negativnog izvještaja Državne revizorske institucije u više navrata, znači zaredom godinama, o

neregularnostima u finansijskom poslovanju Ministarstva kulture, naročito u dijelu koji se baš tiče ove zloupotrebe ugovora o djelu, nastavlja se ista praksa i dalje. Razbijeno u šest programa za ovu svrhu, u budžetu imate za ugovore o djelu opredijeljeno čak 92 hiljade eura, dok je za konsultantske usluge, projekte i studije predviđeno milion i 560 hiljada eura. Ni to nije sve, jer za naknade pojedincima imamo kroz stavku ostale naknade 483 hiljade eura, 40 hiljada eura i 50 hiljada eura. Naglašavamo da imamo i transfere pojedincima u iznosu od 25 hiljada eura. I sad, što je meni vrlo bilo simptomatično, da kažem tragikomično, jeste što u obrazloženju piše za ovakvu jednu stavku da je za finansiranje i sufinansiranje aktivnosti koje zbog određenih specifičnosti nije moguće podvesti pod proceduru javnog konkursa. Prosto je tragikomično da vam neko iz Ministarstva da u svom obrazloženju da se nešto ne može sprovesti pod proceduru javnog konkursa, odnosno što ne može da se stavi u legalne tokove. Za sav novac koji se dijeli, naravno da može da se raspiše konkurs i da se postave keriterijumi i da se to odradi onako kako treba.

Bio mi je interesantan i budžet Crnogorskog narodnog pozorišta, pa se napravila jedna paralela između 2007. godine kada je bila godina investicionog buma. Tada ste za budžet Crnogorskog narodnog pozorišta opredijelili milion i 428 hiljada i 100 eura, a u 2013. čak u vrijeme najveće krize, znači pada garancija, uvođenja taksu euro po euro itd. budžet je iznosio više, znači milion 831 hiljadu 337 eura, a sad predlogom za 2014. godinu je to smanjeno za nekih oko 500 hiljada eura, znači milion i 390 hiljada eura za Crnogorsko narodno pozorište.

Zašto je meni ovo interesantno? Pošto svi znamo, bez obzira ko je direktor Crnogorskog narodnog pozorišta da ministar kulture i njegova porodica dominiraju tim kulturnim dijelom, da li je ovo naglo smanjenje budžeta za pozorište razlog što ministar odlazi u Beograd za ambasadora? Postavila bih vam još jedno pitanje: S obzirom da odlazi za Beograd, a dali ste mu stan kao radni prostor u onim novim zgradama Univerziteta, da li će on sad taj radni prostor da vrati, obzirom da sad će da živi i radi u Beogradu pa možda da mu nađete neki radni prostor u Beogradu, ako mu zaista treba?

Interesantan je i Muzički centar. To je bio jedan projekat vrlo značajan i bilo je čak 2007. godine predviđeno preko tri miliona eura za rekonstrukciju i adaptaciju ovog objekta, odnosno Doma Vojske Jugoslavije u Podgorici, za muzički centar. Kapitalnim budžetom za 2013. obezbijeđeno je 500 hiljada, a u Izvještaju o realizaciji javnih radova u kulturi piše da je utrošeno milion i 365 hiljada 885 eura, a budžetom za 2014. opet je predviđeno tri miliona eura. Znači, radi se o značajnom objektu, ali ga vi rekonstruišete evo sedam godina, što u stvari govori o vašoj uspješnosti i uopšte želji da se to nešto napravi, odnosno kultura i nauka i obrazovanje, koji su uvijek posljednja rupa na svirali, iako ste ove godine nešto povećali za nauku i obrazovanje, ali je pitanje i kako će se to realizovati.

Bilo bi interesantno da vidimo koliko je sredstava do sada utrošeno i koliki je bio predračun troškova za potrebe Muzičkog centra i kad očekujete da se to izgradi.

Pošto mi je vrlo bitno, moram naglasiti sljedeću stvar. Pošto ove godine ste u kapitalnom budžetu stavili otvaranje centra izvrsnosti u Nikšiću, i već je taj konkurs završen i imali smo dvije vrste stranih evaulatora koji su gledali projekte, zašto se kasni sa objavom a uveliko se priča da se i tu protežira UDG i da će projekte već dobiti ljudi koji su, što se tiče poljoprivrede, umreženi sa UDG? Nalaze se na mjestu dekana i vlasnici UDG koji su takođe u Plantažama čelnici upravnog odbora. Interesuje me da li

ćete i kroz to obesmisлити i uništiti državni univerzitet za koji sam sigurna da ima mnogo jače projekte nego projekti koji se prijavljuju sa Univerziteta Donja Gorica.

Zahvaljujem se i izvinjavam se.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Idemo dalje.

Riječ ima kolega Srzentić. Neka se pripremi kolega Milić.

Izvinjavam se, za komentar se javio pomoćnik ministra, gospodin Vukićević.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Zaista, za dva minuta se ne može po svim stavkama odgovoriti tako da ću ja samo da se osvrnem na one najznačajnije. Iako ću neke stvari da ponovim, zaista ne mogu da pređem preko ovih komentara koji su na fonu toga da mi niti što radimo niti nas interesuje nauka, kultura i obrazovanje, ni zdravstvo.

Da krenem od zadnje primjedbe. Što se tiče Muzičkog centra, ja se potpuno slažem sa vama. Vjerujte mi, ni meni nije prijatno kada se pomene pitanje Muzičkog centra. Znači, prvi kapitalni budžet kada smo imali, mislim da je 2007. bila, on je bio jedan od prvih projekata i on do dana današnjeg nije završen. To je zaista sramota svih nas, bilo je objektivnih problema kasnije oko dokumentacije, kasnije nije bilo para, nadamo se da će sljedeće godine konačno Muzički centar da se završi i da konačno stavimo tačku na taj projekat koji je i otvorio kapitalni budžet u Crnoj Gori.

Ako je na nekim stavkama bilo povećanje u odnosu na 2013. godinu, to su svakako obrazovanje i nauka. Negdje da bi se dostigli, uključujući Univerzitet, možda ne do nivoa koji oni očekuju, ali svakako više nego što je bilo i u skladu sa realno mogućim potrebama. Znači za Ministarstvo prosvjete je to iznos od više desetina miliona eura, da bi se uskladile i zakonske obaveze prema zaposlenima, ali i da bi se povećali troškovi za gorivo, odnosno za mazut da bi se grijale škole. To gorivo, to sam i juče pričao, nije gorivo za službene automobile, već je to gorivo koje treba da služi školama da bi djeca bila u toplim prostorijama.

Montenegroerlajns i Javni servis ne mogu da se stave u isti koš. Montenegroerlajns je privredno društvo i na osnovu odluke Komisije za državnu pomoć donesena je odluka da se može pomoći tom privrednom društvu, i to je sve verifikovano i od strane predstavnika Evropske komisije i po toj odluci država treba da preuzme finansiranje jednoga aviona, znači ta kompanija je u državnom vlasništvu 100%. Da li ima tamo, da li je bilo nekih anomalija, vjerovatno jeste, postoje organi koji treba to da istraže, ali nećemo sada zbog pojedinaca ili zbog pojedinačnih propusta da idemo ka tome da urušavamo nacionalnog avio prevoznika koji ima mnogo više koristi nego te povremene, ako ste u pravu to što ste rekli, te štete.

Javni servis je jedan problem svih nas. Znači, jednostavno je došlo do problema u funkcionisanju tog javnog servisa, i prošle i ove godine. Zato što je smanjivan budžet, smanjivan je i dio koji ide za finansiranje javnog servisa. Oni su ušli u jedan program restrukturiranja i isplata otpremnima. Jednostavno, nisu bili u mogućnosti da pokriju tokom 2013. godine sve obaveze i uputili su zahtjev prema Ministarstvu finansija, Ministarstvo finansija je to predložilo Skupštini. Da li će ovaj parlament to podržati, ne znam, ja bih volio da podrži, jer to opet nije partijski servis, kako ga vi zovete, to je javni servis. Znači možemo da vidimo što tamo valja ili ne valja, ali ne zbog pojedinačnih slučajeva, zbog pojedinaca, da jedan sistem urušavamo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, pomoćniče ministra.

Da vas pitam nešto. Da li ste vi bili u laboratorijama na Univerzitetu i po Crnoj Gori, ali niste vi krivi što niste bili nego je kriv Univerzitet i profesori tamo koji čute.

Pravo na odgovor.

BRANKA BOŠNJAK:

Ja sam i rekla da ste povećali budžet Univerziteta, ali ne dovoljno ni za plate, to je više nego sirotinjski jer nema za preživljavanje Univerziteta. Da ne pričam da je sramota da imate budžet u kome nema nijedna stavka koja se odnosi na nauku na Univerzitetu, na neki razvoj, nešto što bi trebalo tamo da živi, što se dešava ili za neki podmladak koji treba da ostane poslije profesora na Univerzitetu.

Mislim da se sistemski iz godine u godinu urušava, i to tvrdim da se urušava od kad je otvoren UDG ili univerzitet Dolče Gabana, u gradu ga tako zovu, da je počelo namjerno sistemski urušavanje Univerziteta Crne Gore. Složiću se da su sami profesori na tom univerzitetu krivi zato što ne dignu glas, zato što se ne oglase, jer oni su snaga i oni bi trebali da budu ti koji to ne treba da dozvole, a mi ovdje se uzalud trudimo, jer glasačka mašinerija nas preglasa na kraju.

Što se tiče Ministarstva kulture iz godine u godinu se ponavljaju vrlo simptomatične stvari, što se tiče trošenja novca tamo i za kapitalne stvari. Evo, recimo Mauzolej Petra II Petrovića Njegoša na Lovćenu, sanacija Mauzoleja na Lovćenu traje već nekoliko godina. Po riječima direktora Narodnog muzeja, institucija u čijem je sastavu ovaj mauzolej, ukupna vrijednost radova za rekonstrukciju iznosila je milion 130 hiljada, odnosno rekonstrukcija samog mauzoleja 490 hiljada, sanacija pristupnog tunela približno toliko, dok za stepenište i okretište i prilazne staze je dobijen iznos oko 150 hiljada eura. E sad, u budžetu za 2013. godinu opredijeljeno je 650 hiljada eura za rekonstrukciju. Treba da mi objasnite, s obzirom da je Ministarstvo objavilo da je rekonstrukcija završena, pa je predsjednik Vlade u predizbornoj kampanji svečano otvorio taj rekonstruisani Mauzolej i u Izvještaju je takođe potvrđeno o realizaciji kapitalnih projekata za 2013. godinu, zašto je sad namijenjeno 230 hiljada eura u budžetu za 2014. za isti taj objekat.

Imate toliko nekih nelogičnih stvari u ovom budžetu. Vi znate da mi od afere „snimak“ svjesni smo šta se radi i vjerujem da su to sve načini da ovo bude predizborni budžet, odnosno da se sa nekih stavki koriste nenamjenski sredstva za izbornu kampanju vladajuće koalicije.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Idemo dalje.

Riječ ima kolega Srzentić, neka se pripremi kolega Milić.

ZORAN SRZENTIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi predstavnici Vlade, kolegice i kolege, poštovani građani,

Državni budžet za 2014. godinu projektovan je na 1,5 milijardu eura, što je za 240 miliona eura više u odnosu na ovogodišnji. Prihodi budžeta povećani su za 8,2%,

dok su izdaci budžeta prognozirani na nivou od 1,33 milijarde. Deficit je projektovan na manje od 2%, odnosno 1,99% bruto društvenog proizvoda.

Ovaj predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu je urađen na osnovu Zakona o budžetu Crne Gore i samim tim je ispoštovana zakonska procedura prilikom pripreme Predloga zakona o budžetu za iduću godinu. Ovim zakonom su difinirani važni limiti koji se odnose prije svega na maksimalni nivo deficita od 2% bruto društvenog proizvoda, maksimalni nivo javnog duga koji može biti do 60%, i na taj način su ispoštovani kriterijumi iz Mاستrihta. Ovdje treba naglasiti da je određeni broj zemalja Evropske unije probio ovaj kriterijum, pa taj procenat na nivou Evropske unije iznosi čak 90, a kod nekih zemalja i preko 100%. Važno je napomenuti da je javna potrošnja koncipirana na nivou od 38% bruto društvenog proizvoda što je znatno niže u odnosu na prethodne godine, gdje je ovaj procenat bio znatno veći. Takođe, važno je istaći da je kapitalni budžet nešto iznad 90 miliona, što je za više od 25 miliona eura u odnosu na prethodni i isto pokazuje da ovaj budžet ima i razvojnu komponentu.

Budžet za 2014. godinu je koncipiran za tekući budžet u iznosu od 647,28 miliona eura i budžet državnih fondova iznosi 590 miliona eura, kapitalni budžet 90,2, a za transakcije finansiranja izdataka predviđeno je 171,4 miliona eura. Ovaj budžet ima i svoju socijalnu komponentu, što je veoma važno, naročito u vrijeme ekonomske krize, a to potvrđuje posebno Fond za zdravstveno osiguranje, čiji je budžet 168,4 miliona eura. Ovdje se radi o veoma značajnom fondu od čega zavisi i funkcionisanje zdravstvenog sistema u Crnoj Gori. Ovo je u odnosu na prethodni budžet za dva miliona više, i ono što ohrabruje sa predlogom za ovu potrošačku jedinicu je to što je zaustavljen trend pada koji je u prethodnim godinama pratio planiranje budžeta za ovu veoma važnu potrošačku jedinicu.

Ja bih se tu malo osvrnuo, unutar ove potrošačke jedinice, na jednu stavku i prokomentarisao je. Od ovih 168 miliona, za bruto zarade planirana su sredstva od 77,89 miliona eura i ona se odnose na isplatu za osam hiljada zaposlenih u zdravstvu. Prosječna plata ljekara specijaliste u sistemu zdravstva Crne Gore je negdje oko 580 do 600 eura, što ćemo se složiti da nije odgovarajuća za odgovornost, obaveze i sve ono što se očekuje od tako zahtjevne profesije. I još nešto, ova sredstva obuhvataju sredstva, pored za isplatu zarada za postojeći broj zaposlenih i za prijem novih specijalizanata i pripravnika, popunjavanje dijelom nedostajućeg kadra, a posebno u Zavodu za hitnu medicinsku pomoć i Zavodu za transfuziju krvi Crne Gore.

Prosječna starost ljekara specijalista u Crnoj Gori je u prosjeku isti kao u okruženju i iznosi 55 godina. Moramo priznati da nam nosioci najvažnijih i najstručnijih aktivnosti u zdravstvu Crne Gore imaju prosječnu starost od 55 godina i da su bliži penziji, a da za školovanje jednog specijaliste je potrebno najmanje pet godina i još toliko godina njegovog rada da bi bio u situaciji da samostalno donosi odluke u kritičnim momentima i da preuzme na sebe odgovornost za iste odluke. Prema tome, mora se voditi računa da ćemo vrlo brzo ostati bez najkreativnijeg i najstručnijeg dijela specijalističkog kadra u našim zdravstvenim ustanovama i da se programima specijalizacije mora forsirati novi specijalistički kadar da ne bi došli u situaciju da, kao što smo imali prilike da čujemo na jednoj konferenciji u Beogradu o rizicima u zdravstvu, kao što je Rumunija, koja je zbog odliva kadra u Evropsku uniju primorana da sada dežurstva subotom i nedjeljom pokriva sa doktorima iz Bugarske. Toliko o tome.

Ovaj budžet je za Fond PIO opredijelio 401 milion što takođe predstavlja važna sredstva koja obezbjeđuju stabilan penzioni fond i redovnost penzija. Naime, na

mjesečnom nivou je potrebno 33,4 miliona eura da bi se obezbijedila osnovna funkcija ovoga fonda, a to je redovnost penzija. Ova dva fonda imaju veoma značajnu socijalnu komponentu za stanovništvo Crne Gore kao i za socijalno ranjive kategorije stanovništva.

Kada su u pitanju garancije koje iznose 25 miliona eura, a definisane su u članu 11 ovog zakona, onda možemo reći da su niže od prethodnih godina i o njima se mora voditi računa i u narednim godinama. Shodno ovom članu Vlada će potpisati kredite od 68 miliona sa međunarodnim finansijskim institucijama. Ovi krediti se odnose na sistem obrazovanja, na izgradnju i rekonstrukciju regionalnih i lokalnih puteva, mostove, vodosnabdijevanje, tretman otpadnih voda, zdravstvene usluge i poresku administraciju. Ovi krediti su važni za Crnu Goru i imaju razvojnu komponentu. U ovom članu je navedeno da se Vlada može zadužiti 800 miliona eura za auto-put Bar-Boljari, odnosno za dionicu od Podgorice do Mateševa.

Kad je u pitanju kapitalni budžet onda je važno istaći da je on veći u odnosu na prethodni za 25 miliona i isti iznosi nešto iznad 90 miliona. Ovaj budžet će se realizovati, prije svega, preko Direkcije za javne radove i Direkcije za saobraćaj.

Kada je u pitanju javni dug onda možemo reći da je Crna Gora srednje zadužena zemlja sa prioritetom da se u budućem periodu smanji javni dug, što je takođe definisano ekonomskom politikom Vlade, kao i preporukama Centralne banke. U 2014. godini treba posvetiti posebnu pažnju naplati poreskog duga, ali na taj način da se ne ugrozi fiskalni finansijski sistem Crne Gore i to treba da bude jedan od prioriteta poreske uprave. Ovo je značajno i prije svega se odnosi na Fond PIO i Fond zdravstva, i to su sredstva koja predstavljaju izvorne prihode ova dva fonda.

Želio bih sada iskoristiti ovo malo vremena za još jednu temu, a to je pitanje legalizacije neformalnih objekata i mogućnost prihoda od istih. Lokalne samouprave u Crnoj Gori u periodu od 20 godina mogu ubrati ukupno 500 miliona prihoda od legalizacije 100 hiljada bespravno sagrađenih objekata, odnosno 25 miliona eura godišnje ili nešto više od dva miliona eura na mjesečnom nivou, navodi se u izvještaju o realizaciji Akcionog plana, pretvaranja neformalnih naselja u formalna i regulaciji objekata koje je Vlada usvojila.

U analizi nije navedeno što je do sada sprečavalo opštinske organe i Vladu da se ozbiljnije pozabavi legalizacijom bespravne gradnje, kako bi efekte tih mjera već osjećali.

Na godišnjem nivou očekuje se 47 miliona eura direktnih investicija, što je u odnosu na trenutnu vrijednost građevinskih radova u Crnoj Gori oko 14%. Većinu prihoda od PDV-a direktan efekat odrazio bi se kroz povećanje prihoda u ukupnom iznosu od oko 70 miliona eura, govorim sve o neformalnoj gradnji, odnosno osam miliona eura na godišnjem nivou, što bi za 2,5% povećalo budžetske prihode na godišnjem nivou u narednih 10 godina, to se i konstatuje u ovom izvještaju. Zato mislim da je važno da ovo bude prioritet prilikom donošenja zakona i naplate ovih prihoda. Sve u svemu, budžet za iduću godinu je u mjeri realnog, održiv i zbog toga ga i podržavam. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Srzentiću, posebno na ovome što ste potencirali kada je u pitanju zdravstvo i stanje danas u zdravstvu Crne Gore. Znam porodično koliko se ulaže da bi dobili jednog vrsnog ljekara i koliko ima satisfakciju u materijalnom i finansijskom, a

i u društvenom smislu danas u Crnoj Gori, a i ono pomoćno osobolje, sestara i svih ostalih, po 200 i kusur eura platu i ne izlaze iz Kliničkog centra. Zato nam odlaze. U Hrvatskoj je crveno svjetlo upaljeno kada su postali članica Evropske unije, najbolji njihovi mladi ljekari odlaze u Evropsku uniju i imaju petostruko do desetostruko veći lični dohodak. Više bi im dao platu nego profesorima univerziteta. Profesori univerziteta čute i ne rade ili polovično rade, ovako im je privreda, a ljekari rade. Na žalost, ne znam ko nas čuje, i vas i mene.

Kolega Miliću, izvinjavam se što sam oduzeo vrijeme. Izvolite.

Pošto, kolege, rade odbori, već završavaju sa svojim radom, sledeći će najverovatnije govoriti kolega Milošević, neka se pripremi.

Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Mislim da čuju i doktora Srzentića i Vas i da će se morati nešto mijenjati hitno, jer obrazovanje radi obrazovanja, a ne obrazovanje radi napretka, radi ulaganja u privredni rast bilo koje zemlje je trošak. Akumuliranje diploma, hajde da to progovorim sad gospodine Raduloviću. Kada govorim sa predstavnicima međunarodne zajednice, kažem da na svakih 400 stanovnika u Crnoj Gori imamo jednog doktora ili magistra, ali mi najbolje znamo ovdje koliko je toga znanja stavljeno u funkciju razvoja Crne Gore. To je ono što je problem. Na žalost, čini mi se da se teško možemo osloboditi onog ustaljenog klišea, a to je kad vam neko kaže da postoji problem, a vi kažete nisam nadležan za to. Ne samo iz državnih organa, nego i sa Univerziteta Crne Gore. Mislim da insistiranje na tome da se stanje ponavlja samo govori o aktivizmu onih koji bi trebali da budu nosioci kritičke misli prema vama, prema meni, prema svima u Crnoj Gori. Dakle, ne onima koji se bave ovim poslom kao političari. Evo da i ja dam moj skromni doprinos ovome, pa će nas vjerovatno neko čuti. Kažu da se najbolje čuje onda kada smanjite dotaciju, kada smanjite sredstva koja trebaju da dobijaju oni koji u ime svih nas trebaju da vode računa o budućnosti ove zemlje, o generacijama koje će, nadam se, biti pametnije od nas i raditi sve da Crna Gora ne uđe u Evropsku uniju, nego se vrati u Evropsku uniju, onamo gdje su neke generacije do 1990. godine bile dovele onu najlješu zemlju koja je postojala, a to je Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija.

Fiskalna stabilnost je preduslov opšte ekonomske stabilnosti i dugoročnog ekonomskog rasta. Ostaće floskula, ako ne nastavimo borbu, da pod fiskalnom stabilnošću prije svega podrazumijevamo obračun sa sivom ekonomijom, da pod tim ne podrazumijevamo samo one koji drže neke štandove, neke koji drže neke firme na sjeveru Crne Gore, koji jedva sastavljaju kraj sa krajem, koji se bore da isplate lična primanja, koje ne mogu da nađem ovdje. Zahvaljujem se Ministarstvu finansija, dostavilo je na moj zahtjev i otpis poreskih potraživanja po diskrecionom pravu ministara finansija do 2010. godine. Ne mogu da nađem firme sa sjevera, ali nalazim firme iz centralnog dijela, nalazim monopoliste kojima smo opraštali shodno diskrecionom pravu ministara finansija poreska potraživanja. Dakle, negdje će se morati podvući crta i negdje će se reći da ovo Ministarstvo finansija, znači izdvajam ga iz Vlade Crne Gore, ovo Ministarstvo finansija i ovaj presonalni sastav Ministarstva finansija pokušava da spasi ono što je pogrešna politika u tom resoru uradila prethodnih godina.

Kao što znate, tražio sam više informacija tokom prethodnih godina. Predložili smo kao Klub poslanika SNP-a i izmjene člana 419 Zakona o svojinsko-pravnim

odnosima, gdje smo tražili da se ispita da li je plaćena tržišna naknada za kupovinu naročito hotela na primorju od strane onih kojima smo prodali te hotele i dobio sam informacije sa kojima sam upoznao javnost u prošlom periodu, i od Savjeta za privatizaciju i kapitalne projekte, i od Privrednog suda Podgorica, i od Privrednog suda Bijelo Polje. Oko ovog dijela da još jedanput ponovim da neko ne zaboravi, gospodine Raduloviću, a ići ću ka tome da se utvrdi da li su ovo stvarne cifre. Dakle, dato je mišljenje Privrednog suda u Podgorici 27.05.2010. da su hotel Otrant i vile Otrant sa pripadajućim zemljištem površine 60.000 m² sa pravom trajnog korišćenja, znači zgrade i zemljište, prodate po tadašnjoj tržišnoj vrijednosti u iznosu od dva i po miliona evra, 60.000 m² zemljišta plus zgrade, plus sve što je na njima.

Hotel Grand Lido i apartmani Lido iz Ulcinja su prodati, kad bih sada čitao samo parcele u katastarskoj opštini Donji Štoj, ne bih stigao za deset minuta da ih pročitam. Prodane su za deset miliona i 800 hiljada evra, kažu tržišna vrijednost. Hotel Mediteran iz Ulcinja sa pripadajućim zemljištem upisanim u listu nepokretnosti 12/43 katastarskog aparata Ulcinj i katastarske parcele druge, 18.000 m², 20.000 m² i tako dalje. Znači, poslušajte me, hotel sa pripadajućim zemljištem, zgradama i sa još zemljišta od nekih 40 - 50 hiljada kvadrata je prodat za 940 hiljada evra. Neko je u ovoj državi konstatovao da je to tržišna vrijednost zgrade i nekretnine na tom prostoru. Mi se ovdje pokušavamo izboriti kako da povećamo socijalna primanja, kako da povećamo penzije, kako da ne zamrzavamo penzije, pokušavamo naći milion evra ovamo da bismo obezbijedili za ruralni razvoj, pokušavamo vezano za one koji su svih ovih godina dobijali 33 evra po osnovu nezaposlenosti da povećamo na 74 evra. Potpuno razumijem, vjerujte mi, poziciju ministra finansija i ljude oko njega. Mislim da je funkcija ovog parlamenta da da puni doprinos na prihodnoj strani budžeta, ne na rashodnoj strani budžeta.

Danas sam čuo u raspravi koju smo imali, pošto je objedinjena rasprava pa mogu i o tome da pričam, izvršnog direktora jedne regulatorne agencije. Kada kažem da ćemo monopolistima uzeti novac zato što im sada naplaćujemo naknadu sa 1,075%, a možemo da naplatimo sa 1,5%, što znači prihod nekih milion i po evra, pitaju mene da li znam šta će biti na rashodnoj strani i da se ne možemo na takav način ponašati, jer moramo da utvrdimo za što ćemo potrošiti pare, a mi imamo onu odredbu kad smo prošli budžet usvajali da višak prihoda tih regulatornih agencija bude prihod budžeta. Moje pitanje je koliki su ukupni prihodi mobilnih operatera bili u prethodnom periodu u Crnoj Gori, je li to negdje na nivou dvije milijarde i po, i ako su plate zaposlenih tamo na nivou 250 miliona evra, da li to nekom grubom računicom znači da su mobilni operateri u Crnoj Gori uložili preko milijardu evra. Pa onda smo mi srećna zemlja, pa to je najznačajnije. Ja to ulaganje ne vidim i moj zahtjev će ići prema Regulatornoj agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost da mi dostave spisak svih tih investicija. Znajući da mediji na žalost imaju iznad svoje glave tešku materijalnu situaciju i imaju svoj marketing koji moraju da ispoštuju, imaju ljude koji su zaposleni u tim medijima i kojima moraju da daju platu, i znam da postoji taj zid ćutanja kad su mobilni operateri u pitanju, moram da otvorim to pitanje. Moram da pitam gdje su pare. Kako je moguće da se na odgovor jednog pitanja samo konstatuje da je jedan mobilni operater shodno pozitivnoj zakonskoj praksi, nemam ništa protiv toga, iz ove zemlje iznio samo jedne godine 150 miliona evra, 150 miliona evra je bio transfer majci firmi, a ovdje su bile na računu. Dakle, ovo nije posao Ministarstva finansija, ovo je posao svih nas. Mi smo djelovali na prihodnu stranu budžeta, čak je i ovo djelovanje bilo

amandmansko, što se tiče poslanika SNP-a, nisam bio tu, bio sam u Pljevljima, jer ne bi bile ove cifre, bile bi veće cifre.

U dijelu porez na dobit pravnih lica samo smo konstatovali ono što smo imali kroz knjige, 5%. U dijelu akciza, ova cifra koju smo sada ovdje definisali, a to je, gospođo Perović, 8 miliona i nešto više nego što ste predvidjeli predlogom budžeta, daleko je ispod onoga što bi trebalo da bude prihod po osnovu akciza, posebno, gospodine Raduloviću, u dijelu proizvodnje u Duvanskom kombinatu Podgorica. Posebno to naglašavam. Naglašavam jedan drugi dio koji je vezan i za način poslovanja Jugopetrola Kotor i drugih veleprodavaca u dijelu snadbijevanja naftnim derivatima. Boravišne takse, da sam bio tu ne bi se ova cifra stavila, nego bi bilo dva miliona evra, onoliko koliko je, deset miliona noćenja 20% pripada državi, dva miliona je za državu, a osam miliona evra je za lokalne samouprave. Molim vas, dajte da uvedemo taj mehanizam kontrole finansija kako se obavljaju u lokalnim samoupravama, nemojmo sebi da dozvolimo da mi dotiramo lokalne samouprave, a da one u isom trenutku jedan značajan svoj prhod ne ostvaruju. Ići ćemo sa ovim našim predlogom kako ćemo da definišemo situaciju oko ulaska u zemlju i svega ostalog.

Naknada za korišćenje na osnovu koncesija, da ne budem težak u tim objašnjenjima, milion evra više, samo na nekoliko primjera. Postoji danas 40 različitih subjekata koji su u obavezi da dostavljaju Komisiji za koncesije informacije o tome kome su izdali koncesije. Dan-danas nemam, poslije mjesec i nešto, informaciju, papir od Javnog preduzeća Nacionalni parkovi. Pitao sam Komisiju za koncesije ko ima koncesiju na izlov ribe na Skadarskom jezeru, rekli su da nema niko. Onda sam otišao prema Nacionalnom parku, rekli su da su oni dali. Kako je moguće da Komisija nema informacije u odnosu na to ko daje koncesije? Kad sam tražio koncesije za iskorišćavanje prirodnih dobara, ispalo je da niko u Crnoj Gori u slivu iznad Podgorice nema koncesije na vađenje šljunka. To su informacije koje možete da nađete u Komisiji za koncesije, pa gdje su ti prihodi? Da li danas postoji uporedno knjigovodstvo u lokalnim samoupravama, da li danas postoji uporedno knjigovodstvo u javnim preduzećima i javnim ustanovama? Da li zaista treba neko da dođe u situaciju da se i u Crnoj Gori napiše kao što se napisalo u Beogradu za Vučića, kad je istjerao iz kancelarije one koji su došli da mu traže 13. platu? Nije tako teška situacija u tim preduzećima, nije tako teška situacija u tim javnim ustanovama, samo treba da se uvede red.

Treba ovoj zemlji neko da konačno udari šakom od sto i da zaista kaže da ne možemo mi svi koji se ovdje pokušavamo u ovom brdu papira snaći i boriti za svaki evro za one koji su najugroženije kategorije u Crnoj Gori, da ispratimo i onaj dio koji se tiče onih subjekata, potrošačkih jedinica koje zloupotrebljavaju nemogućnost kontrole u odnosu na sve. Primici od prodaje imovine bili su pet miliona evra. Stavili smo 12 miliona evra, ne napamet. Naš će predlog, gospođo, da ide prema vama, prema Ministarstvu finansija, da aktiviramo ono što je državna imovina, a koja se ne koristi. Uz svaki budžet bi valjalo da imamo elektronsku bazu podataka o tome šta je imovina države Crne Gore na čitavoj teritoriji, pa da vidimo da li to možemo da stavimo u funkciju. Valjda je i jeftinije prodati nešto što imamo, a što nećemo koristiti narednih 100 godina, nego uzimati 220 miliona evra kredita, a mi smo ovdje povećali samo za osam miliona. Ovih pet miliona evra nijesu u skladu sa planom Savjeta za privatizaciju za 2014.godinu. Šta ćemo da napravimo ako Institut Igalo se privatizuje? Koliki je prihod po tom osnovu sada? Šta ćemo da napravimo ako budemo ušli u neke druge

privatizacije značajne? Šta je sa Budvankom rivijerom? Šta je sa drugim državnim preduzećima? Da li je to poruka da mi u stvari na ovakav način bojažljivo sa pet miliona evra nemamo odluku o tome. Da, najlakše se zadužiti i ne pitati za kamate. To se radilo do 2011-2012. i uzimali su se krediti u Švajcarskoj u ime države i svega ostalog. Sada treba neko da vadi kestenje iz vatre.

Mi smo predali ove naše amandmane na izmjene i dopune Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg interesa i za upotrebu duvanskih proizvoda i akustičnih uređaja, da skratim tu priču oko mobilnih taksi i oko ovoga svega. Hvala vam i hvala gospodinu Miloševiću, na osnovu njegove intervencije juče da zaista ne oporezujemo to iznad pet evra. Koliko god da bude jeres, ponoviću priču od juče, da smatram da je mobilni telefon luksuz, da smatram da svako ko potroši preko 20 - 30 evra mobilnog telefona to treba da se oporezuje. Koliko god da bude taj prihod, oporezujemo. Smatram da dobici od igara na sreću se moraju oporezovati, rekao sam juče 9% i žao mi je što sam rekao tu cifru, stavio bih i više, jer ne znam nijedog dobitnika u Evropskoj uniji kad dobije milion evra na lutriji da dobije milion evra, gospodine Raduloviću, nego dobije mnogo manje, dobije i do 50% manje od toga iznosa, jer država to prihoduje. Zbog principa pravednosti, i zbog edukacije stanovništva, i zbog odnosa prema svima, da im jedini spas nije ako dobiju na lotou, nego država mora da ima drugu funkciju, da obezbijedi ljudima radna mjesta.

Danas su dobili poslanici SNP-a informacije oko isplate potraživanja kod Fonda rada. Na dan 25.12.2013.godine isplatu čeka 3.887 lica za šta je potrebno obezbijediti sedam miliona 486 hiljada 362 evra. Od ukupnog broja ovih lica 1944 rješenja su donijeta do 31.12.2012.godine. Još se obrađuju 664 zahtjeva, ukupna isplata za te iznose je milion 278 hiljada 864, shodno navedenom, a svi su pozitivno riješeni, za isplatu čeka četiri hiljade 551 rješenje za šta je potrebno obezbijediti osam miliona 765 hiljada 226 evra. Za obradu je preostalo još osam hiljada 150 zahtjeva. Zar nije poštenije za ovih osam miliona uzeti kredit, jer ovo je 1 920 evra, mi smo i u neformalnim razgovorima pričali o tome. Uzmemo tih osam miliona i završimo za te ljude koji su dobili to rješenje, i odemo iz ove Skupštine danas bez obzira glasali za budžet i glasali protiv Predloga budžeta zadovoljni svi, jer smo riješili ono što je tim ljudima mnogo više pripadalo. Danas se zadovoljavaju na žalost i sa tih 1 920 evra i ne mogu ih dobiti. Izvinjavam se i hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Miliću.

Bili ste inspirativni za sve, posebno za gospodina Srzentića. Izvolite.

ZORAN SRZENTIĆ:

Mi dolazimo sa istog područja...

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nemojte samo Bar i Budvu...

ZORAN SRZENTIĆ:

.. i imamo uvid u probleme. Želim da se nadovežem na izlaganje kolege Milića i da iznesem jedan problem koji je on dotakao, a to je gazdovanje Nacionalnog parka Skadarsko jezero i probleme koje to gazdovanje donosi građanima Virpazara i

građanima Krajine. Sav prihod koji ubira Nacionalni park Skadarsko jezero, a koji nije mali sa toga područja pripada Nacionalnom parku. Ulazak svakog turista, ne samo turista nego svakog domaćeg našeg žitelja Virpazara, Mjesne zajednice Crmnica, Donja Crmnica i Krajina, košta četiri eura. I ne samo to, nego Nacionalni park Skadarsko jezero gazduje i prostorom, odnosno užim prostorom Virpazara i on se pita za izdavanje dozvola kafanama kojih ima sada u poslednje vrijeme na Virpazaru sve više i Mjesna zajednica niti Opština Bar ne može da utiče na to. Imali smo sada kada je bio festival vina i ukljeva problem da mjesna zajednica nije mogla da postavi one štandove, nego smo imali problem što vlasnici kafana koji su dobili dozvolu od Nacionalnog parka Skadarsko jezero za onaj prostor ispred svojih kafana jednostavno nisu željeli da to ustupe. Mislim, a to je i zahtjev građana i to se, sada okrećem i prema vama, Ministarstvu finansija, da to treba urediti na isti način kako je uređeno sada sa Morskim dobrom, da se 50% prihoda koji se uberu sa toga područja ..(Prekid)... vraća opštinama i da Nacionalni park Skadarsko jezero vrati onome ko gazduje i uređuje. Apsurd je da komunalno preduzeće iz Bara uređuje komunalno opremanje i održavanje čistoće na Virpazaru, a da prihodovanje ide nekome drugome. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Srzentiću, moja malenkost, samo da Vam kažem. Nigdje nije u svijetu jasna nejasnoća kao kod nas. Svi se prave ljudi, a pojedinci na to "ludilo" zarađuju. Izvolite kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala. Doktore Vi znate da smo zajedno vezani, za Crmnicu posebno, a da smo tamo i u periodu 90-ih godina imali jedini brodove i mogli vjerovatno da smo se bavili nečim drugo, a ne turizmom da pitamo pošto je pola Crne Gore. To ne mogu da shvatim i hvala vam što ste Vi pokrenuli to pitanje. Ne mogu da shvatim da i zaista nisam, putovao sam dosta ali nisam vidio prilike da četiri evra plaćate negdje taksu što ćete se voziti pola sata, sat, dva sata jezerom. Da u isto vrijeme ne povedemo računa o tome kako da taj akvatorijum zaštitimo, da ne povedemo računa o tome kako da one olupine koje postoje na tom jerezu da bi smo oslobodili te plovne puteve. Bivša direktorica te agencije za plovne puteve je zaista radila sve po tom pitanju. U više navrata sam i tražio informacije o tim ukupnim prihodima, gdje oni završavaju. Naš problem u Crnoj Gori je da mi sve svoje budžete planiramo na način koliko nam treba za plate, a ne planiramo na način šta ću da uradim da bih unaprijedio ono što mi je osnovna djelatnost. Osnovna djelatnost i Javnog preduzeća Nacionalni parkovi i svih ostalih nije zapošljavanje ljudi, nego zaštita toga prostora i proglašen je kao Nacionalni park upravo da bi jedan dragulj, kažu mi, možda sam ipak malo previše vezan za taj prostor, imate vi more, možete vi da vidite ove prostore naše gdje god hoćete, ali Skadarsko jezero nemate kao kopuju. Nemate tu ... depresiju koja tamo postoji, odnosno da je niže od nivoa mora. Nemate, do skoro je bilo da ne postoji ni jedna grabljivica u Skadarskom jezeru, a to je velika stvar za sve one koji znaju nešto o ribama i korišćenju. Zato sam počeo priču o ribarstvu, da ne bi neko razmišljao da ja pričam o ribarstvu zbog svog interesa, ne pričam zbog onih ljudi gore, onih u Rijeci Crnojevića koji su pokrenuli to pitanje, pričam zbog tih deset miliona evra prihoda koje smo ostvarivali nekad, pričam o brendu Crne Gore, endemska vrsta ukljeve, o tom našem šaranu koji se ne može porediti ni sa

jednim iz okruženja, o tom skobalju koji je nestao iz Skadarskog jezera pa se vraća upravo zbog zagađenja i zbog svega ovog ostalog.

Ono što je negdje i rečeno, ali na žalost nije sprovedeno u djelo, predsjednik Vlade Crne Gore je u svom ekspozu rekao - u svim slučajevima u kojim se pokaže da partneri nijesu ispunili svoje investicione obaveze prema zaposlenima, tehnološkim viškovima i druge važne ugovorne klauzule bez oklijevanja takve ugovore treba raskinuti. Takođe, u svim slučajevima kad je partner dobio određena koncesiona prava na nekom državnom dobru, a to pravo neracionalno koristi takve koncesije treba oduzeti. Tamo gdje su partneri zauzeli atraktivne lokacije na crnogorskoj obali i čekaju bolje vrijeme za sticanje trgovačkog profita dozvoljenim mjerama ekonomske politike takve aranžamane treba okončati. Ako takva imovina može predstavljati njihovo neupitno vlasničko ili koncesiono pravo treba se prisjetiti da je država otuđila ili dala u zakup ta dobra da bi se time obezbijedio razvoj, unaprijedila turistička ponuda, uvećao društveni proizvod i da bi se zaposlili ljudi. To je osnovna priča. Mi danas imamo na primorju, kad govorimo oko toga svega, najljepše lokacije koje su zauzeli neki koji su privatizovali određena preduzeća i nisu tamo uložili ni jednoga centa. Ne govorim samo o onim partnerima koji su iz privatnog sektora, govorim o državnim preduzećima, govorim o javnim ustanovama.

Ostao sam dužan samo ovo još. Interesantna nam je bila gospođa Perović, stavka posle sve one prepiske koja je bila po novinama. Uprava za šume, planirani budžet za 2014.godinu povećan je za milion i 200 hiljada evra i to na zarade i doprinose u odnosu na 2012.godinu. Dok je program ruralnog razvoja za kapitalne izdatke ostao je isti na 803 500 evra. Milion i 200 hiljada više plata u Upravi za šume, a o .. kapitalne izdatke za ruralni razvoj 803 500 evra. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Miliću, kompenzujete odsutnost kolega iz opozicije koji su na radu u odborima još.

Riječ ima kolega Milošević, a ako se niko iz opozicije ne pojavi kolega Aprcović.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče, poštovane kolege, gospođu Perović, poštovani građani,

Treći dan rasprave o budžetu dosta je toga rečeno, pokušaću da se ne ponavljam u onome dijelu o kojem smo razgovarali u prethodnom periodu, ali svjestan činjenice koliko je teško napraviti budžet, naročito Minsitarstvu finansija da bi zadovoljilo sve subjekte koji participiraju u odnosu na veličinu budžeta to sigurno nije ni malo lako u odnosu na ambicije, a takođe i u odnosu na želje, a negdje i na dobre projekte koje ponude određena ministarstva, teško je to sve rasporediti na jedan kvalitetan način. U svakom slučaju evidentno je da Vlada sprovodi postepeni proces institucionalne modernizacije i implementacije temeljnih ekonomskih reformi. Prije svega to se odnosi na poreski sistem, sistem socijalne zaštite i reformi iz oblasti radnih prava. Za Crnu Goru to znači da treba nastojati održati fiskalnu disciplinu i unaprijediti koordinaciju fiskalne politike, te provesti mjere usmjerene na smanjenje opterećenja privatnog sektora u cilju podrške stvaranju novih radnih mjesta. Od kratkoročnih prioriteta svakako je najvažnija fiskalna disciplina i unapređenje koordinacije fiskalne politike. Povećanje efikasnosti javne potrošnje, što znači smanjiti potrošnju i usmjeriti

socijalnu pomoć na najsiromašnije kategorije i u svakom slučaju raditi na većem unapređenju poslovnog ambijenta. Dugoročno je neophodno smanjiti javni dug, raditi na fiskalnim i demografskim izazovima, održivosti zdravstvenog i penzionog sistema i veća izdvajanja za javne investicije. U svakom slučaju poboljšati poslovni ambijent, unijeti sigurnost za promociju domaćih i stranih investicija.

Takođe, osvrnuo bih se i na javna preduzeća. Siguran sam da ima prostora da rade još efikasnije, da država ne servisira njihove obaveze, otplaćuje kredite. Smatram da u javnim preduzećima, uz odgovarajuće garancije, moraju se reprogramirati obaveze i obavezati ili imenovati, ako treba novi menadžmet koji će na kvalitetan način vraćati postojeće obaveze. To je sa jedne strane korak ka konsolidaciji, a sa druge briga o socijalnim funkcijama države i o razvoju.

Sada bih konkretno govorio o nekim projektima koji u prethodnom periodu su izazvali pažnju i koji se realizuju u dužem nizu godina, a mislim da je interesantno s obzirom da nema ministra Žugića, ali nadam se da će on ovo saslušati i da ćemo dobiti odgovarajući odgovor u završnoj riječi. Mislim da bi dinamiziranje ovih projekata u svakom slučaju bilo i te kako značajno za Crnu Goru, čak i za zapošljavanje novih ljudi i za rast bruto društvenog proizvoda. Prije svega, kada govorim o kreditima podrške Svjetske banke. Projekat upravljanja industriskim otpadom, saniranje postojećeg stanja i unapređenje upravljanja otpadom planirana sredstva od 50 miliona. Sve ono što se odnosi na naročito Podgoricu i na Pljevlja, mislim da je to trebalo kroz kvalitetne projekte dinamizirati i krenuti što prije u realizaciju i potrošnju ovih sredstava koja su na raspolaganju u iznosu od 50 miliona eura.

Podržao bih kreditni aranžman koji Vlada radi sa Fondom solidarnosti bez obzira što ima oprečnih mišljenja za njegovu realizaciju u prethodnom periodu, ali sakako svjestan sam činjenice da u Bijelom Polju će biti izgrađena 144 stana koja će biti gotova već sredinom godine, gdje je oko 12 hiljada i 660 metara kvadratnih, siguran sam da će tu značajan broj ljudi koji rade i u prosveti i u zdravstvu obezbijediti krov nad glavom, jer za Bijelo Polje 144 stana predstavljaju značajan izazov.

Što se tiče podrške Evropske investicione banke, govorim samo o dijelu kredita, na početku je nabrojan veći broj tih kredita. Od 2009. imamo 27 miliona za sanaciju i izgradnju sanitarnih deponija. To su deponije koje su bile vezane i za Berane, i za Bijelo Polje, i za Pljevlja i za Nikšić. Na žalost tu se nije pomaklo sa mjesta i ako su neke opštine bile donijele odluke, obezbijedile odgovarajuće garancije, a ta sredstva i dalje nisu stavljena u funkciju i ako stoje i potpuno su na raspolaganju. Isto se odnosi na nastavak vodosnabdijevanja i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Raduje me da će konačno krenuti ti projekti u Bijelom Polju i Pljevljima, ali mislim da je od 54 miliona tu potrošena svega 21 milion eura. Ovo govorim o rezervama novca tražimo ga sa strane a imamo ga tu. Ono što raduje da će planirane investicije u sledećem periodu, mogle bi do 20%, mislim na izgradnju auto puta, Termoelektranu u Pljevljima, Kumbor, Lušticu da bi mogli do 20% da utiču na rast bruto društvenog proizvoda što bi u značajnoj mjeri, ne samo ubrzalo dinamični rad, nego sigurno poboljšalo standard građana u Crnoj Gori.

Jedno od aktuelnih pitanja je nazapošljenost. Ono što je kod nas izuzetno značajno da struktura nezaposlenosti je vrlo nepovoljna i kako na nju da utičemo. Na žalost, uvijek vrijeme je to koje nameće probleme. Mi moramo da idemo u susret tim problemima ne da konstatujemo činjenice. Siguran sam da i kroz srednje obrazovanje i kroz visoko obrazovanje da u tom pravcu bi trebalo drastičniji rez da bude i da bude, po

meni, tačno precizirano koje su to djelatnosti potrebne Crnoj Gori sledećih deset godina. Što se tiče visokog obrazovanja mislim da bi podrška što se tiče školovanja na sjeveru Crne Gore morala biti izdašnija i nikad neće pomiriti sa činjenicom da studenti koji se školuju na sjeveru bilo u to u Pljevljima, Bijelom Polju ili Beranama plaćaju školarinu, a recimo, ako je neko odličan student on može besplatno da se školuje u Podgorici, što ne bi to uradio, uslovno govoreći, u svojoj sredini nego ako je odličan đak ne treba da plaća hiljadu eura nego može to da završi i u Podgorici.

Slazem se što se tiče prodaje imovine da bi tačno trebalo definisati koji su to naši prioriteti, šta je to što bi se moglo prodati ove godine da se država manje zaduži u tom pravcu. Što se tiče Fonda rada, podržao bih ovo o čemu je govorio gospodin Milić ako se zadužimo 200 miliona, mislim da bi država mogla o tome i Ministarstvo finansija da razmišlja da se zadužimo još osam miliona da riješimo taj problem tih četiri hiljade ljudi koji su na birou i na taj način bi došli siguran sam, smanjili socijalne tenzije, povećali standarde tih ljudi, riješili jedan balast koji predstoji u prethodnom periodu.

Što se tiče kapitalnog budžeta, bez obzira na jednu tešku godinu, evidentno je da je 25 miliona veći nego prošle godine i siguran sam da je ovdje jedna stvar koja je vrlo bitna, mislim da već sad moramo imati jasnu dinamiku potrošnje tok kapitalnog budžeta da ne dođemo u situaciju da se taj kapitalni budžet ne realizuje u odnosu 100%, jer to sigurno ne bi bilo dobro. Nadam se da će taj budžet realizovati kapitalni budžet u onom iznosu kako je planirano. Što se tiče grada odakle ja dolazim mogu da kažem da ove godine ove kapitalne investicije koje su planirane za Bijelo Polje, završetak puta do Kovrena do Bijelog Polja, od Pavinog Polja od Kovrena, projekat Đalovića pećine, put prema Jasikovcu, izgradnja žičare, završetak stanova solidarnosti, lokalni putevi, izgradnja dječijeg vrtića i jaslica i izgradnja tržnice, mislim da je to stvarno velika investicija i siguran sam da i kvalitet lokalne uprave u Bijelom Polju i jedan dobar odnos snaga u Parlamentu, da će doprinijeti da se ovi projekti realizuju ovdje.

Ono što je sigurno potrebno razmišljati stalno o putnom pravcu Bijelo Polje - Sjenica, povezati na taj način i Crnu Goru i Srbiju, jer to je put kojim je 52 km kraće doći do Čačka nego kad idemo preko Zlatibora. Mislim da je to vrlo važna priča, ostalo je još nekih možda 20-ak km osam sa naše, a 12 sa strane Srbije. Gospodin Velja Ilić je jedno vrijeme obećao da će taj putni pravac završiti. Ovdje je jedna stvar koju bih iskoristio da kažem, što se tiče Opštine Petnjica. Nisam vidio nigdje ovdje u budžetu da su planirana neka sredstva za Opštinu Petnjica i mislim da je u ovom dijelu Zakon o teritorijalnoj organizaciji ostao nedovršen i da to predstavlja dodatni problem, jer jednostavno nemate ustanove gdje možete da obavljate postojeće funkcije. Mislim da kod formiranja ostalih opština da bi stvarno trebalo predvidjeti sredstva za start tih opština i na neki način pomoći ljudima da startuju jer je to veliki problem za institucije, organe koje treba da se formiraju sad trenutno u toj opštini. Nadam se da kroz formiranje, evo vidim brzo budućih opština da će to pitanje rješavati na kvalitetan način.

Završavam sa ovim da je tačna činjenica da nisu najbitniji problemi kratkoročne prirode, već problemi fundamentalne strukturne prirode zbog čega su neophodni ..(Prekid).. i to, po meni, najvažnije u četiri oblasti - tržištu rada, penzijskom sistemu, javnim preduzećima i poslovnom okruženju. Vidim da ima prijavljenih za repliku pa ću da poštedim, da produžim vrijeme. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Bili ste u fonu tako da nije u pitanju replika nego komentar, ono što ste pričali. Izvolite. Kolega Labudoviću se prijavio za komentar i kolega Milić. Labudović prvi.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem gospodu potpredsjednici,

Gospodine Miloševiću, nijeste u pravu kad kažete da je najveći problem ovog budžeta u njegovoj raspodjeli, jer čak ni gospod Bog svemoćan i pravedan sam po sebi, po zemaljskim kriterijumima ne dijeli uvijek pravedno, a gdje će čovjek. Šta je to u Crnoj Gori i kad je u Crnoj Gori nešto podijeljeno, a da su svi bili zadovoljni? Lako je preraspoređivati kad se ima od čega. Pitanje svih pitanja je kad se nema od čega gospodine Miloševiću. To je problem ovog i onog prethodnog, a bojim se još veći će biti problem budućeg budžeta. Ključno pitanje na koje nikako da damo odgovor jeste preraspodjela nacionalnog bogatstva. Gospodine Miloševiću pisale su novine, niko to demantovao nije, 21 građanin Crne Gore raspolaže imovinom koja je za budžet i po veća od ovog, 21 građanin je u protekih deset godina iznio iz ove zemlje šest i po milijardi evra što su od prilike četiri budžeta. Da ne pominjem ove strane operatere mobilne telefonije koji su ekstra profite iz ove zemlje u zadnjih pet-šest godina iznijeli skoro budžet i po. I tako redom i tako redom. Mi od prilike i ovim kao i svim prethodnim budžetima samo krečimo zidove kuće koja se uveliko ruši. Imamo situaciju da nam je dug prešao 60% bruto nacionalnog proizvoda. Da je dizbalans uvoza i izvoza pet na prema jedan, da padaju svi parametri proizvodnje, ono od čega se crpi budžet, a mi samo cijedimo suhu drenovinu, udaramo namet na namet, davimo sirotinju i čekamo da nam penzioneri ... (Prekid)...to je problem gospodine Miloševiću. Kad budemo imali od čega, lako ćemo preraspodijeliti i lako ćemo se dogovoriti, mada će i tada biti nezadovoljnih, ali se bojim da ćemo na kraju svi biti nezadovoljni.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite kolega Miloševiću.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Gospodine Labudoviću, slažem se sa vama da je uvijek moguće napraviti bolju preraspodjelu i ona uvijek zavisi od toga ko je pravi. Ljudi koji su na vlasti, ljudi koji vode Vladu pokušavaju da naprave raspodjelu onako kako misle oni da je najbolje i kako je to u interesu građana. Napomenuli ste neke subjekte, potpuno vas podržavam što se tiče mobilne telefonije i sredstava koja su iznešena iz Crne Gore i juče sam rekao gospodinu Miliću uvijek bih glasao za to da taj novac treba da ostane u Crnoj Gori, da se odredi u kojem iznosu može da se iznese dio novca, ali da istovremeno pratimo ono što su standardi Evropske unije, da i taj dio kapitala ne ode ovdje od nas. Ne bih se samo složio da pada proizvodnja i da dug, takođe, nije prošao ovo što ste Vi rekli, 60%. Siguran sam da ovim mjerama o kojima sam prije govorio da ima prostora da u sledećoj godini svi zajedno razmišljamo i o povećanju bruto društvenog proizvoda, da kroz investicije koje su planirane u Crnoj Gori, nadam se i siguran sam da te, naročito ove tri investicije, izgledna je njihova realizacija što se tiče auto puta, što se tiče Termoelektrane Pljevlja i Kumbora da će one u značajnoj mjeri ublažiti i ovu razliku o kojoj vi govorite, disproporciju između onih koji imaju više ili onih koji nemaju ni malo ili imaju vrlo malo. Neko sam ko se i zalagao i razmišljao o tome, na koji način možemo to

opozoriti i stvoriti preduslove za kvalitetniji odnos prema pojedinim sredinama. Djelimično je to rečeno i sad u ovom Zakonu, vezano za porez na dobit koji ide uz budžet, ovdje gdje ..(Prekid).. Pitao bih i ministra Žugića na kraju, ne mora sad da odgovori, ali pitanje je interesantno vidio sam da je samo do 200 hiljada oslobođanje. Ne treba da se bojimo nekih velikih investitora koji će eventualno doći na sjever da ne bi pravili dva ili tri preduzeća, nego ako oni budu ostvarili tu dobit za osam godina veću od 200 hiljada zbog čega ne bi bili oslobođeni potpuno, ako je to 400 ili 600 hiljada, a ako hoće nešto da ulože u Pljevlja, Rožaje ili Bijelo Polje. Mislim da taj odnos nije bio dovoljno jasan. Zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Miloševiću.

Nemojte se laditi imate još jedan komentar.

Kolega Miliću izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam. Kolega Miloševiću, imao sam zadovoljstvo da tokom septembra, oktobra mjeseca posjetim takozvani bjelopoljski dio Bjelasice i da istaknem da mi se čini da su tu mogućnosti za razvoj turizma što zimskoga, a i ljetnjega izuzetno značajni. Tada smo gospodin doktor Nišavić, ljudi iz opštinskog odbora SNP-a iz Bijelog Polja i u razgovoru sa predsjednikom opštine gospodinom Žurićem insistirali na tome da se uđe u regulisanje onog putnog pravca lokalnog od Prijelozu pa gore do vrha Bjelasice, kao i onaj dio sanacije puta od magistrale prema dolje. Ono što upada u oči, gospodine Miloševiću, je činjenica da se ovim budžetom predvidjelo samo pet kilometara asfaltiranja lokalnih puteva na teritoriji Opštine Bijelo Polje. Sa druge strane kad sam išao prema Stožeru gore, vi dobro znate, bolje od mene, ali i ja sam imao prilike da se upoznam sa tim prelijepim krajem, u kakvom su stanju lokalni putevi. Treće, slušajući vašu raspravu i ove informacije vezano za put do Kovrena sa kojim Vraneška dolina dobija mnogo, jer se otvara na pravi način. Mislim da treba uraditi, svi zajedno ovdje da uradimo, da vidimo koje su mogućnosti da se to nastavi prema Vrulji pa posle prema Pljevljima ili onim drugim alternativnim, sada na žalost makadamom, prema Kosanici.

U ovom dijelu koji se tiče sanacije deponija, vi ste to lijepo rekli da postoje nerealizovana sredstva i mislim da je to poziv svima, u situaciji kada imamo crne ekološke tačke u Crnoj Gori, da uđemo u realizaciju onoga što nam stoji na raspolaganju, a možda zbog greške administracije još uvijek nije realizovano. Možda nije greška administracije ono što se tiče činjenice da ne znam kakva je situacija u Direkciji za saobraćaj i Direkciji za puteve, da li je tu možda neko usko grlo, ali ostaje potreba kada govorimo o Pljevljima i realizacije protokola koji je potpisan sa Ministarstvom saobraćaja, a tiče se rekonstrukcije lokalnih puteva i u onom dijelu koji se posebno tiče gradskog jezgra Pljevalja. Mislim da ove godine ćemo platiti, gospodine ministre, 75 miliona, je li tako, evra kamate, 77 miliona evra kamate, a to su govorile kolege 90 miliona evra kapitalni budžet, pa bi me interesovalo kad budete našli vremena, možete i u završnoj riječi, da li mi to plaćamo ili ulažemo u novo ili plaćemo stare situacije iz onoga perioda kad ste vi naslijedili ministre. Meni je žao što postavljam ovakva pitanja, ali je potrebno da javnost zna i mi ćemo nekada morati, potpredsjedniče Parlamenta, zaista da uđemo u analizu efikasnosti uzetih kreditnih aranžmana i zašto su novci

potrošeni, da vidimo za ovih milijardu i po evra, od prilike, za kojih danas plaćamo ovu kamatu koju plaćamo 77 miliona, koliko je otvoreno radnih mjesta?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Miliću.

Izvolite kolega Miloševiću.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Hvala Vam potpredsjedniče,

Gospodine Miliću, ja sam kad god neko brine o opštini iz koje dolazim izražavam poštovanje i drago mi je, znate kad ima više faktora koji u tome učestvuju znam da ćemo prije realizovati neke projekte, ali ovo što je jedna stvar koja je vrlo bitna, ovo je planirano za putni pravac prema Jasikovcu od Ravne Rijeke pet kilometara, mi smo taj putni pravac probili, nasuli. Gospodin Nišavić zna taj putni pravac. Ambicija je bila da se dođe do jednog lokaliteta gdje imamo 60 000 kvadrata državnog zemljišta, da bi se na tom lokalitetu stvorile pretpostavke da se uradi hotel, jedan hotelski kompleks, a ova žičara koja je planirana da odatle ide na Turjak gdje je 2 120 metara nadmorske visine. To je taj rizort koji bi bio na području Opštine Bijelo Polje. Mi imao ta tri rizorta koja bi mogla da se urade i to su sa tri strane, gdje može da se priđe Bjelasici i siguran sam ovdje da u ovom dijelu biće polako kao i ostali projekti koje smo realizovali, nadam se i završili na području Opštine Bijelo Polje. Ne govorim to da će biti preko noći, ali siguran sam da ćemo ovo uraditi već ovaj putni pravac ove godine i ponuditi investitoru besplatno to zemljište i komunalije da bi neko napravio tu neki objekat i odatle žičarom da može da se dođe do 2 100 metara. To bi značajno uticalo na kompletan razvoj turizma u Bijelom Polju i na sjeveru Crne Gore, jer ipak je jedno nasloniti se na grad koji ima preko 50 hiljada stanovnika u odnosu na Kolašin i tako dalje, to bi bili veliki izazovi.

Druga stvar, govorili ste o putu prema Pljevljima. Potpuno podržavam tu inicijativu. Ovaj put ostao bi slijepo crijevo kad bi se završile samo na Kovrenu. Mislim da do Pljevalja treba taj put treba napraviti, zbog svog potencijala koji posjeduju Pljevlja, Rudnika uglja, da ne govorim termoelektrane, trupaca, građe i tako dalje, cementare. Mislim da je ovdje potrebna bila inicijativnost u tom dijelu i prethodne lokalne vlasti, nema gospodina Vukovića, i sadašnje lokalne vlasti prema Direkciji za saobraćaj kandidovanju tih projekata da bi se taj putni pravac povezao. Rekli ste odličnom putnom pravcu, od Vrulje do Kosanice koji skraćuje taj putni pravac gotovo za 30-ak kilometara i to je najkraći put ljudi koji kreću sa ove strane da idu prema Žabljaku. Istovremeno ovaj putni pravac je najkraći put od Bosne koji se povezuje sa Kosovom i tako dalje, u ovom pravcu prema Beranama, da ne idemo preko Mojkovca iz Pljevalja i mislim da je ovo i te kako značajan putni pravac. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Miloševiću.

Potpredsjednik Mustafić je zamolio zbog obaveza koje ima da sada uzme učešće u raspravi. Izvolite kolega Mustafiću.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam uvaženi potpredsjedniči, dame i gospodo, kolegice i kolege, poštovani ministre, uvaženi građani,

Analizom predloženih rješenja u Predlogu budžeta za 2014. godinu došlo se do zaključaka da budžet iznosi oko jednu i po milijardu eura, a da su ciljevi za narednu godinu dalje obuzdavanje prekomjerne potrošnje i uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani. Vlada je budžetom za narednu godinu planirala rast od 3,6% GDP, a u 2014. godini biće neophodno zaduživanje u visini od 240 miliona eura. Dakle, iskristalisan je jedinstven stav da budžet za narednu godinu mora da sanira dugovanja iz prethodnih godina, da u prvom prioritetu zadovolji potrebe socijalno ugroženih građana, potrebe socijalne dječije zaštite, potrebe školstva, zdravstva i da uz maksimalnu štednju obezbijedi sve vitalne funkcije države. Takođe, da se u okviru ostvarenja istog obezbijedi određeni nivo komunalne izgradnje gradskih i seoskog područja, kao i razvojna dimenzija budžeta kroz odgovarajuće subvencije u poljoprivredi, te stvaranju uslova za razvoj privredne investicione aktivnosti, zapošljavanja ili samozapošljavanja.

Predlog budžeta je ambiciozno projektovan i veći u odnosu na predviđeno ostvarenje budžeta za 2013.godinu što zahtijeva štednju na svim nivoima i u svim oblastima. Ono što država planira na planu smanjenja javne potrošnje mora dosledno sprovesti u svim segmentima. Ipak, ovakav prihod u budžetu ima zakonske pretpostavke da može biti ostvaren, ali zahtijeva bolju organizaciju nadležnih službi, pravovremenost, veću ažurnost i sveobuhvatnost u evidentiranju i distribuciji rješenja o poreskim i drugim zaduženjima građana, privrednih i drugih subjekata, kao i redovan transfer sredstava prema svim nivoima u okviru države. Važno je da se, posebno kada je poreska politika u pitanju, uvaženi ministre, da se mjere koje se sprovode, poreski organi ne sprovode selektivno, te da nema zaštićenih niti privilegovanih, kako je to nekada bilo ili kao što je bilo slučajeva.

Realizacija budžeta za prioritetne korisnike mora biti u punom iznosu bez obzira na procenat ostvarenja prihoda. Stanje u oblastima socijalne zaštite, brige o djeci, školstvu, zdravstvu, nameće takav tretman i to su prioriteti prvog reda. Raduju nas optimistična predviđanja, vjerujemo da su ona zasnovana na realnim procjenama našeg finansijskog sistema, te da su ohrabrujuća i za građane, da dolaze nešto bolji dani za našu ekonomiju, ali i te kako su obavezujuća za Vladu koja je predložila ovaj budžet, kao i za većinu koja će ga vjerujem izglasati.

Bez obzira na generalnu podršku načina realizacije budžeta, želim da saopštim naše nezadovoljstvo činjenicom da se neke pozicije budžeta nijesu usmjerile na pravi način, u realno ostvarivom iznosu sredstava, što će prirodno prouzrokovati da se ti projekti ne realizuju u planiranom obimu ili dinamično. Mislimo da se u nekim vrlo važnim segmentima, kao što su izgradnja važnih infrastrukturnih objekata u oblasti saobraćaja, tretmana čvrstog otpada i otpadnih voda i u najširem smislu razvoja nerazvijenih dijelova Crne Gore nije u potrebnoj mjeri posvećena pažnja i imamo zaista želju da to naglasimo. Naime, kasni sa prilagođavanjem javne potrošnje raspoloživim mogućnostima i ako smo registrovali aktivnosti u tom pravcu i to naglasili kao dobar put. Podsjećamo, planirano je deficitarno finansiranje za period 2015.godine i ako je prethodno bilo planirano da se u 2012.godini ostvari suficit mjerama ..... i budžetskog prilagođavanja rashodne strane budžeta, prije svega kroz smanjenje rashoda za zarade i diskrecione izdatke. Sa druge strane zbog lošeg menadžiranja i nerealizacije kapitalnog budžeta izostali su očekivani efekti na prihodnoj strani budžeta u ranijem periodu.

Naravno, govorimo samo o nekim nesikorišćenim mogućnostima na koje smo možda malo svi uticali. Kada govorimo o kapitalnom budžetu moram spomenuti činjenice. Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu sredstva kapitalnog budžeta planirana su u ukupnom iznosu od nešto preko 90 miliona eura. Kod Direkcije javnih radova planirana su sredstva u iznosu od 47 miliona i 291 hiljada i 500 eura, što je vrijednost projekata, a kod Direkcije za saobraćaj planirana su sredstva u iznosu od 42 miliona 973 hiljade eura. Planirana sredstva veća su za 24 miliona i 600 hiljada eura od onih iz 2013. godine. Naravno, znamo da se planiranim sredstvima ne može posvetiti puna pažnja prioritetima koje nesumnjivo koče razvoj države u svim segmentima, a to su rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori, sanacija mostova, klizišta, kosina i tako dalje na ovim putevima, investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija, revizija, eliminacija posledica elementarnih nepogoda, te izdvajanje na sanaciji klizišta nastalih poplavama, zatim izgradnja puta Plav - Gusinje - Podgorica, preko Albanije, kao jednog od veoma važnih za razvoj i za povezivanje centralnog i sjevernog dijela Crne Gore. Međutim, veoma je važno da će se dio kapitalnog budžeta usmjeriti u izgradnju nekih infrastrukturnih projekata u nerazvijenim opštinama, vodovoda i kanalizacionih sistema u Beranama, Rožajama, Plavu, problemu odlaganja čvrstog otpada u Beranama i Pljevljima, važnih lokalnih puteva i saobraćajnica, administrativnih objekata kao i nekih prerađivačkih kapaciteta, te sportskih i rekreativnih sadržaja.

Mislim da je sasvim jasno da drugačiji pristup regionalnom razvoju kroz postojanje posebnog sektora u Vladi već pokazuje da je bolje sagledavanje potreba nerazvijenih opština, te da je i mimo projekata rezultiralo sa više planiranih sredstava u budžetu. Ovome treba dodati i činjenicu da je kroz kapitalni budžet planirano značajno ulaganje u više predškolskih i školskih objekata. I ako znamo da to ni izbliza ne može zadovoljiti potrebe u mnogim mjestima dotrajalih zgrada škola i vrtića, da je potrebno više sredstava za njihovu modernizaciju i opremanje, ali je ovo ipak vrijedno istaći. Posebno me raduje kao Baranina, što će kroz kapitalni budžet biti obezbijeđena sredstva za dogradnju objekta osnovne škole u Mrkojevićima, odnosno Pečuricama, što je zbilja bilo neophodno. Mislim da je ovo jedini školski objekat u barskoj opštini koji nema sportsku salu sa više od 300 učenika, a u koji je do sada sve što je uloženo obezbijeđeno isključivo iz sredstava naših iseljenika koji žive u Americi.

Još nekoliko napomena o tekućem budžetu. Na matičnom odboru za međunarodne odnose i iseljenike dobio sam informaciju da su predviđena sredstva za širenje mreže diplomatsko konzularnih predstavništava ove godine obuhvataju i otvaranje jednog predstavništva u Luksemburgu i u jednoj od skandinavskih zemalja. Ovo nas veoma raduje, a znam da će to obradovati naše iseljenike koji su odavno u našim kontaktima, a što smo više puta govorili, upućivali ih kao zvaničnu inicijativu u Parlamentu, traži da se nešto više uradi u ovom pravcu. Takođe, mislim da je nedopustivo malo sredstava planirano za Upravu za iseljenike, pogotovu, kada se, gotovo sa svih adresa promovise aktivan odnos prema iseljenicima. Mislim, da i kroz zaživljavanje i jačanje ove institucije moramo pokazati da iskreno i stvarno, a ne samo deklarativno, želimo ojačati ove institucije koje se bave brigom o dijaspori. Takođe, neke državne institucije, odnosno institucije koje zaživljavaju važne za ostvarivanje dogovorene manjinske politike godinama funkcionišu sa polovinom projektovane kadrovske strukture zbog nedostatka novca za njihov redovan rad. Možemo tvrditi da u ovim segmentima država nije odgovorila očekivanju manjinskih naroda. Sve ove

institucije dobijaju svega oko dva miliona eura, što je simbolična suma. Pomenuću resorno Ministarstvo za manjinska prava i slobode, Fond za manjine, zatim Centar za razvoj i promociju kulture manjinskih naroda, a pogotovu Fond za manjine, sa 0,25% sredstava, koje su bile dogovorene, njihova sredstva iznose 0,15%, a isto tako veoma važna institucija zaštitnika ljudskih prava koja treba da ojača svoje kapacitete, takođe, čini nam se nije na zadovoljavajućem nivou praćena iz Budžeta ni ove, a ni ranijih godina. Međutim, nadamo se da će se u narednim, ili makar, naredne godine, kroz nešto bolju ekonomsku situaciju u našoj državi i kroz povoljniju atmosferu usmjeravati više sredstava ka pomenutim korisnicima koji su važni i za sredinu u kojoj žive manjinski narodi i za institucije koje se bave očuvanju njihovog identiteta ali svakako i za državu Crnu Goru koja njeguje ovakvo nasljeđe i koja promovise ove vrijednosti, posebno sada kada je čvrsto na evropskom putu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Mustafiću. Evo ministar. Ministre kada Vam dadem znak znači da kupite pet ili dva minuta dok dođu kolege s odbora. Molio bih kolegu Aprcovića ili Bulatovića, ako su tu da nam se pridruže, a ako ne napraviću pauzu.

Kolega Aprcović odustaje.

Riječ ima kolega Bulatović, dolazi sa Odbora borbe protiv korupcije i mi ga zbog toga pozdravljamo i uvažavamo.

Kolega Bulatoviću već ste najavljeni.

Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče. Pozdravljam gospodina ministra finansija kojem se zahvaljujem što je od jutros na odborima i što je bio na Odboru za antikorupciju gdje smo razgovarali o jednoj veoma važnoj temi.

Gospodine ministre,

Moram da Vam kažem da sam sinoć s pažnjom pratio Vaše gostovanje u emisiji "Centar" i zapazio sam neke formulacije sa kojima ću početi svoje izlaganje.

Ministar se posebno zahvalio građanima na trpeljivosti i razumijevanje za 2013.godinu. To je potpuno razumljivo zašto mora da priznanje građanima koje ova Vlada već dugo godina i preko Budžeta ekonomske politike, rekao bih, na jedan određeni način dovodi u dosta nepovoljnu situaciju. Nije se opredijelio ministar da kaže i da su građani zadovoljni za razliku od Vas, što bi Vaše kolege rekle, ali Vi imate rafiniranost, rečene su sljedeće ključne stvari i koja je poruka i od sinoć i odavde. Plate, penzije, socijalna davanja biće stabilna i redovna. To ste rekli, to je poruka koja se dobija iz redova Vlade i to je ono što zabrinjava i mene, zabrinjava i ljude u opoziciji, jer Vi šalžete poruku, čutite, dobro vam je, imaćete male penzije, koje ne povećavamo, koje će biti zamrznute, imaćete u državnoj administraciji takva, kakva su primanja, nagomilaćemo i u lokalnoj samoupravi, posebno uoči izbora, a socijalna davanja biće prilika za jednu arhitekturu afere snimak koju je Crna Gora dobro upoznala.

Juče je gospodin Knežević taksativno nabrojao koliko je kroz krizni porez takse na kartice povećanje PDV i na druge načine, odnosno kroz namete na građane, upravo se obezbijedila ta redovnost u primanjima, plus zaduživanje o kome ću Vas nešto kasnije pitati. I ove godine će biti isto, ja to mislim. Građani će biti glavni za krpljenje rupa i za održavanje onoga što se zove i socijalni mir. Naravno, gospodine ministre, ja

moram da kažem da Vi pripadate redu najstručnijih ljudi u Vladi, ljudi koji bi mogli čak da se i smatraju na neki način i vanstranačkim, jer Vas, koliko se meni čini u aferi snimak nigdje nijesam vidio i imate nezahvalnu ulogu da katastrofalnu promašenu ekonomsku politiku privatizacije i nešto što može da bude označeno kao pljačka Crne Gore, pokušavate kroz ekonomske procenete makro-ekonomske politike da ispeglamo.

Ali, ono što je jasno, građani nemaju razumijevanje ni za Vladu, ni za vladajuću koaliciju i ja moram da iznesem svoje mišljenje i sve više imaju netrpeljivost i nerazumijevanje uopšte prema političkom faktoru koji učestvuje u ovim stvarima, pa rekao bih i onima koji nijesu u vlasti.

Da Vas podsjetim gospodine ministre,

Da je prije 10 godina ova Vlada, takođe učestvovala u nečemu što se zove namet na građane ili bolje rečeno, ne zamjerite, pljačka tog slučaja, jer je bila penzionera, da ste nakon višegodišnje sudanije morali da vraćete, i na žalost mnogi od njih više nijesu bili među živima kada je morala da se ispravi nepravda. To je nešto što je neoprostivo, i te penzije su zaslužili ljudi kojima ih vi dajete. U 2013. godini moramo da kažemo, za krizni porez ste rekli sedam i po miliona, za SIM kartice 12 miliona dodatnih, povećanjem PDV-a sa 17 na 19, od 35 do 40 miliona. Povećanje akciza pet miliona, zamrznute penzije i tačno se vidi jedan usklik ekonomski žala što je došlo do 2000 novih penzionera, pa će da vam napravi neki problem za deficit kao što ste rekli Fonda PIA. Sve skupa to je 65, 70 miliona, poštovani građani Crne Gore, ovih 65 miliona nije promišljena ekonomska politika, tu ste vi da putem oporezivanja nameta na vaš život morate da plaćate opstanak ove Vlade, a Vlada pokazuje nespornost u cjelini govorim i političku volju da napravi zaokret za ekonomski koncept koji se pokazao da je koncept preživljavanja osiromašenja građana Crne Gore.

Gospodine ministre,

Jedna od mjera koju ste najavili, a koja nije kvantitativno definisana je mjera za suzbijanje sive ekonomije. Ja moram da kažem, pratio sam Vašu aktivnost prošle godine, Vašu lično, vašeg ministarstva, ili, prema tome Vam odajem priznanje Vašega tima, kako ste Vi rekli, ali mislim da je tim manje više ostao isti, mada su vođe tima promijenjene, da ste ostvarili neke rezultate i je bilo dosta kazni inspekcijeskog nadzora, zatvaranja nekih objekata koji nijesu poštovali regule i tako dalje.

Volio bih da vidim tu dimenziju i da dođemo do smanjenja poreskog duga. Znači, on je 18.02.2013.godine iznosio 354 miliona, 30.09.2013.godine 330 miliona, efekat 25 miliona i dolazimo do nenaplativih 211 miliona. Dobili smo od gospodina iz Poreske uprave o čemu se radi.

Da li je, gospodine ministre, dovoljno reći, da je to nenaplativo. 211 miliona. A šta se dešavalo godinama unazad, deceniju unazad? Ko su ti i koja je to veza i da li postoji veza između tih firmi koje su likvidirane i nekog ko je na nekom nivou vlasti. Da li je dovoljno reći nenaplativo je 211 miliona? Ovo je 211 miliona u odnosu na ono što ste uzeli od građana neuporedive kategorije, samo ako uz te cifre dodamo od 211 miliona garancije KAP-a, iznose koji su otišli na osnovu te korupcije, "Telekom" sedam i po miliona evra, otišli su u džepove i sada moramo da čitamo u novinama da neki od potencijalnih aktera za koje osnovano sumnjamo da su koristili tu korupciju su sada biznismeni, bave se razvojnim projektima, manjeg ili većeg obima. I evo najnovija stvar. U ponedjeljak ćemo imati kontrolno saslušanje, ako dođe vrhovni državni tužilac, jer nešto on ne voli da dolazi u Skupštinu, je samo pet miliona država oštećena kupoprodajnim ugovorom. Imate koliziju stavovima bivšeg premijera i predsjednika za

privatizaciju i aktuelnog ministra unutrašnjih poslova. Ovaj jedan kaže to je spektakularan posao za specijalnu antiterorističku jedinicu, a ovaj drugi kaže da je štetan ovaj posao. To je kao ona dilema da sada rješavanje spora između DPS-a i SDP-a putem dokapitalizacije "Elektroprivrede", o čemu je juče govorio gospodin Medojević, se može tumačiti na ovaj ili onaj način. E sada, pozdravljam stav gospodina Lakićevića iz Poreske uprave da češće se obraće Parlamentu i da poreski dug od 119 miliona koji je naplativ da vidimo kako ta dinamika ide. Ali, nije dovoljno reći dođimo ovdje, nego da vidimo gdje su opstrukcije, kako to može da se rješava ja mislim u ovom trenutku. U Vas imam povjerenje da ćete Vi gospodine Žugiću, bez selektivnosti postupati i prema prijateljima Vaših prijatelja iz vladajuće strukture. Ja imam uvjerenje u to i mislim, gospodine Kneževiću, da mogu da kažem i uvjerenje naše grupacije nas trojice ovdje koji smo dio Demokratskog fronta, ali ćemo vas pratiti i neće nam uopšte smetati da veoma jasno kažemo oko toga. Preskačem ipa fondove. Vrijeme ide i neke druge stvari, ali želim da Vam kažem sljedeću stvar. Crna Gora je na žalost država čija Vlada obezmišljava, čak i gazi neka temeljna opredjeljenja u Ustavu.

Prvo, to nije država socijalne pravde, kada pogledamo sve stavke u Budžetu, nego socijalne nepravde i socijalnih davanja i osnove za aferu arhitekture snimak vidjeti kapitalne izdatke, vidjeti socijalni dio Budžeta.

Član 2. Vlast nije stvorena na slobodnim izborima, o tome neću da govorim, ali član 82, tačka 18, volio bih da oko toga malo popričamo. Skupština a ne Vlada odlučuje o zaduživanju Crne Gore. Za 2014. godinu Vlada se može zadužiti za 240 miliona evra, za finansiranje deficita, finansiranje duga i tako dalje. Vi ste ministre, kao jedan, već sam rekao od najstručnijih u Vladi, koji mora da sanira promašaje koji su bili i sinoć rekli da ste balansiranjem dinamike uzimanja kredita uštedeli 10 miliona. Slaba utjeha, ali i to pozdravljam, 10 miliona po 10 miliona znači puno, ali je 240 miliona veoma problematično, da li je moguće da se prenese na Vladu. I ne samo to.

Ovdje se govorilo o auto-putu. Priča o auto-putu postaje dosadna. Najave koje se tiču otvaranja, presijecanja vrpce i sinoć ste rekli, to je aproksimativni datum, februar možda bude, a možda da ne bude, što bi rekao naš narod, ali, Vlada se može zadužiti do visine od 800 miliona evra kod Kineske Eksiv banke. Ovdje ću da Vam kažem jednu stvar. Ja ne sporim potrebu auto-puta, ali postavljam pitanje.

Da li se ovdje prepliću partijski interesi DPS-a i SDP-a, dvije partije? Sada ću da Vam kažem zašto. KAP je uništen koji je opustošio Crnu Goru. Usvojili smo nakon svega toga zakon u Skupštini glasovima manjeg koalicionog partnera, ne glasovima DPS-a i potencijalo ustavnom žalbom kod Ustavnog suda. Isto tako kao što smo sada usvojili Zakon o Kombinatima aluminijuma mogli smo da ga usvojimo prije 10 godina, kada je predlagala jedna grupacija u kojoj sam ja bio na čelu da se to zakonom riješi. E, sada i sve da Vi to možete da uradite, ja mislim da to nije po Ustavu, a da može da proizvede štete za Crnu Goru. Moje nije retorsko pitanje nego suštinsko pitanje i sve da to pripada Vladi, zar ne bi bilo logično da Vlada dođe ovdje i da obrazloži, zatraži i elaborira. Zašto i to pitanje auto-puta ne bude ranga veoma značajnog? Zašto kažem da se možda ne prepliću interesi? Zato što je resorno ministarstvo van partije koja je većinska u Vladi.

Gospodine ministre,

Pročitao sam sve elaboracije, procenite, brojeve i tako dalje. Dobro je, projekcije Vam se ostvaruju, rast u 2013. je 2,6%, rast u 2014. je 3,6%, da će se nezaposlenost smanjiti obrnuto proporcionalno u veličini nezaposlenosti, očekujete direktne strane

investicije i tako dalje. To samo po sebi ne znači ništa, ali ja želim ovdje ne Vama, nego crnogorskoj javnosti samo da dam sljedeće stvari.

Prvo, uz ovu priču rasta bruto društvenog proizvoda, koji sam po sebi ne znači da može doći do radikalnih ekonomskih promjena, možemo da kažemo sljedeće. Da raste siromaštvo građana i da je veliki jaz između bogatih i siromašnih. Prije nekoliko dana vaš MONSTAT je objavio da je 2012. stopa siromaštva bila 11%, 2011. 9,3%, 2010. 6,6%, 2012. oko 70.000 građana ispod linije siromaštva, pri čemu moramo da kažemo da se ona mjeri sa 182%, postoji metod usklađivanja, ako to povećamo samo za 5% da nije 182%, nego 5% na to je blizu 100.000 građana u toj zoni. Znači, želim da kažem da, ipak se nalazimo u zoni velikog siromaštva, velikog broja građana, onih za koje Vi nijeste rekli da nijesu zadovoljni i zato ste rekli da nijesu zadovoljni, ali da su trpeljivi, ja mogu da kažem da jesu, možda su izgubili vjeru u mnogo čega u ovoj državi. U svemu ovome morate da znate, a Vi to znate, da u ovoj strukturi nezaposlenih najgore prolaze domaćinstva gdje je nosilac penzioner, kojima ste zamrznuli penziju i gdje je nosilac domaćinstva, gdje je više od pet članova domaćinstva i vrlo kratko jedna rečenica.

Govorite o zaposlenosti i nezaposlenosti sve sam pročitao projekcije, rekli ste gospodo u građevinarstvo idete da radite, ali nećete u građevinarstvo dolazi strana radna snaga, pa se onda žalite odliv kapitala, idite u ugostitelje, to je druga struktura. Prije mjesec dana, preko 10.000 ljudi sa fakultetom su na Zavodu za zapošljavanje. 4.000 je prošlo u jednoj godini na obuku, dali ste devet miliona i sada se još računa sedam miliona. Uzmite i izračunajte da li je racionalno za nešto što u suštini nije stručno usavršavanje, nego više liči na kupovanje socijalnog mira i gajenje iluzije, da razgovaramo o sistemu. Među ovim nezaposlenim blizu 300 je magistara i 12 doktora nauka i ono što je tragedija ima dva ispod 25 godina doktora nauka. Lojpur je na Odboru za evropske integracije, to je vaša statistika, je na Odboru za evropske integracije kada smo razgovarali o pregovaračkim pozicijama na nauku, obrazovanje, ja ću da zaposlim sve te doktore koji su bez posla. Ja sam rekao, nemojte da se zalijećete profesore, nije da ih nema, ali, ipak, neko ko pregovara sa Evropskom unijom, e sada možda Vam neće odgovarati stav. U pripremi ovoga pročitao sam gospođu gospođu Đurović, ona je ekonomista - profesor na Ekonomskom fakultetu ona kaže da nije mnogo visoko-školaca u Crnoj Gori, nego da mi imamo problem osmišljavanja projekcije razvoja balansa između svega onoga što je neophodno da se osmisli i na kraju rekla je ono što i Vi i ja dobro znamo, a to je da čitavog života moramo da ulažemo u sebe i naše obrazovanje.

I na kraju gospodine potpredsjedniče,

Kao član Odbora za evropske integracije i predsjednika Odbora za antikorupciju, poglavlje 23 i 24 vladavina prava, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala imamo teške ocjene Evropske komisije. Gledao sam Budžet, ne mogu da dođem u ovom Budžetu do broja zaposlenih koji će biti u tim službama, institucijama, neko je dao, neko nije. Dobićemo kada bude završni račun za 2013. godinu sa prosječnim platama, ali možemo da kažemo u MUP-u, na primjer ima 51 milion za program Uprava policije i 4.765 zaposlenih. Ja sam izračunao grubo aproksimativno, nećete mi zamjeriti, 120 miliona ide za te organe koji se bave vladavinom prava, jer ako smo zemlja vladavine prava, je li malo ili nije ja ne znam, ali je rekao gospodin Konjević, imamo dosta para za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Gospodin Konjević je rekao na Odboru za bezbjednost i ja mu, pravo da vam kažem, vjerujem. Vjerujem da ima dosta para, a onda ko nema para šta fali, jer su najteže ocjene u Izveštaju Evropske komisije vezano za to pitanje. To pitanje jeste da je korupcija i dalje rasprostranjena, korupcija na visokom nivou i ako neko u ovoj zemlji misli da Brisel specijalno u Crnoj Gori neće dati dodatne uslove konkretne, ako je Hrvatskoj dao na kraju pregovora i završeno je hapšenjima najkrupnijih, kod njih premijera, ako je Srbija, koja od 21.januara 2014.počinje pregovore, morala da riješi 24 privatizacije. Gospodin Aleksandar Vučić je rekao da privodi 24-ta.

Gospodine ministre,

Ja vjerujem da se to Vas neće ticati, ali će se ticati toga da će ova Vlada morati da donese odluku za borbu protiv korupcije na visokom nivou, a ta odluka je borba protiv onih koji su u vašim redovima, u vlasti. Zato sam shvatio poruku gospodina Konjevića, imamo para, nemamo volju, imamo volju al' nemamo odluku, a kada će odluke biti, evo sada smo na Odboru za aintikorupciju, Vi ste razgovarali oko toga. Moram da kažem.

Vrhovni državni tužilac je u aferi snimak postupao isključivo po krivičnim prijavama MANSA, nadalje - KAMP Zlatica, formirao predmet na osnovu prijave MANSA. Mene kritikuju iz nekih djelova vlasti, a zašto pozivate pedstavnike MANSA. Na žalost, zato što predstavnici MANSA rade ono što ne radi vrhovni državni tužilac.

I na kraju završiću sa ovim. Odbrana. I tu želim da kažem po pitanju neodgovornosti. Znači 120 miliona za vladavinu prava plus odbrana 40 miliona.

Gospodine ministre, Ne znam da li ste znali, ali prije 2010.godine donesen je strategijski pregled odbrane. Jedan ministar je dao strategijski pregled odbrane, 2013. drugi ministar kontra, radikalni stav. Pa možemo li da se igramo s tolikim milionima u jednom veoma značajnom resoru. Ja mislim da ne, a pri čemu mislim da, ako je projekcija 3.000 vojnika formacijski, prvog, a 1.900. drugog, to su strašni promašaji. Mogao bih o tome više da govorim, a unutar vojske Crne Gore je prosječna plana 430 evra za 2012.godinu. Naravno, gospodine ministre, ako bih ocjenjivao Vaše napore u nekim stvarima, ja bih rekao da oni zaslužuju pažnju, ali pošto pripadate vladi koju mi želimo da političkim, demokratskim sredstvima srušimo, ovaj Budžet je odraz kompromisa između vas unutar vladajućih struktura.

I na kraju. Ono što mene interesuje jeste, ko će glasati za ovaj Budžet? Kada vidimo koja je to većina. Onda bar, mene što se tiče, govorim u moje ime, evo tu je i lider našega Fronta, gospodin Lekić, ali ja govorim u moje ime i zalagaću se. Meni će biti jasno da, ako ovaj Budžet dobije pored DPS-a većinu, da neke priče o razlikama ja u njih teško mogu da povjerujem, ako mi drugačije ne kažu, jer priče o korupciji, neznanju, o ekonomskoj neslozi i tome slično će panuti u vodu, ali vidim da ste na dobrom putu da dobijete većinu za Budžet, ali kao majstori politike održavanja na sceni, vjerovatno vidim i pokušavate da tražite i dodatnu većinu u Demokratskom frontu. Sigurno tu većinu ne možete imati. Imaćete velikog i snažnog protivnika. Hvala gospodine potpredsjedniče što sam prekoračio dva-tri minuta.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nije to zbog slabosti moje prema Vama kolega Bulatoviću, nego zbog sadržajnosti Vaše priče. Ministre, hoćete li?

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem se gospodine Raduloviću. Želim da se osvrnem na nekoliko teza koje je poslanik Bulatović dotakao tokom njegove diskusije o Budžetu, odnosno Predlogu budžeta, kao, rekao bih najvažnijem Zakonu o fiskalnoj politici, kao zakonu koji je sinteza svih sektorskih politika, kao zakonu, kako reče gospodin Strahinja Bulajić, budžet svega i budžet svih nas. Da li je Budžet adekvatno pripremljen i da li je mogao biti bolji? Vjerovatno da. Uvijek postaje prostor poboljšanja, a onako kako ste citirali profesoricu Đurović, rekao bih da svako od nas svakodnevno treba da radi na unapređenju, na poboljšanju, obrazovanju, edukaciji. Ja se, maker, tako postavljam u odnosu na moj posao i na moju odgovornost i moje obaveze.

Dotakli ste gospodine Bulatoviću nekoliko važnih tema i građana, i penzionera, i poreza, i nameta, i zaduženja, i troškove kamata i strukturu samog Budžeta. Odgovoriću Vam na ono što smatram da je potrebno i zbog Vas, i zbog naše javnosti. Dakle, ja sam se zahvalio građanima po više osnova. Ne bih se složio sa Vama da je u pitanju rast nepovjerenja. To je pitanje izbora i pitanje onoga što građani sami u izboru u slobodi izbora urade.

Da li je dovoljno u ovom trenutku imati redovna lična primanja, penzije, zarade, socijalna davanja? Ja mislim da jeste i nije sporno gospodine Bulatoviću, da se sva javna potrošnja finansira iz nameta. Nameti su i porezi, i doprinosi, i takes, i prirezi, i čitava lepeza javnih prihoda, ali Vi ste govorili ... (Prekid)... , novi nameti koji se tiču više stope PDV-a, zadržali smo nižu, znači, čuvajući tu socijalnu ranjivu kategoriju kroz proizvode koji se nižom stopom oporezuju, povećali višu i izveli aproksimaciju da će povećanjem stope PDV-a sa 17% na 19%, da će se ostvariti oko 25 miliona eura više javnih prihoda i prilika je da upravo to komentarišen. Dakle, ona je važila u drugoj polovini ove godine, nakon isteka šestog mjeseca, što daje za pravo da je po tom osnovu, u dijelu novih nameta, ostvareno dvanaest I po miliona eura, aproksimativno svakako.

Takođe, od taksije orijentaciono ostvareno oko 13 miliona eura i pitanje je koliko smo otvorili od kriznog poreza. Ja zaista, mislim da je tu možda najmanji učinak i da se u tom dijelu treba razmišljati o toj mjeri koja bi se u najranijem roku dokinula. Zašto ovo ovako saopštavam? Iz prostog razloga što i pored svih novih nameta koje smo uveli, naša poreska politika je i dalje jako konkurentna. Stopa PDV-a je možda najmanja u regionu. Ne možda nego sigurno. Nivo poreza na zarade, ako se eliminiše krizni porez, ja očekujem vrlo brzo, takođe veoma konkurentne poreske stope. Cilj nam je da imamo i konzistentnost i konkurentnost i ono što je neophodno kako domaćim, tako i stranim investitorima predvidljivost i izvjesnost za njihova ulaganja.

Dotičemo i penzionere. Dakle, sada sumiram samo da su efekti novih mjera aproksimativno, takođe, oko 28 miliona eura. Sve ostalo, a očekivanja su naša da ćemo i u decembru mjesecu naplatiti danas, čini mi se, ne ispunjavamo plan, ostaje nam dva dana koja su najizdašnija tokom cijele godine, da ćemo prekoračiti plan naplate javnih prihoda gospodine Bulatoviću i da ćemo imati po tom osnovu preko 110 miliona, govorim o očekivanjima eura, više nego u uporedom periodu prethodne godine, što znači da je dominantan rast vanrednih prihoda posljedica suzbijanja zone neformalne ekonomije i njenog uključivanja u legalne tokove. I to je uspjeh o kojem ste i Vi govorili, ja Vam se po tom osnovu zahvaljujem. Ja mislim da ćemo mi nastaviti sa tom konzistentnom poreskom konsolidacijom bez dodatnih tereta po građane i stanovništvo.

Pezioneri, Vi ste to nazvali pljačkom, a ja sam bio tada poslanik u Parlamentu i kazao sam da se tada radilo o neadekvatnom usklađivanju ... penzija. Na sreću, došli smo do sudskog poravnanja, sjećamo se te aktivnosti i nadomjestili penzionerima ono što je izostalo u njihovim pravima u periodu jednoipo godišnjeg neusklađivanja vrijednosti penzija.

Takođe, treba reći, da penzije nijesu dovoljne i da je to i po meni socijalno najranjivija kategorija stanovništva u Crnoj Gori, posebno onaj dio koji ima ispod prosječne penzije i ako imamo i one koji su zasluženo sa većim nivoom penzija, po osnovu svog minulog rada. I moram reći da razumijem i Vašu brigu, ali i moj stav. Ta mjera bi trebala prva da bude dokinuta, prva se eliminisati iz mjera koje smo imali u procesu prilagođavanja, ali i ovo da kažem, da se penzije usklađuju po postojećoj formuli na osnovu dva parametra. Jedan je indeks rasta troškova života, a drugi je rast zarada. Jedan primjer ću takođe navesti. U posljednja dva mjeseca, gospodine Bulatoviću, deflaciju, znači obrnut ... od inflacije. Imamo takođe, u odnosu na 2012. kada je inflacija iznosila 4,1%, u ovoj godini procjena je oko 2,5%. Ako je bazni decembar, u odnosu na decembar imamo pad cijena. I ako se još desi da su zarade na istom nivou, onda je proces usklađivanja ono što ne znači da su penzioneri izgubili, ali svakako da ćemo raditi i na novoj formuli i na novim izvorima, nastojati da ti izvori budu ne novi teret građanima, nego oni nefiskalni izvori koji će da osnaže održivost Fonda PIO, likvidnost i svakako ukupnu fiskalnu održivost.

Oko sive ekonomije, ja sam saglasan sa Vama i ja to ponavljam javno. Uvijek ćemo raditi ne selektivno, imamo mi svi prijatelje u sistemu koji generiše sivu ekonomiju i uvijek bih rađe uradio to prema prijatelju koji ne poštuje pravila plaćanja poreza, jer od tog poreza mi svi živimo ovdje, zato kažem da je Budžet svih nas. Nije samo ministra finansija, nije samo Vlade, nego svih nas. Da li je dobar? Slušam pažljivo, bilježim kritike, bilježim sugestije i nadam se da ćemo kroz ta stalna poboljšanja o kojima sam govorio doći do faze da Budžet ipak bude u svakoj etapi donošenja za nijansu makar bolji, za nijansu pravedniji u smislu adekvatne raspodjele ograničenih resursa kojima Crna Gora raspolaže.

Nekolika još komentara htio sam da uputim gospodinu Bulatoviću, vezano za poreski dug. Ja mislim da je kvalitet da smo mi na većem nivou transparentnosti objavili i takozvane crne liste, bijele liste, poreski dug, njegovu strukturu i da ćemo se time baviti u procesu naplate. Sam proces transparentnosti, po meni je najbolji lijek za ono što su bili problemi prethodnog perioda u dijelu poreskih potraživanja države i međusobnih plaćanja pravnih lica.

Oko zaduživanja.

To je tema kojoj želim da se posvetim u punoj mjeri. Bila je takva priča i takvi predlozi na samom matičnom odboru kada je u pitanju Budžet, da li bi ministar finansija trebao da dođe po svakoj iteraciji ovdje u Parlament, da Parlament odobri ili je dovoljno da Parlament kroz Zakon o Budžetu odobri pravo zaduživanja? Ja mislim da je rješenje negdje u zdravom kompromisu. Kako i na koji način?

Predlažem da se ovo što je u Budžetu, ja se nadam da će Budžet proći, i vjerujem da ono što radimo ima prohodnost u Parlamentu, zaista vjerujem i predlažem da se po tom pitanju predloži iz svake političke partije po jedan predstavnik da radeći na zaduživanju u segmentima, jer mi radimo, kako ste kazali dobro, gospodine Bulatoviću, na dobroj dinamici zaduživanja. Zašto bi smo se zadužili početkom godine, a imali sredstva neokamaćena do kraja za potrošnju, a istovremeno plaćali kamate po tom

osnovu. Dobra dinamika traži veće napore, veću posvećenost, veće rizike svakako, ali i daje štednju. Predlažem da svaka parlamentarna partija da svog predstavnika i sa mnom u timu radimo u svakoj iteraciji, kako bi imali punu transparentnost u procesu zaduživanja, posebno u dijelu cijene zaduživanja. Ja mislim da je to rješenje i da takvu informaciju dostavljamo Parlamentu uvijek ovdje. Ja govorim o ovoj Vladi. Dobro došli u ovu Vladu kod mene da pogledate svaku fazu procesa zaduživanja i da imate uvid i predloge, gospodo. Ako neko može naći povoljniji izvor, a zašto da ne.

Auto-put i ostali projekti su ono što će generisati snažniji rast. Makro-ekonomski parametri koji su dati u samom aktu Budžeta su temeljeni na bazi razvojnih projekata, da ne ponavljam previše, turizam, energetika, poljoprivreda, ruralni razvoj, infrastruktura, saobraćaj. Sva ta silna ulaganja će generisati izvjesno veći rast i razvoj, omogućiti veći stepen zapošljavanja, doprinijeti, upravo o onome što ste Vi govorili kroz podatke MONSTAT-a da se smanji ta stopa siromaštva koja se zvanično tretira i po meni omogućiti kreiranje ili stvaranje čvrste osnove za rast i plata, i penzija, i za rast zaposlenosti. Zahvaljujem se profesore i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama ministre.

Izvolite Bulatoviću, nemojte mene potrošiti, pošto Vi i ja veoma slično mislimo. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče,

Ja sam mislio da će završna riječ pripasti gospodinu profesoru doktoru Branku Raduloviću, vezano za ovu temu, tako da ćemo to proceduralno riješiti do kraja.

Krenuću od ovoga pitanja zaduživanja.

Nijesam ja to slučajno komentarisao. Sjećam se ja gospodine ministre, kada je nekada uži kabinet Vlade donosio odluke o kupovini aviona, kamiona, milionski iznosi, ni Vlada, nego Uži kabinet. I sada iz tog ugla bi trebali da kažemo da smo napravili iskorak. Ne. Nijesmo napravili iskorak. Sada smo u pregovorima sa Evropskom unijom, gdje je pitanje, recimo državne pomoći Kombinata aluminijuma prema posebnoj pozornosti da ne govorim o drugim stvarima.

Prije desetak godina, ovdje u ovom domu grupacija koju sam ja tada predvodio je tražila da se zakonom riješi pitanje privatizacije Kombinata aluminijuma, zakonom. Ne, to je radila Vlada i uradila je mnogo stvari koje su opšte poznate, pa i sinoć smo imali prilike da čujemo na jednoj televiziji neke ocjene, neću da ih komentarišem, nema potrebe da to unosimo sada, ali je činjenica da je posle velikog promašaja privatizacije. Ja nijesam vidio neke razvojne cikluse od toga što su Rusi bili u Kombinatoru aluminijuma, na kraju ovaj Parlament je u drugom pokušaju izglasao Zakon o Kombinatoru. Ja toliko mogu da shvatim i kao političar, i kao čovjek koj je završio nekakve škole, ne bilo kakve, kako se postiže zamajac za razvoj. Ja ne sporim da jedna racionalna izgradnja auto-puta daje brojne benefite, ali zamislite sljedeću stvar. Da se zadužimo za ovih 800 miliona pa zastanemo negdje, a razne kompanije koje su bliske, bliske ljudima iz Vlade, a zna se koji su, mogu da ih pomenem nema nikakvih problema, ali ne želim sam sebe da na neki način prljam, pominjući ta imena, kupe bagere i ostale građevinske mašine i mi njih izfinansiramo i stanemo na pola puta. Zato je priča o zaduživanju vezano za auto-put priča o auto-putu, nacionalna priča. Priča za ovaj

Parlament i za tehničku i pored tehničke Vlade i zato sam i to rekao, ali Vi ste opredijelili 800 miliona u Budžetu i Vlada se može zadužiti. Ne, u Zakonu o Budžetu piše: Vlada se može zadužiti do 800 miliona i u prvoj godini zna se koliko i tako dalje i 240 miliona je rečeno zaduživanje. To sve kada pogledamo, to će, ako ne bude efikasno, ako bude promašaj, kao što je bio promašaj za vrijeme Vaših prethodnika i ranijih vlada ići preko građana Crne Gore. Poenta čitave priče jeste, sve lijepo zvuči svaki projektovani rast bruto-društvenog proizvoda i zato sam izveo neke od ovih podataka i ukazujući ogromne cifre za koje je oštećena ova država i onda idemo i vadimo zadnji euro građanima, koji nemaju, iz džepa. O stopi siromaštva sam govorio da je stotinu hiljada ljudi, bez ikakvih problema, ako je 190 evra na mjesečnom nivou za njih je dodatni namet ..., i Vi ste ovdje obrazložili, elaborirali, Vi ste to vispreno uradili. Međutim, ljudi ne slušaju to. Oni znaju koliko imaju novca, oni znaju da teško žive i njima ne treba da daju ove procenete, oni znaju kako je sve to. Mi smo imali prilike da u izbornim kampanjama u ovim gradovima, gdje neprikosnoveno DPS pobjeđuje i slavi pobjedu, da je tamo pet eura mnogo, da je tamo lažno obećanje neko ko može da završi nešto, ustvari uslov za pobjedu, pa nećemo to da radimo. Poenta čitave priče jeste da moramo voditi računa o tome da budemo država socijalne pravde, Vi ste govorili o Vašim naporima kako da zakrpite Budžet da sve ovo funkcioniše, a ja sam o promašenoj strategiji u oblasti odbrane jednog ministra 2010. i drugog ministra, a to je svake godine 40 miliona, pokazao, pa možda mi možemo rasformirajući neke službe da namaknemo 100 miliona, jer one samo štete državi, ugledu države i nanose vama muke da možemo da razgovaramo na pravi način. Naravno, to se neće uraditi, jer Agencija za nacionalnu bezbjednost je neophodna određenoj političkoj garnituri da vas prisluškuje. Određene službe u MUP-u, nadam se dolaskom Konjevića da to neće biti tako, takođe, i tako dalje i tako dalje. Građane interesuje kad govorimo o Budžetu kako smo ga mi rasporedili, jer oni znaju da iz određene porodice koja je bliska toj i toj u državnom organu tom, u drugom organu, trećem, rade ovi, oni i tako dalje. Ja sam govorio i o platama koje smo imali.

Dakle, gospodine ministre, poenta je upravo u tome da mi moramo radikalno da promijenimo odnose, a prije svega da gonimo one koji su opljačkali Crnu Goru. Crna Gora je nemoćna da 41 milion evra koje je privremeno oduzela od Šarića i Kalića, privremeno, valorizuje, jer to je imovina iz kriminala, imamo problem. Imamo problem, između ostaloga, zato što je presuda na Višem sudu pala u odnosu na, ne Višem, nego Viši sud je presudio, Apelacioni je vratio i oborio sve to, zato nam ukazuje Evropska komisija. To nije 41 milion, to je puta tri kad postanu pravosnažne. I to je za jedan broj takozvanih visoko pozicioniranih koji su kreirali ovu politiku ili učestvovali u ovoj politici veoma značajni. Ja nijesam zato da mi jurimo jedni druge, ali hoću da vam kažem ekonomski koncept se mora sasvim sigurno promijeniti i mora se zavesti vladavina prava. Zato možda nekome izgleda priča da je više u političkom domenu, ne, ja se zalažem za potpune suštinske promjene. I ovo što sam citirao gospođu Đurović, ja sam to citirao naravno, to može i iz drugog ugla da se pogleda, ali ova zemlja mora da postigne ovdje suštinski i pravi konsenzus, ali toga nema, gospodine ministre, dok je vladajuća struktura DPS, a vidjećemo ko će da im da većinu sada, a za Demokratski front, kada vidimo koja je to većina napravićemo analizu pa ćemo zauzeti stav. Vi ste nama glavni politički protivnik dominantan, ne amnestiramo vašeg manjeg koalicionog ... uopšte, jer u svim stvarima koje Vas kritikuju bili su Vam vjerni saučesnik i saputnik do prije pola godine. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Bulatoviću.

Kolega Pavlović je bio danas na odobrima i to ćemo da uvažimo. Izvolite kolega Pavloviću.

KOČA PAVLOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, vrlo kratko. Hvala Vam za ovo pet minuta koje ste mi dali. Vrlo kratko želim da iskoristim prisustvo ministra ovdje i da mu se obratim sa jednim apelom.

Ja nijesam stvarno nikakav stručnjak za Budžet, ali nema ni potrebe nakon brojnih rasprava mojih kolega, koje su mislim bile vrlo obuhvatne, vrlo jasne, vrlo precizne, u kojima je saopštena pozicija Demokratskog fronta, u kojima je saopšteno naše gledanje na problem koji se zove državni Budžet, na problem koji se zove ova Vlada koja vlada toliko dugo. Dakle, mi smo vrlo jasno saopštili, to jest moji prethodnici, da nemamo nekakve prevelike nade od ove Vlade, neko više, neko manje. Mi možda čak i najeksplicitnije smo rekli da ne mislimo da se ovdje može bilo šta kvalitativno promijeniti dok ne dođe do smjene ove vlasti, da ova vlast vodi jednu nakaradnu, raspikućnu ekonomsku politiku, da je neophodna jedna radikalna promjena ekonomske politike, da ne možemo ni očekivati razvojni nikakav budžet. Uostalom ova je prava slika stanja u vašoj partiji u vašoj Vladi, i tako dalje. Neću o tome govoriti, moji prethodnici su vrlo precizno o tome govorili, vrlo argumentovano ukazali na probleme koji nas očekuju, ukazali na jednu pogubnu praksu koja nas je osiromašila u prethodnih nekoliko godina, praksu kojom smo otvorili vrata raznim bjelosvjetskim špekulantima, pretvorili naš Budžet u švedski sto iz koga su vukli raznorazni deripaske potpuno, da kažem bez ikakvog osnova, raznorazne pare. Mislim da će i danas biti ukazano na to, da je ta praksa sada animirala i neke druge, pa imamo sada i neke nove najave da će neki Grci, čak sa nekim arbitražnim zahtjevima krenuti opet neke pedesetine miliona, desetine miliona i tako dalje, dakle sve je to na dušu ovoj vlasti i Vašoj Vladi gospodine Žugiću, i ako Vas doživljavam na jedan specifičan način unutar te Vlade, a sada ću Vam reći zašto.

Dakle, ja sam imao dilemu da li kao neko ko nije nikakav ekspert za Budžet, da li da govorim kao obični građanin, dakle da ukažem na razočaravajuće, obeshrabrujuće i neke sramotne stvari za nas obične građane, da se iz Budžeta namiruju razno-razni Vulevići i tako dalje, htio sam u suštini da raspravljam o onome dijelu Budžeta koji se tiče Ministarstva pravde i o tome koliki dio para preko toga Ministarstva se isplaćuje nekim ljudima koji su bili navodno zbog vrlo lošega rada našeg pravosuđa i tužilaštva, na kraju su završili, sa jedne strane su prepoznati u javnosti kao notorni kriminalci, a sa druge strane u ovom sistemu su završili kao neko ko se iz Budžeta naplatio stotine hiljada eura, zbog loših nepravednih odluka naših sudova i našeg tužilaštva.

Htio sam, takođe i kao opozicioni poslanik, kao neko ko se nadao da postoje, prepoznavao neke pozitivne procese za Crnu Goru u činjenici da imamo jednu disharmoniju unutar te vladajuće koalicije, imao neka ne prevelika očekivanja prema jednom, da kažem distanciranju SDP-a od ove zaista pogubne, razorne politike koja je Crnu Goru osiromašila, politike koju vodi DPS. Dakle, kao takav jedan opozicioni poslanik, prosto sam osjetio potrebu da se oglasim o ovoj tački dnevnog reda i povodom ovoga frapantnog amandmana, gdje se dan prije usvajanja Budžeta

odjednom pojavljuje amandman SDP-a i nudi se tamo neka pogodba od 50 miliona, koja treba opet 50 miliona tamo da prebaci nekim bjelosvjetskim prevarantima.

Imao sam utisak, to sam čini mi se i Vama u privatnom razgovoru rekao, stekao sam utisak da je Đukanović na Žabljaku juče malo glasnije zagalamio da bi bilo i 100 miliona, a ne 50. Htio sam i o tome da pričam, htio sam da pričam, uostalom i kao član Odbora za evropske integracije, da kažem iznenađen činjenicom da je u programu evropskih integracija Ministarstva za vanjske poslove i evropske integracije došlo do smanjenja sredstava, a mi ulazimo, da kažem, u vrlo intenzivnu fazu procesa pregovaranja sa Evropom. To sam htio sve da govorim. Međutim, od svega toga sam odustao, gospodine minister, i odlučio da iskoristim Vaše prisustvo ovdje za jedan apel.

Juče smo, koleginica Kalezić, profesorica Jelisava Kalezić i ja javnosti prezentirali jedan potencijalno koruptivni ugovor koji je napravljen od strane Fonda zdravstva, Ministarstva zdravlja, Kliničkog centra Crne Gore, kroz koji je omogućeno jednome čovjeku tamo, angažovanom stručnjaku doduše, da dobije milionski iznos za nekolike godine angažmana. Taj ugovor je gospodine Žugiću, tajni bio. Ja sam ovdje u ovome domu, a mislim da je gospodin Radunović, upravo odgovarao sa mjesta na kojem vi sada sjedite. Pitao ga - da li postoji ugovor neki, po kome dotični hirurg dobija ekstra pare preko plate koju dobija kao zaposleni za stalno, direktor Kardio centra. I on mi je eksplicitno rekao da to nije tačno, da ne postoji. Mi smo juče prezentirali taj ugovor, gospodine Žugiću. Crna Gora je oštećena za gotovo milion eura kroz taj ugovor. Taj ugovor smo dobili iz suda, gospodine Žugiću, ove države. U sudu ove države se pojavio taj ugovor kao dokazni materijal u postupku kojim taj gospodin uz podršku advokatice, čuvene "prve sestre" pokušava da naplati 200.000 eura za jednu godinu za koju mu nije isplaćeno jer je u Kliničkom centru Crne Gore došao novi direktor, koji neće da plaća takve koruptivne ugovore. Ovo vam sve govorim, gospodine Žugiću, ne samo zbog toga što je zaista sramna činjenica da je ovdje, u ovom domu, jedan ministar svjesno obmanjivao poslanika crnogorskog Parlamenta, opoziciju, i kompletnu crnogorsku javnost, iako je on potpisao taj ugovor, nego zbog toga što sam juče i danas, nakon te pres konferencije dobio nekoliko poziva, danas sam dobio informaciju od nekoliko kolega iz crnogorskog parlamenta, da postoji cijela jedna lepeza takvih ugovora u Ministarstvu zdravlja, u Kliničkom centru Crne Gore, u Fondu zdravstva, na Univerzitetu Crne Gore kojima se desetina miliona eura odlivaju iz ovoga budžeta. Sada, gospodine Žugiću, želim da uputim vama sljedeći apel. Kao što znate mi smo juče rekli, Demokratski front, će insistirati da gospodin Krivokapić, kao neko ko je dužan da zaštiti dignitet ovoga parlamenta, mora insistirati kod Vlade Crne Gore da se ustanovi odgovornost ministra Radunovića. Mi smo čak juče pomenuli i tu mogućnost da ćemo tražiti od gospodina Krivokapića da suspenduje održavanje posebnih sjednica sa poslaničkim pitanjima dok se god to ne raščisti. Čemu postavljati poslanička pitanja kada ministri svjesno obmanjuju bez ikakve sankcije. Ali ono što sam htio da uputim, kao apel vama je sljedeće. Vas doživljavam kao jednog čovjeka koji ima jednu, da kažem, profesionalnu kulturu, malo drugačiju od ostalih u Vladi. Gospodine Žugiću, rekao sam već da su moji prethodnici vrlo jasno rekli da ovaj budžet koji je ovako napravljen, koji je napravljen da pokrpi raznorazne rupe, da zadovolji raznorazne apetite ljudi iz samoga vrha Demokratske partije socijalista i apetite njihovih takozvanih strateških partnera, da taj budžet ne može se nazvati budžetom jedne ozbiljne, demokratske, evropske države i da nama ne treba računovođa. Čini mi se da je gospodin Medojević upravo govorio o tome. Nama ne treba računovođa koji će papirima

pokriti to raskubanje, tako da kažem, tih narodnih para, nego nam treba jedan ministar koji će napraviti jedan budžet koji će garantovati ili pokušati da ostvari izlazak Crne Gore, omogući izlazak Crne Gore iz ove zaista teške ekonomske situacije.

U tom smislu, gospodine ministre, molim vas da ne padate u grešku u koju su padali vaši prethodnici i da ne pokrivete papirima ovaj i ovakve i slične koruptivne, potencijalno koruptivne ugovore kojima se milioni eura odlivaju u ko zna čije džepove. Moram da budem, da kažem, javno pošten prema dotičnome hirurgu, s obzirom da je taj ugovor bio tajan sve upućuje, uporedna praksa upućuje na to da te pare koje su navedene kao pare koje će mu se isplaćivati po svakoj operaciji ne idu samo njemu. Zato smo mi juče tražili da tužilaštvo odmah reaguje i da ispita sve potpisnike toga potencijalnog koruptivnog ugovora.

Još jednom samo da ponovim, gospodine ministre, imamo to što imamo, nemamo Vladu i ministra koji obećavaju razvoj Crnoj Gori. Imamo jedan budžet koji nije razvojni, jedan budžet koji je tu da bi pokrpio neke rupe, ali vama prosto ovako, lično vas poznajući, upućujem apel iako vršite ulogu računovođe nemojte pokušavati da pokrijete papirima ove zaista, zaista kompromitantne i potencijalno, da kažem, kriminalne ugovore. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama. Izvolite ministre Žugiću.

RADOJE ŽUGIĆ:

Pokušaću da uštedim vrijeme ovog puta u odgovoru i komentaru onoga što je poslanik Pavlović saopštio.

Dakle, počecu sa zadnjeg kraja, uslovno rečeno. Ipak se ne slažem da budžet nije razvojni. Budžet jeste razvojni, da ne bih ponavljao to ću u završnoj riječi u četiri komponente, kapitalni budžet ima elemente razvoja, mnogo više nego ranije. To ću, kažem, kroz završnu riječ.

Da li je Radoje Žugić knjigovođa, računovođa ili ministar finansija? Ako je to za državu i za opšte dobro sasvim mi je sve jedno kako me zovete. Sasvim mi je svejedno.

Treće, vać apel transparentnosti je i ono što ja stalno apelujem, počnimo od sive ekonomije, počnimo od mojih prijatelja koji se možda i ljute na mene u principu neselektivnosti. Mislim da je javnost u radu svakog od nas, a posebno nas na osjetljivim mjestima, gdje potpisujemo milionske iznose najbolja ljekovita stvar koja nam se može desiti. I ovaj ministar neće niti i jedan jedini ugovor uraditi netransparentno. Žao mi je što se ovo desilo kada je u pitanju, kako ste kazali, potencijalno koruptivni ugovor. Lično poznajem, mislim da je kardio hirurg Nikolić, znam da je uradio mnogo dobrih stvari da riješi zdravstvene probleme u ovoj državi. Znam takodje da to mnogo više košta ako se bolesnici šalju na stranu nego se to uradi ovdje. Ali, ponavljam, neka se ubuduće takve stvari riješe ovdje u ovom parlamentu, neka ima svako šansu za takvu stvar i neka se kvantificira šta je prednost a šta mana, šta je trošak a šta ušteda i tada sasvim izvjesno ne bismo imali ovakvih dilema.

Poziv na to da budem potpuno transparentan je da ne budem grub kucanje na otvorena vrata. Zaista tako pokušavamo da radimo i da tako mislimo.

Oko pozicije za Ministarstvo vanjskih poslova da je manje u odnosu na prethodni period, ne nego je možda u pitanju izvršenje u odnosu na nerealno planiranje pa se to na kraju usaglasilo na Vladu. Tamo postoje ljudi koji su resorno nadležni i mislim da

nijesmo zakinuli važan resor, važan sektor za međunarodne odnose evropske i NATO integracije.

Sudske odluke i ostale ranjivosti budžeta su ono što je problem definitivno i to je problem neadekvatnog rada prethodnog perioda. Da nije bilo takvih vanrednih rashoda, gospodine Pavloviću, mi bi prema podacima Centralne banke Crne Gore za devet mjeseci ove godine imali deficit budžeta slovom i brojem 0,4 ili do kraja godine nešto oko 1,5 i to je deficit kojim bi se svakako mogli pohvaliti. Ali, nadam se da smo riješili neke ranjivosti i da ćemo uz veći stepen odgovornosti u budućem periodu izvjesno smanjivati takve elemente koje se tiču naknadnih plaćanja faktura koje se uvećavaju i za sudske troškove i za troškove kamata. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama ministre.
Kolega Pavlović izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče Raduloviću, prvi potpredsjedniče kako kaže moj kolega Bulatović, s pravom naravno.

Gospodine ministre, očekivao sam , ne znam da li će biti, da li jeste već bila možda pres konferencija gospodina ministra Radunovića i kako je on elaborirao sve ovo, kako pokušava da se iz te priče izvuče, ne znam, ali pretpostavljam sam i pretpostavljam ako nije još uvijek bila onda ako bude, pretpostavljam da će se pokušati izvući sa pričom- znate li vi koliko smo mi uštedjeli angažujući i tako dalje. Molim vas, juče koleginica Kalezić i ja nijesmo izašli sa tom pričom da bi stigmatizovali niti gospodina Nikolića, kardiohirurga, niti da bi stigmatizovali praksu dovođenja eksperata na poslove koji zahtijevaju ekspertska znanja. Apsolutno. Mi se potpuno slažemo sa tim gospodinom ali ovdje se radi o kršenju nekoliko zakona. Ovdje se radi o tajnom ugovoru, ako je sve OK, zašto je bio tajan. Ako je sve ok, zašto je lagao ministra. Ako je sve ok, zašto je lagala u intervjuu direktorica, nemojte zamjeriti što upotrebljavam Vukov rječnik, mislim možemo sad neke eufemizme itd, ali mislim da ne spuštam ispod nivoa raspravu kada to kažem. Znači, zašto je tako eksplicitno tvrdila direktorica Kliničkog centra da ne postoji to? Zato gospodine ministre što to sve ukazuje da se radi o koruptivnom, potencijalno koruptivnom ugovoru iz koga nije imao korist samo dotični Nikolić. Ovdje se radi o tome, gospodine ministre, što za 20 hiljada eura mjesečno vi možete, prvo dužni ste po zakonima ove zemlje, da to tražite u proceduri propisanoj Zakonom o javnim nabavkama.

I drugo, za te pare, vjerujte mi, gospodine Žugiću, možete nabaviti vrlo referentnoga hirurga, kardio hirurga, tu iz Italije, a ne angažovati čovjeka koji ima sumnjivu reputaciju. Znači, ovdje se radi, gospodine Žugiću, o tome, dakle, moj apel je išao u pravcu ministra finansija kroz čije ruke će proći, ne taj nego svi ostali ugovori. Kažem vam, postoje desetine ugovora sličnih kojima se odlivaju milioni iz budžeta. Apelujem na vas da ne pokrivete papirima te ugovore i da to zaustavite, da pokušamo da makar zaustavimo pljačku ove države, pa ćemo poslije toga valjda mi, ne vi, nego mi ćemo onda uzeti ovu državu pa ćemo pokušati od nje napraviti mjesto dostojno za život svih građana Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama kolega Pavloviću.
Riječ ima kolega Lekić.
Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, kolege poslanici,

I ja dolazim sa jednog odbora, potpuno druge teme, ali naravno, morao sam pročitati ovu literaturu koja je u kvantitativnom smislu zaista imponantna, koja se zove budžet, i moram uzeti riječ iako u formalnom smislu nije mi baš najbliža materija, fiskalna politika. Ali, svi moramo učestvovati i svi građani moraju biti zainteresovani za ovu materiju.

Mi smo u poziciji, evo moguće da je javnost to primijetila, u jednoj malo metodološkoj teškoći kada razgovaramo sa ministrom finansija, gospodinom Žugićem, iz razloga što s jedne strane imamo razumijevanja da nam je valuta jaka, ekonomija slaba, i da se ekonomski poslovi vode na klanovski način. Imamo metodološku teškoću kada razgovaramo sa ministrom Žugićem, što svi iz opozicije barem iz Demokratskog fronta, to su ponovili, i te kako uočavamo profesionalnu i ličnu kulturu ministra Žugića. Dakle, kompetentnost s jedne strane, i s druge strane tokove ekonomije, finansija koje su, ponavljam, vođene na klanovski način i izražavamo, dakle jedno razumijevanje za njegove teškoće. Dakle, zbog realnog stanja ekonomije s jedne strane, i s druge strane koliko je determinisan u vođenju svojih poslova, i to je njegov izbor, i nema potrebe da o tome opširnije govorimo. Ali, sam htio da istaknem da mi primjećujemo i te kako kompetentnost i kulturni dijalog koji ministar Žugić vodi sa opozicijom i svim građanima.

Ne bih ulazio u banalnost, eventualnu banalnost opštih mjesta time što bih istakao što znači budžet. U svakom slučaju želio bih da istaknem dvije dimenzije koje nijesu finansijskog, tehničkog, ekonomskog karaktera, prije svega, a koje su i te kako bitne, a to je pravna i politička dimenzija. Nije slučajno budžet pravni akt prvog reda, nije slučajno budžet osnovni zakon. Znači, budžet postoji od 1806. godine u Francuskoj kao fundamentalni državni akt, i on ima dakle pravnu dimenziju u tom smislu što je zakon, s druge strane što je on obavezan da se poštuje. E, tu mi imamo upravo ovaj klanovski pristup nepoštovanja budžeta, i sad bih mogao da odužim satima ovdje da govorim o tome koliko je primjera svega toga. Dakle, Državna revizorska komisija je analizirala tokove finansiranja države i konstatovala eksplicitno da su date nezakonite pomoći listu Pobjeda, Kombinat aluminijuma itd. Interesuje me kako se to odlučuje, ko to odlučuje, interno, možemo da slutimo? Sinoć smo imali nove priloge toj tamnoj strani funkcionisanja države, dakle, jednog do juče visokog funkcionera DPS-a koji kaže, da postoje pojedinci, premijer koji daje instrukcije kako da se novac odliva prema tokovima sumnjivim, u konkretnom slučaju prema banci u kojoj je on takođe bio vlasnik.

Dakle, prava dimenzija budžeta i te kako je važna. Na kraju krajeva što bi sa ovim budžetom, odnosno revizijom rebalansom budžeta za 2013. godinu. Sjećam se dobro, bila je televizijska emisija kada je premijer pritisnut padovima garancija itd. rekao da, preživjeli smo ljetu i vidjećemo što će biti poslije ljeta. Dakle, ukazujući na dramatičnu situaciju budžeta. Ljeto je prošlo, vratili su se protagonisti sa plaža itd, i odjednom vijest za naciju da rebalansa neće biti. Znači, nastala je promjena. Predsjednik Skupštine ovdje je rekao da čeka rebalans, da će pokazati na vratolomije, ili čak neku drugu riječ težu je upotrijebio "bahanalije", bahanalije finansijske. Znači, koalicioni partner koji ima ministre u Vladi kaže da čeka da čuje te bahanalije i da će ih

prenijeti sve tužiocu. Niti rebalansa, niti izvještaja o bahanalijama, ništa tužiocu, a i da smo poslali nema uslova za promjenu budžeta. Ne bih rekao, odnosno za rebalans svi kažu i koji se ovdje razumiju bolje od mene, da promjene cifara u budžetu makar se zadržao balans, makar bilo to pozitivan bilans na kraju, iako sumnjam u taj pozitivan, u stvarnom smislu, da promjene cifara zahtijevaju verifikaciju najmanje rečeno verifikaciju, i potvrđivanje u Parlamentu. Toga nije bilo, to je jedna sumnja, i to ostaje mutno. Konačno mislim da jedna rečenica bi mogla biti metafora za mnogo što u Crnoj Gori, pa i za ovaj budžet, a izgovorena je povodom situacije u Beranama. Tamo kao što znamo i veoma ponosni građani Opštine Berana, Vasojevići, vrijedni ljudi znamo, u bivšoj Jugoslaviji se govorilo da imaju najviše intelektualaca po broju stanovnika u cijeloj zemlji. Dakle, koji su poniženi uslovima života, socijalnim uslovima života su ponižavani i trovanjima kontinuiranim prije nekoliko mjeseci i onda su bile kao neke akcije, inicijative, nalazi, i stigao je nalaz koji je bio glavna poruka, voda je mutna. Voda je mutna, bila je poruka tih političko stručnih svih mogućih instance. I sad više ne znamo što dalje, mogu li da piju vodu, ili ne mogu da piju vodu? Voda je mutna je metafora za vođenje državnih poslova u Crnoj Gori. Meni je i ovaj budžet, ministre, mutan, znači, po onome što nemamo izvještaj i precizni rebalans 2013. i sada kreće ovaj novi koji je pun cifara itd.

E, sada, ako sam govorio o pravnoj dimenziji koja je katastrofalna, dakle, da su stalne sumnje, kako ide tok budžetskih finansija, prelazim na ovu sada političku dimenziju. Politička dimenzija je bitna. Što je politika? Politika je nuđenje vizije građanima Crne Gore kako da izađemo iz ove duboke krize. I budžet je instrument jedne šire strategije. Mi nemamo kapacitete, mi nemamo kompetentnost, mi nemamo ozbiljnost, hoću reći vlast koja vodi državne poslove. Nema dakle, ima krizu ideja, krizu kompetentnosti da ponudi prave reforme. Bez tih reformi, Vi ste govorili vrlo ubjedljivo da nema fiskalne konsolidacije bez strukturne reforme ekonomije, zaustavljanje uvoza, nekontrolisane potrošnje. Sve to stoji iza vaših riječi, ali mi nemamo sposobnost, odnosno vlast nema sposobnost, kapacitete da ima ideje, da ima kompetentnost. Siguran sam da građani Crne Gore bi pristali da se žrtvuju ako bi se ponudila ozbiljna strategija izlaska iz krize. Znači, ozbiljna politička vizija, znači, politička ne mislim u frazama, nego politička vizija koja podrazumijeva naravno, ekonomsku viziju, i budžet je glavni instrument te ekonomske vizije. Mi znači, imamo samo dnevno premošćavanje pod sumnjama uticaja klanovskih, pojedinačnih, na tokove budžetskih finansija. I konačno, to su mnogi rekli, Vi ste tu nešto odgovarali, da li mislite da beskrajno zaduživanje, beskrajno traženje investitora je naša vizija izlaska iz ekonomske krize. Dakle, ako sada u poslednjih mjeseci prodajemo Kraljičinu plažu, Miločer, Luku Bar koja je prije toga razdrobljena na nekakve cjeline, Luka Bar koja je izdržala i one eksperimente OUR-a i onih svih eksperimenata koji su bili ranije. Luka Bar koja je sagrađena početkom prošlog vijeka veoma spretnom akcijom kralja Nikole koji je dao koncesije. Luka Bar se sada dijeli u nekakve partikularne cjeline i plus se prodaje za veoma jeftinu cijenu. Znači, nema jednog resursa gdje se ne vidi njegova revitalizacija kroz investitore, iako imamo velika iskustva sa tim investitorima koja su očajna i katastrofalna. Postavlja se pitanje ako mi na Svetom Stefanu, Miločeru, Kraljičinoj plaži ne možemo da organizujemo neki turizam, pa mi smo onda inferiorna nacija. Nacija, mislim na sve nas ovdje, ne mislim na jednu etničku grupu. Naravno, ne mislim da smo inferiorni, ali beskrajno zaduživanje, beskrajni krediti i traženje vječito investitora ne vodi dobru. Dakle, i ta dimenzija je isto mutna kao što je ona voda tamo mutna.

Sada bi se isto osvrnuo, što je rekao kolega Pavlović, na takođe jedan ozbiljan momenat koji čini čitavu priču neozbiljnom. Dakle, imamo činjenicu da jedna firma nije platila porez, dakle 50-tak miliona, i tu se prijete u okviru Vlade da to ne može da prođe itd, i nalazi se poslednjih dana spektakularno rješenje, ne, ne moraju da plate porez, prebićemo akcije. To je neozbiljno, ministre. Znam da Vi nijeste u vezi sa tim u smislu koncepcije ideje, možda ste realizator i tako, to je Vaš izbor da u tome svemu učestvujete. A da li imamo saglasnost te firme iz Italije, A2A? Nemamo. Znači, mi ovdje igramo neke poteze ... Imamo, je li? Imamo. Trebali ste im odgovoriti da plate prvo porez, prije nego što su vam poslali taj dopis. U Italiji, ako ste firma iz Italije, inače sam kao relativni poznavalac te države, frapiran da dolazi ovdje jedna firma sa Zapada, iz Italije, da lako ulazi u marifetluke domaće i da ne plaća porez, to je napravljeno u dogovoru sa nekim u Vladi. Nemojte vi porez, nećemo struju, kad ćemo struju itd.

Silvio Berlusconi 20 godina je na političkoj sceni, bio je nekoliko puta predsjednik Vlade, kažnjen je zatvorom zato što nije plaćao porez. Dakle, ostaviću za sebe tu impresiju lakoće kojom ta italijanska firma ulazi u ove domaće tokove koji su neregularni.

Malo sam odužio, izvinjavam se predsjedniče, želim da na kraju kažem da koristim ovu priliku da izrazim solidarnost prema listu Vijesti koji je brutalno, teroristički napadnut juče u jednoj akciji, koja je kombinacija političkog, mafijaškog i terorističkog, što je prevagnulo, možda ste zajedno ne znam, nije toliko inenađenje, dobijaju poruke, dobijaju poruke iz novina koje Vi gospodine Žugiću, moram Vam to zamjeriti, uz sav respekt prema Vama, finansirate list koji upravo šalje na bazi nekih specijalnih službi povremeno te poruke, prijetnje i to ne samo opoziciji i listovima, nego Vama iz establišmenta. Pratio sam, pažljivi sam pratilac i kad nijesam bio angažovan politički, dakle, vašem prethodniku Katniću su prijeli iz tog lista, poruke specifične, znate dobro na što mislim. Prijeli su Lukšiću ministru, odnosno prvom ministru u Vladi. Prijeti se "Vijestima" i Vi to finansirate. Državna revizorska komisija kaže da je to nezakonito, pravite žurnalistički KAP, to je KAP novinarstva i to prolazi, i to se vjerujte ne može braniti, ne može braniti, nemojte ni pokušavati, a stvarno ako uspijete pošto imate diplomatskog dara primijetio sam, u pravom smislu riječi, jer termin pljačke penzionera Vi ste preveli na neadekvatno obračunavanje što je vrlo elegantna metarmofoza, a suština je ista, pri čemu, ako uspijete stvarno i ovo da izvučete, diviću Vam se, ali mislim da nećete, jer kažem to je rupa bez dna, i plus otuda idu poruke teške, čak mafijaškog stila i poslije toga se dešavaju neki ekspozeti. Evo, nijesam bio presistematičan, htio sam da se osvrnem na sve ove tokove. Što da Vam kažem? Voda je mutna.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I to koliko.

Hvala kolega Lekiću.

Izvolite ministre Žugiću.

Poslije ovoliko komplimenata znam da ćete odgovoriti s mjerom.

RADOJE ŽUGIĆ:

Uvijek pokušavam da nađem mjeru u saopštavanju i da nikog ne povrijedim, posebno ne u ličnoj ravni.

U pokušaju da odgovorim gospodinu Lekiću, mislim da ćemo uspjeti da makar pravni aspekt ovog budžeta učinimo bistrijom vodom. Ovaj budžet je imao brojne kvalifikative tokom rasprave u Parlamentu od toga da li je socijalni, sirotinjski, razvojni, nerazvojni, do ovog da je budžet mutna voda. Mislim da ovaj budžet mora da izbistri vodu koju ste Vi figurativno saopštili ovdje, kroz ono što je pravni aspekt ovog zakona koji je, slažem se sa Vama, najvažniji zakon, jer je sinteza svih politika, svih resora, svih sektora, i on je najvažniji ne samo za fiskalni sektor već i za ukupnu ekonomiju. U tom dijelu se potpuno slažem. Takođe se slažem sa time da ovaj budžet mora da ima čistu pravu dimenziju i ovaj budžet ne smije da čeka državnu reviziju na način da imamo toliki broj preporuka, a posebno sporost u realizaciji preporuka, odnosno otklanjanju slabosti pravne prirode u budžetu.

Samo da vas podsjetim, da sam, budući da niste često u Parlamentu, da sam nekoliko puta komentarisao da sve preporuke državne revizije moramo tretirati snagom zakona, figurativno govorim. I drugo, da ćemo u novom organskom Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, fiskalnim pravilima, osim što će biti ugrađena odgovornost ministra finansija za ono što je učinjeno neznanjem, nepoštovanjem propisa ili ne u dobroj vjeri, mora biti sankcionisano. Takođe ćemo u tom zakonu na moj predlog obraditi sve ono što znači neizvršavanje preporuka državne revizije. Mislim da je to elemenat koji će učiniti vodu mnogo prozirnijom, da tako kažem, nego što je vi vidite.

Da li je rebalans nešto što je krivica pravna ovog ministra? Drago mi je da ste to pitanje kandidovali. Sinoć sam malo govorio o tom pitanju, ne sa previše vremena. Zamolio bih profesora Radulovića da mi da malo prostora da kažem, da shodno normativnoj regulativi, znači, Zakon o budžetu, Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje obavezne iz tekuće i stalne rezerve definišu i uređuju tu materiju.

Gospodine Lekiću ja imam te papire kod sebe. Čak ću da Vam ih dam, da vidite da u procesu od početka priče o rebalansu do zaključka, da rebalans nije potreban, nema kršenja niti jedne norme. Čak potvrda za moje riječi je došla iz državne revizije, i daću Vam norme kojim se to definiše. Naime, mi smo tokom ljeta imali Predlog rebalansa koji je povučen, a onda tokom ljetnje sezone i jesenjih mjeseci imali snažnu naplatu javnih prihoda dominantno suzbijanje sive ekonomije, i ti su javni prihodi omogućili plaćanje onih ranjivosti prethodnog perioda o kojima sam govorio prethodno ovdje. Tako da član, čak 7 Zakona o budžetu, govori da se može, ali ne mora donijeti rebalans ako imate prekoračenje prihoda. Imaju zabrane u tom istom zakonu, da ne možete u pozicijama trošiti osim onog što je definisano uz pravo preusmjeravanja takođe definisano normama. Dakle, da zaključim, da niti jedna norma, niti jedan zakon, niti jedan pravni akt nije prekršen zbog toga što nije donešen rebalans. Ukoliko smatra neko da jeste, nije sporno da se to procesuiru tužiocu, bilo ko da je, pa i predsjednik Parlamenta.

Oko političke dimenzije budžeta. Razumijem zabrinutost koja se tiče one dominantne ranjivosti fiskalnog sektora, to je ne nivo duga koliko dinamika, i zato su naše aktivnosti usmjerene dominantno na smanjivanje deficita. Ako imate višak rashoda nad prihodima, i ako imate višak koji ne možete pokriti izvornim prihodima, doprinosima, porezima, taksama, prirezima, onda se morate zadužiti. I zato budžet mora imati ozbiljnost i opreznost i na rashodnoj i na prihodnoj strani. Stoga moramo raditi na deficitu koji je za narednu godinu u ovom budžetu projektovan u nivou ispod 2%. Dakle, nadam se da je realno projektovana prihodna strana, jako ambiciozno, tražiće maksimalne napore i posvećenost da se to ostvari, ali mislim da postoje realne osnove

za sve to, jer date su projekcije u samom budžetu i ako se to ostvari onda ćemo, nadam se, bez ranjivosti kojih smo se riješili, to je na neki način kvalitet onog što smo platili u prethodnoj fazi, da nas više ne čeka ono što nas je čekalo u prethodnom periodu. I saglasan sam sa time da ću se lično baviti reformama strukturnim, strukturnim disbalansima. Takođe, je jako važno da poboljšamo konkurentnost naše ekonomije, jer negativna slika konkurentnosti je upravo visok negativan saldo bilansa plaćanja u razmjeni roba sa inostranstvom. Mi moramo da pravimo konkurentnije, više, moramo temeljiti naš model razvoja na domaćoj štednji, na inovativnosti, na produktivnosti, na temeljima pametnog, održivog i inkluzivnog rasta, odnosno razvoja, i rješavati ne samo strukturne problema u strukturi ekonomije, ako imam malo vremena još profesore...

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Dakle, nesporna je činjenica da je Crna Gora do perioda tranzicije, da ga tako nazovemo, imala adekvatnu strukturu privrede. Dominantno učešće su činile energetsko- bazine grane bez finalnih nivoa prerade, odnosno finalizacije. U procesu ili u vremenu ekonomskog buma od 2006. do 2009. godine smo imali rast tercijalnog sektora, sektora usluga, građevinarstva i nakon buma se desila duboka recesija u 2009. godini. Dakle, moramo raditi kroz precizno definisanje sektorskih prioriteta u onom dijelu u kojem Crna Gora ima komparativne prednosti, prednosti što brže i što kraće valorizacije kako bismo podstakli ekonomski rast, razvoj, zapošljavanje, smanjivanje siromaštva i svakako rast plata i penzija.

I oko medija, volio bih samo iskreno, budući da uvijek biram riječi kada se obraćam sagovorniku, pokušavam da ne napravim grešku, iako se to desi, onda to nije iz namjere, bilo bi dobro da tih otrovnih strelica nema ni sa jedne strane. To bi bilo pravo. Ne kvalifikujući bilo čiji rad, jer ako postoji prostor za dijalog, za toleranciju, onda to moraju prvi pokazati mediji. Meni je jako žao za ovo što se desilo juče, i evo javno saopštavam žaljenje po tom osnovu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama ministre.

Riječ ima poslanik Lekić.

Izvolite, pravo na odgovor.

MIODRAG LEKIĆ:

Zahvaljujem se ministru Žugiću. On je ponovo u vrlo uljudnom stilu dao svoja objašnjenja od kojih najviše cijenim ono, da u narednom periodu će spriječiti neregularne tokove vezano za budžet, i poštovati nalaze Državne revizorske komisije. I postavlja se pitanje, što ćemo sa ovom godinom koja je prošla gdje je to uočeno, a nije sankcionisano. Mi stalno imamo neke nove početke i vjerujem da će nastavak biti, bez obzira što ne sumnjam u supreviziju pravnu, etičku, stručnu ministra Žugića, čak sam uvjeren da će uraditi sve od sebe da to ostvari. Ali, sumnjam da će se to ostvariti. Opet govorim o klanovskim, o produženim rukama, problematičnim koje upravljaju tokovima finansija. Mislim da dok ne bude sankcija u Crnoj Gori neće nam obećanja o novim počecima regularnim ništa donijeti, dakle, dok se neko ne sankcioniše za kršenje

normi. Pozdravljam obećanje, imaće ministar Žugić podršku opozicije Demokratskog fronta u tim nastojanjima, ali ne vjerujem, jer se toliko puta krećalo ispočetka sa jednom funkcijom da se zaboravi, da se zaborave stvari koje su se prethodno desile. Još nešto i završavam naravno, a to je oko rebalansa budžeta.

Moguće da ministar ima normu ispred sebe, ali vjerujte ministre, čujem vaše koalicione partnere koji sjede s Vama u Vladi, i oni kažu javno, znači, nije otrovna strijela iz opozicije, pa mi apriorno sve kritikujemo, nego iz Vlade. Kažu, da je ..(Prekid)... bićemo protiv revizije. Vjerujte, imam iskustva komparativnog u čitanju, pa nešto skromno i iskustveno. Ne postoji nigdje na svijetu u iole demokratskoj zemlji Vlada sastavljena od članova koji različito vide ne neku nijansu u ekologiji, nego oko suštinskih pitanja, i javno saopštavaju da to neće da urade, da je to neregularno. Poslanici Socijaldemokratske partije takođe su rekli da revizija budžeta mora da bude javna. Treba li nekome da vjerujem ili da nevjerujem, ili Vama ili potpredsjedniku Vlade. Nemojte me mučiti, neću vjerovati ni njemu i Vama dok traje ova konfuzija, a ja crnogorskim građanima saopštavam da mi u suštini nemamo Vladu, nego imamo jedno preživljavanje nastavljanjem meksičke serije i .... koje je kolega Bulatović bio uopšte u dilemi, a znam da nije bio u dilemi, pridružujem se i javljam da nakon eventualnog izglasavanja obog budžeta, razgovori, dijalozi sa komponentama Vlade, prestaju od strane Demokratskog fronta, stvari će biti jasne, zagrljaj koalicije traje, neka vam je sa srećom, mi ćemo se boriti za dekriminalizaciju crnogorskog društva, za pravnu državu, i mi smo spremni da nastavimo našu misiju. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Lekiću.

Ministre da čujete Vaše obaveze.

Znači, ovako kolege, sa ovim ćemo prekinuti. Stavićemo u 15,00 h ministre da budete tu u 15,00 h u ful sastavu, zato što moramo dinamično i kvalitetno i u punom sastavu da radimo i odlučujemo. Biće završne riječi i moja malenkost pošto danas nijesam htio da iskoristim ovaj mikrofon, pa da samome sebe dajem riječ. Znači, u ime klubova svi, i ja plus. Da li ćemo nastaviti sa završnom riječji, pa amandmanima ili ćemo sa rezolucijom ili drugim stvarima, znači, vidjećemo, dogovorićemo se. U 15.00 h svi ovdje.

- Pauza -

PREDSEDNİK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Jedan dosta važan posao koji je rađen dugo, Predlog rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju.

Kolega Milić me zamolio da ja to uradim, a ne on, iako smo zajedno predlagači, pa ću i ja morati da dam obrazloženje.

Dobro je kada svi u Parlamentu radimo sve da dođemo do boljeg rezultata. Evo. Tu je razlika jasna i nedvojbeno, što bi rekli. Evo posla koji smo počeli 2012.godine. Dugog posla koji je vodio poštovani potpredsjednik Skupštine Branko Radulović, uz pomoć kolege Vukovića, Damjanovića i Šehovića, koji je imao i dosta produktivnih susreta sa kolegama iz regiona u želji da dođemo do pravog modela položaja crnogorske skupštine o evropskim integracijama u novim okolnostima otvaranja vrlo

složenih poglavlja i ključnih poglavlja za čitav proces, poglavlja 23 - 24, poglavlja koja će nas pratiti od ove godine, pa do kraja punopravnog članstva u nekim zemljama to traje i poslije. Došlo se poslije puno truda do konsenzusa i u ovom slučaju. Valjda je priroda našeg posla da treba da učimo kako da zaboravljamo ono loše što je bilo, a da pamtimo ono što smo zajedno ostvarili. I mislim da smo ovdje trudom koji je radila radna grupa, tekstom koji je njihov tekst, uz malu izmjenu u tački 3 člana 12 koje je dostignuće Kolegijuma, a koje smo kolega Milić i ja preuzeli kao svoju obavezu da ovom parlamentu prezentiramo, prije svega našem Odboru za evropske integracije koji je takođe bio spreman da još jedanput raspravimo ovu temu na oba odbora i na Zakonodavnom odboru i na Odboru za evropske integracije, došli smo do konsenzusa tih amandmana, koje je imao Odbor za evropske integracije, odnosno predsjednik odbora koji je prihvatio Odbor, došli smo do teksta koji ima konsenzualnu podršku. Naravno, tekst omogućuje aktivnu poziciju Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu, omogućuje potpuno ustavnu, aktivnu i odgovornu poziciju Vlade u tom procesu. I omogućuje kontrolu procesa od strane našeg Odbora i Skupštine Crne Gore kroz šestomjesečne izvještaje dostignuća u procesu u pregovaranjima. Proces bez presedana za Crnu Goru. Mali sistem u pregovorima o pristupanju, Akiju i svim ostalim harmonizacijama velikog sistema, zahtjevno da zaštitimo naše interese. Moramo biti svjesni, Evropska unija je naš glavni partner, naša glavna pomoć, ali neko ko štiti svoje interese. I ti interesi ponekad zbog obilja članica 28, mogu biti i u direktnoj suprotnosti sa našim interesima. Prvenstveno u nekim oblastima koji se tiču interesa Crne Gore da zaštiti svoja prava u proizvodnji, da ne nabrajam koje su to oblasti. Tako da pred sobom imate rezoluciju koja je imala nekolike manje korekcije tehničke oko rokova za Akcioni plan, ali je suštinski promjena bila u tački 3, člana 12. Omogućeno je Skupštini da ima suspenzivni veto da zaustavi pregovaračku poziciju Vlade. Obaveza Vlade je da za osam dana odgovori na ono što smo mi tražili, odnosno naš Odbor i naravno sljedećih pet dana da se Odbor izjasni da li je prihvatio sugestiju Vlade ili je ostao pri svojim pozicijama. Parlament je sačuvao svoja ovlašćenja. Nije uzeo ovlašćenja koja ne može i koja mu ne pripadaju i, mnogo važnije od toga, koja ne može ostvariti, jer je ta granica nekad vrlo tananana. Nijesmo prigrabili ništa što ne možemo funkcionalno ostvariti i time smo, nadam se, našli dobru mjeru odnosa između Vlade i Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu, gdje ćemo biti jedno u želji da Crna Gora ima što bolju poziciju svoje ekonomije, samim tim svojih građana i standarda koje mora da prihvati u punopravnom članstvu Evropske unije.

Hvala još jednom Radnoj grupi na čelu sa potpredsjednikom Radulovićem, čije je ovo osnovno dostignuće, hvala Odboru za evropske integracije. Nadam se da ćemo to što danas usvojimo efektivno da primjenjujemo. Hvala kolegi Milić, koji je založio autoritet da dođemo do ovog konsenzusa. Hvala.

Kolega Radulović želi kratko riječ. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažene kolege, ne bih bio ja ukoliko ne bih govorio ono što mislim. Znači, nijesam ja u politici zato što sam bio loš profesor, nego da bih dobio još jednu mogućnost da nešto u što sam ubijeden dajem. Ja sam onaj koji je vaspitavan i koji već kroz svoj život, već duži život imam osnovnu maksimu dati što više dati što više društvu, što više dati familiji, a moj život neka bude na nečemu što je osnovna neka potreba. I zbog toga sam u DF, zbog toga sam u Pokretu, prije toga u Liberalnom

savezu, jedan od najljepših perioda života na koje se do kraja ponosim, zbog toga sam i prihvatio ovo mjesto ovdje da budem potpredsjednik Skupštine. Ne, da imam neke benefite na nešto, da doprinesem da ova Skupština ima neki veći kvalitet onoliko koliko umijem. I jedna od prvih radova mi je bila nešto što napravim, a to je da ova Skupština odigra značaj. Znao sam da se mi razlikujemo ne po onome što svi želimo da budemo dio Evropske unije, nego razlikujemo po onome kakvi hoćemo da budemo dio Evropske unije i kada hoćemo da budemo ta članica. I želio sam da napravimo to sa što većim konsenzusom, znajući to da je to jedan od najtežih poteza i najtežih poslova pred kojim sam bio suočen. Moji neki drugari su mi rekli što će ti to. Predsjedniče, ja bih molio da neki kojima nije interesantan Brisel, da me uvaži, da me saslušaju. Ja vas molim.

Znači, nigdje nijesam radio sa mnogo poslova u životu. Nikada nijesam trošio više energije nego na ovom poslu. Pokušajući da dođem do nečega što znači širi konsenzus i zahvalan sam svima onima koji su doprinijeli tome. Posebno trojici drugara s kojim sam tu radio. Nije se uopšte osjetila politička neka pripadnost, takođe zahvalnost dugujem i potpredsjedniku Vlade Igoru Lukšiću, da ne bi bila dvojka. Jer, ne želim uopšte da ovdje imamo poene. Ali, sam shvatio nešto da ljudi mi nijesmo spremni do kraja i nijesmo shvatili ovaj proces do kraja. Neću danas da imenujem o tome i nikada u životu ne nosim više rana, više neshvatanja nego u ovom periodu. I zato su iako je ovo prije svega trud, rekao sam moj, priznaću to do kraja i mojih drugara i čak na stotine ljudi sa kojima sam kontaktirao, svi su se odazvali. Predsjednici akademija, univerziteta svi vi ovđe, svi ste dali određeni doprinos, sve vaše bilo je umreženo u nečemu što znači ovaj dokumenat. Ovaj dokumenat je strašno kvalitetan, ljudi on je izuzetno kvalitetan dokumenat. Nemojte ga čitati samo kroz nešto što znači ko će dati na kraju potpis, on je sveobuhvatan, sa mnogim rokovima, on pokazuje političko u kakvom smo obliku, socijalnom, ekonomskom, kakva Evropa, sa mnogim manama i pozitivnostima, kakva strateška dokumenta treba da donesemo da budemo kao Češka. Nažalost, zbog nekih ljudi izgubili smo tri - četiri - pet mjeseci. Evo ovi amandmani Vlade su u pravu, nemamo izbornog zakona, mogli smo ga ugraditi prije tri - četiri mjeseca. Ja danas neću da glasam, neću da budem protiv, neću vas molim svi da glasate, ali nosim nešto barem mali proces neka bude ne želim danas da glasam i rekao sam mom drugu, prijatelju Ranku da ću to da uradim. Ali, ono što ću da uradim je da ću sa generalnim sekretarom ja u nivou Parlamenta, a on u nivou stafa pokušamo da napravimo nešto, što će Skupština u istinu da bude u onom dijelu kada su evropske integracije trust znanja, mozgova i svega ostalog a ne politike i politikantstvo i neznanja. Ljudi, od vas nijesam čuo osnovnu stvar da zakone mora da prati korelaciona tabela, a ne što drugo. Znate li što znači 100 hiljada stranica, znate li što znači najmanja greška. Pred Skupštinom su velike obaveze i zato ću to da predložim Kolegijumu, da li će Kolegijum to predložiti i da li će prihvatiti konsenzusom ili ne to je stvar Kolegijuma. Ali, znam ako to ne prihvatimo, da najstručniji, najpametniji, najelokventniji budu u tom pregovaračkom procesu nije to Odbor za evropske integracije samo, svi odbori. Pred nama su velike obaveze, veliko čitanje, velike analize, pare nam trebaju za to sam rekao generalnom sekretaru, potpisaću svaki amandman što je da jačanje naših kapaciteta. Drugari, ja vas molim da svi ovo podržite, ja neću, kao da me nije tu, barem je to jedan mali moj revolt zbog nečega što sam doživio evo godinu dana od novina do raznih drugih radova, ali ću napraviti nešto dajem vam časnu riječ do 1.marta da napravimo da sve najkvalitetnije još ono što može bude Skupština, da budemo kao Česi.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Raduloviću.

Kolega Nimanbegu, izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, predsjedniče Krivokapiću.

Poštovane kolegice i kolege,

Ovo je jedan dokument koji je bitan za Skupštinu Crnu Goru. Ja želim podijeliti svoje mišljenje koje je malo drugačije od ovog što smo do sada čuli. Ovaj dokument neće predstaviti revoluciju u Skupštini Crne Gore u odnosu sa Vladom Crne Gore Skupštine. I siguran sam da će i kolege koje su pisale nijesu mislili da je to tako. Mi jednostavno još jednom ovim dokumentom želimo potvrditi privrženost u procesu evropskih integracija i ta privrženost je iskazana puno puta, želimo je ponovo potvrditi. Siguran sam da je najbolji put bio da smo u stanju donijeti zakon o Skupštini Crne Gore umjesto Poslovnika i ovakve rezolucije. Ovdje se radi o tome da ja sigurno ne želim da se ikome da veći ili manji kredibilitet ili bajrači u procesu evropskih integracija. Potpuno mi je jasno da najviši teret nose oni koji imaju najviše i poslanika i stafa, ali se ne trebaju zanemariti i svi oni koji rade u procesu dugo godina. I nije dobro da se od poslanika čuje da su neki pojedinci ovo kočili dva - tri mjeseca. Apsolutno, u Odboru za evropske integracije postoji konsenzus oko toga i sve što je rađeno je rađeno da se zaštiti dignitet Skupštine. Ja moram iskoristiti priliku i koristiti ono što je predsjednik rekao maloprije, da je malo udahnuo. Evo, predsjedniče, ja sam malo bio udahnuo kad ste vi govorili o tome kad ste pozdravili Crnogorce svih vjera i nacija. I apsolutno samo da vam stavljam da smo to primijetili, da smo čuli, ali da pošto smo udahnuli, to ne znači da se slažemo ili ne slažemo, ali to je vaše mišljenje.

Takođe, želim podijeliti, gospodine predsjedniče, da ste trebali kao Kolegijum smoći snage da ovu rezoluciju ponudite svim političkim partijama, predstavnicima u ovom domu. Jer, na način kako je on potpisan želi se predstaviti da neko iz pozicije i neko iz opozicij podržava ovo. Ovaj dokument podržavaju svi i to je moja poruka koju sam vam želio prenijeti. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam na trudu koji ste imali na Odboru, a da pojasnim. Vrlo jasno, Crnogorci u smislu državljanstva, svih vjera i nacija, svaka nacija je tu u smislu državljanstva, tako da Vi znate da se Zakon zove Zakon o crnogorskom državljanstvu. I tu su obuhvaćene i sve vjere i sve nacije, da smo državljanji svi Crnogorci po državljanstvu mi imamo crnogorsko državljanstvo. Imamo, i to je namjera i zato sam rekao svih vjera i nacija, ne isključujući ni jednu naciju, ni jednu vjeru iz toga.

Želi li još neko? Ipak želi. Kolega Abazović želi, tako da ću ja ispoštovati njegovu želju.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Evo ja neću zaista dužiti, ali želim jednu opservaciju da kažem i da slažem se sa onim što je govorio i kolega Nimanbegu kao član Odbora za evropske integracije i sa onim što je cijenjeni profesor koji je potrošio najviše truda. Meni je žao što mu je ovo bio

najteži posao u životu. Mislim da ipak na kraju treba da bude zadovoljan što se dostigao taj rezultat i složio bih se u jednome o kojem želim da naglasim. Mislim da smo zaista izgubili zadnja tri mjeseca. Ali, ne želeći da rušim konsenzus nadam se da potpuno razumijete moju poruku, stvarno smo ih izgubili, nijesmo na kraju došli do idealnog rješenja, ali valjda u politici nema idealnih rješenja moramo da budemo saglasni sa nekim da tako kažem različitim stavovima i u to ime Pozitivna će, naravno, podržati Rezoluciju, ali ja ipak želim da se solidarišem sa profesorom a i sebi nekako da olakšam ni ja ne želim da glasam ni na koji način. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Da izbjegnemo žrtvovanje nego da idemo na solidarnost, da idemo u kategoriju solidarnosti, da svi glasamo, da ne bismo prešli u božanski vjetar.

Stavljam na glasanje na Predlog rezolucije o načinu kvaliteta i dinamici procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju.

Za, protiv, uzdržani? Nadam se da ste svi za. Hvala Vam.

Glasalo je 68 poslanika i svi su za. Hvala vam još jednom u ime četvoročlane radne grupe koji su pisali i kolege Milića i mene koji smo uzeli odgovornost. Idemo dalje.

Idemo na 2014. godinu Budžet. Mogu ako mi dozvolite da ne moram da vičem. Možemo li? Daću riječ, samo da objasnim.

Ići će završna riječ predstavnika klubova po deset minuta, kome treba, ko može kraće, biće nagrađen većim aplauzom, onda ćemo ići naravno na amandmane. Podnosioci amandmana će imati priliku da kažu o svojim amandmanima. Onda idemo na glasanje. Vraćamo se na neke zakone koji su povezani sa tim, jedan zakon koji je predložio SNP takođe sa desete sjednice i njemu ćemo, izvinjavam se sa sedme sjednice, tako da će i vaš zakon biti dio tog paketa, nijesam ga propustio, nego samo najavljujem. Bolje da čujemo prvo završno izlaganje, pa ćemo se onda vratiti na taj zakon. I onda ćemo imati još nešto da odradimo na kraju sa šeste i sedme nešto zakona koje takođe u korelaciji i na kraju ćemo čuti zakletve novih sudija Ustavnog suda, onda ćemo nadam se zaslužiti da popijemo vodu jednu na koktelu poslije svega ovoga makar u decembru da ne govorim u čitavoj godini.

Možemo li tako? Idemo od manjih ka većim klubovima. Kolega Almer Kalač je prvi, a izvinjavam se imam ja jednu grešku. Pored svih konsenzusa desila mi se jedna greška.

Kolega Branko Radulović je predsjedavao čitav dan i nije uspio da učestvuje u raspravi. Zamolio me da prije obraćanja završne riječi on iskoristi svojih pet plus minuta, pet plus minuta, nadam se da će to biti 10 minuta, a ne više od toga. I da onda pređemo na kolegu Kalač kojeg sam najavio u ime Kluba Bošnjačke stranke. Možemo tako?

Izvolite, potpredsjedniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ:

Kolege, crnogorska javnosti, mislim da je ovo moje najznačajnije obraćanje u Skupšini Crne Gore. Zašto to kažemo, kažem zato što Crna Gora se nalazi sada pred velikih iskušenjem ministre Žugiću, kažite mi slobodno ukoliko griješim biću krajnje jasan, korektan za dobro Crne Gore, smatrajući vas i da ste dio nečega što je ružan rezultat i loš rezultat danas, kroz razne vaše faze, normalno čovjeka koji je izuzetno upućen i pametan nijsam vas sinoć gledao ne zato što vas ne cijenim, nego zato što

sam gledao nekadašnjeg guvernera Krgovića, sve sam to znao bio sam uglavnom i oponent kada smo vi i ja bili u Odboru.

Ministre Žugiću, počecu sa prvom konstatacijom, da se mi nalazimo u velikom problemu izuzetno velikom problemu. Da je kao posljedica jednog krajnje prljavog neoliberalizma. Danas Crna Gora po mnogo čemu limitirana, bila da su u pitanju resursi, socijalni status, bilo da su u pitanju ugovori, bilo da je u pitanju nešto što je bilo kontinuitet zaduženje. Ovdje prelistao sam sve moguće knjige izabrao sam pojedine samo. Ovo ovdje što je bilo u trećem kvartalu Centralne banke jasno je pokazalo, mi smo se, ministre, 200 miliona godišnje zaduživali i te 200 miliona je išlo ono što znači javna potrošnja. Nije to išlo u rast. Ročište tih naših velikih dugova koji se penju su veoma delikatni i oni mogu biti kroz godinu, dvije dana penjati se 400 do 500 miliona.

Mi smo danas u strašno velikim problemima. Kakva je Crna Gora samo jedna konstatacija, to je ovdje što pokazuje kupovna moć. Mi smo u 42 zemlje Evrope, ne Evropske unije, nego Evrope gdje su i one koji su još iskočile iz nekadašnjeg SSSR-a, posljednja je Moldavija, pogledajte građani Crne Gore će je Crna Gora. Ono današnji podatak da je negdje od oko 100 hiljada ljudi danas u Crnoj Gori, ispod praga siromaštva, da nemaju ni za osnovne potrebe pokazuje kakva je Crna Gora. Sljedeća stvar je ono što sam čuo od vas, što sam čuo od mnogih ljudi ovdje koji su bili tri dana sam vas slušao pažljivo, bilježio sam po neki put sam imao komentar da dolazi, da je prošlo doba recesije. Nije tačno, pogledajte samo novogodišnji intervju velikog Stiglica, pa ćete da vidite -srećna vam nova recesija 2014.godine. U pravu je. Dok ima ratova, dok nema jedne jedinstvene globalne politike nikada neće biti za cijelu zemaljsku kuglu boljitka. Kad budemo imali jednu jedinstvenu instituciju, kad imamo sinhronizovano sve onda će cijela zemaljska kugla da krene brže ili sporije naprijed. Samo što se dešava na političkom nivou u Južnoj Americi, što se dešava i u drugim kontinentima i na drugim i posebno Evropskoj uniji, pokazuje da recesija nije prošla. Sve su oči uprte u Kinu, da li i ona ide naprijed, da li će njena tražnja ići ili neće ići. Ono što se dešava u Evropskoj uniji, ono što nam prosipaju kao pamet nije uvijek praktično, samo neka naprave regulaciju energetske tržišta, samo neka naprave konkurentno na primjer realnu ekonomiju ili aluminijsku industriju, pa će Evropska unija uistinu biti Evropska unija, a ne Evropska unija u kojoj se dešavaju razne mahinacije, posebno kada je u pitanju realno tržište da ne pričam sve ostalo. I onda postoji jedna potpuna buka danas u Crnoj Gori oko nečega da i mi idemo velikim putem, posebno ukoliko dođe Javni servis pa kaže one zgodne novinarke, onda Sjeverne Koreje. Gledao sam i na Dnevniku koji ne gledam nažalost kao čovjek koji trebam da gledam, državni dnevnik Javni servis, gledam pa onda vidim je li ovo ljudi ludilo, svaki normalni čovjek bi poludio. Naš predsjednik srećna Crna Gora, boljitak, čudo nebesko i neka imaju takvu platu, ne trebaju da imaju nikakvu platu, jer su direktno i indirektno oni krivci za nečem što znači laž jedna kada je u pitanju naša ekonomska politika. Ovaj budžet je nešto što znači bijela smrt, hladna smrt, bijela smrt nešto što je posljedica, posebno vas upozoravam, gospodine Krivokapiću, kao o nečemu što morate da shvatite u kakvoj situaciji se nalazi Crna Gora. Zašto? Biće ovo sve što je ovđe projektovano ljudi, sve će biti ostvareno. Milo Đukanović je bistar čovjek, ali on je destruktivan u osnovi kada je u pitanju javni interes. Ja sam znao da će on da odreaguje na ovaj način. Ali, sam se nadao da će se uvidjeti da će on vidjeti svoje greške, da će se okrenuti nečemu što znači održivi razvoj, što će promijeniti ekonomsku logiku i šiljo sam određene poruke da shvati to i da krene tim putem. Ne, on je nastavio dalje. U čemu je stvar? U ovoj situaciji, gospodine

Krivokapiću, svi poslanici, svi oni koji su sa Univerziteta trebaju da shvate da smo mi u takvoj teškoj situaciji da polovična rješenja, a posebno loša rješenja, dovode Crnu Goru u bankrotstvo kroz dvije - tri godine dana. Oni nastavljaju istom politikom, vi ste nastavili, gospodine Žugiću. I onda će krenuti velike investicije iduće ili tri - četiri godine dana, porezi će skočiti, uvezeni PDV će skočiti i ostvariće se ovo. Što će se desiti kroz tri - četiri godine dana, kroz pet godina dana? Katastrofa u trajno siromaštvo potrošeni resursi ka tome ide Crna Gora. Evo, ministre Žugiću, ajde nastavite kasnije molim Vas da me čujete, molim Vas. Ja kad Vi pričate Vas uvažavam, ne smije da prođe ni muva.

Gospodine Žugiću, Vi ste zajedno ovdje napravili plan od tri i kusur milijarde investicija. Zašto turističke destinacije moraju se valorizovati? Zašto dobro je rekao kolega Lekić danas imali pameti u Crnoj Gori ili smo mi indolentni? Zašto vi te turističke destinacije ako nam fale stručnjaci iz turizma, ako nam fale stručnjaci iz ne znam čega zašto ne napravite kroz javno privatno partnerstvo? Je li taj Mank sto puta ili hiljadu puta pametniji od nas? Kakve mi imamo koristi danas u Crnoj Gori od Manka, bez ono što je zapošljavanje i to nekvalifikovane ili niske radne snage? Zašto toga Manka nijesmo potrošili, motivisali, sa nečim što znači dva ili tri ili 4% od profita, nego mu dajemo 99% od profita? Bili smo Vi i ja tada poslanici. Gospodine ministre, znate li što znači ovaj auto-put? Pogledajte ga, građani, pogledajte ga, kolege, 800 km magistralnih puteva danas postoji u Crnoj Gori. Mi da dadnemo, ministre, 800 i kusur miliona za ovo ovđe, i to plitka investicija, nije dubinska investicija dobro je rekao neki čovjek koji ima treću firmu građevinsku, ne znam kako se zove. Pa mi možemo ovo napraviti 500 miliona da ostane Crnoj Gori dubinski? Zar nije bolje, ministre, u ovoj situaciji kad je to ludilo praviti auto-put koga ne želi, svi ga želimo, ali to je ludilo u ovoj situaciji, ne napraviti, povezati za te pare, sve ove 800 km, sa domaćom operativom da nam ostane tu, koje su nam potrebne da svako mjesto u Crnoj Gori povežemo na budući auto-put, pa da pravimo. Ministre, Vi ste napravili dil, dogovor sa A2A, komunalcima, hoćete da dadete Termolektranu njima zbog one tri ili 4%. Zašto nijeste formirali Elektroprivredu dva, zašto to nijeste uradili? Pa sa Elektroprivredom dva da napravite dvije hidrocentrale i dvije termoelektrane. Sve smo imali predispoziciju za to. Ministre, kakva je država, luda država bez realne ekonomije, što radite Vi oko KAP-a? Zašto nijeste napravili studiju koju sam ja napravio, zašto, kažete svi da je studija super, zašto ne primijenite tu studiju? Ministre, đe su pare, evo pare, ja znam da vi ovo dobro znate, ovo je Hrvatska razvojna banka jednu i po milijardu su uložili, jednu i po milijardu od komercijalnih banaka, jednu milijardu od IPA fondova sve ovođe ubačene, sve ubačene.

Ministre, ovo je ključ budućnosti Crne Gore. Gospodine Krivokapiću, ovo je najveći ključ ne ovo zbog vremena, nego vi kažem ja sam sve pušta po 15 - 20 minuta. Ukinite me da više ne govorim, ali sad me puštite. Ovo je ključna situacija, ukoliko kod njih postoji za tehničku vladu, ajmo zajedno, dajem vam časnu riječ da Crna Gora može dugoročno da bude super država. Ukoliko neće, gospodine Krivokapiću, ajde izađite da napravimo zajedno da napravimo čudo. Ne možemo ovako, ne možemo ovako, da ne pričam ko je sve kriv, ko je doveo A2A, sad ih izbačamo koja država nema svoju ljudi Elektroprivredu. Imamo rješenja. Što je sa Željezalom, ministre, što ćemo bez čelika koji raste svake godine, što ćemo bez aluminijuma? Priča jedan vaš gospodin, napravićemo termoelektranu, imaćemo energetski suficit. Pa da ukinemo sve pa da živimo na šterike, imali bi još veći energetski suficit. Napravljen energetski suficit, sa realnom jakom ekonomijom. Kabal treba, ali varijanta izvoziti ingot ili čisto električnu energiju je glupost. Građani Crne Gore, 48. vam se sprema, lopata i ništa više. Za to je Đukanović rekao

napravićemo fleksibilno tržište rada, jer Crnogorci ne vole lopate, jer je glupost, budalaština biti samo fizikalac. Kome fizikalac, đe nam je pamet, đe je taj univerzitet, đe je ta dodata vrijednost, ministre, gledajte me u oči, đe je to? Kukavice sjede iza kabineta, svi znaju. Ministre najveći resurs Crne Gore su ljudi, pamet ima oslobodimo to, okrenimo se održivom razvoju, napravimo Crnu Goru da drugačija može, sve možemo, ministre. Ne znam da li će me ikad iko čuti, nemam pojma, ali ako krene ovako nema stvarno nikakvih šansi više.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam, kolega Raduloviću. Puno vaše brige, moram vam reći, a nadam se i zajedničke akcije u ekonomiji kako da stvari poporavljamo, kako da stvari popravljamo.

Ministre, želite li završnu riječ?

Daću vam riječ.

Idemo sad redom. Kolega Kalač, izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala, predsjedniče Skupštine.

Uvaženi ministre,

Predloženi budžet za narednu godinu bez obzira što je svrstan u kategoriju socijalnih sadrži veliki broj investicija u svom kapitalnom dijelu. Možemo reći da je planirano više projekata za narednu godinu, nego što ih je bilo za prethodnih nekoliko godina. Ono što je najznačajnije da je veliki broj tih investicija planiran upravo tamo gdje su i najpotrebnije, a to su najmanje razvijenih djelovi države. Raspored kapitalnih investicija na ovaj način bolje raspoređen nego prethodnih godina. Projekti važni za razvoj su infrastruktura kao osnov, ali projekti iz oblasti obrazovanja, kulture i drugih. Iz tog ugla posmatrano, za ovaj budžet možemo reći da je razvojni. U odnosu na budžete za 2012. godinu i 2013. godinu, vidimo da je prihodna strana uvećana. Ukoliko se ostvari pretpostavka o realnom rastu ekonomije od 3,6% u narednoj godini dodatno će se smanjiti učešće ukupne budžetske potrošnje u BDP-u. Pomoć Fondu PIO obezbijediće njegovu stabilnost. Na taj način će se obezbijediti redovna isplata penzija, kad već nije moguće obezbijediti njihovo povećanje. Kapitalni budžet je nešto preko 90 miliona eura i za skoro 25 miliona eura tj. 38% je veći od kapitalnog budžeta za 2013. godinu, i to povećanje u institucionalnom segmentu.

Za podsticanje novih privrednika planirano je 250 miliona eura, i ta sredstva su na taj način opredijeljena onima kojima su i najpotrebnija. To su nerazvijeni ili manje razvijeni djelovi države u kojima se na ovaj način stvaraju mogućnosti za otvaranje novih radnih mjesta. Ukoliko se nastavi sa ovakvim mjerama sa podsticanjem zapošljavanja, sa izgradnjom neophodne infrastrukture, valorizacijom i pravilnim korišćenjem prirodnih resursa možemo očekivati i zaustavljanje migracije naročito sa sjevera koja je u posljednjem periodu jako izražena. Pored projekata infrastrukture od velikog je značaja ulaganja u oblasti obrazovanja. Na taj način, uz prethodno pomenute mjere, dobićemo i kvalitetne kadrove, a to je resurs na koji posebno trebamo obratiti pažnju. Značajan broj investicija je u oblasti očuvanja životne sredine. Tako su se pored nekih investicija koje su započete ranije našli projekti koji rješavaju probleme sa kojima se suočavamo na svakom koraku. Izgradnja primarnih vodovoda izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, kanalizacionih sistema, izrada sanitarnih ili sanacija već postojećih deponija pomoći će očuvanju životne sredine za koju se u ovom trenutku

ne borimo punim kapacitetom. Ne smiju nam se ponoviti greške kao što je pogrešan odabir lokacije za sanitarnu deponiju Vasove vode u Beranama. Ne smije nam se ponoviti greška kao što je oštećenje vodovoda u Beranama i veliki zdravstveni problemi ljudi. Jer da li neka investicija vrijedi 500 hiljada, milion ili 10 miliona, sasvim je nebitno u odnosu na zdravlje ljudi. Ne možemo dozvoliti da nam sniježni nanosi budu izgovor za nešto što nismo uradili, a ostvarili. Ono što smatram da smo mogli uraditi je bolje jeste izdvojiti više sredstava za novoformiranu opštinu Petnjica. Smatram da su sredstva koja su na ovaj način izdvojena minimalna, uzevši u obzir da ne postoji planska dokumentacija, ali nam nedostatak planske dokumentacije ne može biti izgovor da ovu opštinu zaboravimo. Sudeći po rezultatima referenduma u Gusinju riječ je o teritorijalnoj organizaciji, zatim na osnovu odluka Vlade, uskoro možemo očekivati da se u ovom domu izjasnimo i o vraćanju statusa Opštini Gusinje. Iz tog razloga moramo imati u vidu i planirati sredstva za još jednu novoformiranu opštinu. Set pratećih zakona, uz Prijedlog zakona o budžetu za 2014.godinu, dodatno će urediti ovu oblast. Poslanici Bošnjačke stranke će podržati Predlog zakona o budžetu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, gospodine Kalač.

U ime Kluba kolega Genci Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Samo želim istaći moje utiske u odnosu na neke ključne političke vizije koje moja partija dijeli i kako se one odnose prema Budžetu. Apsolutno kao poslanik smatram da je ovaj zakon, i u budućnosti bi to bilo poželjno, trebao doći pred poslanike tokom mjeseca novembra, da bi bili u prilici da razmatramo budžet više od mjesec dana. Sigurno da bi kvalitetnije bilo za rad i u samim odborima i kvalitetnije odlučivali što se tiče onih stavki u budžetu. Sigurno je da je budžet monetarni iskaz novčani izskaz politike koja Vlada vrši i ja sa žaljenjem mogu istaći one elemente gdje smatram da se više treba raditi. U ovom Budžetu nema stavke koja govori o tome da ćemo mi ići putem decentralizacije. Znači, ostaćemo u sljedećoj godini u onom dijelu politike gdje država ubira, kao što često govorim, 90% poreskih prihoda, dok opštine, lokalne samouprave ni 10% ne prihoduju. Kad znamo da su investicije koje trebaju građanima od lokalne infrastrukture, vodosnabdijevanja sve na teret opština, onda jasno je da opštine često nijesu u stanju odgovoriti potrebama građana, i to je ono što bi trebalo u toku 2014.godine raditi.

Poštovani ministre Žugiću, ja ga već tri puta pitam i želio bih iskoristiti priliku znati da li se nešto planira raditi da bi dio PDV-a išao opštinama. To je jedan od načina na koji ćemo povećati održivost finansija lokalnih samouprava, i to je praksa rađena svuda u svijetu i od akciza, tamo gdje se to prihoduje tamo treba da ide. Mogu reći da, u odnosu na jedan amandman koji smo podnijeli ispred tri partije koje zastupaju manjinske narode ovdje, a to je Forca, HGI i Bošnjačka stranka, da se treba promijeniti odnos države prema manjinskom savjetu. Ministarstvo je podržalo da se ti savjeti odvoje kao posebna potrošačka jedinica, ali su sredstva koja su namijenjena nedovoljna da bi ti savjeti kvalitetno funkcionisali. Sredstva koja su namijenjena savjetima su dovoljna za opstanak tih savjeta, ali ne za razvijanje one uloge koju je Zakonom o manjinskim pravima o slobodama dao. Zašto ovo naglašavam već drugi put?

Naglašavam zato što to zakon koji se ne usvaja prostom većinom u ovom domu, nego kvalifikovanom većinom i ta većina je išla da se predlagalo da ta većina bude na nivou ustavnog zakona dvije trećine.

Takođe, moram iskoristiti, pošto ću dati riječ i mom kolegi, ako je moguće iz Liberalne partije, da iskoristi preostalo vrijeme, da je odnos HGI i Force da će podržati ovaj Predlog budžeta. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Nimanbegu.

Dakle, drugi govornik iz istog Kluba će biti kolega Andrija Popović, odlučile su kolege da prepolove vrijeme za završnu riječ.

Izvolite kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Govorio sam o ovome u uvodnom izlaganju. U principu Budžet za 2014.godinu je prihvatljiv za Liberalnu partiju. Htio bih da ukažem na neke stvari o kojima se trebalo malo više voditi računa. Dakle, moralo se voditi malo više računa o štednji. Mislim da je previše sredstava u budžetu na rashodnoj strani za gorivo, službene automobile itd. Po Predlogu budžeta za 2014.godinu, izgleda da polako izlazimo iz recesije. To je ono što je pozitivno. Ja ću samo ponoviti još neke stvari. Mi smo htjeli da zaštitimo te najugroženije djelove našega stanovništva. Teško ih je prepoznati, ima puno siromašnih u Crnoj Gori. Evo vidjeli smo sad koja je to stopa siromaštva, otprilike, ako se dobro sjećam, u toj grupi je nekih 70 hiljada ljudi. U svakom slučaju nadam se da će te imati sluha da se podrži ovaj predlog u vezi staračkih naknada, to je zakon koji je u proceduri. Poslanici SNP-a, tu se radi o nekih 5.100 korisnika. Povećanje sa 40 na 64,10 eura, mislim da ćete tu imati sluha. Drugo što je Liberalna partija tražila to je i otpremnine za radnike koji su postali tehnološki višak, sa rješenjima od 2012.godine. Dakle, punih dvije godine imamo mislim 3.895 radnika. Liberalna partija tu išla i sa amandmanom. Vjerujemo da će se smoci snage da se tim radnicima obezbijede ta sredstva u iznosu od 1.926 eura. Ta sredstva su njima ogromna kao kuća. I vjerujem da je to možda najvažniji zadatak Predloga budžeta da se, ne kako je predloženo i opredijeljeno u Predlogu budžeta nekih 1 200 000, sa kojim iznosom se može podmiriti samo nekih 650 radnika, nego svih ovih 3.895, inače bi ovi radnici neki došli koji imaju rješenja na red za nekih možda pet godina, što je nedopustivo. Liberalna partija ima još tu neke amandmane, ali u svakom slučaju da li ćemo podržati predlog budžeta ili ne zavisice od ovoga na što sam sada ukazao.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Popović.

Kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani pomoćniče ministra,

Ja ću pokušati da budem stvarno racionalan s vremenom, jer govorio sam u uvodnoj riječi vezano u vezi budžeta prije par dana, tako da može samo par karakteristika da ponovim vezano za parametre koji su bili pred nama vezano sa te prihodne strane.

Problem je i dalje u tome što se i dalje gro sredstava obezbjeđuje kroz indirektno poreze, odnosno kroz poreze koje plaćaju svi građani Crne Gore, bez obzira na materijalnu situaciju. Dakle, gro sredstava dobijamo od poreza na dodatu vrijednost, od akciza i od carina. Dakle, ono što svi plaćamo kroz kupovinu proizvoda i usluga u Crnoj Gori, a manji dio sredstava se dobija, odnosno tri put manje nego što je puni prosjek od direktnih poreza, odnosno od poreza koji se odnose na imovinu i na dobit. Dakle, nastavlja se praksa. Bez obzira što imamo stalno uvjeravanje od strane Vlade da se smanjuju socijalne razlike, bojim se da se ovakvim načinom samo one i dalje produbljavaju.

Ono što se u međuvremenu desilo je najavljeni amandman koji je potpuno dobrim dijelom i promijenio ovu situaciju sa usvajanjem, odnosno očekivanim usvajanjem budžeta. Čini mi se da još jedan dokaz da ova Vlada jednostavno ne zna gdje ide. Ja sam to negdje prije govorio, ponoviću još jednom meni ova Vlada, odnosno njena ekonomska politika liči na Alisu u zemlji čuda. A podsjetiću vas na tamo jednu senkvecu iz te novele, kad Alisa dođe do raskrsnice i pita mačka kojim putem da ide, a on je upita a gdje si se zaputila, ona kaže ne znam, ali kojim ću putem. Evo otprilike rekao je da potpuno je svejedno kojim ćeš putem da ideš, kad ne znaš koji ti je cilj. I meni izgleda da Vlada vodi takvu ekonomsku politiku. Pred nama je budžet pun paradoksa, što me još više uvjerava da Vlada ne zna kuda ide, ne zna koji je cilj, ekonomske politike. A evo da ne bude samo na nekim vrednosnim sudovima, nekoliko paradoksa sam izvukao pa ćemo svi zajedno zaključiti da li je tako ili eventualno ima opravdanja za ovakav način rada, ovakav budžet.

Dakle, mi se zadužujemo novih 240 miliona eura, što već će nas dovesti do granice od dvije milijarde za Crnu Goru jako mnogo. Mi smo projektovali prihode od privatizacije pet miliona za ovu godinu, odnosno Vlada budžetom. Mi znamo da je par investicija 15%. Mi znamo da ćemo da platimo 77 miliona eura samo za kamate ove godine. Mi smo tokom godine znači prethodne zamrzli penzije sad ćemo i opet sve su prilike. Mi smo uveli krizni porez na zarade. I mi smo, naravno, evo i to je dobra stvar, ali se i naplata poreskog duga, odnosno bio je pritisak tokom ljeta i povećana je naplata poreza, što je svakako dobro. Ali šta smo sad mi uradili sa svim tim. Mi smo sa jedne strane jako smanjili svu tu potrošnju, mi smo jako pritisli sve te privrednike koji mogu da funkcionišu u ovakvoj ekonomiji, da bismo saznali evo danas definitivno da ćemo sada da kupujemo akcije za 45 miliona od Elektroprivrede koje smo prodali prije nekoliko godina. Ako je to dokaz da je ova Vlada svjesna da griješi već 10-15 godina, privatizacijom monopolskih kompanija kao što su "Jugopetrol", Telekom, Lutrija ili mogu i "Lovćen osiguranje", recimo njega smo prodali, sve su to bile državne kompanije koje su dobro funkcionisale, koje su mogle da donesu prihod ovoj državi. Mi se sad odlučujemo da kupimo 3% akcija Elektroprivrede. Ako već hoćemo da budemo dobri trgovci, jer je to otprilike bio razlog da sad ćemo bolje da kupimo jeftinije nego što smo prodali, zašto onda ne idemo na ovu kupovinu ovih firmi koje dobro funkcionišu i koje smo sigurni da će nam donijeti dobiti, ako je to rezon?

Takođe, nije mi jasno ta kalkulacija zašto nešto plaćamo danas po knjigovodstvenoj cijeni, i čuo sam obrazloženje, ja ga ne mogu prihvatiti, da to nije realna

cijena, nego eto mi ćemo to sad po realnoj da platimo. Da bi evo i građani znali, danas je cijena na berzi 2,1 eura akcija Elektroprivrede, a mi ćemo ih platiti, ako sam dobro shvatio, nekih osam eura, sedam i po, sasvim svejedno. Bilo je priče da smo ih i ranije prodali knjigovodstvenoj, podsjetiću vas, za one koji su to zaboravili, a evo sam izvadio i podatke, u septembru 2009. godine kada smo prodavali te akcije po osam eura, one su i na berzi bile osam eura. Tržišna cijena je bila gotovo ista. Danas je ogromna razlika. Cijena je u funkciji vremena. Zašto mi moramo da idemo na uštrp naših sredstava, a u korist stranog investitora i da od njega kupujemo po cijeni kako je njemu povoljnije? Ne vidim razlog osim da naravno, iza svega stoji neki politički dogovor, potpuno nemam dilemu da stoji politički dogovor da bi se ovaj budžet usvojio kako tako. I korektnije bi bilo, poštenije bi bilo reći, više bih volio i radije bih to tako prihvatio, da se kaže - mi ovo ne možemo, mi ne možemo da glasamo protiv budžeta, manji koalicioni partner, imamo problem, nismo spremni da napustimo Vladu i evo našli smo neku kalkulaciju, takva je kakva je, ali nama završava posao ostaćemo u Vladi, glasaćemo za budžet, a ne da se pokušavamo ubijediti u nešto što nema logike da nas iko ubijedi.

Takođe, moram da priznam da sam tokom godine bio zapanjen činjenicom da je Vlada kupovala sama od sebe, odnosno, s obzirom da je vlasnik od 76% akcija "Pobjede," kupila samu zgradu od sebe, zato što je "Pobjeda" bila dužna porez. Otprilike nešto što sam mislio da se neće moći prevazići, ali evo vidjeli smo da je Vlada još bila inovativna, pa da je to slično uradila i sa Elektroprivredom. Dakle, Elektroprivreda je nama dužna 50 miliona eura poreza. U opštoj nemaštini u kojoj pozamljujemo 240 miliona, u kojoj se ne nadamo od privatizacije više od pet miliona, mi idemo u kontra smjeru i mi kupujemo akcije 3% koje nam ništa bukvalno ne donose. Sa 55% na 58% ćemo biti vlasnici, teško od dividende da ćemo imati koristi, a 3% nam ništa neće donijeti u upravljačkim pravilima, jer svakako taj dio ugovora se neće mijenjati i A2A ostaje da vodi Elektroprivredu, bez obzira bila ona vlasnik 45,41 i 47%. Tako da nešto što dodatno nam daje motiv da ne glasamo za ovaj budžet ovakav, naravno, nismo ni ranije rekli, ali ovo je nešto dodatno, i jednostavno evo neću mnogo da dužim, nešto što ne može da zavrijedi našu pažnju, odnosno ne može da dobije naš glas. I par stavki samo kratko da pojasnim, biće vjerovatno i tokom amandmana rasprave u pojedinstima. Mi smo dali par amandmana, jedan je vezan za Montenegro Bonus, gdje mi sad opet četiri miliona dajemo Montenegro Bonusu da pokrije gubitke koje ima vodeći KAP, a do skoro smo bili ubjeđivani da tu nećemo imati nikakvog troška, na kraju vidimo da hoće.

Mi smo, takođe, četiri miliona, što je čini mi se i suprotno zakonu, u ovom budžetu je Vlada upisala da dug za krađu struje, mogu slobodno reći za krađu struje, hajdučiju, kako god je zvali, iz evropske konekcije treba da plati crnogorski elektroprenosni sistem, što tek nema nikakve logike, jer je to u skladu sa Zakonom o energetici obaveza Regulatorne agencije da ona brine o odnosima između subjekata na tržištu energetike, a ne da Vlada kroz Zakon o budžetu, odnosno Skupština daje takve naloge. Onda nije čudo da nas sutra premijer nazove ovu Skupštinu diktatura Skupštine, jer mi preuzimamo sad ingerencije nezavisne Agencije, a znamo koliko se Vlada bunila, čak je i vraćen zakon na doradu, kad je Skupština htjela da se samo pita kod Zakona o stečaju, odnosno kod prodaje imovine KAP-a, da se na kraju dobije samo saglasnost taj eventualni kupac koji bi platio tih vidjećemo koliko miliona, ako uopšte bude ikakvog kupca. Tada smo bili kao skupština napadnuti da se mi miješamo, da mi ulazimo u ingerencije drugog zakona tačnije Zakona o stečaju, a evo sad to isto radi

Vlada, odnosno vrlo vjerovatno da će i većina Skupštine glasati tako. Eto unaprijed da kažem, bar za one koji neće to da glasaju, da oni ne podržavaju diktaturu Skupštine, a vi koji budete glasali, vi se opravdajte pred vašim šefom zašto ste mu nametnuli diktaturu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Bojanić.

U ime Kluba Socijaldemokratske partije, kolega Damir Šehović.

Izvolite, kolega Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Uvaženi ministre Žugiću, poštovane kolege,

Dakle, dozvolite mi da još jednom ponovim ključne stvari koje su vezane za budžet i koje smatram potrebnim da istaknem u želji da na jedan potpuno nov način sagledamo sve ono što prati sam budžet i razloge zbog čega ćemo se opredjeljivati tako kako ćemo se opredjeljivati.

U svom uvodnom izlaganju sam već rekao da je 2013. godina definitivno godina iz koje moramo izvlačiti pouke. Kad to kažem, tu, prije svega, mislim na pouke zbog činjenice da su u toj godini došle na naplatu sve strateške greške koje smo u prethodnom periodu pravili, zbog čega je ova država tu cijenu skupo platila. Da ne bismo te greške pravili i narednih godina, rekao sam da moramo izvući pouke oko strateških politika kakve jesu politike koje su vezane za Kombinat aluminijuma. Međutim, ovu godinu sam nazvao i godinu, nažalost, potvrde politike SDP-a u ovim oblastima. Kažem nažalost, zato što naše decenijsko insistiranje na određenim stvarima je postalo očigledno u ovoj godini. I činjenica koju, takođe, želim da istaknem da danas u ekonomskom smislu još skuplje plaćamo to što nije bilo dovoljno sluha da se ta naša ekonomska politika sprovede. Čak bih rekao da plaćamo cijenu danas zbog tih pogrešnih ekonomskih politika i jednako onako kako smo 90-tih godina plaćali cijenu zbog pogrešnih politika koje su takođe sprovedene mimo Socijaldemokratske partije. Međutim, rekao sam da hoću da vjerujem da smo izvukli pouke iz svega toga i da sa tom sviješću ulazimo u priču o budžetu za 2014. godinu.

Sam budžet za 2014. godinu je definitivno budžet koji u sebi sadrži čitav niz pozitivnih iskoraka u odnosu na sve prethodne budžete. Kad to kažem, tu prije svega mislim na činjenicu da poslije duže vremena budžet najavljuje zaokret u fiskalnoj politici, i to zaokret od prociklične ka kontracikličnoj fiskalnoj politici, a za tu tvrdnju mi za pravo daje podatak da konačno imamo povećanje kapitalnog budžeta za nekih 30%, što do sada nije bio slučaj. Dakle, kapitalni budžet nam je porastao, odnosno planiramo ga sa iznosom od 65 miliona koliko je iznosio u ovoj godini na iznos od 90 miliona koliko će iznositi u narednoj godini što je značajno povećanje. Značajno je povećanje i to što taj stavci moramo dodati ovih stotinu miliona eura za autoput, kao i kreditnu podršku za zapošljavanje, pogotovu na sjeveru Crne Gore. I to jeste najava zaokreta u fiskalnoj politici, i to je nešto što ovdje trebamo istaći.

Takođe, pozitivno je to što u narednoj godini planiramo smanjenje učešća neproaktivne javne potrošnje u bruto domaćem proizvodu. Pozitivno je to što nam je budžetski deficit planiran na nivou koji je nekoliko puta niži u odnosu na budžetski deficit koji smo imali u nekom prethodnom periodu. I još jedna ključna stvar, pozitivna stvar za

koju ja smatram da je interesantna je činjenica da smo konačno počeli da sprovodimo krajnje restriktivnu politiku izdavanja državnih garancija, budući da se državne garancije ovim budžetom planiraju isključivo za razvojne projekte, odnosno za kapitalne projekte, što je jako dobro.

Međutim, nije tajna da smo mi u Socijaldemokratskoj partiji rekli da, i pored čitavog niza ovih stvari koje sam upravo pomenuo, imamo još nekoliko otvorenih pitanja koji su uslov za podršku budžetu za 2014. godinu. Među tim pitanjima definitivno najvažnije pitanje za nas je pitanje poreskog duga od strane Elektroprivrede Crne Gore koji je nagomilan i koji trenutno iznosi oko 53, 54 miliona eura što je definitivno nešto što nam se nikako nije smjelo ponoviti. Zbog toga smo rekli da će SDP imati proaktivnu politiku u tom pravcu, i zbog toga smo rekli da bez rješavanja tog problema nećemo podržati budžet za narednu godinu. Imali smo intezivne razgovore sa ministrom finansija i došli smo do rješenja koja sam ja pretočio u amandman, a koje znači konačno ispravljanje nepravde koja je nanešena državi Crnoj Gori i građanima Crne Gore zbog činjenice da smo sebi dozvolili luksuz da nagomilamo ovoliki dug od strane Elektroprivrede Crne Gore. Ta nepravda se ispravlja na način što je amandman koji sam predložio već postao sastavni dio budžeta, budući da je od strane Ministarstva finansija prihvaćen, i ona se svodi na prostu stvar. Od 53 ili 54 miliona eura poreskog duga 10 miliona eura će ova država da naplati, i taj novac će da iskoristi u najvećem dijelu da bi izmirila svoj dug prema državi, prema Elektroprivredi Crne Gore. Preostali iznos od 45 miliona eura će konvertovati u akcijski kapital po nominalnoj vrijednosti najkasnije do kraja prvog kvartala 2014. godine. Time konačno počinjemo da ispraljamo nepravdu koja je nanešena ovoj državi zbog činjenice da jedna kompanija čitavu godinu dana nije plaćala poreze i doprinose državi u kojoj posluje.

Zašto smatramo da je ovim amandmanom zaštićen u potpunosti državni interes? Zato što ono što vrijedi više kupujemo po nižoj cijeni nego što smo ga prodavali svojevremeno 2009. godine. Manjinski paket akcija je prodat italijanskom partneru po cijeni koja je bila za 10% veća nego što je cijena po kojoj država Crna Gora sada uzima te akcije nazad po osnovu konvenzije ovih 45 miliona potraživanja od strane države. Činjenica da kupujemo nešto što vrijedi više po 10% nižoj cijeni je dovoljan pokazatelj koji govori o tome da smo zaštitili državni interes. Državni interes smo zaštitili zbog toga što ćemo po tom osnovu imati i za oko 10% veće učešće u budćim odbitima koje će Elektroprivreda Crne Gore da ostvaruje, a kvantifikaciju te dobiti možemo najbolje vidjeti ukoliko diskontujemo buduću vrijednost na neto, na sadašnji momenat i to je takođe jedna od benefita koje definitivno postizemo ovim amandmanom.

Druga stvar koju takođe želim da kažem, da će vrijednost Elektroprivrede u perspektivi rasti, pa ćemo i po tom osnovu da zaštitimo svoj interes i konačno ovim amandmanom se izlazi u susret temeljnoj politici Socijaldemokratske partije u energetici, što znači da Socijaldemokratska partija polako realizuje ono što je rekla, a to je povećanje učešća države u Elektroprivredi Crne Gore zato što smo ubijedeni da se tako važne kompanije koje su, koje definitivno svake godine moraju odbacivati dobit zbog prirodne rente na bazi koji posluju moraju biti u dominantnom državnom vlasništvu, što ona i jeste, ali smatramo da to državno vlasništvo i u narednom periodu treba povećavati.

Rekli smo da i pored činjenice što će se prihvatiti amandman, nećemo prihvatiti budžet dok i napismeno nedobijemo potvrdu od strane Elektroprivrede Crne Gore da i oni prihvataju da implementiraju taj model. Svim poslanicima u crnogorskom

Parlamentu je prosljeđen ovaj dopis od strane predsjednika odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore, kojim on jasno potvrđuje da prihvata da implementira ovaj model, ali kad već pominjem odbor direktora da kažem da mi danas radimo njihov posao. Dakle, nijesu smjeli dozvoliti da dođemo u situaciju da nam se duguje 50 miliona eura i pored činjenice što znam da su 13 puta, tačno 13 puta obavještavali, upozoravali izvršnog direktora koji dolazi od strane A2A da ne čini to što radi. Izvršni direktor od strane A2A je smijenjen zbog takve politike zato što je isporučivao struju Kombinat aluminijuma koju Kombinat aluminijuma nije platio. Nadam se da nećemo imati potrebe da smjenjujemo naš menadžment ukoliko do kraja prvog kvartala, odnosno naše predstavnike u bordu direktora, ukoliko do kraja prvog kvartala ne implementiraju ovo što smo mi zajedno sa ministrom finansija dogovorili i što je sastavni dio budžeta, jer ponavljam, mi danas nažalost radimo dobar dio njihovog posla koji su oni morali da urade u narednom periodu.

Drugi uslov koji smo pominjali kada je riječ o tome da, o glasanju za budžet za 2014. godine jeste tretman preostalog poreskog duga. Mi smo država koja ima neprimjereno visok nivo poreskog duga koji je trenutno na nivou oko 330 miliona eura. Rekli smo da moramo smisliti precizan i jasan mehanizam i redosljed koraka za naplatu tog poreskog duga i da tu potvrdu, taj plan aktivnosti sa konkretnim aktivnostima moramo dostaviti ovom Parlamentu.

Ovdje držim u ruci dokument koji je stigao iz Poreske uprave u kojem se po prvi put nakon duže vremena direktor Poreske uprave ozbiljno bavi problemom poreskog duga u kojem naglašava da 52 miliona eura takođe ova država može da naplati po osnovu preostalog poreskog duga i vođen činjenicom da se u Parlamentu jako puno bavimo poreskim dugom, obavezuje sebe da će nas kvartalno izvještavati o aktivnostima koje će sprovoditi u tom pravcu, i to je radikalna pomak naprijed u odnosu na dosadašnju situaciju.

Treće pitanje i time završavam i zahvaljujem se na dodatnih minut vremena, jeste činjenica da smo rekli da subvencije Kombinat aluminijuma moraju biti smanjene. Jedan sam od onih poslanika koji je najviše govorio o problemu Kombinata aluminijuma koji je po prvi put iznosio cifre o tome koliko građane Crne Gore košta svaki mjesec daljeg funkcionisanja KAP-a koji je po prvi put jasno upozorio menadžment Montenegro Bonusa da ne rade to što rade, da ne vode netransparentnu politiku, da ne kriju podatke od Parlamenta i danas smo došli u situaciju da pokušamo da smanjimo te subvencije na način što ćemo time napraviti pritisak na one koji se bave problemom Kombinata aluminijuma da taj problem riješe najkasnije do kraja februara bez obzira na način na koji će se to završiti. Tenderski postupak, odnosno stečajni postupak je u toku. Smatram da je do kraja februara sasvim dovoljno vremena da se to pitanje riješi i da se Kombinat aluminijuma konačno skine sa grbače građana Crne Gore, jer ga mjesec dana daljeg funkcionisanja, jer mjesec dana funkcionisanja KAP-a sve građane Crne Gore košta tačno 1,2 miliona eura. Amandmanom sam predvidio i upravo to da se te subvencije koje su na nivou četiri miliona smanje makar za 1.200.000 eura time ne opstruiramo započeti proces stečajni postupak u Kombinat aluminijuma, a opet šaljem poruku svima i pravimo pritisak na one čiji je posao da rješavaju taj problem da taj posao završe do kraja februara. S obzirom da su naši ključni zahtjevi ispoštovani, s obzirom da smo dobili i dokumente koje smo tražili od strane Poreske uprave i od strane menadžmenta Elektroprivrede Crne Gore, stekli su se uslovi da Socijaldemokratska partija definitivno podrži budžet u vjeri da greške koje smo

predhodno pravili nećemo praviti u narednom periodu i u vjeri da ćemo definitivno napraviti ekonomski zaokret koji Crnoj Gori treba ukoliko misli da ima svjetliju budućnost. Sigurana sam da je ministar finansija svjestan tog zaokreta, a činjenica da je svjestan tog zaokreta je definitivno i ono što sam na početku rekao, a to su pojedine stavke u budžetu koje najavljuju te zaokrete. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Vidim da ste dobili ličnih čestitki, novogodišnje poruke, nadam se da će biti ispunjen.

Kolega Damjanoviću na Vas je red, u ime Kluba SNP-a.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Dakle, mogu na početku diskusije da se nadovežem na mog predhodnika kolegu Šehovića, apsolutno što se tiče Kluba SNP-a očekivana odluka da i Socijaldemokratska partija kao članica vladajuće koalicije podrži Predlog zakona o budžetu, to očekujemo i od ostalih članica vladajuće koalicije, i mi svakako nijesmo bili kolega Šehoviću od onih koji su iščekivali i iz čoškova virili šta će uraditi SDP, jer smo znali otprilike kako će se desiti i što će se desiti, potpuno legitimno i potpuno u odnosu na ono što jesu bili vaši legitimni zahtjevi.

Druga poruka jeste nešto što bih ovdje morao zaista bez ikakvog populizma da ponovim i da apelujem i da pozovem i da zamolim kao poslanik ovog doma u ime svih poslanika, to sam uradio i na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet poštujući želju kolega da zajednički djelujemo aktivno u smislu rješavanja teške, katastrofalne situacije u Montevar metal inženjering u Nikšiću povodom štrajka radnika. Dakle, uputio sam uz saglasnost koletga, ministru ekonomije i ministru finansija dopis u kome molim, tražim da se učini sve da se obezbijede uslovi egzistencije tih ljudi, jer vjerujte mi sva ova priča o budžetu i makroekonomskim politikama itd, besmislena ako se ne posvetimo rješavanju suštinskih problema jednog ne velikog broja ljudi koji žele da rade, da od toga rade žive, čija firma ima perspektivu i koji se nijesu svojom voljom našli u neugodnom položaju. Dakle, ovo sam bio dužan da iznesem, jer smo o ovome imali raspravu u okviru Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Apel ministre Žugiću, apel minstre ekonomije da se ovaj dio rješava na ljudski način. Ništa mimo toga.

Dalje, ovdje vodimo raspravu i objedinjeno, je li tako, oko budžeta i oko ova tri prateća zakona. Malo se ko na njih osvrnuo, govorili smo dakle, malo na Odboru oko predloga oporezivanja dohodka fizičkih lica i ovaj dio koji se odnosi za doprinose, i podrška tome da se polako izlazi iz zone paušalnog oporezivanja, odnonsno da se oporezuje realni obim prihoda raznih profesija koji nije bio oporezovan i želja i nada iako nije bilo na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet volje da se prihvati amandman SNP-a bez obzira što je pstignuta saglasnost oko Predloga zakona o budžetu DPS i SDP-a jer više to nije vidim uslov da SDP podrži Predlog budžeta. Evo, sad mi vas ne uslovljavamo, nemamo mehanizam nego tražimo da se usvoji amandman SNP-a i da se ukine taksa na mobilnu telefoniju i na takozvane kablovske priključke da ostanu dakle dvije za pušačke zone i za akustične urađaje, i da nadomjestimo ove prihode ministre zajedno poreskom politikom koju ćemo i u oblasti igara na sreću i u ostalim oblastima definisati već što se kaže u narednih mjesec-dva dana. Molba da prihvatite

ovaj amandman učinili bi veliku stvar, ne SNP-u nego svima nama ovdje i građanima i nema razloga da ovo ne prihvatimo, i ne idemo ka jednom definisanju politike koja će da kažem, najmanje teretiti građane, najviše one koje imaju.

Vežano za načelne primjedbe na Predlog zakona o budžetu, mi smo dali danas amandmane, biće kraća amandmanska rasprava. Smatramo da ovih 1.251.000.000 evra tekućih prihoda jeste malo potcijenjeno, pa smo tražili da se makar za nekih 2%, odnosno 25 miliona uvećaju planom ti prihodi, naročito stavke koje se odnose na koncesije, na prihod od igara na sreću, na porez na dobit pravnih lica itd, jer smatramo da ima prostora da se u tih 20-25 miliona više prihoda alimentiraju neke potrebe za koje vape građani Crne Gore. Klub poslanika SNP-a je dao gdje bi taj višak prihoda otišao i to je ona vječita priča SNP-a o prihodnoj strani budžeta koja je sada opšte prihvaćena u Parlamentu, i kažem da ništa nijesmo uradili samo tu Pandorinu kutiju što smo otvorili i što se ovdje sada govori o tim stvarima, a ne o raspodjeli nečega čega nema, nego da stvorimo na prihodnoj strani, da srušimo sivu ekonomiju, da se obračunamo sa neplatišama poreza, govorio je kolega Šehović o onom poreskom dugu i dinamici njegovog smanjenja, da stvorimo realne prihode i da alimentiramo nasušne potrebe građana. Ne govorim dakle, pojedinačno o bilo kojoj potrebi, ali ću ih svakako nabrojati. Da mijenjamo poresku politiku u smislu prebacivanja fokusa građana sa tih takozvanih indirektnih poreza PDV-a itd, koje je najlakše naplatiti na nešto što je direktno oporezivanje pojedinih oblasti, telekomunikacija, energetika, finansije. Da razmišljamo kako možemo da oporezujemo banke i bankarske naknade za koje smo vidjeli da su u neto iznosu od 25-30 miliona evra, samo 10% iliti stopa PDV-a primijenjena te naknade tri do četiri miliona, ministre. Velikih tri do četiri miliona u ovoj situaciji. Sa njima pokrивamo neke potrebe i socijale itd, a ceh plaćaju banke.

No, predsjedniče Parlamenta kad smo već kod banaka, dozvolite mi naravno, malu digresiju sve u smislu budžeta. Mi u SNP-u znamo jedno staro dobro pravilo njega se držimo, da poštujemo dakle, i naknadnu pamet nekih koji se sjete iako je to najgora pamet, ali svakako se ne mjerimo sa neistinama i sa lažima koje se serviraju preko pojedinih medija u pokušaju spinovanja javnosti, odnosno možda pripreme za neke političke pozicije u narednom periodu koje slijede. Dakle, konkretno ću se u minut-dva pozabaviti sa pokušajem spina koji je dobro došao od strane bivšeg predsjednika Savjeta Centralne banke, ne guvernera nego predsjednika Savjeta koji je negdje pokušao da se u naknadnoj pameti, zašto tada nije reagovao kako je trebao da reaguje i da ono što je tada znao procesuirati, u tome će uvijek imati podršku SNP-a kada to procesuirati do kraja protiv bilo koga, ali se malo pozabavio u toj naknadnoj pameti i sa neistinama, i evo da ih ovdje veoma kratko demantujem samo sa papirima. To otprilike u SNP-u znamo da uradimo veoma dobro, papiri ne lažu, kako kažu ono, riječi lege a spisi ostaju.

Dakle, pokušaj trgovine za promjene u Centralnoj banci itd, koje su se dešavale 2010. godine je li tako, negdje u septembru mjesecu i u novembru mjesecu je vezan za izbor jednog časnog čovjeka člana Senata DRI gospodina Pešića koji je gle čuda izabran samo tri godine ranije 27. decembra 2007. godine sa ogromnom podrškom ovog Parlamenta, podrškom i kolega iz vlasti i iz opozicije koji sada ovdje sjede, listing glasanja, zapisnik, ko je glasao, kad i kako. Pa onda 27.10.2008. godine, dakle dvije godine prije ovoga o čemu pričamo Zakon o mjerama za zaštitu bankarskog sistema usvojen gotovo jednoglasno u Parlamentu, čini mi se jedan glas uzdržan. Zapisnik sa sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet oktobra te godine kada predsjednik

Centralne banke ispred sada bivšeg predsjednika Savjeta guvernera zdušno podržava Predlog zakona o mjerama zaštite bankarskog sistema. To su još dva papira.

Onda papir od 15. jula 2010. godine kada gro poslanika ovoga doma glasa za predlog novog Zakona o Centralnoj banci koji je sto puta bolji nego onaj što je bio, i koji nam je doprinio da urušimo bankarski sistem. Takav kakav je bio, nije ni poštovan od strane onih koji su ga trebali poštovati dakle, mislim na rukovodstvo Centralne banke tadašnje. Ali, ovo je bio jul 2010. godine i tada za mandata bivšeg predsjednika Savjeta budućeg političara. Pa onda optužba da je trgovano sa još jednim časnim čovjekom koliko je gospodin Dragiša Pešić doprinio ugledu DRI govori podrška koju DRI ima konsensualno u ovom Parlamentu, pa valjda i njegov dio tih 25% kao člana Senata u tome, govorimo o gospodinu Srđi Božoviću koji je "trgovan" ali 2.11.2010. godine kada je ovaj Parlament glasao i to je "trgovano" na način što su svi poslanici jedino za njega od sedam članova Savjeta Centralne banke, računajući i Vas guverneru, jednoglasno bili za ovu "trgovinu", i opozicija i vlast. I finale, listing glasanja kada ste Vi birani koga interesuje neka vidi kako je Klub SNP-a glasao nije vas podržao, samo smo rekli dajemo vam šansu da pokažete, mandat Vam nije bio dug da bi pokazali odnos i prema ovim stvarima.

Dakle, ko želi u buduće da polemíše umjesto laži moraće da priča istinu, a kao što vidite lako se nađe metoda da se odgovori iako se nema pristupa u nekim medijima koji su gle čuda, od tog istog bivšeg predsjednika Savjeta Centralne banke upravo u ovom vremenu o kom pričam dobijali sponzorstvo za neki kalendar koji su te novine izdavale, i prvi put nije bilo loga ko ga je finansirao tada. Pa onda nekih depozita, stotine i stotine hiljada CKB-a koji su nezakonito prenešeni od strane istog tog rukovodstva i tog gospodina, pa onda o nekim stvarima o kojima možemo ukoliko ima potrebe, što se mene tiče znate i sami da veoma volim transparentno i javno da kažem sve, sve o svakome u četvoro očiju. Tu sam i tu smo samo za istinu, za laž smo ovakvi kakvi smo sad bili.

Dakle, guverneru, dakle, o guverneru bivšem Krgoviću ja neću više trošiti riječi, nije bio ni guverner, bio je predsjednik Savjeta. Zahvaljujem!

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Izvinjavam se, neću trošiti riječi, ali sam imao potrebe zbog ovoga doma, zbog nečega što je radio ovaj Parlament ovdje, a materijal i dokazi postoje da ovo iznesem do kraja. U odnosu na Predlog zakona o budžetu još toliko da kažem da je način na koji se rešavaju dužničko povjerilački odnosi Elektroprivrede Crne Gore i države Crne Gore nešto što smo kao ideju predlagali još prije pola godine, mi u SNP-u govoreći, poštujujte Zakon o poreskoj administraciji, poštujujte Zakon o tekućem budžetu za ovu godinu, naplatite imovinom ono što ne možete da naplatite novcem. I kada smo ušli u ovu priču, dolazimo do toga da će biti te dokapitalizacije, povećaćemo učešće države u Elektroprivredi, ali sam čuo negdje na način da ćemo nominalu da priznamo u dokapitalizaciji, pa mi je onda objašnjavano kako je eto to postupak koji se najviše primjenjuje u Crnoj Gori, a gle čuda imali smo nedavno Kontejnerske terminale je li tako, u Baru i nijesmo ih radili po nominali. Tada nam nije odgovaralo, a sada nam odgovara. E to je mali problem, ali bolje da se i taj dug rešava na ovaj način, odnosno da naplatimo ono što možemo da naplatimo, jer očekujem da ćemo pravilnim gazdovanjem država Crna Gora nad Elektroprivredom ostvarivati konačno profit, i da će makar dio tih profita u mjeri 55-57-58% biti prihod ove države. Tih prihoda nemate ni

naredne godine gospodine Žugiću u budžetu i to je ono o čemu moramo da pričamo i razgovaraćemo. Završavam, hvala Vam predsjedniče Parlamenta, imaćemo jedan Predlog zaključaka jednog jedinoga da nakon analize prihoda u prvoj polovini godine ono što bude višak, a ove godine je bio 100 miliona, pa smo ga potrošili za garancije, valjda nema više tih garancija takve vrste, upotrijebimo za plaćanje ovih socijala i ovoga što nedostaje. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo bih zamolio Vas i kolegu Šehovića pošto ste iz iste struke, ja nijesam iz te struke, nađite mi kad se poslednji put naplaćivao porez u naturi, u modernom svijetu. Hoćete li da mi pomognete da bih znao koliko smo se vratili ....

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Pokušaj je da se taj porez naplaćuje od državne firme. To je nonsens. Ali, gospodine, kažem, neuobičajno je da se taj porez naplaćuje imovinom od državne firme, ali imamo i nonsens da nama ni opštine ne plaćaju porez i doprinose, da nam one duguju, prema državi. Dakle, to samo u Crnoj Gori imamo. Jasno je da je to loš model, ali je jasno da tako predviđa Zakon o poreskoj administraciji. Možda će to biti pokazatelj kako je nekima drugima koji nijesu državna firma nego privatna firma, pa i firma koja ima dosta imovine, a debelu političku zaštitu dođe pod udar ovoga zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mislim malo dalje o naplatama u naturi bez aukcija da se naplati u novcu. Mislim da smo se vratili bliže srednjem vijeku nego evropskim integracijama, ali i to možemo popraviti. Nije prozivanje Vas, nego i kolege Šehovića pošto je to koncept koji zajedno nas sve vraća u prošlost, a ne rješava pitanje.

Idemo dalje, u ime Kluba poslanika Demokratskog fronta Andrija Mandić.

ANDRIJA MANDIĆ:

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore, gospodine ministre,

Vi ste dugi niz godina bili naš kolega u Parlamentu i dobro razumijete da rasprava o budžetu i Predlogu zakona o budžetu izaziva posebnu pažnju. Znali ste to kao poslanik parlamentarne većine, jer ste Vi branili upravo predloge koje je imala predhodna Vlada prije nego što ste otišli u Centralnu banku. To ste radili na jedan korektan način, više puta smo ovdje raspravljali o tim temama i nama poslanicima opozicije uvijek je drago da raspravljamo sa nekim ko je bio naš kolega, ko je sjedio u poslaničkim klupama, jer dobro razumije šta mi želimo da kažemo kada razgovaramo čak i o ovoj temi.

Rasprava o budžetu nije striktno stručna tema, niti je to tema samo o ciframa, niti je to najvažniji fiskalni zakon, to je usuštini tema o budućnosti neke zemlje. To je tema kako će se voditi politika i sve druge politike vezano za narednu godinu i sve će počivati upravo na sredstvima koja treba da se uberu i koja treba da se pribave kako bi funkcionisala na pravilan način, ili kako bi funkcionisale na pravilan način sve strukture u ovoj zemlji.

Dakle, ovim budžetom planirani su prihodi u narednoj godini od 1.250.000.000 rashodi od 1.320.000.000 dakle, imamo deficit od nekih 70-tak miliona, imamo za otplaćivanje dugova obavezu koja nam dopijeva od 170 miliona, pa prema tome

imamo nedostajuća sredstva od 240 miliona planiranih u 2014. godini, i to je ono sa čim treba da računamo i što treba da uzmemo, posebno treba da uzme Vlada koja vodi politiku u ovoj zemlji kao jedan od najvažnijih faktora za planiranje svega onoga što dolazi u 2014. godini. Ali, po meni kao političaru, ja nijesam ekonomista, ali drama prava nastaje u 2015. godini. Dakle, 1. januara 2015. godine dolaze obaveze po osnovu kredita koje smo uzimali od 440 miliona evra. Iako, pretpostavimo da deficit može biti veći od ovog deficita sada koji je iskazan od 70 miliona možemo očekivati da to bude red veličina od 500 do 600 miliona gotovo od polovine, od početka 2015. godine mi polovinu prihoda planiramo da ćemo prodati što za otplaćivanje dugova i što za pokrivanje deficita. U tom kontekstu kao političar shvatam po pozivima koje dobijamo od strane predsjednika Vlade i predsjednika Demokratske partije socijalista da formiramo jednu široku Vladu, da formiramo snažnu političku podršku za neku novu vlast koja bi mogla da objašnjava građanima Crne Gore kada dođemo u 1. januar 2015. godine da se desila elementarna nepogoda, da je zemljotres, da je najvažnije da smo mi zajedno, a to što neće biti možda penzija, što neće biti plata, što neće biti izdvajanja za razvojne projekte, da treba da stisnemo kaiše kao što smo stiskali početkom 90-tih, ali smo tada imali definisane neke druge državne ciljeve zbog koga su trpjeli svi građani Crne Gore.

Želim da ovdje istaknem i ponovim, da ne vjerujem da u opoziciji ovoj danas definisanoj opoziciji nepostoji niko ko bi dao pojas za spasavanje Demokratskoj partiji socijalista, da danas kada nas je dovela u ovo katastrofalno stanje o kome je najbolje govorio bivši guverner ili guverner sinoć ovaj Krgović, objašnjavajući kako je uništena i opljačkana Crna Gora. Nemojte da mislite da sam nešto oduševljen sa Ljubišom Krgovićem, njemu samo dajem pravo kao i drugima koji su napuštali Demokratsku partiju socijalista i progovorili na drugačiji način. Neko je to uradio 97-me, neko je to uradio 2000-te, neko je to uradio 2013. neko 2010. godine, ali u suštini svi su oni prepoznali predsjednika sadašnje Vlade koji je bio predsjednik Vlade 1997. godine. Svi su ga prepoznali da njegova politika i politika koju on vodi nije u skladu sa javnim interesom, nego je u skladu sa interesom njegove porodice u skladu sa interesom jedne manje grupe ljudi koji su i te kako zainteresovani bili da se opljačka Crna Gora. Moram vam reći da je vaš predsjednik Vlade, sad ne govorim Vama nego govorim, Vi ste predstavnik Vlade, vašem predsjedniku i koalicionom partneru gospodina Ranka Krivokapića, da je on naslijedio golemi imetak, kako bi rekao jedan omiljeni političar koji se pojavljuje svake večeri na televiziji Srbije, da je naslijedio golemi imetak koji je potrošio tako što ga je preselio na nekolike adrese, nešto kod brata, nešto kod sestre, nešto kod njega, nešto kod nekoliko najboljih prijatelja, i za taj imetak obezbijedio političku podršku svoje partije organizovanog kriminala, mafije, i nekih koalicionih partnera za koje mi računamo da će u jednom trenutku krenuti onim putem koji je krenuo i gospodin Ljubiša Krgović.

Sinoć sam slušao teške optužbe. Ono što se moglo čuti i sa čim je upoznata javnost Crne Gore, ne znam zašto je danas gospodin Vučković bio ovdje čekajući da bude izabran neki drugi vrhovni državni tužilac, umjesto da je pozvao gospodina Krgovića i da se koliko je večeras krene u hapšenja onih koji su upropastili Crnu Goru. Ono su najteže optužbe koje su se mogle čuti i na političkoj i na svakoj drugoj karti neke zemlje u regionu što je sinoć saopštio Ljubiša Krgović. Mislim da je to i te kako važno dame i gospodo, posebno želim vama kolegama da se obratim, koji držite Vladu Crne Gore. Vlada Crne Gore poštovani građani zavisi i od podrške u ovom Parlamentu. Ako nema 41 poslanika, a svi smo mi vlasnici mandata sa kojim raspolazemo, ako nema 41

poslanika u ovom Parlamentu koji podržavaju Vladu, nema više Vlade Crne Gore, ili je nema u onom sastavu kakav je danas. Dakle, ako to ne podržava gospodin Šehović, gospodin Krivokapić, gospoda iz Bošnjačke stranke, gospoda iz nacionalnih manjina, te Vlade više nema. Niti ima te priče o kojoj se raspravljalo sinoć ili raspravlja narednih dana. Evo, vidjeli smo, padaju bombe na svakom koraku. Sjećam se kada sam bio u Osnovnoj školi, a učio sam u "Sutjesci" ovdje u Podgorici, to su bile informacije da se o tome pričavalo kada je opalila neka bomba u Baski ili u Španiji, nije bilo žrtava, o tome se pričavalo. Danas u Crnoj Gori svake druge večeri negdje opali neka bomba. Premijer ima po 100 telohranitelja. Vjerujte, bila je sramota u Skupštini Crne Gore kada je bio premijerski sat, pa nije se moglo kroz ovaj hodnik proći od telohranitelja sa kojima raspolaže premijer Crne Gore. To je sramota, to je njegova lična sramota, navodno se predstavlja kao neki hrabar i strašno važan tip, a ovamo po 100 telohranitelja brine o njegovoj sigurnosti, dok svake večeri na mjestu eksplodiraju bombe i pozadini tih eksplozija mogu se prepoznati duge ruke režima.

Moram vas podsjetiti, u Crnoj Gori se danas ne dešava ništa što već nije viđeno na ovim prostorima. Preporučujem svima i onima koji prate ovo zasijedanje kao i kolegama poslanicima da pročitaju knjigu Nikolaja Potapova ruskog vojnog atašea u Crnoj Gori u Knjaževini Kraljevini Crnoj Gori koji je bio na Cetinju od 1906. do 1916. godine. Istorijski institut je objavio tu knjigu. Čovjek je vrlo uredno popisao sve ono što se dešavalo i sve što vidite danas, sve što vidite, sve je to bilo u vrijeme Kralja Nikole, zato je Crna Gora završila 1016. odnosno Kraljevina Crna Gora 1916. kako je završila. I kada je Luka Bar o kojoj je govorio danas gospodin Lekić, dobila koncesije od strane Knjaza i Kralja Nikole, tamo piše ovaj Potapov uredno, da je tadašnji jedan premijer, da mu nepominjem prezime zbog jedne ugledne porodice i prestolonaslednik naplatili korupciju od tog i italijanskog preduzeća. U Nikšiću sam se čudio da sam vidio tu lijepu kuću u Njegoševoj ulici, odnosno u Karađorđevoj ulici, ogromnu kuću sagrađenu 1906. Razmišljao sam, ko je ovu kuću mogao da sagradi u Nikšiću. Dok mi Potapov nije dao odgovor da je taj predsjednik Vlade platio korupciju za Luku Bar i za onu prugu koja se gradila prema Virpazaru.

Kada sagledate šta se dešavalo u tom vremenu, vidjećete i prepoznacete Mila Đukanovića i Aca Đukanovića i sve one ljude koji su danas na čelu Crne Gore. Govorim danas, znajući da će neko možda ustati ovdje da pokuša mene da demantuje sa ovom pričom, ali će proći 10 ili 15 godina i sve ovdje što sam pričao potvrdiće se kao što se potvrdilo ovo o čemu je pisao ruski general Nikolaj Potapov, šta se dešavalo na Cetinju od 1906. do 1916. godine. Mi imamo problem kao zemlja, a mali smo ima nas 600 i nešto hiljada na jednom sjajnom prostoru, i kako voli često profesor Branko Radulović da kaže, možemo da obezbijedimo idealan život i za nas i za naše porodice, ali imamo problem tog kriminala i korupcije. Imamo problem što su oni koju su dobrabili vlast 1989. godine, sjećate se, u džemperima i kakvi su bili isti kao i svi mi, tada 1989. godine što su pogubili orijentaciju, pomislili da su oni Bogom dati da zgrabe svo narodno bogatstvo koje pripada većini građana Crne Gore. Sramota je, sramota je. Ponavljam, koliko u jednoj kockarnici na primorju, da li je to Maestral ili Avala, izgube nekolicina ljudi novca, sa tim bi mogli da prehranimo svu sirotinju koja postoji u Crnoj Gori, a ne da nas vlasnici hotela obavještavaju da ti ljudi više tamo nemogu ući i mole njihove rođake da im više ne dozvole da privrre zato što maltretiraju i biju krupije. Moramo da pronađemo neku novu formu. Moramo da pronađemo neki novi put. Mi smo krenuli u Ustavnom odboru i tražimo neka zajednička rješenja. Ali, vjerujte, dok vi iz

parlamentarne većine nebudete se suočili sa samim sobom, svi vi kada ostanete nasamo znate za ove priče koje znam ja, koje zna pola Podgorice, koje zna većina građana Crne Gore, i dok vi koji ste parlamentarna većina ne odlučite da podvučete crtu, teško da ćemo moći krenuti naprijed. Mi možemo danas, gospodine Žugiću da uđemo u 3,7% u 2,8% ali znate da to nije suština, i da to nije suština problema u Crnoj Gori. Danas nam je potrebna neka nova energija, danas nam je potreban neki novi sporazum i danas nam je potreban jedan novi početak. Vjerujem da taj novi početak možemo pronaći svi zajedno. Ne želim da povrijedim bilo koga od vas, ne želim da ispadne da sam uvrijedio samo nekog pojedinca. Čvrsto vjerujem da sam govorio istinu, i vi znate da ovo o čemu govorim je istina. Zato tražeći neko rješenje, jer sva ispitivanja javnog mjenja govore, da u Crnoj Gori oni koji glasaju za opoziciju i oni koji su protiv vlasti više mrze vlast i pojedince iz vlasti, nego što su 2000-te u Srbiji mrezeli Slobodana Miloševića pristalice DOS-a. Ne želim da krenemo nekim putem koji je put tragedije, koji je put sukoba, nego da nađemo neki pažljiv i smislen put u kome neće biti prevrata u kome neće biti rušenja u kome će biti jedna prirodna smjena vlasti, jer poslije 25 godina bespuća i stranputice normalno je da se krene nekim drugim putem. Mi koji činimo dio Demokratskog fronta koji se zalagao za zajedničku državu, javno smo saopštili, prihvatamo Crnu Goru kao našu državu. Žalimo da zajedno sa časnim Crnogorcima sa kojima smo formirali Demokratski front i koji su bili za nezavisnu Crnu Goru, da tražimo te nove puteve u kojima ćemo ostvarivati i oni njihove interese i mi naše interese. Da ovo bude pravna država, država po mjeri svih, to je put kojim želimo da idemo. Tu poruku sam želio i večeras da prenesem uz svu oštrinu koju iskazujem, ali tražeći prosto jedno razumijevanje za politiku koja mislim nema alternative u Crnoj Gori. Hvala vam, i gospodine predsjedniče izvinite, jer sam malo produžio.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Budžet je vazda važan trenutak politički i treba čuti i jedne i druge do kraja.

Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Slažem se da je budžet upravo takav važan zakonski projekat, i zbog toga ću se vratiti na temu koju mi danas imamo na dnevnom redu, i vjerujem da ćemo se na samom početku složiti da smo prilikom razmatranja Predloga zakona o budžetu, imali smo u Parlamentu dugu i sadržajnu raspravu. Ako je moja evidencija dobra, mislim da su manje više svi poslanici uzeli učešće u raspravi.

Takođe, treba podsjetiti da je Predlog zakona o budžetu razmatran i na skoro svim skupštinskim odborima, što mislim da je dobra praksa što smo uveli još prošle godine, jer smo tim putem pokazali jedan da kažem resorski pristup u odnosu na budžet, jer su zainteresovani skupštinski odbori posmatrali kako su pojedine potrošačke jedinice za koje su skupštinski odbori bili zainteresovani prošli u tom budžetskom planiranju i da li su planirana budžetska sredstva dovoljna za realizaciju politika za koje su ti skupštinski odbori bili zainteresovani.

Mislim da ćete se složiti sa ovom ocjenom da prilikom razmatranja Prijedloga bućdzeta i na plenumu i na skupštinskom odboru, da je ministar finansija gospodin Žugić i njegovi saradnici pokazao punu otvorenost i spremnost za razgovor. Spremnost za dijalog i da smo čuli mnoge odgovore na mnoga postavljena pitanja za koja su

pokazali interesovanje poslanici u ovome domu. Takođe, koristim ovu priliku da pozdravim i da čestitam Ministarstvu finansija na otvorenoj komunikaciji sa ukupno zainteresovanom javnošću prilikom pripreme osnovnih elemenata na bazi kojih je koncipiran ovaj budžet, komunikacije i sa socijalnim partnerima, komunikacije sa političkim subjektima, ministar finansija mislim da se pokazao na tom planu jako vješt, da upotrijebim taj termin, komunikacije sa civilnim sektorom, komunikacije sa potrošačkim jedinicama, sa ukupnom stručnom javnošću. Mislim da će se takva praksa nastaviti i tokom godine, prilikom ralaizacije ovoga budžeta, uostalom kakva je bila praksa Ministarstva finansija i u ovoj godini.

Podsjetiću na trenutak da smo prilikom kreiranja i usvajanja budžeta za ovu tekću 2013. godinu, da je naš zajednički, naš osnovni cilj bio da kreiramo rješenja koja su trebala da budu najbolji odgovor na rizike, izazove i specifičnosti ekonomske situacije u kriznoj godini kakva je bila i ova 2013. godina, jednako kao i u Evropi i mnogo šire. I mislim da je ovo upravo dobra prilika da damo svi zajedno na javnoj sceni odgovore na pitanje, da li se uspjelo u tome? Da li je u tome uspjelo Ministarstvo finansija? Da li je u tome uspjela Vlada Crne Gore? Da li smo u konačnom u tome uspjeli svi mi zajedno? Koliko god u davanju toga odgovora ne može se izbjeći politička subjektivnost, što su osvjedočile i neke diskusije tokom trajanja rasprave o budžetu, posebno ove završne riječi. Ipak se sa činjenicama, sa podacima ne može polemisati. Ostvareni rezultati su više nego jasni. Pokušaću da nabrojim neke osnovne. Zaustavljeni su negativni trendovi, prije svega rast javnog duga. Zaustavili smo negativni trend rasta javnog duga. Zaustavljen je rast deficita budžeta. Zaustavljeno je smanjeno značajno učešće neformalne ekonomije i fiskalne discipline. Ispoljena je maksimalna posvećenost i ostvaren je uspjeh, dozvolite da kažem, ne samo nadam se svoj lični sud, nego vjerujem svih onih koji objektivno posmatraju te činjenice, da je to uspjeh za poštovanje na planu konsolidacije javnih finansija. Evo, za one koji možda i žele da polemišu sa tom ocjenom, evo i nekih podataka za podsjećanje. Naplaćeno je preko 110 miliona eura više u odnosu na 2012. godinu, podatak sa kojim se ne može polemisati. Sprovedene su brojne mjere štednje i ostvarene su uštede od oko 14,5 miliona, takođe egzaktan podatak. Smanjen je deficit sa 6,7% brutodruštvenog proizvoda na kraju 2012. godine na oko 4,5 na kraju ove godine, uprkos vanrednom i neplaniranom izdatku za KAP, zašto i to ne kazati. Obezbijedena je stabilnost i redovnost u servisiranju svih obaveza i na unutrašnjem i na spoljašnjem planu.

Mislim, takođe, da je ovo dobra prilika da se saopšti da su se svi ovi rezultati na makrofinansijskom planu prožimali sa ostvarenim rezultatima u evropskim i evroatlantskim integracijama. Evo i tu nekoliko podataka za one koji možda žele da polemišu i sa ovom ocjenom. Završen je veoma zahtjevni proces skrininga. Kompletirane su pregovaračke strukture. Evo i danas, usvajajući ovu rezoluciju u ovom parlamentu, definisali smo i poziciju parlamenta u zahtjevnom procesu pregovora sa Evropskom unijom. Privremeno su zatvorena dva poglavlja 25 i 26. Otvoreni su pregovori u pet novih poglavlja 5, 6, 20, 23 i 24 u domenu NATO integracija, održan je kontinuitet i s pravom se očekuju završni koraci i skori poziv za članstvo. Evo, te podatke nudim u odnosu na ono što je večeras kao kontra teza bio ponuđen neki citat iz Nikolaja, ako sam dobro zapamtio, ... Ovo nijesu rezultati koje sada navodim nešto što mi ovdje između sebe komuniciramo i hvalimo se. Ovo su rezultati koji su verifikovani, koji su saopšteni od naših evropskih partnera, ne samo od Evropske komisije nego od svih 28 država članica Evropske unije. Prema tome, mislim da se sa ovim ne može

polemisati i sve ono što je neko ovih dana pročitao preturajući po svojoj biblioteci, mislim da ne može parirati ovim podacima sa kojima nema polemike.

Sve ovo podsjećam zbog činjenice da je planiranje budžeta za 2014. godinu urađeno upravo na osnovu izvršenja budžeta u tekućoj godini. Na osnovu integracionih dometa Crne Gore i na evropskom i evroatlantskom planu, jer i tu vučemo određene indirektno i direktne efekte, direktne tako što nam se otvaraju mogućnosti za korišćenje evropskih instrumenata podrške, IPA instrumenti i sl, a indirektno kroz slanje dobrih poruka za strane investitore koje pozivamo da nastave da ulažu u Crnu Goru. Takođe, siguran sam da je ovaj budžet koncipiran i bazi onih veoma ohrabrujućih podataka o stepenu pripremljenosti velikih investicionih projekata u Crnoj Gori, velikih investicionih projekata, od auto-puta, od projekata u oblasti energetike, projekata u oblasti turizma. Mi vjerujemo da ćemo tokom iduće godine i te kako osjetiti benefite, da će građani Crne Gore osjetiti benefite od realizacije tih projekata i kroz nova radna mjesta i kroz nove prihode za budžet i sve ono što treba da doprinesu ti projekti.

Zbog svega toga sasvim se realnim čine postavljeni ciljevi u ovom budžetu, realnim se čini postavljeni deficit budžeta od svega 2%. Podsjetiću vas na uporedna iskustva koliki je taj deficit u regionu. Planirani deficit budžeta u Srbiji je 4,6, Hrvatske 5,5, Slovenija 3,2. Ponavljam, u Crnoj Gori planirani deficit budžeta za narednu godinu je nepuno 2%. Maksimalni nivo javnog duga ostaće u okviru kriterijuma mastrihta. Kapitalni budžet kao važna razvojna komponenta u ovogodišnjem budžetu je planiran na nivo od 90 miliona i za 25 miliona je veći u odnosu na prethodni. Planirani rast ekonomije od 3,6% u idućoj godini. Siguran sam da je to dobar put da se vratimo na one stope rasta koje smo imali nakon obnove nezavisnosti Crne Gore. Podsjetiću vas, u tim godinama prije globalne svjetske ekonomske krize Crna Gora je bila najbrže rastuća ekonomija u regionu i šire. Takođe, ovaj budžet planira dalje smanjenje poreskog duga. Mislim da je kroz jedan dobar dijalog, uz učešće ministra finansija, predstavnika Demokratske partije socijalista i predstavnika Socijaldemokratske partije, da je definisan dobar model za smanjivanje poreskog duga koji je izvor u Elektroprivredi Crne Gore. Siguran sam da će to biti dobro rješenje i dobar model.

U budžetu se planira i dalje smanjenje prekomjerne potrošnje i dalje jačanje fiskalne medicine. Sve ovo zajedno, siguran sam da ćemo se složiti sa ovim, s pravom budi optimizam za narednu godinu i predstavlja osnov za ocjenu da je Crna Gora na pravom putu. Ne mogu da razumijem one obaveze, pozive koji su se večeras čuli kroz završne riječi da Crna Gora treba da se vrati na neki početak. Kakav početak? Crna Gora treba da ide naprijed ka postavljenim svojim ciljevima i evropskim i evroatlantskim i daljem jačanju životnog standarda svih građana u Crnoj Gori. Siguran sam da će budžet za narednu godinu biti upravo dobar instrument za realizaciju tih postavljenih ciljeva. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Simoviću.

Vidim da vas je obradovao optimizam kolege Simovića. Onda da vidimo je li takav optimista i ministar. Izvolite, ministre Žugiću. Optimizam je zarazna stvar očigledno. Kolege iz Demokratskog fronta, molim vas. Izvinite, ministre, malo opuštanja, već je ura dosta visoka. Dobro, nije ni čudo poslije ovoliko dana da stvari pogledamo malo i sa veselijije strane.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Gospodine Krivokapiću, dame i gospodo,

Evo, nakon tri dana, čini mi se, veoma intenzivne komunikacije u ovom visokom domu, svodimo priču, a nadam se i bilanse kada je u pitanju, kako smo rekli, najvažniji fiskalni zakon, zakon koji je ne samo u fiskalnoj nego u ukupnoj ekonomiji sinteza svih sektorskih politika, zakon kojim se, kako reče neko, malo ranije trasira i put za budućnost. Ovoga puta samo za jednu godinu, a nadam se da ćemo nakon usvajanja Zakona o budžetu, organskog zakona i fiskalne odgovornosti imati i trogodišnji budžetski okvir i time imati dalji doseg u budućnost, odnosno domet prema onome što su osnovni ciljevi ekonomske politike koja prati upravo ovaj zakon.

Želim da se na početku zahvalim svim poslanicima jer smo imali definitivno i kritike i komentare i osporavanja i podršku i dio toga je pretočen u amandmane, dio će biti prihvaćen, dio vjerovatno neće, ali generalno otvorena diskusija sa mjerom zdravog kompromisa u dobrom dijelu i ono što ohrabruje kada je u pitanju donošenje ovog važnog akta u parlamentu. Čuli smo da će ovaj akt imati podršku većine u parlamentu, što smatram jako dobrim polazeći od onog šta je osnovni cilj ovog najvažnijeg akta.

Kratko bih iskomentarisao nekoliko prethodnih pitanja koje smo imali tokom završnih riječi, ako dozvolite, da vas zamolim. Dakle, budžet jeste pogled u budućnost, budžet jeste važan ili najvažniji zakon, budžet jeste ono što u sebi sublimira, ali budžet jeste i elemenat kojim se rješavaju važne ranjivosti tekućeg, ali i prethodnog perioda. Budžet sa osnovnim fiskalnim parametrima, sa ciljem da se smanji ranjivost fiskalne ekonomije dominantno iskazana u nivou deficita javnog duga, a posebno kroz dinamiku javnog duga koju želimo da usporimo i napravimo preokret, odnosno okrenemo je u suprotnom pravcu. Da li je 2015. godina, tu gospodin Mandić, nije godina drame, mislim da to nije tako. Nama dopijeva ogromna obaveza ranijih zaduženja, ali i prostor za refinansiranje. Nadamo se da ćemo kroz dobru tendenciju u nivou kamatnih stopa koje su i dalje visoke, očekujući da ćemo kroz ozdravljenje javnih finansija i uticaja na stabilnost ne samo fiskalnu već i finansijsku i kroz razvojnu komponentu doći do povoljnijih uslova zaduživanja, dužih rokova, nižih kamatnih stopa i nadam se relaksaciji kroz ovu mjeru konsolidacije koju ćemo morati uraditi u narednom periodu.

Gospodin Damjanović je govorio o tome da u budžetu ima viška. Nažalost, nema viška, ima mali nedostatak koji se mjeri nivoom deficita u 1,98% u odnosu na brutodruštveni proizvod. Onog momenta kada budemo imali višak lakše ćemo rješavati, a mi očekujemo da će generisanje rasta i razvoja upravo proizvesti suficit u budžeta, odnosno višak prihoda i time, čini mi se, održiviju i zdraviju socijalnu politiku. Dakle, višak možemo temeljiti samo na onome što su realni kapaciteti, poreski kapaciteti, kako privrede tako i stanovništva. Čini mi se da smo u strukturi prihodne strane postavili ambiciozan plan sa ciljem da ovo što je urađeno u dobrim efektima ove godine povećamo u narednoj godini. Plan je da prihodi porastu za 8,2% u odnosu na plan za ovu godinu. Da li je to realno? Mislim da realno jeste, ali uz visok stepen posvećenosti, timski rad i sve ono što je neophodno da bi postigli takav efekat.

Danas smo, želim da saopštim ovu informaciju prvi put u ovom visokom domu, značajno već prekoračili plan koji je ambiciozno postavljen u ostvarenju prihoda za decembar mjesec. Danas smo naplatili visoku sumu od 16,5 miliona eura, ostaju još dva dana za knjiženje, dva najizdašnija dana moguća u godini i ako to bude išlo prema nekoj prethodnoj praksi izvjesno da ćemo smanjiti deficit i prekoračiti onu granicu viška

prihoda u odnosu na uporedni period od 110 miliona eura. To je, moram da kažem, nešto što nismo očekivali na početku ove godine. Ta očekivanja smo i naša realna očekivanja nadmašili. Ukoliko nastavimo tim putem, a nema nijednog razloga da na tim stabilnijim temeljima uz realizaciju brojnih razvojnih projekata, mislim da ćemo i u narednoj godini nastaviti sa dodatnom stabilizacijom javnih finansija kao osnovnim temeljom budućeg rasta i razvoja.

Gospodin prof. Radulović je, dužan sam da mu se obratim, iznio nekoliko sugestija, to sam, profesore uredno bilježio. Ovdje kod mene je i vaša strategija vezana za laku aluminijumsku industriju, tako da znate da pratimo sve te elemente i da ono što je dobro svakako i od vas i od ostalih poslanika uvažavamo. Nadamo se da ćemo u narednom periodu radeći na budžetu imati pouke iz onog što su vaše sugestije, uz naravučenije o kojima je govorio gospodin Damir Šehović, nadam se da smo izvukli pouke i da nećemo čekati fakture u vremenu koje je pred nama, polazeći od naših odluka koje donosimo danas. Dakle, svaka naša greška danas će se, ukoliko je ima, ali nadam se u punoj koordinaciji, punoj otvorenosti, potpunijoj saradnji minimizirati mogućnost za pravljenje grešaka, a time i plaćanje većih faktura u budućem periodu.

Ovaj budžet je, kako sam kazao, osnova za sprovođenje osnovnih ciljeva ekonomske politike koje definišemo, prije svega u dinamiziranju ekonomskog rasta i razvoja. Mislim da je potpuno nesporno i da je svima jasno da prioritetni sektorski projekti koje smo već nekoliko puta ovdje definisali će proizvesti stope rasta koje su, uslovno rečeno, oprezno ili konzervativno definisane, koje će biti, po meni, prekoračene u narednom periodu. Takođe, ovaj budžet je elemenat za ostvarenje i socijalne politike, za smanjivanje socijalnih razlika, ali svakako i za smanjivanje regionalnih razlika. Ovaj budžet uz zakone koji su danas i ne samo danas u paketu predloženi parlamentu, uz brojne pozitivne podsticajne mjere će doprinijeti svakako i smanjivanju regionalnih razlika u razvijenosti. Takođe, budžet će doprinijeti onim elementima koje se tiču novog zapošljavanja, a da ponovim samo ukratko da smo samim razvojnim ili kapitalnim budžetom definisali četiri komponente koje će generisati snažniji ekonomski rast u odnosu na kapitalni budžet tekuće i prethodnih godina. Takođe, ovaj budžet će doprinijeti ostvarenju većeg nivoa životnog standarda preko veće stope rasta, većeg zapošljavanja i preko normalno posljedično većeg nivoa životnog standarda.

Još sam dužan na kraju da iskomentarišem neka otvorena pitanja koja smo imali tokom rada na budžetu i usaglasili smo neka važna otvorena pitanja ili da ih nazovemo ranjivosti prethodnog perioda. Mislim da ono što je urađeno sa Elektroprivredom, odnosno sa našim potraživanjem, govorim u ime države, je održiv model kojim država neće imati štetu. To smo usaglasili i taj amandman koji je predložio poslanik Šehović postaće sastavni dio Zakona o budžetu. Ne vidim razloga da po tom osnovu država može imati gubitke ako ima konverziju potraživanja u akcije koje može u svakom trenutku po toj cijeni da proda. Druga otvorena pitanja se tiču, prije svega, još jednog elementa iz paketa zakona koji prate donošenje ovog budžeta, a tiče se takse na mobilne telefone ili takse na sim kartice. Uporno sam pokušavao da objasnim da je ta mjera kao svoju modifikaciju socijalno snošljivija, podnošljivija, da ostavimo i taj prihod kako bismo imali veći nivo stabilnosti javnih finansija makar kratkoročno za jednu godinu, ali očigledno da mjera nema prohodnost u parlamentu i da su poslanici predložili drugi alternativni izdašni ili jednako izdašni izvor prihoda u narednoj godini. Ponavljam, prihode smo morali planirati na bazi realnog poreskog kapaciteta stanovništva i privrede. Budući da smo, čini mi se, pronašli model supstitucije ovog

prihoda, u ime Vlade ću prihvatiti da se ovog nameta na građane odrekujemo i da tražimo onaj model koji je predložio gospodin Šehović i podržao gospodin Damjanović. Mislim da tim možemo doći i do dovoljne ili potrebne većine za glasanje Zakona o taksama. Još jednom se na kraju zahvaljujem ... kroz vaše komentare, vašu podršku i kritike dali u formama koje ste dali nadajući se da ćemo u narednom periodu, uvažavajući sve ono što je kolektivna svijest same Skupštine doprinijeti poboljšanju ovog važnog akta u predlaganju i donošenju i u narednom periodu. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da nam više nikad dva kapitalna budžeta ne odu za tuđe garancije. Glasamo u načelu. Duša me boli za to, moram vam priznati, ali tako je kako je. Sačekaćemo kolege. Treba li pauza? Kolege, možemo li? Hvala vam.

Stavljam na glasanje Predlog budžeta za 2014. godinu u načelu. Za, protiv, uzdržani? U načelu ko je za budžet. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 71 poslanik, 44 za, 25 protiv, dva uzdržana. Konstatujem da smo ga utvrdili u načelu.

Da ne bih čitao sve amandmane, pa da ih ponovo objašnjavamo ići ćemo odmah na media res, da navedem amandmane i da ih glasamo, da ne čitam što je prihvaćeno, što nije. To bi nam ponijelo dosta vremena, a ne biste me baš pažljivo slušali, jer ih ima 50-ak. Bez ... idemo odmah na direktno.

Amandmani svih klubova poslanika za Skupštinu Crne Gore. Glasaćemo, nije zaboravljeno, bez brige, glasaćemo ga prije konačnog, da ne prekidamo pojedinosti. Bez brige, sedma sjednica tačka 10 je bila, ako se ne varam. Amandmani svih klubova poslanika u Skupštini Crne Gore tiču se, prvi amandman je prihvaćen, a drugi i treći se tiču demokratskih radionica dece. Kao što znate, 6.500 dece je prošlo kroz crnogorski parlament, moramo mi dodati malo novca jer donacija Erste fondacije je sve tanja, a nama treba taj projekat da bi do kraja ostala deca u parlamentu. Svi su klubovi potpisali taj amandman. Stavljam ga na glasanje. Izvolite. Amandman 2, amandman 1 je sastavni dio zakona. Amandman svih klubova poslanika, svih nas, ako vam je lakše. Za našu decu u crnogorskom parlamentu, ako je nekome lakše i decu, samo neka dolaze.

Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika, svi su bili za. Amandman je usvojen. Amandman 3 o opremanju onih dugoočekujućih prostorija za rad poslanika. Izvolite. Isto amandman svih klubova poslanika. Jeste i ovo je konsenzualnost. Ne, ovo je za vaše prostorije.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 69 za, nije bilo protiv, jedan uzdržan.

Idemo dalje. Amandmani poslanika Šehovića, četiri amandmana, ostali su drugi, peti i šesti i sedmi u proceduri. Izvolite, poslaniče Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Rekao sam u svom prethodnom izlaganju da su otprilike one ključne stvari koje su vezane za amandman koji se odnosi na poreski dug Elektroprivrede Crne Gore, kao i amandmani 2 i 3 prihvaćeni od strane predlagača, čime se gubi potreba da se o njima izjašnjavamo. Ostaje amandman koji sam pomenuo, a koji je vezan za subvencije Kombinat aluminijuma.

Poštovane kolege, pozicija subvencije za Kombinat aluminijuma je teška četiri miliona eura. To je iznos sredstava koji je dovoljan za tri mjeseca funkcionisanja ove

kompanije iz razloga koji su poznati, a koji se tiču našeg odnosa prema načinu rješavanja problema u Kombinat u aluminijuma. Predložio sam amandman kojim se smanjuju subvencije Kombinat u aluminijuma za milion i dvjesta hiljada eura, iz razloga što sam želio time da napravim pozitivan pritisak, i to sam maloprije rekao, na one koji se bave ovom problematikom, da pitanje Kombinata aluminijuma riješe do kraja februara mjeseca za koliko im ostaje sredstava. Ovaj iznos od milion i dvjesta hiljada eura sam transferisao na dvije stavke. Jedna je vezana za liječenje naših građana van Crne Gore za one usluge za koju ne mogu dobiti adekvatnu uslugu ovdje u Crnoj Gori i drugi je vezan za lijekove. Dakle, na te dvije pozicije smo transferisali po 600.000 eura. Definitivno sam ubijeden između subvencija za KAP koje znamo kakav daju efekat i subvencija, odnosno transferisanja novca za liječenje naših građana i za kupovinu neophodnih lijekova, pogotovo onih skupocjenih kojih malo ima na ovim prostorima, da ćemo se opredijeliti za ovo drugo. Pozivam vas da zbog toga podržite ovaj amandman. Hvala.

Mogu li još jednom rečenicom vezano za preostala tri amandmana. Dakle, radi se o simboličkim amandmanima koji su ukupno teški 40.000 eura. Siguran sam da, kada smo već uspjeli da dogovorimo ove ključne stvari, neće biti potrebno uopšte da se izjašnjavamo o ovome. U direktnoj komunikaciji sa ministrom finansija sam shvatio da kod Ministarstva finansija apsolutno postoji spremnost da se izađe u susret opravdanim zahtjevima Hidrometeorološkog zavoda i Direkcije za željeznice. Vjerujem da to neće biti problem da se prihvati. Ako ima potrebe, pošto kažem simbolične su cifre u pitanju, ukoliko ne spreman sam i da povučem amandman, uz vaše obećanje da ćete biti maksimalno otvoreni za te zahtjeve koji su opravdani. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Po proceduri, da. Bivši SDP protiv sadašnjeg SDP-a. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Kada ste prestali da budete SDP ja sam napustio.

Imajući u vidu da se radi o amandmanu i o seriji amandmana kolege Šehovića koji je danas usvojen na sjednici Odbora za ekonomiju i budžet, a da je Vlada Crne Gore nama dostavila budžet bez toga bitnog dogovora vladajućih koalicija. Mislim da su se bili stekli svi uslovi da ovaj budžet vratimo Vladi Crne Gore i da se vi fino dogovorite u koaliciji oko najvažnijeg političkog, razvojnog, finansijskog dokumenta, a ne da trgovinu nastavljamo ovdje u parlamentu. Sada bi mi trebali da napravimo krug novih razvojnih diskusija jer ja u svojoj uvodnoj raspravi, u ime najjačeg opozicionog kluba nijesam imao informaciju o ovim transakcijama koje su, po meni, krajnje sporne.

Poštovani predsjedniče, ovo je papir koji smo mi danas dobili u parlamentu. Ovo je papir bez potpisa, bez stava A2A, ovo je papir Elektroprivrede Crne Gore, akcionarskog društva, a ne većinskog vlasnika. Pročitajte Statut Elektroprivrede Crne Gore, pročitajte ugovor i vidjećete da je ovo danas nevalidni papir i obmana crnogorskog parlamenta. Molim vas, vaša je politička stvar da li ćete ono što nemate odluku Vlade za to, nemate procjenu vrijednosti, nemate proceduru, nemate ugovor, nemate ništa. Došli ste u ovaj dom da nam na ovakav način dogovarate budžet oko 50 miliona eura. Protestujem u ime najjačeg opozicionog kluba, u ime parlamenta.

Smatram da, ako ćemo budžet ovako da usvajamo na dan glasanja, da vi dogovarate koalicione amandmane na ovaj način, onda smo mi daleko od te nove Crne

Gore koju kolega Simović priziva i od ovoga puta kojim treba da idemo. Molim vas da nađete načina, da nađete prostora u ovom dokumentu nigdje Elektroprivreda Crne Gore ne prihvata vaš dogovor da je spremna da uđe u pravljenje nekih finansijskih sporazuma, nekih netransparentnih transakcija koje nijesu predviđene budžetom, ni osnovnim tekstom, ni bilo čime. Molim vas, predsjedniče, da nam vi date kao predsjednik Socijaldemokratske partije koalicionog partnera Demokratske partije socijalista, da nam objasnite kako i na koji način poslanici Demokratskog fronta mogu da se pripreme za raspravu o budžetu bez ovako važnih podataka.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Izvolite, kolega Šehoviću. Pojašnjenje.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Dobro, kolega Medojević i ja smo već imali priliku da oko ovoga vodimo polemiku na matičnom odboru za ekonomiju, finansije i budžet. Prije nego što odgovorim na ova konkretna pitanja koja je uvaženi kolega Medojević postavio, dozvolite mi samo da kažem jednu rečenicu. Ovo je suviše važno pitanje da bismo ga banalizovali i da bismo ga politikantski tumačili. Nijesam rekao da ste to vi uradili, ali kažem da je definitivno riječ o deset miliona eura i o tim stvarima moramo govoriti sa krajnjom ozbiljnošću i sa maksimalnom posvećenošću, a ne sa politikantskim rječnikom.

Dakle, između opcije da ne radimo ništa povodom poreskog duga od 50 i kusur miliona eura i ove druge opcije da pokušamo da naplatimo to što državi duguju, mi smo uradili ovo drugo. Država Crna Gora između nula eura koliko je do sada bilo naplaćeno i ovog amandmana je uspjela da naplati svaki cent potraživanja na način što je deset miliona eura naplaćeno u budžet i taj novac upotrijebljen da bi se platio dug države prema Elektroprivredi i preostali iznos je konvertovan.

Gospodine Medojeviću, vi kao čovjek koji slovite za nekoga ko se prije bavljenja politikom bavio i profesionalno tim stvarima morate da znate da je implementacija budžeta, odnosno dokapitalizacija stvar Skupštine akcionara i države kao većinskog vlasnika. Skupština akcionara je dužna preko svojih predstavnika da realizuje ono što je dogovor ovog parlamenta i što je sastavni dio budžeta. Ako hoćemo pošteno, nama taj papir nije ni trebao, ali smo ga tražili iz prostog razloga da bismo poslali poruku i njima da treba da realizuju ono što jasno piše u amandmanu, a to treba da se završi do kraja prvog kvartala 2014. godine. U tom papiru jasno piše da Elektroprivreda Crne Gore prihvata model koji je ovdje dogovoren u parlamentu. Čak i da ne prihvata apsolutno ne postoji nikakav problem da se on implementira za to što država to radi kroz Skupštinu akcionara, pa bi zamijenila one koji ne prihvataju to. Ali, nije takva situacija. Predsjednik Borda direktora gospodin Kovačević je poslao papir u kojem kaže da se to prihvata i obavezuje se da će ispoštovati ono što je dogovor ovog parlamenta. Tako da vam još jednom sugerišem, krajnje su ozbiljne stvari u pitanju. Godinu dana smo, ja lično i partiji kojoj pripadam, radili na ovome, uspjeli smo da napravimo dogovor, uspjeli smo da napravimo nepravdu koja je napravljena činom da neko nije plaćao godinu dana poreza i doprinosa u ovoj državi. Zbog toga vas molim da o ovim stvarima razgovaramo iz jednog stručnog ugla i da ih ne politizujemo. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ne možemo otvarati, dobili ste riječ. Nemojte, imali ste Odbor. Kolega Bojanić, minut. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Baš iz razloga ... i da o jako ozbiljnim stvarima govorimo u skladu sa zakonima koji tretiraju to. Zakon o privrednim društvima tretira donošenje odluke o emisiji akcija i to je Skupština akcionara, to nije Odbor direktora, Odbor direktora predlaže. Mi smo dobili predlog danas Odbor direktora, a posebnim sporazumom u kome nije definisana ni cijena, ni način rokova, to nemamo, jedna stvar. Druga, da skrenem pažnju, razmislite šta radite, razmislite. Mi smo danas čuli i ovih dana da je to 3% akcija za 45 miliona, je li tako? To je ta kalkulacija. Izvodim vam sada ovu kalkulaciju, a vi pazite šta radite, 125 miliona akcija je emitovano Elektroprivrede, 3% od toga je tri miliona i 760 akcija. Ako platimo 45 miliona za 3% akcija, odnosno tri miliona i 760 akcija, znate li koja je cijena, 11,96 eura. Mi govorimo o cijeni od osam eura. To je 50% veća nego što se nama servira informacija. Razmislite o tome što radite. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Glasamo. Čuli ste argumentaciju. Za, protiv, uzdržani? Amandman 1 je prihvaćen, mi glasamo amandman 2. Ovaj amandman je prihvaćen, ovaj o kome ste raspravljali, da. Amandman 1 je sastavni dio budžeta. Amandman 2. Prihvaćen je. Onda amandman 5, izvinjavam se, poništavam glasanje.

Vraćićemo glasanje. Amandman 2 glasamo, subvencije za KAP, da se umanje za milion i trista da bi išlo za lijekove. Izvolite. Za, protiv, uzdržani? Zato glasamo svi što ne mislimo jednako. Upravo tako. Ne možemo jer nije neka upitna razlika, razlika je dosta velika.

Glasalo je 66 poslanika, 24 za, 18 protiv, 24 uzdržana. KAP je i dalje miliji od bolesnih, iako su s njim svi bolesni. Hajmo dalje.

Kolega Medojeviću, da li znate ili ne znate to nijesam siguran, ali kako ste glasali to sam siguran. Kolega Medojeviću, hoćemo li dalje? Kolega Medojeviću, mogu li da nastavim? U redu. Nećemo glasati dva puta, dovoljno će biti ovo.

Amandman 5. Izvolite. To su one cifre od 40.000, moramo ih glasati, 5, 6 i 7. Povukli ste. Ne glasamo amandmane.

Idemo dalje. Amandmani poslanika Rastodera i Damjanovića. Kombinacija je interesantna, skoro kao Srđan Milić i ja. Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dakle, kolega Rastoder i ja smo kao predstavnici parlamenta, ako možemo da se čujemo, ako je kome interesantno i ako imamo kondicije, apel za kondicijom. Dakle, kolega Rifat Rastoder i ja smo kao članovi Nacionalne komisije na Odboru protiv korupcije i organizovanog kriminala, predstavnici ovog parlamenta podnijeli amandman u kome tražimo da se za 210.000 evra uveća pozicija u dijelu tužilaštva, Neophodna za sprovođenje borbe protiv organizovanog kriminala itd. Da vam ne objašnjavam sve one potrebe sredstava za vještacima, za sprovođenje dokumenata, međunarodnom saradnjom i svim onim što su potrebe specijalnog tužilaštva i timova koji vode ovu borbu.

Napominjem da sam, u ime Parlamenta Crne Gore, kao član Nacionalne komisije tražio da se Nacionalna komisija za borbu protiv kriminala odredi oko ovog amandmana. Napominjem da je kolega Rastoder od strane Tužilaštva dobio i zahtjev, odnosno molbu da se sagleda mogućnost uvećanja sredstava. Ne tražimo ništa što su politički poeni za bilo koju partiju već tražimo 210.000 evra za tužilaštvo u cilju pospješivanja borbe protiv kriminala i korupcije, što nam je svima cilj, a i sami znate da su poglavlja 23 i 24 otvorena i da se tu u tom dijelu traži dovoljno sredstava za rad tužilaštva. Dakle, molba ministru da probamo da nađemo ovih 210.000 evra. Bilo je priče, čini mi se, i u Vladi oko toga, bilo je zahtjeva tužilaštva. Ovo je bila i naša obaveza da ovdje ovaj zahtjev ispostavimo parlamentu, odnosno Ministarstvu.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dakle, amandman čije obrazloženje smo čuli nije prihvaćen od strane predstavnika predlagača. Stavljam ga na glasanje. Ko je za, protiv, uzdržan? Izvolite.

Zahvaljujem. Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 57 poslanika, 19 za, 14 protiv, 24 uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Idemo dalje. Prelazimo na dva amandmana poslanika Bošnjačke stranke, Force i HGI-a. Sada dobijamo informaciju da je u stvari riječ o jednom amandmanu, jer je jedan amandman prihvaćen. Je li tako, gospodine Nimanbegu? Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

U principu, ovdje se ne treba glasati o ovom amandmanu pošto je on prihvaćen. Znači, mi smo odustali od drugog dijela amandmana i složili smo se da ono povećanje koje smo tražili od 600.000 ostane na 300.000 kao mjera da bi se nacionalni savjeti odvojili kao posebna potrošačka jedinica. Znači, modifikovan amandman u izvještaju Odbora za ekonomiju i finansije je pred vama na stolu i svi poslanici znaju o čemu se glasa.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dakle, samo zbog zapisnika da konstatujemo, amandman je prihvaćen od strane predstavnika predlagača i nema potrebe da se o njemu izjašnjavamo, modifikovan je, sastavni je dio Predloga zakona. Zahvaljujem.

Idemo dalje. Imamo dva amandmana poslanika Popovića. Izvolite, kolega Popoviću.

Poštovani potpredsjedniče, prvi amandman. Radi se o tome da se na poziciji izgradnje i rekonstrukcija sportskih objekata u ekonomskoj klasifikaciji iznos 2.700.000 zamjenjuje novim iznosom od 3.100.000 eura. Obrazloženje. Sredstva od 400.000 eura se opredjeljuju za projektovanje, saniranje i rekonstrukciju zatvorenog bazena Nikša Bućin u Kotoru, koji je izgrađen 1984. godine i nalazi se u veoma lošem stanju i zahtijeva hitnu sanaciju. Dio sredstava potrebnih za sanaciju bazena u iznosu od 300.000 eura je u budžetu za 2014. godinu opredijelila opština Kotor kroz finansijski plan za 2014. godinu, Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora. Procjena je da za projektovanje, saniranje i rekonstrukciju zatvorenog bazena Nikša Bućin u Kotoru je potrebno 1.400.000 eura, a nedostajući iznos od 700.000 eura i u istoj proporciji opredijelila država Crna Gora i opština Kotor u 2015. godini. Samo da dodam, mislim da

me predstavnici Vlade slušaju, obećanje već duže vrijeme postoji, prošle godine je pomoćnik ministra finansija je obećao da će ući u plan za ovu godinu. Direktor Direkcije javnih radova, takođe. Radi se o hramu vaterpola i sporta. Samo da vam kažem da je to po uspjesima vjerovatno najuspješniji sportski objekat u Crnoj Gori. Većina reprezentativaca, što stručnog štaba, aktuelnog vicešampiona svijeta je potekao iz Kotora. Čudi me da ovo predlagači nijesu prihvatili, Ministarstvo finansija jer je ovo obećanje koje već duže vrijeme stoji, tako da vjerujem da će ipak poslanici i poslanice imati sluha prema ovome.

Drugi amandman sam povukao. Treći amandman, radi se o otpremninama za tehnološke viškove, iznos od 1.298.000 zamjenjuje se iznosom od 7.501.000.

Obrazloženje. Predloženim amandmanom se regulišu isplate zaostalih otpremnina iz ranijih godina u iznosu od 1926 eura radnicima koji su postali višak uslijed stečaja, zaposleni za čijim je radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena, a neisplaćeno rješenje ima njih 3.895, za šta je potrebno obezbijediti 7.501.000 eura. U Prijedlogu budžeta za 2014. godinu je za ovu svrhu planirano samo 1.298.000, čime bi se isplatilo samo 650 ljudi koji su u najgoroj socijalnoj situaciji, a rješenje za otpremninu su davno dobili neki prije gotovo dvije godine. Dakle, ovim tempom ljudi koji imaju rješenja koji su u najgoroj mogućoj situaciji za pet ... ova sredstva. Samo da kažem, na matičnom odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje ovo je bio jedinstven stav Odbora da ćemo mi podnijeti amandman, došlo je do povlačenja, ne znam zašto, ali vjerujem da ćemo konsenzusom podržati ovo da se ljudima koji su u najgoroj mogućoj situaciji, bar na neki način pomogne i ono što su zaradili, za šta su dobili rješenja da se isplati. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Idemo na glasanje. Stavljam na glasanje amandman 1. Ko je za, protiv, uzdržan? Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 55 poslanika, 26 za, jedan protiv, 28 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen. Amandman 2 je povučen, kao što je rekao kolega Popović.

Stavljam na glasanje amandman 3. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 58 poslanika, 24 za, dva protiv, 33 uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Poštovane kolege, prije nego što pređemo na dalji rad, imam jednu molbu. Molim vas, posebno podnosiocima amandmana, da obrazloženje bude u što kraćem roku, u što kraćem vremenu da bi mogli u nekom primjerenom vremenu večeras da završimo, jer znate i sami da ovo nije jedina obaveza večeras, da imamo još obaveza sa prethodnih sjednica. Tako da apelujem na ljude koji budu obrazlagali svoje amandmane da to urade maksimalno racionalno.

Idemo dalje. Amandman kolege Nimanbegua. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Volio bih da saslušate sa pažnjom još jedan amandman koji se tiče odnosa prema kulturnoj baštini, odnosa prema Starom gradu Ulcinju. Naime, dao sam amandman kojim se kapitalni izdaci mijenjaju u iznosu od 350.000 eura koje bi bile dovoljne za prvu fazu rekonstrukcije kaldrme u Starom gradu u Ulcinju. Ona nije

rekonstruisana od zemljotresa, u .. je stanju i jedino je jedan dio uz pomoć američke organizacije IRD ... krenula rekonstrukcija 2005. i 2006. godine. S toga bih zamolio sve poslanike da obrate pažnju i da podrškom ovom amandmanu pokrenu revitalizaciju Starog grada u Ulcinju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Stavljam na glasanje ovaj amandman. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 60 poslanika, 35 za, protiv nije bilo, uzdržanih 25. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Imamo dalje jedan amandman kolega Đukanovića i Bulajića.

Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, gospodine ministre, poštovani poslanici, dame i gospodo,

Ovim amandmanom je predviđeno da se odvoji tri miliona evra da bi se kupili udžbenici za učenike osnovnih škola. Želim samo da vam pročitam član 75 Ustava Crne Gore. Jemči se pravo na školovanje pod jednakim uslovima i osnovno školovanje je obavezno i besplatno. Da li može ministar da zanemari Ustav i flagrantno ga prekrši na način što neće dozvoliti da se obezbijedi tri miliona eura kako bi se kupili udžbenici za učenike osnovnih škola.

Takođe, osim kršenja Ustava ovdje je na sceni i ovo se prvo krši, na sceni je da se ne omogućava građanima, odnosno djeci da se svi školuju pod jednakim uslovima. Ne može država da nešto propiše kao obavezu, a da ne učini ništa da se ta obaveza realizuje već kažnjava roditelje koji ne pošalju svoju djecu u školu. Danas smo izabrali sudije Ustavnog suda. Ukoliko ovaj parlament ne podrži ovaj amandman, mislim da će to biti jedan od prvih poslova koje će imati Ustavni sud. Vi, gospodine ministre, ne bi vam bilo dobro za vašu reputaciju da imate presudu da kršite Ustav Crne Gore. Ovo se ne može tumačiti, ovo je toliko jasno i nedvosmisleno da nemate izbora, vi jednostavno ovo mora da podržite ili da uđete u svjesno kršenje Ustava. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vam.

Stavljam na glasanje amandman čije obrazloženje smo čuli. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 69 poslanika, 34 za, protiv devet, uzdržanih 26. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Može. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Da li je moguće za moj amandman ponovno glasanje pošto pojedini poslanici nijesu bili u sali? Možda je to način na koji smo radili kod Ustavnog suda da bi vidjeli da li bi taj amandman mogao dobiti podršku. Isto tako su kolege tražile ponovno glasanje, mislim da bi bilo uputno.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Nimanbegu, ... ni pored najbolje volje. Primjeri na koje se vi pozivate imaju neke sličnosti, to je nesporno, ali tada je traženo glasanje odmah. Ovo je, ipak, glasanje poslije jednog određenog vremena kada se promijenila struktura u sali, tako da i pored najbolje volje vjerujte da ne možemo bez da to ne bude neko drastično kršenje propisa.

Poštovane kolege, imam jednu molbu, vjerujem da ćete je prihvatiti svi. Molba je od strane Kluba poslanika Pozitivne Crne Gore, a oni imaju glavni odbor partije i mole da njihovih nekoliko amandmana sada dobiju prvenstvo, da tako kažem, da ih razmatramo da bi ih onda oslobili obaveza dalje da bi mogli da pristupe radu svojih partijskih organa. Slažemo li se? Slažemo. Zahvaljujem. U tom slučaju, imamo prvi amandman kolega Perića, kolegice Jasavić i Tuponje. Ko će? Kolega Perić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Radi se o amandmanu gdje se iz stavke potrošačke jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno postavke Uprave policije sa službenih putovanja koje iznose 526.000 uzima 100.000 eura, znači ta bi stavka bila 426.000 eura i 50.000 eura bi se dalo biblioteci po mjeri čitalaca, to je biblioteka za slijepe Crne Gore i dodatnih 50.000 eura bi otišlo Crvenom krstu koje bi u tom trenutku u dijelu transfera nevladinim organizacijama sa 272.000 išao na 322.000. Ovo tim prije jer je Crveni krst ovim budžetom dobio manje sredstava nego što je bilo planirano prethodnim budžetom. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama i na efikasnosti.

Stavljam na glasanje ovaj amandman. Ko je za, protiv, uzdržan? Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 69 poslanika, 40 za, 21 protiv, uzdržanih osam. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Sljedeći amandman je poslanika Tuponje, Perića i Abazovića. Kolega Abazović. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Evo, da racionalizujemo vrijeme, onako kao što sam obećao u raspravi sa ministrom, molio bih vas milion eura za Univerzitet Crne Gore, da pomognemo Univerzitet, da pomognemo profesore, da pomognemo bolji status naših studenata, da pomognemo bolji status svih onih koji tamo rade i da ojačamo instituciju koja treba da bude generator i društvenog, ali i ekonomskog razvoja Crne Gore. Znači, amandman se odnosi da Univerzitet Crne Gore pomognemo sa još jednim milionom eura.

Zahvaljujem. Državni univerzitet. Pare uzima, mislim da tu neće biti nikakvih problema, 700 hiljada eura uzima se od jednokratne pomoći koja je programirana za izbore koje slijede 2014.godine, a 300 hiljada eura od Savjeta za privatizaciju koji je i do sad imao sve same promašaje, nema razloga da i dalje nastavi u tom smjeru.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vam.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 65 poslanika, 33 za, 17 protiv i 15 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Kolega Medojeviću, možemo li? Zahvaljujem.

Imamo tri amandmana poslanika Bojanića i Perića.

Kolega Bojanić, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem i da se svima još jednom zahvalim na razimijevanju što ste nam omogućili da preko reda obrazložimo naše amandmane. To su tri amandmana, grupa amandmana koja se odnosi, to je u stvari inicijativa nevladine organizacije bila i tu sam da predložim.

Dakle, amandman 1 se odnosi na zaduženje 240 miliona projektovano ovih budžetom. Tražimo da na to zaduženje od 240 miliona je obavezna da se pita Skupština, odnosno Skupština da saglasnost, jer u skladu sa Zakonom o budžetu trebali smo da dobijemo projekcije otplate duga za naredne tri godine, nismo i ovim tražimo da se Skupština pita u konačnom.

Drugi amandman se odnosi, da sva tri obrazložim, drugi amandman se odnosi na subvencije koje se daju Montenegro bonusu, još jedna subvencija vezana za KAP, koja je suprotno Zakonu o državnoj pomoći, jer se već drugi put subvencionije i naravno suprotno je Sporazumu o stabilizaciji u pridruživanju Crne Gore Evropskoj uniji. Samo jednom se dozvoljava, mi evo dva puta dajemo opet istu subvenciju.

Treći amandman koji se odnosi na to da je u budžetu precizirano da dug za krađu struje, odnosno prema evropskoj interkonekciji treba da plati crnogorski elektroprenosni sistem, mislim da je to direktno miješanje Vlade u nezavisnost regulatora i da to ne možemo budžetom tako predvidjeti, nego ako već postoji Regulatorna agencija za energetiku ostavimo je da radi svoj posao. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Prelazimo na glasanje prvog amandmana. Izvolite, ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje. Glasalo je 65 poslanika, 33 za, 23 protiv i devet uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Dugi amandman je u pitanju, molim vas da glasamo.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 65 poslanika, 35 za, 21 protiv i devet uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Treći amandman. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 65 poslanika, 34 za, 20 protiv i 11 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Imamo tri amandmana poslanika Bojanića, Perića i Tuponje.

Kolega Bojanić, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Ovo se radi o amandmanima nevladine organizacije "Koalicijom zajeno za Ulcinj", radi se o pokušaju ispravljanja pogrešne primjene zakona, odnosno zakonitosti u 2011. i 2012. godini za iznos od tri miliona eura. Tako da je ovo pokušaj da se ta sredstva nadomjesti, jer bilo je obećano prošle godine i povučen je sličan amandman,

računajući se da će se ove godine to riješiti, ali evo je ostalo i dalje neriješeno, tako da evo još jedan pokušaj da ispravimo te stvari. Sva tri amandmana se odnose na isto, da ne obrazlažem sve.

Pošto se vjerovatno više neću javljati ove godine zahvaljujem još jednom i ujedno čestitam svim kolegama i građanima pristupajuće praznike.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Prvi amandman, molim vas, ko je za, protiv i uzdržan?

Zaključujem glasanje. Glasao je 61 poslanik, 31 za, 20 protiv i 10 uzdržanih. Konstatujem da amandman jedan nije prihvaćen.

Amandman dva. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 64 poslanika, 32 za, 20 protiv i 12 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman tri. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasla su 63 poslanika, 32 za, 22 protiv i devet uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Imamo još jedan amandman kolega Abazovića i Perića. Izvolite. Kolege Abazović i Perić su podnijeli još jedan amandman. Samo da vidimo o čemu se radi, možda je neka greška u evidenciji.

Kolege da se čujemo, molim vas. Riječ je o amandmanima koje su podnijeli kolege Abazović i Perić i Tuponja, sada će kolega Tuponja uzeti riječ.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče, evo još jedan amandman koji će vjerovatno proći kao i prošli. Ovdje se radi o potrošačkoj jedinici Ministarstva pravde, dakle, konkretno ZIKS. Dakle, mi imamo u predlogu budžeta komunalne naknade predviđen iznos od 335 hiljada za potrebe ZIKS-a. Naš amandman zahtijeva da se od te sume 100 hiljada eura prebaci za kupovinu medicinskih aparata i opreme koje će unaprijediti zdravlje svih građana. Zašto ovako mislimo, jer se u obrazloženju budžeta pojašnjeno je da je najveći dio od 335 hiljada eura se odnosi na troškove vode. Kako se radi o enormno visokim troškovima smatramo nepohodnim preduzimanje mjera i radnju za smanjenje troškova za vodu. Jedno od mogućih rješenja je da ZIKS pitanje vode riješi sopstvenim bunarom ili već na neki drugi način. Sad, uzimajući u obzir cijene vode u Danilovgradu lako se izračuna koja je dnevna potošnja. To je više od 1 500 m³ vode svakog dana, a kako se ne radi o akva parku, već o Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija smatramo da se ova sredstva moraju smanjiti i naći neko drugo rješenje. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Čuli ste obrazloženje amandmana. Molim vas da pristupimo glasanju. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 64 poslanika, 32 za, 12 protiv i 20 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Time smo završili sa amandmanima koje je podnio poslanički klub Pozitivne Crne Gore. Pošto idu na glavni odbor ja im i u svoje ime i u ime svih kolega čestitam, takođe, nastupajuće praznike i vidimo se početkom sledeće godine.

Izvolite, kolega Gojkoviću.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče, javio sam se iz razloga zato što kolege iz Pozitivne moraju da idu, SNP-e ima jedan amandman gdje je po stavu, zvaničnom stavu Ministarstvu unutrašnjih poslova, Direktorata za vanredne situacije, potrebno hitno reagovati. Molim ih da ostanu, da stavite ovaj amandman sada, jer se ovdje radi o ugroženim ljudskim životima, a vanredna je situacija. Znači, molim vas da sada dok su oni tu stavite ovo na dnevni red.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Nadam se da će kolege iz Pozitivne uvažiti ovaj zahtjev. Čiji je to amandman, hoćete li mi reći? U redu SNP-a, nego kojih poslanika, lakše je naći u evidenciji.

Predlažem da prihvatimo i ovu inicijativu, kolege na inicijativu polsaničkog kluba SNP-a sada ćemo razmatrati ovaj amandman od 16 amandmana koje je Klub poslanika predložio, to je amandman dva, shvatio sam. To moramo da naznačimo zbog zapisnika. Izvolite, dajte obrazloženje.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Taj amandman je inače i modifikovan tu i radi se o sredstvima koje tražimo iz tekućih rezervi. Vrlo brzo ću obrazložiti o čemu se radi. Znači, 2004. se desilo klizište u selu Mojdež, krive ljudski faktor, podnesene su krivične prijave, selo je uništeno, kuće porušene, ljudi koji su to radili danas su milioneri, a ti seljaci žive na rubu egzistencije. O čemu se radi? To klizište se pomalo ponovo aktivira i u novembru bila je Komisija Ministarstva unutrašnjih poslova i ona je konstatovala da je izvršena sanacija faza jedan gdje je država bila obavezna to da sanira, do faze dva nikad nije došlo. Radi se o sredstvima od milion ipo eura. Sada ću vam pročitati samo dvije rečenice iz Nalaza, molim vas da ovo pažljivo slušate, Ministarstva unutrašnjih poslova - Direktorata za vanredne situacije; Molim Vas da ovo pažljivo slušate.

" Svako dalje odlaganje realizacije radova druge faze može negativno uticati na stabilnot terena i potkopom u Mojdežu, odnosno prouzrokovati događanje novih klizišta. U takvoj situaciji spremni smo izraziti bojazan da bi ponovno aktiviranje ova dva klizišta imalo nesagledive posledice kako u materijalnoj tako i po ljudske živote."

Znači, ovdje je vrlo jasno Ministarstvo unutrašnjih poslova nam kaže da ovdje nema odlaganja. Radi se o sumi od milion ipo eura, projekat za ovo je napravljen 2009. godine, nalazi se u Ministarstvu ekonomije, on je revidovan, imamo sve papire, a životi su ugroženi. Ovo je zvaničan stav. Nemojte da se igramo sa ovim, ako neko strada moraće snositi posledice za ovo. Ovo je ipak dokument koji je iz Ministarstvo unutrašnjih poslova i Direktorata za vanredne situacije. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

.. za izjašnjenje ministra oko ovog amandmana.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Radi se, gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, radi se o jednom ozbiljnom predlogu, ali mi smo danas na odboru imali dugu raspravu o tome predlogu. Znači, mi nemamo kapaciteta u Predlogu budžeta za sledeću godinu da podržimo ovaj

predlog i nadamo se da će kroz proceduru koja je predviđena za budžet 2015.godine inicijativa doći na vrijeme prema Ministarstvu finansija i nadležnim direkcijama. Mislim da ćemo mi sa dužnom pažnjom taj, kada bude ispoštovana zakonska procedura, taj predlog uvrstiti u naš predlog prioriteta za neki naredni period. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Čuli smo obrazloženje, čuli smo stav predstavnika predlagača.

Glasanje, izvolite, za, protiv i uzdržani.

Zaključujem glasanje.

U čemu je problem?

Kolega Kneževiću možemo li čuti od Vas, kao kolege poslanika, je li bilo neregularnosti ili nije? Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, uvažene kolege, ... i zamolio da glasam umjesto njega, dok on stigne, tako da bi se eliminisale svake nedoumice, a u koliko neko sumnja u postupak glasanja, predlažem da se ponovi postupak glasanja i biće broj glasova mnogo veći. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Mi nemamo druge solucije, nego da ... kada postoji sumnja u regularnost izborne procedure da ponovimo glasanje. Možemo ili da poništimo glasanje i krenemo u ponovnu proceduru ili da prihvatimo one rezultate iz prvog dijela. Predlažem da s obzirom da postoji sumnja u regularnost glasanja da poništimo glasanje iz prvog kruga i da ponovimo glasanje.

Izvolite, ko je za, protiv i uzdržan.

Nema ovlašćenja, kolega Kneževiću, niko nikome ne može dati ovlašćenje da glasa za njega.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 70 poslanika, 45 za, protiv nije bilo i uzdržanih 25. Konstatujem da je amandman prihvaćen.

Kolega Gojkoviću, možete li reći sada, pošto nemam taj amandman pri sebi, prošlo je glasanje, samo šta je predlog, sa koje pozicije ste skinuli sredstva.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Sa pozicija tekućih rezervi se skida sa trinaest miliona i nešto na jedanaest.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Da se zahvalim svim kolegama koji su podržali ovaj amandman, mislim da je u interesu svih. Da navedem, pod brojem 7/68, kao modifikovani amandman 2 grupe poslanika SNP, potpisan od strane kolege Gojkovića i mene, tako da neće biti problema vezano za objavu i za pozicije sa tekuće rezerve.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Uvodimo novu praksu, kome prođe amandman ima minut, dovoljno je da se zahvali za podršku.

Amandmani tri poslanika, tri u stvari, kolegice Bošnjak.

Koleginice Bošnjak, imate riječ.
Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Potpredsjedniče,

Prvi amandman, smatramo da ne treba građani Crne Gore da preuzimaju dug "Montenegroerlajnsa", niti da preuzimaju dug Radio televizije Crne Gore. Mislim da se "Montenegroerlans" ponašao iks puta vrlo rasipnički i tu je bilo vrlo sumnjivih poslova, a država nije reagovala i smatram da ne treba da preuzimamo njihov dug. Takođe, mislim da Radio televizija Crne Gore nije javni servis svih nas, već DPS servis, odnosno njihova televizija i imali su sredstva za prošlu godinu da isplate poreze i doprinose za plate zaposlenima, a oni to nijesu uradili i sada mi treba da ih nagradimo za to i da im taj dug otplatimo. To je prvi amandman.

Drugi amandman se odnosi na dva miliona eura, koje smatram da bi trebalo sa pozicije koja je namijenjena za gorivo, inače ove godine uvećana za dva i po miliona, prebaciti na poziciju otplate dugova države. Smatram da se i tu nenamjenski troše sredstva i da se voze službeni automobili i da se troši gorivo mnogo više nego što su realne potrebe i da nije trebalo povećavati sredstva za gorivo. Zbog toga mislim da ova dva miliona treba da odu na prebacivanje na poziciju otplate dugova države.

Sličan tome amandmanu je amandman tri, radi se o milion eura, koje su uzete sa pozicije komunikacionih usluga. Takođe smatram da se i ovdje rasipnički ponaša državni aparat, što se tiče korišćenja mobilnih telefona, i da treba uzeti milion eura i takođe ih prebaciti na ovu poziciju za otplatu dugova države...i sredstva za milion eura tamo gdje treba isplatiti materijalno obezbjeđenje porodice, pa mislim da se i ovo za komunikacione usluge neće osjetiti, ipak je bitno da umanjimo ove dugove koje država ima. To su ova tri amandmana.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Idemo na glasanje o prvom amandmanu.

Izvolite. Zahvaljujem.

Zaključujem glasanje, 59 poslanika je glasalo, 33 za, protiv 12, uzdržanih 14, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman dva, odnosi se na stavku, ja mislim goriva, dva ipo miliona. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 58 poslanika, 32 za, 12 protiv, 14 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 3. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 57 poslanika, 32 za, 11 protiv, 14 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na dva amandmana koleginice Kalezić.

Izvolite, koleginice Kalezić.

JELISAVA KALEZIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, koleginice i kolege,

Oba amandmana imaju istu svrhu.

Prvi, predlagač je MANS u saradnji sa mnom, potrošnja koja nije dokazana kao opravdana, obrazloženju. Iznos koji je dat u članu 4 u tabelarnom prikazu u ekonomskoj

klasifikaciji 412 u iznosu 11.858.513,96 evra, zamijenjuje se iznosom 3.395.032,66 evra, a pozicija 4.127 - ostale naknade, briše se. U tom slučaju ekonomska klasifikacija 4.612, to jest otpлата hartija od vrijednosti kredita nerezidentima, predviđeni iznos se povećava sa 108.080.400,25 evra na 116.543.881,55 evra. Zbog čega ovaj predlog ovako ide?

Zato što je Vlada i pored napora da se uvedu mjere štednje i određenih efekata u tom smislu, ipak zadržala iznos od 8.463.041,46 evra za isplate za rad u radnim grupama, timovima ili drugom obliku rada, što nedvosmisleno pokazuje da Vlada suštinski ipak ne sprovodi u potpunosti mjere štednje. Da se Vlada potrudila da dokaže kroz određene primjere opravdanost u smislu poboljšanja kvaliteta nekih odluka ili, pak, uštede za budžet time što će da angažuje eksperte ili ekspertske grupe, ovo bi imalo smisla. Ovako nije ničim podržano i mene čudi da predstavnik Ministarstva nije uopšte imao sluha da ovo sasluša, a bože zdravlja, vidjećemo se kod rebalansa ovog budžeta, pretpostavljam, pa ćemo dokazivati ovo što je već prilično očigledno. Ja preporučujem Skupštini da ovaj amandman usvoji, jer se radi o podršci smanjenju obaveza države Crne Gore.

Drugi amandman odnosi se na to da se u članu 11 stav 4 alineje 1 i 2 brišu, odnosno da se ne daju garancije u ukupnom iznosu od 25.000.000 evra Crnogorskom elektroprenosnom sistemu za projekt kabla Tivat - Pljevlja. Zašto? Zato što ovaj kabl treba da finansira Crnogorski elektroprenosni sistem koji je AD, akcionarsko društvo, i Terma, italijanski partner, tako da imajući već više puta ponovljeno neprijatno iskustvo sa aktiviranjem državnih garancija, smatramo da ovo treba izbjeći. Isto se predlaže i za 5.000.000 evra opedijeljenih Crnogorskom fondu za solidarnu stambenu gradnju, s obzirom da su se državne garancije, garancije Vlade iz 2010. u iznosu od 3.800.000 evra aktivirale u 2011.godini i ovdje je bilo potrebno dopunsko objašnjenje, a ne traženje novih 5.000.000 evra.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Prelazimo na glasanje.

Amandman prvi, kolegice Kalezić.

Izvolite. Ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje. Glasalo je 56 poslanika, 29 za, 10 protiv, 17 uzdržanih, pa konstatujem da amandman prvi nije prihvaćen.

Amandman drugi. Izvolite. Zahvaljujem.

Zaključujem glasanje, 60 poslanika je glasalo, 31 za, 10 protiv, 19 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Idemo na dva amandmana kolega Bojovića i Stanića.

Izvolite, kolega Bojoviću, molim Vas, što kraće.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Pokušaću. Riječ je o dva amandmana koja se odnose na rješavanje problema koja su od životnog značaja za sve građane opštine Pljevlja.

Prvi amandman se tiče životno važnog problema i njegovog rješavanja, dotrajale do kraja vodovodne infrastrukture u Opštini Pljevlja. Ukupna sredstva koliko je već izračunato, potrebna za ulaganje u rekonstrukciju vodovodne infrastrukture u Opštini

Pljevlja, iznose preko 20 miliona evra. Mi smo kao građani Pljevalja u situaciji da nemamo čistu vodu za piće već duže godina, da imamo situaciju da na glavnom gradskom prirodnom izvorištu u ovom trenutku voda nije za piće i nije regularna. Opština Pljevlja apsolutno ne može sama da finansira sve ove projekte, dakle potrebna je podrška države. Tražili smo 911.156 evra za idejni projekat rekonstrukcije distributivnog sistema gradskog vodovoda u Pljevljima i rekonstrukcije fabrike vode "Pliješ", kako bi se obezbijedila pretpostavka za nastavak ulaganja i za obezbjeđivanje kvalitetne vode u gradu. Ako postoji volja, smatram da neće biti problem da se obezbijede ova sredstva, s obzirom da smo tražili da se za vodovod u Pljevljima i za ovaj projekat skine 911.000 evra sa pozicije rashodi za gorivo. Imali smo obrazloženje pomoćnika ministra, to mi je veoma važno, da je Vladi neprihvatljivo da podrži ovakav amandman zbog toga što je većina sredstava koja su predviđena za gorivo u iznosu od 10.243.000 sredstva koja se koriste za grijanje škola. Nama apsolutno ne pada na pamet da skidamo sa pozicije koja se odnosi na mazut i grijanje škola.

Međutim, postoji iznos od pet miliona sedamsto pedeset hiljada koliko je predviđeno za troškove za gorivo za državnu administraciju. Mislim da ne bi trebalo da bude problem da se sa te pozicije skinu sredstva i obezbijede se za životno važno pitanje u Opštini Pljevlja, posebno, imajući u vidu da je prošlogodišnji, dakle aktuelni budžet za 2013.godinu bio takav da nije predvidio niti jedan konkretan projekat za gradsku infrastrukturu u Pljevljima, a ove godine imamo skromnih 650.000 evra svega i to za Dom kulture. Smatramo da su nerealno visoki iznosi za gorivo za Ministarstvo unutrašnjih poslova 1.531.000. Neće valjda policija da juri kriminalce van Crne Gore, već unutar Crne Gore. Takođe ne znamo zašto će 148.000 evra Agenciji za nacionalnu bezbjednost za gorivo, šta će Narodnoj biblioteci za gorivo 79.000, šta će Vojsci Crne Gore 883.000 evra. Nijesmo u ratnom stanju, koliko mi je poznato, ako ne računamo Avganistan. Zatim, generalni sekretarijat Vlade za gorivo 304.000, Uprava za imovinu 332.000 evra, sudstvo 142.000 evra za gorivo, postoji i te kako mogućnost da se skine sa ove pozicije i da se obezbijedi za rješavanje jednog od ključnih problema u Opštini Pljevlja, a to je vodosnadbijevanje. Ovaj projekat je, kažem, opet pretpostavka za realizaciju svih predstojećih projekata, kako bismo imali kvalitetno vodosnadbijevanje u gradu.

Drugi amandman. Tražimo svega 300.000 evra za jedan takođe veoma važan projekat, koji je od državnog značaja, pošto je vezan za najavu investicije u izgradnju drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima. Projekat za koji tražimo svega 300.000 evra se zove Inovirani glavni projekat toplifikacije Pljevalja iz baznog izvora Termoelektrane Pljevlja. Ako se ozbiljno misli i planira da se gradi drugi blok Termoelektrane Pljevlja, mi očekujemo da će se uložiti i obezbijediti sredstva za inovirani projekat toplifikacije Pljevalja, s obzirom da se bez tog inoviranog projekta toplifikacija ne može sprovesti. Može da se nađe način da se uštedi i zato smo tražili da se sredstva od 300.000 evra skinu sa pozicije - ostale usluge, usluge prevođenja, štampanja i umnožavanja medijske usluge i promotivne aktivnosti. Dakle, ako ne može sa ove pozicije koja iznosi 5.315.000 da se skine 300.000 evra za projekat toplifikacije Pljevalja, onda ne znam sa koje pozicije može.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Poštovane kolege,

Prije nego što pređemo na glasanje, samo jedan apel. Dakle, ako ste umorni, a razumijem da je čitav dan, ako hoćete da protegnete noge, onda ćemo dati pauzu. Molim vas, moramo da sjednemo na svoja mjesta, da pratimo obrazloženja koja dobijamo kada su amandmani u pitanju i da se o njima izjašnjavamo.

Znači, pauza, a ako nećete pauzu onda mir u sali i da pratimo obrazloženje amandmana, jer svako od kolega je uložio određeni napor da napiše amandman i obrazloženje i red je da ga saslušamo i o amandmanu glasamo prema svojoj savjesti.

Hvala vam. Prelazimo na glasanje o prvom amandmanu kolega Bojovića i Stanića.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 54 poslanika, 30 za, devet protiv, 15 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman drugi. Izvolite.

Zaključujem glasanje, 56 poslanika je glasalo, 32 za, devet protiv i 15 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na tri amandmana poslanika Kneževića, Bulatovića i Bojovića.

Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Predložili smo da sredstva predviđena za projekat Kamp na Zlatici u Podgorici u iznosu od 975.000 evra bude preusmjeren u kompletnom iznosu na projekat Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti, u okviru istog programa. Dakle, ako je ovo država socijalne pravde i ako vodimo računa o kategorijama lica kojima je potrebno da imaju pristup objektima državne uprave, smatram da neće biti problem da se ovaj amandman podrži.

Najveći broj objekata koji pripadaju državnoj upravi, pa i sama Skupština Crne Gore, nema uslove i nema obezbijeđen prilaz za kretanje osobama sa invaliditetom. Smatramo da je ovaj amandman sa naglašenom socijalnom komponentom apsolutno razumljiv, s obzirom da je Akcionim planom prilagođavanja objekata za ovu potrebu u 2014. godini predviđeno za ove namjene 1,6 miliona evra, dok je Predlogom budžeta za 2014. godinu za ovu namjenu predviđeno svega 400.000, što je jedna četvrtina potrebnih sredstava. Umjesto toga, ulaganje u rekonstrukciju kampa na Zlatici bi dodatno potkrijepilo sumnje šta se to tamo zapravo radi, da li se tamo sprovode predizborne instruktaže pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova, da li se tamo organizuju partijski aktivisti DPS-a iz redova policije. U svakom slučaju, smatramo da ovdje oko socijalne dimenzije ne bi trebalo da imamo dilemu.

Amandman dva. Tražimo da se od 1,85 miliona evra, koliko je predviđeno za naknade pripadnicima Vojske Crne Gore koji su angažovani u mirovnim misijama ISAF Atalanta, UNMIL, preuzme iznos od milion eura i da se preusmjeri za izgradnju i rekonstrukciju postojećih vrtića u Crnoj Gori. Smatramo da je iznos od 1,85 miliona evra, koji je opredijeljen za ukupno 36 pripadnika Vojske Crne Gore, kao i za troškove vojno-diplomatskih predstavnika, nerealno visok. Riječ je o vrlo rizičnim borbenim misijama, misijama koje ne trebaju Crnoj Gori, posebno u situaciji ovakve krize. Misije treba, naravno, ograničiti na one koje se vode pok okriljem Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija, dok sa druge strane u Crnoj Gori postoji potreba za izgradnjom novih vrtića, što potvrđuju brojne inicijative. Treba ulagati u izgradnju novih i rekonstrukciju već postojećih vrtića, a ne u NATO misiju u Avganistanu.

Treći amandman. Sa pozicije unapređenja turističke ponude, iznos 7.728.000 evra, ogroman iznos. Želimo da preuzmемо punih četiri miliona evra i da uložimo na poziciju - izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva. Smatramo da u situaciji kada je stanje zdravstvenih ustanova, najblaže rečeno, nezadovoljavajuće i zabrinjavajuće i daleko ispod nivoa koji zahtijevaju standardi života XXI vijeka, smatramo da je mizeran iznos sredstava predviđen za ovu poziciju, svega dva i po miliona evra je predviđeno u ovom budžetu za rekonstrukciju objekata zdravstva. Mi tražimo četiri miliona više.

Očekujemo podršku i za ovaj amandman.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Čuli smo obrazloženje tri amandmana. Izvolite.

Prvi amandman, ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje. Glasalo je 50 poslanika, 27 za, protiv osam, 15 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman drugi. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 kolega, 26 za, protiv 13, uzdržanih devet, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman tri. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 49 poslanika, 27 za, 12 protiv, 10 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Imamo sada jedan amandman kolege Gošovića.

Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče,

U skupštinskoj proceduri je Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, kojim se predviđa povećanje novčanih staračkih naknada za lica koja su čitav život provela na selu i ne ostvaruju prihode ni po kom osnovu. To pravo mogu ostvariti muškarci stariji od 65 godina, žene starije od 60 godina i jednostavno, predloženim amandmanom se žele ostvariti te pretpostavke obezbjeđenja dodatnih sredstava u Predlogu budžeta za 2014.godinu za ovu namjenu.

Riječ je o ukupnom iznosu sredstava koje je Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja ocijenilo u iznosu od 1.600.000 eura. U raspravi na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije, predstavnik Vlade nije podržao amandman, ali je iskazao spremnost, ukoliko Skupština, usvoji Predlog zakona, da će sredstva za navedene namjene biti obezbjeđena na teret tekućih rezervi budžeta.

Na ovaj način, ona načelna opšta podrška koja je data na plenumu prilikom razmatranja zakona u načelu, očekujemo da se pretoči kroz konkretnu podršku podnešenog amandmana, odnosno Predloga zakona kojega ćemo, vjerujem neposredno sada, nakon rasprave o amandmanima razmatrati i usvajati u ovom parlamentu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Čuli smo obrazloženje. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 49 poslanika, 29 za, tri protiv, 17 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na šesnaest amandmana koje su podnijeli kolege iz Kluba poslanika SNP-a.

Amandman 2 smo završili. Dobio je prohodnost ovog doma.

Ostaje još 15 amandmana.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dogovorili smo se, pošto je više amandmana, da probamo da ne odugovlačimo ovu već dugu diskusiju oko amandmana, ali bilo bi potrebe da po jedan, odnosno dva amandmana predlože različiti poslanici i probaćemo veoma kratko, minut do dva, da grupišemo amandmane na način na koji smo ih i predlagali, odnosno sačinili i predali u proceduru.

Konkretno, baviću se sa tri, odnosno četiri amandmana: amandmanom 5 gdje smo tražili da se za potrebe Saveza udruženja boraca 91-92 i Udruženja boraca Juslovenska opcija, opredijeli 40.000 € imajući u vidu da se 108.900 € daje samo jednoj boračkoj organizaciji. Smatramo da nema razloga da diskriminišemo bilo koju boračku organizaciju i da, s obzirom da imamo jedan stari zakon koji je na snazi koji je defakto van Ustava i van normi današnje Crne Gore, da imamo u vidu da postoje još dvije boračke organizacije i da pokušamo da napravimo određenu ravnopravnost među njima. Predložili smo da se 40.000 € više prebaci sa pozicije Uvećanja prihoda, da bi se obezbijedila sredstva i za finansiranje ove organizacije.

U dijelu koji se odnosi na Državnu izbornu komisiju, veoma kratka napomena, da sredstva koja su opredijeljena budžetom mogu da se troše samo za zarade predsjednika, odnosno sekretare kako je predviđeno. Mi nemamo Državnu izbornu komisiju ekipiranu kadrovski sa posebnim platama za ljude koji bi radili u stručnom timu, odnosno u stručnoj službi te komisije. Imaćemo problem, nećemo izaći u susret zahtjevima Evropske komisije ni onome što treba da radimo u smislu donošenja novog izbornog zakonodavstva jer nam Državna izborna komisija nema kapacitete da završi svoja posla.

Govorim o amandmanu 5. i amandmanu 6. Ovo je amandman 5 - Državna izborna komisija.

Amandman 12 se odnosi na neophodna sredstva da bi funkcionisala javna ustanova Zavod za geološko istraživanje.

Sadašnjih 354.000 koje su opredijeljene kod Ministarstva ekonomije na poziciju Konsultantske usluge za ovu javnu ustanovu, nijesu dovoljna za osnovno preživljavanje Javne ustanove Zavoda za geološko istraživanje. Nadam se da nema potrebe da ovdje obrazlažem kolika je potreba ove države da ima jaku javnu ustanovu a u kontekstu svega ovoga što imamo i oko Rudnika mrkog uglja, Rudnika uglja, Rudnika boksita i tako dalje. Dakle, 340.000 nije dovoljno. Potrebno je 490.000 za minimalno preživljavanje, postoji pisana informacija upućena predsjedniku Vlade vezano za finansiranje ove pozicije.

Amandman 16, da ga ne bi posebno obrazlagali, shodno amandmanu 1 koji jeste povećanje prihodne pozicije za 2%, ostatak sredstava koji ne bi bio utrošen na pozicije koje smo definisali amandmanima 2 do 15 bio bi upotrebljen za povećanje

sredstava tekuće budžetske reserve, upravo onamo gdje smo jedan dio sredstava izuzeli da bismo imali sanaciju Mojdež u Herceg Novom. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, vama kolega.

Izvolite, kolega Miliću.

Predlažem da čujemo obrazloženje svih amandmana pa ćemo se o njima izjasniti.

SRĐAN MILIĆ:

Ako se slažete, da ne bismo izgubili nit oko svega ovoga, da idemo po redu a ne ovako sa petog, šestog pa na šesnaesti.

Dakle, amandman 1. vezan je za prihodnu stranu budžeta i desila se, za mene lično, nevjerovatna stvar da predstavnici Ministarstva finansija su odbili amandman kojim se obezbjeđuju veći prihodi u budžetu nego što su predviđeni Predlogom budžeta. Svaka od ovih stavki je jasno obrazložena, ne bih vas mnogo mučio, porez na dobit pravnih lica smo povećali samo za 3 miliona evra, a 2012. godine ste naplatili, samo po tom osnovu, od jednoga kontrolisanoga poslovnoga subjekta 50 miliona evra. Akcize su povećane za 8 miliona evra, sada vam garantujem, da sam bio kada su pisani ovi amandmani u SNP-u, ne bi bile ove cifre, bile bi veće, samo Duvanski kombinat Podgorica u onom dijelu gdje je siva ekonomija, gdje se ne naplaćuje sve ono što je vrijedjelo po akciznim markicama bilo bi značajno veća suma. Boravišna taksa takođe 1.143.000, kocesije, naknada za priređivanje igara na sreću 6.500.000, tri miliona više, i prodaja imovine 12.000.000. Znaćete kako, usvojiće se na kraju, vi ćete izglasati, parlamentarna većina, budžet, ali ćete uz budžet izglasati i zaključak koji sam predložio. U tom zaključku će biti predviđeno da svaki višak sredstava koji se bude ostvario u ovom budžetu biće usmjeren upravo za ove namjene i Fond rada i sve ostalo. Molim vas, čuo sam ovaj podatak sada do 5 miliona evra koji su odvijene za gorivo, pa sam malo računao dok su kolege pričale. To ispada da svaki dan državna auta u Crnoj Gori pređu 100.000 kilometara, da je svaki dan radni i da pređu svaki dan 100.000 kilometara. Dajte, kad imate te predloge od strane potrošačkih jedinica, zbog zdravlja svih nas koji smo ođe, pogledajte te brojke i nemojte da predlažete ovakve stvari. Samo su kazina iz Crne Gore iznijela preko milijardu evra. Mobilni operateri su iznijeli milijardu evra iz Crne Gore, i sve po zakonu. Nije problem u njima. Problem je u nama. Mi te zakone moramo da promijenimo, a onda pokušavamo i ođe se hrabrimo da smo uspjeli da milion i po evra obezbijedimo za nešto što je nasušna potreba građana Herceg Novog. Hvala vam. Kako god hoćete, podržite, ne podržite, svejedno vas čeka kroz rebalans budžeta da ćete morati ove pare usmjeravati ovamo i svaka od ovih cifara će biti premašana.

Gospodine potpredsjedniče dozvolite mi da u svoje ime i ime poslanika SNP-a, svim građanima Crne Gore poželim srećnu i berićetnu 2014. godinu, jer se nadam da će im biti mnogo bolja nego što je bila ova 2013. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i Vama.

Kolega Kaluđeroviću, izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Najkraće ću obrazložiti amandman broj 3. Kolega i predsjednik SNP-a Srđan Milić je obrazložio amandman 1 kojim je predviđeno da se budžetski prihodi povećaju za 22 miliona. Amandman 2 je već prihvaćen. Amandman 3 je posvećen kapitalnom budžetu i otvaranju nove stavke od 3 miliona evra - izgradnja sportske hale Beglavci u Zeti. Najkraće da podsjetimo, o tome sam govorio prilikom rasprave u načelu o Predlogu budžeta za narednu godinu, kamen temeljac 2001. godina, dakle prije 12 godina. Uoči svakog izbornog procesa do sada, mimo ovog 2012. godine, obećavano je od strane vlasti da će mladost Zete imati na raspolaganju da se sportske aktivnosti upražnjavaju tamo, a zna se da je mladost Zete izuzetno sportski nadarena i zainteresovana i već postiže izuzetno značajne sportske rezultate. Dakle, 3 miliona uz već uloženi nekoliko miliona evra, a gradilište je godinama već konzervirano. Mislim da bi ovi radovi mogli da se privedu kraju. Nema ni jednog jedinog razloga da ono što ste prije 12 godina, gospodo iz parlamentarne, većine obećali građanima Zete, sada prihvatanjem našeg amandmana ne počnete da realizujete. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, kolega Kaluđeroviću.

Kolega Nišaviću, izvolite.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

U mnogim diskusijama koje su se vodile ovih dana o budžetu više puta je istaknuto da je standard zdravstvenih radnika ugrožen a posebno u dijelu stambene problematike. SNP se zalaže za poboljšanje standarda svih građana Crne Gore pa i standarda zdravstvenih radnika. U tom pravcu smo i predložili sljedeći amandman.

U dijelu 2. posebni dio u funkcionalnoj klasifikaciji 41-301 Ministarstvo zdravlja kod programa 34-51 Razvoj, ekonomska održivost i poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite u grupi 441 - Kapitalni iznos, pet hiljada zamjenjuje se iznosom 355 hiljada.

Poštovani poslanici, a posebno kolege ljekari, apelujem na vas da u cilju rješavanja problema, stambenih problema zdravstvenih radnika, glasate za ovaj amandman.

Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Šćekić. Izvolite.

DRAGOSLAV ŠĆEKIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani kolege, poštovani građani,

Evo, s obzirom da je kolega Damjanović u prethodnom obrazlaganju obavijestio, ja ću obrazložiti amandmane 7, 8, 9 i 10. Prije svega, sa ovim amandmanima pokušali smo pomoći realizaciju projekta vodovoda za mjesnu zajednicu MZ Polica, i traćili smo 250 hiljada eura. Evo sa ovim su upoznati i kolega Simović koji je bio u to vrijeme ministar, od tada se to već 10 godina provlači. Ovaj projekat izgleda samo bistvuje u predizbornim obećanjima, 30% je završeno, na putu je od Vlade do lokalne samouprave isparilo 300 hiljada eura. Ne zna im se traga da li su krenule, da li su stigle, da li su

nenamjenski utrošene, nadamo se da ćemo jednog dana dobiti odgovor za to. Ali da ne bi mi čekali, odnosno građani mjesne zajednice Polica koja ima sedam sela da u ovom periodu nemaju vode, ja vas molim da se posvetite ovome i da Vlada opredijeli ova sredstva kako bi završili ovaj projekat.

Amandmanom 8 se obezbjeđuju sredstva za sanaciju postojećeg odlagališta, odnosno smetlišta Vasove vode. Vidjeli smo da je Vlada napokon shvatila da su građani mjesne zajednice, odnosno građani Berana u pravu kada su branili da se odlaže tu čvrsti otpad, da je negelano da se krši Ustav i Ustav u dijelu zaštite životne sredine i zaštite građana, da su građani mjesne zajednice Beran selo svo vrijeme bili u pravu, ali na žalost, ministar iz Berana, umjesto da je sad na Vladi podržao da se opredijeli ovih milion dodatnih sredstava za sanaciju i nađe neko novo odlagalište privremeno do izgradnje reciklarnog centra, njemu je lakše bilo da digne ruku za privođenje tih radova i da se koristi policija u te svrhe umjesto da se rješava ovaj problem.

Amandmanom 9 se želi sanirati sportska hala u Beranama i teražimo iznos od 400 hiljada. Ovo nijesu amandmani samo Socijalističke narodne partije, ovo su amandmani, prije svega, sportista Berana koji sada, na žalost Berane je imalo možda prvo na sjeveroistoku halu sportova, sada treniraju u Bijelom Polju, u Rožajama, u Mojkovcu, odigravaju utakmice. Mislim da to Berane nije zaslužilo, ali sve je ovo stvar neogovorne lokalne samouprave. Da su se odgovorno ponijeli, vjerovatno bi ova sredstva bila mnogo manja i da su na vrijeme rekonstruisali salu i završili radove koji bi sačuvali da se ne uruši od nepogoda koje su bile prethodnih godina.

Takođe, tražimo dodatnih 400 hiljada eura za izgradnju projektne dokumentacije, jer otpočinjanje prve faze radova na vodovodu Donja Ržanica isti slučaj kao i sa mjesna zajednica Polica. U svakim predizbornim kampanjama se pominje vodovod, a ti građani su i dalje bez vodovoda i bez kvalitetnog snabdijevanja sa vodom. Mislim da je žalosno u 21 vijeku neko nema vode a pričamo o strategiji razvoja sjevera, pričamo o obezbjeđivanju uslova ili uopšte o razvoju, a nemamo osnovnih preduslova da zadržimo te građane, o kakvom onda to razvoju pričamo.

Prema tome, molim vas da ove amandmane uvažite i glasate, jer glasate za osnovna ljudska prava, osnovna prava da imaju osnovne uslove za život, a to je voda i ostali infrastrukturni projekti. Hvala vam puno.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama kolega.

Koleginice Jonica izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Amandmanom 11 predložili smo da se sredstva predviđena za potrošnju povećaju za 7,5 miliona eura na poziciju otpremnine za tehnološke viškove. Na taj način obezbijedila bi se sredstva za svih 4.551 rješenje koja su u ovom momentu donijeta u Fondu rada i to, 1944 rješenja koja su donijeta još 2012. godine, 1943 rješenja koja su donijeta tokom ove godine i 664 rješenja koja su juče donijeta.

Amandmanom 13 predložili smo da se povećaju sredstva na poziciji - Program Ministarstva rada i socijalnog staranja, i to na poziciji za dječje dodatke 200 hiljada eura, povećanje za materijalno obezbjeđenje porodice 430 hiljada povećanje i za tuđu njegu i pomoć 300 hiljada povećanje. Radi se o sugestiji koju smo dobili od organizacije Naša inicijativa koja predstavlja Savez udruženja organizacija roditelja djece sa posebnim

potrebama i ova sredstva bi makar u jednoj maloj mjeri poboljšala i povećala iznose koji se opredjeljuju u najvećoj mjeri i članovima tih udruženja i njihovim porodicama koji su korisnici materijalnog obezbjeđenja, dječijih dodataka i tuđe njege i pomoći, a čiji su iznosi izuzetno niski.

Amandmanom broj 14 predložili smo ono što smo dobili kao sugestiju Sudskog savjeta, to je 1,5 milion eura za pravosudni informacioni sistem koji se smatra neophodnim za ostvarivanje onih zadataka koje je neophodno realizovati po preporukama Evropske komisije, kako u pravosuđu tako i kod ostalih koji koriste taj pravosudni informacioni sistem, dakle Ministarstvo pravde, Tužilaštvo i ZIKS.

I amandmanom 15 predložili smo povećanje, takođe kod Sudskog savjeta za 255 hiljada 750 eura, sredstva koja bi bila opredijeljena Centru za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije. Takođe se radi o eksplicitnoj preporuci Evropske komisije za povećanje sredstava koje se tiče edukacije nosilaca pravosudne funkcije. Hvala.

PREDŠEDAVALJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Čuli smo obrazloženja svih 15 amandmana kolega poslanika iz Socijalističke narodne partije. Kažem 15, jer onaj 16 već smo u ranijoj proceduri prihvatili i postao je zakon.

Pristupamo glasanju. Idemo redom.

Amandman prvi. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 56 poslanika, 25 za, protiv nije bilo, uzdržanih 31, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Drugi amandman, rekao sam nećemo glasati, prihvaćen je.

Amandman 3. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 58 poslanika je glasalo, 28 za, protiv nije bilo, uzdržanih 30, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 5. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 59 poslanika je glasalo, 27 za, četiri protiv, 28 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 6. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 60 poslanika je glasalo, 27 za, jedan protiv, 32 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 7. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 58 poslanika je glasalo, 31 za, jedan protiv, 26 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 8. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 58 poslanika je glasalo, 31 za, protiv nije bilo, uzdržanih 27, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 9. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 57 poslanika je glasalo, 32 za, protiv nije bilo, uzdržanih 25, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 10. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 57 poslanika je glasalo, 27 za, protiv nije bilo, uzdržanih 30, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 11. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 56 poslanika je glasalo, 29 za, jedan protiv, uzdržanih 26, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 12. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 60 poslanika, 29 za, protiv nije bilo, uzdržanih 31, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 13.

Kolega Medojeviću, amandman 13, ne zaboravite.

Zaključujem glasanje. 59 poslanika je glasalo, 30 za, protiv nije bilo, uzdržanih 25, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 14. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 57 poslanika je glasalo, 26 za, protiv nije bilo, uzdržanih 31, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 15. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 58 poslanika je glasalo, 26 za, protiv nije bilo, uzdržanih 31, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

I amandman 16. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 61 poslanika je glasalo, 29 za, protiv nije bilo, uzdržanih 32, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Poštovane kolege, imam dobru vijest, završili smo izjašnjavanje o amandmanima, ali imamo lošu vijest, kolega Damjanović traži proceduralno. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Želio bih samo ovdje da podijelim, dakle sa Plenumom, jednu stvar, a tiče se izvršenja, odnosno obrazloženja kapitalnog budžeta po ... klasifikaciji. Naime, na strani 211 u dijelu Direkcije javnih radova, izgradnja i rekonstrukcija administrativnih prostora za rad državnih organa, planirana su sredstva za novu zgradu Skupštine Crne Gore u iznosu od 400 hiljada evra. Postoji potreba da se samo izvrši korekcija u dijelu obrazloženja da se od tih 400 hiljada evra, 100 hiljada prenamijeni za rekonstrukciju ovog objekta u kojem ovdje, svi zajedno radimo, jer ima potrebe da se izvrše neke hitne rekonstrukcije, a da ovih 300 hiljada bude ta prenamjena. Ako imamo saglasnost da se ovo konstatuje da bi se moglo u obezbjeđivanju budžeta i definisati. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama kolega Damjanoviću.

Imam informaciju da je zaista ovo i dogovoreno.

Nema potrebe, molim vas ipak zbog zapisnika.

Recite u mikrofonski, samo da je to dogovoreno, izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Ja se nisam javio isključivo iz ovog razloga. Znači, mi prihvatamo ovaj predlog gospodina Damjanovića.

Volio bih, čisto zbog tehnike budžeta ovaj amandman koji su podnijeli predsjednici poslaničkih klubova nije rashodna stavka data sa koje se skida, znači samo da se notira u zapisniku da je to sa tekuće rezerve za amandman, i za tekuće troškove za demokratsku radionicu i za investicione radove.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Znači, iz ovog vašeg javljanja imamo dva objašnjenja. Prvo je ovo je dogovoreno o čemu je kolega Damjanović maloprije govorio, i drugo što se tiče ovih stavki o kojima ste govorili one idu sa tekuće rezerve.

Kolege, idemo dalje.

Imamo dvojicu kolega koji su podnijeli zaključke kada je Predlog budžeta u pitanju.

Izvolite, jedan od kolega, barem ovdje piše, kolega Rifat Rastoder. Da li je tačno.

RIFAT RASTODER:

Jeste, jeste, naravno.

Dame i gospodo, molim vas da me čujete.

Imajući u vidu da u novoosnovanoj opštini nije zaokružen proces konstituisanja novih organa lokalne uprave, te da objektivno nije ni bilo uslova da oni procesuiraju određeni broj zahtjeva i to rekao bih prioriternih zahtjeva prema budžetu Crne Gore, ja sam bio slobodan da predložim jedan zaključak, dakle da ne ulazim amandmanski u preraspodjele i td. nego zaključak kojim se obavezuje Vlada Crne Gore, a u tom zaključku mi se u međuvremenu pridružio i kolega Adrović, pa vas molim da i njemu makar minut jedan date riječ, da se obaveže Vlada Crne Gore da iz sredstava kapitalnog budžeta ili pak iz drugih nekih izbora obezbijedi u narednoj godini sredstva, pored već predviđenih skromnih nekih 80-ak hiljada za izradu urbanističkog plana naselja, da se obezbijede i sredstva za izgradnju zgrade skupštine i organa lokalne samouprave u Petnjici.

Znate sve, da ne ponavljam detalje kako je sve bilo i kako je bilo, ali je činjenica da ovaj projekat se apostrofirao i ova potreba se apostrofirala još prilikom osnivanja opštine, kao preduslov, ne samo valjanom početku funkcionisanja opštine, nego i, rekao bih ostvarivanja svih ostalih ciljeva. Jer, ako nemaju uslova da počnu valjano funkcionisanje, kako će ostvarivati onda ostale pretpostavljene ciljeve koje smo pretpostavili sa formiranjem ove opštine.

Vjerujem da ćete imati razumijevanje i da će predstavnici Vlade takođe imati razumijevanje da ovaj zaključak usvojimo. Stoji kao obaveza, a ja znam, da ne bih sada obrazlagao, da ima i drugih izvora iz kojih se može obezbijediti uz skromnu participaciju Vlade i drugih uslova da se može obezbijediti sredstva za realizaciju ovog projekta koji je već urađen i postoji projekta dokumentacija.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vam.

Kolega Adroviću, ima li potrebe. Ima. Izvolite.

REŠID ADROVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovani građani, evo vrlo kratko ću u odnosu na zaključak koji je podnio gospodin Rifko Rastoder, par minuta, par rečenica kazati.

Naime, ja kao poslanik koji dolazim iz Petnjice nisam zadovoljan iznosom kapitalnog budžeta koji je projektovan za 2014. godinu. Međutim, dobrim dijelom Rifat je kazao, razlog je zbog čega u budžetu za 2014. godinu nema projekata za novu opštinu

Petnjica. Razlog je zato što su izbori bili krajem oktobra i nemanje projektne dokumentacije.

U tom pravcu klub poslanika Demokratske partije socijalista je podnio amandman i taj amandman je Ministarstvo prihvatilo. Znači, planiran je određeni iznos sredstava za izradu projektne dokumentacije, dakle za izradu detaljnih planova i za izradu glavnog projekta za izgradnju opštine Petnjica.

Ovaj amandman je postao sastavi dio budžta za 2014. godinu, i ja želim da naglasim da je raspoloženje kompletnog kluba Demokratske partije socijalista bilo, kao i Ministarstva, da se značajno veći iznos sredstava opredijeli u budžet za 2014. godinu. Međutim, ovo nemanje projekata itd. nas je limitiralo. Ja prosto sa ove pozicije želim da zamolim novo rukovodstvo opštine Petnjica da učine napor, sada imaju definisanu poziciju u budžetu da se pristupi izradi detaljnih projekata, da se pristupi izradi glavnog projekta za zgradu opštine u Petnjici. Ja vjerujem da će ministar, a on je u razgovoru obećao da će učiniti napor, a će nakon toga, ako rukovodstvo uspije u 2014. godini da uradi detaljne projekte, da uradi glavni projekat za zgradu opštine, da će uspjeti na bazi zaključka koji smo podnijeli, da će uspjeti da obezbijedi sredstva i da se ovaj projekat realizuje.

Ja prosto vjerujem da će se to desiti. Na kraju, i građani Petnjice su to zaslužili dajući masovnu podršku Demokratskoj partiji na izborima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vam.

Zaključak smo čuli koji se odnosi na finansiranje Petnjice.

Gospodine ministre, izvolite.

Da li ste prihvatili zaključke, ili. Prihvatili ste zaključke.

Zaključci su jedna stvar a amandmani su druga stvar, amandmani su sastavni dio predloga zaključaka.

Imamo i zaključak na kome insistira kolega Milić, izvolite.

Vi ste ga obrazložili. U redu.

Samo da se čujemo, kolega Kneževiću, samo da se čujemo.

Ajte da dogovorimo ovako, za ovu godinu imajući specifičnu situaciju kada je Petnjica u pitanju i sve ostalo, naravno da prihvatimo, s tim što je ministar saglasan sa tim. Ali, molim vas, što se tiče sljedećih materijala, sljedećeg budžeta, što manje zaključaka, jer zaključci formalno nijesu sastavni dio budžeta. Znači, ovim se pokazuje dobera strana od strane Vlade da prihvati one stvari koje su kroz zaključke projektovane, a da u maksimalno mogućoj mjeri koristimo ono što je jedino sastavni dio svega toga a to su amandmani.

Nema potrebe o tome da se izjašnjavamo jer je to sastavni dio Predloga budžeta koji je prihvaćen od strane predstavnika predlagača.

Kolege, stekli su se uslovi....

Ja sam pitao kolegu Milića. Vi ste rekli da nema potrebe da ste danas to saopštili.

Da li ima potrebe da se o zaključku koji ste vi predložili, da date obrazloženje.

Kolega Gošoviću, izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče,

Zahtijevam da Skupština, prije glasanja o Predlogu budžeta, glasa o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Riječ je o Predlogu zakona koji je uvršćen u dnevni red prethodne sjednice, on je u direktnoj zavisnosti i prema budžetu i ne bi imalo nikakvog smisla glasati o tom zakonu ako usvojimo prethodno budžet.

Mislim da je suvišno da obrazlažem, puno toga smo govorili vezano za predlog tog zakona i zaista tih 5131 lice s pravom očekuje našu podršku Predlogu toga zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Prvo ćemo glasati, kolega Gošović je u pravu, ovo je dogovor koji je napravljen u ovom Parlamentu, mislim da je čak i konsenzus bio da su sve političke partije bile za to, da prije nego što se izjasnimo o Predlogu budžeta za 2014. se izjasnimo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Ne, ne zakon. To je jedna stvar.

Druga stvar, znači ipak, sada smo pogledali, o zaključcima moramo da se izjasnimo, bez obzira što su prihvaćeni od strane predstavnika predlagača, to smo sada pogledali, nova je praksa i treba da se izjasnimo, jer su to u suštini zaključci koje donosi Skupština i koji su upućeni, i onda ćemo glasati o Predlogu zakona u cjelini za 2014. godinu.

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Znam da ste umorni, ali samo bih predložio da se zaključci kojim se definiše višak, ali višak prihoda nad rashodima, radi pojašnjenja. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Molim vas da pristupimo glasanju.

Izvolite, proceduralno.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Samo da nam kažete u kojem zaključku da građani Petnjice koji podržavaju DPS imaju pravo da zbog toga dobiju pare iz budžeta. Samo da nam to bude jasno, ili u nekom drugom zaključku, jer imamo zaključak SNP-a. Hvala.

Čuli smo da su zaslužili zato što masovno podržavaju DPS da im se iz budžeta napravi zgrada. Ja mislim da je ovo još jedan prilog za aferu "snimak". Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Znači, ovu proceduralnu intervenciju smo završili.

... koji se odnose na posebna sredstva za Petnjicu, kao novu opštinu. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 62 poslanika, 44 za, protiv devet, uzdržanih devet, pa konstatujem da je zaključak prihvaćen.

Prelazimo na drugi zaključak, imamo drugi zaključak kolege Milića. Izvolite. Prihvaćen je, napominjem, od strane predstavnika predlagača.

Glasala su 62 poslanika, 62 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen i ovaj zaključak kolege Milića.

Idemo dalje.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Glasaćemo sve tačke redom, imamo i prije budžeta, naravno da ćemo glasati, ali samo da prođemo i ove kada su amandmani u pitanju, onda se vraćamo na glasanje u načelu.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu, a odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Riječ je o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Izvolite.

Zahvaljujem.

Glasalo je 60 poslanika, 50 za, protiv pet, uzdržanih pet, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je šest amandmana, i to Zakonodavni odbor četiri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanik Džavid Šabović jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona i poslanici Strahinja Bulajić i Milutin Đukanović jedan amandman o kome treba glasati.

Kolega Bulajić, kratko obrazloženje.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, gospodine ministre, poštovane kolege,

Amandman glasi: „Stopa poreza na dohodak zaposlenog koji živi i izdržava porodicu od četiri člana iznosi 5% od poreske osnovice“. Stav 2: „Stopa poreza na dohodak zaposlenog koji živi i izdržava porodicu od pet i više članova iznosi 0% od poreske osnovice“. Dakle, ovim amandmanom predlaže se smanjenje osnovne poreske obaveze sa 9% na 5% za zaposlene koji žive u porodicama sa četiri člana, kao i uvođenje nulte osnovne poreske stope za zaposlene koji žive u porodici sa pet ili više članova. Predloženim amandmanom povećaće se neto zarade zaposlenih koji izdržavaju porodice sa četiri ili više članova. Dakle, sve u cilju povećanja nataliteta i nijesu to neka prevelika sredstva, to je oko 40 do 50 evra na platu. Tih 40 do 50 evra išlo bi u potrošnju i država bi kroz PDV to vratila nazad. Kao što vidite, samce ne diramo, pružamo im šansu da se pokrenu, da se malo tresnu, da se malo drmnu i da konačno počnu da rade društveno koristan posao.

Mi ovdje imamo uporednu tabelu sa oko 30 zemalja, kako to stoji u zemljama od Australije do Amerike, tako da na primjer jedna Belgija ima porez na dohodak 55,4% za neoženjene, ali zato ima jedna Irska koja za oženjene sa dvoje djece ima 8%. Tako da predlažemo i tražimo da prihvatite i usvojite ovaj amandman.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam, kolega Bulajiću.

Čuli smo obrazloženje. Izvolite.

Ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje, 64 poslanika su glasala, 31 za, protiv nije bilo, 33 uzdržana, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Na ovaj način smo završili sa pretresom u pojedinostima kada je ovaj zakon u pitanju.

Prelazimo na sljedeći zakon - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg značaja i za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičkih i akustičnih uređaja. Pdlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje, 61 poslanik je glasao, 50 za, protiv devet, uzdržanih dva, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je 10 amandmana, i to: poslanik Andrija Popović jedan amandman o kome treba glasati, poslanici Srđan Milić, Aleksandar Damjanović, Velizar Kaluđerović devet amandmana o kojima treba glasati.

Kolega Popoviću, izvolite, imate pravo na obrazloženje svog amandmana.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Podnio sam ovaj amandman u najboljoj namjeri da se bar malo popravi šteta koja je napravljena ovim predlogom zakona. Koliko sam shvatio predlagač će da povuče ovaj zakon tako da će moj amandman postati bespredmetan i meni je izuzetno drago što mi je bespredmetan. Ne znam ima li svrhe da ga čitam, jedino ako se ministar ne predomisli onda.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Samo trenutak, ako ministar kaže da povlači zakon, nema svrhe čitati amandman.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ali, rekao je prije.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvolite, nije prihvaćen amandman, možete nastaviti sa obrazloženjem.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Amandman: „Taksa na SIM karticu ne plaća se ukoliko je ukupan iznos troškova iskazanih na računu, odnosno vrijednost utroška iz stava 1 ovog člana, manja od deset eura“.

Obrazloženje: Odredbom navedenog člana predlaže se da se navedena taksa na karticu mobilne telefonije, SIM karticu, ne plaća ukoliko je ukupan iznos troškova iskazanih na računu odnosno vrijednost utroška manje od 10 eura, odnosno da se takse poštete najranjivije kategorije stanovništva sa najmanjim računima. Ipak će moj biti bespredmetan, a eto, bolje ga je podržati u svakom slučaju.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam, kolega Popoviću.

Stavljam amandman na glasanje. Izvolite. Ko je za, ko je protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje, 58 poslanika je glasalo, 19 za, protiv 6, uzdržanih 34, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na devet amandmana poslanika Milića, Damjanovića i Kaluđerovića. Kolega Damjanović ima riječ.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem.

U cilju rasterećenja neke velike priče oko ovih amandmana, oni su povezani, a čini mi se da smo i na Odboru imali dogovor da ćemo adekvatnom poreskom politikom u oblasti igara na sreću i u nekim oblastima koje nijesu adekvatno oporezovane nadomjestiti potencijalni prihod od uvođenja taksi, odnosno produženja važenja taksi na mobilnu telefoniju i na kablovske televizije. Moja molba je još jednom da se ovdje ne izjašnjavamo oko ovih amandmana, već da pokušamo da dobijemo saglasnost da se prihvate amandmani, ministar je tu. Ministre, predlog amandmana SNP-a da se ukine taksa na mobilnu telefoniju i na kablovske, zbog plenuma, da ne bi glasali o njima, da budu sastavni dio teksta Predloga zakona.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mi u Poslovniku nemamo zabranu prepisivanja amandmana. Povučeni su. Prihvaćeno je sve.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Imamo Predlog zakona u proceduri, je li tako, koji se odnosi na mobilnu telefoniju, na kablovske televizije, na pušačke zone i na akustičke uređaje. Ovim amandmanima se ukidaju prve dvije takse, na mobilnu telefoniju i na kablovske televizije. Ostaju ove dvije takse u proceduri. Dakle, ne povlači se Predlog zakona, nego se prihvata amandman SNP-a ukoliko želimo da ukinemo taksu na mobilne telefonije, ili se o njima izjašnjavamo, ili ih ministar prihvata. Da čujemo to.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koje prihvatate od devet amandmana?

RADOJE ŽUGIĆ:

Samo amandmane kojima se povlače takse na mobilnu telefoniju i na kablovsku televiziju, a preostala dva elementa opterećenje taksama ostaju.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hoću da znam precizno, je li to svih devet amandmana?

Ministre, jesu li to amandmani jedan do devet poslanika Milića, Damjanovića i Kaluđerovića?

Konstatujem da je ministar Žugić prihvatio svih devet amandmana poslanika Milića, Damjanovića i Kaluđerovića. U redu.

Idemo na posljednji zakon - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

U načelu glasamo zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Izvolite. Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 50 za, četiri protiv, jedan uzdržan, konstatujem da smo zakon utvrdili u načelu.

Nije bilo amandmana o kojima treba glasati. Jedan Zakonodavnog odbora je ugrađen.

Hoćemo li ovaj zakon početi u cjelini pa ćemo se vratiti na budžet?

Ovaj zakon da glasamo u cjelini, da krenemo više da završavamo posao, ovaj koji smo upravo sada konstatovali u načelu - zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Jedan amandman je samo bio koji je sastavni dio Predloga zakona. Izvolite.

U cjelini ili u cijelo, ako hoćemo lakše.

Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Hvala vam. Glasalo je 54 poslanika, 49 za, četiri protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da smo ga usvojili u cjelini.

Informisan sam da se vraćamo na konačno glasanje. Molim vas, dajte da se vratimo proceduri. Planovi su glasani.

Biću novogodišnje ekspeditivan, jer znam da ćemo to glasati po istom principu sve. Ili da razdvojimo, treba li razdvojeno da se radi? Finansijski plan sa planom rada Regulatorne agencije za energetiku, stavljam ga na glasanje, imamo šest planova, ili da pročitam svih šest? Možemo li, kolega Damjanoviću, svih šest? U redu.

Konkonzusom u Parlamentu stavljam svih šest na glasanje, jer će biti identično glasanje poslaničkih klubova tako da skraćujemo proceduru, a suština će ostati ista.

Glasamo: Predlog finansijskog plana sa planom rada Regulatorne agencije za energetiku za 2014.godinu, Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za elektronske medije za 2014.godinu, Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za nadzor osiguranja za 2014.godinu, Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2014.godinu, Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2014.godinu i Predlog finansijskog plana sa planom rada Komisije za hartije od vrijednosti za 2014.godinu.

Možemo li sve zajedno? Sve je na glasanju što sam nabrojio.

Izvolite, za, protiv, uzdržani. Upravo tako, predlog za opoziciju.

Hvala vam.

Glasalo je 66 poslanika, 42 za, 14 protiv, 10 uzdržanih, konstatujem da smo planove usvojili. Jesu li izglasani zaključci? Jesu. Žao mi je što sam propustio te istorijske trenutke.

Stavljam Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2014.godinu na cijelo sa svim amandmanima koji su prihvaćeni.

Izvolite, za, protiv, uzdržani?

Hvala vam.

Glasalo je 68 poslanika, 44 za, 24 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da smo uvojili budžet za 2014.godinu.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Glasamo ga u cjelini. Sve je obavio kolega Šturanović i hvala mu na obimnom poslu koji je zvršio.

Glasamo na cijelo zakon o porezu na dohodak fizičkih lica. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 63 poslanika, 48 za, 13 protiv, dva uzdržana. Konstatujem da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica usvojen.

Imamo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg značaja i za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičkih i akustičkih uređaja. Nacijelo glasamo i ovaj zakon.

Izvolite.

Glasalo je 65 poslanika, 51 za, 12 protiv, dva uzdržana, konstatujem da smo usvojili i ovaj zakon.

Ovim smo zaključili osmu sjednicu, takozvanu budžetsku sjednicu.

